

Tervise
Arengu
Instituut

Eesti noorte seksuaaltervis:

teadmised, hoiakud ja käitumine

2021. aasta uuringu aruanne

Liilia Lõhmus, Merili Tamson, Tiia Pertel,
Katri Abel-Ollo, Kristi Rüütel

Tallinn 2023

Eesti noorte seksuaaltervis:

teadmised, hoiakud ja käitumine

2021. aasta uuringu aruanne

Liilia Lõhmus, Merili Tamson, Tiia Pertel,
Katri Abel-Ollo, Kristi Rüütel

Tallinn 2023

Tervise Arengu Instituudi **missioon** on olla teaduspõhiste tervislike valikute kujundaja.

Uuringu meeskond ja kaasaaitajad

Uuringu vastutav uurija: **Liilia Lõhmus**

(teadur, Tervise Arengu Instituudi riskikäitumise uuringute osakond)

Küsimustiku ja uuringu meetodika kaasajastamise töörühm:

Brit Tammiste (nõunik, Justiitsministeeriumi kriminaalpoliitika osakonna analüüsitalitus),

Kai Haldre (naistearst, Ida-Tallinna Keskhaigla naistekliinik, Eesti Seksuaaltervise Liit, Euroopa Kontratseptsiooni ja Reproduktiivtervise Ühingu Teadus- ja Hariduskomitee liige),

Kai Part (naistearst, õppejõud, Tartu Ülikooli seksuaaltervise uuringute keskus),

Katri Abel-Ollo (teadur, Tervise Arengu Instituudi uimastite ja sõltuvuste keskus),

Kristi Rüütel (vanemteadur, Tervise Arengu Instituudi riskikäitumise uuringute osakond)

Liilia Lõhmus

Paul Korrovits (meestearst, SA Tartu Ülikooli Kliinikumi meestekliinik)

Tiia Pertel (laste ja noorte valdkonna juht, Tervise Arengu Instituudi tervise ja heaolu edendamise keskus)

Küsimustike disain *LimeSurvey* keskkonnas ja jooksev andmete monitoorimine:

Merili Tamson (nooremteadur, Tervise Arengu Instituut)

Küsimustiku katsetamine koolides:

Galina Opikova, Liilia Lõhmus, Sigrid Vorobjov (juhataja, Tervise Arengu Instituudi riskikäitumise uuringute osakond)

Valimi moodustamine ja esinduslikkuse analüüs:

Diana Sokurova (analüütik, Tervise Arengu Instituudi tervisestatistika osakond)

Küsimustike, kaaskirjade ja nõusolekulehtede venekeelne toimetamine:

Julia Hristojeva (spetsialist, Tervise Arengu Instituudi uimastite ja sõltuvuste keskus)

Koolide kutsumine uuringusse ja nõusolekute saamine; andmebaaside puhastamine, andmete kontroll ja kaalumine:

Liilia Lõhmus

Küsitluse korraldamine koolides: **Turu-uuringute AS**

Uuringu aruande eestikeelne toimetamine: **Merily Šmidt**

Uuringu aruande inglise ja vene keelde tõlkimine: **Eiffel Meedia OÜ**

Uuringu aruande inglisekeelne toimetamine: **Katri Abel-Ollo**

Uuringu aruande venekeelne toimetamine: **Julia Hristojeva**

Retsenseerimine: **Kai Part** (naistearst, õppejõud, Tartu Ülikooli seksuaaltervise uuringute keskus),

Sigrid Vorobjov (juhataja, Tervise Arengu Instituudi riskikäitumise uuringute osakond)

Uuringu rahastamine: rahvastiku tervise arengukava 2020–2030 vahendid

Viitamine: Lõhmus L, Tamson M, Pertel T, Abel-Ollo K, Rüütel K. Eesti noorte seksuaaltervis: teadmised, hoiakud ja käitumine. 2021. aasta uuringu aruanne. Tallinn: Tervise Arengu Instituut, 2023

Esikaane foto: **Shutterstock**

Küljendamine: **Fly Illustration**

ISSN 2806-3198

Sisukord

Joonised.....	5
Tabelid.....	7
Mõisted.....	10
Lühendid.....	11
Kokkuvõte.....	12
Summary.....	23
Заключение.....	34
Sissejuhatus.....	48
1 Ülevaade uuringu korraldamisest.....	49
Üldkogum.....	50
Valimi moodustamine.....	50
Andmete kogumine.....	51
Vastamismäär.....	53
Andmete esinduslikkus.....	55
Andmete analüüs.....	56
Uuringu piirangud.....	57
Uuringu eetilised aspektid.....	58
2 Sotsiaal-demograafilised andmed.....	59
Perekond.....	61
2.1 Suhted kodus ja koolis.....	63
Suhted perekonnas.....	63
Suhted koolis.....	66
3 Üldine tervis ja eluviis.....	67
3.1 Tervis.....	68
Vaimne tervis.....	69
3.2 Vaba aja veetmine.....	70
Arvuti ja muude elektroonikaseadmete kasutamine.....	70
Spordi või mõne muu hobiga tegelemine.....	70
Vaba aja veetmine pubis, baaris, ööklubis.....	71
3.3 Uimastite tarvitamine.....	73
Tubakatoodete tarvitamine.....	73
Alkoholi tarvitamine.....	74
Narkootikumide tarvitamine.....	76
Seoseid uimastite tarvitamisega.....	77
4 Teadmised HIVi levikuteedest ja seksuaalsel teel levivatest infektsioonidest.....	81
4.1 Teadmised HIVi levikuteedest.....	82
4.2 Arusaamad HIVi levikust olmekontaktide kaudu.....	82
4.3 HIVi ja AIDSi seotud uskumused.....	84

4.4 Teadmised seksuaalsel teel levivatest infektsioonidest.....	85
Teadmised levikuteedest.....	85
Teadmised vältimise meetoditest.....	86
4.5 Kondoomiga seotud hoiakud.....	86
5 Suhtumine HIViga elavatesse inimestesse.....	89
6 Seksuaalsuhted ja kondoomi kasutamine.....	92
6.1 Seksuaalvahekorra kogemus.....	93
Seksuaalne külgetõmme.....	94
6.1.1 Esimene seksuaalvahekord.....	95
6.2 Seksuaalpartnerid.....	102
6.2.1 Seksuaalpartnerite arv.....	102
6.2.2 Seksuaalpartneri tüüp.....	103
6.3 Kondoomi kasutamine.....	104
Kondoomi kasutamata jätmise põhjused.....	105
6.4 Seoseid riskeeriva seksuaalkäitumisega.....	106
7 Rasestumisest hoidumine.....	112
8 Seksuaalne väärkohtlemine.....	117
9 Seksuaalsel teel levivasse infektsiooni nakatumise kahtlus.....	122
10 HIV-testimine.....	124
Teadmised testi tegemise võimalustest.....	125
Testimine.....	126
11 Suhete, seksuaalsuse ja seksuaaleluga seotud teemade käsitlemine.....	128
Koolis.....	133
Kodus.....	139
Sõprade ringis.....	141
11.1 Info otsimine suhete, seksuaalsuse ja seksuaaleluga seotud teemade kohta.....	143
Kasutatud kirjandus.....	145
Lisa 1. Andmete esinduslikkuse analüüs.....	147
Lisa 2. Tabelid.....	153
Lisa 3. Teemalehed.....	258

Joonised

Joonis 1.	Noorte hinnang enda suhetele pereliikmetega, kõikide noorte kohta (14–18-aastased)	65
Joonis 2.	Enesehinnang oma praegusele tervisele, uuringurühmade ja sugude kaupa	68
Joonis 3.	Vaimse tervise probleemide levimus, uuringurühmade ja sugude kaupa	69
Joonis 4.	Noored, kes on viimase nelja nädala jooksul veetnud vaba aega pubis, baaris või ööklubis, uuringurühmade kaupa, 2003–2021	72
Joonis 5.	Noored, kes on viimase nelja nädala jooksul veetnud vaba aega pubis, baaris või ööklubis, uuringurühmade ja piirkondade kaupa	72
Joonis 6.	Noored, kes nõustuvad HIVi ja AIDSi seotud uskumustega, uuringurühmade ja sugude kaupa	85
Joonis 7.	Seksuaalvahekorra kogemusega noored vanuse kaupa	93
Joonis 8.	Põhjus, miks oldi esimeses seksuaalvahekorras, kõikide noorte kohta (14–18-aastased) vastaja vanuse kaupa esimese vahekorra ajal (% elu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest)	96
Joonis 9.	Põhjus, miks oldi esimeses seksuaalvahekorras, kõikide noorte kohta (14–18-aastased) sugude kaupa (% elu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest)	96
Joonis 10.	Esimese seksuaalvahekorra partneri vanus, kõikide noorte kohta (14–18-aastased) vastaja vanuse kaupa esimese vahekorra ajal (% elu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest)	98
Joonis 11.	Esimese seksuaalvahekorra partneri vanus, kõikide noorte kohta (14–18-aastased) sugude kaupa (% elu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest)	98
Joonis 12.	Partnerite soov olla vastaja jaoks esimeses vahekorras, kõikide noorte kohta (14–18-aastased) vastaja vanuse kaupa esimese vahekorra ajal (% elu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest)	99
Joonis 13.	Hinnang esimese vahekorra toimumise ajale, kõikide noorte kohta (14–18-aastased) vastaja vanuse kaupa esimese vahekorra ajal (% elu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest)	100
Joonis 14.	Hinnang esimese vahekorra õnnestumisele, kõikide noorte kohta (14–18-aastased) vastaja vanuse kaupa esimese vahekorra ajal (% elu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest)	101
Joonis 15.	Noored, kes on pöördunud rasestumisvastase nõuande või vahendi saamiseks spetsialisti poole või mujale, uuringurühmade kaupa ja seksuaalvahekorra kogemuse järgi %	113
Joonis 16.	Noored, kes on pöördunud rasestumisvastase nõuande või vahendi saamiseks spetsialisti poole või mujale, uuringurühmade ja sugude kaupa (% elu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest)	114
Joonis 17.	Rasestumisest hoidumise meetodite tõhusus viimase seksuaalvahekorra ajal, uuringurühmade kaupa (% viimase 12 kuu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest)	115
Joonis 18.	Elu jooksul kogetud seksuaalse väärkohtlemise olukorrad, uuringurühmade kaupa 16–18-aastaste rühmas.....	120
Joonis 19.	Noored, kes teavad HIV-testi tegemise võimalusi, kõikide noorte kohta (14–18-aastased) sugude kaupa	125
Joonis 20.	Suhete, seksuaalsuse ja seksuaaleluga seotud teemad, millest on räägitud koolis, vanematega ja sõpradega, 7.–9. klassi noorte kohta (14–15-aastased)	130
Joonis 21.	Suhete, seksuaalsuse ja seksuaaleluga seotud teemad, millest on räägitud koolis, vanematega ja sõpradega, 10.–12. klassi noorte kohta (16–18-aastased)	131
Joonis 22.	Suhete, seksuaalsuse ja seksuaaleluga seotud teemad, millest on räägitud koolis, vanematega ja sõpradega, kutsekoolinoorte kohta (16–18-aastased)	132
Joonis 23.	Teemad, mida on inimeseõpetuse või mõnes muus tunnis põhjalikult käsitletud, 7.–9. klassi noorte kohta (14–15-aastased) sugude kaupa	134
Joonis 24.	Õppevormid, mida on kasutatud koolis suhete, seksuaalsuse ja seksuaaleluga seotud teemade käsitlemiseks, uuringurühmade kaupa (% noortest, kes ei ole elu jooksul seksuaalvahekorras olnud)	135

Joonis 25.	Noorte hinnang koolis suhete, seksuaalsuse ja seksuaaleluga seotud teemade käsitlemise kvaliteedile üldiselt, uuringurühmade ja sugude kaupa (% noortest, kes ei ole elu jooksul seksuaalvahekorras olnud)	136
Joonis 26.	Noored, kes leiavad, et suhete, seksuaalsuse ja seksuaalelu teemade käsitlemist koolis ei ole vaja paremaks muuta, uuringurühmade ja sugude kaupa (% noortest, kes ei ole elu jooksul seksuaalvahekorras olnud)	138
Joonis 27.	Noorte hinnang, kui lihtne või keeruline on oma vanematega rääkida suhete, seksuaalsuse ja seksuaalelu teemadel, uuringurühmade ja sugude kaupa	140
Joonis 28.	Noored, kes räägivad lähimate sõpradega oma isiklikest seksuaalkogemustest, uuringurühmade ja sugude kaupa	142

Tabelid

Tabel 1.	Valimimahud, uuringurühmade ja piirkondade kaupa n	51
Tabel 2.	Küsimustiku kirjeldus.....	52
Tabel 3.	Andmebaasist kirjade eemaldamise põhjused	53
Tabel 4.	Uuringus ja andmeanalüüsis mitteosalemise põhjused, uuringurühmade kaupa	54
Tabel 5.	Vastamismäär, uuringurühmade kaupa	54
Tabel 6.	Valimi jagunemine vanuserühmadesse, uuringurühmade kaupa (kaalumata andmed)	57
Tabel 7.	Vastajate sugu, uuringurühmade kaupa	60
Tabel 8.	Vastajate rahvus, uuringurühmade kaupa	60
Tabel 9.	Vastajate elukoht asulatüübi alusel, uuringurühmade kaupa	60
Tabel 10.	Vastajate jagunemine piirkondadesse kooli asukoha alusel, uuringurühmade kaupa	61
Tabel 11.	Koht, kus noored elavad enamikul nädalapäevadel, uuringurühmade kaupa %	61
Tabel 12.	Inimesed, kellega elatakse koos enamik päevi nädalas, uuringurühmade kaupa %	62
Tabel 13.	Hinnang pere majanduslikule olukorrale, uuringurühmade kaupa %	63
Tabel 14.	Noorte hinnang oma suhetele perekonnas %	64
Tabel 15.	Noorte hinnang vanemate omavahelistele suhetele, uuringurühmade kaupa %	66
Tabel 16.	Noorte hinnang oma suhetele kooliga seotud inimestega %	66
Tabel 17.	Enesehinnang oma praegusele tervisele %	68
Tabel 18.	Arvuti või muude elektroonikaseadmete kasutamine vaba aja veetmiseks küsitlusele eelnenud nelja nädala jooksul %	70
Tabel 19.	Spordi või mõne muu hobiga tegelemine küsitlusele eelnenud nelja nädala jooksul %	71
Tabel 20.	Pubis, baaris või ööklubis vaba aja veetmine küsitlusele eelnenud nelja nädala jooksul %	71
Tabel 21.	Tubakatoodete tarvitamise sagedus küsitlusele eelnenud nelja nädala jooksul %	73
Tabel 22.	Vanus sigarettide esmakordsel proovimisel ja sigarettide igapäevase tarvitamise alustamisel	74
Tabel 23.	Alkoholi tarvitamise ja purju joomise sagedus viimase nelja nädala jooksul %	75
Tabel 24.	Vanus esmakordsel alkoholi tarvitamisel ja purju joomisel	75
Tabel 25.	Narkootikumide tarvitamise sagedus viimase nelja nädala jooksul %	76
Tabel 26.	Vanus esmakordsel narkootikumide proovimisel	77
Tabel 27.	Erinevate tervise- ja riskikäitumise näitajate seos elu jooksul sigarettide proovimisega, kõikide noorte kohta (14–18-aastased)	78
Tabel 28.	Erinevate tervise- ja riskikäitumise näitajate seos elu jooksul igapäevaselt sigarettide tarvitamisega, kõikide noorte kohta (14–18-aastased).....	78
Tabel 29.	Erinevate tervise- ja riskikäitumise näitajate seos elu jooksul alkoholi tarvitamisega, kõikide noorte kohta (14–18-aastased)	79
Tabel 30.	Erinevate tervise- ja riskikäitumise näitajate seos elu jooksul purju joomisega, kõikide noorte kohta (14–18-aastased)	79
Tabel 31.	Erinevate tervise- ja riskikäitumise näitajate seos elu jooksul narkootikumide tarvitamisega, kõikide noorte kohta (14–18-aastased)	80
Tabel 32.	Erinevate tervise- ja riskikäitumise näitajate seos elu jooksul narkootikumide korduva tarvitamisega, kõikide noorte kohta (14–18-aastased)	80
Tabel 33.	Hinnangud väidetele, mis kirjeldavad HIVi võimalikku levikut olmekontaktide kaudu %	83
Tabel 34.	Hinnangud väidetele, mis kirjeldavad HIVi ja AIDSiga seotud uskumusi %	84
Tabel 35.	MFACSi väidete koondumine faktoriteks ning nende sisemine reliaablus, analüüsi kaasatute arv (N) ja % valimist, uuringurühmade kaupa (kaalumata andmed)	87
Tabel 36.	16–18-aastaste noorte kondoomiga seotud hoiakute keskmine skoor MFACSi põhjal, uuringurühmade kaupa	88
Tabel 37.	Hinnangud väidetele, mis kirjeldavad kokkupuuteid HIViga elavate inimestega igapäevastes olukordades %	91
Tabel 38.	Seksuaalsed tegevused, mida noored on elu jooksul kogenud, uuringurühmade kaupa %	94

Tabel 39.	Inimesed, kelle vastu tunnevad noored seksuaalset külgetõmmet, uuringurühmade ja sugude kaupa %	94
Tabel 40.	Vanus esimese seksuaalvahekorra ajal, uuringurühmade kaupa	95
Tabel 41.	Põhjus, miks oldi esimeses seksuaalvahekorras, uuringurühmade kaupa (% elu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest)	95
Tabel 42.	Suhted partneriga esimese seksuaalvahekorra ajal, uuringurühmade kaupa (% elu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest)	97
Tabel 43.	Esimese seksuaalvahekorra partneri vanus, uuringurühmade kaupa (% elu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest)	97
Tabel 44.	Partnerite soov olla vastaja jaoks esimeses vahekorras, uuringurühmade kaupa (% elu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest)	99
Tabel 45.	Hinnang esimese vahekorra toimumise ajale, uuringurühmade kaupa (% elu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest)	100
Tabel 46.	Hinnang esimese vahekorra õnnestumisele, uuringurühmade kaupa (% elu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest)	101
Tabel 47.	Uimastite tarvitamine enne esimest vahekorda, uuringurühmade kaupa (% elu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest)	102
Tabel 48.	Partnerite arv elu jooksul, uuringurühmade kaupa (elu jooksul seksuaalvahekorras olnud noorte kohta)	102
Tabel 49.	Partnerite arv viimase 12 kuu jooksul, uuringurühmade kaupa (viimase 12 jooksul seksuaalvahekorras olnud noorte kohta)	102
Tabel 50.	Viimase juhupartneriga tutvumise kohad, uuringurühmade kaupa (% viimase 12 kuu jooksul juhuvahekorras olnud noortest)	103
Tabel 51.	Uimastite tarvitamine enne viimast vahekorda juhupartneriga, uuringurühmade kaupa (% viimase 12 kuu jooksul juhuvahekorras olnud noortest)	104
Tabel 52.	Kondoomi kasutamise sagedus püsi- ja juhupartneriga vahekorras viimase 12 kuu jooksul, uuringurühmade kaupa (% vastavas vahekorras onud noortest)	105
Tabel 53.	Kondoomi kasutamata jätmise põhjused uuringurühmade kaupa (% viimase vahekorra ajal kondoomi mitte kasutanud noortest)	106
Tabel 54.	Erinevate tervise- ja riskikäitumise ning teadmiste ja hoiakutega seotud näitajate seos seksuaalvahekorra kogemusega elu jooksul, gümnaasiumi- ja kutsekoolinoorte kohta (16–18-aastased)	108
Tabel 55.	Erinevate tervise- ja riskikäitumise ning teadmiste ja hoiakutega seotud näitajate seos partnerite arvuga viimase 12 kuu jooksul, gümnaasiumi- ja kutsekoolinoorte kohta (16–18-aastased) (viimase 12 kuu jooksul seksuaalvahekorras olnud noorte kohta)	108
Tabel 56.	Erinevate tervise- ja riskikäitumise ning teadmiste ja hoiakutega seotud näitajate seos juhupartneri olemasoluga viimase 12 kuu jooksul, gümnaasiumi- ja kutsekoolinoorte kohta (16–18-aastased) (viimase 12 kuu jooksul seksuaalvahekorras olnud noorte kohta)	109
Tabel 57.	Erinevate tervise- ja riskikäitumise ning teadmiste ja hoiakutega seotud näitajate seos esimese vahekorra ajal kondoomi kasutamisega, gümnaasiumi- ja kutsekoolinoorte kohta (16–18-aastased) (elu jooksul seksuaalvahekorras olnud noorte kohta)	109
Tabel 58.	Erinevate tervise- ja riskikäitumise ning teadmiste ja hoiakutega seotud näitajate seos järjepideva kondoomi kasutamisega juhuvahekordades viimase 12 kuu jooksul, gümnaasiumi- ja kutsekoolinoorte kohta (16–18-aastased) (viimase 12 kuu jooksul juhuvahekorras olnud noorte kohta)	110
Tabel 59.	Erinevate tervise- ja riskikäitumise ning teadmiste ja hoiakutega seotud näitajate seos kondoomi kasutamisega viimase juhuvahekorra ajal, gümnaasiumi- ja kutsekoolinoorte kohta (16–18-aastased) (viimase 12 kuu jooksul juhuvahekorras olnud noorte kohta)	110
Tabel 60.	Erinevate tervise- ja riskikäitumise ning teadmiste ja hoiakutega seotud näitajate seos kondoomi kasutamisega viimase vahekorra ajal, gümnaasiumi- ja kutsekoolinoorte kohta (16–18-aastased) (viimase 12 kuu jooksul juhuvahekorras olnud noorte kohta)	111

Tabel 61.	Koht või inimene, kuhu või kelle poole pöörduti viimati rasestumisvastase nõuande või vahendi saamiseks (% nõuande või vahendi saamiseks pöördunud noortest)	114
Tabel 62.	Rasedusest hoidumise meetodid viimase seksuaalvahekorra ajal, uuringurühmade kaupa (% viimase 12 kuu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest)	116
Tabel 63.	Elu jooksul seksuaalse väärkohtlemise olukordade esinemine, 7.–9. klassi noorte kohta (14–15-aastased) %	118
Tabel 64.	Elu jooksul seksuaalse väärkohtlemise olukordade esinemine, gümnaasiumi- ja kutsekoolinoorte kohta (16–18-aastased) %	119
Tabel 65.	Erinevate tervise- ja riskikäitumise näitajate seos seksuaalse väärkohtlemisega, gümnaasiumi- ja kutsekoolinoorte kohta (16–18-aastased) %	121
Tabel 66.	Noorte käitumine STLLsse nakatumise kahtluse korral (% seksuaalvahekorras olnud noortest)	123
Tabel 67.	HIVI suhtes testimine, uuringurühmade kaupa %	126
Tabel 68.	Seksuaalkäitumise seos elu jooksul HIVi suhtes testimisega, gümnaasiumi- ja kutsekoolinoorte kohta (16–18-aastased) %	126
Tabel 69.	Noorte arvamus vajadusest testida ennast HIVi suhtes, kooliastmete kaupa %	127
Tabel 70.	Põhjused HIV-testi tegemiseks, uuringurühmade kaupa (% HIV-testi vajalikuks pidavatest noortest)	127
Tabel 71.	Teemad, mida on inimeseõpetuse või mõnes muus tunnis põhjalikult käsitletud, uuringurühmade kaupa %	133
Tabel 72.	Hinnang koolitundides käsitletud teemadele, uuringurühmade kaupa %	135
Tabel 73.	Noorte hinnang koolis suhete, seksuaalsuse ja seksuaaleluga seotud teemade käsitlemise kvaliteedile üldiselt, uuringurühmade kaupa (% noortest, kes ei ole elu jooksul seksuaalvahekorras olnud)	136
Tabel 74.	Suhete, seksuaalsuse ja seksuaaleluga seotud teemad, mille kohta sooviksid noored saada koolitundides rohkem infot, uuringurühmade kaupa (% noortest, kes ei ole elu jooksul seksuaalvahekorras olnud)	137
Tabel 75.	Noorte arvamus, kuidas saaks koolis parandada suhete, seksuaalsuse ja seksuaaleluga seotud teemade käsitlemist (% noortest, kes ei ole elu jooksul seksuaalvahekorras olnud)	138
Tabel 76.	Teemad, millest noored on oma vanematega põhjalikult rääkinud, uuringurühmade kaupa %	139
Tabel 77.	Noorte hinnang, kui lihtne või keeruline on oma vanematega rääkida suhete, seksuaalsuse ja seksuaalelu teemadel, uuringurühmade kaupa %	140
Tabel 78.	Lähedased inimesed, kellega noored on lisaks vanematele rääkinud suhete, seksuaalsuse ja seksuaaleluga seotud teemadel (% noortest, kes ei ole elu jooksul seksuaalvahekorras olnud)	141
Tabel 79.	Teemad, millest noored on oma sõpradega põhjalikult rääkinud, uuringurühmade kaupa %	142
Tabel 80.	Suhete, seksuaalsuse ja seksuaaleluga seotud teemad, mille kohta noored on otsinud viimase kuue kuu jooksul internetist informatsiooni, uuringurühmade kaupa %	143
Tabel 81.	Infoallikad, kust noortel on kõige meeldivam ja käepärasem saada teavet suhete, seksuaalsuse ja seksuaaleluga seotud teemade kohta, uuringurühmade kaupa %	144

Mõisted

Anaalseks ehk pärakuseks	anaalne seksuaalvahekord ehk seksuaalvahekord päraku kaudu, enamasti peenise sisestamine pärakusse
Asulatüüp	määratud koha järgi, kus vastaja elab enamik päevi nädalas
Eneserahuldamine ehk masturbatsioon	iseendale seksuaalse naudingu pakkumine; tervislik, ohutu ja igati loomulik tegevus
E-sigaret	elektrooniline sigaret, tubakatootega sarnaselt kasutatav toode. Patareitoitel vahend, millega aurustatakse kõrge temperatuuril erinevaid keemilisi segusid, mis võivad olla nii nikotiiniga kui ka ilma. Sageli on neile lisatud lõhna- ja maitseaineid (nt mentool, kirss, kohv, kaneel, šokolaad)
Grupiseks	seksuaalvahekord korraga rohkem kui ühe partneriga
HIV	inimese immuunpuudulikkuse viirus, mis nõrgestab inimese immuunsussüsteemi ja suurendab vastuvõtlikkust teistele haigustele. HIVi viimane staadium on AIDS
Juhupartner	inimene, kellega ollakse seksinud vaid ühel korral või mitmel korral, kuid kes ei ole püsipartner (nt üheöösuhted, anonüümsed seksuaalsuhted, seksikaaslased) (vastaja enda hinnangul)
Kvartilhaare	alumise ja ülemise kvartili vahe. Arv, mis näitab selle lõigu pikkust mediaani ümber
Mediaan	tunnuse väärtuste järjestatud skaalal asuv punkt, millest suuremaid ja väiksemaid väärtusi on ühepalju
Muud tubakatooted	huuletubakas, nuuskubakas, närimistubakas, vesipiip
Narkootilised ained, narkootikumid	ained, mis mõjutavad inimese enesetunnet, ümbritseva maailma tajumist ja käitumist. Võivad tekitada sõltuvust, olla päritolult kas looduslikud (nt kanep) või keemiliselt toodetud (nt amfetamiin). Narkootikumid on seadusega keelatud ained.
Oraalseks ehk suuseks	oraalne seksuaalvahekord ehk seksuaalvahekord suu kaudu, suguelundite stimuleerimine huulte ja keelega
Partner, seksuaalpartner	inimesed, kes on olnud omavahel seksuaalvahekorras kas ühel korral, mõni kord või pikema aja jooksul regulaarselt (ehk püsipartner/abikaasa)
Piirkond	kooli asukoht
Püsipartner	tüdruk- või poiss-sõber või elukaaslane ehk partner, kellega ei seo ainult seks (vastaja enda hinnangul)
Reliaablus	usaldusväarsus, instrumendi (skaala) komponentide sisemine kooskõla (sisereliaabluse) mõõduks on Cronbachi α (alfa), mille piisavaks suuruseks loetakse 0,7
Seksuaalsus	seksuaalsuses on hõlmatud inimese seksuaalkäitumine, bioloogiline sugu, sooidentiteet ja sooroll, seksuaalne orientatsioon, erootika, nauding, lähedussuhe, järglaste saamine
Seksuaaltervis	seksuaalsusega seotud kehalise, emotsionaalse, vaimse ja sotsiaalse heaolu seisund. Seksuaaltervis on hea, kui inimesel on võimalik nautida ja väljendada oma seksuaalsust turvaliselt, ilma riskita nakatuda seksuaalsel teel levivatesse infektsioonidesse ja hirmuta soovimatu raseduse, vägivalla, diskrimineerimise ja sunduse ees
Seksuaalvägivald, seksuaalne väärkohtlemine	inimese keelitamine, ähvardamine või sundimine seksuaalseks tegevuseks ilma, et ta ise oleks seda soovinud või saanud ennast kaitsta, olenemata kohast (kodu, kool, töökoht jm) ning teo toimepanija ja ohvri suhtest. Kuritegevus
Standardhälve	hajuvuse karakteristik, mis iseloomustab vastuste hajuvust keskmise ümber. Kui standardhälve on suur, siis võib arvata, et vastajate vastused on enamasti üldisest keskmisest kaugel. Kui standardhälve on väike, siis on vastajate vastused antud üldise keskmise lähedale
Uimastid	sõltuvust tekitavad ained, mis mõjutavad inimese enesetunnet, ümbritseva maailma tajumist ja käitumist. Legaalsed uimastid on alkohol ja tubakas, seadusega keelatud uimastid on narkootikumid
Uuringurühmad	selles uuringus on valimid moodustatud ja andmeid analüüsitud põhiliselt kolmes rühmas: 7.–9. klass (= põhikool; esindab 14–15-aastaseid noori), 10.–12. klass (= gümnaasium; esindab 16–18-aastaseid noori) ja kutsekool (esindab 16–18-aastaseid noori)
Vaginaalseks ehk tupeseks	vaginaalne seksuaalvahekord ehk seksuaalvahekord tupe kaudu, enamasti peenise sisestamine tuppe
Viimased 12 kuud	küsimustiku täitmise päevale eelnenu 12 kuud, ei tähista konkreetset aastat
Viimased neli nädalat	küsimustiku täitmise päevale eelnenu neli nädalat, ei tähista konkreetset kuud
Viimane kord	viimane kord, mil leidis aset tegevus, mille kohta andmeid küsitakse. Ei ole oluline, kas see toimus eelmisel kuul, aasta tagasi või mitu aastat tagasi

Lühendid

ESA	Statistikaamet
ESTL	Eesti Seksuaaltervise Liit
HIV	inimese immuunpuudulikkuse viirus, inglise k <i>human immunodeficiency virus</i>
HTM	Haridus- ja Teadusministeerium
IQR	kvartiilhaare, inglise k <i>interquartile range</i>
LGBT	seksuaalseid erinevusi tähistav lühend, mis tuleb sõnadest lesbi, gei, biseksuaalne ja transsooline inimene
max	maksimaalne väärtus
min	minimaalne väärtus
MFACS	mitmefaktoriline hoiakute skaala, inglise k <i>Multi-Factor Attitude towards Condoms Scale</i>
n	absoluutarv, valimi suurus
N	üldkogumi suurus
NSI	narkootikume süstiv inimene
SD	standardhälve, inglise k <i>standard deviation</i>
STLI	seksuaalsel teel leviv infektsioon
TAI	Tervise Arengu Instituut
VEPA	VEPA Käitumisoskuste Mäng
14–15	vanuserühm, põhikooliõpilased, tähistab 14–15-aastaseid; 2021. aasta uuringus on rühmas ka 7. klassis õppivad 13-aastased
16–18	vanuserühm, gümnaasiumi- ja/või kutsekooliõpilased, tähistab 16–18-aastaseid; 2021. aasta uuringus on rühmas ka väikese osakaaluga 19–20-aastased
14–18	vanuserühm, tähistab 14–18-aastaseid; 2021. aasta uuringus on rühmas ka 7. klassis õppivad 13-aastased ja väikese osakaaluga 19–20-aastased
7.–9. klass	= põhikool
10.–12. klass	= gümnaasium
	positiivsed muutused teadmistes, hoiakutes, käitumises
	negatiivsed muutused teadmistes, hoiakutes, käitumises
	teadmistes, hoiakutes, käitumises pole muutusi toimunud

Kokkuvõte

Aruandes „Eesti noorte seksuaaltervis: teadmised, hoiakud ja käitumine“ esitatakse küsitlusuuringu „HIVI temaatikaga seotud teadmised, hoiakud ja käitumine Eesti noorte hulgas“ käigus kogutud andmeid. See uuring korraldati 2021. aastal kuuendat korda, viimane taoline uuring tehti kuus aastat tagasi, 2015. aastal. Uuringu eesmärk oli saada ülevaade HIVi levikuteede ja teiste seksuaalsel teel levivate infektsioonidega seotud teadmistest, arusaamadest ja hoiakutest, suhtumisest HIViga elavatesse inimestesse, noorte seksuaalkäitumisest ja seda mõjutavatest teguritest, HIV-testimise tasemest ning noortele pakutud seksuaalharidusest. Aruanne sisaldab nii 2021. aasta uuringu peamisi tulemusi kui ka olulisemate näitajate trende vahemikus 2003–2021.

Andmeid koguti koolide külastamise käigus elektroonse küsimustiku abil 2021. aasta oktoobrist kuni detsembrini. Uuringu aruanne kajastab 4965 üldhariduskoolide 7.–12. klassi ning kutsehariduskoolide 1.–4. kursuse õpilaste andmeid. Valdavalt on uuringus osalenud noored 14–18-aastased. Vastamismäär on 75%.

Tervis ja elulaad

Noortest 73% hindab oma tervist kas heaks või väga heaks ning 6% halvaks või väga halvaks. Vastajatest 34%-l võib esineda vaimse tervise probleeme.

Küsitlusele eelnenud nelja nädala jooksul tegeles kord nädalas või sagedamini spordiga 61% ja mõne muu hobiga 52% noortest. Kordagi ei sportinud 15% ning muude hobidega ei tegelenud 21% noortest. Vastajatest 50% mängis sel perioodil iga päev arvuti, nutitelefoni või mõne muu elektroonikaseadmega ning 73% kasutas iga päev internetti vaba aja sisustamiseks. Noortest 14% veetis küsitlusele eelnenud nelja nädala jooksul vaba aega ka pubis, baaris või ööklubis.

Noortest 70% hindab vanemate omavahelisi suhteid soojadeks ja südamlikeks või üldiselt heaks. Noorte enda suhted on oma pereliikmete hulgast kõige paremad emaga.

Uimastite tarvitamine

Noortest 47% on proovinud elu jooksul tavalisi sigarette ning 17% on neid tarvitanud igapäevaselt. Suitsetamiskogemusega noored proovisid esimest korda sigaretti keskmiselt 13-aastaselt ning alustasid igapäevast suitsetamist 14-aastaselt. Tavalised sigaretid on asendunud muude tubakatoodetega, neist kõige levinum on e-sigaret. Küsitlusele eelnenud nelja nädala jooksul tarvitas e-sigaretti 37% noortest (sh iga päev 8%), tavalist sigaretti 17% (sh iga päev 4%) ning muid tubakatooteid 15% (sh iga päev 4%). Kui vaadata erinevaid tubakatooteid koos, siis kokku tarvitas mõnda tubakatoodet 40% noortest. Levinud on eri tubakatoodete koostarvitamine.

Noortest 72% on proovinud elu jooksul alkoholi ning 43% on end vähemalt korra purju joonud. Alkoholi tarvitanud noored proovisid alkoholi esimest korda keskmiselt 12-aastaselt ning jõid purju keskmiselt 14-aastaselt. Noortest 15% tarvitas küsitlusele eelnenud nelja nädala jooksul alkoholi üks kord nädalas või sagedamini, sama sagedusega jõi ennast purju 9%. Noortest 25% hindavad, et nende vanematel võib esineda probleeme alkoholi tarvitamisega, ning 11% arvavad, et paljud sõbrad ja tuttavad tarvitavad liiga palju alkoholi.

Noortest 31% on proovinud elu jooksul mõnda narkootikumi, neist 75% on teinud seda korduvalt. Narkootikumi tarvitanud noored proovisid seda esimest korda keskmiselt 15-aastaselt. Kanepitooted ja sissehingatavad ained (nt bensiin, liim, lakk, lahusti) on noorte hulgas kõige enam levinud. Narkootikumide tarvitajatest 59% on tarvitanud kanepitooteid (sh 32% korduvalt) ning 41% sissehingatavaid aineid (sh 22% korduvalt). Küsitlusele eelnenud nelja nädala jooksul tarvitas kanepitooteid noortest 7% ning muid narkootikume 3%. Vastajatest 13% märgivad, et nende perekonnas on inimesi, kes on proovinud või tarvitavad praegu narkootikume. Noortest 12% arvavad, et paljud sõbrad ja tuttavad on tarvitanud narkootikume.

Noored, kes on proovinud või tarvitavad uimasteid, on võrreldes mittetarvitajatega hinnanud

- enda suhteid vanematega ning vanemate omavahelisi suhteid madalamalt,
- oma tervist madalamalt.

Uimasteid tarvitanud noortel võib esineda

- suurema tõenäosusega vaimse tervise probleem,
- perekondades enam alkoholi ja narkootikumide tarvitamist.

Erinevate uimastite tarvitamine on omavahel seotud: noored, kes tarvitavad ühte uimastit, tarvitavad suurema tõenäosusega ka teisi.

Uuringuaastate võrdluses selgub:

 Vähenenud on elu jooksul sigaretti proovinud noorte hulk ning tõusnud on keskmine vanus esmakordsel proovimisel.

Vähenenud on elu jooksul nii alkoholi proovinud kui ka purju joonud noorte osakaal.

16–18-aastaste rühmas on nii gümnaasiumi- kui ka kutsekooliõpilaste hulgas tõusnud vanus, mil esimest korda alkoholi tarvitatakse ja purju juuakse. Põhikooliõpilaste (14–15-aastased) hulgas on mõnevõrra tõusnud esmakordse purju joomise vanus.

 Põhikooliõpilaste hulgas ei ole vanus alkoholi esmakordsel proovimisel muutunud. Narkootikumide tarvitamise tase noorte hulgas ei ole muutunud.

 Narkootikumide tarvitajate hulgas on tõusnud nende noorte osakaal, kes on elu jooksul korduvalt narkootikume tarvitanud.

Teadmised ja suhtumine HIViga inimestesse

Noortest 32% hindavad, et teavad hästi, mis on HIV. Erinevaid HIVi nakatumise viise koondava näitaja alusel on **39% noortel korrektsed teadmised HIVi levikuteedest**. Eraldi iga küsimust vaadates on õigeid vastuseid andnud noori rohkem. Kõige enam on noored (83%) kursis sellega, et terve väljanägemisega inimene võib olla viirusekandja.

77% teab, et nakatumise riski on võimalik vähendada, kui kasutada iga seksuaalvahekorra ajal kondoomi, ning 68% teab, et inimene võib nakatuda, kui ta süstib süstlaga, mida on keegi enne teda kasutanud. Kõige vähem (59%) on noored teadlikud sellest, et olles seksuaalvahekorras ühe nakatumata ja truu partneriga, on võimalik HIVi nakatumise riski vähendada.

Noortest 24%-l ei ole ekslikke arusaamu HIVi levikust olmekontaktide kaudu. Märkimisväärne osa noori (eri situatsioonide puhul 22–39%) ei oska öelda, kas olmekontaktide kaudu on võimalik nakatuda HIVi või mitte, ning suurel osal noortest on eksiarvamused HIVi leviku kohta igapäevaelu olukordades. Noortest 20% leiab, et HIViga inimesega ühist WCd kasutades võib ka ise nakatuda, sama palju on neid, kelle arvamuse kohaselt võib nakatuda, kui HIViga inimestega süüa samadest toidunõudest. Noortest 17% on arvamusel, et HIVi on võimalik nakatuda, kui ujuda viirusekandjaga koos ühes basseinis. Kõige vähem (6%) on noorte hulgas levinud valearusaam, et kallistades HIViga inimest võib ka ise nakatuda.

Noortest 7% leiab, et HIVi nakatudes kaotab elu mõtte, 6% arvab, et HIV ja AIDS on ainult narkootikume süstivate inimeste probleem, sama palju on ka neid, kes peavad HIVi ja AIDSi ainult homoseksuaalsete inimeste probleemiks.

Noortest 30% teab, et seksuaalsel teel levivad infektsioonid (STLid) levivad nii vaginaalse, anaalse kui ka oraalse seksuaalvahekorra kaudu. Kõige rohkem teavad noored (80%), et STLid levivad vaginaalse seksuaalvahekorra teel. Märkimisväärselt vähem teatakse oraalsest (41%) ja anaalsest levikuteest (50%).

Noortest 31% teab korrektselt, kuidas vältida STLidesse nakatumist. Kõige enam (86%) ollakse kursis sellega, et kondoomi kasutamine aitab vältida STLidesse nakatumist. Vastajatest 69% teab, et rasestumisvastased tabletid ei aita nakatumist vältida, ning 61% teab, et neid ei aita vältida ka katkestatud seksuaalvahekord. Kõige vähem teavad noored (39%), et emakasisene spiraal ei kaitse STLide eest.

Noortest 39% suhtub HIViga inimestesse tolerantset. Noorte hulgas on kõige rohkem (86%) neid, kes ei lõpetaks oma sõbra või tuttavaga suhtlemist, kui ta nakatub HIVi. Viiendiku võrra vähem vastajaid (68%) oleks nõus õppima või töötama ühes klassis või kollektiivis HIViga inimesega, 65% ei lõpetaks toiduainete ostmist poest, kus müüja on viirusekandja, ning 60% on neid, kes oleks nõus sööma viirusekandjaga ühes lauas. Neid, kes leiavad, et HIViga õpetaja võib koolis edasi töötada, on 59%.

- Noored, kellel on korrektsed teadmised HIVi levikuteedest ja kellel ei ole ekslikke arusaamu HIVi levikust olmekontaktide kaudu, suhtuvad HIViga inimestesse sallivamalt.
- Noored, kes ei seosta HIVi ja AIDSi mõne rahvastikurühmaga (narkootikume süstivad inimesed, LGBT inimesed), on sallivama suhtumisega HIViga inimestesse.

Uuringuaastate võrdluses selgub:

- Noorte hulgas on suurenenud salliv suhtumine HIViga elavatesse inimestesse.
Gümnaasiuminoorte hulgas (16–18-aastased) on paranenud teadmised STLide vältimise kohta.
- Põhi- (14–15-aastased) ja kutsekoolinoorte (16–18-aastaste) hulgas ei ole teadmiste tase STLide vältimise meetoditest muutunud.
Nende noorte hulk, kel on olmekontaktide kaudu HIVi leviku kohta ekslikke arvamusi, on jäänud samaks.
- HIVi levikuteedest korrektsete teadmistega noorte hulk on vähenenud.
Vähenenud on teadmised HIVi leviku põhiteedest (nakatumine süstimise teel ja kaitsmata seksuaalvahekorra kaudu).

Seksuaalsuhted ja kondoomi kasutamine

Noortest 22% on elu jooksul olnud seksuaalvahekorras. Vanusega suureneb seksuaalvahekorra kogemusega noorte osakaal: kui 14-aastastest on seksuaalvahekorras olnud 7%, siis 18-aastastest 53%. Uuringus osalenud seksuaalvahekorra kogemusega valdavalt 14–18-aastased noored on **alustanud seksuaaleluga keskmiselt 15-aastaselt**. Seksuaalvahekorra kogemusega noortest 47% on oma elu jooksul olnud vahekorras rohkem kui ühe partneriga. **Esimese vahekorra ajal kasutas kondoomi 71%** seksuaalvahekorra kogemusega noortest.

Noortest 19% on olnud seksuaalvahekorras küsitlusele eelnenud 12 kuu jooksul, neist 31% oli sel ajal vahekorras rohkem kui ühe partneriga. Viimase 12 kuu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest **76%** oli sel ajal **vahekorras püsipartneriga**. Püsipartneriga seksuaalvahekorras olnud noortest 40% kasutas viimase 12 kuu jooksul alati kondoomi, 59% kasutas kondoomi viimase vahekorra ajal. Viimase 12 kuu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest **28%** oli sel ajal **vahekorras juhupartneriga**. Juhupartneriga vahekorras olnud noortest **49%** kasutas viimase 12 kuu jooksul juhuvahekorras alati kondoomi. Viimase juhuseksi ajal kasutas kondoomi **65%** noortest. Viimases juhuvahekorras kondoomi kasutanutest 6% pani kondoomi peale enne seemnepurset ning 12%-l kondoom purunes või libises maha. Kokku 17% kas ei kasutanud kondoomi kogu vahekorra ajal ja/või kondoom libises maha või purunes. Kui arvestada see 17% maha nendest, kes kondoomi kasutasid, siis **turvaliselt käitus viimase juhuvahekorra ajal vaid 48%**. Juhupartneriga vahekorras olnud noortest 51% ei kasutanud viimase aasta jooksul alati juhuvahekorras kondoomi, 35% ei kasutanud viimase juhuvahekorra ajal. **Kogu valimist moodustasid viimase aasta jooksul juhusuhetes riskeerivalt käituvad noored 3% ning viimase juhuvahekorra ajal riskeeris 2% valimist.**

Viimase 12 kuu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest 61% kasutas viimase vahekorra ajal kondoomi, 39% ei kasutanud. Kogu valimist moodustavad mittekasutajad 7%. Kõige sagedamini on **kondoomi kasutamata jätmise põhjuseks kindel partner ja vastastikune usaldus**. Sagedamini nimetati ka muude rasestumisvastaste vahendite kasutamist, mõnutunde vähenemist kondoomi kasutamise ajal ja katkestatud seksuaalvahekorda.

Seksuaalvahekorras olnud noortest 30% on olnud vahekorras partneriga, kellega tutvuti interneti või mobiiliäpi kaudu, 12% on olnud vahekorras samast soost partneriga ning 3% partneriga, kes süstib või on kunagi süstinud narkootikume.

Gümnaasiumi- ja kutsekoolinoorte (16–18-aastased) andmetest selgub, et võrreldes noortega, kellel ei ole seksuaalvahekorra kogemust, on seksuaalvahekorras olnud noorte hulgas

- rohkem levinud tubakatoodete, alkoholi ja narkootikumide tarvitamine,
- paremad teadmised HIVi ning teiste STLIde levikuteedest ja vältimise meetoditest.

Noored, kellel on küsitlusele eelnenud 12 kuu jooksul olnud mitu partnerit, tarvitavad rohkem uimasteid. Juhupartneriga seksuaalvahekorras olnud noorte hulgas on rohkem uimastite tarvitajaid.

Noored, kes ei kasutanud esimese või viimase vahekorra ajal kondoomi, hindasid oma üldist tervist madalamalt ning nende hulgas võivad olla rohkem levinud vaimse tervise probleemid (ei tulnud esile viimase vahekorra puhul). Samuti tarvitasid nad rohkem uimasteid, erinevus kondoomi kasutanud noortega tuleb eelkõige esile seoses tubakatoodete ja narkootikumide tarvitamisega.

2021. aastal hinnati selles vanuses noorte hulgas **kondoomiga seotud hoiakuid** esimest korda. Selleks kasutati mitmefaktorilist kondoomiga seotud hoiakute skaalat (MFACS) (1,2), mille abil mõõdeti noorte hinnanguid kondoomide tõhususele (hinnang kondoomidele kui kaitsevahenditele HIVi ja STLIdesse nakatumise ennetamiseks ning rasestumisest hoidumisel), tunnetuslikule komponendile (nt mugavus, puhtus, põnevus) ning kasutatavusele (nt kättesaadavus, kasutamise lihtsus ja käepärasus).

Selle skaala järgi selgus 16–18-aastaste andmetest, et

- seksuaalvahekorra kogemusega noored hindavad madalamalt kondoomide tunnetuslikku komponenti ja kõrgemalt kondoomide kasutatavust,
- mitme partneriga noored suhtuvad kondoomidesse negatiivsemalt,
- noortel, kes ei kasutanud esimese või viimase vahekorra ajal kondoomi, on kondoomide suhtes negatiivsemad hoiakud.

Uuringuaastate võrdluses selgub:

- Nii kogu elu kui ka viimase 12 kuu jooksul seksuaalvahekorras olnud noorte osakaal on vähenenud. Juhupartneriga vahekorras olnud noorte osakaal on langustrendis. Mitme partneriga noorte osakaal on vähenenud.
- 14–18-aastaste vastajate keskmine vanus esimese seksuaalvahekorra ajal on püsinud stabiilne. Püsipartneriga vahekorras olnud noorte osakaal on läbi küsitlusaastate püsinud ühtlasel tasemel. Kutsekooliõpilaste (16–18-aastaste) puhul on nii püsi- kui ka juhupartneritega vahekorras olnud noorte osakaal püsinud samal tasemel. Viimase 12 kuu jooksul on püsipartneriga seksuaalvahekorras kondoomi kasutamine püsinud samal tasemel (nii aasta jooksul järjepidev kasutamine kui ka viimase vahekorra ajal).
- Kuni 2015. aastani tõusis kondoomi kasutamise tase esimese vahekorra ajal, võrreldes 2015. aastaga on näitaja vähenenud, kõige drastilisem negatiivsem muutus on toimunud põhikooliõpilaste hulgas. Viimase 12 kuu jooksul on juhuvahekorras kondoomi kasutamise tase vähenenud või püsinud suuremate muutusteta. Kondoomi kasutamise taset mõõdetakse mitme näitajaga ning osa neist annab märku riskikäitumise suurenemisest: kutsekoolinoorte hulgas on vähenenud kondoomi järjepidev kasutamine ning gümnaasiuminoorte hulgas kondoomi kasutamine viimase juhuvahekorra ajal. Kui varem on juhupartneriga kondoomi järjepideva kasutamise tase olnud märgatavalt kõrgem kui püsipartneri puhul, siis gümnaasiumiastme noorte hulgas suurt erinevust enam märgata ei ole. Sama trend tuleb esile ka viimase vahekorra andmetes.

HIV-testimine

Noortest 3% on HIVi suhtes varem testitud, sh on 2% testitud viimase 12 kuu jooksul. Seksuaalvahekorra kogemusega noortest on HIVi suhtes testitud 11%, sh 7% viimase 12 kuu jooksul. Kõige sagedamini käivad noored testimas eriarsti (nt naha- ja suguhaiguste arsti, naistearsti) juures.

Kõige rohkem teavad noored, et HIV-testi on võimalik teha HIVi nõustamise ja testimise kabinetis. Kõige vähem noori on kursis HIV-testi tegemise võimalusega perearsti vastuvõtule minnes. Väga palju noori on teadmatuses, millistes testimiskohtades on võimalik HIV-testi teha ja millistes mitte. Kõige rohkem teadmatust on seotud perearsti vastuvõtu ning noorte nõustamiskeskuse/seksuaaltervise kliinikuga.

Elu jooksul HIVi suhtes testitud noored tajuvad ka ise oma võimalikku riskikäitumist.

Testitute hulgas on võrreldes ülejäänud noortega rohkem

- seksuaalvahekorra kogemusega noori,
- neid, kes on seksuaalpartneri leidnud interneti teel või mobiiliäpi kaudu,
- neid, kes on olnud seksuaalvahekorras narkootikume süstivate inimestega,
- mitme seksuaalpartneriga noori.

Uuringuaastate võrdluses selgub:

 HIV-testimise tase nii kõikide noorte kui ka seksuaalvahekorra kogemusega noorte hulgas on püsinud ühtlasena.

Seksuaalne väärkohtlemine

Seksuaalset väärkohtlemist uuriti selle uuringu raames esimest korda. 7.–9. klassi ning 10.–12. klassi ja kutsekoolinoorte käest küsiti andmeid mõnevõrra erinevalt.

Põhikoolinoortest (14–15-aastased) 23% on kogenud seksuaalset ahistamist, 11% seksuaalset väärkohtlemist internetis ning 2% on kogenud seksuaalvägivalda. **Kokku vähemalt ühel korral on mõnda seksuaalse väärkohtlemise olukorda kogenud 28% põhikoolinoortest.**

Gümnaasiumi- ja kutsekoolinoortest (16–18-aastased) 43% on kogenud seksuaalset ahistamist (kõige sagedamini käperdamist), 15% seksuaalvägivalda ning 10% seksuaalset väärkohtlemist internetis. **Kokku on vähemalt ühel korral mõnda seksuaalse väärkohtlemise olukorda kogenud 45% gümnaasiumi- ja kutsekoolinoortest.**

Noored, kes on kogenud elu jooksul seksuaalset väärkohtlemist, hindavad oma suhteid vanematega ning vanemate omavahelisi suhteid kehvemaks, oma tervist halvemaks ning neil võivad sagedamini esineda vaimse tervise probleemid. Seksuaalset väärkohtlemist kogenud noored ise ja ka nende pereliikmed on enam tarvitanud uimasteid. Nende hulgas on rohkem seksuaalkogemusega noori ning neid, kellel on seksuaalsuhteid suurema riskiga partneritega (interneti või mobiiliäpi kaudu kohatud partnerid, narkootikume süstivad inimesed, juhupartnerid).

Seksuaalharidus

2021. aastal uuriti esimest korda põhjalikumalt **suhete, seksuaalsuse ja seksuaaleluga seotud teemade** käsitlemist koolis, vanematega ning sõpradega suhtluses. Uuringus välja pakutud teemad on **enam käsitlust leidnud koolis ja kõige vähem on nendest räägitud kodus oma vanematega**. Sarnast suundumust peegeldab ka noorte hinnang teemade käsitlemise põhjalikkusele.

Kõigi kolme uuritava rühma (põhikooli-, gümnaasiumi- ja kutsekooliõpilased) hinnangul on enam räägitud murdeest ja selles eas toimuvatest muutustest, seda nii koolis, kodus kui ka sõprade hulgas. Sageduselt järgmisel kohal on seksuaalsus ja selle tähendus inimese elus ning seksuaalne areng ja seksuaalkäitumine. Järgnevad rasestumise ja rasedusega seotud teemad, kondoomi kasutamine ning see, kuidas teha nii, et suhted hästi toimiksid. Kõigis kolmes rühmas on vähem leidnud käsitlust järgmised kolm teemaderingi:

- 1) seksuaalsusest röömu tundmine, nauding ning eneserahuldamine,
- 2) partneriga rääkimine ja enesekehtestamine – kuidas rääkida partneriga seksist ja rasestumisvastastest vahenditest, (kaitsmata) seksuaalvahekorra keeldumine,
- 3) papilloomiviiruse-/emakaelavähivastane vaktsineerimine.

Kõige enam noori (44–56%) leidis, et koolis käsitleti võrdselt nii suhete, seksuaalsuse ja seksuaaleluga seotud positiivseid külgki kui ka kaasnevaid ohte ja probleeme. Noortest 5–15% leidis, et käsitleti peamiselt nende teemade positiivseid külgki. Erandina paistavad silma gümnaasiuminoored oma negatiivsema hinnangu poolest – neist pooled leidsid, et koolis käsitleti pigem suhete, seksuaalsuse ja seksuaaleluga seotud teemadega kaasnevaid ohte ja probleeme.

Kõige levinum on noorte hinnangul passiivne õppevorm suhete, seksuaalsuse ja seksuaaleluga seotud teemade käsitlemisel, st õpetaja peab loengut ja jagab infot. Noorte hinnangul tehakse koolides kõige vähem praktilisi harjutusi (nt rollimänge, kondoomi peale panemise harjutamist mulaažile). **Noortest üle 40% hindab siiski koolis nende teemade käsitlemise kvaliteeti heaks või väga heaks**, veidi üle kümnendiku aga peab teemade käsitlemist halvaks või väga halvaks. Suhete, seksuaalsuse ja seksuaalelu teemade käsitlemise parandamiseks **koolis soovivad noored kõige enam, et käsitletaks rohkem teemasid, käsitus oleks tõsisem ning sellele pühendataks rohkem aega**, aga soovitakse ka rohkem näiteid reaalsest elust ning positiivsemat lähenemisviisi. Vähem noori soovivad, et vanemad oleksid rohkem seotud sellega, mida koolis õpitakse, ning et nende teemade käsitlemist alustataks hilisemas eas (vanemates klassides).

Noored ise tahaksid kõige meelsamini saada teavet suhete, seksuaalsuse ja seksuaalelu teemadel **sõpradelt, koolist või vanematelt**. Võrreldes põhi- ja kutsekoolinoortega gümnaasiuminoorte arvamus veidi erineb, nende kolme olulisema infoallika hulgas on vanemate asemel noortele suunatud veebilehed, sotsiaalmeedia või mobiiliäpp. Kõige vähem soovitakse neil teemadel teavet saada kampaaniate kaudu, noortele suunatud telefoniliinilt, ajalehtedest ja ajakirjadest ning HIVi nõustamise ja testimise kabinetist.

Kutsekool vs. gümnaasium

2015. aastal kaasati uuringusse esmakordselt kutsekoolides õppivad 16–18-aastased noored ja juba siis paistis silma kutsekoolides õppivate noorte erinevus gümnaasiuminoortest, eriti uimastite tarvitamisega seoses (3). Sarnane trend tuli esile ka 2021. aasta uuringu andmetest.

Võrreldes gümnaasiuminoortega on **kutsekooli 16–18-aastaste noorte hulgas** 2021. aasta andmetel

- rohkem elu jooksul **sigarette** proovinud noori (54% vs. 72%) ning üle kahe korra enam sigarette igapäevaselt tarvitanud noori (17% vs. 45%). Prooviti varem sigaretti (keskmine vanus vastavalt 14 ja 12,7 aastat) ning alustati varem igapäevast suitsetamist (keskmine vanus vastavalt 15,2 ja 14,8 aastat);
- rohkem küsitlusele eelnenud nelja nädala jooksul e-sigaretti suitsetanud noori (42% vs. 55%);
- rohkem elu jooksul **alkoholi** proovinud noori (83% vs. 87%) ning purju joonud noori (63% vs. 74%). Prooviti varem alkoholi (keskmised vanused vastavalt 13,4 ja 13,0 aastat) ning joodi varem esimest korda purju (keskmine vanus vastavalt 15 ja 14,5 aastat), samuti tarvitati küsitlusele eelnenud nelja nädala jooksul sagedamini alkoholi – üks kord nädalas või sagedamini tarvitati alkoholi vastavalt 22% ja 29%, sama sagedusega joodi ennast purju vastavalt 13% ja 22%;
- rohkem noori, kelle hinnangul võib nende vanematel esineda probleemne alkoholi tarvitamine (26% vs. 31%);
- rohkem elu jooksul **narkootikume** tarvitanud noori (34% vs. 47%). Prooviti varem narkootikume (keskmine vanus vastavalt 15,5 ja 15,2 aastat);
- rohkem küsitlusele eelnenud nelja nädala jooksul narkootikume tarvitanud noori (10% vs. 18%);
- rohkem erinevate ainete tarvitajaid: elu jooksul narkootikume tarvitanutest tarvitas kanepi-tooteid vastavalt 73% ja 81%, *ecstasy*-t vastavalt 16% ja 28%, amfetamiini, metamfetamiini vastavalt 12% ja 23%, GHBD/GBLi vastavalt 4% ja 9%, *poppers*-it vastavalt 4% ja 8%;

- kehvemad **teadmised** HIVi levikuteedest – korrektsete teadmistega noori vastavalt 60% ja 44%;
- vähem noori, kellel ei ole ekslikke arusaamu HIVi levikust olmekontaktide kaudu (39% vs. 20%);
- kehvemad teadmised STLide vältimise meetoditest – korrektsete teadmistega noori vastavalt 57% ja 39%;
- vähem HIViga elavatesse inimestesse sallivalt suhtuvaid noori (58% vs. 33%);
- levinud kondoomide suhtes negatiivsem hoiak – üldine kondoomidega seotud hoiakute skoor vastavalt 71,5 ja 66,8 (negatiivsemad hoiakud ka kõikides eraldi faktorites);
- rohkem **seksuaalvahekorra** kogemusega noori (33% vs. 55%) ning küsitlusele eelnenud 12 kuu jooksul seksuaalvahekorras olnud noori (29% vs. 43%). Seksuaaleluga alustati varem (keskmine vanus esimese vahekorra ajal vastavalt 15,7 ja 15,2 aastat);
- rohkem seksuaalpartnereid elu jooksul (keskmine partnerite arv vastavalt 2,6 ja 3,5);
- rohkem küsitlusele eelnenud 12 kuu jooksul mitme partneriga vahekorras olnud noori (28% vs. 37%);
- vähem esimese seksuaalvahekorra ajal kondoomi kasutanud noori (76% vs. 68%);
- rohkem HIVi suhtes testitud noori (4% vs. 9%).

Koroonapandeemia võimalik mõju andmetele

Uuringu andmed koguti COVID-19 pandeemia tingimustes 2021. aasta sügisel. See oli noorte jaoks piiratud sotsiaalse suhtlemise aeg (haiguse kolde korral distantsõpe, eneseisolatsioon, suletud meelelahutusasutused). Sellele eelnes veelgi rangemate tingimustega 2020. aasta kevad (kehtisid liikumispiirangud kogu ühiskonnas) ja 2021. aasta kevad (kõik õpilased olid distantsõppel, huviringid ei toimunud). Meie uuringu sihtrühm on 14–18-aastased noored. Selles vanuses toimuvad kiired sotsiaalsed, emotsionaalsed ja füüsilised muutused. Oluliseks muutuvad suhted vastassoost eakaaslastega ja sõprusrühmades ning selle eelduseks on tihe omavaheline suhtlus ja koosviibimine, mis sai pandeemia tingimustes tõsiselt häiritud. Sageli alustatakse selles vanuses seksuaaleluga, võidakse tarvitada esimest korda uimasteid.

Me ei küsinud oma uuringus noortelt otse, kuidas pandeemia nende igapäevast elu, harjumusi, elustiili ja suhtlust mõjutas, kuid mõningad muutused andmetes võivad viidata pigem keskkonnast tulenevate tingimuste mõjule, mitte muutuste loomulikule protsessile. Praegu võime vaid oletada, kuid hinnangu 2021. aasta andmetele saame paremini anda 2025. aastal korduva uuringu andmetele toetudes.

Eelmise uuringuaastaga (2015) võrreldes on vähenenud uimastite tarvitamine, eelkõige tavaliste sigarettide suitsetamine ja alkoholi tarvitamine. Paljud protsessid on alguse saanud küll juba 2010. aastast ja on seotud ka teiste teguritega, kuid alates 2015. aastast toimunud muutused on suuremad, eriti põhikoolinoorte (14–15-aastaste) hulgas. Samuti on märkimisväärselt tõusnud uimastite tarvitamisega alustamise vanus. Vähenenud on küsitlusele eelnenud nelja nädala jooksul uimastite tarvitamine. Üheks võimaluseks uimastite tarvitamisel on pubid, baarid ja ööklubid. Kuigi noored on neid kohti alates 2007. aastast vähem külastama hakanud (andmeid küsiti viimase nelja nädala kohta), siis eriti järsk langus on toimunud kahe viimase uuringuaasta võrdluses gümnaasiumi- ja kutsekoolinoorte hulgas.

Narkootikumide tarvitamise puhul on üldine tarvitamise tase püsunud enam-vähem muutumatuna kõigi küsitlusaastate jooksul. Tarvitajate hulgas on tõusnud korduvat tarvitajate osakaal, eriti järsult viimase kahe uuringuaasta võrdluses ja väga suurel määral põhikoolinoorte hulgas. Seda võib seletada asjaoluga, et ühiskonna piirangute tõttu puudus võimalus uute tarvitajate lisandumiseks (suuremaid üritusi ja kogunemisi ei toimunud ning noorte juurdepääs narkootikumidele oli piiratud), kuid juba varem narkootikumide tarvitanud noored jätkasid tarvitamist. 2021. aastal veebikeskkonnas narkootikumide tarvitajate seas korraldatud uuring näitas, et peamine tarvitatav narkootikum oli taimne kanep – ka

meie uuringu noored tarvitasid peamiselt kanepitooteid – ning selle peamiseks ostmise kohaks oli välja kujunenud otsekontakt diileriga, sellest väga palju väiksem võimalus oli kontakti otsimine sotsiaalmeedia kaudu (4).

Seksuaalvahekorra kogemusega noorte hulk on vähenenud, see puudutab nii kogu elu kui ka küsitlusele eelnenud 12 kuu näitajat. Suuremad muutused on aset leidnud võrreldes 2015. aastaga, eriti põhikoolinoorte hulgas. Kogu uuringu ajaloo vältel ei ole seksuaalvahekorra kogemustega noorte osakaal olnud nii väike kui 2021. aastal. Kui varasematel uuringu kordadel on üle 90% seksuaalvahekorra kogemusega noorest olnud seksuaalvahekorras ka küsitlusele eelnenud 12 kuu jooksul, siis viimase küsitluskorra andmed näitavad selles olulist langust. Meie uuringu sihtrühma kuuluvad 14–18-aastased noored, selles vanuses alustatakse sageli seksuaaleluga. Piirangute tõttu aga ei olnud noortel võimalik füüsiliselt suhelda ega suhteid luua, samuti viibisid kodus ka vanemad ning noortel puudus privaatne võimalus seksuaalsuheteks. Selles vanuses elatakse sageli oma võimaliku partneriga erinevas kodus, oma vanemate juures (meie uuringu andmetel üle 90% noortest elas enamikul nädalapäevadel kodus koos oma vanema(te)ga).

Kuni 2015. aastani tõusis noorte hulgas kondoomi kasutamise tase esimese seksuaalvahekorra ajal, kuid kahe viimase uuringuaasta võrdluses on esimesel korral kondoomi kasutanud noorte osakaal vähenenud ja eriti suurel määral põhikoolinoorte hulgas. 16–18-aastaste seas on märgata küsitlusele eelnenud 12 kuu jooksul kondoomi kasutamise vähenemist vahekorras juhupartneriga. Üks võimalik põhjus, miks kondoomi kasutatakse vähem, võib olla seotud sellega, et kondoomi hankimiseks olid piiratud võimalused: kaubanduskeskused olid suletud ja noored ei saanud seal aega veeta, samuti külastati apteekke, bensiinijaamu, toidupoode harvem, kuigi need olid avatud.

Järeldused ja soovitused

Enamik noori käitub seksuaalsuhetes vastutustundlikult: vähenenud on seksuaalvahekorra kogemustega noorte osakaal, aasta jooksul mitme partneriga vahekorras olnud noorte hulk ja juhusuhted. Samas on seksuaalvahekorras olnud noorte hulgas kondoomi kasutamine vähenenud. Vähem kasutavad kondoomi need, kellel on negatiivsem suhtumine kondoomi. Lisaks näitavad andmed noorte puudulikku kondoomi kasutamise oskust – viimases juhuvahekorras kondoomi kasutanud noortest kümnendikul libises kondoom vahekorra ajal maha või see purunes. Vähenenud on teadmised HIVi põhilistest levikuteedest ning muutumatuna on püsinud teadmiste tase seksuaalsel teel levivate infektsioonide vältimise meetoditest.

- Positiivsena saab esile tuua, et koolides on käsitletud kõiki küsimustikus loetletud suhete, seksuaalsuse ja seksuaaleluga seotud teemasid, samas on seda tehtud erineval määral. Kui ligi pooled vastajatest hindavad kooli seksuaalharidust heaks või väga heaks, siis iga kümnes noor peab seda halvaks või väga halvaks. Koolides on kõige levinum passiivne õppevorm, kõige vähem tehakse praktilisi harjutusi. Noored ise soovivad koolis seksuaalhariduse parandamiseks teemade mitmekesisust ja suuremat ajalist pühendamist nendele teemadele. Tulemuste põhjal võib seksuaalhariduse parandamiseks soovitada senisest laiemat teemaderingi, näiteks uudemate teemadena HPV-vaktsineerimine, partneriga suhtlemine, enesekehtestamine, hästi toimivate suhete loomine, jätkuvalt olulisena rasestumisest hoidumise, HIVi ja teiste STLIdega seotud teemad. Metoodika poolest on soovitatav kasutada senisest enam seksuaalsuse positiivseid külgi kajastavat ja kaasavat lähenemist nii käsitletavate teemade kui ka õppevormide mõttes. **Laiapõhjalise seksuaalhariduse järjepidev pakkumine kõikides kooliastmetes ja -tüüpides (eriti kutsekoolis) on oluline ning seda soovivad ka noored.** Seksuaalhariduses tuleb endiselt tähelepanu pöörata väärtushinnangute kujundamisele ja oskuste arendamisele, sest need toetavad turvalisi suhteid ja riskivaba seksuaalelu ning positiivseid hoiakuid nii kondoomide kasutamise kui ka nn topeltkaitse suhtes (rasestumisvastase vahendi ja kondoomi kasutamine).

- Lisaks koolile soovivad noored suhete, seksuaalsuse ja seksuaaleluga seotud teemadel teavet saada sõpradelt ja vanematelt. Uuringu andmed näitasid vanemate vähest osalemist seksuaalhariduses. Võrreldes vanematega räägitakse sõpradega suhete, seksuaalsuse ja seksuaaleluga seotud teemadel rohkem ning põhjalikumalt: nii saavad noored oma kogemusi, rõõme ja muresid jagada, kuid see on ka võimalus eksiavamuste, müütide ja valeinformatsiooni levikuks. **Laiapõhjalises seksuaalhariduses on peale kooli tähtis osa vanematel, sõpradel ja kontrollitud infoga teabeallikatel** (nt veebilehed seksuaaltervis.ee, hiv.ee). Ka vanemad vajavad suhete, seksuaalsuse ja seksuaaleluga seotud teemadel harimist, et nad julgeks ja oskaks oma lastega rääkida. Vanematele suunatud infot on võimalik leida Eestis loodud veebilehelt tarkvanem.ee, kust vanemad saavad praktilisi nõuandeid muu hulgas seksuaalkasvatuse valdkonnas.
- **Üks võimalus on kontrollitud infot jagada noorte nõustamiskeskustes**, mis pakuvad kõikidele kuni 26-aastastele noortele tasuta tervishoiu- (nt STLIde diagnostika ja ravi) ja nõustamisteenust (nt erinevad seksuaalsuse teemad, nõustamine seksuaalvägivalla korral). Meie uuringu andmetel ei tea paljud noored, kas seal on võimalik ennast testida HIVi ja STLIde suhtes. Samuti ei ole keskused noorte hinnangul kõige käepärasemad kohad, kust suhete, seksuaalsuse ja seksuaaleluga seotud teemade kohta infot saada. Noorte nõustamiskeskused asuvad pigem linnades ja suuremates kohtades, maapiirkondades elavatel noortel on nendeni keerulisem jõuda. Noorte nõustamiskeskused võiksid rohkem silma paista. Kõigi noorte nõustamiskeskuste arendus- ja seksuaalhariduslik tegevus ei ole järjepidevalt rahastatud, samas on noorte nõustamiskeskustel juba väljakujunenud võrgustik ja väljaõppinud noortesõbralik personal. **Järjepideva rahastuse korral saaks pakkuda senisest suuremas mahus seksuaalhariduslikke loenguid, seminare ja praktilisi õppuseid, mis on kindlasti märkimisväärseks toeks ja täienduseks kooli seksuaalharidusele.**
- Uimastite tarvitamine noorte hulgas on vähenenud, kuid erinevad riskikäitumised on omavahel seotud. Noored, kes käituvad seksuaalelus riskeerivalt, tarvitavad ka rohkem uimasteid. HIVi ja muude STLIde ennetamise eesmärgil tuleb paralleelselt tähelepanu pöörata uimastite tarvitamise ennetamisele. Varajane riskikäitumine mõjutab ka käitumist tulevastes seksuaalsuhetes ja seksuaaltervist (5–11). See näitab **vajadust varajase ja kõikehõlmava tervisekasvatuse ning universaalsete ennetusprogrammide järele koolides**. Eestis on kasutusel erinevaid universaalennetuslikke sekkumisi (VEPA Käitumisoskuste Mäng, KIVA, vanemlusprogramm „Imelised aastad“). Näiteks VEPA aitab ennetada uimastite tarvitamist ning vähendab käitumisprobleeme. Pikemas perspektiivis avaldab VEPA positiivset mõju inimese heaolule tervikuna (vepa.ee). VEPA sihtrühmaks on alg- ja põhikooli I–II astme noored. Oluline on, et enne kiiret arengut murdeas oleks noorel eneseregulatsiooni- ja suhtlusoskused. Mõelda võiks ka spetsiaalsete programmide arendamisele teismeeas noortele ja nende vanematele.
- Võrreldes üldhariduskoolide õpilastega on kutsekoolinoorte hulgas levinud riskeerivam käitumine seksuaalkäitumise, kuid eriti uimastite tarvitamise osas. Esmakordselt tuvastati need probleemid juba 2015. aasta uuringus, kuid 2021. aastal näeme, et kutsekooliõpilaste hulgas on endiselt võrreldes üldhariduskoolidega kehvem olukord. See näitab väga suurt **vajadust jõuliselt tegeleda ennetusega kutseõppeasutustes**. Koolis on noorega otsekontakt, seega on see viimane võimalus suunata tema tervisekäitumist. Kutsekoolides on tugisüsteimid (psühholoogid, sotsiaaltöötajad jt), kelle kaasabil saaks riik tõhustada seal toimuvat seksuaalharidust ja uimastiennetust ning arendada spetsiaalsed sekkumised kutseharidust omandavatele noortele.
- Riiklikul tasandil on seksuaaltervise edendamine Eestis ajalooliselt olnud HIV-strateegia ja rahvastiku tervise arengukava HIV-valdkonna osa. Suur edasiminekuks toimus rahvastiku tervise arengukavas aastateks 2020–2030,

kus iseseisva peatükina on käsitletud ka seksuaal- ja reproduktiivtervise edendamist (12). Seksuaaltervis on inimese elu väga oluline osa ja hõlmab kaugeltki rohkemat kui infektsioonidesse nakatumise ohtu. Eestis on uimastipoliitika valge raamat ja alkoholipoliitika roheline raamat. Sarnaselt neile valdkondadele võiks olla **seksuaaltervist käsitlev dokument, mille alusel planeerida riiklikke tegevusi nii HIVi ja STLide ennetamiseks kui ka laiemalt seksuaaltervise edendamiseks, hõlmates kogu inimese elukaart ning erinevaid rahvastikukihte.**

- **Tähtis on korraldada noorte seksuaaltervist käsitlevaid uuringuid** ka edaspidi. Andmete kogumine ja analüüs selles valdkonnas aitab planeerida ning teha teadmistel põhinevaid otsuseid, et edendada Eesti rahvastiku seksuaaltervist. Kogutavate andmete põhjal on võimalik parandada noortele suunatud seksuaalhariduse kvaliteeti ning tõhusamalt planeerida seksuaaltervisega seotud teenuseid ja parandada nende kvaliteeti. See aitab kaasa turvaliste suhete loomisele tulevikus, HIVi ja STLide ennetamisele ning nakkushaigustest tuleneva haiguskoormuse vähendamisele Eesti rahvastikus.

Summary

The report “Sexual health of Estonian youth: knowledge, attitudes and behaviour” presents the data collected in the survey “HIV related knowledge, attitudes and behaviour among Estonian Youth”. This survey was conducted for the sixth time in 2021, the last such survey was carried out six years ago, in 2015. The purpose of the survey was to get an overview of the knowledge, perceptions and attitudes related to the routes of transmission of HIV and other sexually transmitted infections, attitude towards people living with HIV, sexual behaviour of youth and the factors influencing it, level of HIV testing, and sex education offered to youth. The report includes the main results of the 2021 survey, as well as the trends of the most important indicators in between 2003 and 2021.

Data was gathered during school visits by means of an electronic questionnaire from October till December 2021. The survey report reflects the data of 4965 7th to 12th grade general education school students and 1st to 4th course vocational education school students. The youth that participated in the survey are predominantly 14–18 years of age. The response rate is 75%.

Health and lifestyle

73% of youth rate their health as good or very good and 6% as bad or very bad. 34% of respondents may have mental issues.

During the four weeks prior to the survey, 61% of youth engaged in sports and 52% in some other hobby once a week or more often. 15% did no sports and 21% of youth did not engage in any other hobbies. During this period, 50% of the respondents played with a computer, smartphone, or other electronic device every day and 73% used internet for spending their free time daily. 14% of youth also spent their free time in a pub, bar or nightclub during the four weeks preceding the survey.

70% of youth assesses the relationship between their parents as warm and kind or good, in general. Youth consider the best relationship in their family to be with their mother.

Drug use

47% of youth have tried regular cigarettes in their lifetime and 17% have used them daily. The youth with smoking experience tried their first cigarette at the age of 13 on average and started smoking daily when 14 years old. Regular cigarettes have been replaced by other tobacco products, the most common of them being the e-cigarette. During the four weeks prior to the survey, 37% of the youth used e-cigarettes (8% daily), 17% smoked regular cigarettes (4% daily), and 15% used other tobacco products (4% daily). When looking different tobacco products together, 40% of youth in total used some tobacco product. Combined use of different tobacco products is common.

72% of youth have tried alcohol in their lifetime and 43% have been drunk at least once. The youth who had used alcohol, tried alcohol for the first time on average at the age of 12 and got drunk on average at the age of 14. During the four weeks prior to the survey, 15% of youth consumed alcohol once a week or more, 9% got drunk

with the same frequency. 25% of youth estimate that their parents might have alcohol consumption issues and 11% think that many of their friends and acquaintances consume too much alcohol.

31% of youth have tried some illicit drugs in their lifetime, 75% of them have done it repeatedly. The youth who had used illicit drugs, tried it for the first time on average at the age of 15. Cannabis products and inhalants (e.g., gasoline, glue, lacquer, solvent) are most common among youth. 59% of illicit drug users have used cannabis products (32% repeatedly) and 41% inhalants (22% repeatedly). During the four weeks prior to the survey, 7% of youth used cannabis products and 3% other drugs. 13% of the respondents indicate that their family members have tried or are currently using illicit drugs. 12% of youth think that many of their friends and acquaintances have used illicit drugs.

Young people who have tried or are using drugs have, compared to non-users, rated

- their relationships with parents and the relationships between their parents lower,
- their health lower.

Youth who have used drugs are more likely to

- experience mental health problems,
- have increased use of alcohol and illicit drugs in their family.

The use of different drugs is interrelated: youth who use one drug are more likely to use others as well.

The comparison of the survey years shows that:

 The number of young people who have tried a cigarette in their lifetime has decreased and the average age of the first cigarette experience has increased.

The proportion of youth who have tried alcohol and got drunk in their lifetime has decreased.

The age of using alcohol and getting drunk for the first time has increased in the group of 16–18-year-olds both among the upper secondary school and vocational education school students. As for the basic school students (14–15-year-olds), the age of getting drunk for the first time has somewhat increased.

 The age of first trying alcohol has not changed among basic school students.
The level of drug use among youth has not changed.

 The proportion of youth who have used illicit drugs repeatedly in their lifetime has increased among drug users.

Knowledge and attitude towards people living with HIV

32% of youth rate their knowledge of what HIV is as good. Based on the indicator summarising the different ways of HIV infection, **39% of youth have correct knowledge of the routes of HIV transmission.** Looking at each question separately, the percentage of youth that gave correct answers is higher. Most young people (83%) are aware that a healthy-looking person can be a carrier of the virus. 77% know that the risk of infection can be reduced by using a condom during every sexual intercourse, and 68% know that a person can become infected if injecting with a syringe that someone else has used beforehand. Young people are the least aware (59%) that it is possible to reduce the risk of HIV infection by having sexual intercourse with an uninfected and faithful partner.

24% of youth have no misconceptions about HIV transmission through regular everyday contacts.

A considerable part of youth (22–39% in different situations) cannot say whether it is possible to get infected with HIV through regular everyday contacts or not, and a large part of youth have misconceptions about the transmission of HIV in everyday life situations. 20% of youth think that it is possible to get infected with HIV when using a shared toilet with a person with HIV, and the same percentage of people think that they can get infected immediately if eating from the same dishes as a person with HIV. 17% of young people think that swimming in a same swimming pool with a person carrying the virus can get them infected. The least common misconception among young people (6%) is that by hugging an HIV-infected person, it is possible to also become infected.

7% of youth are of the opinion that when getting infected with HIV, life loses its meaning. 6% think that HIV and AIDS concern only people injecting drugs, and the same proportion of youth consider HIV and AIDS as the problem of homosexual people.

30% of youth know that sexually transmitted infections (STIs) spread through vaginal, anal, as well as oral sexual intercourse.

Most young people (80%) know that STIs spread through vaginal sexual intercourse. Considerably less know about the oral (41%) and anal (50%) routes of transmission. **31% of youth have a correct knowledge of how to prevent getting STIs.** Most (86%) are aware that using a condom helps to prevent STIs. 69% of the respondents know that oral contraceptives do not help to prevent infection, and 61% know that interrupted sexual intercourse does prevent it either. Young people know the least (39%) that the intrauterine device does not protect against STIs.

39% of youth are tolerant of people with HIV. Most of the young people (86%) would not stop communicating with their friend or acquaintance if they become infected with HIV. Around 20% less of the respondents (68%) would be willing to study or work in the same class or collective with a person with HIV, 65% would not stop buying food from a store where the shop assistant is a virus carrier, and 60% of people would be willing to eat at the same table with a person carrying the virus. The proportion of people who think that a teacher with HIV can continue to work at school is 59%.

- Young people who have correct knowledge about the routes of HIV transmission and who have no misconceptions about HIV transmission through regular everyday contacts are more tolerant towards people with HIV.
- Young people who do not associate HIV and AIDS with a population group (people who inject drugs, LGBT people) are more tolerant towards people with HIV.

The comparison of the survey years shows that:

- Tolerant attitude towards people living with HIV has increased among young people.
Knowledge about preventing STIs has improved among upper secondary school youth (16–18-year-olds) has improved.
- The level of knowledge about the methods of preventing STIs has not changed among the youth of basic and vocational education schools.
The number of young people who have erroneous beliefs about the transmission of HIV through regular everyday contacts has remained the same.
- The number of young people with correct knowledge of the routes of HIV transmission has decreased.
Knowledge of the main routes of HIV transmission (infection by injection and unprotected sexual intercourse).

Sexual relations and condom use

22% of youth have had sexual intercourse in their lifetime. The proportion of youth with experience of sexual intercourse increases with age: while among 14-year-olds 7% have had sexual intercourse, the proportion among 18-year-olds is 53%. The mostly 14–18-year-old young people with experience of sexual intercourse, who took part in the study, **started their sexual life at the age of 15 on average.** 47% of young people with sexual experience have had intercourse with more than one partner in their lifetime. **During the first intercourse, 71% of youth with sexual intercourse experience used a condom.**

19% of young people have had sexual intercourse in the 12 months prior to the survey, 31% of them had intercourse with more than one partner. **76% of the youth who had sexual intercourse in the last 12 months had intercourse with a permanent partner** at that time. 40% of youth who had sexual intercourse with a permanent partner always used a condom during the last 12 months, 59% used a condom during the last intercourse. **28% of youth who had sexual intercourse in the last 12 months had intercourse with a casual partner** at that time. **49% of youth who had intercourse with a casual partner always used a condom during casual intercourse in the last 12 months. During the last casual intercourse, 65% of youth used a condom.** 6% of those who used a condom during their last casual intercourse put the condom on before ejaculation and in 12% of the cases the condom broke or slipped off. A total of 17% either did not use a condom during the entire intercourse and/or the condom slipped off or broke. If subtracting this 17% from those who used a condom, **only 48% acted safely during their last casual intercourse.** 51% of youth who had sexual intercourse with a casual partner did not always use a condom during casual intercourse during the last year, 35% did not use it during the last casual intercourse. Considering the entire sample, **3% of youth behaved risky in casual relationships during the last year and 2% took a risk during the last casual intercourse.**

61% of youth who had sexual intercourse in the last 12 months used a condom during the last intercourse, 39% did not. Non-users make up 7% of the entire sample. The most common **reason for not using a condom is a committed partner and mutual trust.** The use of other contraceptives, decreased pleasure resulting from condom use, and interrupted sexual intercourse were also mentioned more often.

30% of youth who have had sexual intercourse have had sex with a partner they met on the internet or through a mobile app, 12% have had sexual intercourse with a partner of the same sex, and 3% with a partner who injects or has injected drugs.

The data of **high school and vocational school youth (16–18 years old)** reveals that, compared to youth who have no experience of sexual intercourse, the youth who have had sexual intercourse

- use more tobacco products, alcohol, and illicit drugs,
- have better knowledge of the routes of transmission and prevention methods of HIV and other STIs.

Young people who have had several partners in the 12 months prior to the survey use more drugs. There are more drug users among youth who have had sexual intercourse with a casual partner.

Young people who did not use a condom during their first or last sexual intercourse rated their overall health lower and are more likely to experience mental health problems (not present during last intercourse). They also used more drugs, the distinction with the youth who used a condom is particularly apparent in relation to the use of tobacco products and illicit drugs.

In 2021, **attitudes toward condoms** among youth of this age were assessed for the first time. The Multi-Factor Attitude toward Condoms Scale (MFACS) (1,2) was used for this to measure youth's evaluations of the effectiveness of condoms (evaluation of condoms as a means of protection for preventing HIV and STIs and avoiding pregnancy), the cognitive component (e.g., comfort, cleanliness, excitement), and usability (e.g., availability, ease of use and handiness). According to this scale, the data of 16–18-year-olds reveals that

- young people with experience of sexual intercourse rate the cognitive component of condoms lower and the usability of condoms higher,
- young people who have multiple partners have a more negative attitude towards condoms,
- young people who did not use a condom during their first or last intercourse have more negative attitudes towards condoms.

The comparison of the survey years shows that:

- The percentage of youth who have had sexual intercourse during their whole life or in last 12 months has decreased.

The percentage of youth who have had intercourse with casual partner shows a downward trend.

The proportion of youth having several partners has decreased.

- The average age of first sexual intercourse among the 14–18-year-old respondents has remained stable.

The percentage of youth who have had intercourse with permanent partner has remained at a constant level throughout the years of the survey.

In the case of vocational education school students (aged 16–18), the proportion of youth who had intercourse with both permanent and casual partners remained at the same level.

During the last 12 months, the use of a condom in a sexual intercourse with a permanent partner has remained at the same level (both consistent use during the year and during the last intercourse).

- Until 2015, the level of condom use during the first intercourse increased. Compared to 2015, the indicator has decreased, the most drastic negative change has occurred among the basic school students.

During the last 12 months, the level of condom use during casual intercourse has decreased or remained unchanged. The level of condom use is measured by several indicators and some of them indicate an increase in risk behaviour: consistent condom use among vocational education school youth, and use of condom during the last casual intercourse among upper secondary school youth have decreased.

If in the past the level of consistent condom use with a casual partner has been significantly higher than with a permanent partner, there is no particularly noticeable difference among upper secondary school youth anymore. The same trend emerges also in the last intercourse data.

HIV-testing

3% of youth have been tested for HIV in the past, including 2% in the last 12 months. 11% of youth with experience of sexual intercourse have been tested for HIV, including 7% in the last 12 months. Most often, youth go to a specialist (e.g., dermatovenereologist, gynaecologist) for testing.

Most young people know that it is possible to get tested for HIV at HIV counselling and testing clinics. The fewest young people are aware of the HIV-testing possibility at their family physician's cabinet. Many young people do not know where it is possible to take an HIV test and where not. Youth have the least knowledge about the possibilities available through family physician and youth counselling / sexual health clinic.

Young people who have been tested for HIV in their lifetime also perceive their own potential risk behaviour.

Compared to others, there are more young people among the tested who

- have the experience of sexual intercourse,
- have found a sexual partner from the internet or mobile app,
- have had sexual intercourse with people injecting drugs,
- have several sexual partners.

The comparison of the survey years shows that:

- 👉 The level of HIV-testing has remained constant among both all young people, as well as youth with experience of sexual intercourse.

Sexual abuse

Sexual abuse was studied in this survey for the first time. Data from the 7th to 9th grade and 10th to 12th grade students was gathered somewhat differently.

23% of basic school youth (aged 14–15) have experienced sexual harassment, 11% have experienced sexual abuse on the internet, and 2% have experienced sexual violence. **In total, 28% of basic school youth have experienced a situation of sexual abuse at least once.**

43% of upper secondary and vocational education school youth (aged 16–18) have experienced sexual harassment (most often groping), 15% sexual violence, and 10% sexual abuse on the internet. **In total, 45% of upper secondary and vocational education school youth have experienced a situation of sexual abuse at least once.**

Young people who have experienced sexual abuse in their lifetime rate their relationships with parents and the relationships between their parents to be worse, their health poorer, and they are more likely to have mental health problems. Young people who have experienced sexual abuse, as well as their parents, are more likely to use drugs. Among them are more youth with sexual experience and those who have sexual relations with higher-risk partners (partners met on the internet or through a mobile app, people injecting drugs, casual partners).

Sex education

In 2021, for the first time, a more thorough study was carried out on how the **topics related to relationships, sexuality and sexual life** are covered at school, in communication with parents and friends. The topics of the survey are **mostly discussed at school and the least talked about at home with parents**. A similar trend is reflected in the youth's assessment on how thoroughly those topics are handled.

According to all three study groups (students of basic, upper secondary and vocational education schools), puberty and changes taking place at that age have been covered the most, both at school, at home and among friends. The next most frequently discussed topic is sexuality and its meaning in a person's life, and sexual development and sexual behaviour. These are followed by topics of conception and pregnancy, condom use and how to make relationships work well. In all three groups, the following three topics have been addressed less:

- 1) Enjoying sexuality, pleasure and masturbation,
- 2) Talking to a partner and asserting oneself – how to talk to a partner about sex and contraceptives, refusing (unprotected) sexual intercourse,
- 3) Vaccination against papillomavirus / cervical cancer.

Most youth (44–56%) found that the aspects of relationships, sexuality, and sexual life, as well as the accompanying dangers and problems were treated equally at school. 5–15% of youth found that mostly the positive aspects of these topics were covered. As an exception, upper secondary school youth stand out due to their more negative assessment – half of them felt that mostly the dangers and problems associated with topics of relationships, sexuality and sexual life were handled at school.

According to youth, the most common format of study in handling the topics related to relationships, sexuality and sexual is the passive study format, i.e., the teacher gives a lecture and shares information. Young people consider practical exercises (e.g., role plays, practicing putting on a condom on a moulage) to be the least common at schools. **However, more than 40% of youth rate the quality of handling these topics at school as good or very good**, while a little over a tenth consider the handling of the topics as bad or very bad. To improve the handling of the topics of relationships, sexuality and sexual life **in school, young people want more topics to be covered, the treatment of the topics to be more serious, and more time to be devoted to it**. But they also want more real-life examples and more positive approach. Fewer young people want their parents to be more involved in what is learned at school and for the handling of these topics to start at later age (in older grades).

Young people themselves would like the most to receive information about relationships, sexuality and sexual life from friends, school, or parents. Compared to the youth of basic and vocational education schools, the opinion of the upper secondary school students is somewhat different – their three most important sources of information include websites aimed at youth, social media or mobile app, instead of parents. The least desirable form of receiving information on these topics is through campaigns, youth hotlines, newspapers and magazines, and HIV counselling and testing clinics.

Vocational education school vs. upper secondary school

In 2015, 16–18-year-olds studying at vocational education schools were included in the survey for the first time and already then, the difference between youth studying at vocational education schools and upper secondary schools was evident, especially in terms of drug use (3). A similar trend was evident in the data of 2021 survey.

According to 2021 data, compared to upper secondary school youth, the sample of 16–18-year-olds studying at vocational education schools includes

- more young people (54% vs. 72%) who have tried a **cigarette** in their lifetime and more than twice as many of those who used cigarettes daily (17% vs. 45%). Vocational education school youth tried their first cigarette at an earlier age (average age 14 and 12.7, respectively) and also started smoking daily earlier (average age 15.2 and 14.8, respectively),
- more young people who had used e-cigarettes in the four weeks prior to the survey (42% vs. 55%),
- more young people who have tried **alcohol** in their lifetime (83% vs. 87%) and those who have gotten drunk (63% vs. 74%). Vocational education school youth first tried alcohol at an earlier age (average age 13.4 and 13.0, respectively) and also got drunk for the first time earlier (average age 15 and 14.5, respectively). They also consumed alcohol more often in the four weeks prior to the survey – 22% and 29%, respectively, consumed alcohol once a week or more, 13% and 22%, respectively, got drunk with the same frequency,
- more young people who believe that their parents might have problematic alcohol use (26% vs. 31%),
- more young people who have used **illicit drugs** in their lifetime (34% vs. 47%). Illicit drugs were tried at an earlier age (15.5 vs. 15.2),
- more young people who used illicit drugs in the four weeks prior to the survey (10% vs. 18%),
- more users of different substances: 73% and 81%, respectively, of the youth who had use illicit drugs in their lifetime used cannabis products, 16% and 28%, respectively, used ecstasy, 12% and 23%, respectively, used amphetamine, methamphetamine, 4% and 9%, respectively, used GHB/GBL, and 4% and 8%, respectively, used poppers,
- young people with a more limited **knowledge** of routes of HIV transmission – proportion of youth with correct knowledge 60% and 44%, respectively,
- fewer young people with no misconceptions about the transmission of HIV through regular everyday contacts (39% vs. 20%),
- limited knowledge of the preventive methods of STIs – proportion of youth with correct knowledge 57% and 39%, respectively,
- less youth with tolerant attitude towards people living with HIV (58% vs. 33%),
- more negative attitude towards condoms – the overall score of condom-related attitudes is 71.5 and 66.8, respectively (more negative attitudes also in all separate factors),
- more young people with the experience of **sexual intercourse** (33% vs. 55%) and those who had sexual intercourse in the 12 months prior to the survey (29% vs. 43%). Sexual life started earlier (average age at first intercourse 15.7 and 15.2, respectively),
- more sexual partners during lifetime (average number of partners 2.6 and 3.5, respectively),
- more young people who had intercourse with several partners in the 12 months prior to the survey (28% vs. 37%),
- fewer young people who used a condom during their first sexual intercourse (76% vs. 68%),
- more young people tested for HIV (4% vs. 9%).

Possible impact of the corona pandemic on data

The survey data was collected in the fall of 2021 during the COVID-19 pandemic. It was a time of limited social interaction for young people (distance learning, self-isolation, closed entertainment facilities in case of an outbreak of the disease). It was preceded by even stricter conditions in the spring of 2020 (movement restrictions applied for society as a whole) and the spring of 2021 (all students were on distance learning, hobby groups did not take place). The target group of

our survey is young people aged 14–18. Rapid social, emotional, and physical changes occur at this age. Relationships with peers of the opposite sex and in friendship groups become important and this requires close communication and gatherings, which were seriously disrupted during the pandemic. At this age, sexual life is often started, drugs may be used for the first time.

In our survey, we did not ask young people directly how the pandemic influenced their everyday lives, habits, lifestyle and communication, but some changes in the data may indicated the influence of environment rather than a natural process of change. At the moment we can only guess, but a better assessment of the 2021 data can be given based on the repeated survey in 2025.

Compared to the previous survey year (2015), the use of drugs has decreased, especially the smoking of regular cigarettes and consumption of alcohol. Many processes have already started in 2010 and are also related to other factors, but the changes that have occurred since 2015 are greater, especially among basic school youth (aged 14–15). The age at which drug use begins has also increased. The use of drugs in the four weeks prior to the survey has decreased. Pubs, bars, and nightclubs are one of the options for using drugs. Although young people have started to visit these places less since 2007 (data were asked for the last four weeks), a particularly sharp decline has taken place among upper secondary and vocational education school students in the comparison of the last two survey years.

As for the use of illicit drugs, the overall level of use has remained more or less unchanged over all survey years. The proportion of repeat drug users has increased among the users, especially sharply compared to the last two survey years, and to a very large extent among basic school youth. This can be explained by the fact that there was no opportunity for new drug users to occur due to social restrictions (no major events or gatherings took place, and youth access to drugs was limited), but young people who had already used illicit drugs before continued the use. An online survey conducted among drug users in 2021 showed that the main drug used was herbal cannabis – the youth in our survey also used mainly cannabis products – and the main place to buy it was through direct contact with a dealer. Looking for contact through social media was much less likely (4).

The proportion of youth with experience of sexual intercourse has decreased, concerning both the indicator of entire lifetime as well as the 12 months prior to the survey. Bigger changes have occurred compared to 2015, especially among the basic school youth. Throughout the history of the survey, the proportion of youth with experience of sexual intercourse has not been as low as in 2021. If in all previous surveys, more than 90% of youth with sexual intercourse experience have also had sexual intercourse in the 12 months prior to the survey, the data of the last survey shows a significant decrease in this aspect. The target group of our survey is young people aged 14–18. At this age, sexual life is often started. However, due to the restrictions, young people were unable to physically communicate and build relationships, also their parents were at home, and youth had no privacy for sexual relations. At this age, young people often live in a different home with their potential partner, with their parents (according to our survey, 90% of youth lived at home with their parent(s) most days of the week).

Until 2015, the level of condom use among youth during the first sexual intercourse increased, but in the comparison of the last two survey years, the proportion of young people who uses a condom during their first time, has decreased, and especially among basic school youth. As for 16–18-year-olds, a decrease in the use of a condom with a casual partner in the 12 months prior to the survey can be noticed. One possible reason for fewer condom use may be related to the limited opportunities for buying a condom: shopping centres were closed, and young people could not spend time there, and pharmacies, gas stations, grocery stores were visited less, even though they were open.

Conclusions and recommendations

Most young people act responsibly in sexual relationships: the proportion of young people with sexual experience has decreased, also the number of young people who have had intercourse with several partners and casual relationships during the year. At the same time, condom use has decreased among young people who have had sexual intercourse. Those with a more negative attitude towards condoms use condoms less. In addition, the data show that young people lack the skills of using a condom – one tenth of the young people who used a condom in their last casual intercourse had a situation where the condom slipped off or broke during intercourse. Knowledge of the main routes of HIV transmission has decreased, and the level of knowledge about methods of preventing sexually transmitted infections has remained unchanged.

- A positive point to be highlighted is that all topics related to relationships, sexuality and sex life listed in the questionnaire have been covered in schools, although to varying extent. While almost half of the respondents rate the sex education in schools as good or very good, every tenth young person considers it bad or very bad. The most common format of study in schools is passive study format, practical exercises are performed rarely. The young people themselves want a diversity of topics and more time devoted to these topics, in order to improve sex education in school. Based on the results, a wider range of topics than before can be recommended to improve sex education, for example HPV vaccination, communication with a partner, self-assertion, creating well-functioning relationships, topics related to preventing pregnancy, HIV and other STIs as more recent topics. In terms of methodology, it is recommended to use an approach that is more inclusive and reflects the positive aspects of sexuality to a greater extent than before, both in terms of the topics covered and the forms of study. **The consistent provision of broad-based sexual education in all levels and types of schools (especially in vocational education schools) is important, and young people also want it.** In sex education, attention still needs to be paid to the formation of values and the development of skills, because they support safe relationships and a risk-free sexual life, as well as positive attitudes towards both the use of condoms and the so-called double protection (use of both contraceptive and condom).
- In addition to school, young people want to get information about relationships, sexuality and sexual life from friends and parents. The survey data showed low involvement of parents in sex education. Compared to parents, friends talk more and in depth about topics related to relationships, sexuality, and sexual life: this way, young people can share their experiences, joys, and worries, but it is also an opportunity for the spread of misconceptions, myths, and false information. **Apart from school, parents, friends and verified information sources** (e.g., websites seksualtervis.ee, hiv.ee) **play an important role in comprehensive sex education.** Parents also need education on topics related to relationships, sexuality, and sexual life, so that they have the courage to talk to their children and know how to do it. Information aimed at parents is available at tarkvanem.ee, a website created in Estonia, where parents can get practical advice, among other things, in the field of sex education.
- **One way is to share verified information in youth counselling centres**, which offer free healthcare (e.g., STI diagnostics and treatment) and counselling services (e.g., different sexuality topics, counselling in case of sexual violence) to all young people up to the age of 26. According to our survey, many young people do not know whether it is possible to test themselves for HIV and STIs there. Also, according to young people, the centres are not the most convenient places to get information about topics related to relationships, sexuality, and sexual life. Youth counselling centres tend to be in cities and larger places; it is more difficult for young

people living in rural areas to reach them. Youth counselling centres could stand out more. The development and sexual education activities of all youth counselling centres are not consistently funded, while these centres already have an established network and trained youth-friendly staff. **In case of continuous funding, sex education lectures, seminars and practical exercises could be offered on a larger scale than before, which will certainly be a significant support and addition to the sex education in schools.**

- Drug use among youth has decreased, but different risk behaviours are interrelated. Young people who take risks in their sexual life also use more drugs. In order to prevent HIV and other STIs, parallel attention must be paid to the prevention of drug use. Early risk behaviour also affects behaviour in future sexual relationships and sexual health (5–11). This indicates **the need for early and comprehensive health education and universal prevention programmes in schools**. Various universal preventive interventions are used in Estonia (VEPA Behavioural Skills Game, KIVA, parenting program "Incredible years"). For example, VEPA helps prevent drug use and reduces behavioural problems. In the long term, VEPA has a positive effect on human well-being as a whole (vepa.ee). The target group of VEPA is young people in grades I-II of primary and basic schools. It is important that the young person has self-regulation and communication skills before the rapid development in puberty. The development of special programs for teenagers and their parents could also be considered.
- Compared to students at general education schools, risk-taking behaviour in sexual life, but especially drug use, is common among vocational education school youth. These problems were identified for the first time already in the 2015 survey, but in 2021 we see that the situation among vocational education school students is still worse than in general education schools. This shows a great **need to vigorously deal with prevention in vocational education institutions**. At school, there is direct contact with the young person, so it is the last chance to guide their health behaviour. Vocational education schools have support systems (psychologists, social workers, etc.), with the help of which the state could enhance the sex education and drug prevention there and develop special interventions for young people acquiring vocational education.
- At the national level, the promotion of sexual health in Estonia has historically been part of the HIV strategy and the HIV section of the population health development plan. Great progress was made in the population health development plan for the years 2020–2030, where the promotion of sexual and reproductive health has also been discussed as an independent chapter (12). Sexual health is a very important part of a person's life and involves far more than the risk of contracting infections. Estonia has a white paper on drug policy and a green paper on alcohol policy. Similar to these areas, there could be a **document dealing with sexual health, based on which national activities can be planned both for the prevention of HIV and STIs, as well as for the promotion of sexual health in a broader extent, covering the entire life map of a person and different population strata**.
- **It is important to continue conducting research on the sexual health of young people.** The collection and analysis of data in this field helps to plan and make decisions based on knowledge in order to promote the sexual health of the Estonian population. Based on the collected data, it is possible to improve the quality of sexual education aimed at young people and to plan services related to sexual health more efficiently and improve their quality. This will contribute to the creation of safe relationships in the future, prevention of HIV and STIs, and reduction of the disease burden resulting from infectious diseases in the Estonian population.

Заключение

В отчете "Сексуальное здоровье молодежи Эстонии: знания, установки и поведение" представлены данные, собранные в ходе исследования "Знания, установки и поведение в отношении ВИЧ среди молодежи Эстонии", которое проводилось в виде опроса. Это исследование проводилось в 2021 году в шестой раз, последний раз подобное исследование проводилось шесть лет назад в 2015 году. Цель исследования заключалась в том, чтобы получить обзор знаний, взглядов и установок среди молодежи, связанных со способами распространения ВИЧ и других инфекций, передающихся половым путем (ИППП), отношения к людям, живущим с ВИЧ, сексуального поведения молодежи и влияющих на него факторов, уровня тестирования на ВИЧ и образования в сексуальной сфере, которое получает молодежь. Отчет содержит обзор как наиболее важных результатов исследования, полученных в 2021 году, так и описание важнейших показателей и тенденций в период с 2003 по 2021 гг.

Сбор данных осуществлялся при помощи электронного опроса в ходе посещения школ с октября по декабрь 2021 года. В отчете о результатах исследования отображены данные об учащихся 7–12 классов 4965 общеобразовательных школ и 1–4 курсов профтехучилищ. В основном в исследовании принимала участие молодежь в возрасте 14–18 лет. Процент ответивших составил 75%.

Здоровье и образ жизни

73% молодежи оценивает свое здоровье, как хорошее или очень хорошее, а 6%, как плохое или очень плохое. 34% респондентов отметили, что у них могут быть проблемы с психическим здоровьем.

В течение четырех недель, предшествовавших опросу, 61% респондентов занимались спортом один раз в неделю или чаще, и 52% занимались каким-либо другим хобби. 15% молодежи ни разу не занимались спортом, а 21% ни разу не занимались другим хобби. 50% респондентов каждый день в течение этого периода проводили время за компьютером, в смартфоне или пользовались другим электронным устройством, а 73% каждый день пользовались интернетом, проводя таким образом свое свободное время. 14% молодежи в течение четырех недель, предшествовавших опросу, также проводили свободное время в пабе, баре или ночном клубе.

70% молодежи оценивает свои отношения с родителями, как теплые и добросердечные или в целом хорошие. Респонденты отметили, что среди других членов семьи самые лучшие отношения у них были с матерью.

Употребление наркотиков

47% молодежи в течение своей жизни пробовали курить обычные сигареты, а 17% курят ежедневно. Молодые люди с опытом курения впервые попробовали курить в среднем в возрасте 13 лет и начали курить ежедневно в 14 лет. Молодежь нередко заменяет обычные сигареты на другие табачные изделия, наиболее распространенным изделием из них является электронная сигарета. В течение четырех недель,

предшествовавших опросу, 37% молодежи курили электронную сигарету (в т. ч. 8% каждый день), 17% обычные сигареты (в т. ч. 4% каждый день) и 15% другие табачные изделия (в т. ч. 4% каждый день). Если рассматривать различные табачные изделия в совокупности, в общей сложности 40% молодежи употребляли какое-либо табачное изделие. Распространено употребление нескольких различных табачных изделий вместе.

72% молодежи в течение жизни пробовали алкоголь, и 43% хотя бы раз испытывали состояние алкогольного опьянения. Респонденты, имеющие опыт употребления алкоголя, впервые попробовали его в среднем в возрасте 12 лет и впервые испытали состояние алкогольного опьянения в среднем в возрасте 14 лет. В течение четырех недель, предшествовавших проведению опроса, 15% молодежи употребляли алкоголь один раз в неделю или чаще, 9% настолько же часто испытывали состояние опьянения. 25% молодежи считает, что у их родителей могут быть проблемы с употреблением алкоголя, а 11% считает, что многие друзья и знакомые употребляют слишком много алкоголя.

31% молодежи в течение жизни пробовал какое-либо наркотическое вещество, 75% из них делали это многократно. Молодые люди, употреблявшие наркотики, впервые попробовали их в среднем в возрасте 15 лет. Наиболее распространенными среди молодежи являются изделия из конопли и ингалянты (например, бензин, клей, лак, растворитель). Среди тех, кто употребляет наркотики, 59% употребляли изделия из конопли (в т. ч. 32% многократно) и 41% ингалянты (в т. ч. 22% многократно). В течение четырех недель, предшествовавших опросу, 7% молодежи употребляли изделия из конопли и 3% употребляли другие наркотики. 13% респондентов отметили, что в их семье есть люди, которые пробовали или в настоящий момент употребляют наркотики. 12% молодежи считает, что многие друзья и знакомые употребляли наркотики.

Молодежь, которая пробовала или употребляет наркотики, по сравнению с теми, кто не употребляет наркотики:

- дала более низкую оценку своим отношениям с родителями и отношениям между родителями и собственному здоровью.

У молодежи, употреблявшей наркотики, с большей долей

- вероятности могут наблюдаться проблемы с психическим здоровьем,
- в семьях больше употребляют алкоголя и наркотиков.

Употребление различных наркотиков связано между собой: молодежь, которая употребляет один вид наркотиков, с большей долей вероятности употребляет и другие наркотики.

Результаты сравнения данных, полученных в ходе исследований, проведенных в разные годы:

- Уменьшилась доля молодежи, пробовавшей курить сигареты в течение жизни, а средний возраст молодежи, впервые попробовавшей курить сигареты, повысился.

Уменьшилась доля молодежи, в течение жизни пробовавшей алкоголь или испытывавшей состояние опьянения.

В группе респондентов в возрасте 16–18 лет как среди учащихся гимназии, так и профтехучилищ повысился возраст, когда они впервые попробовали алкоголь или испытали состояние опьянения. Среди учеников основной школы (14–15 лет) в некоторой степени повысился возраст, когда они впервые испытали состояние опьянения.

 Что касается возраста, когда учащиеся основной школы впервые попробовали алкоголь, он не изменился.

Уровень употребления наркотиков среди молодежи не изменился.

 Среди тех, кто употребляет наркотики, увеличилась доля тех, кто в течение жизни многократно употреблял наркотики.

Знания и отношение к людям, живущим с ВИЧ

32% молодежи считает, что они хорошо знают, что такое ВИЧ. Согласно совокупному показателю относительно различных способов передачи ВИЧ, **39% молодежи владеет достоверной информацией.** В разрезе каждого отдельного вопроса большинство молодежи давало правильные ответы. Большая часть молодежи (83%) в курсе того, что человек, который выглядит вполне здоровым, может быть носителем вируса. 77% знает, что риск заражения можно снизить, если при каждом половом акте использовать презерватив, и 68% знает, что человек может заразиться, если он делает себе инъекцию с использованием того же шприца, который кто-то уже использовал до него. Меньше всего (59%) молодежь осведомлена о том, что, находясь в интимных отношениях лишь с одним неинфицированным и верным партнером, можно снизить риск заражения ВИЧ.

У 24% молодежи отсутствуют заблуждения относительно распространения ВИЧ через бытовые контакты. Значительная часть молодежи (в разных ситуациях 22–39%) не может сказать, можно ли заразиться ВИЧ через бытовые контакты, и у большей части молодежи имеются ошибочные представления о вероятности распространения ВИЧ в повседневных ситуациях. 20% молодежи считает, что если пользоваться общим туалетом с ВИЧ-позитивным человеком, то можно и самому заразиться, столько же тех, кто думает, что можно заразиться, если есть с ВИЧ-позитивным человеком из одной посуды. 17% молодежи считает, что ВИЧ можно заразиться, если плавать в одном бассейне с ВИЧ-позитивным человеком. Меньше всего (6%) среди молодежи распространено ошибочное мнение, что можно заразиться ВИЧ, обнимая ВИЧ-позитивного человека.

7% молодежи считает, что в случае заражения ВИЧ жизнь теряет смысл, 6% считает, что ВИЧ и СПИД являются только лишь проблемой людей, употребляющих инъекционные наркотики, столько же тех, кто считает ВИЧ и СПИД проблемой только лишь гомосексуальных людей.

30% молодежи знает, что инфекции, передающиеся половым путем (ИППП), распространяются при вагинальном, анальном, а также оральном половом акте. Больше всего респондентов (80%) знают о том, что ИППП передаются при вагинальном половом акте. Намного меньше молодежи знает об оральном (41%) и анальном (50%) способах распространения. **31% молодежи знает о правильных способах предотвращения заражения ИППП.** Больше всего (86%) молодежи в курсе того, что использование презерватива помогает предотвратить заражение ИППП. 69% респондентов знает, что противозачаточные таблетки не помогают предотвратить заражение, а 61% знает, что заражение также не помогает предотвратить прерванный половой акт. Меньше всего (39%) молодежи знает о том, что внутриматочная спираль не защищает от ИППП.

39% молодежи толерантно относится к людям, живущим с ВИЧ. Среди молодежи больше всего (86%) тех, кто не прервал бы общение с другом или знакомым, если бы они заразились ВИЧ. На одну пятую меньше

респондентов (68%) согласились бы учиться или работать в одном классе или коллективе с человеком, живущим с ВИЧ, 65% не прекратили бы покупать продукты в магазине, продавцом в котором работает носитель вируса, и 60% тех, кто согласился бы есть за одним столом с носителем вируса. Тех, кто считает, что учитель с ВИЧ может и дальше работать в школе, 59%.

- Молодежь, которая владеет достоверными знаниями о путях распространения ВИЧ и не имеет ошибочных представлений о распространении ВИЧ путем бытовых контактов, более терпимо относится к людям, живущим с ВИЧ.
- Молодежь, которая не связывает ВИЧ и СПИД с какой-либо группой населения (люди, употребляющие инъекционные наркотики, представители ЛГБТ-сообщества), более терпимо относится к людям, живущим с ВИЧ.

Результаты сравнения данных, полученных в ходе исследований, проведенных в разные годы:

- Среди молодежи повысился уровень более толерантного отношения к людям, живущим с ВИЧ. Среди учащихся гимназии (16–18 лет) улучшился уровень знаний о способах предотвращения заражения ИППП.
- Среди учащихся основной школы (14–15 лет) и профтехучилищ (16–18 лет) уровень знаний о методах предотвращения заражения ИППП не изменился. Доля молодежи, которая имеет ряд заблуждений относительно распространения ВИЧ путем бытовых контактов, осталась неизменной.
- Доля молодежи, обладающей корректными знаниями о способах распространения ВИЧ, сократилась. Снизился уровень знаний об основных способах распространения ВИЧ (заражение через инъекции и незащищенный половой акт).

Сексуальные отношения и использование презерватива

22% молодежи в течение жизни имели половой акт. Доля молодежи, имеющей опыт полового акта, с возрастом увеличивается: в то время как среди молодежи в возрасте 14 лет половой акт имели 7%, среди 18-летних их уже 53%. Участвовавшие в исследовании респонденты, имеющие опыт полового акта, преимущественно в возрасте 14–18 лет, **начали интимную жизнь в среднем в 15 лет.** 47% молодежи с опытом полового акта в течение своей жизни имели сексуальный контакт более, чем с одним партнером. **При первом половом акте 71% молодежи с опытом полового акта использовали презерватив.**

19% молодежи имели половой акт в течение 12 месяцев, предшествовавших проведению опроса, 31% из них в течение этого периода имели половой акт более, чем с одним партнером. **76% молодежи, у которых был половой акт в течение последних 12 месяцев, имели в этот период половой акт с постоянным партнером.** 40% молодежи, у которых был сексуальный контакт с постоянным партнером, в течение последних 12 месяцев всегда пользовались презервативом, 59% пользовались презервативом во время последнего полового акта. **28% молодежи, у которых был половой акт в течение последних 12 месяцев, имели в этот период половой акт со случайным партнером. 49% молодежи, имевших половой акт со случайным**

партнером, в течение последних 12 месяцев всегда использовали презерватив во время случайного полового акта. 65% молодежи использовали презерватив во время последнего случайного полового акта. 6% тех, кто использовали презерватив во время последней случайного полового акта, надевали презерватив до семяизвержения, а у 12% презерватив разрывался или соскальзывал. В общей сложности 17% респондентов не использовали презерватив в течение всего полового акта, и/или презерватив разрывался или соскальзывал. Если вычесть из этих 17% тех, кто пользовался презервативом, получается, что **безопасным образом во время последнего случайного полового акта вели себя всего лишь 48%**. 51% молодежи, у которых был половой акт со случайным партнером, не всегда использовали презерватив во время полового акта в течение последнего года, 35% не использовали его во время последнего случайного полового акта. **От общей выборки 3% молодежи вели себя рискованно в случайных связях в течение последнего года, а в течение последнего полового акта со случайным партнером рискованным поведением характеризовалось 2% выборки.**

61% молодежи из числа тех, у кого был половой акт в течение последних 12 месяцев, во время последнего полового акта использовали презерватив, а 39% не использовали. Из общей выборки 7% не используют презерватив. Чаще всего **причинами отказа от использования презерватива являются надежный партнер и взаимное доверие**. Чаще всего указывалось также использование других противозачаточных средств, снижение чувства удовольствия во время использования презерватива и прерванный половой акт.

30% молодежи с опытом сексуальных отношений, имели половой акт с партнером, с которым познакомились через интернет или мобильное приложение, 12% имели половой акт с однополым партнером и 3% с партнером, который употребляет или когда-либо употреблял наркотики инъекционно.

Согласно данным относительно **учащихся гимназий и профтехучилищ (16–18 лет)**, выясняется, что по сравнению с молодежью, у которой нет опыта полового акта, среди молодежи, имевшей опыт полового акта:

- больше распространено употребление табачных изделий, алкоголя и наркотиков,
- они лучше осведомлены о способах распространения ВИЧ и ИППП, а также о методах их предотвращения.

Молодежь, у которой в течение 12 месяцев, предшествовавших проведению опроса, было несколько партнеров, чаще употребляет наркотики. Среди молодежи, у которой был половой акт со случайным партнером, выше число тех, кто употребляет наркотики.

Молодежь, которая не использовала презерватив при первом или последнем половом акте, дала более низкую оценку своему общему состоянию здоровья, и среди них могут быть более распространены проблемы с психическим здоровьем (неприменимо к молодежи относительно последнего полового акта). Также эти молодые люди чаще употребляют наркотики, в отличие от молодежи, которая пользуется презервативом, прежде всего, это связано с употреблением табачных изделий и наркотиков.

В 2021 году среди молодежи в этой возрастной группе впервые проводилась оценка **установок, связанных с использованием презервативов**. Для этого использовалась многофакторная шкала оценки установок, связанных с использованием презерватива (MFACS) (1, 2), при помощи которой изучались установки молодежи относительно эффективности презервативов (оценка презервативов, как защитных средств для предотвращения заражения ВИЧ и ИППП, а также беременности), компонентов, связанных с восприятием (например, удобство, чистота, чувствительность) и использованием (например, доступность, простота и удобство в использовании).

По этой шкале на основании данных относительно молодежи в возрасте 16–18 лет выяснилось, что:

- молодежь, у которой имеется опыт полового акта, дает более низкую оценку компоненту, связанному с восприятием при использовании презерватива, и более высокую оценку удобству использования презервативов,
- респонденты, у которых было несколько партнеров, более негативно относятся к презервативам,
- молодежь, которая не использовала презерватив во время первого или последнего полового акта, имеет более негативные установки, связанные с презервативами.

Результаты сравнения данных, полученных в ходе исследований, проведенных в разные годы:

 Доля молодежи, у которой был половой акт как на протяжении всей жизни, так и в течение последних 12 месяцев, уменьшилась.

Доля молодежи, у которой был половой акт со случайным партнером, уменьшилась.

Доля молодежи, у которой был половой акт с несколькими партнерами, уменьшилась.

 Средний возраст респондентов во время первого полового акта среди 14–18-летних остается стабильным. Доля молодежи, у которой был половой акт с постоянным партнером, остается на неизменном уровне за все годы, проведения опроса.

В отношении учащихся профтехучилищ (16–18 лет) доля молодежи, которая имела половые акты как с постоянным, так и со случайным партнером, остается на том же уровне.

Использование презерватива во время полового акта с постоянным партнером в течение последних 12 месяцев остается на том же уровне (как постоянное использование в течение года, так и при последнем половом акте).

 До 2015 года уровень использования презерватива при первом половом акте повышался, по сравнению с 2015 годом показатель уменьшился, самые кардинальные негативные изменения произошли среди учащихся основной школы.

Уровень использования презерватива при случайном половом акте в течение последних 12 месяцев снизился или не претерпел особых изменений. Уровень использования презерватива измеряется при помощи ряда показателей, и некоторые из них сигнализируют о повышении уровня рискованного поведения: среди учащихся профтехучилищ уменьшилось постоянное использование презервативов, а среди учащихся гимназии уменьшилось использование презервативов во время последнего случайного полового акта.

В то время как ранее уровень постоянного использования презерватива со случайным партнером был значительно выше, чем с постоянным партнером, то теперь среди молодежи гимназической ступени не наблюдается значительных различий. Та же тенденция заметна в данных относительно последнего полового акта.

Тестирование на ВИЧ

Среди молодежи 3% ранее проходили тестирование на ВИЧ, в т. ч. 2% проходили тестирование на ВИЧ в течение последних 12 месяцев. Среди молодежи с опытом полового акта 11% проходили тестирование на ВИЧ, в т. ч. 7% в течение последних 12 месяцев. Чаще всего молодежь ходит тестироваться на ВИЧ к врачу-специалисту (например, дермато-венеролог, гинеколог).

Лучше всего молодежь осведомлена о том, что тест на ВИЧ можно сделать в кабинете тестирования и консультирования по ВИЧ. Меньше всего молодежь знает о возможности сделать тест на ВИЧ на приеме у семейного врача. Большая часть молодежи не знает о том, в каких пунктах тестирования можно сделать тест на ВИЧ, а в каких нет. Больше всего неосведомленности связано с приемом у семейного врача и с консультационным центром для молодежи/клиникой сексуального здоровья.

Молодежь, которая делала тест на ВИЧ в течение жизни, также лучше осознает свое собственное возможное рискованное поведение. Из числа тех, кто делал тест на ВИЧ, по сравнению с остальной молодежью, больше:

- молодежи с опытом полового акта,
- тех, кто искал сексуального партнера в интернете или через мобильное приложение,
- тех, у кого был половой акт с людьми, употребляющими инъекционные наркотики,
- тех, у кого было несколько сексуальных партнеров.

Результаты сравнения данных, полученных в ходе исследований, проведенных в разные годы:

 Уровень тестирования на ВИЧ как среди общего числа молодежи, так и среди молодежи, имевшей половой акт, остался одинаковым.

Ненадлежащее сексуальное обращение

В рамках этого исследования впервые проводилось изучение ненадлежащего сексуального обращения. Учащимся 7–9 классов и 10–12 классов, а также учащимся профтехучилищ вопросы задавались в некоторой степени по-разному.

Среди учащихся основной школы (14–15 лет) 23% сталкивались с сексуальными домогательствами, 11% с ненадлежащим сексуальным обращением в интернете и 2% с сексуальным насилием. **В общей сложности 28% учащихся основной школы сталкивались с ситуацией ненадлежащего сексуального обращения как минимум один раз.**

Среди учащихся гимназий и профтехучилищ (16–18 лет) 43% сталкивался с сексуальными домогательствами (чаще всего ощупывание), 15% с сексуальным насилием и 10% с ненадлежащим сексуальным обращением в интернете. **В общей сложности как минимум один раз 45% учащихся гимназии и профтехучилищ сталкивались с ненадлежащим сексуальным обращением.**

Молодежь, которая в течение жизни сталкивалась с ненадлежащим сексуальным обращением, оценивает свои отношения с родителями и отношения родителей между собой ниже, так же, как и свое здоровье, и у таких молодых людей могут чаще наблюдаться проблемы с психическим здоровьем. Сами молодые люди, которые сталкивались с ненадлежащим сексуальным обращением, а также члены их семей чаще

употребляют наркотики. Среди них больше молодежи с сексуальным опытом и тех, у которых имеются сексуальные отношения с партнерами с более рискованным поведением (партнеры, с которыми они познакомились через интернет или мобильное приложение, люди, употребляющие инъекционные наркотики, случайные партнеры).

Сексуальное образование

В 2021 году впервые подробно изучалось рассмотрение тем **отношений, сексуальности и сексуальной жизни** в школе, в общении с родителями и друзьями. Оказалось, что темы, которые были предложены в исследовании, **больше всего изучаются в школе и меньше всего обсуждаются дома с родителями**. Аналогичную тенденцию также отображает оценка, которую дает сама молодежь основательности освещения подобных тем.

По оценке всех трех изученных групп (учащиеся основной школы, гимназии и профтехучилищ) больше всего обсуждается переходный возраст и изменения, которые происходят в этом возрасте, как в школе, дома, так и среди друзей. На следующем месте по частоте обсуждения находится сексуальность и ее значение в жизни человека, а также сексуальное развитие и сексуальное поведение. Далее следует беременность и темы, связанные с беременностью, использование презерватива и то, как сделать так, чтобы отношения приносили радость. Во всех трех группах меньше всего рассматривается следующий круг тем:

- 1) радость и наслаждение, которые приносит сексуальность, а также самоудовлетворение,
- 2) разговор с партнером и самоутверждение – как разговаривать с партнером о сексе и противозачаточных средствах, отказ от (незащищенного) полового акта,
- 3) вакцинация от вируса папилломы человека/рака шейки матки.

Больше всего молодежи (44–56%) считает, что в школе в равной степени рассматриваются как положительные аспекты, связанные с отношениями, сексуальностью и сексуальной жизнью, так и сопутствующие опасности и проблемы. 5–15% молодежи считает, что в основном рассматриваются положительные моменты, связанные с этими темами. В виде исключения на общем фоне выделяются учащиеся гимназии с негативной оценкой – половина из них считает, что в школе рассматриваются, скорее, опасности и проблемы, связанные с отношениями, сексуальностью и сексуальной жизнью.

По мнению молодежи, наиболее распространенной является пассивная форма обучения при рассмотрении тем, связанных с отношениями, сексуальностью и сексуальной жизнью, т. е. учитель читает лекцию и делится информацией. По мнению молодежи в школе выполняется меньше всего практических заданий (например, ролевые игры, практические упражнения, связанные с тем, как надевать презерватив на муляж). Более 40% молодежи все же оценивает качество рассмотрения этих тем в школе, как хорошее или очень хорошее, однако чуть более одной десятой считает качество рассмотрения тем плохим или очень плохим. Для улучшения качества рассмотрения тем отношений, сексуальности и сексуальной жизни **в школе молодежь больше всего желает, чтобы рассматривалось большее количество тем, их изучение было более серьезным и ему уделялось больше времени**, а также чтобы было больше примеров из реальной жизни и позитивного подхода. Меньшая часть молодежи желает, чтобы родители были больше связаны с тем, что преподается в школе, и чтобы изучение этих тем начиналось в более позднем возрасте (в старших классах).

Сами молодые люди более охотно хотели бы получать информацию на темы отношений, сексуальности и сексуальной жизни **от друзей, в школе или от родителей**. По сравнению с учащимися основной школы и профтехучилищ мнение молодежи гимназической ступени немного отличается, в число наиболее важных для них источников информации вместо родителей входят веб-сайты, предназначенные для молодежи, социальные сети или мобильные приложения. Меньше всего молодежь хотела бы получать информацию на эти темы из различных кампаний, по предназначенной для молодежи телефонной линии, из газет и журналов, а также в кабинете тестирования и консультирования по вопросам ВИЧ.

Профтехучилище vs. гимназия

В 2015 году к исследованию впервые были привлечены учащиеся профтехучилищ в возрасте 16–18 лет, и уже тогда было очень заметным отличие молодежи, обучающейся в профтехучилищах, от учащихся гимназической ступени, особенно в связи с употреблением наркотиков (3). Аналогичная тенденция также прослеживается в результатах исследования 2021 года.

По сравнению с учащимися гимназии **среди учащихся профтехучилищ в возрасте 16–18 лет** по данным за 2021 год:

- больше молодежи, которая в течение жизни пробовала курить **сигареты** (54% vs. 72%) и более чем в два раза больше тех, кто курит сигареты ежедневно (17% vs. 45%). Учащиеся профтехучилищ пробуют курить сигареты в более раннем возрасте (средний возраст соответственно 14 и 12,7 лет) и раньше начинают курить ежедневно (средний возраст соответственно 15,2 и 14,8 лет),
- среди опрошенных было больше молодежи, которая курила электронные сигареты в течение четырех недель, предшествовавших опросу (42% vs. 55%),
- больше молодежи, которая в течение жизни пробовала **алкоголь** (83% vs. 87%) и испытывала состояние опьянения (63% vs. 74%). Учащиеся профтехучилищ пробуют алкоголь в более раннем возрасте (средний возраст соответственно 13,4 и 13,0 лет) и раньше испытывают состояние опьянения (средний возраст соответственно 15 и 14,5 лет), а также они чаще употребляли алкоголь в течение четырех недель, предшествовавших опросу – один раз в неделю или чаще алкоголь употребляли соответственно 22% и 29%, с аналогичной частотой испытывали состояние опьянения соответственно 13% и 22%,
- больше молодежи, по оценке которой у их родителей могут быть проблемы с употреблением алкоголя (26% vs. 31%),
- больше молодежи, которая в течение жизни пробовала употреблять **наркотики** (34% vs. 47%). Учащиеся профтехучилищ пробуют наркотики раньше (средний возраст соответственно 15,5 и 15,2 года),
- среди опрошенных было больше молодежи, которая употребляла наркотики в течение четырех недель, предшествовавших опросу (10% vs. 18%),
- больше тех, кто употреблял различные вещества: среди тех, кто употреблял наркотики в течение жизни, изделия из конопли употребляли соответственно 73% и 81%, таблетки экстази соответственно 16% и 28%, амфетамин, метамфетамин соответственно 12% и 23%, ГБ/ГБЛ соответственно 4% и 9%, poppers соответственно 4% и 8%,
- более низкий уровень **знаний** о способах передачи ВИЧ – количество молодежи, обладающей достоверными знаниями, соответственно 60% и 44%,

- меньше молодежи, у которой нет заблуждений относительно распространения ВИЧ через бытовые контакты (39% vs. 20%),
- более низкий уровень знаний о методах предотвращения заражения ИППП – доля молодежи, обладающей достоверными знаниями, соответственно 57% и 39%,
- меньше молодежи, которая терпимо относится к людям, живущим с ВИЧ (58% vs. 33%),
- более распространены негативные установки, связанные с использованием презервативов – общее процентное соотношение 71,5 и 66,8 (также более негативные установки по всем отдельным факторам);
- больше молодежи с опытом **полового акта** (33% vs. 55%) и молодежи, которая имела половой акт в течение 12 месяцев, предшествовавших проведению опроса (29% vs. 43%). Они раньше начинают сексуальную жизнь (средний возраст во время первого полового акта соответственно 15,7 и 15,2 года),
- у них больше сексуальных партнеров в течение жизни (среднее количество партнеров соответственно 2,6 и 3,5),
- и больше молодежи, у которой был половой акт в течение 12 месяцев, предшествовавших проведению опроса (28% vs. 37%),
- меньше молодежи использует презерватив во время первого полового акта (76% vs. 68%),
- больше молодежи, проходившей тестирование на ВИЧ (4% vs. 9%).

Возможное влияние пандемии коронавируса на данные

Сбор данных в рамках исследования проводился в условиях пандемии COVID-19 осенью 2021 года. Для молодежи это был период ограниченного социального общения (при появлении очага заболевания дистанционное обучение, самоизоляция, закрытие развлекательных центров). Этому периоду предшествовала весна 2020 года с еще более строгими правилами (действовали ограничения на перемещение в обществе в целом) и весна 2021 года (все ученики находились на дистанционном обучении, кружки по интересам не работали). В целевую группу нашего исследования входила молодежь в возрасте 14–18 лет. В этом возрасте происходят быстрые социальные, эмоциональные и физические изменения. Приобретают важность отношения со сверстниками противоположного пола и в группах друзей, предпосылкой для которых является тесное общение между собой и совместное времяпрепровождение, которое было серьезно нарушено во время пандемии. Часто в этом возрасте молодежь начинает сексуальную жизнь, может впервые в жизни пробовать наркотики.

Мы не задавали молодежи прямой вопрос о том, каким образом пандемия повлияла на их повседневную жизнь, привычки, образ жизни и общение, однако некоторые изменения в данных могут указывать, скорее, на влияние условий, существующих в окружающей среде, а не на естественный процесс изменений. Сейчас мы можем лишь строить предположения, однако достоверную оценку полученным в 2021 году данным мы сможем дать, опираясь на результаты исследования, которое будет проведено в 2025 году.

По сравнению с предыдущим годом проведения исследования (2015) сократилось употребление наркотиков, прежде всего, курение обычных сигарет и употребление алкоголя. Многие процессы начались уже в 2010 году и связаны также и с другими факторами, однако изменения, которые начались в 2015 году, более масштабные, особенно среди учащихся основной школы (14–15 лет). Также значительно повысился возраст, когда подростки начинают употреблять наркотики. Уменьшилась частота

употребления наркотиков в течение четырех недель, предшествовавших проведению опроса. Одной из возможностей для употребления наркотиков являются пабы, бары и ночные клубы. Хотя молодежь начала меньше посещать такие заведения, начиная с 2007 года (велся сбор данных за последние четыре недели), особенно резкий спад произошел в сравнении двух последних лет проведения исследования среди учащихся гимназий и профтехучилищ.

В отношении употребления наркотиков общий уровень употребления остается более-менее неизменным на протяжении всех лет проведения опроса. Среди тех, кто употребляет наркотики, увеличилась доля молодежи, которая делает это многократно, особенно резко в сравнении двух последних лет проведения исследования и в очень значительной степени среди учащихся основной школы. Это можно объяснить тем обстоятельством, что по причине ограничений в обществе не увеличилось число тех, кто только лишь начал употреблять наркотики (не проводились крупные мероприятия и встречи, и доступ молодежи к наркотикам был ограничен), однако молодежь, которая уже ранее употребляла наркотики, продолжила их употребление. Результаты исследования, проведенного среди молодежи, употребляющей наркотики, в онлайн-среде в 2021 году, продемонстрировали, что основным наркотическим веществом, которое употребляет молодежь, является растительная конопля – молодежь в рамках нашего исследования также в основном употребляла изделия из конопли, и основным местом ее покупки был прямой контакт с дилером, вероятность поиска контакта через социальные сети была намного меньше (4).

Доля молодежи с опытом полового акта уменьшилась, это касается показателя как за всю жизнь, так и за 12 месяцев, предшествовавших проведению опроса. Наиболее значительные изменения произошли по сравнению с 2015 годом, особенно среди учащихся основной школы. На протяжении всей истории проведения исследования доля молодежи с опытом полового акта не была настолько низкой, как в 2021 году. В то время как в рамках предыдущих исследований более 90% молодежи с опытом полового акта имели половой акт также в течение 12 месяцев, предшествовавших проведению опроса, данные последнего опроса демонстрируют существенное снижение этого показателя. В целевую группу нашего исследования входит молодежь в возрасте 14–18 лет, в этом возрасте молодые люди часто начинают сексуальную жизнь. Однако по причине ограничений у молодежи не было возможности для физического общения или налаживания отношений. Также дома находились родители, и у молодежи отсутствовала возможность уединиться для сексуальных отношений. В этом возрасте, как правило, молодежь живет в разных домах со своим партнером, у своих родителей (по данным нашего исследования более 90% молодежи большую часть дней недели проживала дома вместе со своими родителями).

До конца 2015 года уровень использования презерватива среди молодежи во время первого полового акта повышался, однако в сравнении двух последних лет проведения исследования доля молодежи, использовавшей презерватив во время первого полового акта, уменьшилась, особенно среди учащихся основной школы. Среди молодежи 16–18 лет заметна тенденция к более редкому использованию презерватива при половом акте со случайным партнером в течение 12 месяцев, предшествовавших проведению опроса. Одна из возможных причин более редкого использования презерватива может быть связана с тем, что возможности для покупки презерватива были ограничены: торговые центры были закрыты, и у молодежи не было возможности проводить в них время, также молодежь реже посещала аптеки, заправочные станции, продуктовые магазины, хотя они были открыты.

Выводы и рекомендации

Большинство молодежи ведет себя ответственным образом в сексуальных отношениях: уменьшилась доля молодежи с опытом полового акта, а также количество молодых людей, у которых было несколько партнеров в течение года и случайных связей. В то же время среди молодежи снизился уровень использования презервативов во время полового акта. Презервативами меньше пользуются те, кто отрицательно к ним относится. Кроме того, данные демонстрируют недостаточный навык использования презерватива среди молодежи – у одной десятой респондентов, которые использовали презерватив во время последнего случайного полового акта, презерватив соскользнул во время полового акта или порвался. Снизился уровень знаний об основных путях распространения ВИЧ, но остался неизменным уровень знаний о методах предотвращения передачи ИППП.

- В качестве положительного аспекта можно указать на то, что в школах рассматриваются все темы, перечисленные в опросе и связанные с отношениями, сексуальностью и сексуальной жизнью, в то же время они изучаются в разной степени. В то время как около половины респондентов оценивает сексуальное образование в школе, как хорошее или очень хорошее, каждый десятый молодой человек считает его плохим или очень плохим. В школах наиболее распространена пассивная форма обучения, мало практических заданий. Сами молодые люди хотят изучать в школе более разнообразные темы, связанные с сексуальным образованием, и уделять им больше времени. На основании результатов опроса для повышения уровня сексуального образования можно порекомендовать, например, изучение более широкого круга тем, например, в качестве новых тем можно рассматривать вакцинацию от ВПЧ, общение с партнером, самоутверждение, налаживание эффективных отношений, по-прежнему важной является тема предотвращения беременности, темы, связанные с ВИЧ и другими ИППП. В плане методики рекомендуется использовать подход, который будет рассматривать более положительные аспекты сексуальности и вовлекающий учащихся в процесс обучения как в плане рассматриваемых тем, так и форм обучения. **Постоянное обеспечение всеобъемлющего сексуального образования на всех школьных ступенях и во всех типах школьного обучения (особенно в профтехучилищах) очень важно, и сама молодежь к этому стремится.** В сфере сексуального образования следует по-прежнему обращать внимание на формирование ценностей и развитие навыков, т. к. именно они способствуют налаживанию безопасных отношений и сексуальной жизни без риска, а также формированию позитивных установок в отношении использования презервативов и т. н. двойной защиты (использование противозачаточного средства и презерватива).
- Помимо школы, молодежь хочет получать информацию на темы, связанные с отношениями, сексуальностью и сексуальной жизнью, также от друзей и родителей. Данные исследования демонстрируют незначительное участие родителей в сексуальном образовании. По сравнению с родителями молодежь чаще и более подробно обсуждает темы отношений, сексуальности и сексуальной жизни со своими друзьями: таким образом молодежь получает возможность поделиться своим опытом, радостями и проблемами, однако с этим также связан риск распространения заблуждений, мифов и недостоверной информации. **Во всеобъемлющем сексуальном образовании помимо школы важную роль также играют родители, друзья и источники достоверной информации** (например, веб-сайты seksuaaltervis.ee, hiv.ee). Родители также нуждаются в обучении на темы, связанные с отношениями, сексуальностью и сексуальной жизнью, чтобы у них была смелость и возможность обсуждать эти темы со своими детьми. Предназначенную для родителей информацию можно найти на созданном в Эстонии веб-сайте tarkvanem.ee, где родители могут получить практические советы, в т. ч. и по вопросам сексуального воспитания.

- **Одной из возможностей является распространение достоверной информации в молодежных консультационных центрах,** которые предлагают всем людям в возрасте до 26 лет бесплатные медицинские услуги (например, диагностика и лечение ИППП) и консультации (например, различные темы о сексуальности, консультирование в случае сексуального насилия). Согласно данным нашего исследования многие молодые люди не знают, можно ли в таких центрах протестироваться на ВИЧ или ИППП. Также по мнению молодежи такие центры не являются наиболее удобными местами, в которых можно получить информацию на темы, связанные с отношениями, сексуальностью и сексуальной жизнью. Молодежные консультационные центры чаще всего находятся в городах и более крупных населенных пунктах, и молодежи, которая живет в сельской местности, сложнее до них добраться. Следует повысить заметность молодежных консультационных центров. Хотя работа молодежных консультационных центров, направленная на развитие и сексуальное образование, не имеет системного финансирования, в то же время у молодежных консультационных центров уже сформировалась опорная сеть и есть обученный персонал, который умеет общаться с молодежью. **При системном финансировании можно было бы предлагать лекции, семинары и практическое обучение на темы сексуального образования в более значительном объеме, чем в данный момент, и это, несомненно, было бы важной поддержкой и дополнением для школьного сексуального образования.**
- Употребление наркотиков среди молодежи уменьшилось, однако различные виды рискованного поведения связаны между собой. Молодежь, которая характеризуется рискованным поведением в сексуальной жизни, также чаще употребляет наркотики. В целях профилактики ВИЧ и других ИППП следует параллельно обращать внимание на предотвращение употребления наркотиков. Более раннее рискованное поведение также влияет на поведение в будущих сексуальных отношениях и сексуальное здоровье (5–11). Это говорит о **необходимости раннего всеобъемлющего воспитания в области здоровья и внедрения универсальных профилактических программ в школах.** В Эстонии применяются различные универсальные профилактические вмешательства (игра VEPA на развитие навыков поведения, KIVA, программа для родителей "Чудесные годы"). Например, игра VEPA помогает предотвратить употребление наркотиков и уменьшает поведенческие проблемы. В долгосрочной перспективе VEPA оказывает положительное влияние на благополучие человека в целом (vepa.ee). Целевой группой игры VEPA являются учащиеся 1–2 ступени начальной и основной школы. Важно, чтобы до начала быстрого развития во время переходного возраста у ребенка сформировались навыки саморегуляции и общения. Также следует задуматься о разработке специальных программ для подростков и их родителей.
- В сравнении с учащимися общеобразовательных школ среди учащихся профтехучилищ более распространено рискованное сексуальное поведение, однако особенно в части употребления наркотиков. Впервые эти проблемы были обнаружены уже в исследовании 2015 года, однако в 2021 году мы видим, что среди учащихся профтехучилищ ситуация по-прежнему хуже по сравнению с общеобразовательными школами. Это свидетельствует об очень большой **потребности серьезно заниматься профилактическими мероприятиями в учреждениях профтехобразования.** В учебном заведении имеется прямой контакт с молодежью, поэтому это последняя возможность обучить их здоровому поведению. В профтехучилищах имеются опорные специалисты (психологи, социальные работники и др), при помощи которых государство могло бы повысить эффективность проводимого сексуального воспитания и профилактики употребления наркотиков, а также развивать специальные программы для молодежи, получающей профессиональное образование.

- На государственном уровне продвижение сексуального здоровья в Эстонии исторически является частью стратегии по ВИЧ и сферы ВИЧ Программы развития здоровья населения. Большой шаг вперед был сделан в Программе развития здоровья населения на 2020–2030 гг., в которой продвижение сексуального и репродуктивного здоровья рассматривается в отдельной главе (12). Сексуальное здоровье является очень важной частью жизни человека и подразумевает под собой намного больше, чем только опасность заражения какими-либо инфекциями. В Эстонии в рамках наркополитики разработана т. н. белая книга и в рамках алкогольной политики т. н. зеленая книга. Аналогично этим сферам, также следует разработать **документ, рассматривающий сексуальное здоровье, на основании которого можно было бы планировать государственные мероприятия для профилактики как ВИЧ, так и ИППП, а также в более широком плане для продвижения сексуального здоровья, охватывающего весь жизненный цикл человека и различные слои населения.**
- **Важно проводить исследования для изучения сексуального здоровья молодежи** и в дальнейшем. Сбор данных и их анализ в этой области помогают планировать и принимать решения, основанные на знаниях, чтобы способствовать укреплению сексуального здоровья населения Эстонии. На основании собранных данных можно улучшить качество сексуального образования, предназначенного для молодежи, и более эффективно планировать услуги, связанные с сексуальным здоровьем, и улучшать их качество. Это будет способствовать налаживанию безопасных отношений в будущем, профилактике ВИЧ и ИППП и снижению связанной с инфекционными заболеваниями нагрузки среди населения Эстонии.

Sissejuhatus

Aruanne „Eesti noorte seksuaaltervis: teadmised, hoiakud ja käitumine“ kajastab küsitlusuuringu „HIVI temaatikaga seotud teadmised, hoiakud ja käitumine Eesti noorte hulgas“ tulemusi. Uuring korraldati 2021. aastal kuuendat korda ning selle kooskõlastas Tervise Arengu Instituudi inimuuringute eetikakomitee (otsus nr 113, 25.11.2019).

Uuringu eesmärk on saada regulaarne ülevaade Eesti noorte seksuaaltervisest, mis on seotud suhete, seksuaalsuse ja seksuaaleluga. Uuringu algne eesmärk oli keskenduda noorte HIViga seotud teadmistele, oskustele ja hoiakutele, sest uuringut alustati ajal (2003. aastal), mil HIVi nakatumine oli suur just noorte hulgas (13). Praeguseks on uuringu eesmärged laiendatud, hõlmates laiemalt noorte seksuaaltervist – seksuaalkäitumine, seksuaalharidus, seksuaalvägivalla kogemine. Jätkuvalt on tähtsal kohal HIViga seotud teemad: teadmised levikuteedest, testimine, suhtumine HIViga inimestesse.

2021. aastal osalesid uuringus valdavalt 14–18-aastased noored üldhariduskoolide 7.–12. klassidest ning teist korda uuringuajaloos ka kutsekoolide 1.–4. kursuse õppurid. Kokku on raportis kajastatud 4965 noore inimese andmeid.

Noorte seksuaaltervise näitajad on viimase 20 aasta jooksul märgatavalt paranenud. Viimase kümmekonna aasta jooksul on uute HIVi juhtude arv langustrendis. HIV-testimise tase on tõusnud ning tulemused, sh vähene HIVi levik veredoonorite hulgas, viitavad sellele, et tavarahvastikus on HIVi levik väike. Positiivne on HIVi juhtude vähenemine laste ja noorte seas: alla 20-aastaste hulgas on leitud vaid üksikud juhud. Teiste seksuaalsel teel levivate infektsioonide esinemissagedus on samuti vähenenud (14). Teismeliste (15–19-aastaste) sünnituste ja abortide suhtarvud on olulisel määral langenud ja jõudnud Põhjamaade tasemeni (15).

Sarnaste suundumuste jätkumiseks on tähtis hästi planeeritud ennetustegevus, mis haaraks inimese kogu elukaart. Noorte seksuaaltervise seire eesmärgil on endiselt vaja korraldada uuringuid regulaarselt 14–18-aastaste noorte hulgas. Selles vanuses kogutakse intensiivselt teadmisi seksuaalsuse kohta ning sageli alustatakse seksuaaleluga. Õigeaegne ennetustegevus ja teadmiste jagamine selles vanuses on väga vajalik. See aitab ära hoida negatiivseid seksuaaltervise sündmuseid noorte elus, teha turvalist ja teadlikumat algust seksuaaleluga ning luua tervislikud ja rahuldust pakkuvad seksuaalsuhted noorena ja ka hilisemas elus.

Tervise Arengu Instituudil on plaan koguda noortelt andmeid iga viie aasta järel, järgmine küsitlusuuring toimub 2025. aastal. Sel korral planeeriti uuringu jaoks andmete kogumine 2020. aasta kevadel. Seoses koroonaviiruse põhjustatud pandeemiaga kuulutati 12. märtsil 2020 Eestis välja eriolukord ning koolid suleti ja lapsed alustasid distantsõppega. Meie uuringu andmekogumine katkes, lapsed ja noored sellel kevadel enam täies ulatuses kooli ei naasnud. Järgmisena tegime andmete kogumisega algust jaanuaris 2021, kuid peatasime selle olukorra halvenemise ning koolide sulgemise tõttu. Kolmandal korral, 2021. aasta sügisel, õnnestus meil andmeid koguda täies ulatuses. Andmed koguti kahe ja poole kuu jooksul, 5. oktoobrist kuni 17. detsembrini 2021.

Uuringuaruanne koosneb kolmest osast. Tekstiosas antakse ülevaade uuringu metoodikast, uuritavate taustaandmetest ja tutvustatakse sellel korral uudsenähtude andmeid. Aruande juurde kuulub 11 teemalehte, kuhu on koondatud uuringu kõige olulisemad tulemused ning trendid läbi küsitlusaastate. Aruande standardtabelites kajastub suur osa kogutud andmetest erinevate sotsiaal-demograafiliste rahvastiku- ning uuringurühmade kaupa.

**UURINGU MEESKOND TÄNAB KÕIKI OSALENUD KOOLE JA KÜSIMUSTIKULE
VASTANUD NOORI VASTUTULELIKKUSE JA ABI EEST!**

AITÄH!

1 Ülevaade uuringu korraldamisest

2021. aastal korraldati uuring üldhariduskoolide 7.–12. klassi ning kutsehariduskoolide 1.–4. kursuse õpilaste hulgas. Võrreldes viie varasema uuringuga (3, 16–19) on sihtrühmast välja jäänud 19–29-aastased noored. 2017. aastal tehti seksuaalkäitumisega seotud uuring täiskasvanud rahvastiku hulgas – 19–29-aastased noored olid kaasatud sellesse uuringusse (20). Kui varasematel uuringuaastatel on andmeid analüüsitud vanuserühmade alusel, siis 2021. aasta uuringus on analüüsi aluseks kooliastmed ja -tüübid (üldhariduskooli 7.–9. klass ja 10.–12. klass, kutsekooli 1.–4. kursus). Edaspidi nimetatakse neid uuringurühmadeks. Sel korral koguti andmeid õppeaasta sügisperioodil, varem on neid kogutud kevadpoolaastal. Sellest tuleneb, et uuritavate hulgas ka 13-aastased (suur osa neist saaks õppeaasta kevadperioodil 14-aastaseks). Uuringu korraldajate hinnangul ei kaota 2021. aasta andmed seetõttu oluliselt võrreldavust eelmiste uuringute andmetega. Andmete kogumist ja analüüsi on täpsemalt kirjeldatud vastavates alalõikudes (vt lk 51 ja lk 56).

Üldkogum

Üldkogumisse kuuluvad **üldhariduskoolide 7.–12. klasside ja kutsekoolide 1.–4. kursuse õpilased**, nende hulgas on valdavalt **14–18-aastased noored**. Haridus- ja Teadusministeeriumi (HTM) andmetel õppis 2021/2022. õppeaastal üldhariduskoolide statsionaarses õppes 7.–12. klassis 67 412 noort inimest, sh 7.–9. klassis (põhikoolis) 43 298 ja 10.–12. klassis (gümnaasiumis) 24 114 õpilast. Kutsekoolides vastab üldhariduskoolide gümnaasiumi tasemele kõige paremini neljanda taseme kutseõppe esmaõpe. Kuna sellel tasemel võivad õppida ka vanemad õppurid, kes vanuse järgi ei kuulu meie sihtrühma, siis kutsekoolide puhul piiritleti üldkogum ka vanuseliselt. 2021/2022. õppeaastal õppis sellel tasemel 10 173 kuni 20-aastast (k.a) noort inimest. Kokku on üldkogumi suurus 77 585 õpilast. 2021. aasta 1. jaanuari seisuga elas Statistikaameti andmetel Eestis 81 870 inimest vanuses 13–18, neist moodustab meie üldkogum 95%.

Valimi moodustamine

Valimi moodustamisel võeti aluseks HTMi 2021/2022. õppeaasta andmed. Valim moodustati eraldi üldhariduskoolide õpilaste ja kutseõppurite jaoks.

Üldhariduskoolide õpilased jagati valimi moodustamiseks üheksasse kihti piirkonna (Harjumaa, Ida-Virumaa, muu Eesti) ja koolitüübi järgi (eestikeelne linnakool, venekeelne linnakool ja maakool). Selline jagunemine lähtus HIVi piirkondlikest levikutrendidest Eestis (14). Linnakoolide hulka loeti koolid, mis asusid omavalitsuse liigi järgi linnades ja vallasisestes linnades. Venekeelseks kooliks loeti koolid, kus 7.–9. klasside õppekeel oli vene keel, venekeelsete põhikoolidega koos olevate gümnaasiumite õppekeeleks loeti samuti vene keel (kuigi ametlik õppekeel on eesti keel), meie eesmärk oli valimisse saada lisaks eestlastele muude rahvuste esindajaid. Igas kihis moodustati juhuvalim koolidest ja igast koolist juhuvalim klassikomplektidest. Arvestati ka kooli suurusega: suurtes koolides (põhikool + gümnaasium) võeti valimisse kuus klassikomplekti, väikestes koolides (eraldi põhikoolis või gümnaasiumis) võeti valimisse kolm klassikomplekti.

Kutsekoolide õpilased jagati valimi moodustamiseks neljaks kihiks. Arvestati jagunemist vastavalt piirkonnale (Harjumaa, Ida-Virumaa, muu Eesti), lisaks jagati Harjumaa kaheks kihiks kursuse õppekeele põhjal (eesti keel ja vene keel). Igas kihis moodustati juhuvalim kursusekomplektidest.

Lisaks on valimi suuruse arvutamisel arvestatud 2015. aastal korraldatud küsitluse vastamismääradega ning seksuaalvahekorra kogemust elu jooksul. Uuringu võimsuseks arvestati 0,9.

Neid tingimusi arvesse võttes olid valimi arvestuslikud suurused järgmised: 7.–12. klasside üldhariduskoolide õpilased – 3500; kutsekoolide õpilased – 2000. Valimi moodustamisel võis valimi tegelikku suurust mõjutada konkreetse kooli, klassi või kursuse suurus. Valimisse võeti kogu ettenähtud klasside arv koolis ning küsitlus toimus terves klassis või tervel kursusel. Kujunenud valim on näidatud tabelis 1.

Tabel 1. Valimimahud, uuringurühmade ja piirkondade kaupa n

Piirkond	7.–9. klass	10.–12. klass	Kutsekool	KOKKU
Harjumaa	1005	795	730	2530
Ida-Virumaa	453	268	327	1048
Muu Eesti	1333	639	1065	3037
KOKKU	2791	1702	2122	6615

Nii üldharidus- kui ka kutsekooli valimi jaoks moodustati lisavalim juhuks, kui koolid keelduvad uuringus osalemast. Sellisel juhul asendati põhivalimis keeldunud kool lisavalimi analoogse kooliga.

Meie uuringu valim ei esinda hariduslike erivajadustega, õhtu- ja kaugõppe ning rahvusvahelistes (kus valdavalt ei ole õpilaste emakeel eesti või vene keel) koolides või klassides õppivaid noori. Samuti ei kajasta uuring koolist väljalangenud noori ning neid, kes pärast põhikooli lõpetamist ei asunud edasi õppima või siirdusid välismaale õppima.

Andmete kogumine

Andmed koguti kvantitatiivse uuringu põhimõtetel uuritava täidetud eelkodeeritud elektroonse küsimustiku abil.

Uuringu küsimustiku töötas välja 2003. ja 2005. aastal selleks loodud töörühm ning koostamisel lähtuti Family Health Internationali (FHI) ja United Nations Programme on HIV/AIDSi (UNAIDS) juhendmaterjalidest (21, 22). 2010. aastal küsimustikku sisse viidud muudatused arutati läbi Eesti Seksuaaltervise Liidu (ESTL) esindajatega. 2021. aasta uuringu küsimustiku ja meetodika kaasajastamiseks kutsuti kokku ekspertide töörühm, kuhu kuulusid TAI eksperdid ning praktiseerivad naiste- ja meestearstid, kelle kaudu oli esindatud ka ESTL, Tartu Ülikool ja Justiitsministeerium. Muudatuste tegemisel võeti eeskujuks järgmiste uuringute küsimustikke ja materjale:

- 1) KISS-uuring (23);
- 2) Eesti täiskasvanud elanikkonna seksuaalkäitumise uuring (20);
- 3) laste ja noorte seksuaalse väärkohtlemise leviku uuring (24);
- 4) Eesti kooliõpilaste tervisekäitumise uuring (25);
- 5) Suurbritannia uuring „The British National Surveys of Sexual Attitudes and Lifestyles“ (26). Nimetatud uuring kuulub suuremate ja detailsemate seksuaalkäitumise uuringute hulka maailmas, seda on korraldatud kolmel korral ning kolmanda uuringukorra (NATSAL-3) valimi moodustasid 16–74-aastased;
- 6) Rootsis noorte hulgas korraldatav uuring „UngKAB15 – a survey on Knowledge, Attitudes and Behaviour among young people 16–29 years old“ (27);
- 7) Suurbritannias The Sex Education Forumi korraldatav seksuaalhariduse teemaline uuring (28).

Küsimustikku täiendati seksuaalelu alustamise, viimase seksuaalvahekorra, juhupartneri, kondoomidega seotud hoiakute, seksuaalhariduse, seksuaalse väärkohtlemise ning narkootikumide ja alkoholi tarvitamisega seotud küsimustega. Küsimustik koosnes seitsmest osast, kirjeldus on näidatud tabelis 2.

Tabel 2. Küsimustiku kirjeldus

Osa	Teema	Kirjeldus
A	Sotsiaal-demograafilised andmed	Sugu, vanus, rahvus, elukoht, perekonna koosseis, suhted koolis ja kodus
B	Teadmised ja hoiakud	HIVI levikuga seotud teadmised, STLIde leviku ja vältimismeetoditega seotud teadmised, HIViga seotud uskumused ja ekslikud arusaamad, suhtumine HIViga elavatesse inimestesse, kondoomidega seotud hoiakud
C	Seksuaalkäitumine	Seksuaalvahekorra kogemus, hinnang esimesele seksuaalvahekorrale, partnerite arv ja tüübid, kondoomi kasutamine esimese ja viimase vahekorra ajal ning erinevat tüüpi partneritega viimase 12 kuu jooksul, rasestumisvastase nõuande või vahendi saamine, rasestumisest hoidumine, seksuaalsuhte olulised küljed, seksuaalvägivald
D	Seksuaalharidus	Suhete, seksuaalsuse ja seksuaaleluga seotud teemade käsitlemine koolis, vanematega ja sõprade ringis, internetist info otsimine, infoallikad
E	Testimine HIVi suhtes	Testi tegemise kohad, viimase testimise aeg ja koht
F	Tubakatoode, alkoholi ja narkootikumide tarvitamine ning muu eluviis	Elu jooksul tarvitatud ained, narkootikumide ja alkoholi tarvitamine perekonnas ja sõprade ringis, viimase nelja nädala jooksul erinevate sõltuvusainete tarvitamise sagedus, tegelemine spordi ja muude hobidega, vanus sõltuvusainete esmakordsel tarvitamisel
G	Tervisega seotud taustaandmed	Vaimne tervis, hinnang üldisele tervisele

Küsimustik disainiti LimeSurvey veebikeskkonnas. Küsimustele oli võimalik vastata kas tahvelarvutis või nutitelefoni eesti või vene keeles. 2021. aastal koguti andmeid esimest korda vaid elektroonse küsimustikuga, millesse oli sisse viidud mitu muudatust. Seetõttu **katsetati küsimustikku ja andmete kogumise metoodikat** enne põhiuuringu algust. Uuringut katsetati nii, et osalejate hulgas oleks

- 1) üldhariduskoolide õpilased ja kutsekoolide õpilased;
- 2) 7., 8., 9., 10., 11. ja 12. klasside õpilased ning 1., 2., ja 3. kursuse kutseõppurid;
- 3) eesti keeles ja vene keeles küsimustikku täitvad õpilased;
- 4) linna- ja maakoolid;
- 5) tahvelarvutis vastajad ja nutitelefoni vastajad.

Kokku osales 2019. aasta detsembris 18 katserühma. Piloteerimise käigus mõõdeti küsimustiku täitmise aega, küsimustest ja juhiste arusaadavust, täitmise privaatsust ja anonüümsust.

Katsetusrühma keskmine küsimustiku täitmise aeg oli 30 minutit: 7.–9. klassides 31, 10.–12. klassides 26 ning kutsekoolides 36 minutit. Küsitluse täitmise aeg ei erinenud vanuserühmades, kooli asukoha alusel, küsimustiku täitmise vahendi ning seksuaalvahekorra kogemuse järgi. Ainus erinevus ilmnis küsimustiku täitmise keele alusel: eestikeelseid küsimustikke täideti keskmiselt 28 ja venekeelseid 33 minutit. Küsimustiku täitmise aja piir oli üks koolitund (45 minutit), 95% katsetusel osalenud õpilastest täitis küsimustiku koolitunni jooksul.

Üldiselt pidasid õpilased küsimusi ja juhiseid arusaadavaks, küsimustikku oli mugav täita ning see oli loogiliselt üles ehitatud. Kõige kriitilisem näitaja oli küsimustiku pikkus. Neljandik õpilastest märkis, et küsimustik on liiga pikk ja nad tüdinesid vastamisest, samasugusel määral oli ka neid, kelle jaoks pikkus ei olnud üldse probleem, ning ligikaudu pooled pidasid küsimustikku küll pikaks, kuid vastamine ei valmistanud neile raskusi. Pooled õpilastest tundsid ennast küsimustikku täites hästi, üle 60% tundsid, et küsimused tagasid anonüümsuse ning et elektroonsele küsimustikule vastamine klassiruumis oli anonüümne.

Kokkuvõttes hinnati peale piloteerimist, et suuri muutusi ei ole vaja küsimustikku sisse viia. Küsimustikku oli lisatud teadlikult küsimusi, mis ei olnud sisulised, vaid mõeldud teemaplokki sisse ja välja juhatama, samuti jagati keerukamate teemade puhul mõne küsimuse kaudu teavet nõu ja abi pakkuvate asutuste kohta. Nendest ei soovitud loobuda. Leiti, et hästi arusaadav küsimustele vastamise juhend korvab kindlasti küsimustiku pikkust ning kiirendab vastamise protsessi.

Andmeid koguti koolide külastamise käigus. Koolidesse saadeti eelnevalt küsitluse eesmärki ja protsessi tutvustav kiri koos nõusolekulehega. Uuringus osalemise nõustumise märgiks allkirjastas direktor nõusolekulehe. Lapsevanematele saatis kool teavituskirja elektroonse õppeinfosüsteemi (e-kool, stuudium, Tahvel) kaudu. Neil oli võimalik märku anda, kui nad ei soovi, et laps selles uuringus osaleks. Õpilased said uuringus osalemisest keelduda kogu küsitlusprotsessi jooksul. Keeldujate ja puudujate kohta märgiti aruandesse sugu. Uuringus osalemisega nõustunud koolides vastasid valimisse sattunud klasside ja kursuste õpilased koolitunnis eelnevalt instrueeritud küsitlajate juuresolekul. Koolides korraldas küsitluse Turu-uuringute AS.

Andmeid koguti kahe ja poole kuu jooksul vahemikus 5. oktoober kuni 17. detsember 2021.

Vastamismäär

Pärast küsitlusperioodi moodustus andmebaas (19.12.2021 seisuga) 6738 kirjega. Andmete esialgse kontrolli käigus eemaldati andmebaasist 1705 kirjet, põhiliselt seetõttu, et need olid tühjad (tabel 3).

Tabel 3. Andmebaasist kirjade eemaldamise põhjused

Põhjus	n	Kommentaar, eemaldamise põhjendus
Tühjad kirjed	1484	Kirjete tühjaks jäämise põhjused võisid olla järgmised: tehnilised põhjused, uuringu meeskonna liikmed ja küsitlajad kontrollisid aeg-ajalt elektroonse küsimustiku avanemist ja valmisolekut küsimustele vastamiseks, uuringus osaleja otsustas küsimustele siiski mitte vastata, kogemata uuringulehele sattunud inimeste uudishimu.
Poolikult täidetud	113	Andmebaasist eemaldati need, kes olid küsimustiku katkestanud enne seksuaalkäitumise küsimuste plokki lõppu. Katkestamise põhjuseks võis olla loobumine edasise vastamisest, tehniline probleem. Vastaja võis ka korduvalt küsimustiku täitmist alustada. Uuringu käigus ei kogutud inimest tuvastada võimaldavaid andmeid. Peale seksuaalkäitumise plokki küsimustele vastamise katkestamist ja uuesti alustamist peame vähetõenäoliseks, sest vastatud oli üle poole küsimustest ja ajaliselt ei olnud see enam võimalik. Võrdlesime kogutud andmeid ka küsitlajate esitatud aruannetega.
Valimisse kuulumine ei ole tuvastatav	108	Küsitlemise keskkond oli avatud kogu küsitlemise perioodi. Küsitlajad märkisid oma aruannetes iga klassi ja kursuse küsitlemise toimumise kuupäeva ja kellaaega. LimeSurvey küsitluskeskkonnas registreeritakse samuti küsimustiku täitmise kuupäev ja kellaaeg. Nende aegade võrdlemine võimaldas välja jätta need, kes olid täitnud küsimustikku väljaspool küsitlemise toimumise aega (nt koolist puudujad, uuringus osalenu sõbrad, juhuslikud täitjad). Kuna ei kogutud inimest tuvastada võimaldavaid andmeid, siis oli võimatu aru saada, kes küsimustikku täitis. Lisaks erines nende vastajate puhul küsitluse toimumise keskkond: kui valimi puhul täideti küsimustik klassiruumis küsitlaja juuresolekul, siis hiljem vastajate osas see nn kontrollitud keskkond ei kehti. Küsimustikku võidi täita näiteks kodus, vahetunnis, koos sõpradega.
KOKKU	1705	S.o 25% algsetest kirjetest. Seda loetakse nn loomulikuks kaoks, selline kadu ei ole meie kasutatud uuringu disaini puhul ette prognoositav ja kuidagi juhitav. Neid kirjeid ei võeta vastamismäära arvutamisel arvesse.

Peale kirjete eemaldamist jäi andmebaasi 5033 elektroonselt täidetud küsimustikku (sh 2234 7.–9. klassi, 1391 10.–12. klassi ning 1408 kutsekooliõpilastelt). Edasise andmete puhastamise käigus analüüsi vastajate vanuselist vastavust uuringu sihtrühmale ning vastuste loogilisust. Andmebaasist eemaldati sihilikult valesti vastajad ning 21-aastased ja vanemad. Suurimaks andmekao põhjuseks oli koolist puudumine küsitluse toimumise ajal (tabel 4). Puudujaid oli rohkem kutsekooliõpilaste hulgas, siin võis olla muudele põhjustele (nt haigestumine, distantsõpe) lisaks praktilisel viibimine.

Tabel 4. Uuringus ja andmeanalüüsis mitteosalemise põhjused, uuringurühmade kaupa

Põhjus	% algsest valimist	KOKKU		Noormehed		Tütarlapsed		Võrdlus analüüsi kaasatud noortega*
		n	%	n	%	n	%	
7.–9. klass (N = 2791)	20	567	100	283	50	284	50	p = 0,397
Uuringust keeldumine	2	66	100	39	59	27	41	
Koolist puudumine,	18	491	100	244	50	247	50	
sh distantsõppe tõttu	3	91	100	45	49	46	51	
Sihilikult valesti vastamine	< 1	10		10		–	–	
10.–12. klass (N = 1702)	19	317	100	134	42	183	58	p = 0,313
Uuringust keeldumine	< 1	2		1		1		
Koolist puudumine,	18	309	100	128	41	181	59	
sh distantsõppe tõttu	< 1	12		4		8		
Sihilikult valesti vastamine	< 1	6		5		1		
Kutsekool (N = 2122)	36	766	100	594	78	172	22	p < 0,001
Uuringust keeldumine	1	32		26		6		
Koolist puudumine,	32	677	100	528	78	149	22	
sh distantsõppe tõttu	3	62	100	40	65	22	35	
Sihilikult valesti vastamine	1	23		18		5		
21-aastased ja vanemad	2	34		22		12		
KOKKU (N = 6615)	25	1650	100	1011	61	639	39	p < 0,001

*Pearsoni χ^2 -test

Analüüsi jaoks sobilikuks osutusid 4965 vastaja andmed. **Üldiseks vastamismääraks kujunes 75%.** Vastamismäär uuringurühmade kaupa on kajastatud tabelis 5.

Tabel 5. Vastamismäär, uuringurühmade kaupa

Uuringurühm	Algne valim n	Analüüsiks sobilike vastajate arv n	Vastamismäär %
7.–9. klass	2791	2224	80
10.–12. klass	1702	1385	81
Kutsekool	2122	1356	64
KOKKU	6615	4965	75

Andmete esinduslikkus

Koolide külastamise käigus koguti küsitluse toimumise ajal puudujate ja uuringust keeldujate andmed sugude kaupa, muudel põhjustel väljajääjate sugu oli tuvastatav andmebaasis. Neid andmeid võrreldi valimiga: kui üldhariduskoolide astmetes valim ja uuringust väljajääjad olulisel määral ei erine, siis kutsekooli puhul selgus suurem noormeeste ülekaal. Kuna kõige rohkem oli noormeeste hulgas mitteosalejaid kutsekoolist, siis see mõjutas ka kogu valimi tasakaalu (tabel 4).

Üldkogum vs. valim

Andmete esinduslikkuse hindamiseks kontrolliti valimi vastavust eelkõige HTMi andmetega, lisaks Statistikaameti (ESA) andmetega. Andmeid analüüsiti uuringurühmade, soo, rahvuse, asulatüübi ja piirkonna kaupa. Üldkogumi ja valimi täpne võrdlus on näidatud raporti [lisas 1](#).

Andmeid **soo** kaupa võrreldes selgus, et valimi andmed vastavad HTMi andmetele, kuid gümnaasiumi- ja kutsekooliastmes erinevad oluliselt ESA andmetest. Põhjuseks on asjaolu, et gümnaasiumis õpib rohkem tütarlapsi ning noormehed on peale põhikooli lõpetamist sagedamini jätkanud oma haridusteed kutsekoolis.

Rahvuse alusel andmete võrdluses kasutati HTMi puhul õppekeele andmeid. Valimi rahvuse andmed (jagatud kaheks: eestlased ja muud rahvused) ei vasta sellele, samuti ESA andmetele. Põhikooli osas, kõrvutades omavahel HTMi ja ESA andmeid, need omavahel olulisel määral ei erine. Gümnaasiumi ja kutsekooli puhul on HTMi andmetega erinevused suured, põhjuseks on asjaolu, et õppekeel ei kajasta suuresti vastajate rahvust, keskhariiduse tasemel on kohustuslik õppekeel enamasti eesti keel. ESA rahvuse andmetele on valimi andmed lähemal, kutsekooli puhul puudub statistiliselt oluline erinevus. Rahvuse andmed on subjektiivsed: inimene võib oma rahvust ise määratleda ning see võib aja jooksul muutuda.

Asulatüübi järgi andmeid vaadates selgus, et valim erineb nii HTMi kui ka ESA andmetest. Analüüsis tuleb silmas pidada, et noorte käest küsiti andmeid selle kohta, kus nad elavad enamik päevi nädalas. HTMi andmed kajastavad kooli asukohta ning ESA andmed ametlikku haldusjaotust. Enam peegeldavad valimi andmed ESA andmeid. Tähtis on märkida, et paljud maakoolid on suletud ning eriti suured käärid valimi ning ESA ja HTMi andmete vahel on gümnaasiumis ja kutsekoolis. Peale haldusreformi 2017. aastal tekkis palju vallasiseseid linnu ning on piirkondi, kus linnas on maaline eluviis – see võib tekitada noortes segadust oma elukoha tüübi määratlemisel.

Piirkonna alusel erinevad üldhariduskoolide mõlemad astmed nii HTMi kui ka ESA andmetest, kutsekooli valimi piirkondlikud andmed ei erine HTMi, küll aga ESA andmetest. Võrreldes kahe ülejäänud piirkonnaga on Ida-Virumaa väike. Selleks, et Ida-Virumaal oleks esinduslik hulk vastajaid (pidades silmas ka seksuaalkäitumise andmeid), oli selle piirkonna valim nn ülepaistatud. Samas erinevad HTMi ja ESA piirkondlikud andmed omavahel vähe.

Uuringurühma järgi erinevad valimi andmed võrreldes HTMi andmetega oluliselt: valimis on suurem kutsekooliõpilaste osakaal ning väiksem põhikooli- ja gümnaasiumiõpilaste osatähtsus. Üldkogumis on kutsekooliõpilaste osakaal väike ja selleks, et meil koguneks selles rühmas esinduslik kogum vastajaid, oli see valimikiht nn ülepaistatud. Oluline on ka märkida, et valimi mahtude arvutamisel võeti arvesse eelmise uuringukorra vastamismäärasid. Kutsekoolide puhul on vastamismäär väiksem, sest peale muude põhjuste viibivad kutsekooliõppurid praktilal väljaspool kooli.

Kõiki neid asjaolusid arvesse võttes otsustati uuringu valim kaaluda neljal viisil (kasutatakse nelja erinevat kaalu) ning aluseks võeti HTMi 2021/2022. õppeaasta andmed:

- 1) **eraldi igale uuringurühmale** üldise hinnangu andmiseks ja uuringurühmade omavaheliseks võrdlemiseks kaaluti põhikooli- ja gümnaasiumiastme andmed piirkonna andmete alusel, kutsekooli andmed jäeti kaalumata (piirkonna andmed juba olid tasakaalus),
- 2) **üldhariduskooli rühmas** (põhikool + gümnaasium) kaaluti andmed piirkonna ja kooliastme alusel,
- 3) **16–18-aastaste rühmas** gümnaasiumi- ja kutsekoolinoortele ühise üldise hinnangu andmiseks kaaluti andmed piirkonna ja koolitüübi alusel,
- 4) **kogu noorte rühma** (põhikool + gümnaasium + kutsekool) noortele ühise üldise hinnangu andmiseks kaaluti andmed piirkonna ja uuringurühma kuulumise alusel.

Andmete kaalumisel ei võetud aluseks soo, rahvuse ja asulatüübi andmeid. Eelanalüüs näitas, et rahvuse ja asulatüübiga seotud erinevusi on valimi käitumuslikes andmetes vähe ja seega mõjutavad need ka vähesel määral üldiseid hinnanguid. Kuna 16–18-aastaste rühmas oli sooga seotud andmete erinevus seotud koolitüübiga (gümnaasium ja kutsekool), siis peale andmete kaalumist eelkirjeldatud viisil vastasid valimi andmed üldkogumi andmetele. Kaalumise tulemused on kajastatud tabelites 7–10 lk 60.

Andmete analüüs

Andmete analüüsimisel kasutati statistilise analüüsi paketti SPSS 22.0. Kahemõõtmelises analüüsis on kasutatud sagedusi (n, %) ning keskmisi näitajaid. Erinevuste hindamiseks on kasutatud peamiselt Pearsoni χ^2 -testi, lisaks Fisheri täpset testi, Kruskal-Wallise testi, Mann-Whitney testi, T-testi, ANOVA ja Welchi testi ning mitmese paarisvõrdluse korral Bonferroni ja Tamhane teste. Trendide hindamiseks on kasutatud logistilist regressiooni. Erinevused on loetud statistiliselt oluliseks, kui $p < 0,05$.

Aruandes esitatakse üldised hinnangud kolme uuringurühma kaupa (7.–9. klass = põhikool, 10.–12. klass = gümnaasium, kutsekooli 1.–4. kursus = kutsekool) ning kokku kõikide vastajate kohta. Lisaks vaadeldakse 16–18-aastaste rühmas koos gümnaasiumi- ja kutsekooliõpilaste andmeid ning üldhariduskooli rühmas koos põhikooli- ja gümnaasiumiastme noorte andmeid. **Aruande teksti osas ja teemalehtedel** kajastatakse olulisemaid andmeid ka soo ja piirkonna kaupa, seksuaalvahekorra kogemusega noorte andmeid käsitletakse põhiliselt 16–18-aastaste rühmas ehk gümnaasiumi- ja kutsekooliõpilaste hulgas, sest 7.–9. klassides õppivate noorte seas on seksuaalvahekorra kogemusega noori vähe. **Standardtabelites** on lisaks soo ja piirkonna andmetele näidatud andmed rahvuse ja asulatüübi järgi.

Rahvuse järgi esitatakse andmed kahes rühmas: eestlased ja muud rahvused. Viimasesse rühma kuuluvad lisaks vene rahvuse esindajatele muust rahvusest vastajad.

Asulatüübi alusel on vastajad jagatud kaheks: linnanoored ja maanoored. Aluseks on küsimustiku andmed selle kohta, kus elatakse enamik päevi nädalas.

Piirkondlike erinevuste esile toomiseks on vastajad jagatud kolmeks, võttes aluseks kooli asukoha: Harjumaa (sh Tallinn), Ida-Virumaa, muu Eesti.

Olulisemaid näitajaid on võrreldud varasemate küsitlusaastatega.

Uuringu piirangud

Valimi ja üldkogumi vahelised erinevused on kirjeldatud andmete esinduslikkuse analüüsi juures. Esinduslikkuse parandamiseks on andmed kaalutud (vt lk 55).

Kui kõikidel varasematel uuringukordadel koguti andmed õppeaasta kevadpoolal, siis **2021. aastal küsitleti sügisel**. Seda tuleb kindlasti silmas pidada andmete võrdlemisel varasemate uuringuaastatega. Nihkeid võib esineda kõikide vanuste puhul, kuid suurim on seotud 7. klassi õpilastega. Võrreldes eelmiste kordadega on valimis **13-aastased, kes õpivad 7. klassis**. Meie uuringus on nad analüüsi kaasatud, sest kui andmete kogumine toimunuks 2021/2022. õppeaasta kevadperioodil, siis suur osa neist oleksid 14-aastased, seega kuuluvad nad samasse vanuserühma, keda oleme varem uurinud. Hinnanguliselt ei tohiks 13-aastaste kaasamine analüüsi andmeid siiski suurel määral mõjutada. Seksuaalharidust antakse koolis klassikomplektide kaupa (mitte vanuse järgi), seega on neil samad teadmised mis 7. klassi 14-aastastel. Küll aga võib andmeid mõjutada asjaolu, **millisel ajahetkel on koolides käsitletud seksuaalsusega seotud teemasid**, kevadpoolaastaks on see tõenäosus võrreldes kooli algusajaga suurem. Meie laiuskraadidel on **elu sesoonne**: sügisesele uuringule on eelnenud suvine aeg, mil on erinev elurütm kui talvisel ajal, mis on eelnenud kevadisele küsitlusperioodile. Noored on suvel saanud elada nn vabamat elu, toimub rohkem üritusi ja kokkusaamisi, neil võib olla suurem võimalus uimastite tarvitamiseks ja suhete loomiseks ning see võib mõjutada vastavaid andmeid meie uuringus.

Varem on uuringu sihtrühmaks olnud ka 19–29-aastased, neilt koguti andmeid postiküsitluse abil (3). Eelnevatel kordadel on andmed esitatud vanuserühmades, et vältida noorte esinemist kahes vanuserühmas (osa gümnaasiumi- ja kutsekoolinoori kuulus 19–29-aastaste vanuserühma ja nad võisid saada küsimustiku ka posti teel). Sel põhjusel olid eelnevates uuringutes kooliõpilaste valimis kaasatud vaid 14–18-aastased. Kuna 2021. aastal tehti uuring ainult kooliõpilaste hulgas, siis sattus valimisse ka 19–20-aastaseid kooliõpilasi, keda valimist välja ei arvatud. 7.–9. klassi andmed esindavad peamiselt 14–15-aastaseid ning 10–12. klassi ja kutsekooliõpilaste andmed peamiselt 16–18-aastaseid vastajaid (tabel 6).

Tabel 6. Valimi jagunemine vanuserühmadesse, uuringurühmade kaupa (kaalumata andmed)

Uuringurühm	13-aastased		14–15-aastased		16–18-aastased		19–20-aastased		Kokku (N)
	n	%	n	%	n	%	n	%	
7.–9. klass	640	29	1486	67	98	4	–	–	2224
10.–12. klass	–	–	19	1	1329	96	37	3	1385
Kutsekool	–	–	17	1	1236	91	103	8	1356
KOKKU	640	13	1522	31	2663	53	140	3	4965

2021. aasta uuring toimus **COVID-19 pandeemia tingimustes**. Võrreldes eelnevate uuringukordadega koguti andmeid **piiratud sotsiaalse suhtlemise tingimustes** (distsantsõpe, eneseisolatsioon, suletud meelelahutuasutused, 2019. aasta kevadel kehtisid liikumispiirangud kogu ühiskonnas), noortel nappis võimalusi suhete loomiseks ja omavaheliseks füüsiliseks suhtlemiseks – see võis vastuseid mõjutada. Näiteks 14–18-aastased noored alustavad sageli selles vanuses seksuaaleluga, samas elavad selles vanuses püsipartnerid sageli eri kodus oma vanemate juures, nii et noortel puudus võimalus lähedasteks suheteks.

Uuringu eetilised aspektid

Küsimustikule vastamine oli anonüümne ning uuringus osalemine vabatahtlik.

Uuringu toimumisest teavitati eelnevalt koolide direktoreid ning uuringus osalemisega nõustumiseks allkirjastasid nad nõusolekulehe. Lapsevanematele edastati info uuringu kohta samuti ning neil oli võimalik keelduda ehk mitte lubada oma lapsel selles osaleda. Enne küsimustiku täitmist selgitati õpilastele uuringu eesmärgi, küsimustiku täitmist ning selle anonüümsust ja vabatahtlikkust. Õpilastel oli õigus uuringust keelduda. Küsimustele vastamine oli võimalik katkestada igal ajal.

Küsimustik täideti klassiruumis kas tahvelarvutis või nutitelefonis. Üks võimalik oht privaatsusele ja anonüümsusele võis olla kaasõpilaste piilumine või ekraanipiltide tegemine. Hindasime seda riski väikeseks. Võrreldes paberküsimustikega on elektroonsed küsimustikud kindlasti privaatemad. Seadmed olid väikese ekraaniga, küsimused kuvati ühekaupa või väikeste plokkidena. Lisaks viibis klassiruumis küsitleja, kellel oli võimalik privaatsuse rikkumine peatada.

Elektroonne küsimustik võimaldab seada tingimused nii, et vastajad näevad vaid neid küsimusi, mis puudutavad ainult vastajat ennast. Näiteks noor inimene, kes ei ole elu jooksul seksuaalvahekorras olnud, ei näe seksuaaleluga seotud küsimusi. Küsimustikus oli põhjalikumalt käsitletud seksuaaleluga seotud teemasid ning küsimustiku täitmine võis seetõttu võtta seksuaalkogemusega õpilastel kauem aega. Et klassiruumis ei tekiks arusaama, kes täidab küsimustikku kiiremini või kes aeglasemalt, ning tehtaks sellest järeldusi, kes on olnud seksuaalvahekorras ja kes mitte, loodi paralleelsed küsimuste plokid. Noortele, kes ei olnud seksuaaleluga alustanud, esitati rohkem küsimusi seksuaalhariduse kohta.

Uuringus osalemisega seotud riskid piirdusid võimaliku psühholoogilise ebamugavustundega, kui pidi vastama seksuaalkäitumist, seksuaalset väärkohtlemist ja uimastite tarvitamist puudutavatele küsimustele. Selle kahju vähendamiseks oli küsimustik üles ehitatud nii, et need küsimused ei tuleks vastaja jaoks liiga ootamatult, vajadusel jagati koos küsimusega infot ning küsimustik lõppes üldisemate ja lihtsamate küsimustega.

Uuringu andmed säilitatakse Tervise Arengu Instituudi serveris tähtajatult ning neile on ligipääs vaid uuringu meeskonnal. Meie uuringu andmeid kasutada soovijatel tuleb instituuti esitada taotlus.

2 Sotsiaal-demograafilised andmed

Tabelites 7–10 on esitatud valimi kaalumata ja kaalutud andmed soo, rahvuse, elukoha ja piirkonna kohta.

Tabel 7. Vastajate sugu, uuringurühmade kaupa

Uuringurühm (esindatav vanuserühm)	Kaalumata andmed						Kaalutud andmed					
	Noormehed		Tütarlapsed		Kokku		Noormehed		Tütarlapsed		Kokku	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
7.–9. klass (14–15)	1130	50,8	1094	49,2	2224	100	1137	51,1	1087	48,9	2224	100
10.–12. klass (16–18)	604	43,6	781	56,4	1385	100	603	43,5	782	56,5	1385	100
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)	1734	48,0	1875	52,0	3609	100	1747	48,4	1862	51,6	3609	100
Kutsekool (16–18)	964	71,1	392	28,9	1356	100	964	71,1	392	28,9	1356	100
10.–12. klass + kutsekool (16–18)	1568	57,2	1173	42,8	2741	100	1420	51,8	1321	48,2	2741	100
NOORED KOKKU (14–18)	2698	54,3	2267	45,7	4965	100	2554	51,4	2411	48,6	4965	100

Tabel 8. Vastajate rahvus, uuringurühmade kaupa

Uuringurühm (esindatav vanuserühm)	Kaalumata andmed						Kaalutud andmed					
	Eestlased		Muud rahvused *		Kokku		Eestlased		Muud rahvused *		Kokku	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
7.–9. klass (14–15)	1761	79,2	463	20,8	2224	100	1772	79,7	452	20,3	2224	100
10.–12. klass (16–18)	1006	72,6	379	27,4	1385	100	1053	76,0	332	24,0	1385	100
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)	2767	76,7	842	23,3	3609	100	2828	78,4	781	21,6	3609	100
Kutsekool (16–18)	1033	76,2	323	23,8	1356	100	1033	76,2	323	23,8	1356	100
10.–12. klass + kutsekool (16–18)	2039	74,4	702	25,6	2741	100	2089	76,2	652	23,8	2741	100
NOORED KOKKU (14–18)	3800	76,5	1165	23,5	4965	100	3880	78,1	1085	21,9	4965	100

* Muude rahvuste esindajatest moodustavad suurima osa venelased, keda on kogu valimist 1025 inimest (21%). 28 noort ei ole oma rahvust üheselt määranud (27 neist peab end eesti ja vene rahvuse esindajaks, valdavalt on kodune keel vene keel, üks vene ja ukraina rahvuse esindajaks). Muudest rahvustest on esindatud veel järgmised: ukrainlased (n = 25), valgevenelased (n = 13), armeenlased (n = 11), sakslased (n = 8), lätlased (n = 7), soomlased (n = 6), inglased (n = 5), juudid (n = 5), ameeriklased (n = 3), leedulased (n = 3), prantslased (n = 3), tatarlased (n = 3), aserbaidžaanlased (n = 2), jaapanlased (n = 2), moldaavlased (n = 2), mustlased (n = 2), poolakad (n = 2) ja rumeenlased (n = 2). Järgnevatest rahvustest on esindatud ainult üks inimene: austraallane, bulgaarlane, dagestanlane, georglane, hollandlane, iirlane, itaallane, kirgiis, kurd, osseet, pakistanlane, tadžik.

Tabel 9. Vastajate elukoht asulatüübi alusel, uuringurühmade kaupa

Uuringurühm (esindatav vanuserühm)	Kaalumata andmed						Kaalutud andmed					
	Eestlased		Maapiirkond		Kokku		Eestlased		Maapiirkond		Kokku	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
7.–9. klass (14–15)	1322	59,4	902	40,6	2224	100	1321	59,4	903	40,6	2224	100
10.–12. klass (16–18)	792	57,2	593	42,8	1385	100	761	55,0	624	45,0	1385	100
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)	2114	58,6	1495	41,4	3609	100	2086	57,8	1523	42,2	3609	100
Kutsekool (16–18)	903	66,6	453	33,4	1356	100	903	66,6	453	33,4	1356	100
10.–12. klass + kutsekool (16–18)	1695	61,8	1046	38,2	2741	100	1599	58,3	1142	41,7	2741	100
NOORED KOKKU (14–18)	3017	60,8	1948	39,2	4965	100	2926	58,9	2039	41,1	4965	100

Tabel 10. Vastajate jagunemine piirkondadesse kooli asukoha alusel, uuringurühmade kaupa

Uuringurühm (esindatav vanuserühm)	Kaalumata andmed								Kaalutud andmed							
	Harjumaa		Ida-Virumaa		Muu Eesti		Kokku		Harjumaa		Ida-Virumaa		Muu Eesti		Kokku	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
7.–9. klass (14–15)	830	37,3	321	14,4	1073	48,3	2224	100	1057	47,5	195	8,8	972	43,7	2224	100
10.–12. klass (16–18)	636	45,9	224	16,2	525	37,9	1385	100	667	48,2	108	7,8	610	44,0	1385	100
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)	1466	40,6	545	15,1	1598	44,3	3609	100	1724	47,8	304	8,4	1581	43,8	3609	100
Kutsekool (16–18)	505	37,2	193	14,2	658	48,5	1356	100	505	37,2	193	14,2	658	48,5	1356	100
10.–12. klass + kutsekool (16–18)	1141	41,6	417	15,2	1183	43,2	2741	100	1240	45,2	253	9,3	1248	45,5	2741	100
NOORED KOKKU (14–18)	1971	39,7	738	14,9	2256	45,4	4965	100	2310	46,5	445	9,0	2210	44,5	4965	100

Perekond

Perekonnaga seondult uuriti, kus ja kellega noored enamikul nädalapäevadel elavad ning milline on perekonna majanduslik olukord.

Noortest 92% elab enamikul nädalapäevadel oma kodus, mõne protsendi jagu on neid, kes elavad kas üürikorteris või kooli ühiselamus. Teistest eristuvad selgelt kutsekooliõpilased, kellest 71% elab oma kodus. Iga viies kutsekooliõppur elab kooli ühiselamus (tabel 11).

Tabel 11. Koht, kus noored elavad enamikul nädalapäevadel, uuringurühmade kaupa %

Koht	7.–9. klass (14–15)	10.–12. klass (16–18)	Kutsekool (16–18)	KOKKU (14–18)
Oma kodus	96	94	71	92
Sugulaste või tuttavate juures	1	1	4	1
Üürikorteris	2	3	4	3
Kooli ühiselamus	< 1	1	20	3
Laste-/noorte-/turvakodus	< 1	< 1	< 1	< 1
Poiss- või tüdrukühe juures	–	< 1	1	< 1
Mujal	1	1	< 1	1
KOKKU	100	100	100	100

Tabelis 12 on näidatud inimesed, kellega noored elavad koos enamikul päevadel nädalas. Kõige sagedamini kuuluvad perekonda ema, isa, siis õed-vennad. **Üldhariduskooli rühmadest eristuvad kutsekooliõpilased**, kelle hulgas elab vähem noori koos vanematega ning rohkem elatakse üksinda, koos ühiselamu toakaaslastega või elukaaslastega.

Kui vaadata nende inimeste kombinatsioone, siis **kõige sagedamini (35%) elavad noored koos mõlema pärisvanema ning õe ja/või vennaga (õdede ja/või vendadega)**. Noortest 16% elab koos vaid päriema ja -isaga ning 10% koos ühe pärisvanemaga (ema või isaga). Noortest 6% elab koos ühe pärisvanemaga ning õe ja/või vennaga (õdede ja/või vendadega).

Tabel 12. Inimesed, kellega elatakse koos enamik päevi nädalas, uuringurühmade kaupa %

Inimene	7.–9. klass (14–15)	10.–12. klass (16–18)	Kutsekool (16–18)	KOKKU (14–18)
Ema	92	89	64	88
Isa	69	66	42	64
Vend/vennad	38	35	27	36
Õde/õed	36	32	21	33
Ema elukaaslane (kasuisa)	10	9	8	10
Vanaema	9	10	9	9
Sõber/sõbrad	6	4	7	6
Vanaisa	4	5	3	4
Poolõde/poolõed	3	3	3	3
Poolvend/poolvennad	3	2	2	3
Elukaaslane / poiss- või tüdruksõber	1	3	8	3
Ühiselamu toakaaslane/toakaaslased	< 1	1	16	3
Isa elukaaslane (kasuema)	2	2	2	2
Sugulased	2	2	2	2
Elan üksi	< 1	3	6	2
Keegi teine	1	1	1	1

Noortest rohkem kui pooled on hinnanud oma pere majanduslikku olukorda väga heaks ehk sissetulekutega elatakse lähedasti ära. Mõne protsendi jagu on neid, kes hindavad, et nende perel on raske või väga raske toime tulla. **Võrreldes kahe üldhariduskooli rühmaga on kutsekooliõpilaste peredel majanduslik olukord mõnevõrra keerulisem.** Kutsekooliõppurite hulgas on rohkem noori, kelle hinnangu kohaselt on nende perel raske või väga raske toime tulla, ning vähem noori, kelle arvamuse kohaselt nende pered elavad lähedasti ära (tabel 13).

Tabel 13. Hinnang pere majanduslikule olukorrale, uuringurühmade kaupa %

Uuringurühm (esindatav vanuserühm)	Elame lähedasti ära	Saame hakkama	Raske toime tulla	Väga raske toime tulla	Kokku
7.–9. klass (14–15)	56	41	3	< 1	100
10.–12. klass (16–18)	52	45	3	< 1	100
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)	55	42	3	< 1	100
Kutsekool (16–18)	39	52	8	1	100
10.–12. klass + kutsekool (16–18)	48	47	4	1	100
NOORED KOKKU (14–18)	53	44	3	< 1	100

2.1 Suhted kodus ja koolis

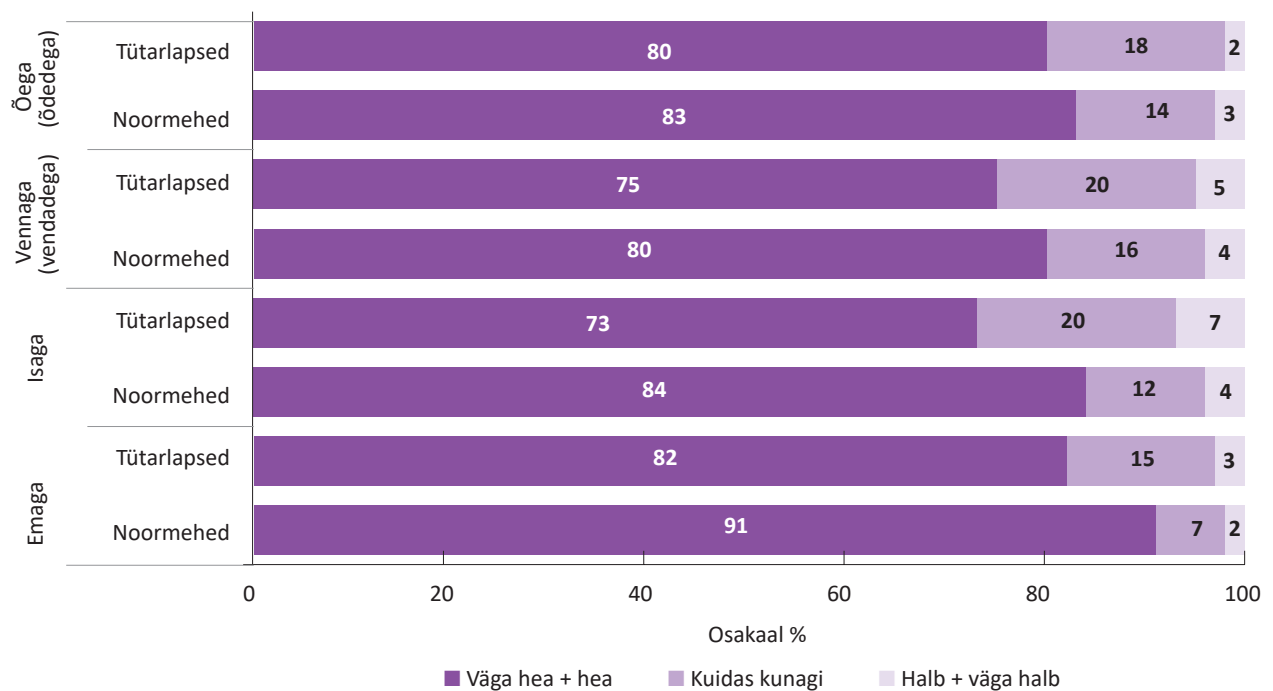
Noortel paluti hinnata oma suhteid pereliikmetega ja kooliga seotud inimestega 6-pallisel skaalal: 1 – ei ole sellist suhtluskaaslast, 2 – väga head, 3 – head, 4 – kuidas kunagi, 5 – halvad, 6 – väga halvad. Samuti paluti noortel hinnata vanemate omavahelisi suhteid. Tabelist 14 ja jooniselt 1 on välja jäänud õpilased, kes märkisid vastuseks „ei ole sellist suhtluskaaslast“: kõige enam oli selliseid vastajaid õdede-vendade puhul (veidi rohkem kui kolmandik), isa puudus suhtluskaaslasena vähem kui kümnendikul ja ema paaril protsendil.

Suhted perekonnas

Noortest 86% hindas enda suhteid emaga väga heaks või heaks. Suhted emaga olid oluliselt paremad suhetest nii isa kui ka õdede-vendadega (tabel 14). Võrreldes tütarlastega hindavad noormehed enda suhteid pereliikmetega paremaks (joonis 1).

Tabel 14. Noorte hinnang oma suhetele perekonnas %

Uuringurühm (esindatav vanuserühm)	Väga head	Head	Kuidas kunagi	Halvad	Väga halvad	Kokku
Suhted emaga						
7.–9. klass (14–15)	60	26	11	2	1	100
10.–12. klass (16–18)	57	30	10	2	1	100
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)	59	28	11	2	< 1	100
Kutsekool (16–18)	56	29	12	2	1	100
10.–12. klass + kutsekool (16–18)	57	29	11	2	1	100
NOORED KOKKU (14–18)	58	28	11	2	1	100
Suhted isaga						
7.–9. klass (14–15)	49	32	15	3	1	100
10.–12. klass (16–18)	42	35	17	4	2	100
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)	46	33	16	3	2	100
Kutsekool (16–18)	41	35	17	3	4	100
10.–12. klass + kutsekool (16–18)	41	35	17	4	3	100
NOORED KOKKU (14–18)	46	33	16	3	2	100
Suhted vennaga (vendadega)						
7.–9. klass (14–15)	41	35	19	3	2	100
10.–12. klass (16–18)	41	39	16	3	1	100
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)	41	36	18	3	2	100
Kutsekool (16–18)	45	34	17	2	2	100
10.–12. klass + kutsekool (16–18)	42	37	17	2	2	100
NOORED KOKKU (14–18)	41	36	18	3	2	100
Suhted õega (õdedega)						
7.–9. klass (14–15)	44	35	17	2	2	100
10.–12. klass (16–18)	48	36	14	1	1	100
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)	46	35	16	2	1	100
Kutsekool (16–18)	46	36	14	2	2	100
10.–12. klass + kutsekool (16–18)	47	36	14	2	1	100
NOORED KOKKU (14–18)	46	36	16	1	1	100

Joonis 1. Noorte hinnang enda suhetele pereliikmetega, kõikide noorte kohta (14–18-aastased)

Tabelis 15 on kajastatud noorte hinnang enda vanemate omavahelistele suhetele. Vastused olid ette antud ning lisaks oli võimalik vastus märkida oma sõnadega. Kõige sagedamini märgiti sellisel juhul, et kas üks vanem või mõlemad on surnud ($n = 42$). See vastus kanti ka tabelisse 15. Muudest vastustest kirjutati veel sagedamini, et vanemad on lahutatud või siis ei soovitud midagi sellel teemal öelda.

Üldiselt on vanemate omavahelised suhted noorte hinnangul aga pigem head: noortest 70% märkis, et need on kas soojad ja südamlikud või üldiselt head. Kümnendik märkis, et suhted on kuidas kunagi, ning teise kümnendiku sõnul ei suhtle nende vanemad omavahel. Mõne protsendi jagu oli neid noori, kelle hinnangul vanemate omavahelised suhted on jahedad ja konfliktid (tabel 15).

Nii nagu enda suhteid pereliikmetega hindasid noormehed paremaks, nii ka vanemate omavahelisi suhteid: noormeestest 75% hindas, et vanemate omavahelised suhted on soojad ja südamlikud või üldiselt head (tütarlastest 65%). Noormeestest 10% märkis, et vanemate suhted on jahedad ja konfliktid või nad ei suhtle omavahel üldse (tütarlastest 15%).

Tabel 15. Noorte hinnang vanemate omavahelistele suhetele, uuringurühmade kaupa %

Hinnang	7.–9. klass (14–15)	10.–12. klass (16–18)	Kutsekool (16–18)	KOKKU (14–18)
Soojad ja südamlikud	32	30	25	30
Üldiselt head	40	40	40	40
Kuidas kunagi	13	11	12	12
Jahedad ja konfliktised	3	6	3	4
Vanemad ei suhtle omavahel	7	11	13	9
Üks vanem või mõlemad on surnud	1	1	1	1
Ei tea	3	1	5	3
Muu	1	< 1	1	1
KOKKU	100	100	100	100

Suhted koolis

Koolikeskkonnaga seotud suhetest on kõrgemalt hinnatud suhteid klassi- või kursusekaaslastega ning samuti klassi- või kursusejuhatajaga. Mõlemal juhul hindasid noortest üle 80%, et suhted on väga head või head (tabel 16). Ka siin tuleb esile mõningane erinevus noormeeste ja tütarlaste vahel, kõige suurem klassi- või kursusekaaslaste puhul: noormeestest 88% hindab suhteid väga heaks või heaks (tütarlastest 82%).

Tabel 16. Noorte hinnang oma suhetele kooliga seotud inimestega %

Uuringurühm (esindatav vanuserühm)	Väga head	Head	Kuidas kunagi	Halvad	Väga halvad	Kokku
Suhted klassijuhatajaga/kursusejuhatajaga						
7.–9. klass (14–15)	25	56	16	2	1	100
10.–12. klass (16–18)	30	59	10	1	< 1	100
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)	27	57	14	1	1	100
Kutsekool (16–18)	33	54	11	1	1	100
10.–12. klass + kutsekool (16–18)	31	57	11	1	< 1	100
NOORED KOKKU (14–18)	28	56	14	1	1	100
Suhted teiste õpetajatega						
7.–9. klass (14–15)	14	55	29	1	1	100
10.–12. klass (16–18)	16	63	20	< 1	< 1	100
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)	15	58	26	1	< 1	100
Kutsekool (16–18)	20	60	19	1	< 1	100
10.–12. klass + kutsekool (16–18)	18	62	19	1	< 1	100
NOORED KOKKU (14–18)	16	58	25	1	< 1	100
Suhted klassikaaslastega/kursusekaaslastega						
7.–9. klass (14–15)	34	48	16	1	< 1	100
10.–12. klass (16–18)	40	49	10	1	< 1	100
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)	36	49	14	1	< 1	100
Kutsekool (16–18)	41	45	12	1	1	100
10.–12. klass + kutsekool (16–18)	40	48	11	1	< 1	100
NOORED KOKKU (14–18)	37	48	14	1	< 1	100

3 Üldine tervis ja eluviis

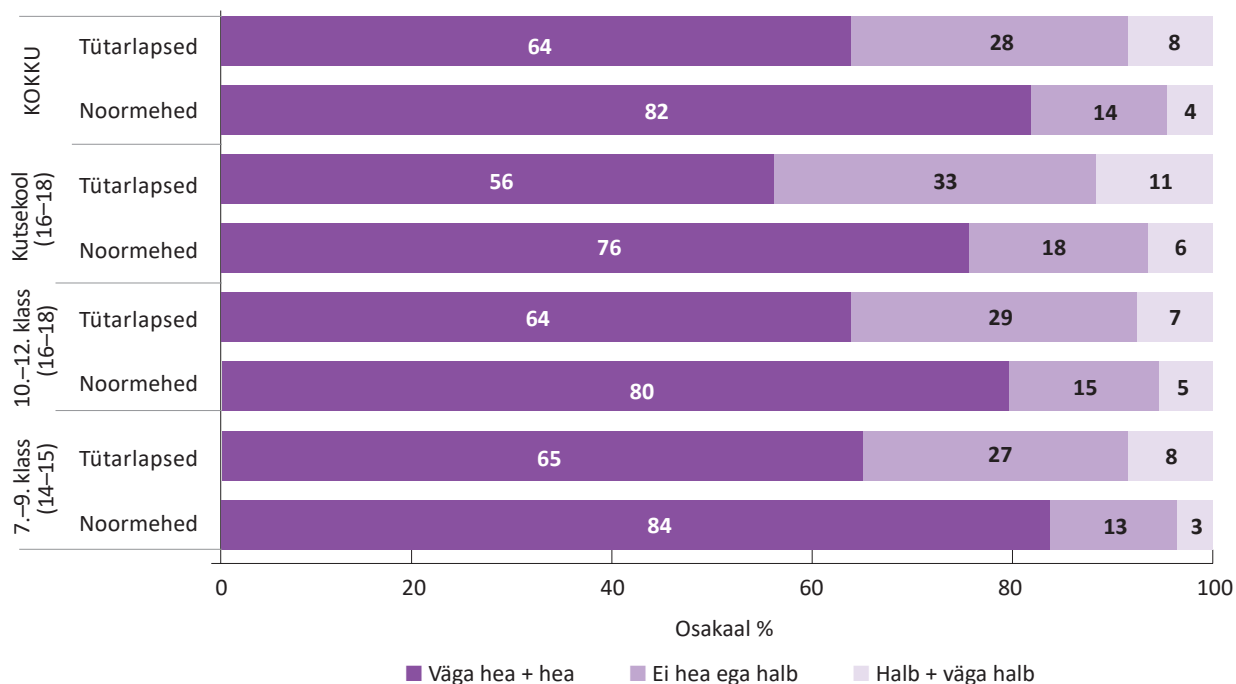
3.1 Tervis

Noortel paluti hinnata oma tervist 5-pallisel skaalal: 1 – väga hea, 2 – hea, 3 – ei hea ega halb, 4 – halb, 5 – väga halb.

Neljast noorest kolm hindavad oma tervist kas heaks või väga heaks ning vähem kui kümnendik peab oma tervist halvaks või väga halvaks (tabel 17). Suur erinevus hinnangutes tuleb esile, kui võrrelda tütarlaste ja noormeeste andmeid: noormehed peavad oma tervist paremaks. Taoline trend tuleb esile kõikides uuringurühmades (joonis 2). Teistes sotsiaal-demograafilistes rühmades on andmed näidatud [lisas 2 tabelis 1](#).

Tabel 17. Enesehinnang oma praegusele tervisele %

Uuringurühm (esindatav vanuserühm)	Väga hea	Hea	Ei hea ega halb	Halb	Väga halb	Kokku
7.–9. klass (14–15)	30	45	19	5	1	100
10.–12. klass (16–18)	22	49	23	5	1	100
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)	27	46	21	5	1	100
Kutsekool (16–18)	30	40	22	5	3	100
10.–12. klass + kutsekool (16–18)	25	46	23	5	1	100
NOORED KOKKU (14–18)	27	46	21	5	1	100

Joonis 2. Enesehinnang oma praegusele tervisele, uuringurühmade ja sugude kaupa

Vaimne tervis

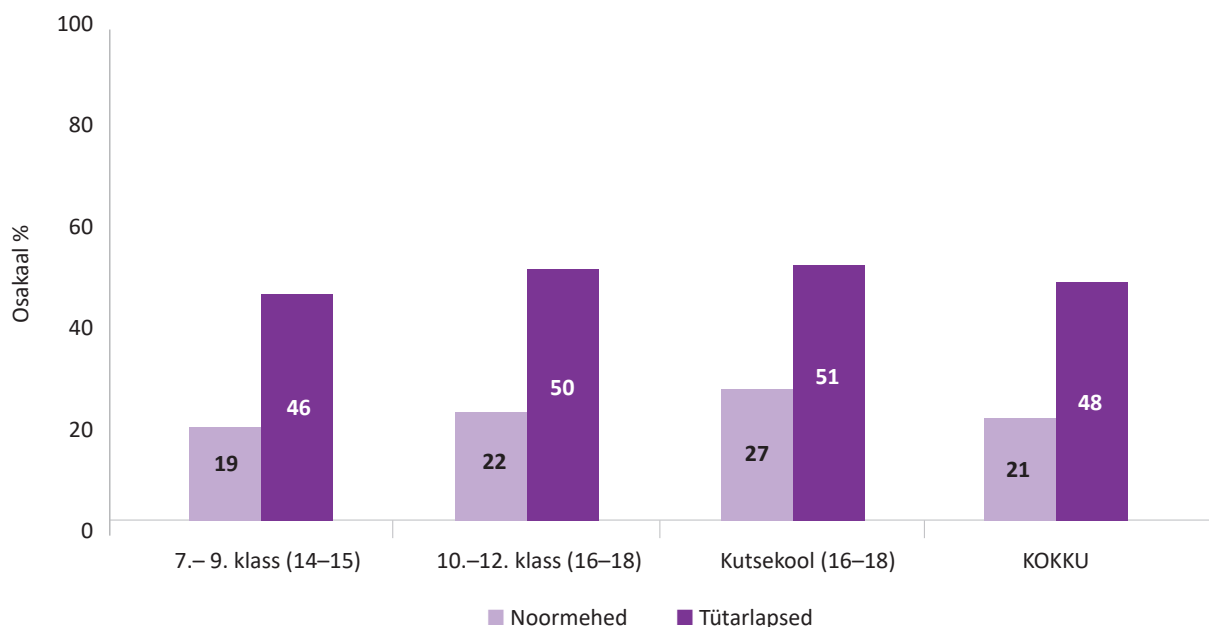
Vaimse tervise hindamisel võeti aluseks instrumendi Mental Health Inventory lühendatud variant MHI-5 (29). Instrument koosneb viiest küsimusest: Kui tihti olid Sa viimase nelja nädala jooksul ...

- 1) väga närviline?
- 2) nii suures masenduses, et miski ei suutnud Sind lohutada?
- 3) rahulik?
- 4) rõhutud ja kurb?
- 5) õnnelik?

Igale küsimusele oli võimalik anda vastus 6-pallisel skaalal: 1 – pidevalt; 2 – enamik ajast; 3 – sageli; 4 – vahel, 5 – harva; 6 – üldse mitte. Enne skoori moodustamist pööratakse 3. ja 5. küsimuse skaalad ümber, nii et kõrgem hinnang väljendab positiivsemat olukorda. Skoori moodustamiseks liidetakse kõik antud vastused ning teisendatakse 100-punktiliseks skaalaks. Selle skaala dihhotoomiliseks muutmiseks kasutatakse piirväärtust 52, 2017. aastal täiskasvanud rahvastiku hulgas korraldatud uuringus kasutati sama piirväärtust (20). Kui MHI-5 skoor on 52 või väiksem, siis peegeldab see vaimse tervise probleemide esinemist.

Vastavalt MHI-5 skoorile võib **noortest 34%-l esineda vaimse tervise probleeme**. Keskmine skoor on 61,8 (SD = 21,59) ning varieerub vahemikus 0–100. 16–18-aastaste rühmas tuleb esile, et võrreldes kutsekoolide õpilastega on gümnasistide hulgas vaimse tervise probleemid mõnevõrra enam levinud (vaimse tervise probleemid võivad esineda vastavalt 34% ja 38%).

Sarnaselt üldise tervisega ilmnevad vaimse tervise puhul soolised erinevused. Võrreldes noormeestega võib tütarlaste hulgas vaimse tervise probleemide levik olla kaks korda laialdasem ning taoline trend ilmneb kõikides uuringurühmades (joonis 3). Teistes sotsiaal-demograafilistes rühmades on andmed näidatud [lisas 2 tabelis 2](#).

Joonis 3. Vaimse tervise probleemide levimus, uuringurühmade ja sugude kaupa

Vaimse tervise probleemid on vähem levinud nende noorte hulgas, kes hindavad oma üldist tervist heaks või väga heaks (22%-l võivad esineda vaimse tervise probleemid). Noortest, kes ei pea oma üldist tervist heaks ega halvaks, võivad esineda vaimse tervise probleemid 64%-l. Oma tervist halvaks või väga halvaks pidavatest noortest 81%-l võivad olla vaimse tervise probleemid.

3.2 Vaba aja veetmine

Vaba aja veetmise (mängimine elektroonikaseadmetes, interneti kasutamine, spordiga tegelemine, mõne muu hobiga tegelemine, publi, baari või ööklubi külastamine) kohta küsiti andmeid küsitlusele eelnenud nelja nädala kohta. Sageduse hindamiseks kasutati 5-pallist skaalat: 1 – mitte kordagi, 2 – harvem kui üks kord nädalas, 3 – üks kord nädalas, 4 – mitu korda nädalas, 5 – iga päev. Tulemused on näidatud tabelites 18–20.

Arvuti ja muude elektroonikaseadmete kasutamine

Noortest 85% (sh 50% igal päeval) mängis küsitlusele eelnenud nelja nädala jooksul arvuti, nutitelefon või mõne muu elektroonikaseadmega ning 90% (sh 73% igal päeval) kasutas interneti vaba aja sisustamiseks. Vastajatest 15% ei mänginud sel perioodil kordagi ning iga kümnes ei kasutanud kordagi interneti vaba aja veetmiseks (tabel 18). Arvuti või muu elektroonikaseadmega mängivad mõnevõrra rohkem noormehed (86% vs. tütarlapsed 83%), samas interneti kasutavad vaba aja veetmiseks rohkem tütarlapsed (93% vs. noormehed 88%). Taoline erinevus tuleb esile mängimise puhul gümnaasiuminoorte hulgas ning interneti puhul kõikides uuringurühmades.

Tabel 18. Arvuti või muude elektroonikaseadmete kasutamine vaba aja veetmiseks küsitlusele eelnenud nelja nädala jooksul %

Uuringurühm (esindatav vanuserühm)	Mitte kordagi	Harvem kui üks kord nädalas	Üks kord nädalas	Mitu korda nädalas	Iga päev	Kokku
Arvutiga, tahvelarvutiga, nutitelefoni, konsooliga või mõne muu elektroonikaseadmega mängimine						
7.–9. klass (14–15)	16	3	5	22	54	100
10.–12. klass (16–18)	15	7	8	29	41	100
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)	15	5	6	25	49	100
Kutsekool (16–18)	15	6	6	23	50	100
10.–12. klass + kutsekool (16–18)	15	7	7	27	44	100
NOORED KOKKU (14–18)	15	5	6	24	50	100
Interneti kasutamine vaba aja sisustamiseks (sotsiaalmeedia, muusika, videote ja filmide vaatamine)						
7.–9. klass (14–15)	12	1	2	14	71	100
10.–12. klass (16–18)	4	1	1	14	80	100
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)	9	1	2	14	74	100
Kutsekool (16–18)	11	2	2	15	70	100
10.–12. klass + kutsekool (16–18)	6	1	2	14	77	100
NOORED KOKKU (14–18)	10	1	2	14	73	100

Spordi või mõne muu hobiga tegelemine

Noortest 86% (sh 61% mitu korda nädalas või sagedamini) on küsitlusele eelnenud nelja nädala jooksul tegelenud spordiga (trenn, jooksmine vms) ning 79% (sh 52% mitu korda nädalas või sagedamini) on sel perioodil tegelenud mõne muu hobiga. Noortest 15% ei sportinud eelnenud kuu jooksul kordagi ning 21% ei tegelenud mõne muu hobiga (tabel 19).

Kõige suuremad erinevused tulevad esile 16–18-aastaste rühmas **gümnaasiumi- ja kutsekooliõpilaste vahel**. Kui gümnaasiumiõpilastest sportis eelneva nelja nädala jooksul 91% ja tegeles mõne muu hobiga 87%, siis kutsekooliõpilaste näitajad on oluliselt väiksemad: vastavalt 76% ja 71%.

Tabel 19. Spordi või mõne muu hobiga tegelemine küsitlusele eelnenud nelja nädala jooksul %

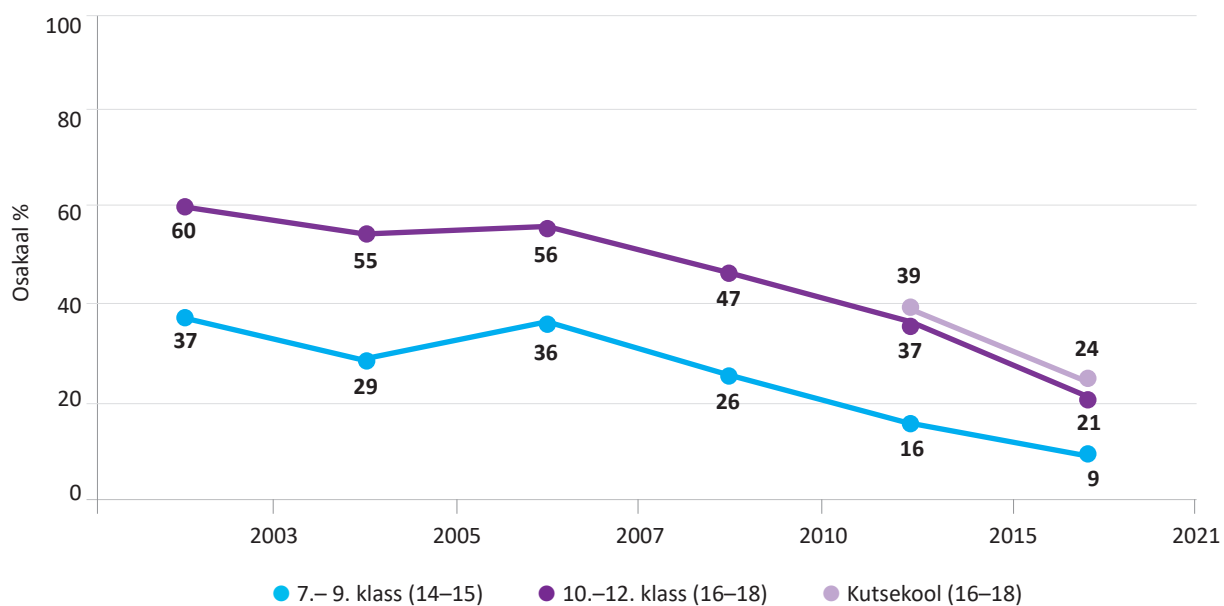
Uuringurühm (esindatav vanuserühm)	Mitte kordagi	Harvem kui üks kord nädalas	Üks kord nädalas	Mitu korda nädalas	Iga päev	Kokku
Spordiga tegelemine						
7.–9. klass (14–15)	15	7	14	45	19	100
10.–12. klass (16–18)	9	10	19	45	17	100
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)	13	8	16	45	18	100
Kutsekool (16–18)	24	16	16	31	13	100
10.–12. klass + kutsekool (16–18)	13	12	18	41	16	100
NOORED KOKKU (14–18)	14	9	16	43	18	100
Mõne muu hobiga tegelemine						
7.–9. klass (14–15)	24	7	15	36	18	100
10.–12. klass (16–18)	13	10	23	38	16	100
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)	20	8	18	37	17	100
Kutsekool (16–18)	29	11	19	27	14	100
10.–12. klass + kutsekool (16–18)	17	10	22	35	16	100
NOORED KOKKU (14–18)	21	9	18	35	17	100

Vaba aja veetmine pubis, baaris, ööklubis

Noortest 14% (sh 2% mitu korda nädalas või sagedamini) veetis küsitlusele eelnenud nelja nädala jooksul oma vaba aega pubis, baaris või ööklubis (tabel 20). Neid **meelelahutusasutusi külastavate noorte osakaal on vähenenud** alates 2007. aastast. Eriti järsk on langustrend võrreldes 2015. aastaga gümnaasiumi- ja kutsekoolinoorte hulgas (joonis 4). Selle üheks põhjuseks võivad olla koroonapandeemiaga seotud tingimused ühiskonnas.

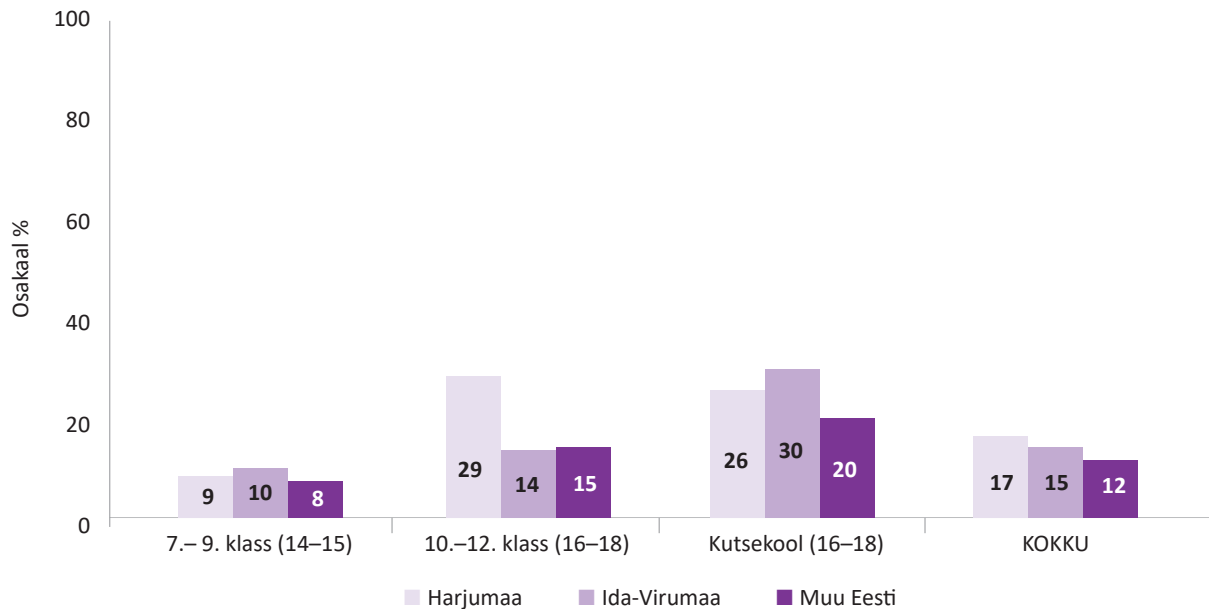
Tabel 20. Pubis, baaris või ööklubis vaba aja veetmine küsitlusele eelnenud nelja nädala jooksul %

Uuringurühm (esindatav vanuserühm)	Mitte kordagi	Harvem kui üks kord nädalas	Üks kord nädalas	Mitu korda nädalas	Iga päev	Kokku
7.–9. klass (14–15)	91	5	2	1	1	100
10.–12. klass (16–18)	79	15	5	1	< 1	100
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)	87	8	3	1	1	100
Kutsekool (16–18)	76	14	6	2	2	100
10.–12. klass + kutsekool (16–18)	78	14	5	2	1	100
NOORED KOKKU (14–18)	86	9	3	1	1	100

Joonis 4. Noored, kes on viimase nelja nädala jooksul veetnud vaba aega pubis, baaris või ööklubis, uuringurühmade kaupa, 2003–2021

Esile tulevad piirkondlikud erinevused, v.a põhikoolinoorte hulgas. Võrreldes Harju- ja Ida-Virumaaga on mujal Eestis vähem noori, kes on küsitlusele eelnenud nelja nädala jooksul veetnud aega pubis, baaris või ööklubis. Erinevus on oluline võrreldes Harjumaaga ning kutsekoolide puhul ka võrreldes Ida-Virumaaga (joonis 5).

Joonis 5. Noored, kes on viimase nelja nädala jooksul veetnud vaba aega pubis, baaris või ööklubis, uuringurühmade ja piirkondade kaupa

3.3 Uimastite tarvitamine

Tubakatoodete tarvitamine

Uuringus osalenud noortelt uuriti tubakatoodete tarvitamise sagedust küsitlusele eelnenud nelja nädala jooksul. Andmeid küsiti sel korral peale tavaliste sigarettide veel e-sigarettide ja muude tubakatoodete tarvitamise kohta. Sageduse hindamiseks kasutati 5-pallist skaalat: 1 – mitte kordagi, 2 – harvem kui üks kord nädalas, 3 – üks kord nädalas, 4 – mitu korda nädalas, 5 – iga päev. Andmed on esitatud tabelis 21. Lisaks uuriti, millises vanuses prooviti esimest korda sigaretti ning alustati sigarettide suitsetamist igapäevaselt. Vanusega seotud andmed on esitatud tabelis 22.

Tubakatoodete tarvitamisega seotud tulemused on kajastatud [teemalehel 1](#) ning [lisas 2 tabelites 3–7](#) on näidatud andmed erinevates sotsiaal-demograafilistes rühmades. Selleks on vastused koondatud kolme rühma: mitte kordagi, mitu korda nädalas või harvem ja iga päev.

Tabel 21. Tubakatoodete tarvitamise sagedus viimase nelja nädala jooksul %

Uuringurühm (esindatav vanuserühm)	Mitte kordagi	Harvem kui üks kord nädalas	Üks kord nädalas	Mitu korda nädalas	Iga päev	Kokku
Sigarettide suitsetamine						
7.–9. klass (14–15)	89	6	2	2	1	100
10.–12. klass (16–18)	81	10	3	3	3	100
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)	86	7	2	3	2	100
Kutsekool (16–18)	62	10	5	9	14	100
10.–12. klass + kutsekool (16–18)	75	10	4	5	6	100
NOORED KOKKU (14–18)	83	8	3	3	3	100
E-sigarettide suitsetamine (veipimine)						
7.–9. klass (14–15)	70	12	5	8	5	100
10.–12. klass (16–18)	58	14	6	13	9	100
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)	66	13	6	9	7	100
Kutsekool (16–18)	45	13	7	18	17	100
10.–12. klass + kutsekool (16–18)	54	13	7	14	12	100
NOORED KOKKU (14–18)	63	13	6	10	8	100
Muude tubakatoodete suitsetamine/tarvitamine						
7.–9. klass (14–15)	90	5	2	2	1	100
10.–12. klass (16–18)	83	7	3	3	4	100
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)	88	5	2	3	2	100
Kutsekool (16–18)	69	7	4	9	11	100
10.–12. klass + kutsekool (16–18)	79	7	3	5	6	100
NOORED KOKKU (14–18)	85	6	2	3	4	100

Tabel 22. Vanus sigarettide esmakordsel proovimisel ja sigarettide igapäevase tarvitamise alustamisel

Uuringurühm (esindatav vanuserühm)	N	Min; max	Keskmine (SD)	Mediaan (IQR)
Sigarettide proovimine esimest korda				
7.–9. klass (14–15)	794	3; 15	12,0 (2,10)	12 (2)
10.–12. klass (16–18)	739	5; 18	14,0 (2,40)	14 (3)
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)	1516	3; 18	12,9 (6,00)	13 (3)
Kutsekool (16–18)	938	3; 18	12,7 (2,96)	13 (4)
10.–12. klass + kutsekool (16–18)	1591	3; 18	13,5 (2,69)	14 (3)
NOORED KOKKU (14–18)	2262	3; 18	12,9 (2,56)	13 (3)
Sigarettide igapäevase tarvitamise alustamine				
7.–9. klass (14–15)	245	6; 15	13,1 (1,63)	13 (2)
10.–12. klass (16–18)	229	6; 18	15,2 (1,88)	15 (2)
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)	469	6; 18	14,0 (2,03)	14 (2)
Kutsekool (16–18)	593	7; 18	14,8 (1,92)	15 (2)
10.–12. klass + kutsekool (16–18)	674	7; 18	14,9 (1,91)	15 (2)
NOORED KOKKU (14–18)	845	6; 18	14,3 (2,02)	14 (3)

Alkoholi tarvitamine

Noortelt uuriti alkoholi tarvitamise ja purju joomise sagedust küsitlusele eelnenud nelja nädala kohta. Sageduse hindamiseks kasutati 5-pallist skaalat: 1 – mitte kordagi, 2 – harvem kui üks kord nädalas, 3 – üks kord nädalas, 4 – mitu korda nädalas, 5 – iga päev. Andmed on esitatud tabelis 23. Lisaks uuriti noortelt, mis vanuses nad esimest korda alkoholi proovisid ja ennast purju jõid, andmed on tabelis 24. Selle uuringu raames küsiti noortelt hinnangut sõprade ja vanema(te) alkoholi tarvitamise harjumuste kohta esimest korda.

Alkoholi tarvitamise ja purju joomisega seotud tulemused on kajastatud [teemalehel 2](#) ning [lisas 2 tabelites 8–13](#) on näidatud andmed erinevates sotsiaal-demograafilistes rühmades.

Tabel 23. Alkoholi tarvitamise ja purju joomise sagedus viimase nelja nädala jooksul %

Uuringurühm (esindatav vanuserühm)	Mitte kordagi	Harvem kui üks kord nädalas	Üks kord nädalas	Mitu korda nädalas	Iga päev	Kokku
Alkoholi tarvitamine						
7.–9. klass (14–15)	77	15	5	2	< 1	100
10.–12. klass (16–18)	46	32	17	5	< 1	100
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)	66	21	10	3	< 1	100
Kutsekool (16–18)	42	29	18	10	1	100
10.–12. klass + kutsekool (16–18)	45	31	17	6	1	100
NOORED KOKKU (14–18)	63	22	11	4	< 1	100
Purju joomine						
7.–9. klass (14–15)	88	8	3	1	< 1	100
10.–12. klass (16–18)	63	24	10	3	–	100
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)	79	13	6	2	< 1	100
Kutsekool (16–18)	54	24	15	6	1	100
10.–12. klass + kutsekool (16–18)	61	24	12	4	< 1	100
NOORED KOKKU (14–18)	76	15	7	2	< 1	100

Tabel 24. Vanus esmakordsel alkoholi tarvitamisel ja purju joomisel

Uuringurühm (esindatav vanuserühm)	N	Min; max	Keskmine (SD)	Mediaan (IQR)
Alkoholi proovimine esimest korda				
7.–9. klass (14–15)	1320	3; 15	11,0 (2,80)	12 (3)
10.–12. klass (16–18)	1127	3; 18	13,4 (2,79)	14 (2)
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)	2425	3; 18	12,0 (3,05)	13 (4)
Kutsekool (16–18)	1115	3; 18	13,0 (3,07)	14 (3)
10.–12. klass + kutsekool (16–18)	2237	3; 18	13,3 (2,87)	14 (3)
NOORED KOKKU (14–18)	3435	3; 18	12,2 (3,07)	13 (4)
Purju joomine esimest korda				
7.–9. klass (14–15)	522	4; 15	13,2 (1,58)	13 (1)
10.–12. klass (16–18)	853	4; 18	15,0 (1,53)	15 (2)
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)	1338	4; 18	14,3 (1,80)	14 (2)
Kutsekool (16–18)	947	4; 18	14,5 (1,98)	15 (2)
10.–12. klass + kutsekool (16–18)	1755	4; 18	14,9 (1,70)	15 (2)
NOORED KOKKU (14–18)	2055	4; 18	14,3 (1,84)	14 (2)

Lastevanemate probleemse alkoholi tarvitamise tuvastamiseks kasutati CAST-6 (inglise k Children of Alcoholics Screening Test) testi (30). See koosneb kuuest küsimusest, millele oli võimalik vastata kas „jah“ või „ei“:

1. Kas Sa oled kunagi mõelnud, et ühel Sinu vanematest võib olla probleeme alkoholi tarvitamisega?
2. Kas Sa oled kunagi julgustanud oma vanemat alkoholi tarvitamisest loobuma?
3. Kas Sa oled kunagi vaielnud või tülitsetud oma vanemaga, kui ta oli purjus?
4. Kas Sa oled kunagi kuulnud oma vanemaid tülitsemas, kui vähemalt üks neist oli purjus?
5. Kas Sa oled kunagi tahtnud peita või tühjaks valada vanema alkoholipudeleid?
6. Kas Sa oled kunagi soovinud, et Sinu vanem lõpetaks alkoholi tarvitamise?

Kui uuringus osaleja vastas kuuest küsimusest kolmele või enamale jaatavalt, võis olla tegemist lapsevanema probleemse alkoholi tarvitamise või sõltuvusega. Testi tulemusi on kajastatud [teemalehel 2](#) ja [lisas 2 tabelis 12](#).

Noortelt uuriti, kas nende **sõprade ja tuttavate hulgas** on inimesi, kes nende arvates **tarvitavad liiga palju alkoholi**. Noortest 34% leidsid, et nende tutvusringkonnas ei ole kedagi, kes tarvitaks liiga palju alkoholi. 43% hindas, et on mõni inimene, ning 11%, et neid on palju või enamik sõprade-tuttavate hulgas. 13% aga ei osanud öelda, kas sõprade või tuttavate hulgas on inimesi, kes tarvitavad liiga palju alkoholi. Võrreldes noormeestega on tütarlaste hulgas rohkem neid, kelle arvates on nende tutvusringkonnas inimesi, kes liigtarvitavad alkoholi – vastavalt 63% ja 70%. Samasugune trend tuleb esile ka põhi- ja kutsekoolinoorte hulgas. Täpsemalt on andmed erinevates sotsiaal-demograafilistes rahvastikurühmades kajastatud [lisas 2 tabelis 13](#).

Narkootikumide tarvitamine

Narkootikumide tarvitamise teemalised üldised küsimused esitati noortele kogu senise elu kohta, tarvitamise sagedusega seotud küsimused küsitlusele eelnenud nelja nädala kohta. Sageduse hindamiseks kasutati 5-pallist skaalat: 1 – mitte kordagi, 2 – harvem kui üks kord nädalas, 3 – üks kord nädalas, 4 – mitu korda nädalas, 5 – iga päev. Andmed on tabelis 25. Kogu elu mõttes uuriti ka erinevate ainete (kanepitooted, *ecstasy*, amfetamiin ja metamfetamiin, sissehingatavad ained, GHB/GBL, *poppers*) tarvitamist. Lisaks uuriti noortelt, millises vanuses nad esimest korda mõnda narkootilist ainet proovisid, kui üldse – andmed on kajastatud tabelis 26. Uuriti veel narkootikumide tarvitamise kohta sõprade-tuttavate ringis ning esimest korda ka pereliikmete seas.

Narkootikumide tarvitamisega seotud küsitlustulemused on kajastatud [teemalehel 3](#) ning [lisas 2 tabelites 14–19](#) on näidatud andmed erinevates sotsiaal-demograafilistes rühmades.

Tabel 25. Narkootikumide tarvitamise sagedus viimase nelja nädala jooksul %

Uuringurühm (esindatav vanuserühm)	Mitte kordagi	Harvem kui üks kord nädalas	Üks kord nädalas	Mitu korda nädalas	Iga päev	Kokku
Kanepitooted						
7.–9. klass (14–15)	96	3	1	< 1	< 1	100
10.–12. klass (16–18)	91	6	2	1	< 1	100
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)	94	4	1	1	< 1	100
Kutsekool (16–18)	83	10	3	3	1	100
10.–12. klass + kutsekool (16–18)	89	7	2	2	< 1	100
NOORED KOKKU (14–18)	93	5	1	1	< 1	100
Muude narkootiliste ainete tarvitamine						
7.–9. klass (14–15)	98	2	< 1	< 1	< 1	100
10.–12. klass (16–18)	97	2	1	< 1	< 1	100
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)	97	2	1	< 1	< 1	100
Kutsekool (16–18)	92	4	2	2	< 1	100
10.–12. klass + kutsekool (16–18)	95	3	1	1	< 1	100
NOORED KOKKU (14–18)	97	2	1	< 1	< 1	100

Tabel 26. Vanus esmakordsel narkootikumide proovimisel

Uuringurühm (esindatav vanuserühm)	N	Min; max	Keskmine (SD)	Mediaan (IQR)
7.–9. klass (14–15)	218	9; 15	13,5 (1,33)	14 (1)
10.–12. klass (16–18)	342	10; 18	15,5 (1,31)	15 (1)
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)	546	9; 18	14,7 (1,64)	15 (2)
Kutsekool (16–18)	505	6; 18	15,2 (1,72)	15 (2)
10.–12. klass + kutsekool (16–18)	781	6; 18	15,4 (1,49)	15 (1)
NOORED KOKKU (14–18)	897	6; 18	14,8 (1,67)	15 (2)

Pereliikmete hulgas narkootikumide tarvitamine on kajastatud [teemalehel 3](#) ning [lisas 2 tabelis 16](#).

Noortest **28% arvasid, et nende tuttavate-sõprade hulgas ei ole kedagi, kes on proovinud või tarvitab praegu narkootikume**. Põhikooliõpilastest leidis nii 34%, gümnaasiumis ja kutsekoolis õppivatest noortest 22%. Umbes kümnendik noortest arvas, et tutvusringkonnas on palju inimesi, kes on proovinud või tarvitavad praegu narkootikume: põhikooliõpilastest arvab nii 8%, gümnaasiumiõpilastest 14% ning kutsekooliõppuritest 20%. Täpsemalt on andmed erinevates sotsiaal-demograafilistes rahvastikurühmades kajastatud [lisas 2 tabelis 15](#).

Seoseid uimastite tarvitamisega

Tabelites 27–32 on kajastatud uimastite tarvitamise seoseid erinevate tervise- ja riskikäitumise näitajatega. Kui tabelites näidatud p-väärtus (olulisuse tõenäosus) on väiksem kui 0,05, siis vastav näitaja erineb rühmades olulisel määral. Üldiselt võib öelda, et **noored, kes tarvitavad uimasteid**, on hinnanud enda **suhteid vanematega ning vanemate omavahelisi suhteid madalamalt**, samuti on nad hinnanud oma tervist madalamalt ning neil **võib esineda suurema tõenäosusega vaimse tervise probleeme**. Uimasteid tarvitavate noorte **perekondades on laiemalt levinud alkoholi ja narkootikumide tarvitamine**. Noored, **kes tarvitavad ühte uimastit** (kas tubakatooteid, alkoholi või narkootikume), **tarvitavad üldiselt ka teisi**.

Tabel 27. Erinevate tervise- ja riskikäitumise näitajate seos elu jooksul sigarettide proovimisega, kõikide noorte kohta (14–18-aastased)

Näitaja	On proovinud sigaretti %	Ei ole proovinud sigaretti %	p
Suhted emaga head + väga head	83	90	< 0,001
Suhted isaga head + väga head	74	84	< 0,001
Vanemate omavahelised suhted soojad ja südamlikud + üldiselt head	66	75	< 0,001
Vanematel võib esineda probleemne alkoholi tarvitamine	31	20	< 0,001
Pereliikmed on proovinud või tarvitavad praegu narkootikume	20	7	< 0,001
Hinnang oma tervisele hea + väga hea	70	76	< 0,001
Võib esineda vaimse tervise probleem (MHI-5 ≤ 52)	41	28	< 0,001
Sportimine mitu korda nädalas või sagedamini viimase nelja nädala jooksul	58	64	< 0,001
Interneti kasutamine vaba aja sisustamiseks viimase nelja nädala jooksul	92	89	0,003
Elektroonikaseadmetega mängimine vaba aja sisustamiseks viimase nelja nädala jooksul	85	84	0,233
Vaba aja veetmine pubis, baaris, ööklubis viimase nelja nädala jooksul	23	7	< 0,001
Alkoholi proovimine elu jooksul	95	51	< 0,001
Purju joomine elu jooksul	75	15	< 0,001
Narkootikumide proovimine elu jooksul	51	13	< 0,001
Narkootikumide korduv tarvitamine elu jooksul	33	8	< 0,001

Tabel 28. Erinevate tervise- ja riskikäitumise näitajate seos elu jooksul igapäevaselt sigarettide tarvitamisega, kõikide noorte kohta (14–18-aastased)

Näitaja	On tarvitanud igapäevaselt %	Ei ole tarvitanud igapäevaselt %	p
Suhted emaga head + väga head	79	88	< 0,001
Suhted isaga head + väga head	69	81	< 0,001
Vanemate omavahelised suhted soojad ja südamlikud + üldiselt head	63	72	< 0,001
Vanematel võib esineda probleemne alkoholi tarvitamine	37	23	< 0,001
Pereliikmed on proovinud või tarvitavad praegu narkootikume	23	11	< 0,001
Hinnang oma tervisele hea + väga hea	64	75	< 0,001
Võib esineda vaimse tervise probleem (MHI-5 ≤ 52)	47	32	< 0,001
Sportimine mitu korda nädalas või sagedamini viimase nelja nädala jooksul	51	63	< 0,001
Interneti kasutamine vaba aja sisustamiseks viimase nelja nädala jooksul	91	90	0,335
Elektroonikaseadmetega mängimine vaba aja sisustamiseks viimase nelja nädala jooksul	85	85	1,000
Vaba aja veetmine pubis, baaris, ööklubis viimase nelja nädala jooksul	31	11	< 0,001
Alkoholi proovimine elu jooksul	99	66	< 0,001
Purju joomine elu jooksul	93	32	< 0,001
Narkootikumide proovimine elu jooksul	69	23	< 0,001
Narkootikumide korduv tarvitamine elu jooksul	49	13	< 0,001

Tabel 29. Erinevate tervise- ja riskikäitumise näitajate seos elu jooksul alkoholi tarvitamisega, kõikide noorte kohta (14–18-aastased)

Näitaja	On tarvitanud %	Ei ole tarvitanud %	p
Suhted emaga head + väga head	85	90	< 0,001
Suhted isaga head + väga head	77	84	< 0,001
Vanemate omavahelised suhted soojad ja südamlikud + üldiselt head	68	76	< 0,001
Vanematel võib esineda probleemne alkoholi tarvitamine	28	17	< 0,001
Pereliikmed on proovinud või tarvitavad praegu narkootikume	16	5	< 0,001
Hinnang oma tervisele hea + väga hea	71	78	< 0,001
Võib esineda vaimse tervise probleem (MHI-5 ≤ 52)	39	23	< 0,001
Sportimine mitu korda nädalas või sagedamini viimase nelja nädala jooksul	61	61	0,896
Interneti kasutamine vaba aja sisustamiseks viimase nelja nädala jooksul	93	84	< 0,001
Elektroonikaseadmetega mängimine vaba aja sisustamiseks viimase nelja nädala jooksul	87	79	< 0,001
Vaba aja veetmine pubis, baaris, ööklubis viimase nelja nädala jooksul	19	4	< 0,001
Sigaretide proovimine elu jooksul	66	8	< 0,001
Sigaretide igapäevane tarvitamine elu jooksul	24	1	< 0,001
Narkootikumide proovimine elu jooksul	39	9	< 0,001
Narkootikumide korduv tarvitamine elu jooksul	25	6	< 0,001

Tabel 30. Erinevate tervise- ja riskikäitumise näitajate seos elu jooksul purju joomisega, kõikide noorte kohta (14–18-aastased)

Näitaja	On joonud %	Ei ole joonud %	p
Suhted emaga head + väga head	82	90	< 0,001
Suhted isaga head + väga head	74	83	< 0,001
Vanemate omavahelised suhted soojad ja südamlikud + üldiselt head	65	75	< 0,001
Vanematel võib esineda probleemne alkoholi tarvitamine	32	20	< 0,001
Pereliikmed on proovinud või tarvitavad praegu narkootikume	20	8	< 0,001
Hinnang oma tervisele hea + väga hea	69	76	< 0,001
Võib esineda vaimse tervise probleem (MHI-5 ≤ 52)	44	27	< 0,001
Sportimine mitu korda nädalas või sagedamini viimase nelja nädala jooksul	58	63	0,001
Interneti kasutamine vaba aja sisustamiseks viimase nelja nädala jooksul	93	88	< 0,001
Elektroonikaseadmetega mängimine vaba aja sisustamiseks viimase nelja nädala jooksul	86	83	0,003
Vaba aja veetmine pubis, baaris, ööklubis viimase nelja nädala jooksul	26	6	< 0,001
Sigaretide proovimine elu jooksul	82	21	< 0,001
Sigaretide igapäevane tarvitamine elu jooksul	38	2	< 0,001
Narkootikumide proovimine elu jooksul	52	14	< 0,001
Narkootikumide korduv tarvitamine elu jooksul	34	8	< 0,001

Tabel 31. Erinevate tervise- ja riskikäitumise näitajate seos elu jooksul narkootikumide tarvitamisega, kõikide noorte kohta (14–18-aastased)

Näitaja	On tarvitanud %	Ei ole tarvitanud %	p
Suhted emaga head + väga head	82	88	< 0,001
Suhted isaga head + väga head	74	81	< 0,001
Vanemate omavahelised suhted soojad ja südamlikud + üldiselt head	65	73	< 0,001
Vanematel võib esineda probleemne alkoholi tarvitamine	32	22	< 0,001
Pereliikmed on proovinud või tarvitavad praegu narkootikume	24	8	< 0,001
Hinnang oma tervisele hea + väga hea	67	76	< 0,001
Võib esineda vaimse tervise probleem (MHI-5 ≤ 52)	43	30	< 0,001
Sportimine mitu korda nädalas või sagedamini viimase nelja nädala jooksul	59	62	0,035
Interneti kasutamine vaba aja sisustamiseks viimase nelja nädala jooksul	93	89	< 0,001
Elektroonikaseadmetega mängimine vaba aja sisustamiseks viimase nelja nädala jooksul	87	83	0,001
Vaba aja veetmine pubis, baaris, ööklubis viimase nelja nädala jooksul	25	10	< 0,001
Sigarettide proovimine elu jooksul	78	33	< 0,001
Sigarettide igapäevane tarvitamine elu jooksul	39	8	< 0,001
Alkoholi proovimine elu jooksul	92	63	< 0,001
Purju joomine elu jooksul	74	30	< 0,001

Tabel 32. Erinevate tervise- ja riskikäitumise näitajate seos elu jooksul narkootikumide korduva tarvitamisega, kõikide noorte kohta (14–18-aastased)

Näitaja	On tarvitanud %	Ei ole tarvitanud %	p
Suhted emaga head + väga head	81	88	< 0,001
Suhted isaga head + väga head	73	80	< 0,001
Vanemate omavahelised suhted soojad ja südamlikud + üldiselt head	63	72	< 0,001
Vanematel võib esineda probleemne alkoholi tarvitamine	33	23	< 0,001
Pereliikmed on proovinud või tarvitavad praegu narkootikume	27	10	< 0,001
Hinnang oma tervisele hea + väga hea	65	75	< 0,001
Võib esineda vaimse tervise probleem (MHI-5 ≤ 52)	44	32	< 0,001
Sportimine mitu korda nädalas või sagedamini viimase nelja nädala jooksul	58	62	0,014
Interneti kasutamine vaba aja sisustamiseks viimase nelja nädala jooksul	94	90	< 0,001
Elektroonikaseadmetega mängimine vaba aja sisustamiseks viimase nelja nädala jooksul	87	84	0,012
Vaba aja veetmine pubis, baaris, ööklubis viimase nelja nädala jooksul	28	11	< 0,001
Sigarettide proovimine elu jooksul	79	39	< 0,001
Sigarettide igapäevane tarvitamine elu jooksul	44	11	< 0,001
Alkoholi proovimine elu jooksul	92	67	< 0,001
Purju joomine elu jooksul	76	35	< 0,001

4 Teadmised HIVi levikuteedest ja seksuaalsel teel levivatest infektsioonidest

4.1 Teadmised HIVi levikuteedest

HIVI levikuteedega seotud teadmistest ülevaate saamiseks kasutatakse indikaatorit (31), mis koosneb neljast küsimusest:

- 1) Kas HIVi nakatumise riski on võimalik vähendada, kui kasutada iga seksuaalvahekorra ajal kondoomi?
- 2) Kas inimene, kes näeb terve välja, võib olla nakatunud HIVi?
- 3) Kas inimene võib nakatuda HIVi, kui ta süstib süstlaga, mida on keegi enne teda kasutanud?
- 4) Kas HIVi nakatumise riski on võimalik vähendada, kui olla seksuaalvahekorras vaid ühe nakatumata ja sulle truu partneriga?

Küsimustele oli võimalik anda järgmised vastused: 1 – jah, 2 – ei, 3 – ei oska öelda. Indikaator väljendab nende noorte osakaalu, kes oskasid vastata õigesti kõigile neljale küsimusele. Õige vastus kõigile küsimustele on jaatav.

Tulemused on kajastatud [teemalehel 4](#) ja [lisas 2 tabelites 20–25](#).

4.2 Arusaamad HIVi levikust olmekontaktide kaudu

Saamaks ülevaadet, kuivõrd on noorte hulgas levinud ekslikud arusaamad HIVi edasikandumisest olmekontaktide kaudu, esitati neile vastamiseks neli väidet erinevate igapäevaelu olukordade kohta:

- ujudes basseinis koos HIVi nakatunud inimesega, võib ka ise nakatuda;
- kallistades HIVi nakatunud inimest, võib ka ise nakatuda;
- süües samadest toidunõudest HIVi nakatunud inimesega, võib ka ise nakatuda;
- kasutades HIVi nakatunud inimestega ühist tualetti (WC), võib ka ise nakatuda.

Väidetele oli võimalik anda hinnang 5-pallisel skaalal (1 – täiesti nõus, 2 – pigem nõus, 3 – pigem ei ole nõus, 4 – üldse ei ole nõus, 5 – ei oska öelda). Antud hinnangud on kajastatud tabelis 33. Parema ülevaate saamiseks liideti kokku nõustuvad vastused (täiesti nõus + pigem nõus) ja mittenõustuvad vastused (pigem ei ole nõus + üldse ei ole nõus). Andmed erinevate sotsiaal-demograafiliste rühmade kaupa on näidatud [lisas 2 tabelites 26–29](#).

Sarnaselt HIVi levikuteedega seotud teadmistega arvutati indikaator, mis väljendab nende noorte hulka, kellel ei ole HIVi levikust olmekontaktide kaudu ekslikke arusaamu. Indikaator kajastab nende noorte osakaalu, kes vastasid õigesti kõigile neljale väitele ehk ei nõustunud ühegi valearusaamaga. Tulemused on kajastatud [teemalehel 5](#) ja [lisas 2 tabelis 30](#).

Tabel 33. Hinnangud väidetele, mis kirjeldavad HIVi võimalikku levikut olmekontaktide kaudu %

Uuringurühm (esindatav vanuserühm)	Täiesti nõus	Pigem nõus	Pigem ei ole nõus	Üldse ei ole nõus	Ei oska öelda	Kokku
Ujudes basseinis koos HIVi nakatunud inimesega, võib ka ise nakatuda						
7.–9. klass (14–15)	3	17	23	19	38	100
10.–12. klass (16–18)	2	10	30	38	20	100
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)	3	14	25	26	32	100
Kutsekool (16–18)	4	14	22	26	34	100
10.–12. klass + kutsekool (16–18)	3	11	27	35	24	100
NOORED KOKKU (14–18)	3	14	25	26	32	100
Kallistades HIVi nakatunud inimest, võib ka ise nakatuda						
7.–9. klass (14–15)	2	7	22	39	30	100
10.–12. klass (16–18)	< 1	1	18	71	9	100
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)	1	5	21	51	22	100
Kutsekool (16–18)	2	5	19	51	23	100
10.–12. klass + kutsekool (16–18)	1	2	19	65	13	100
NOORED KOKKU (14–18)	1	5	21	51	22	100
Süües samadest toidunõudest HIVi nakatunud inimesega, võib ka ise nakatuda						
7.–9. klass (14–15)	5	15	19	20	41	100
10.–12. klass (16–18)	3	15	26	33	23	100
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)	4	15	22	24	35	100
Kutsekool (16–18)	7	17	19	22	35	100
10.–12. klass + kutsekool (16–18)	4	16	24	29	27	100
NOORED KOKKU (14–18)	5	15	21	24	35	100
Kasutades HIVi nakatunud inimestega ühist tualetti (WC), võib ka ise nakatuda						
7.–9. klass (14–15)	4	17	21	13	45	100
10.–12. klass (16–18)	3	14	30	25	28	100
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)	4	16	24	18	39	100
Kutsekool (16–18)	4	17	21	17	41	100
10.–12. klass + kutsekool (16–18)	4	14	28	22	32	100
NOORED KOKKU (14–18)	4	16	24	17	39	100

4.3 HIVi ja AIDSi seotud uskumused

Vastamiseks esitati HIVi ja AIDSi seotud uskumuste kohta kolm väidet.

- HIV ja AIDS on ainult narkomaanide probleem.
- HIV ja AIDS on ainult homoseksuaalsete inimeste probleem.
- Kui inimene nakatub HIVi, siis ta elu kaotab mõtte.

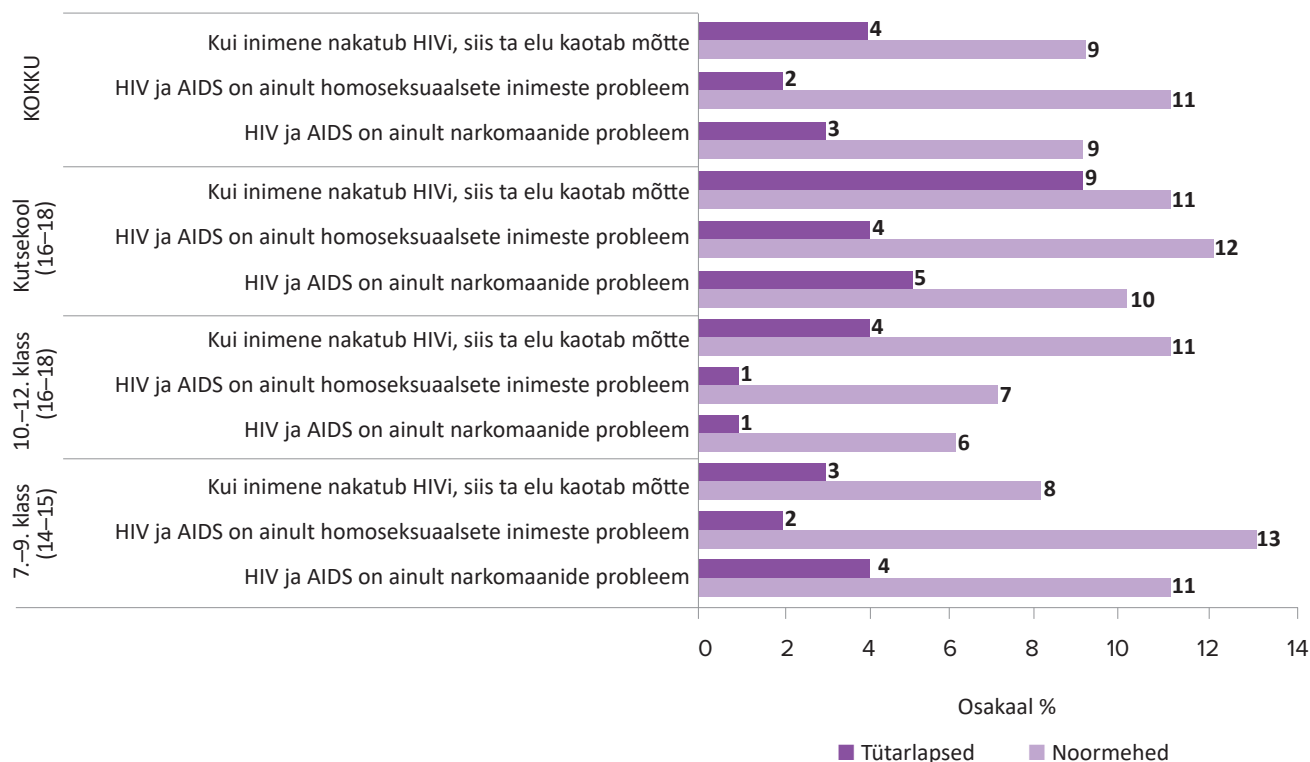
Need uskumused ei ole otseselt seotud teadmistega, kuid võivad mõjutada suhtumist HIViga elavatesse inimestesse ning riskikäitumist. Väidetele oli võimalik anda hinnang 5-pallisel skaalal (1 – täiesti nõus, 2 – pigem nõus, 3 – pigem ei ole nõus, 4 – üldse ei ole nõus, 5 – ei oska öelda). Antud hinnangud on kajastatud tabelis 34. Parema ülevaate saamiseks liideti kokku nõustuvad vastused (täiesti nõus + pigem nõus) ja mittenõustuvad vastused (pigem ei ole nõus + üldse ei ole nõus). Andmed erinevates sotsiaal-demograafilistes rühmades on esitatud [lisas 2 tabelites 31–33](#).

Nii nagu varasematel aastatel, **ei ole need uskumused ulatuslikult levinud**. Mõne protsendi jagu on neid, kes nõustuvad, et HIV ja AIDS on ainult narkootikume süstivate või homoseksuaalsete inimeste probleem, ning et inimese elu kaotab mõtte, kui ta nakatub HIVi. Samas ei oska märkimisväärne hulk noori (üle 10%) küsimustikus esitatud väidete puhul seisukohta võtta. Vähem on selliseid noori 10.–12. klasside õpilaste hulgas (tabel 34).

Suurimad erinevused paistavad silma andmeid sugude järgi vaadates – võrreldes noormeestega on need uskumused tütarlaste hulgas vähem levinud (joonis 6).

Tabel 34. Hinnangud väidetele, mis kirjeldavad HIVi ja AIDSi seotud uskumusi %

Uuringurühm (esindatav vanuserühm)	Täiesti nõus	Pigem nõus	Pigem ei ole nõus	Üldse ei ole nõus	Ei oska öelda	Kokku
HIV ja AIDS on ainult narkomaanide probleem						
7.–9. klass (14–15)	1	6	32	43	18	100
10.–12. klass (16–18)	1	2	26	68	3	100
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)	1	5	30	52	12	100
Kutsekool (16–18)	2	6	36	45	11	100
10.–12. klass + kutsekool (16–18)	1	4	29	61	5	100
NOORED KOKKU (14–18)	1	5	31	51	12	100
HIV ja AIDS on ainult homoseksuaalsete inimeste probleem						
7.–9. klass (14–15)	3	4	17	52	24	100
10.–12. klass (16–18)	1	3	14	76	6	100
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)	3	3	17	60	17	100
Kutsekool (16–18)	4	5	21	52	18	100
10.–12. klass + kutsekool (16–18)	2	3	16	69	10	100
NOORED KOKKU (14–18)	2	4	17	59	18	100
Kui inimene nakatub HIVi, siis ta elu kaotab mõtte						
7.–9. klass (14–15)	2	4	30	44	20	100
10.–12. klass (16–18)	1	6	28	59	6	100
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)	2	4	30	49	15	100
Kutsekool (16–18)	3	8	32	41	16	100
10.–12. klass + kutsekool (16–18)	2	6	30	53	9	100
NOORED KOKKU (14–18)	2	5	30	48	15	100

Joonis 6. Noored, kes nõustuvad HIVi ja AIDSiga seotud uskumustega, uuringurühmade ja sugude kaupa

4.4 Teadmised seksuaalsel teel levivatest infektsioonidest

Teadmised levikuteedest

2021. aastal uuriti noorte käest, kas nad teavad, kuidas kanduvad seksuaalsel teel levivad infektsioonid (STLid) ühelt inimeselt teisele. Noorte teadmisi uuriti kolme levikutee kohta: vaginaal-, anal- ja oraalseksi kaudu. Vastata oli võimalik kas „jah“, „ei“ või „ei tea“. Arvutati indikaator, mis väljendab nende noorte osakaalu, kes oskasid vastata õigesti kõigi kolme levikutee kohta ehk teadsid korrektselt, et STLid levivad nii vaginaalse, anaalse kui ka oraalse seksuaalvahekorra kaudu.

Indikaatori põhjal on korrektsed teadmised STLide levikuteedest 30%-l noortest. Kõige enam ollakse kursis sellega, et STLid levivad vaginaalsel teel (teadlikke noori on 80%), märkimisväärselt vähem teatakse oraalsest ja anaalsest levikuteest (vastavalt 41% ja 50%). Kui vaginaalne nakatumise tee välja arvata, siis on väga palju noori, kes ei oska öelda, kas STLid levivad oraalsel ja anaalsel teel või mitte.

16–18-aastaste vanuserühmas on võrreldes kutseõppuritega gümnaasiumiõpilaste hulgas rohkem korrektsete teadmistega noori (32% vs. 44%).

Kui sugude järgi suuri erinevusi ei ilmne, siis piirkondlikult eristub teistest Ida-Virumaa, kus on oluliselt vähem noori, kes teavad, et HIV levib nii vaginaalsel, oraalsel kui ka anaalsel teel: Ida-Virumaa 25% ning Harjumaa ja muu Eesti 31%.

Andmed on kajastatud [teemalehel 6](#) ning [lisas 2 tabelites 34–37](#).

Teadmised vältimise meetoditest

Saamaks ülevaadet, millised on noorte teadmised STLide vältimisest, esitati neile vastamiseks neli meetodit: kondoom, rasestumisvastased tabletid, katkestatud seksuaalvahekord ja emakasisene spiraal. Vastata oli võimalik kas „jah“, „ei“ või „ei tea“. Nimetatud meetoditest aitab STLIsid vältida vaid kondoomi kasutamine. Arvutati indikaator, mis väljendab nende noorte osakaalu, kes oskasid korraga vastata õigesti kõigi nelja meetodi kohta ehk kellel on korrektsed teadmised STLide vältimise meetoditest.

Tulemused on kajastatud [teemalehel 6](#) ja [lisas 2 tabelites 38–42](#).

4.5 Kondoomiga seotud hoiakud

Kondoomiga seotud hoiakutest ülevaate saamiseks kasutati 2021. aasta uuringus 14–18-aastaste sihtrühmas esimest korda mitmefaktorilist hoiakute skaalat (Multi-Factor Attitude towards Condoms Scale, MFACS) (1, 2). Skaala tõlgiti eesti ja vene keelde ning seda kasutati esimest korda 2015. aastal 19–29-aastaste noorte hulgas (3). Skaala koosneb 14 vastandlikust paarisväitest (tabel 35), millest üks pool väljendab positiivset (jaatav väide) ning teine negatiivset (eitav väide) hoiakut/suhtumist/seisukohta. Uuringus osalenud noored hindasid neid vastandlike väidete paare 7-pallisel semantilisel diferentsiaalskaalal (nt „kondoomid on mugavad 1 2 3 4 5 6 7 kondoomid on ebamugavad“). Analüüsi jaoks pöörati skaalad ümber nii, et kõrgem hinnang väljendab positiivsemat ning madalam negatiivsemat hoiakut/suhtumist/seisukohta. Hinnangute põhjal arvutati skoorid kolme faktori jaoks (tabel 35). Tajutud tõhusus ja kasutatavus on faktorid, mis põhinevad kondoomide funktsionaalsuse ja sobivusega seotud arvamusel. Tunnetusliku komponendi moodustavad väited, mis väljendavad kondoomiga seotud isiklikku hinnangut, tundeid või emotsioone.

Skoorid on võimalik arvutada nende kohta, kes on andnud hinnangu kõikidele faktoritega seotud väidetele. Tabel 35 kajastab MFACSi faktorite sisemist reliaablust, analüüsi kaasatute arvu ja osakaalu valimist. Tabelist on näha, et **kõikide uuritud rühmade puhul on Cronbachi alfa väärtus suurem kui 0,7**. See tähendab, et **skaala komponendid (väited)** mõõdavad vastavaid faktoreid **usaldusväärselt ja on kooskõlalised**. [Lisas 2 tabelites 44–57](#) on kajastatud instrumendis olevatele väidetele antud hinnangute protsentuaalne jaotus. Selleks on skaala kodeeritud nominaalseks: kuna skaalad on analüüsiks ümber pööratud, siis kolm kõrgemat hinnangut (5–7) on koondatud positiivseks vastuseks, keskmine hinnang (4) väljendab neutraalset vastust ning kolm madalamat hinnangut (1–3) on koondatud negatiivseks vastuseks.

Tabel 35. MFACSi väidete koondumine faktoriteks ning nende sisemine reliaablus, analüüsi kaasatute arv (N) ja % valimist, uuringurühmade kaupa (kaalumata andmed)

Faktor / Väide	N (% valimist) Cronbachi alfa			
	7.–9. klass (14–15)	10.–12. klass (16–18)	Kutsekool (16–18)	Kokku (14–18)
Tajutud tõhusus (skoor vahemikus 3–21)				
tõhusad rasedusest hoidumiseks / ebatõhusad rasedusest hoidumiseks	2224	1385	1356	4965
tõhusad STLIde ennetamiseks / ebatõhusad STLIde ennetamiseks	(100%) 0,800	(100%) 0,858	(100%) 0,847	(100%) 0,837
tõhusad HIVi ennetamiseks / ebatõhusad HIVi ennetamiseks				
Tunnetuslik komponent (skoor vahemikus 6–42)				
mugavad/ebamugavad				
nad suurendavad seksuaalset naudingut / nad vähendavad seksuaalset naudingut				
miski, mis meeldib mu sõpradele / miski, mis üldse ei meeldi mu sõpradele	2224 (100%) 0,748	1385 (100%) 0,761	1356 (100%) 0,750	4965 (100%) 0,752
miski, mis meeldib mu seksuaalpartneritele / miski, mis üldse ei meeldi mu seksuaalpartneritele				
põnevad/igavad				
puhtad/räpakad				
Kasutatavus (skoor vahemikus 5–35)				
käepärased kasutada / tülikad kasutada				
kergesti kättesaadavad / raskesti kättesaadavad				
ei tekita piinlikkust / tekitavad piinlikkust	2224 (100%) 0,797	1385 (100%) 0,783	1356 (100%) 0,798	4965 (100%) 0,803
nendest on partneriga lihtne rääkida / nendest on partneriga keeruline rääkida				
lihtne kasutada / keeruline kasutada				
MFACS KOKKU (kogu skoori vahemik 14–98)	2224 (100%) 0,863	1385 (100%) 0,843	1356 (100%) 0,846	4965 (100%) 0,858

Mida kõrgem on eri faktorite ja üldise hoiaku skoor, seda positiivsemalt suhtutakse kondoomi. Kondoomide tajutud tõhususe (HIVI ja STLIde ennetamisel ning rasestumisest hoidumisel) keskmine skoor kõikide noorte hulgas on 16,0 ja varieerub vahemikus 3–21. Tunnetusliku komponendiga (nt mugavus, puhtus, põnevus) seotud keskmine skoor on 25,8 ja varieerub vahemikus 6–42. Kondoomide kasutatavusega (nt kättesaadavus, kasutamise lihtsus ja käepärasus) seotud keskmine skoor on 25,4 ja varieerub vahemikus 5–35. Üldine kondoomidega seotud hoiakute (MFACS) keskmine skoor on 67,1 ning see varieerub vahemikus 14–98.

Kõikide uuringurühmade ja erinevate sotsiaal-demograafiliste rühmade skoorid on näidatud [lisas 2 tabelis 43](#). Kõige suuremad erinevused tulevad esile 16–18-aastaste rühmas gümnaasiumi- ja kutsekooliõpilaste vahel. Võrreldes kutsekooliõppuritega peavad gümnaasiuminoored kondoomi HIVi ja STLIde ennetamisel ning rasestumisest hoidumisel tõhusamateks vahenditeks. Samuti hindavad nad kõrgemalt kondoomidega seotud tunnetuslikku komponenti ning kasutatavust. Erinevused kõikides faktorites toob kaasa ka erinevuse üldises hoiakus – **gümnaasiuminoored suhtuvad kondoomidesse positiivsemalt kui kutsekoolinoored** (tabel 36).

Tabel 36. 16–18-aastaste noorte kondoomiga seotud hoiakute keskmine skoor MFACSi põhjal, uuringurühmade kaupa

Faktor	Võimalik varieeruvuse vahemik	10.–12. klass	Kutsekool	KOKKU (16–18)
Tajutud tõhusus (HIVI ja STLIde ennetamisel ja rasestumisest hoidumisel)	3–21	17,5	15,9	17,0
Tunnetuslik komponent (nt mugavus, puhtus, põnevus)	6–42	26,7	24,9	26,2
Kasutatavus (nt kättesaadavus, kasutamise lihtsus ja käepärasus)	5–35	27,3	26,0	26,9
MFACS kokku	14–98	71,5	66,8	70,1

Noormeeste ja tütarlaste puhul tuleb erinevus esile seoses kondoomide tõhususega – **noormehed peavad kondoomi tõhusamateks vahenditeks** (keskmised skoorid 16,2 vs. 15,8). Erandiks on kutsekooliõpilased, kus soolist erinevust ei ole, suurim erinevus aga kerkib esile 10.–12. klasside õpilaste hulgas (keskmised skoorid 18,7 vs. 17,3).

Piirkondlikud erinevused tulevad uuringurühmade kaupa esile erinevalt. Nooremate vastajate rühmas erinevusi ei ole, kutsekooliõpilaste puhul hindavad Ida-Virumaa noored kondoomide tõhusust ja kasutatavust madalamalt (esimesel juhul on erinevus oluline võrreldes kahe ülejäänud piirkonnaga, teisel juhul võrdluses muu Eesti piirkonna noortega). Kõige selgemalt tulevad erinevused esile gümnaasiumiastme õpilaste hulgas, kus Harjumaa noorte kõikide faktorite ja üldise hoiaku skoor on kõrgem (hoiakud on positiivsemad), erinevus on enamasti oluline võrreldes muu Eesti piirkonna noortega. Siin on erandiks kondoomide tõhususe faktor: võrreldes kahe ülejäänud piirkonnaga peavad Ida-Virumaa noored kondoomi HIVi ja STLIde ennetamisel ning rasestumisest hoidumisel vähem tõhusateks ([lisa 2 tabel 43](#)).

5 Suhtumine HIViga elavatesse inimestesse

Noortele esitati viis väidet, mis peegeldavad igapäevases elus ette tulevaid olukordi, kus üheks võimalikuks suhtluspartneriks võib olla HIViga elav inimene.

- Lõpetaksin toiduainete ostmise kauplusest, kus müüja on nakatunud HIVi.
- Lõpetaksin oma tuttava või sõbraga suhtlemise, kui ta on nakatunud HIVi.
- Oleksin nõus sööma ühes lauas HIVi nakatunud inimesega.
- Oleksin nõus õppima ühes klassis HIVi nakatunud õpilasega.
- Õpetaja, kes on nakatunud HIVi, võib koolis edasi töötada.

Väidetele oli võimalik anda hinnang 5-pallisel skaalal: 1 – täiesti nõus, 2 – pigem nõus, 3 – pigem ei ole nõus, 4 – üldse ei ole nõus, 5 – ei oska öelda. Noorte antud hinnangud on näidatud tabelis 37. Kahe esimese väite puhul loeti tolerantseks mittenõustuvad vastused („pigem ei ole nõus“ ja „üldse ei ole nõus“) ning kolme viimase väite puhul nõustuvad vastused („täiesti nõus“ ja „pigem nõus“). Ülevaade tolerantsetest ja mittetolerantsetest vastustest sotsiaal-demograafiliste rühmade kaupa on näidatud [lisas 2 tabelites 59–63](#).

Viie väite põhjal arvutati indikaator, mis väljendab nende noorte osakaalu, kes suhtuvad HIViga elavatesse inimestesse tolerantset. Indikaatorisse arvestati noored, kes andsid korraga kõigile viiele väitele tolerantse vastuse. Noorte suhtumisest HIViga elavatesse inimestesse on rohkem [teemalehes 7](#) ning [lisas 2 tabelis 64](#).

Tabel 37. Hinnangud väidetele, mis kirjeldavad kokkupuuteid HIViga elavate inimestega igapäevastes olukordades %

Uuringurühm (esindatav vanuserühm)	Täiesti nõus	Pigem nõus	Pigem ei ole nõus	Üldse ei ole nõus	Ei oska öelda	Kokku
Lõpetaksin toiduainete ostmise kauplusest, kus müüja on nakatunud HIVi						
7.–9. klass (14–15)	5	13	28	30	24	100
10.–12. klass (16–18)	2	8	30	49	11	100
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)	4	11	29	37	19	100
Kutsekool (16–18)	7	13	29	31	20	100
10.–12. klass + kutsekool (16–18)	3	10	30	44	13	100
NOORED KOKKU (14–18)	4	12	29	36	19	100
Oleksin nõus sööma ühes lauas HIVi nakatunud inimesega						
7.–9. klass (14–15)	19	32	17	10	22	100
10.–12. klass (16–18)	43	34	9	4	10	100
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)	27	33	15	8	17	100
Kutsekool (16–18)	22	32	15	10	21	100
10.–12. klass + kutsekool (16–18)	37	33	11	6	13	100
NOORED KOKKU (14–18)	27	32	15	8	18	100
Lõpetaksin oma tuttava või sõbraga suhtlemise, kui ta on nakatunud HIVi						
7.–9. klass (14–15)	1	3	24	58	14	100
10.–12. klass (16–18)	1	1	19	75	4	100
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)	1	2	22	64	11	100
Kutsekool (16–18)	2	3	24	59	12	100
10.–12. klass + kutsekool (16–18)	1	2	20	71	6	100
NOORED KOKKU (14–18)	1	2	22	64	11	100
Oleksin nõus õppima ühes klassis HIVi nakatunud õpilasega						
7.–9. klass (14–15)	25	34	12	6	23	100
10.–12. klass (16–18)	53	32	5	2	8	100
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)	35	33	10	4	18	100
Kutsekool (16–18)	27	36	11	5	21	100
10.–12. klass + kutsekool (16–18)	45	33	7	3	12	100
NOORED KOKKU (14–18)	34	34	10	4	18	100
Õpetaja, kes on nakatunud HIVi, võib koolis edasi töötada						
7.–9. klass (14–15)	21	28	13	7	31	100
10.–12. klass (16–18)	48	30	5	3	14	100
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)	30	29	10	6	25	100
Kutsekool (16–18)	25	29	9	6	31	100
10.–12. klass + kutsekool (16–18)	41	30	6	4	19	100
NOORED KOKKU (14–18)	30	29	10	5	26	100

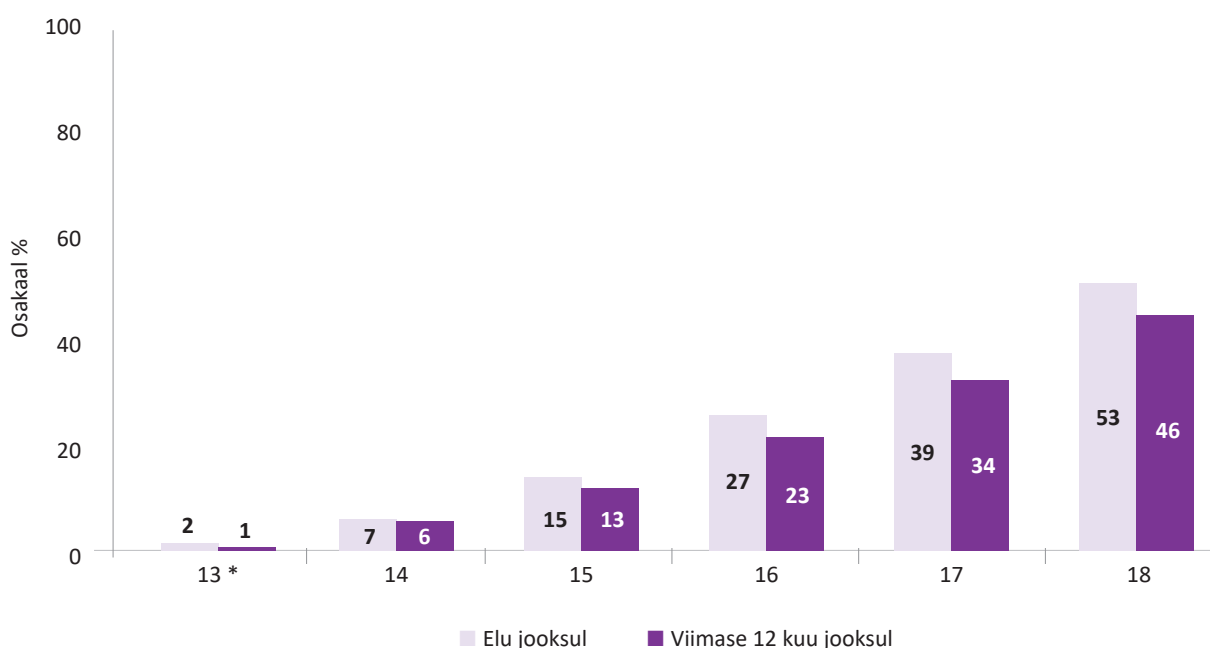
6 Seksuaalsuhted ja kondoomi kasutamine

6.1 Seksuaalvahekorra kogemus

Noortelt küsiti seksuaalvahekorra kogemuse kohta kogu elu ja viimase 12 kuu jooksul. Lisaks küsiti muude seksuaalsete tegevuste kohta: eneserahuldamine, suudlus suule, erutavad hellitused riiete pealt ja riiete alt või alasti. 2021. aastal uuriti esimest korda noorte esimese seksuaalvahekorra kohta põhjalikumalt: kui vanad nad olid, kui vana oli partner, hinnanguid esimese vahekorra kohta ning põhjuseid, mis viis esimese vahekorra.

Uuritud noorte hulgas suureneb vanusega seksuaalvahekorra kogemusega vastajate osakaal. Kui 14-aastastest on seksuaalvahekorras olnud vähem kui kümnendik, siis 18. eluaastaks veidi rohkem kui pooled (joonis 7). Noorte seksuaalvahekorra kogemusest annab ülevaate [teemaleht 8](#) ning [lisas 2 tabelid 65–72](#).

Joonis 7. Seksuaalvahekorra kogemusega noored vanuse kaupa

* 13-aastased, kes õpivad 7. klassis

Rohkem kui pooled noortest on oma elu jooksul kogenud eneserahuldamist, umbes pooled on kogenud suudlust suule, rohkem kui kolmandik hellitusi riiete pealt ning vähem kui kolmandik hellitusi riiete alt või pealt. Nii nagu seksuaalvahekorra kogemuse poolest erinevad kutsekoolinoored gümnaasiumiõpilastest (vastavalt 51% ja 33%), nii tuleb ka siin esile, et kutsekooliõpilaste hulgas on oma elu jooksul kogenud **erinevaid seksuaalseid tegevusi** rohkem noori (tabel 38).

Tabel 38. Seksuaalsed tegevused, mida noored on elu jooksul kogenud, uuringurühmade kaupa %

Tegevus	7.–9. klass (14–15)	10.–12. klass (16–18)	Kutsekool (16–18)	KOKKU (14–18)
Eneserahuldamine	48	74	80	60
Suudlus suule	39	66	75	52
Erutavad hellitused riiete pealt	25	55	62	39
Erutavad hellitused riiete alt või alasti	17	44	58	31
Seksuaalvahekord	9	33	51	22

Üldiselt on tütarlaste ja noormeeste hulgas võrdväärselt neid, kes on kogenud erinevaid seksuaalseid tegevusi, vaid eneserahuldamise puhul ilmneb noormeeste suurem kogemus (75% vs. 45% tütarlaste hulgas). Täpsemalt kajastavad noorte kogemusi erinevate sotsiaal-demograafiliste rühmade kaupa [lisas 2 tabelid 65–69](#).

Seksuaalne külgetõmme

Noortest 11% ei oska öelda, kelle suhtes nad seksuaalset külgetõmmet tunnevad, või märkisid vastuseks, et nad ei tunne külgetõmmet kellegi vastu. Põhikooliõpilaste hulgas on selliselt arvavaid noori 15%, gümnaasiumi- ja kutsekoolinoorte hulgas 6%. Noormeeste ja tütarlaste andmed erinevad: noormeestest 8% ja tütarlastest 15% ei oska öelda, kelle suhtes nad seksuaalset külgetõmmet tunnevad, või märkisid vastuseks, et ei tunne kellegi vastu. Ülejäänute andmed on esitatud tabelis 39. **Noormeestest 86% ning tütarlastest 57% tunnevad seksuaalset külgetõmmet ainult vastassoo vastu.** Mõne protsendi jagu on nii noormeeste kui ka tütarlaste hulgas neid, kes tunnevad külgetõmmet ainult samast soost partnerite vastu. Noormeestest 5% ja tütarlastest 26% vastasid, et tunnevad oma hinnangul seksuaalset külgetõmmet nii meeste kui ka naiste vastu.

Tabel 39. Inimesed, kelle vastu tunnevad noored seksuaalset külgetõmmet, uuringurühmade ja sugude kaupa %

Uuringurühm (esindatav vanuserühm)	Ainult naiste vastu		Ainult meeste vastu		Nii meeste kui ka naiste vastu	
	Noormehed	Tütarlapsed	Noormehed	Tütarlapsed	Noormehed	Tütarlapsed
7.–9. klass (14–15)	84	3	1	53	4	25
10.–12. klass (16–18)	88	2	2	62	7	27
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)	85	3	1	56	5	26
Kutsekool (16–18)	89	3	2	62	4	25
10.–12. klass + kutsekool (16–18)	89	2	2	62	6	27
NOORED KOKKU (14–18)	86	3	2	57	5	26

6.1.1 Esimene seksuaalvahekord

2021. aastal küsisime noortelt senisest põhjalikumalt elu esimese seksuaalvahekorra kohta. Lisaks tavapärasele vanuse (tabel 40) ja kondoomi kasutamise seotud küsimustele uurisime noorte hinnangut esimese vahekorra kohta (kas see toimus tagantjärele hinnates õigel ajal, kuidas õnnestus), põhjuseid, miks esimene vahekord toimus ning kui tuttavad oldi oma esimese parteriga.

Seksuaalvahekorra kogemuse ja vanuse kohta annab ülevaate [teemaleht 8](#) ja [lisas 2 tabelid 69–72](#), kondoomi kasutamist esimese vahekorra ajal kajastab [teemaleht 10](#) ning [lisas 2 tabel 80](#).

Tabel 40. Vanus esimese seksuaalvahekorra ajal, uuringurühmade kaupa

Uuringurühm (esindatav vanuserühm)	N	Min; max	Keskmine (SD)	Mediaan (IQR)
7.–9. klass (14–15)	186	6; 16*	13,7 (1,59)	14 (2)
10.–12. klass (16–18)	461	5; 18	15,7 (1,35)	16 (2)
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)	623	5; 18	15,1 (1,70)	15 (2)
Kutsekool (16–18)	688	4; 18	15,2 (1,68)	15 (2)
10.–12. klass + kutsekool (16–18)	1054	4; 18	15,5 (1,51)	16 (1)
NOORED KOKKU (14–18)	1075	4; 18	15,1 (1,68)	15 (2)

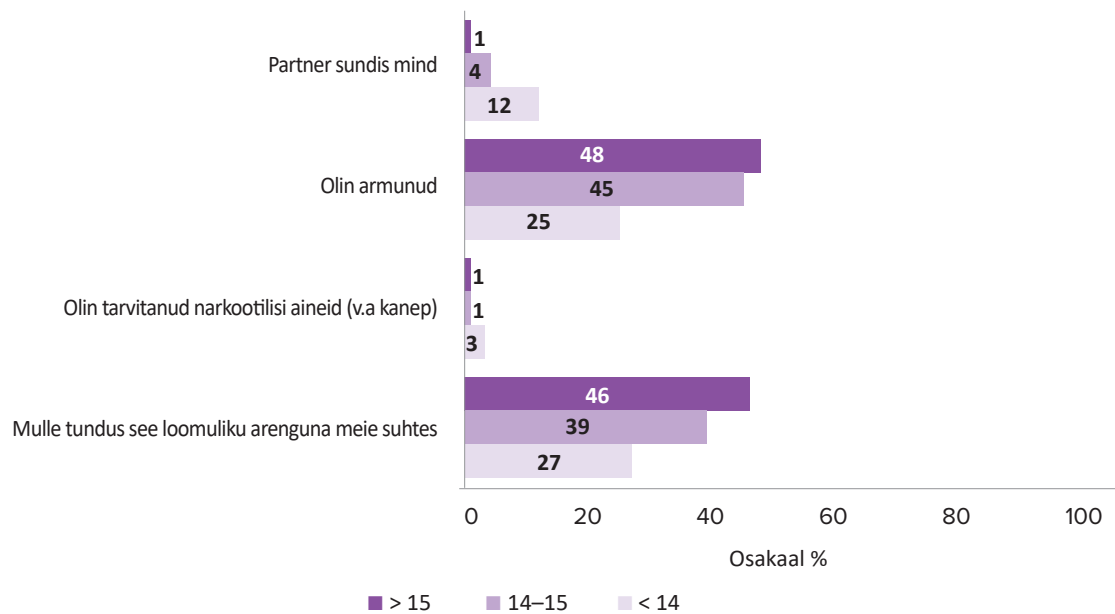
* Selles uuringus on 7.–9. klassi rühmas väikese osakaaluga esindatud üle 15-aastased, vt lk 57

Kõige sagedamini oldi esimeses vahekorras uudishimust, milline esimene vahekord võiks olla. Sagedamini oli esimese vahekorra põhjuseks ka armunud olemine ja asjaolu, et vahekord tundus suhtes loomuliku arenguna (tabel 41).

Tabel 41. Põhjus, miks oldi esimeses seksuaalvahekorras, uuringurühmade kaupa (% elu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest)

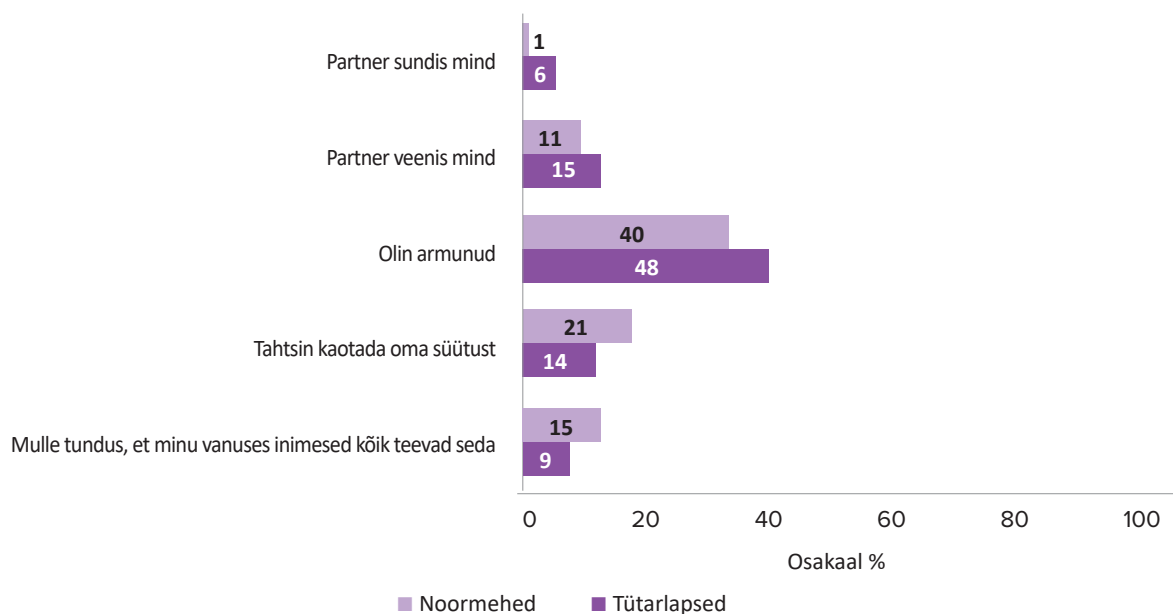
Põhjus	7.–9. klass (14–15)	10.–12. klass (16–18)	Kutsekool (16–18)	KOKKU (14–18)
Olin uudishimulik, milline võiks esimene vahekord olla	46	55	46	50
See toimus hetkeemotsiooni ajal	31	33	29	31
Mulle tundus, et minu vanuses inimesed kõik teevad seda	12	13	11	12
Mulle tundus see loomuliku arenguna meie suhtes	35	48	33	40
Olin selle ajal veidi alkoholi joonud	11	14	14	13
Olin suitsetanud kanepit	2	1	2	1
Olin tarvitanud muid aineid	1	1	1	1
Tahtsin kaotada oma süütust	15	21	15	20
Olin armunud	39	49	39	44
Partner veenis mind	14	14	10	13
Partner sundis mind	6	3	4	4
Muu põhjus	3	2	3	3

Kui vaadata noore vanust esimese vahekorra ajal, siis tuleb esimese seksuaalvahekorra põhjustes esile mõni vanusega seotud erinevus, mis on näidatud joonisel 8. Väga vara, st **enne 14. eluaastat seksuaalelu alustanud noorte hulgas on rohkem neid, kes astusid esimesse vahekorda, kuna olid tarvitanud narkootikume (v.a kanepi), ning ka seetõttu, et partner oli neid sundinud**. Vanuse kasvades saab suurema tähtsuse armunud olek ning suhete loomulik areng.

Joonis 8. Põhjus, miks oldi esimeses seksuaalvahekorras, kõikide noorte kohta (14–18-aastased) vastaja vanuse kaupa esimese vahekorra ajal (% elu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest)

Joonisel 9 on näidatud põhjused, kus tulevad esile noormeeste ja tütarlaste vahelised erinevused. **Noormeeste hulgas on rohkem neid, kes soovivad oma süütust kaotada**, ning nad on vahekorras olnud seetõttu, et neile tundub, et kõik nende vanuses inimesed on seda juba teinud. **Tütarlaste hulgas** mängib ühelt poolt enam rolli emotsionaalne külg, armunud olek, aga teiselt poolt on neid võrreldes noormeestega **enam seksuaalvahekorda sunnitud**.

Joonis 9. Põhjus, miks oldi esimeses seksuaalvahekorras, kõikide noorte kohta (14–18-aastased) sugude kaupa (% elu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest)

Esimene partner

Pooled noortest olid esimeses vahekorras oma püsipartneriga, ligikaudu kümnendik ei tundnud oma partnerit (ei tundnud üldse või kohtusid siis esimest korda) ning sama palju oli ka neid, kes olid alles hiljuti kohtunud (tabel 42). Enne 14. eluaastat vahekorras olnud noorte hulgas on vähem püsisuhtes olnud noori (28%), 14–15-aastaselt seksuaalelu alustanute hulgas 51% ning 16-aastasena ja vanemana alustanute hulgas 55%. Noormeeste ja tütarlaste vahel erinevusi ei ole.

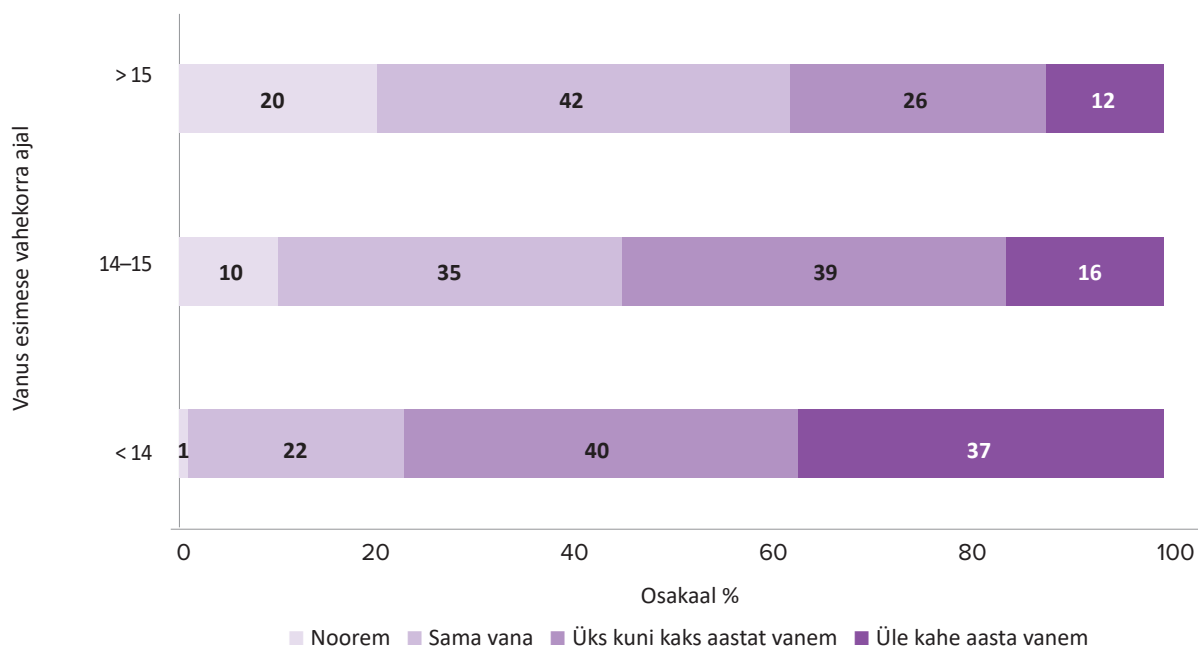
Tabel 42. Suhted partneriga esimese seksuaalvahekorra ajal, uuringurühmade kaupa (% elu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest)

Suhted esimese partneriga	7.–9. klass (14–15)	10.–12. klass (16–18)	Kutsekool (16–18)	KOKKU (14–18)
Partner oli keegi, keda ma ei tundnud	2	1	3	2
Kohtusime siis esimest korda	4	4	8	5
Olime hiljuti kohtunud	12	9	10	10
Tundsime teineteist juba mõnda aega, kuid me ei olnud püsisuhtes	31	27	27	28
Olime kunagi püsisuhtes, aga mitte enam sellel ajal	7	3	3	4
Olime sel ajal püsisuhtes, kuid ei elanud koos	42	55	46	49
Elasime koos paarina	1	1	2	1
Muu	1	< 1	1	1
KOKKU	100	100	100	100

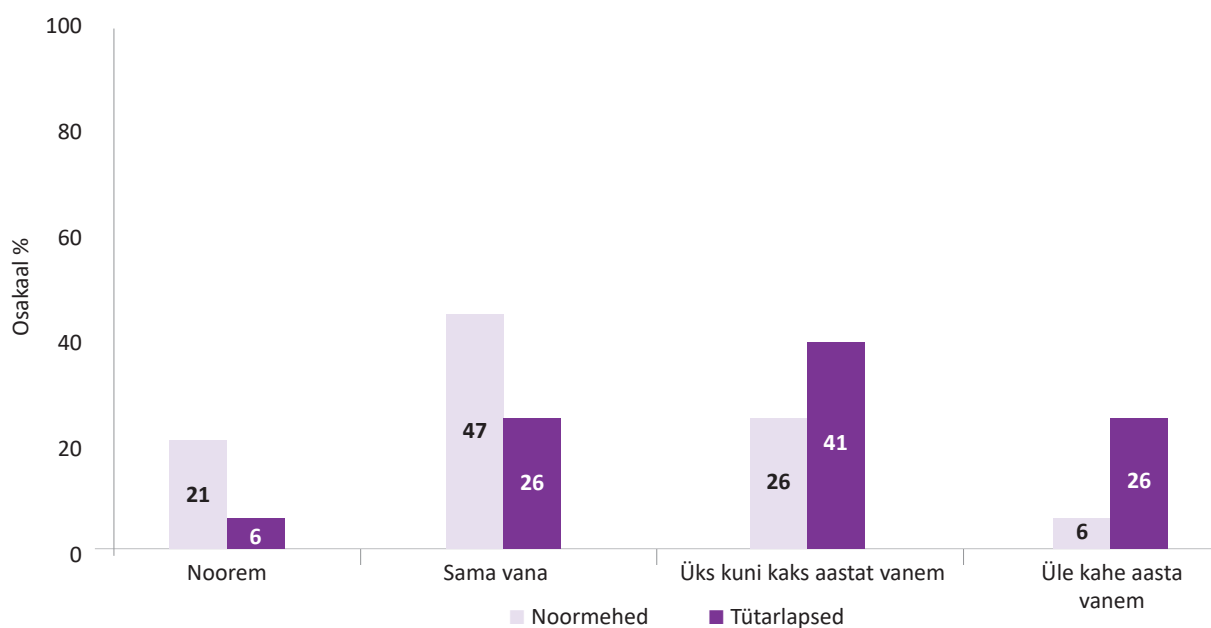
Seksuaalvahekorras olnud noortest 5% ei tea oma esimese partneri vanust, ülejäänute kohta on andmed esitatud tabelis 43. **Pooltel seksuaalvahekorra kogemusega noortel oli esimene seksuaalpartner temast vanem**, sh ligi viiendikul rohkem kui kaks aastat. Enne 14. eluaastat seksuaalvahekorras olnud noorte esimestest partneritest 77% on olnud neist vanemad, sh ligi pooltel rohkem kui kaks aastat. Esimese vahekorra vanusega suureneb nooremate partnerite osakaal: peale 15. eluaastat seksuaaleluga alustanutest 20% oli esimeses vahekorras endast noorema partneriga (joonis 10). Kui jagada vastajad esimese partneri vanuse järgi kaheks (esimene partner oli täisealine (18 ja vanem) ning esimene partner oli 17-aastane või noorem), siis selgub, et **10% enne 14. eluaastat seksuaaleluga alustanud noortest oli oma esimeses vahekorras täisealise partneriga**. Võrreldes noormeestega on tütarlaste hulgas enam neid, kelle esimene partner oli temast vanem, sh igal neljandal üle kahe aasta vanem (joonis 11). Täisealise partneriga oli esimeses vahekorras 32% tütarlastest ja noormeestest oluliselt vähem, 8%.

Tabel 43. Esimese seksuaalvahekorra partneri vanus, uuringurühmade kaupa (% elu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest)

Partneri vanuse võrdlus vastaja vanusega	7.–9. klass (14–15)	10.–12. klass (16–18)	Kutsekool (16–18)	KOKKU (14–18)
Noorem	10	14	15	13
Sama vana	33	39	36	37
Üks-kaks aastat vanem	40	31	33	34
Üle kahe aasta vanem	17	16	17	16
KOKKU	100	100	100	100

Joonis 10. Esimese seksuaalvahekorra partneri vanus, kõikide noorte kohta (14–18-aastased) vastaja vanuse kaupa esimese vahekorra ajal (% elu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest)

Joonis 11. Esimese seksuaalvahekorra partneri vanus, kõikide noorte kohta (14–18-aastased) sugude kaupa (% elu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest)

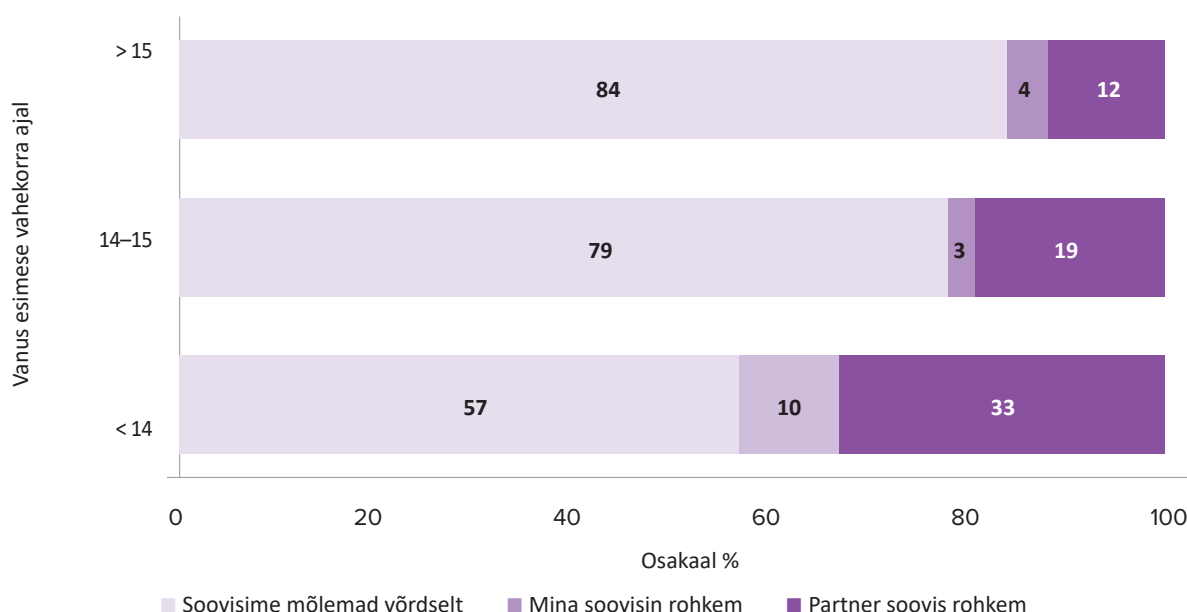
Seksuaalvahekorra kogemusega noortest 6% oli esimeses vahekorras endaga samast soost partneriga. Tütarlaste hulgas oli neid rohkem (7%), noormeestest 4%. Kõige enam oli samast soost partnereid põhikoolinoorte hulgas – 12% (sugude vahel erinevus puudub). Nii gümnaasiumi- kui ka kutsekoolinoortest oli esimeses vahekorras samast soost partneriga 4%: tütarlapsed oluliselt sagedamini (mõlema koolitüübi puhul 6%) kui noormehed (gümnaasium 1% ja kutsekool 2%).

Hinnang esimesele vahekorrale

Noortest üle 70% märkisid, et nad soovisid partneriga esimest vahekorda võrdselt, ligi viiendik aga arvas, et partner soovis rohkem (tabel 44). Mida nooremata toimus esimene vahekord, seda vähem oli see mõlema partneri võrdne soov ning seda enam toimus see vahekord partneri soovil (joonis 12). Võrreldes noormeestega on tütarlaste hulgas vähem neid, kelle esimene vahekord oli mõlema partneri võrdse soovil (vastavalt 84% ja 72%), ning enam neid, kelle esimene vahekord toimus pigem partneri initsiatiivil (vastavalt 11% ja 25%).

Tabel 44. Partnerite soov olla vastaja jaoks esimeses vahekorras, uuringurühmade kaupa (% elu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest)

Partnerite soov	7.–9. klass (14–15)	10.–12. klass (16–18)	Kutsekool (16–18)	KOKKU (14–18)
Soovisime seda mõlemad võrdselt	74	79	79	78
Mina soovisin rohkem	5	4	4	4
Partner soovis rohkem	21	17	17	18
KOKKU	100	100	100	100

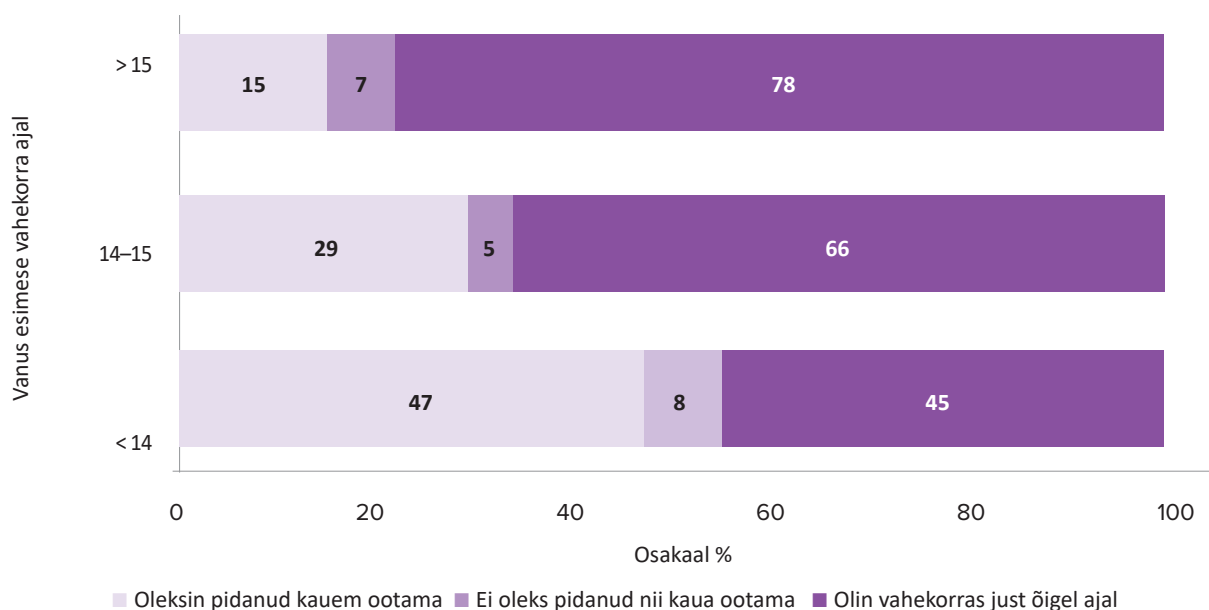

Joonis 12. Partnerite soov olla vastaja jaoks esimeses vahekorras, kõikide noorte kohta (14–18-aastased) vastaja vanuse kaupa esimese vahekorra ajal (% elu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest)

Kaks kolmandikku noortest hindasid, et nad olid esimeses vahekorras just õigel ajal, iga neljas aga leidis, et oleks pidanud kauem ootama (tabel 45). Mida nooremata toimus esimene vahekord, seda rohkem leiavad noored, et oleks pidanud kauem ootama, ning seda vähem on noori, kelle arvamuse kohaselt oldi vahekorras just õigel ajal (joonis 13). Võrreldes noormeestega on tütarlaste hulgas enam neid, kes leiavad tagantjärele, et oleks pidanud seksuaalelu alustamisega kauem ootama (vastavalt 18% ja 32%), ning vähem neid, kelle arvamuse kohaselt toimus esimene vahekord õigel ajal (vastavalt 72% ja 66%).

Tabel 45. Hinnang esimese vahekorra toimumise ajale, uuringurühmade kaupa (% elu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest)

Hinnang	7.–9. klass (14–15)	10.–12. klass (16–18)	Kutsekool (16–18)	KOKKU (14–18)
Oleksin pidanud ootama kauem, enne kui kellegagi seksin	30	24	23	25
Ei oleks pidanud nii kaua ootama	5	5	9	6
Olin vahekorras just õigel ajal	65	71	68	69
KOKKU	100	100	100	100

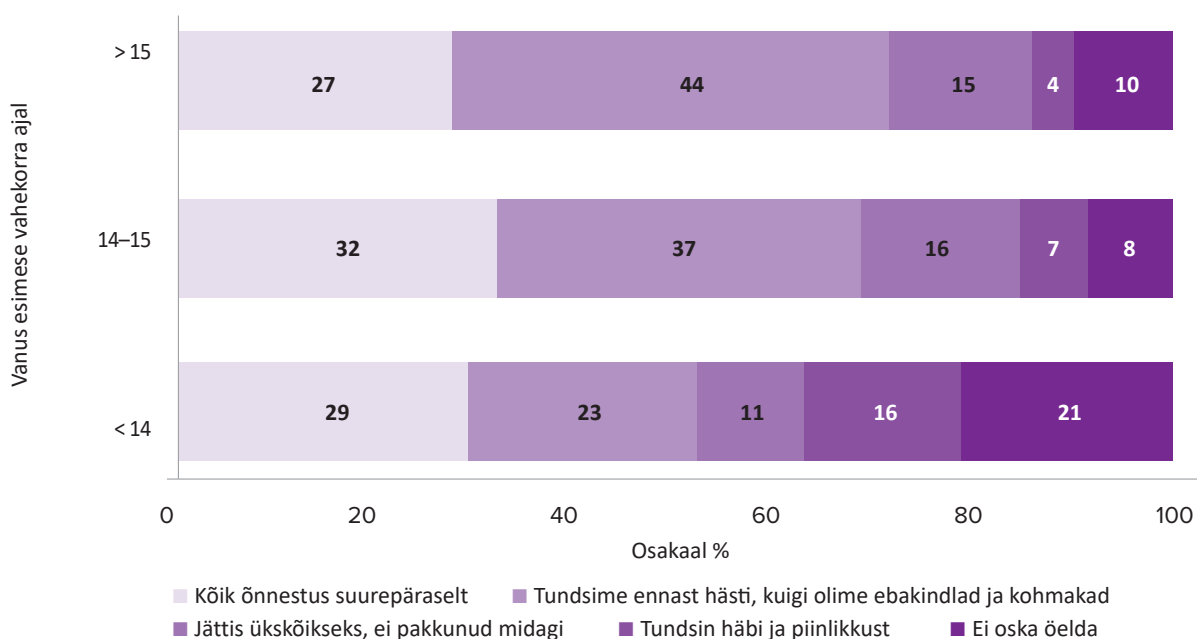

Joonis 13. Hinnang esimese vahekorra toimumise ajale, kõikide noorte kohta (14–18-aastased) vastaja vanuse kaupa esimese vahekorra ajal (% elu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest)

Seksuaalkogemusega noortest ligi kolmandik hindas, et esimese vahekorra ajal õnnestus kõik suurepäraselt, ning enam kui kolmandik tundis ennast hästi, kuigi oldi ebakindlad ja kohmakad. Vähem kui kümnendik tundis oma esimese vahekorra suhtes häbi ja piinlikkust (tabel 46). Enne 14. eluaastat seksuaaleluga alustanud noortest neljandik tundis ennast esimese vahekorra ajal hästi, kuigi oldi ebakindlad ja kohmakad, esimese vahekorra vanuse tõustes nii arvavate noorte osakaal suureneb. Võrreldes kahe ülejäänud seksuaalelu alustamise vanuserühmaga on enne 14. eluaastat esimeses vahekorras olnud noorte hulgas rohkem neid, kes tunnevad oma esimese vahekorra pärast häbi ja piinlikkust, ning neid, kes ei oska esimese vahekorra õnnestumisele hinnangut anda (joonis 14). Võrreldes noormeestega on tütarlaste hulgas vähem neid, kes hindasid, et esimese vahekorra ajal õnnestus kõik suurepäraselt (vastavalt 35% ja 25%), rohkem aga neid, keda jättis esimene vahekord ükskõikseks (vastavalt 11% ja 19%), ning neid, kes tundsid häbi ja piinlikkust (vastavalt 3% ja 10%).

Tabel 46. Hinnang esimese vahekorra õnnestumisele, uuringurühmade kaupa (% elu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest)

Hinnang	7.–9. klass (14–15)	10.–12. klass (16–18)	Kutsekool (16–18)	KOKKU (14–18)
Kõik õnnestus suurepäraselt	41	23	33	30
Tundsime end hästi, kuigi olime ebakindlad ja kohmakad	30	43	37	38
Jättis ükskõikseks, ei pakkunud midagi erilist	8	19	14	15
Tundsin häbi ja piinlikkust	7	6	6	7
Ei oska öelda	14	9	10	10
KOKKU	100	100	100	100

Joonis 14. Hinnang esimese vahekorra õnnestumisele, kõikide noorte kohta (14–18-aastased) vastaja vanuse kaupa esimese vahekorra ajal (% elu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest)

Uimastite tarvitamine enne esimest vahekorda

Noortelt küsiti uimastite (alkoholi ja narkootikumide) tarvitamise kohta enne esimest seksuaalvahekorda kaks küsimust. Seksuaalkogemusega noortest 28% oli ise enne esimest vahekorda tarvitanud kas alkoholi ja/või narkootikume ning 24%-l oli partner tarvitanud uimasteid. Kui neid kahte küsimust koos vaadata, siis selgub, et noortest kaks kolmandikku olid sellises esimeses vahekorras, millele eelnevalt ei olnud kumbki uimasteid tarvitanud, samas iga neljas esimene vahekord leidis aset, kui enne olid mõlemad alkoholi ja/või narkootikume tarvitanud (tabel 47).

Tabel 47. Uimastite tarvitamine enne esimest vahekorda, uuringurühmade kaupa (% elu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest)

Tarvitamine	7.–9. klass (14–15)	10.–12. klass (16–18)	Kutsekool (16–18)	KOKKU (14–18)
Mõlemad olid tarvitanud	19	24	25	24
Mina olin tarvitanud, partner ei olnud	3	2	2	2
Mina ei olnud tarvitanud, partner oli	3	2	2	2
Mina ei olnud tarvitanud, partneri kohta ei oska öelda	5	5	6	5
Mina olin tarvitanud, partneri kohta ei oska öelda	3	1	3	2
Kumbki ei olnud tarvitanud	67	66	62	65
KOKKU	100	100	100	100

6.2 Seksuaalpartnerid

6.2.1 Seksuaalpartnerite arv

Kui tavaliselt oleme noortelt küsinud partnerite arvu küsitlusele eelnenud 12 kuu kohta, siis 2021. aastal küsiti esimest korda lisaks partnerite arvu kogu elu jooksul. Tulemused on näidatud tabelis 48 ja 49 ning kajastatud [teemalehel 9](#). Erinevate sotsiaal-demograafiliste rühmade kaupa on andmed esitatud [lisas 2 tabelites 73–74](#).

Tabel 48. Partnerite arv elu jooksul, uuringurühmade kaupa (elu jooksul seksuaalvahekorras olnud noorte kohta)

Uuringurühm (esindatav vanuserühm)	N	Min; max	Keskmine (SD)	Mediaan (IQR)
7.–9. klass (14–15)	188	1; 30	2,5 (4,04)	1 (1)
10.–12. klass (16–18)	460	1; 84	2,6 (5,27)	1 (2)
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)	625	1; 84	2,5 (4,91)	1 (1)
Kutsekool (16–18)	690	1; 55	3,5 (4,91)	2 (3)
10.–12. klass + kutsekool (16–18)	1053	1; 84	2,9 (5,17)	1 (2)
NOORED KOKKU (14–18)	1077	1; 84	2,8 (4,95)	1 (2)

Tabel 49. Partnerite arv viimase 12 kuu jooksul, uuringurühmade kaupa (viimase 12 jooksul seksuaalvahekorras olnud noorte kohta)

Uuringurühm (esindatav vanuserühm)	N	Min; max	Keskmine (SD)	Mediaan (IQR)
7.–9. klass (14–15)	152	1; 20	1,8 (2,25)	1 (1)
10.–12. klass (16–18)	404	1; 81	1,8 (4,43)	1 (1)
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)	538	1; 81	1,8 (3,91)	1 (1)
Kutsekool (16–18)	576	1; 55	2,1 (3,30)	1 (1)
10.–12. klass + kutsekool (16–18)	908	1; 81	1,9 (4,04)	1 (1)
NOORED KOKKU (14–18)	916	1; 81	1,9 (3,74)	1 (1)

6.2.2 Seksuaalpartneri tüüp

Püsi- ja juhupartnerite kohta esitati noortele küsimused viimase 12 kuu kohta. Seksuaalpartnerite kohta, kellega on seotud suurem risk nakatuda HIVi või teistesse infektsioonidesse (partner, kellega tutvuti internetis või mobiiliäpi kaudu, samast soost partner, narkootikume süstiv partner), küsiti kogu elu kogemust. Tulemused on esitatud [teemalehel 9](#) ning [lisas 2 tabelites 75–80](#). Juhupartneri kohta uurisime lisaks, kuidas viimasel korral kohtuti ja kas tarvitati uimasteid.

Juhupartnerid

Viimase 12 kuu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest 28% oli vahekorras juhupartneriga (viimase 12 kuu jooksul seksuaalvahekorras olnud põhikoolinoortest 27%, gümnaasiuminoortest 26% ja kutsekoolinoortest 31%). Enam kui viiendik juhuvahekorras olnud noortest kohtus oma viimase juhupartneriga erapeol, ligi viiendik oli juhupartneriga ammu tuttav ning veidi üle kümnendiku kohtus koolis (tabel 50).

Viimase 12 kuu jooksul juhuvahekorras olnud noortest 54% oli enne viimast juhuseksi tarvitanud uimasteid (alkoholi ja/või narkootikume). Sama palju (54%) oli ka neid, kelle viimane juhupartner oli tarvitanud uimasteid. Kokku 49% oli viimati juhuvahekorras, enne mida olid mõlemad partnerid tarvitanud uimasteid, ning 34% oli juhuvahekorras, kus kumbki partner oli kaine (tabel 51).

Tabel 50. Viimase juhupartneriga tutvumise kohad, uuringurühmade kaupa (% viimase 12 kuu jooksul juhuvahekorras olnud noortest)

Tutvumise koht/viis	7.–9. klass (14–15)	10.–12. klass (16–18)	Kutsekool (16–18)	KOKKU (14–18)
Koolis	15	10	14	12
Tööl või töö kaudu	2	2	2	2
Pubis, baaris, ööklubis jmt	3	11	7	8
Erapeol (nt pidu kellegi kodus, pinnapidu)	29	25	28	27
Sõbrad või perekond tutvustasid	12	13	9	11
Spordiklubis, huviringis	4	1	1	2
Puhkusereisil	–	1	1	1
Interneti tutvumissaidil või mobiiliäpi kaudu	1	11	8	9
Internetis, kuid mitte tutvumissaidil	11	8	9	8
Oleme ammu tuttavad	19	15	15	16
Avalikus kohas (pargis, kohvikus, poes, ühistranspordis)	4	3	4	3
Inimene, kellele maksin seksi eest raha (seksitöötaja, prostituut)	–	–	–	–
Mujal	–	–	3	1
KOKKU	100	100	100	100
N (viimase 12 kuu jooksul juhuvahekorras olnud noored)	41	104	176	252

Tabel 51. Uimastite tarvitamine enne viimast vahekorda juhupartneriga, uuringurühmade kaupa (% viimase 12 kuu jooksul juhuvahekorras olnud noortest)

Tarvitamine	7.–9. klass (14–15)	10.–12. klass (16–18)	Kutsekool (16–18)	KOKKU (14–18)
Mõlemad olid tarvitanud	41	54	48	49
Mina olin tarvitanud, partner ei olnud	–	2	4	2
Mina ei olnud tarvitanud, partner oli	6	7	1	5
Mina ei olnud tarvitanud, partneri kohta ei oska öelda	11	7	8	8
Mina olin tarvitanud, partneri kohta ei oska öelda	–	1	4	2
Kumbki ei olnud tarvitanud	42	29	35	34
KOKKU	100	100	100	100
N (viimase 12 kuu jooksul juhuvahekorras olnud noored)	41	104	176	252

6.3 Kondoomi kasutamine

Kondoomi kasutamise teemalised küsimused esitati noortele esimese ja viimase seksuaalvahekorra kohta, need näitavad kajastavad kondoomi üldist kasutamise taset ning kirjeldavad riskeeriva seksuaalkäitumise üldist taset. Viimase 12 kuu jooksul toimunud vahekordade kohta püsi- ja juhupartneri puhul uuriti kondoomi kasutamise sagedust 4-pallisel skaalal (1 – iga kord, 2 – enamikul kordadel, 3 – mõnel korral, 4 – mitte kordagi) (tabel 52). Oluline riskikäitumist kajastav indikaator on: noored, kes kasutasid iga juhuvahekorra ajal kondoomi. See näitab kondoomi järjepideva kasutamise taset. Püsipartneri puhul, kui on vastastikune usaldus ja partnerid on ennast STLIde suhtes kontrollinud, ei ole kondoomi kasutamine nakkuste vältimiseks vajalik, kuid siiski üheks võimaluseks soovimatut rasedust ära hoida. Juhupartneri korral aga peaks kondoomi kasutama iga vahekorra ajal, sest see on ainuke viis, kuidas hoiduda nakatumisest STLIdesse. Viimase vahekorra kohta juhupartneriga küsiti paar lisaküsimust kondoomi peale panemise ning purunemise või libisemise teemal.

Kondoomi kasutamisest annab ülevaate [teemaleht 10](#) ning [lisas 2 tabelid 81–86](#).

Tabel 52. Kondoomi kasutamise sagedus püsi- ja juhupartneriga vahekorras viimase 12 kuu jooksul, uuringurühmade kaupa (% vastavas vahekorras olnud noortest)

Uuringurühm (esindatav vanuserühm)	Iga kord	Enamikul kordadel	Mõnel korral	Mitte kordagi	Kokku	N (vastavas vahekorras olnud noored)
Seksuaalvahekorras püsipartneriga						
7.–9. klass (14–15)	47	27	13	13	100	106
10.–12. klass (16–18)	41	25	20	14	100	321
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)	42	25	19	14	100	411
Kutsekool (16–18)	34	24	20	22	100	435
10.–12. klass + kutsekool (16–18)	38	25	20	17	100	707
NOORED KOKKU (14–18)	40	25	19	16	100	699
Seksuaalvahekorras juhupartneriga						
7.–9. klass (14–15)	63	8	13	16	100	41
10.–12. klass (16–18)	47	24	8	21	100	103
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)	52	19	9	20	100	140
Kutsekool (16–18)	42	20	15	23	100	176
10.–12. klass + kutsekool (16–18)	45	22	11	22	100	251
NOORED KOKKU (14–18)	49	19	11	21	100	252

Viimase aasta jooksul juhupartneriga vahekorras olnud noortest 65% kasutas viimase juhuseksi ajal kondoomi. Küsisime kondoomi kasutanud noortelt, kas nad kasutasid seda kogu seksuaalvahekorra jooksul ning kas viimasel korral kondoom purunes või libises maha. Selgus, et 6% pani kondoomi peale enne seemnepurset või kasutas kondoomi vaid vaginaalse seksi ajal. 12%-l aga kondoom purunes või libises vahekorra ajal maha. Neid kahte näitajat koos vaadates selgub, et kokku 17% kas ei kasutanud kogu vahekorra ajal kondoomi ja/või kondoom libises maha või purunes. Rasestuda ja viirustesse nakatuda võib ka eelsperma ajal ning kondoomi purunemisel või maha libisemisel kaitse kaob. Kui arvestada see 17% maha nendest, kes kondoomi kasutasid, siis **turvaliselt käitus viimase juhuvahekorra ajal 48% noortest.**

Kondoomi kasutamata jätmise põhjused

Viimase vahekorra ajal (eristamata partneri tüüpi) kasutas kondoomi 61% viimase 12 kuu jooksul vahekorras olnud noortest, ei kasutanud 39%. Noortelt, kes viimase vahekorra ajal ei kasutanud kondoomi, küsiti põhjuseid. Kõige sagedamini (52%) on kondoomi kasutamata jätmise põhjuseks kindel partner ja vastastikune usaldus. Kolmandik noortest jättis kondoomi kasutamata, sest kasutati muid rasestumisvastaseid vahendeid, ning ligi kolmandik leidis, et kondoom vähendab mõnutunnet. Rohkem kui viiendik noortest katkestas seksuaalvahekorra enne seemnepurset (tabel 53).

Võrreldes tütarlastega on noormehed enam põhjendanud kondoomi kasutamata jätmist sellega, et kondoom vähendab mõnutunnet (noormeestest 38% vs. 24% tütarlastest), ning ei usuta, et partneril võib olla HIV või mõni muu STLI (noormeestest 27% vs. 14% tütarlastest). Samas ei julgenud tütarlastest 3% oma partneriga kondoomi kasutamisest rääkida, noormeeste hulgas ei leidunud ühtegi sellist põhjendust.

Tabel 53. Kondoomi kasutamata jätmise põhjused uuringurühmade kaupa (% viimase vahekorra ajal kondoomi mitte kasutanud noortest)

Tarvitamine	7.–9. klass (14–15)	10.–12. klass (16–18)	Kutsekool (16–18)	KOKKU (14–18)
Mul on kindel partner ja meil on vastastikune usaldus	44	56	51	52
Minu partner ei soovinud kondoomi kasutada	27	20	20	21
Mina ei soovinud kondoomi kasutada	36	17	22	21
Kondoom vähendab mõnutunnet	30	26	36	30
Kondoomi peale panemine vahekorra ajal on tülikas	18	12	12	13
Meil ei olnud raha kondoomi ostmiseks	2	1	5	2
Ma ei usu, et mu partneril on HIV või muu seksuaalsel teel leviv nakkus	26	21	15	20
Kummalgi ei olnud kondoomi kaasas	29	14	19	18
Ma ei julgenud partneriga kondoomi kasutamisest rääkida	–	3	1	2
Ma ei oska kondoomi kasutada	2	1	1	1
Kasutasime katkestatud seksuaalvahekorda (mees ei lase spermat tuppe)	35	27	22	27
Me ei olnud vahekorras, oli ainult oraalseks	6	5	2	4
Kasutasime muid rasestumisvastaseid vahendeid	17	41	30	34
Ma ei mõelnud kondoomi peale	19	9	11	11
Planeerime rasedust/mina olen või minu partner on juba rase	–	–	3	1
Muu põhjus	6	10	6	8
N (viimase vahekorra ajal kondoomi mitte kasutanud noored)	39	167	256	358

6.4 Seoseid riskeeriva seksuaalkäitumisega

Võimalike seoste hindamiseks tehti gümnaasiumis ja kutsekoolis õppivate noorte hulgas (põhikooliõpilaste seas on vähe seksuaalvahekorra kogemusega noori) kahemõtteline analüüs. Analüüsiks valiti üldise tervise, uimastite tarvitamise, teadmiste ja hoiakutega seotud näitajad.

Üldistades võib öelda, et kõige enam on riskeeriv seksuaalkäitumine seotud uimastite tarvitamisega ning vähem teadmistega. Täpsemalt on seosed esitatud tabelites 54–60.

Seksuaalvahekorra kogemusega on seotud nii tubakatoodete, alkoholi kui ka narkootikumide tarvitamine: **seksuaalvahekorras olnud noorte hulgas on rohkem neid, kes on erinevaid uimasteid tarvitanud.** Erinevused tulevad esile nii kogu elu puudutavate kui ka intensiivsust kajastavate ja küsitlusele eelnenud nelja nädala näitajate puhul. Seksuaalvahekorra kogemusega noorte hulgas **on paremad teadmised HIVi ning teiste STLide levikuteedest ja vältimise meetoditest.** Seksuaalvahekorra kogemusega noored **hindavad madalamalt kondoomide tunnetuslikku komponenti ja kõrgemalt kasutatavust** (tabel 54).

Ka partnerite arv küsitlusele eelnenud aasta jooksul on seotud uimastite tarvitamisega. Tubakatoodete ja narkootikumide tarvitamisega võrreldes on alkoholi tarvitamisega seosed veidi nõrgemad, kuid valdavalt siiski

statistiliselt olulised. **Noored, kellel on küsitlusele eelnenud 12 kuu jooksul olnud mitu partnerit, tarvitavad rohkem uimasteid.** Tugevamad on seosed intensiivsema tarvitamise ning küsitlusele eelnenud nelja nädala näitajatega. Mitme partneriga noored **suhtuvad kondoomidesse negatiivsemalt** (erinevus noortega, kellel on üks partner, ei ilmne vaid tõhususe faktori puhul) (tabel 55).

Juhuvahekorras olnud noorte hulgas on rohkem uimastite tarvitajaid, ka siin tuleb esile veidi nõrgem seos alkoholi tarvitamisega (tabel 56).

Erinevatest kondoomi kasutamisega seotud indikaatoritest ilmneb kõige rohkem seoseid esimese vahekorra ajal kondoomi kasutamisega. **Noored, kes ei kasutanud esimese vahekorra ajal kondoomi, hindavad oma üldist tervist madalamalt ning nende hulgas võivad olla vaimse tervise probleemid rohkem levinud.** Uimastite tarvitamise osas ilmnevad seosed tubakatoodete ja narkootikumide tarvitamisega: noored, kes ei kasutanud esimese vahekorra ajal kondoomi, **tarvitasid tubakatooteid ja narkootikume rohkem.** Kõige selgemad seosed kondoomiga seotud hoiakute ja riskeeriva seksuaalkäitumise vahel tulevad esile just esimese vahekorra ajal kondoomi kasutamise puhul. Noortel, kes ei kasutanud esimese vahekorra ajal kondoomi, **on kondoomide suhtes negatiivsem hoiak**, see tuleb olulisena esile kõikide faktorite puhul eraldi ning üldise skoori puhul (tabel 57).

Kõige vähem seoseid on juhupartneriga kondoomi kasutamise puhul (tabel 58 ja 59). Ilmselt on siin põhjuseks juhuvahekorras olnud noorte väike esindatus selle uuringu valimis.

Kui partneritüüpi mitte eristada ja vaadata üldist kondoomi kasutamise taset (ehk kondoomi kasutamist viimase vahekorra ajal), siis ilmnevad seosed uimastite tarvitamisega (ka siin vähem alkoholi tarvitamisega): **viimase vahekorra ajal ilma kondoomita seksinud noorte hulgas on rohkem uimastite tarvitajaid.** Nendel, kes ei kasutanud viimase vahekorra ajal kondoomi, on paremad teadmised STLide levikuteedest ja vältimise meetoditest, **samas aga suhtuvad nad kondoomidesse negatiivsemalt** (tabel 60).

Riskeeriva seksuaalkäitumise ja erinevate näitajate seoste andmed on esitatud [teemalehtedel 8, 9 ja 10](#).

Tabel 54. Erinevate tervise- ja riskikäitumise ning teadmiste ja hoiakutega seotud näitajate seos **seksuaalvahekorra kogemusega elu jooksul**, gümnaasiumi- ja kutsekoolinoorte kohta (16–18-aastased)

Näitaja	On olnud seksuaalvahekorras	Ei ole olnud seksuaalvahekorras	p
Hinnang oma tervisele hea + väga hea %	71	71	1,000
Võib esineda vaimse tervise probleem (MHI-5 ≤ 52) %	39	35	0,065
Vaba aja veetmine pubis, baaris, ööklubis viimase nelja nädala jooksul %	30	17	< 0,001
Tubakatoodete tarvitamine elu jooksul %	81	46	< 0,001
Tubakatoodete igapäevane tarvitamine elu jooksul %	42	14	< 0,001
E-sigarettide tarvitamine viimase nelja nädala jooksul %	64	35	< 0,001
Alkoholi proovimine elu jooksul %	95	77	< 0,001
Alkoholi tarvitamine viimase nelja nädala jooksul %	69	46	< 0,001
Purju joomine elu jooksul %	88	52	< 0,001
Purju joomine viimase nelja nädala jooksul %	57	29	< 0,001
Narkootikumide proovimine elu jooksul %	57	26	< 0,001
Narkootikumide tarvitamine viimase nelja nädala jooksul %	20	7	< 0,001
Narkootikumide korduv tarvitamine elu jooksul %	40	16	< 0,001
Korrektssed teadmised HIVi levikuteedest %	59	53	0,001
Korrektssed teadmised STLIde levikuteedest %	46	37	< 0,001
Korrektssed teadmised STLIde vältimise meetoditest %	63	45	< 0,001
Kondoomiga seotud hoiakute üldine skoor	70,5	69,9	0,647
Kondoomide tajutud tõhususe keskmine skoor	17,2	17,0	0,228
Kondoomide tunnetusliku komponendi keskmine skoor	25,2	26,7	< 0,001
Kondoomide kasutatavuse keskmine skoor	28,1	26,2	< 0,001

Tabel 55. Erinevate tervise- ja riskikäitumise ning teadmiste ja hoiakutega seotud näitajate seos **partnerite arvuga viimase 12 kuu jooksul**, gümnaasiumi- ja kutsekoolinoorte kohta (16–18-aastased) (viimase 12 kuu jooksul seksuaalvahekorras olnud noorte kohta)

Näitaja	Üks seksuaalpartner	Kaks seksuaalpartnerit ja rohkem	p
Hinnang oma tervisele hea + väga hea %	73	66	0,069
Võib esineda vaimse tervise probleem (MHI-5 ≤ 52) %	39	41	0,769
Vaba aja veetmine pubis, baaris, ööklubis viimase nelja nädala jooksul %	26	43	< 0,001
Tubakatoodete tarvitamine elu jooksul %	77	90	< 0,001
Tubakatoodete igapäevane tarvitamine elu jooksul %	38	54	< 0,001
E-sigarettide tarvitamine viimase nelja nädala jooksul %	59	76	< 0,001
Alkoholi proovimine elu jooksul %	95	96	0,499
Alkoholi tarvitamine viimase nelja nädala jooksul %	67	77	0,003
Purju joomine elu jooksul %	87	92	0,023
Purju joomine viimase nelja nädala jooksul %	54	64	0,004
Narkootikumide proovimine elu jooksul %	53	69	< 0,001
Narkootikumide tarvitamine viimase nelja nädala jooksul %	18	28	0,001
Narkootikumide korduv tarvitamine elu jooksul %	35	53	< 0,001
Korrektssed teadmised HIVi levikuteedest %	62	60	0,610
Korrektssed teadmised STLIde levikuteedest %	47	42	0,198
Korrektssed teadmised STLIde vältimise meetoditest %	66	62	0,264
Kondoomiga seotud hoiakute üldine skoor	71,5	68,7	0,002
Kondoomide tajutud tõhususe keskmine skoor	17,4	16,9	0,087
Kondoomide tunnetusliku komponendi keskmine skoor	25,5	24,2	0,013
Kondoomide kasutatavuse keskmine skoor	28,6	27,6	0,012

Tabel 56. Erinevate tervise- ja riskikäitumise ning teadmiste ja hoiakutega seotud näitajate seos **juhupartneri olemasoluga viimase 12 kuu jooksul**, gümnaasiumi- ja kutsekoolinoorte kohta (16–18-aastased) (viimase 12 kuu jooksul seksuaalvahekorras olnud noorte kohta)

Näitaja	On juhupartner	Ei ole juhupartnerit	p
Hinnang oma tervisele hea + väga hea %	68	72	0,249
Võib esineda vaimse tervise probleem (MHI-5 ≤ 52) %	42	39	0,319
Vaba aja veetmine pubis, baaris, ööklubis viimase nelja nädala jooksul %	41	28	< 0,001
Tubakatoodete tarvitamine elu jooksul %	92	77	< 0,001
Tubakatoodete igapäevane tarvitamine elu jooksul %	54	39	< 0,001
E-sigarettide tarvitamine viimase nelja nädala jooksul %	76	60	< 0,001
Alkoholi proovimine elu jooksul %	97	95	0,114
Alkoholi tarvitamine viimase nelja nädala jooksul %	79	67	< 0,001
Purju joomine elu jooksul %	93	87	0,024
Purju joomine viimase nelja nädala jooksul %	69	53	< 0,001
Narkootikumide proovimine elu jooksul %	75	52	< 0,001
Narkootikumide tarvitamine viimase nelja nädala jooksul %	33	17	< 0,001
Narkootikumide korduv tarvitamine elu jooksul %	60	34	< 0,001
Korrektssed teadmised HIVi levikuteedest %	60	62	0,648
Korrektssed teadmised STLIde levikuteedest %	45	45	1,000
Korrektssed teadmised STLIde vältimise meetoditest %	62	66	0,353
Kondoomiga seotud hoiakute üldine skoor	70,4	70,7	0,815
Kondoomide tajutud tõhususe keskmine skoor	17,4	17,1	0,398
Kondoomide tunnetusliku komponendi keskmine skoor	24,9	25,2	0,639
Kondoomide kasutatavuse keskmine skoor	28,1	28,4	0,583

Tabel 57. Erinevate tervise- ja riskikäitumise ning teadmiste ja hoiakutega seotud näitajate seos **esimese vahekorra ajal kondoomi kasutamisega**, gümnaasiumi- ja kutsekoolinoorte kohta (16–18-aastased) (elu jooksul seksuaalvahekorras olnud noorte kohta)

Näitaja	Kasutas kondoomi	Ei kasutanud kondoomi; ei mäleta	p
Hinnang oma tervisele hea + väga hea %	75	62	< 0,001
Võib esineda vaimse tervise probleem (MHI-5 ≤ 52) %	35	49	< 0,001
Vaba aja veetmine pubis, baaris, ööklubis viimase nelja nädala jooksul %	71	68	0,362
Tubakatoodete tarvitamine elu jooksul %	79	87	0,003
Tubakatoodete igapäevane tarvitamine elu jooksul %	40	50	0,006
E-sigarettide tarvitamine viimase nelja nädala jooksul %	63	67	0,344
Alkoholi proovimine elu jooksul %	95	96	0,343
Alkoholi tarvitamine viimase nelja nädala jooksul %	70	68	0,596
Purju joomine elu jooksul %	87	91	0,087
Purju joomine viimase nelja nädala jooksul %	56	57	0,778
Narkootikumide proovimine elu jooksul %	55	63	0,029
Narkootikumide tarvitamine viimase nelja nädala jooksul %	17	30	< 0,001
Narkootikumide korduv tarvitamine elu jooksul %	37	50	< 0,001
Korrektssed teadmised HIVi levikuteedest %	61	54	0,035
Korrektssed teadmised STLIde levikuteedest %	45	47	0,728
Korrektssed teadmised STLIde vältimise meetoditest %	64	58	0,074
Kondoomiga seotud hoiakute üldine skoor	72,1	66,4	< 0,001
Kondoomide tajutud tõhususe keskmine skoor	17,4	16,4	< 0,001
Kondoomide tunnetusliku komponendi keskmine skoor	25,8	23,8	< 0,001
Kondoomide kasutatavuse keskmine skoor	28,8	26,2	< 0,001

Tabel 58. Erinevate tervise- ja riskikäitumise ning teadmiste ja hoiakutega seotud näitajate seos **järjepideva kondoomi kasutamise**ga juhuvahekordades viimase 12 kuu jooksul, gümnaasiumi- ja kutsekoolinoorte kohta (16–18-aastased) (viimase 12 kuu jooksul juhuvahekorras olnud noorte kohta)

Näitaja	Kasutas alati kondoomi	Ei kasutanud alati kondoomi	p
Hinnang oma tervisele hea + väga hea %	76	62	0,028
Võib esineda vaimse tervise probleem (MHI-5 ≤ 52) %	39	46	0,299
Vaba aja veetmine pubis, baaris, ööklubis viimase nelja nädala jooksul %	35	46	0,068
Tubakatoodete tarvitamine elu jooksul %	89	95	0,148
Tubakatoodete igapäevane tarvitamine elu jooksul %	50	57	0,247
E-sigarettide tarvitamine viimase nelja nädala jooksul %	70	81	0,052
Alkoholi proovimine elu jooksul %	96	98	0,703
Alkoholi tarvitamine viimase nelja nädala jooksul %	76	82	0,211
Purju joomine elu jooksul %	87	97	0,005
Purju joomine viimase nelja nädala jooksul %	63	73	0,097
Narkootikumide proovimine elu jooksul %	70	80	0,075
Narkootikumide tarvitamine viimase nelja nädala jooksul %	22	42	0,001
Narkootikumide korduv tarvitamine elu jooksul %	52	66	0,027
Korrektssed teadmised HIVi levikuteedest %	59	60	0,898
Korrektssed teadmised STLIde levikuteedest %	43	48	0,445
Korrektssed teadmised STLIde vältimise meetoditest %	62	62	1,000
Kondoomiga seotud hoiakute üldine skoor	72,1	69,1	0,065
Kondoomide tajutud tõhususe keskmine skoor	17,4	17,3	0,856
Kondoomide tunnetusliku komponendi keskmine skoor	26,2	23,9	0,016
Kondoomide kasutatavuse keskmine skoor	28,5	27,9	0,358

Tabel 59. Erinevate tervise- ja riskikäitumise ning teadmiste ja hoiakutega seotud näitajate seos **kondoomi kasutamise**ga viimase juhuvahekorra ajal, gümnaasiumi- ja kutsekoolinoorte kohta (16–18-aastased) (viimase 12 kuu jooksul juhuvahekorras olnud noorte kohta)

Näitaja	Kasutas kondoomi	Ei kasutanud kondoomi	p
Hinnang oma tervisele hea + väga hea %	72	63	0,160
Võib esineda vaimse tervise probleem (MHI-5 ≤ 52) %	43	41	0,792
Vaba aja veetmine pubis, baaris, ööklubis viimase nelja nädala jooksul %	43	38	0,425
Tubakatoodete tarvitamine elu jooksul %	90	96	0,140
Tubakatoodete igapäevane tarvitamine elu jooksul %	50	59	0,189
E-sigarettide tarvitamine viimase nelja nädala jooksul %	73	81	0,166
Alkoholi proovimine elu jooksul %	97	99	0,408
Alkoholi tarvitamine viimase nelja nädala jooksul %	76	84	0,145
Purju joomine elu jooksul %	89	97	0,029
Purju joomine viimase nelja nädala jooksul %	65	74	0,159
Narkootikumide proovimine elu jooksul %	70	84	0,016
Narkootikumide tarvitamine viimase nelja nädala jooksul %	29	39	0,124
Narkootikumide korduv tarvitamine elu jooksul %	56	66	0,113
Korrektssed teadmised HIVi levikuteedest %	60	60	1,000
Korrektssed teadmised STLIde levikuteedest %	43	50	0,303
Korrektssed teadmised STLIde vältimise meetoditest %	63	61	0,894
Kondoomiga seotud hoiakute üldine skoor	71,9	68,1	0,019
Kondoomide tajutud tõhususe keskmine skoor	17,3	17,6	0,543
Kondoomide tunnetusliku komponendi keskmine skoor	26,0	23,3	0,005
Kondoomide kasutatavuse keskmine skoor	28,7	27,3	0,033

Tabel 60. Erinevate tervise- ja riskikäitumise ning teadmiste ja hoiakutega seotud näitajate seos **kondoomi kasutamisega viimase vahekorra ajal**, gümnaasiumi- ja kutsekoolinoorte kohta (16–18-aastased) (viimase 12 kuu jooksul juhuvahekorras olnud noorte kohta)

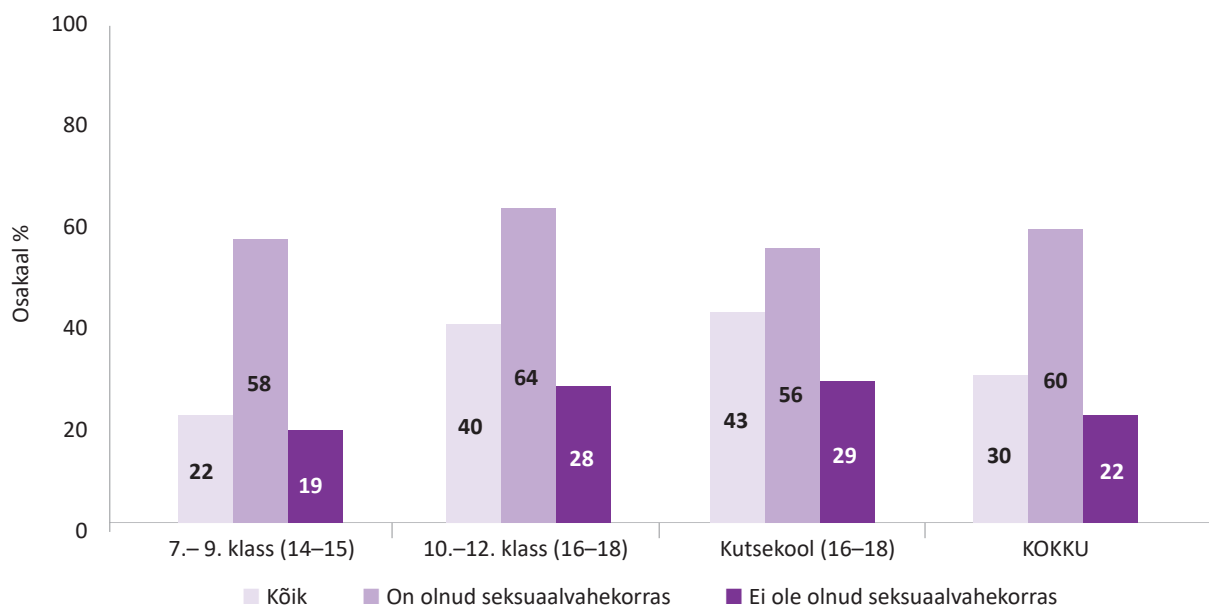
Näitaja	Kasutas kondoomi	Ei kasutanud kondoomi	p
Hinnang oma tervisele hea + väga hea %	75	66	0,005
Võib esineda vaimse tervise probleem (MHI-5 ≤ 52) %	38	42	0,334
Vaba aja veetmine pubis, baaris, ööklubis viimase nelja nädala jooksul %	71	67	0,214
Sigarettide tarvitamine elu jooksul %	79	85	0,012
Sigarettide igapäevane tarvitamine elu jooksul %	40	48	0,029
E-sigarettide tarvitamine viimase nelja nädala jooksul %	63	67	0,179
Alkoholi proovimine elu jooksul %	94	97	0,114
Alkoholi tarvitamine viimase nelja nädala jooksul %	69	73	0,266
Purju joomine elu jooksul %	87	92	0,024
Purju joomine viimase nelja nädala jooksul %	57	58	0,632
Narkootikumide proovimine elu jooksul %	52	66	< 0,001
Narkootikumide tarvitamine viimase nelja nädala jooksul %	20	23	0,246
Narkootikumide korduv tarvitamine elu jooksul %	35	49	< 0,001
Korrektssed teadmised HIVi levikuteedest %	61	61	1,000
Korrektssed teadmised STLIde levikuteedest %	41	51	0,005
Korrektssed teadmised STLIde vältimise meetoditest (%)	60	70	0,002
Kondoomiga seotud hoiakute üldine skoor	73,4	66,8	< 0,001
Kondoomide tajutud tõhususe keskmine skoor	17,2	17,2	0,788
Kondoomide tunnetusliku komponendi keskmine skoor	27,2	22,3	< 0,001
Kondoomide kasutatavuse keskmine skoor	29,0	27,4	< 0,001

7 Rasestumisest hoidumine

Selleks, et saada ülevaade, kuhu ja kelle poole on noored pöördunud rasestumisvastase nõuande või vahendi saamiseks, küsiti neilt „Kuhu või kelle poole Sa viimati pöördusid rasestumisvastase nõuande või vahendi saamiseks?“. Küsimustikus ette antud vastused on näidatud tabelis 61, lisatud on „muu lähedase inimesega rääkimine“ (so partneriga, partneri emaga, pereliikmega), mis tuli esile muude vastuste loetelust. See oli avatud võimalus, kuhu noored said ise oma vastuse lisada, kui nad ei leidnud ette antud loetelust sobivat valikut.

Ligi kolmandik kõikidest noortest on pöördunud rasestumisvastase nõuande või vahendi saamiseks kas spetsialisti poole või mujale. **Suurt rolli mängib** seejuures asjaolu, **kas noor inimene on olnud seksuaalvahekorras** või mitte – erinevus on ligi kolmekordne. Seksuaalvahekorra kogemusega noortest 60% on spetsialisti poole või mujale pöördunud, noortest, kellel see kogemus puudub, on vastav näitaja 22%. 16–18-aastaste rühmas ilmneb erinevus elu jooksul seksuaalvahekorras olnud noorte hulgas – võrreldes kutsekooliga on gümnaasiuminoorte hulgas mõnevõrra rohkem neid, kes on pöördunud rasestumisvastase nõuande või vahendi saamiseks spetsialisti poole või mujale (joonis 15).

Joonis 15. Noored, kes on pöördunud rasestumisvastase nõuande või vahendi saamiseks spetsialisti poole või mujale, uuringurühmade kaupa ja seksuaalvahekorra kogemuse järgi %

Kui vaadata **seksuaalvahekorra kogemusega** noori, siis **tütarlaste hulgas** on rasestumisvastase nõuande või vahendi saamiseks pöördujaid viiendiku võrra **rohkem** (joonis 16). Teiste sotsiaal-demograafiliste rühmade kohta on andmed esitatud [lisas 2 tabelites 87–88](#).

Joonis 16. Noored, kes on pöördunud rasestumisvastase nõuande või vahendi saamiseks spetsialisti poole või mujale, uuringurühmade ja sugude kaupa (% elu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest)

Rasestumisvastase nõuande või vahendi saamiseks **räägitakse kõige sagedamini ema ja/või isaga** (noortest 22%), eriti oluline on see nooremas kooliastmes. Sellele järgneb internetist info otsimine (16%), mida teevad eriti sageli gümnaasiuminoored. Kokku pöördus viimati mõne spetsialisti, kõige sagedamini eriarsti poole 13% noortest. Sama tähtis on sõbraga rääkimine, seda on teinud samuti 13% (tabel 61).

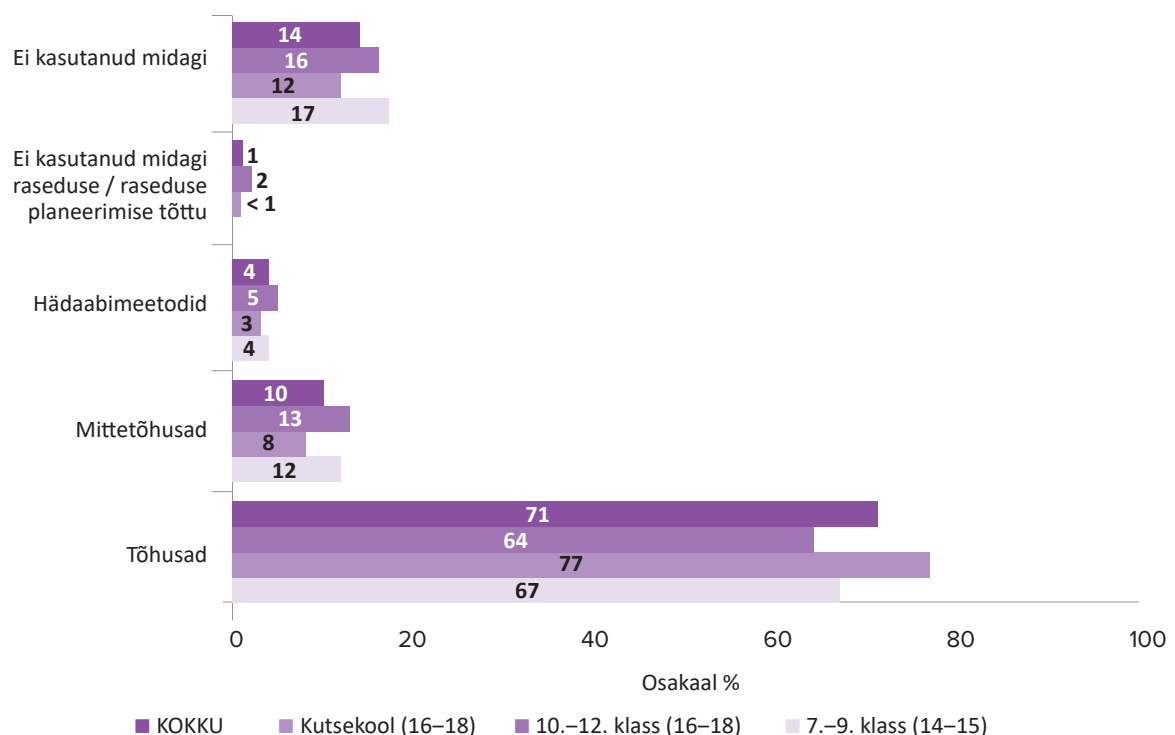
Tabel 61. Koht või inimene, kuhu või kelle poole pöörduiti viimati rasestumisvastase nõuande või vahendi saamiseks (% nõuande või vahendi saamiseks pöördunud noortest)

Koht/inimene	7.-9. klass (14-15)	10.-12. klass (16-18)	Kutsekool (16-18)	KOKKU (14-18)
Noorte nõustamiskeskus/seksuaaltervise kliinik	3	7	6	5
Eriarst (günekoloog, meestearst jt)	1	12	10	7
Perearst	1	1	2	1
Ema ja/või isa	27	18	19	22
Sõber	13	15	10	13
Muu lähedane inimene	1	1	1	1
Apteek	5	4	10	6
Kauplus	4	8	10	7
Internet	12	21	12	16
Muu	1	< 1	< 1	< 1
Ei mäleta	32	13	20	22
KOKKU	100	100	100	100
N (noored, kes on pöördunud nõuande või vahendi saamiseks spetsialisti poole või mujale)	487	552	579	1499

Võrreldes noormeestega on tütarlapsed pöördunud nõuande või vahendi saamiseks spetsialisti poole enam (kõikidest noortest vastavalt 6% ja 20%), eriti suur vahe tuleb esile seoses eriarstiga (vastavalt 1% ja 13%). Ka eelistavad tütarlapsed rohkem kellegagi rääkida: ema ja/või isaga (vastavalt 18% ja 25%) või sõbraga (vastavalt 10% ja 17%). Noormehed aga eelistavad pigem omal käel tegutseda: internetist infot otsida (vastavalt 18% ja 13%) või kauplust külastada (vastavalt 10% ja 4%).

Rasestumisest hoidumise meetoditega seoses esitati noortele küsimus viimase seksuaalvahekorra kohta. Vastuste loetelus oli nii tõhusaid (hormonaalsed vahendid, kondoomi kasutamine kogu vahekorra vältel, emakasisene spiraal) kui ka mittetõhusaid meetodeid (tupeloputus pärast seksuaalvahekorda, katkestatud seksuaalvahekord, mobiiliäpp, kalendrimetod, spermitsiidid, kondoomi peale panemine enne seemnepurset) ning hädaabimeetod (SOS-pillid). Kui vastaja oli märkinud mitu vastust ja nende hulgas oli tõhusaid meetodeid (nt hormonaalsed vahendid + kalendrimetod, kondoom kogu vahekorra vältel + spermitsiidid), siis loeti seda tõhusaks rasedusest hoidumiseks. Kui oli ära märgitud kondoomi kasutamine kogu seksuaalvahekorra vältel ja kondoomi peale panemine enne vahekorda, siis loeti see mittetõhusaks meetodiks, sest ei ole täpselt aru saada, kuidas kondoomi kasutati. Kui oli kasutatud mittetõhusaid meetodeid ning pärast vahekorrajärgseid tablette, siis arvestati, et kasutati hädaabimeetodit.

Noortest 71% kasutas viimase seksuaalvahekorra ajal tõhusaid rasestumisest hoidumise meetodeid ning 14% ei kasutanud mingit meetodit. 16–18-aastaste rühmas on võrreldes kutsekooliga gümnaasiuminoorte hulgas rohkem neid, kes kasutavad rasestumisest hoidumiseks tõhusaid vahendeid, ning vähem mittetõhusate vahendite kasutajaid (joonis 17). Eri sotsiaal-demograafiliste rühmade kohta on andmed esitatud [lisas 2 tabelis 89](#).

Joonis 17. Rasestumisest hoidumise meetodite tõhusus viimase seksuaalvahekorra ajal, uuringurühmade kaupa (% viimase 12 kuu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest)

Tabelis 62 on näidatud täpsem info rasestumisest hoidumise meetoditest. Tõhusatest meetoditest on kõige enam levinud kondoomide kasutamine kogu seksuaalvahekorra vältel ning 16–18-aastaste rühmas ka hormonaalsed vahendid (tabel 62). Viimase seksuaalvahekorra ajal kasutas topeltmeetodit (kondoom kogu vahekorra vältel + hormonaalsed vahendid või emakasisene vahend) küsitlusele eelnenud aasta jooksul vahekorras olnud noortest 5%. Ebatõhusatest vahenditest on kõige levinum katkestatud seksuaalvahekord. Sellised rasestumisest hoidumise meetodite kasutamise mustrid on ilmnunud ka varasematel uuringuaastatel.

Tabel 62. Rasedusest hoidumise meetodid viimase seksuaalvahekorra ajal, uuringurühmade kaupa (% viimase 12 kuu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest)

Meetod	7.–9. klass (14–15)	10.–12. klass (16–18)	Kutsekool (16–18)	KOKKU (14–18)
Hormonaalsed vahendid	7	23	18	18
Emakasisene vahend (spiraal)	1	1	2	1
Kondoom, mida kasutati kogu seksuaalvahekorra vältel	66	60	50	58
Kondoom, mis pandi peale enne seemnepurset	6	5	7	6
Spermitsiidid	1	–	1	< 1
Kalendrimeetod	5	4	3	4
Mobiiliäpp	5	4	3	4
Katkestatud seksuaalvahekord	8	11	10	10
Tupeloputus pärast seksuaalvahekorda	1	3	3	2
Vahekorrajärgsed tabletid (SOS-pillid)	10	8	10	9
Muud	< 1	1	1	1
Ei kasutanud mingit vahendit, sest mina olen või minu partner on rase / planeerime rasedust	–	< 1	2	1
Ei kasutanud mingit vahendit	17	12	16	14

8 Seksuaalne väärkohtlemine

Noortele esitati küsimus erinevate seksuaalse väärkohtlemise liikide kohta. Gümnaasiumi- ja kutsekoolinoortele (16–18-aastased) esitati vastamiseks kolmteist ning põhikoolinoortele (14–15-aastased) viis erinevat seksuaalse väärkohtlemise olukorda. Gümnaasiumi- ja kutsekooliõpilased vastasid, kas nad on vastu enda tahtmist neid olukordi kogenud, 4-pallisel skaalal (1 – seda ei ole minuga juhtunud, 2 – jah, ühel korral, 3 – jah, kahel korral või rohkem, 4 – eelistan mitte vastata). Põhikooliõpilased vastasid lihtsustatud skaalal (1 – seda ei ole minuga juhtunud, 2 – jah, seda on minuga juhtunud, 3 – eelistan mitte vastata).

Seksuaalset väärkohtlemist vaadeldakse jagatuna kolmeks liigiks: 1) seksuaalne väärkohtlemine internetis, 2) seksuaalne ahistamine ja 3) seksuaalvägivald (32). Vastamiseks esitati järgmised seksuaalse väärkohtlemise olukorrad internetis: keegi on jaganud Sinu alasti fotot või videot internetis, keegi on sundinud Sind internetis endast alasti fotot või videot jagama. Seksuaalse ahistamise kohta esitati järgmised olukorrad: keegi on vastu Sinu tahtmist näidanud Sulle enda suguelundeid, keegi on näidanud Sulle ennast alasti, keegi on sundinud Sind vaatama pornograafilist materjali (pilte, ajakirju, filme jmt), keegi on Sind käperdanud. Seksuaalvägivald seoses esitati vastamiseks järgmised olukorrad: keegi on sundinud Sind oma suguelundeid näitama või ennast lahti riietama, keegi on sundinud Sind masturbeerima, keegi on püüdnud Sind vägistada, kuid see ei õnnestunud, keegi on sundinud Sind tegema oraalseksi, keegi on sundinud Sind tegema anaalseksi, keegi on sundinud Sind olema seksuaalvahekorras.

Põhikoolinoored

Erinevaid olukordi (tabel 63) koos vaadates on vähemalt ühel korral mõnda neist **seksuaalse väärkohtlemise situatsioonist oma elu jooksul kogenud 28% põhikoolis õppivatest noortest (14–15-aastased)**. **Kõige rohkem on kogetud seksuaalset ahistamist**: vähemalt ühel korral on oma elu jooksul mõnes ahistamise olukorras olnud üle 20% põhikoolinoortest. Kümnendik on kogenud seksuaalset väärkohtlemist internetis. Põhikoolinoortest 2% on kogenud seksuaalvägivalda.

Noormeestest on seksuaalset väärkohtlemist kogenud 16% ning tütarlastest tunduvalt rohkem, 40%. Erinevate sotsiaal-demograafiliste rühmade kaupa on andmed esitatud [lisas 2 tabelites 90–93](#).

Tabel 63. Elu jooksul seksuaalse väärkohtlemise olukordade esinemine, 7.–9. klassi noorte kohta (14–15-aastased) %

Seksuaalse väärkohtlemise olukorrad Keegi on ...	Seda ei ole minuga juhtunud	Seda on minuga juhtunud	Eelistan mitte vastata	KOKKU
näidanud Sulle ennast alasti	79	14	7	100
Sind käperdanud	79	15	6	100
sundinud Sind olema seksuaalvahekorras	94	2	4	100
jaganud Sinu alasti fotot või videot internetis	90	6	4	100
sundinud Sind jagama internetis endast alasti fotot või videot	89	7	4	100
midagi muud teinud*	89	1	10	100

* Muude vastustena märgiti järgmist: on kasutatud ära alkoholi jooobes; ebasündsad kommentaarid; rääkis kõigile meie seksist ja näitas teistele minust alasti pilte; suudelnud mind vastu minu tahtmist (n = 4); kasutati vägivalda, löödi mind (n = 2); lükati tualetti ja imiteeriti seksuaalvahekorda; kasutati ära (n = 2).

Gümnaasiumi- ja kutsekoolinoored

16–18-aastastest noortest 45% on oma elu jooksul kogenud vähemalt ühte seksuaalse väärkohtlemise olukorda.

Gümnaasiumi- ja kutsekoolinoored on **kõige enam kogenud seksuaalset ahistamist**, kõige sagedamini soovimatut käperdamist (30%) ning kellegi poolt oma suguelundite näitamist (24%). Erinevates seksuaalvähivalla situatsioonides on olnud 2–8% noortest ning internetis seksuaalset väärkohtlemist on kogenud alla kümnendiku (tabel 64).

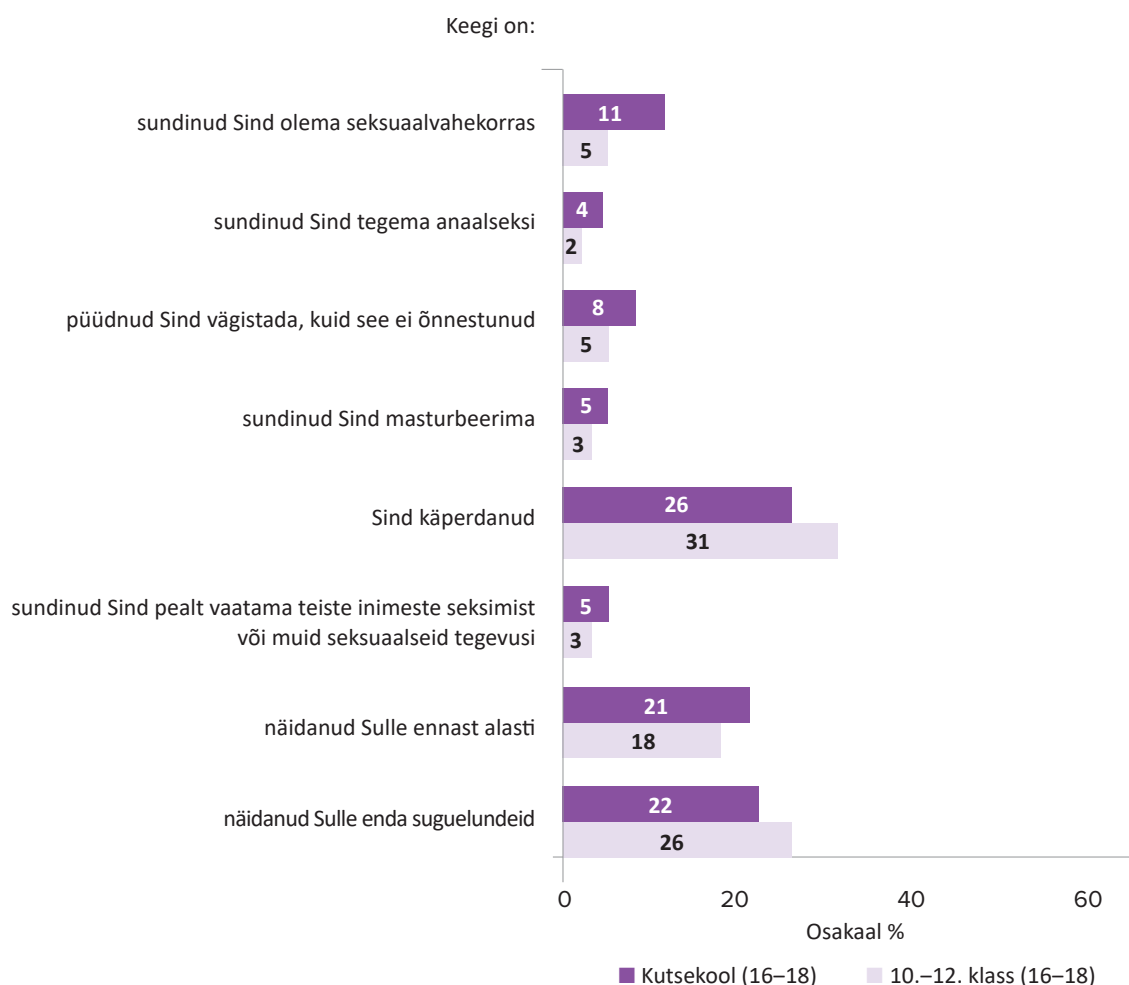
Tabel 64. Elu jooksul seksuaalse väärkohtlemise olukordade esinemine, gümnaasiumi- ja kutsekoolinoorte kohta (16–18-aastased) %

Seksuaalse väärkohtlemise olukorrad Keegi on ...	Seda ei ole minuga juhtunud	Seda on minuga juhtunud	Eelistan mitte vastata	KOKKU
näidanud Sulle enda suguelundeid	70	24	6	100
näidanud Sulle ennast alasti	76	19	5	100
sundinud Sind vaatama pornograafilist materjali (pilte, ajakirju, filme jmt)	86	10	4	100
sundinud Sind pealt vaatama teiste inimeste seksimist või muid seksuaalseid tegevusi (nt masturbeerimist)	93	3	4	100
Sind käperdanud	66	30	4	100
sundinud Sind oma suguelundeid näitama või ennast lahti riietama	88	8	4	100
sundinud Sind masturbeerima	93	3	4	100
püüdnud Sind vägistada, kuid see ei õnnestunud	90	6	4	100
sundinud Sind tegema oraalseksi	91	5	4	100
sundinud Sind tegema anaalseksi	94	2	4	100
sundinud Sind olema seksuaalvahekorras	89	7	4	100
jaganud Sinu alasti fotot või videot internetis	90	6	4	100
sundinud Sind jagama internetis endast alasti fotot või videot	89	7	4	100
midagi muud teinud*	93	2	5	100

* Muude vastustena märgiti järgmist: mulle on saadetud endast alasti pilte; mind on koju jälitatud ning minuga on räägitud nilbete seksuaalsete sõnadega; mind on tänaval vaadatud; mind on sunnitud suudlema, katsuma ja lakkuma kohti, mida ma pole tahtnud; mulle on tehtud lapsena seksuaalseid ebameeldivaid kommentaare; kui olin 7-aastane, siis üritati mind veenda seksuaalvahekorda, üks mees tegi oma keelega midagi imelikku ja katsus ennast kubemest.

Võrreldes kutsekooliõpilastega on gümnaasiuminoored enda hinnangul kogenud seksuaalset väärkohtlemist rohkem.

Vähemalt korra on oma elu jooksul laiemas mõistes seksuaalse väärkohtlemise olukorras olnud 40% kutsekooli- ja 48% gümnaasiuminoortest. Kõige suurem erinevus tuleb esile seoses soovimatu käperdamisega, seda on kogenud 31% gümnaasiumi- ja 26% kutsekoolinoortest. Kui vaadata seksuaalse väärkohtlemise eri liike, siis paistab silma, et **seksuaalvähivaldal on kutsekoolinoored rohkem kogenud**, kuigi protsentuaalselt on need erinevused väikesed. Olukorrad, kus kahe kooliastme vahel tulid esile statistiliselt olulised erinevused, on näidatud joonisel 18.

Joonis 18. Elu jooksul kogatud seksuaalse väärkohtlemise olukorrad, uuringurühmade kaupa 16–18-aastaste rühmas

Nii gümnaasiumi- kui ka kutsekoolinoorte hulgas on **võrreldes noormeestega tütarlapsed kogenud seksuaalset väärkohtlemist enam**. Vähemalt ühte seksuaalse väärkohtlemise olukorda on oma elu jooksul kogenud 31% noormeestest ja tütarlastest poole rohkem, 61%. Erinevate sotsiaal-demograafiliste rühmade kaupa on andmed esitatud [lisas 2 tabelites 90–93](#).

Kahemõõtmelise analüüsi käigus selgus, et **noortel, kes on kogenud oma elu jooksul seksuaalset väärkohtlemist**, on oma vanematega **kehvemad suhted** (tugevam seos on isaga suhtel), ka vanemate omavahelised suhted on kehvemad ning **vanemate ja pereliikmete hulgas** on enam levinud **uimastite tarvitamine** (tugevam on seos vanemate alkoholi tarvitamisega). Seksuaalset väärkohtlemist kogenud noored on ka **ise rohkem uimasteid tarvitanud**, samuti on tugevaim seos alkoholi tarvitamisega. Nad hindavad oma tervist halvemaks, väga tugev seos on **vaimse tervisega**. Seksuaalse väärkohtlemisega kokku puutunud noored on **suurema seksuaalkogemusega**, nende hulgas on rohkem **seksuaalsuhteid suurema riskiga partneritega** (interneti või mobiiliäpi kaudu kohatud partnerid, NSId, juhupartnerid). Kondoomi kasutamise puhul juhusuhetes näitavad andmed küll suunda, et seksuaalse väärkohtlemise kogemusega noored kasutavad taolistes vahekordades vähem kondoomi, kuid erinevused ei ole statistiliselt olulised (põhjuseks võib olla suhteliselt väike juhuvahekorras olnud noorte osakaal) (tabel 65).

Tabel 65. Erinevate tervise- ja riskikäitumise näitajate seos **seksuaalse väärkohtlemisega**, gümnaasiumi- ja kutsekoolinoorte kohta (16–18-aastased) %

Näitaja	On kogenud seksuaalset väärkohtlemist	Ei ole kogenud seksuaalset väärkohtlemist	p
Suhted emaga head + väga head	82	90	< 0,001
Suhted isaga head + väga head	69	82	< 0,001
Vanemate omavahelised suhted soojad ja südamlikud + üldiselt head	64	72	< 0,001
Vanematel võib esineda probleemne alkoholi tarvitamine	33	22	< 0,001
Pereliikmed on proovinud või tarvitavad praegu narkootikume	19	12	< 0,001
Hinnang oma tervisele hea + väga hea	64	77	< 0,001
Võib esineda vaimse tervise probleem (MHI-5 ≤ 52)	48	28	< 0,001
Sigaretide igapäevane tarvitamine elu jooksul	34	18	< 0,001
Purju joomine elu jooksul	79	55	< 0,001
Narkootikumide korduv tarvitamine elu jooksul	32	20	< 0,001
Seksuaalvahekorra kogemus	48	31	< 0,001
Seksuaalvahekord elu jooksul partneriga, kellega tutvuti interneti teel või mobiiliäpi kaudu	16	8	< 0,001
Seksuaalvahekord elu jooksul narkootikume süstiva inimesega	2	< 1	0,001
Kaks ja rohkem seksuaalpartnerit elu jooksul (% seksuaalvahekorras olnud noortest)	55	43	< 0,001
Seksuaalvahekord viimase 12 kuu jooksul	42	26	< 0,001
Püsipartner viimase 12 kuu jooksul	32	21	< 0,001
Juhupartner viimase 12 kuu jooksul	13	6	< 0,001
Kondoomi kasutamine esimese vahekorra ajal (% seksuaalvahekorras olnud noortest)	72	74	0,675
Kondoomi järjepidev kasutamine juhupartneriga viimase 12 kuu jooksul (% juhuvahekorras olnud noortest)	42	51	0,227
Kondoomi kasutamine viimase juhuvahekorra ajal (% juhuvahekorras olnud noortest)	59	65	0,340

9 Seksuaalsel teel levivasse infektsiooni nakatumise kahtlus

Seksuaalvahekorra kogemusega noortest 9%-l (n = 94) on tekkinud viimase aasta jooksul kahtlus, et ta võib olla nakatunud mõnda STLIse. Põhikoolinoorte (seksuaalvahekorra kogemusega) hulgas on sellise kahtlusega noori 8% (n = 14), gümnaasiuminoorte hulgas 10% (n = 46) ning kutsekoolinoorte hulgas 8% (n = 53). Eri sotsiaaldemograafiliste rühmade kaupa on andmed esitatud [lisas 2 tabelis 94](#).

Tabelis 66 on kajastatud noorte käitumine juhul, kui neil tekib STLIse nakatumise kahtlus. Et selliseid noori on vähe, siis on andmed kajastatud 16–18-aastaste gümnaasiumi- ja kutsekoolinoorte kohta ning kogu noorte rühma kohta. Vastajatel oli võimalik anda vajadusel mitu vastust.

Kolmandik noortest ei võtnud midagi ette ning ligi pooled otsisid informatsiooni internetist. Iga viies noor pöördus eriarsti poole ning ligikaudu iga kümnes perearsti poole. Vaid ligikaudu **iga viies rääkis oma kahtlustest seksuaalpartneriga**. Kümnnendik katkestas seksuaalvahekorrad partneriga ning mõne protsendi jagu hakkas kasutama kondoomi (tabel 66).

Tabel 66. Noorte käitumine STLIse nakatumise kahtluse korral (% noortest, kellel on tekkinud STLIse nakatumise kahtlus)

Käitumisviis	10.–12. klass (16–18)	Kutsekool (16–18)	KOKKU (14–18)
Ei võtnud midagi ette	24	38	32
Rääkis ema ja/või isaga	26	19	21
Külastasin noorte nõustamiskeskust / seksuaaltervise kliinikut	9	17	10
Külastasin HIVi nõustamise ja testimise kabinetti	2	11	4
Külastasin eriarsti (naha- ja suguhaiguste arsti, naistearsti, meestearsti või uroloogi)	28	17	21
Külastasin perearsti	9	8	7
Tellisin internetist/Synlabist suguhaiguste testi kodus testimiseks	–	2	< 1
Küsisin ravimeid otse apteegist	10	6	7
Tarvitasin kodus olemasolevaid ravimeid omal käel	3	4	2
Rääkis sekspartnerile oma probleemist	24	15	18
Katkestasin seksuaalvahekorrad partneriga, kuni sain terveks	13	8	9
Hakkasin seksides kondoomi kasutama	2	6	3
Otsisin infot internetist	60	21	45
Muu	–	4	2

10 HIV-testimine

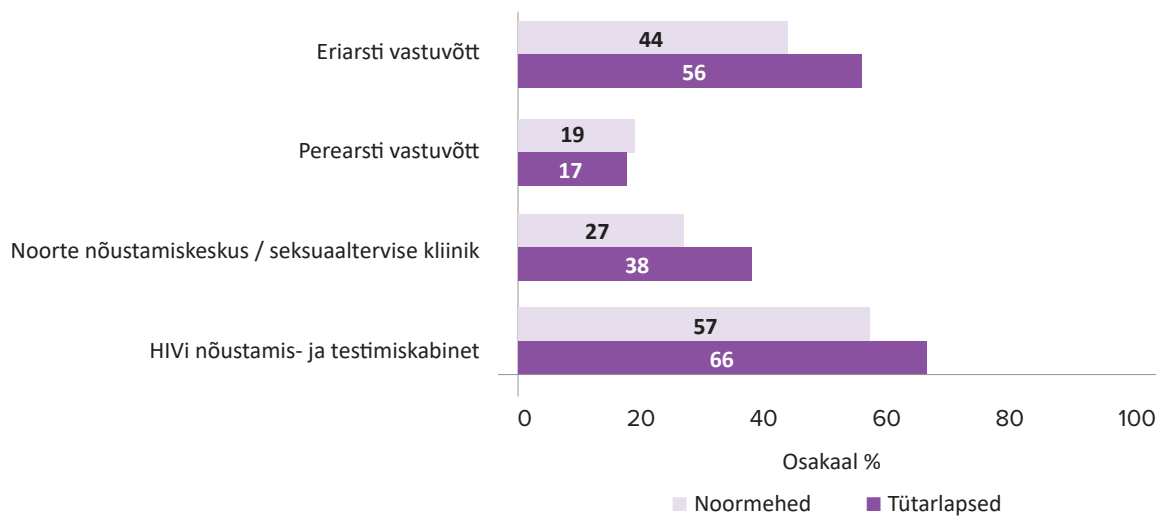

Teadmised testi tegemise võimalustest

Noortele esitati vastamiseks neli võimalust HIV-testi tegemiseks: HIVi nõustamis- ja testimiskabinet, noorte nõustamiskeskus / seksuaaltervise kliinik, perearsti vastuvõtt, eriarsti vastuvõtt. Vastuseid oli võimalik anda kolmesel skaalal: 1 – jah, 2 – ei, 3 – ei tea.

Küsitlustulemused uuringurühmade kaupa on esitatud [teemalehel 11](#).

Võrreldes noormeestega on tütarlapsed erinevate testimise võimalustega paremini kursis, vaid perearsti vastuvõtu puhul erinevus puudub (joonis 19). Piirkondlikke erinevusi ei ole. Andmed erinevate sotsiaal-demograafiliste rühmade kaupa on esitatud [lisas 2 tabelites 95–98](#).

Joonis 19. Noored, kes teavad HIV-testi tegemise võimalusi, kõikide noorte kohta (14–18-aastased) sugude kaupa

Testimine

Noortelt uuriti, millal ja kus neid viimati HIVi suhtes testiti (kui üldse), ning arvamust selle kohta, kas noored peavad praegu enda testimist vajalikuks. Testimise aja kohta on andmed näidatud tabelis 67. Testimise taseme ja testimiskohtade üle annab ülevaate [teemaleht 11](#) ja [lisas 2 tabelid 99–100](#).

Tabel 67. HIVi suhtes testimine, uuringurühmade kaupa %

Uuringurühm (esindatav vanuserühm)	Ei ole testitud	Testitud viimase 12 kuu jooksul	Testitud üks-kaks aastat tagasi	Testitud rohkem kui kaks aastat tagasi	Ei mäleta, ei tea	KOKKU
7.–9. klass (14–15)	75	1	1	< 1	23	100
10.–12. klass (16–18)	84	3	1	< 1	12	100
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)	78	2	1	< 1	19	100
Kutsekool (16–18)	74	4	3	2	17	100
10.–12. klass + kutsekool (16–18)	81	3	2	1	13	100
NOORED KOKKU (14–18)	78	2	1	< 1	19	100

Elu jooksul HIVi suhtes testitud noored tajuvad oma riskeerivat käitumist: testitute hulgas on rohkem seksuaalvahekorra kogemusega noori, neid, kes on olnud vahekorras interneti teel või mobiiliäpiga leitud partneriga, ning neid, kes on olnud NSIga seksuaalvahekorras, ja noori, kellel on rohkem partnereid (tabel 68).

Tabel 68. Seksuaalkäitumise seos elu jooksul HIVi suhtes testimisega, gümnaasiumi- ja kutsekoolinoorte kohta (16–18-aastased) %

Näitaja	On testitud	Ei ole testitud	p
Kõik noored			
Seksuaalvahekord elu jooksul	80	36	< 0,001
Seksuaalvahekord viimase 12 kuu jooksul	78	31	< 0,001
Seksuaalvahekorra kogemusega noored			
Seksuaalvahekord partneriga, kellega tutvuti interneti/mobiiliäpi abil	42	29	0,008
Seksuaalvahekord samast soost partneriga	14	9	0,136
Seksuaalvahekord NSIga	7	2	0,004
Kaks partnerit ja rohkem elu jooksul	71	47	< 0,001
Noored, kes olid seksuaalvahekorras viimase 12 kuu jooksul			
Kaks partnerit ja rohkem viimase 12 kuu jooksul	43	30	0,010
Seksuaalvahekord juhupartneriga	29	27	0,737
Ei kasutanud juhuvahekorras alati kondoomi	58	54	0,851
Ei kasutanud viimase juhuvahekorra ajal kondoomi	30	40	0,339
Seksuaalvahekord püsipartneriga	84	77	0,148
Ei kasutanud vahekorras püsipartneriga alati kondoomi	74	60	0,012
Ei kasutanud viimase vahekorra ajal püsipartneriga kondoomi	58	41	0,002

Noortest 4% leiavad, et neil oleks praegu vaja teha HIV-test (tabel 69). Soo ja piirkonna järgi erinevusi ei ole. **80% noortest**, kes tunnevad vajadust testida, **soovivad seda teha enda jaoks, ning ligi 20% põhjendavad vajadust uue suhte alustamisega**. Uuringurühmades on mõningad erinevused. Võrreldes teiste astmetega on

kutsekooliõpilaste hulgas rohkem neid, kes soovivad HIV-testi teha uue suhte alustamisel, ning vähem neid, kes tahavad seda teha endale teada saamiseks. Gümnaasiuminoorte hulgas on mõnevõrra rohkem neid, kes soovivad testida ennast seetõttu, et olid kaitsmata seksuaalvahekorras juhupartneriga, oluliselt erinevad nad selle poolest põhikooliõpilastest (tabel 70).

Tabel 69. Noorte arvamus vajadusest testida ennast HIVi suhtes, kooliastmete kaupa %

Uuringurühm (esindatav vanuserühm)	On vaja testida	Ei ole vaja testida	Ei oska öelda	Kokku
7.–9. klass (14–15)	3	72	25	100
10.–12. klass (16–18)	5	77	18	100
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)	4	74	22	100
Kutsekool (16–18)	6	70	24	100
10.–12. klass + kutsekool (16–18)	5	75	20	100
NOORED KOKKU (14–18)	4	73	23	100

Tabel 70. Põhjused HIV-testi tegemiseks, uuringurühmade kaupa (% HIV-testi vajalikuks pidavatest noortest)

Põhjus	7.–9. klass (14–15)	10.–12. klass (16–18)	Kutsekool (16–18)	KOKKU (14–18)
Uue suhte alustamine	15	13	32	17
Regulaarne testimine	8	4	7	6
Kaitsmata seksuaalvahekord juhupartneriga	5	20	13	12
Soov teada tulemust enda jaoks	81	88	58	80
Muu põhjus	4	3	3	3
N (noored, kes praegu peavad HIV-testimist vajalikuks)	76	68	76	206

11 Suhete, seksuaalsuse ja seksuaaleluga seotud teemade käsitlemine

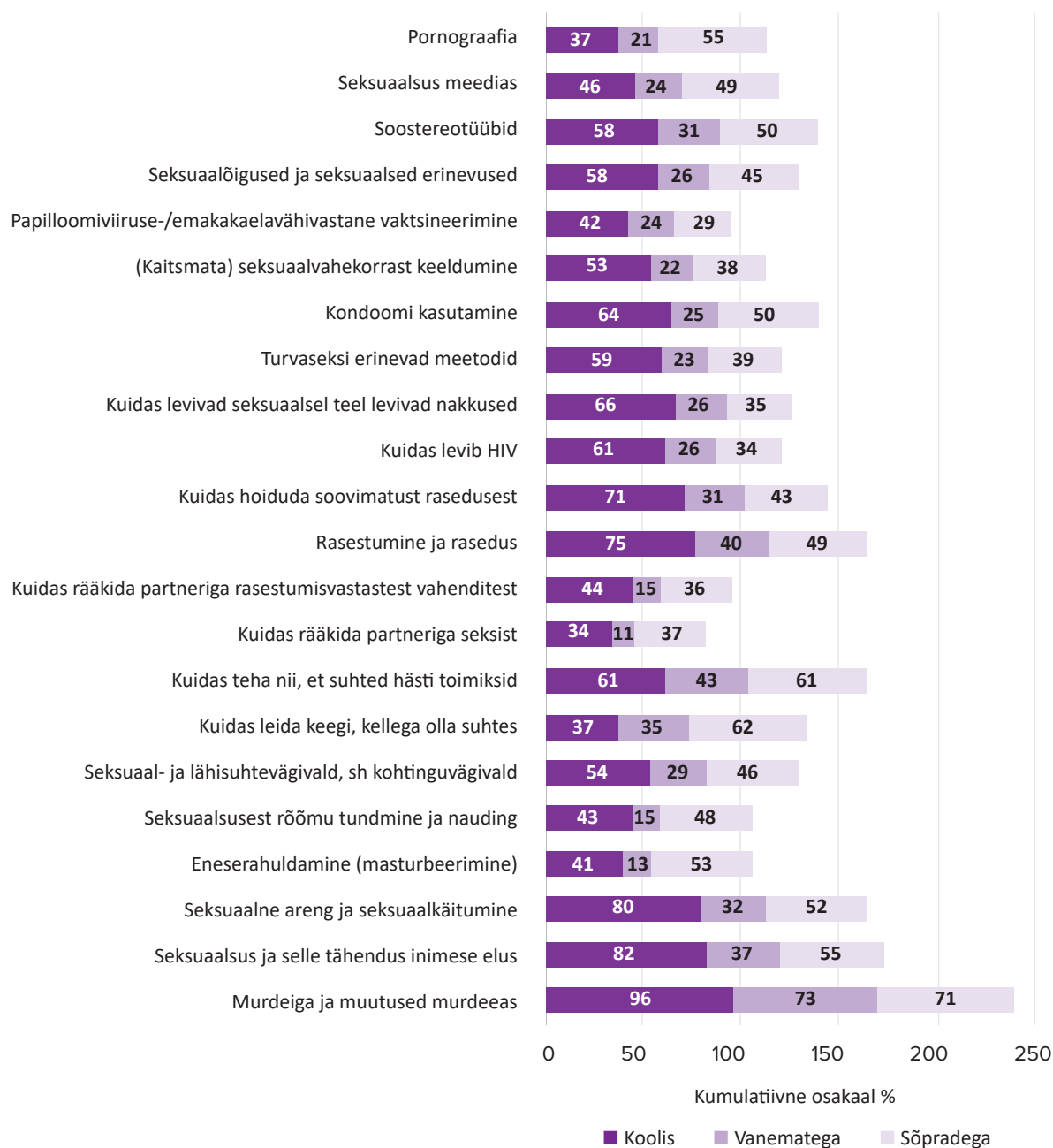

Noortele esitati vastamiseks 22 suhete, seksuaalsuse ja seksuaaleluga seotud teemat. Noored andsid 3-pallisel skaalal hinnangu, kui põhjalikult on neid teemasid koolis käsitletud ning kui palju on neist vanemate ja sõpradega räägitud: 1 – jah, põhjalikult, 2 – jah, mõningal määral, 3 – üldse mitte. Need küsimused esitati kõikidele uuringus osalejatele, täpsustavad küsimused aga vaid neile, kes ei ole seksuaaleluga alustanud (meie eesmärk oli ühtlustada küsimustiku täitmise aeg seksuaalvahekorra kogemusega ja kogemuseeta noorte hulgas). Järgnevalt on andmed esitatud uuringurühmade kaupa ning mitte koondrühmades, sest eri vanuses ja eri tüüpi koolides võivad teemad varieeruda ning eri uuringurühmades on fookuses erinevad teemad.

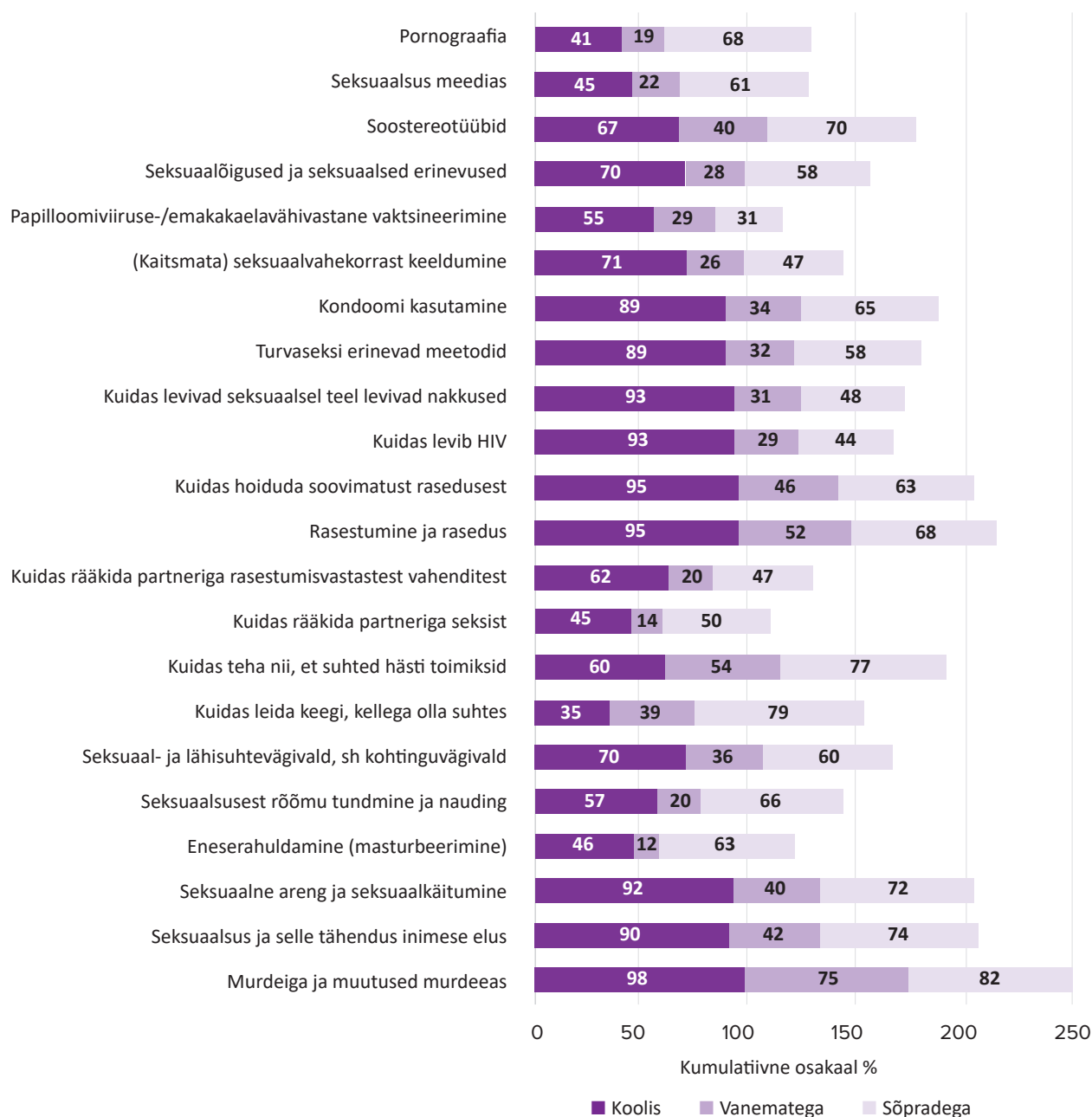
Joonised 20–22 näitavad uuringurühmade kaupa, kui palju on neid teemasid käsitletud või neist räägitud (vastused „põhjalikult“ + „mõningal määral“). Kui võrrelda neid kolme info saamise ja vahetamise võimalust, siis suhete, seksuaalsuse ja seksuaaleluga seotud teemad on **kõige rohkem käsitlust leidnud koolis ning kõige vähem räägitakse neil teemadel kodus oma vanematega**. Kui vaadelda eri kooliastmeid, siis võrreldes põhikooliga on gümnaasiumi- ja kutsekoolinoorte hulgas neid teemasid puudutatud rohkem (nii koolis, oma vanemate kui ka sõpradega vesteldes).

Paistab silma, et erinevates uuringurühmades käsitletakse sagedamini samu teemasid, ka vähem räägitud teemad kattuvad. Kõigis kolmes rühmas on **kõige enam räägitud murdeest ja seal toimuvatest muutustest** – seda nii koolis, kodus kui ka sõprade hulgas. Selle järel on tähtsal kohal kõigis astmetes **seksuaalsus ja selle tähendus inimese elus ning seksuaalne areng ja seksuaalkäitumine**. Järgnevad rasestumise ja rasedusega seotud teemad, kondoomi kasutamine ning ka see, kuidas teha nii, et suhted hästi toimiksid. Kõigis kolmes rühmas on **vähem leidnud käsitlust kolme sorti teemad: 1) seksuaalsusest rõõmu tundmine** ja naudingut ning eneserahuldamine; **2) partneriga rääkimine ja enesekehtestamine** – kuidas rääkida partneriga seksist ja rasestumisvastastest vahenditest, (kaitsmata) seksuaalvahekorra keeldumine ning **3) papilloomiviiruse-/emakakaelavähivastane vaktsineerimine**. Tuleb esile, et neist teemadest räägitakse kodus oma vanematega enamasti kõige vähem.

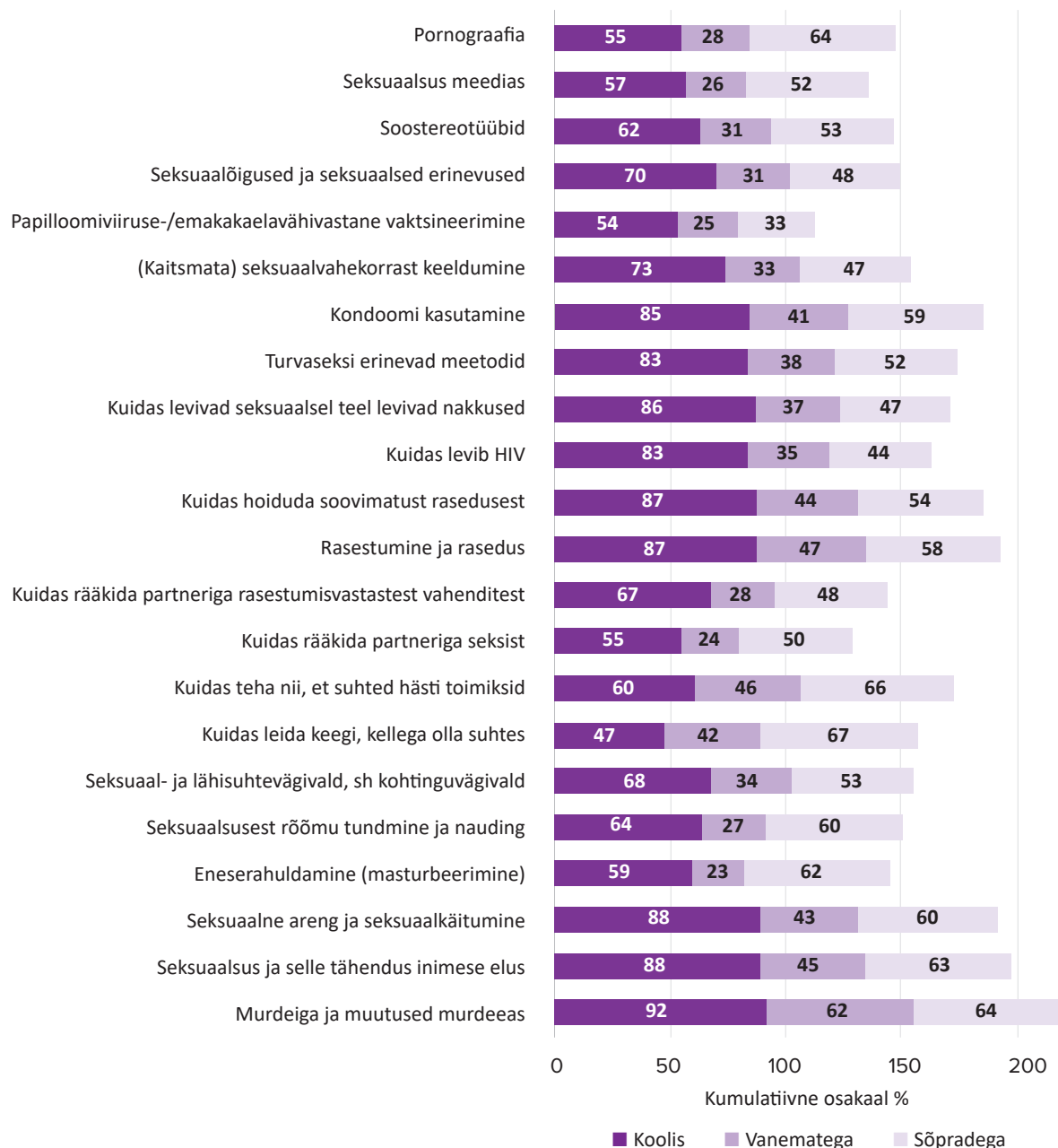
Mõni teema, millest räägitakse sõpradega rohkem, leiab koolis vähem käsitlust. Põhikooliõpilaste hulgas on need näiteks pornograafia, kuidas leida keegi, kellega olla suhtes, eneserahuldamine, kuidas rääkida partneriga seksist. Gümnaasiumiastmes lisanduvad seksuaalsus meedias, kuidas teha nii, et suhted hästi toimiksid, seksuaalsusest rõõmu tundmine ja naudingud.

Joonis 20. Suhete, seksuaalsuse ja seksuaaleluga seotud teemad, millest on räägitud koolis, vanematega ja sõpradega, 7.–9. klassi noorte kohta (14–15-aastased)

Joonis 21. Suhete, seksuaalsuse ja seksuaaleluga seotud teemad, millest on räägitud koolis, vanematega ja sõpradega, 10.–12. klassi noorte kohta (16–18-aastased)

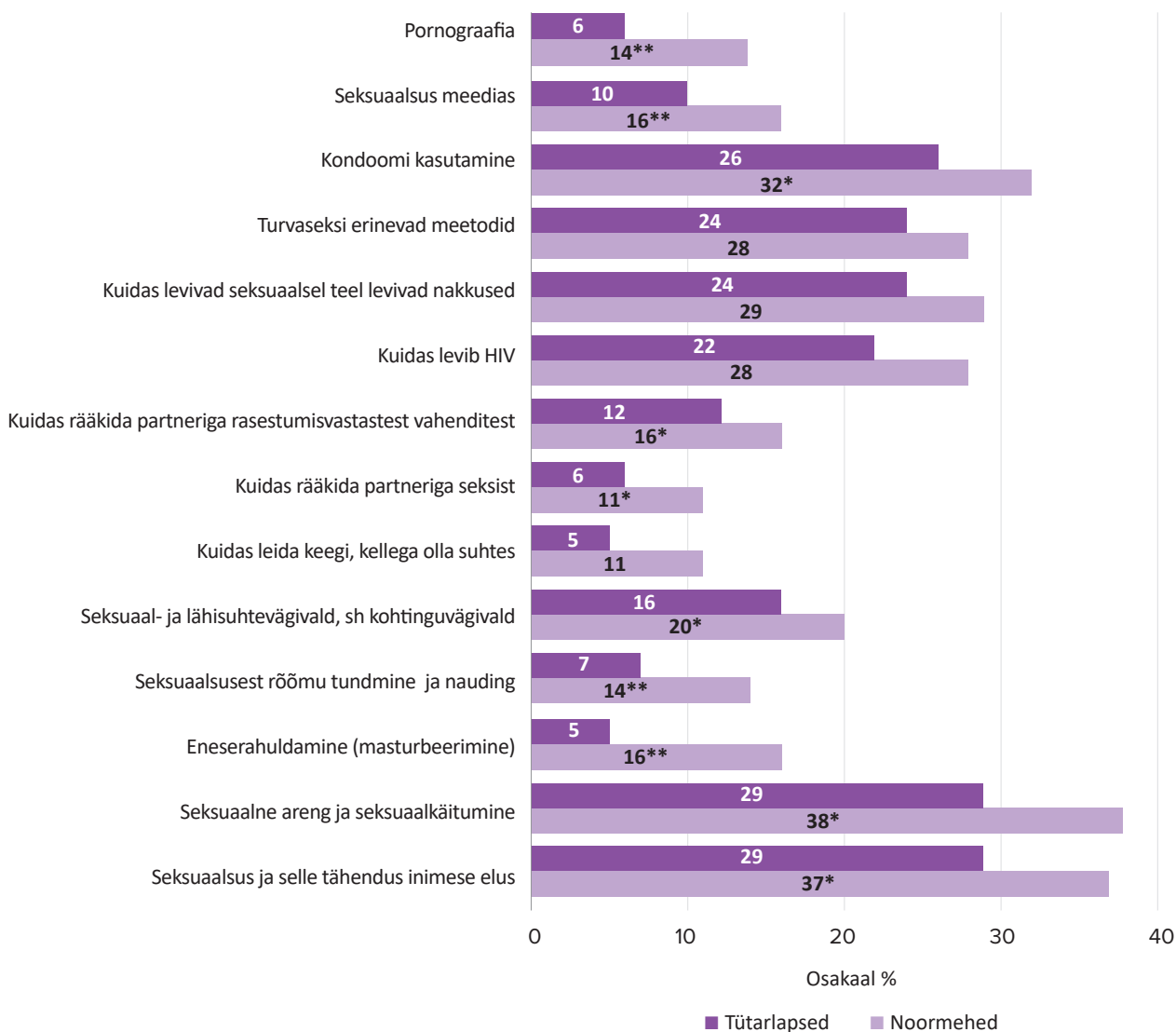
Joonis 22. Suhete, seksuaalsuse ja seksuaaleluga seotud teemad, millest on räägitud koolis, vanematega ja sõpradega, kutsekoolinoorte kohta (16–18-aastased)

Koolis

Positiivsena võib esile tuua, et kõiki küsimustikus esitatud teemasid oli koolis käsitletud (joonised 20–22). Üldiselt käsitleti teemasid, millest oli koolitundides rohkem räägitud, noorte hinnangul põhjalikumalt, näiteks murdeiga ja muutused murdeas, seksuaalsus ja selle tähendus inimese elus, seksuaalne areng ja seksuaalkäitumine, rasestumise ja rasedusega seotud teemad, kondoomi kasutamine ja muud turvaseksi meetodid (tabel 71). Paljude teemade puhul erinevad tütarlaste ja noormeeste hinnangud teemade käsitlemise põhjalikkusele. Enamasti hindavad noormehed, et neid teemasid on põhjalikumalt käsitletud. Kõige rohkem tuleb selline suund esile põhikooliõpilaste hulgas ning kõige vähem kutsekoolis õppijate hulgas. Joonisel 23 on näidatud põhikooli andmed nende teemade kohta, kus esinevad soolised erinevused, lisatud on ka informatsioon gümnaasiumi ja kutsekooli kohta. Gümnaasiumi- ja kutsekoolinoorte hulgas tuleb esile lisaks paar teemat, kus tütarlapsed hindavad käsitlust põhjalikumaks: papilloomviiruse-/emakakaelavähivastane vaktsineerimine (gümnaasiumi tütarlastest 18% vs. 12% noormeestest, kutsekooli tütarlastest 25% vs. 18% noormeestest), rasestumine ja rasedus (kutsekooli tütarlastest 56% vs. 49% noormeestest).

Tabel 71. Teemad, mida on inimeseõpetuse või mõnes muus tunnis **põhjalikult käsitletud**, uuringurühmade kaupa %

Teema	7.–9. klass (14–15)	10.–12. klass (16–18)	Kutsekool (16–18)
Murdeiga ja muutused murdeas	68	67	58
Seksuaalsus ja selle tähendus inimese elus	33	39	46
Seksuaalne areng ja seksuaalkäitumine	33	45	45
Eneserahuldamine (masturbeerimine)	11	8	19
Seksuaalsusest rõõmu tundmine ja nauding	11	12	22
Seksuaal- ja lähisuhtevägivald, sh kohtinguvägivald	18	25	26
Kuidas leida keegi, kellega olla suhtes	8	7	16
Kuidas teha nii, et suhted hästi toimiksid	21	17	20
Kuidas rääkida partneriga seksist	9	9	18
Kuidas rääkida partneriga rasestumisvastastest vahenditest	14	18	26
Rasestumine ja rasedus	33	62	51
Kuidas hoiduda soovimatust rasedusest	31	62	52
Kuidas levib HIV	25	41	38
Kuidas levivad seksuaalsel teel levivad nakkused	27	47	44
Turvaseksi erinevad meetodid	26	51	44
Kondoomi kasutamine	29	49	50
(Kaitsmata) seksuaalvahekorra keeldumine	18	25	31
Papilloomviiruse-/emakakaelavähivastane vaktsineerimine	11	15	20
Seksuaalõigused ja seksuaalsed erinevused	20	21	28
Soostereotüübid	25	22	23
Seksuaalsus meedias	13	10	19
Pornograafia	10	7	17

Joonis 23. Teemad, mida on inimeseõpetuse või mõnes muus tunnis põhjalikult käsitletud, 7.–9. klassi noorte kohta (14–15-aastased) sugude kaupa

* Noormeeste ja tütarlaste erinevus ka 10.–12. klassis

** Noormeeste ja tütarlaste erinevus ka kutsekoolis

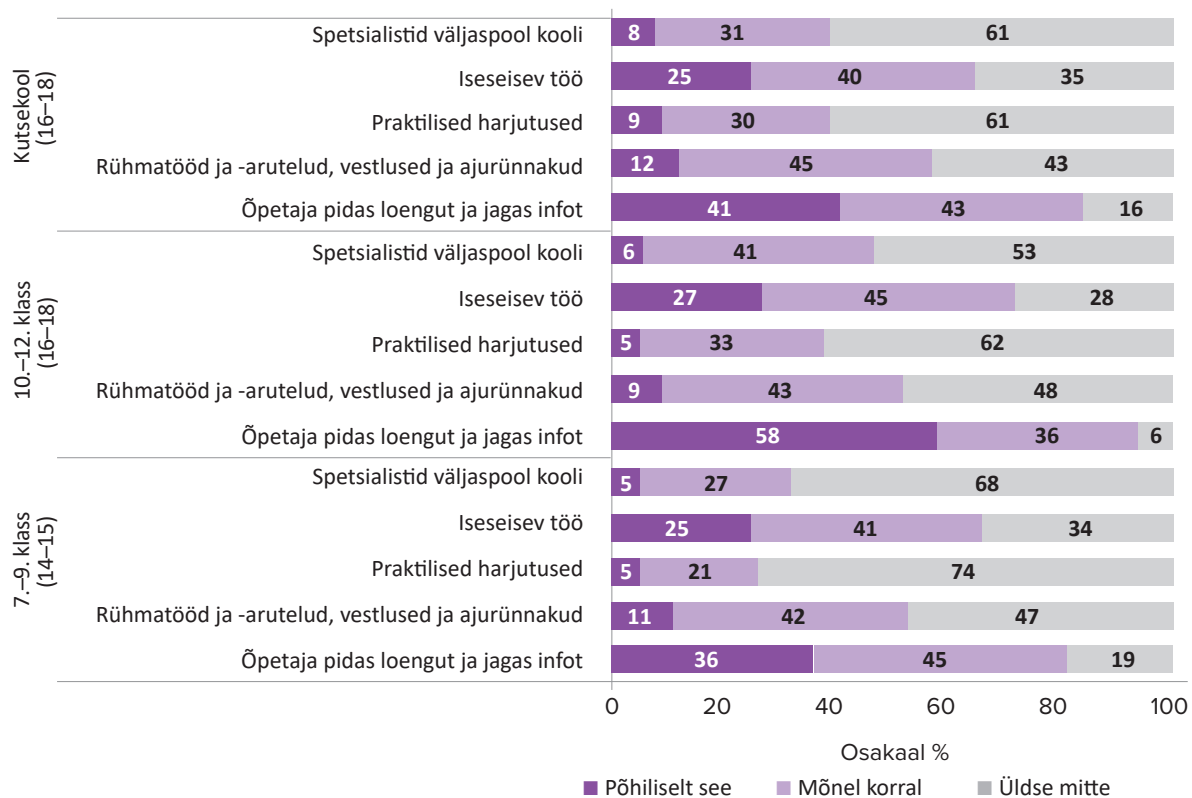
Põhikoolis hindasid rohkem kui pooled ja vanema kooliastme noortest vähem kui pooled, et koolis käsitleti suhete, seksuaalsuse ja seksuaalelu positiivseid külgi ning kaasnevaid ohte ja probleeme võrdselt. 16–18-aastaste rühmas on kutsekooliõpilased hinnanud teemade käsitlust positiivsemaks kui gümnaasiumiõpilased. Gümnaasiumiõpilastest pooled ja kutsekooliõpilastest kolmandik leidsid, et koolis käsitleti pigem suhete, seksuaalsuse ja seksuaaleluga kaasnevaid ohte ja probleeme (tabel 72).

Tabel 72. Hinnang koolitundides käsitletud teemadele, uuringurühmade kaupa %

Hinnang	7.–9. klass (14–15)	10.–12. klass (16–18)	Kutsekool (16–18)
Käsitleti positiivseid külgi	10	5	15
Käsitleti kaasnevaid ohte ja probleeme	34	51	36
Käsitleti võrdselt nii positiivseid külgi kui ka kaasnevaid ohte ja probleeme	56	44	49
KOKKU	100	100	100

Noortele, kes ei ole elu jooksul seksuaalvahekorras olnud, esitasime mõne täpsustava küsimuse suhete, seksuaalsuse ja seksuaaleluga seotud teemade käsitlemise õppevormi, kvaliteedi ja noorte ootuste kohta. Uurisime, kuidas oleks noorte arvates võimalik nende teemade käsitlemist koolis parandada.

Joonisel 24 on kajastatud õppevormid, mida on õpilaste hinnangul koolis kasutatud suhete, seksuaalsuse ja seksuaaleluga seotud teemade käsitlemisel. **Kõige levinum on koolides passiivne õppevorm, kus õpetaja peab loengut ja jagab infot** – seda märkis 84% põhikooli-, 94% gümnaasiumi- ja 81% kutsekooliõpilastest. Sellele õppevormile järgneb iseseisva töö tegemine. **Kõige vähem tehakse koolides praktilisi harjutusi** (nt rollimänge, kondoomi peale panemise harjutamist kunstpeenisele) – siiski märkis 26% põhikooli-, 38% gümnaasiumi- ja 39% kutsekooliõpilastest selle õppevormi ära.

Joonis 24. Õppevormid, mida on kasutatud koolis suhete, seksuaalsuse ja seksuaaleluga seotud teemade käsitlemiseks, uuringurühmade kaupa (% noortest, kes ei ole elu jooksul seksuaalvahekorras olnud)

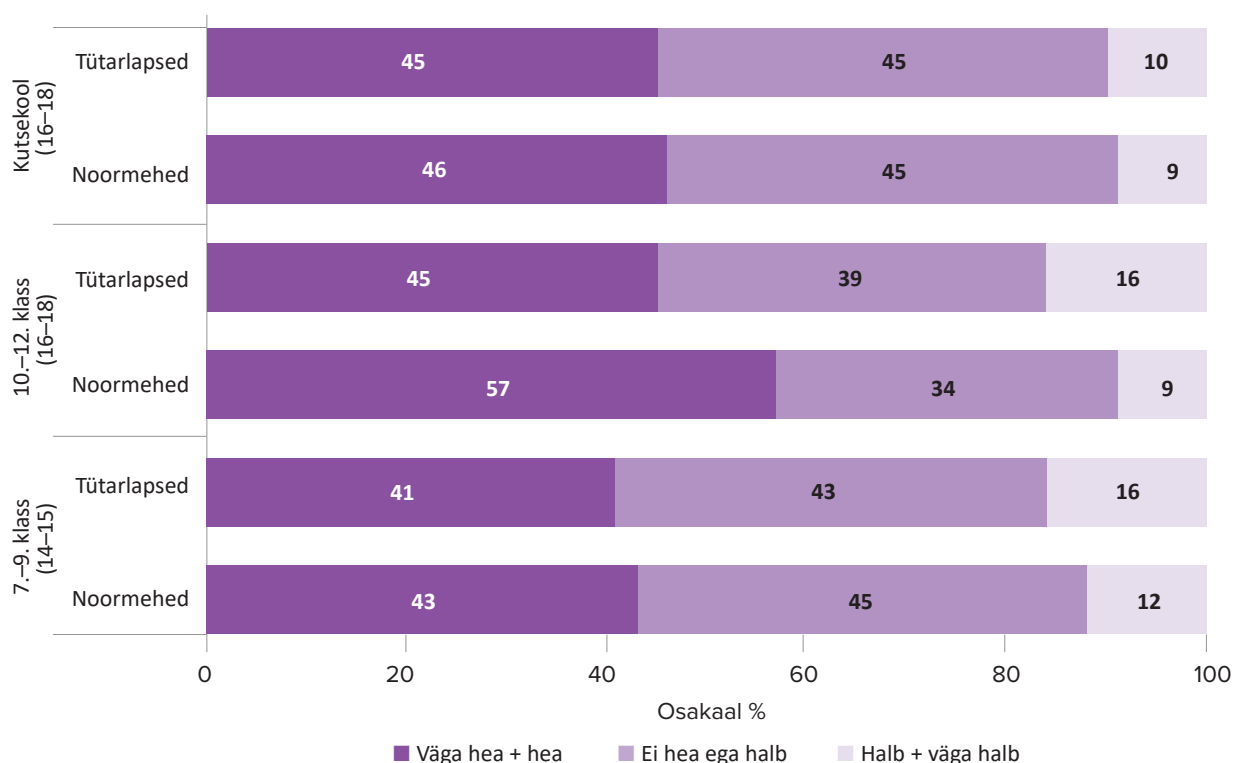
Noortest üle 40% hindab koolis suhete, seksuaalsuse ja seksuaaleluga seotud teemade käsitlemist heaks või väga heaks. Veidi üle kümnendiku aga peab nende teemade käsitlemist halvaks või väga halvaks. Võrreldes gümnaasiumi- ja kutsekooliõpilastega hindavad põhikoolinoored suhete, seksuaalsuse ja seksuaaleluga seotud

teemade käsitlemise kvaliteeti mõnevõrra halvemaks. Heaks või väga heaks hindab teemade käsitlemise kvaliteeti neist 42%, oluline on erinevus gümnaasiuminoortega, kelle hulgas hindab kvaliteeti vähemalt heaks 50%. Põhikoolinoortest 14% hindab nende teemade käsitlemist koolis halvaks või väga halvaks, oluline on erinevus võrreldes kutsekoolinoortega, kelle hulgast hindab suhete, seksuaalsuse ja seksuaaleluga seotud teemade käsitlemist madalalt 9% (tabel 73).

Kui kutsekooliõpilaste hulgas noormeeste ja tütarlaste hinnangud ei erine, siis üldhariduskoolide kahes rühmas on noormehed hinnanud suhete, seksuaalsuse ja seksuaalelu käsitlemise kvaliteeti koolis paremaks kui tütarlapsed, eriti paistab see silma gümnaasiuminoorte puhul (joonis 25).

Tabel 73. Noorte hinnang koolis suhete, seksuaalsuse ja seksuaaleluga seotud teemade käsitlemise kvaliteedile üldiselt, uuringurühmade kaupa (% noortest, kes ei ole elu jooksul seksuaalvahekorras olnud)

Hinnang	7.–9. klass (14–15)	10.–12. klass (16–18)	Kutsekool (16–18)
Väga hea	6	8	10
Hea	36	42	16
Ei hea ega halb	44	37	45
Halb	9	10	5
Väga halb	5	3	4
KOKKU	100	100	100
N (noored, kes ei ole elu jooksul seksuaalvahekorras olnud)	2024	923	651

Joonis 25. Noorte hinnang koolis suhete, seksuaalsuse ja seksuaaleluga seotud teemade käsitlemise kvaliteedile üldiselt, uuringurühmade ja sugude kaupa (% noortest, kes ei ole elu jooksul seksuaalvahekorras olnud)

Tabelis 74 on näidatud teemad, mille kohta noored sooviksid rohkem infot saada. Andmeid vaadates tuleks kindlasti silmas pidada, et küsimus esitati noortele, kellel ei ole seksuaalvahekorra kogemust. **Kõige enam sooviksid noored teavet selle kohta, kuidas teha nii, et suhted hästi toimiksid, ning kuidas leida keegi, kellega olla suhtes.** Need kaks teemat pakuvad enim huvi kõikides uuringurühmades. Kui põhikooli ja kutsekooli puhul kattuvad enim huvipakkuvad teemad, siis gümnaasiumiõpilaste eelistused on veidi teistsugused, nemad on nimetanud sagedamini ka seksuaalsusest rõõmu tundmise ja naudingu ning seksuaalõiguste ja seksuaalsete erinevuste teemat.

Tabel 74. Suhete, seksuaalsuse ja seksuaaleluga seotud teemad, mille kohta sooviksid noored saada koolitundides rohkem infot, uuringurühmade kaupa (% noortest, kes ei ole elu jooksul seksuaalvahekorras olnud)

Teema	7.–9. klass (14–15)	10.–12. klass (16–18)	Kutsekool (16–18)
Murdeiga ja muutused murdeeas	36*	20	26
Seksuaalsus ja selle tähendus inimese elus	32	33	25
Seksuaalne areng ja seksuaalkäitumine	27	29	20
Eneserahuldamine (masturbeerimine)	21	21	15
Seksuaalsusest rõõmu tundmine ja nauding	24	34	17
Seksuaal- ja lähisuhtevägivald, sh kohtinguvägivald	22	26	16
Kuidas leida keegi, kellega olla suhtes	38	45	37
Kuidas teha nii, et suhted hästi toimiksid	43	58	39
Kuidas rääkida partneriga seksist	22	28	19
Kuidas rääkida partneriga rasestumisvastastest vahenditest	17	18	11
Rasestumine ja rasedus	21	15	14
Kuidas hoiduda soovimatust rasedusest	20	18	13
Kuidas levib HIV	37	25	23
Kuidas levivad seksuaalsel teel levivad nakkused	23	21	15
Turvaseksi erinevad meetodid	21	20	15
Kondoomi kasutamine	23	14	15
(Kaitsmata) seksuaalvahekorra keeldumine	19	16	14
Papilloomiviiruse-/emakakaelavähivastane vaktsineerimine	18	20	10
Seksuaalõigused ja seksuaalsed erinevused	24	32	13
Soostereotüübid	21	27	15
Seksuaalsus meedias	20	22	13
Pornograafia	21	19	16
N (noored, kes ei ole elu jooksul seksuaalvahekorras olnud)	2035	924	663

* Helesinise taustaga on tähistatud viis sagedamini nimetatud teemat.

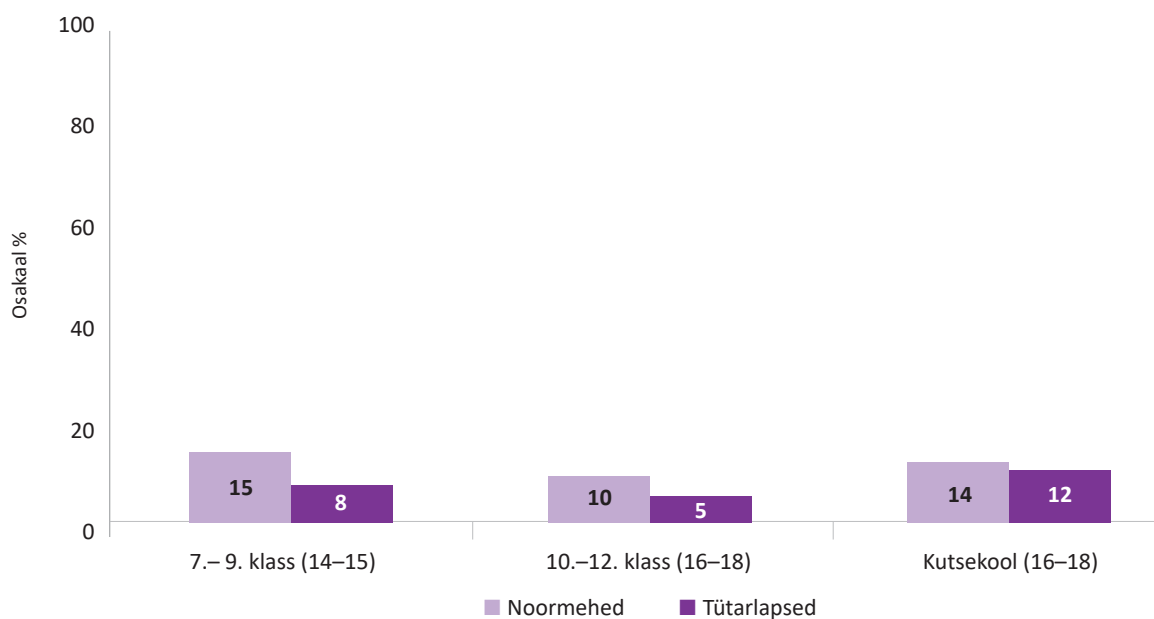
Ligikaudu kümnendik noortest leiab, et suhete, seksuaalsuse ja seksuaaleluga seotud teemade käsitlemist koolis ei ole vaja paremaks muuta (tabel 75) ehk **valdav enamik noori soovib koolis nende teemade paremat käsitlemist**. Võrreldes tütarlastega on noormeeste hulgas enam neid, kes arvavad, et suhete, seksuaalsuse ja seksuaaleluga seotud teemade käsitlemist koolis ei ole vaja parandada. Erinevus ei ole oluline kutsekoolinoorte hulgas (joonis 26).

Kõige enam noori (55% põhikooli-, 46% gümnaasiumi- ja 50% kutsekooliõpilastest) **leiab, et koolis oleks vaja käsitleda rohkem suhete, seksuaalsuse ja seksuaaleluga seotud teemasid**. Soovitakse, et nendele teemadele pühendataks rohkem aega (42% põhikooli-, 50% gümnaasiumi- ja 33% kutsekooliõpilastest). Kasuks tuleks ka, kui nende teemade edastamisel kasutataks rohkem näiteid reaalelust ning positiivsemat lähenemisviisi.

Neist teemadest võiks rääkida tõsisemalt. **Kõige vähem noori** (7% põhikooli- ja 4% nii gümnaasiumi- kui ka kutsekooliõpilastest) **aga soovib, et vanemad oleksid sellega, mida koolis õpitakse, rohkem seotud**, ning et suhete, seksuaalsuse ja seksuaaleluga seotud teemade käsitlemist alustataks vanemates klassides (8% põhikooli-, 10% gümnaasiumi- ning 7% kutsekooliõpilastest) (tabel 75).

Tabel 75. Noorte arvamus, kuidas saaks koolis parandada suhete, seksuaalsuse ja seksuaaleluga seotud teemade käsitlemist (% noortest, kes ei ole elu jooksul seksuaalvahekorras olnud)

Parandamise võimalused	7.–9. klass (14–15)	10.–12. klass (16–18)	Kutsekool (16–18)
Käsitletakse rohkem teemasid	55	46	50
Pühendatakse rohkem aega nendele teemadele	42	50	33
Kasutatakse positiivsemat lähenemisviisi, seksist ja suhetest räägitakse rohkem positiivses võtmes	28	40	25
Teemasid käsitletakse tõsisemalt	34	37	28
Kasutatakse õppemeetodeid, mis oleksid vähem ebamugavad	24	27	20
Kasutatakse rohkem näiteid reaalsest elust	35	42	30
Õppetunde alustatakse varasemas eas (nooremates klassides)	19	20	14
Toimuks väiksemates rühmades	16	17	11
Õpetamine toimuks stiilis, mis muudaks õppimise lõbusamaks ja nauditavaks	23	30	15
Õpilastega peetakse rohkem nõu	23	24	20
Minu vajadusi võetakse rohkem arvesse	11	8	7
Vanemad ja hooldajad oleksid rohkem seotud sellega, mida koolis õpime	7	4	4
Õppetunde alustatakse hilisemas eas (vanemates klassides)	8	10	7
Arvan, et suhete, seksuaalsuse ja seksuaaleluga seotud teemade käsitlemist koolis ei pea paremaks muutma	12	8	13
N (noored, kes ei ole elu jooksul seksuaalvahekorras olnud)	2035	924	663

Joonis 26. Noored, kes leiavad, et suhete, seksuaalsuse ja seksuaalelu teemade käsitlemist koolis ei ole vaja paremaks muuta, uuringurühmade ja sugude kaupa (% noortest, kes ei ole elu jooksul seksuaalvahekorras olnud)

Kodus

Võrreldes kooliga on suhete, seksuaalsuse ja seksuaaleluga seotud teemade käsitlemine olnud kodus vanematega vähem põhjalik. Üldiselt on noortest kümnendik või alla selle hinnanud erinevate teemade käsitlemist põhjalikuks. Mõnevõrra põhjalikumalt käsitlemist on leidnud murdeiga ja muutused murdeas, gümnaasiumi- ja kutsekoolinoorte hulgas ka suhete toimimise teema ning rasestumise ja rasedusega seotud teemad (tabel 76). Kui koolis käsitletud teemasid on noormehed hinnanud põhjalikumalt käsitletuks, siis kodus **vanematega rääkimist on paljudel teemadel hinnanud põhjalikumaks tütarlapsed**. Rohkem erinevusi tuleb esile gümnaasiumi- ja kutsekoolinoorte hulgas. Kõige suuremad erinevused ilmnevad rasestumise ja rasedusega, papilloomviiruse-/emakakaelavähivastase vaktsineerimisega ning murdeas ja murdeas toimuvate muutustega seotud teemadel.

Tabel 76. Teemad, millest noored on oma vanematega **põhjalikult rääkinud**, uuringurühmade kaupa %

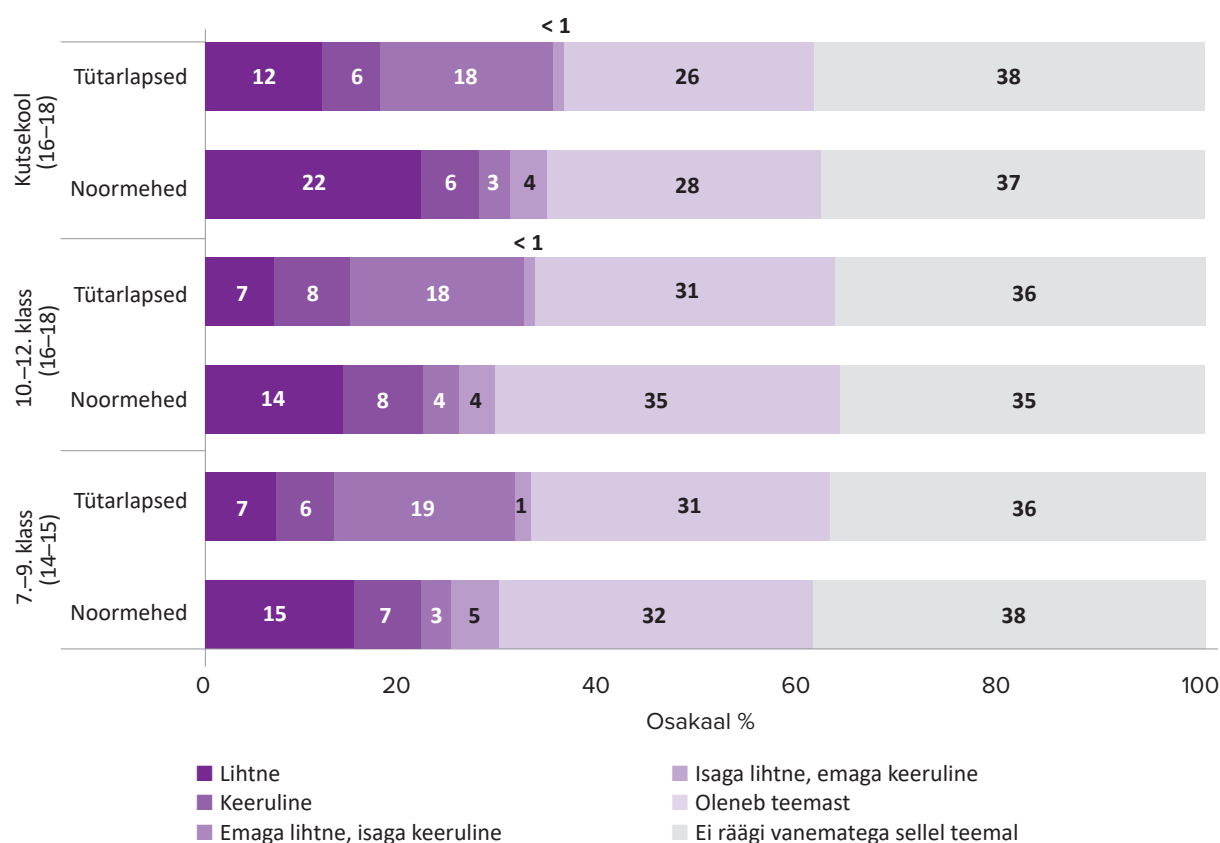
Teema	7.–9. klass (14–15)	10.–12. klass (16–18)	Kutsekool (16–18)
Murdeiga ja muutused murdeas	22	23	21
Seksuaalsus ja selle tähendus inimese elus	9	10	14
Seksuaalne areng ja seksuaalkäitumine	8	10	12
Eneserahuldamine (masturbeerimine)	3	2	8
Seksuaalsusest rõõmu tundmine ja nauding	4	4	9
Seksuaal- ja lähisuhtevägivald, sh kohtinguvägivald	7	9	10
Kuidas leida keegi, kellega olla suhtes	7	8	12
Kuidas teha nii, et suhted hästi toimiksid	11	16	15
Kuidas rääkida partneriga seksist	3	4	8
Kuidas rääkida partneriga rasestumisvastastest vahenditest	4	6	10
Rasestumine ja rasedus	11	16	16
Kuidas hoiduda soovimatust rasedusest	9	16	17
Kuidas levib HIV	6	6	11
Kuidas levivad seksuaalsel teel levivad nakkused	6	7	11
Turvaseksi erinevad meetodid	6	9	13
Kondoomi kasutamine	8	10	15
(Kaitsmata) seksuaalvahekorra keeldumine	6	8	13
Papilloomiviiruse-/emakakaelavähivastane vaktsineerimine	7	8	9
Seksuaalõigused ja seksuaalsed erinevused	6	7	9
Soostereotüübid	9	10	9
Seksuaalsus meedias	5	5	8
Pornograafia	4	3	7

Rohkem kui kolmandik noortest ütlevad, et nad ei räägi kodus vanematega suhete, seksuaalsuse ja seksuaalelu teemadel. Ligi kolmandiku jaoks sõltub vanematega rääkimise keerukus teemast. Põhikooli- ja gümnaasiuminoortest kümnendik ning kutsekooliõpilastest viiendik peab neil teemadel vanematega rääkimist lihtsaks (tabel 77).

Tabel 77. Noorte hinnang, kui lihtne või keeruline on oma vanematega rääkida suhete, seksuaalsuse ja seksuaalelu teemadel, uuringurühmade kaupa %

Hinnang	7.–9. klass (14–15)	10.–12. klass (16–18)	Kutsekool (16–18)
Lihtne	11	10	19
Keeruline	7	8	6
Emaga lihtne, isaga keeruline	11	11	7
Isaga lihtne, emaga keeruline	3	2	3
Oleneb teemast	31	33	28
Ma ei räägi oma vanematega nendel teemadel	37	36	37
KOKKU	100	100	100

Kõikides uuringurühmades tuleb esile, et **võrreldes tütarlastega peavad noormehed suhete, seksuaalsuse ja seksuaalelu teemadel vanematega rääkimist lihtsamaks** – tütarlastel on lihtsam rääkida emaga ja noormeestel isaga (joonis 27).

Joonis 27. Noorte hinnang, kui lihtne või keeruline on oma vanematega rääkida suhete, seksuaalsuse ja seksuaalelu teemadel, uuringurühmade ja sugude kaupa

Peale vanemate ei ole noortel pereliikmete hulgas enamasti kedagi, kellega nad on suhete, seksuaalsuse ja seksuaalelu teemadel rääkinud. Kõikides uuringurühmades märgib üle 70% noortest, et ei ole kellegi teisega rääkinud (tabel 78). Võrreldes tütarlastega on noormeeste hulgas enam neid, kes ei ole peale vanemate teiste pereliikmetega neil teemadel rääkinud: põhikoolinoorte hulgas vastavalt 69% ja 81%, gümnaasiumiastmes 62% ja 81% ning kutsekoolinoorte hulgas 64% ja 78%. Tütarlapsed on rohkem rääkinud naissoost sugulastega ning noormehed meessoost sugulastega.

Tabel 78. Lähedased inimesed, kellega noored on lisaks vanematele rääkinud suhete, seksuaalsuse ja seksuaaleluga seotud teemadel (% noortest, kes ei ole elu jooksul seksuaalvahekorras olnud)

Isik	7.–9. klass (14–15)	10.–12. klass (16–18)	Kutsekool (16–18)
Õde	12	16	11
Vend	7	8	11
Tädi	3	3	1
Onu	1	1	1
Vanaema	4	5	3
Vanaisa	2	1	2
Keegi teine	2	2	2
Ei ole kellegi teisega rääkinud	75	71	75
N (noored, kes ei ole elu jooksul seksuaalvahekorras olnud)	2035	924	663

Sõprade ringis

Tabelis 79 on näidatud suhete, seksuaalsuse ja seksuaaleluga seotud teemad, millest noored on oma sõpradega põhjalikult rääkinud. Üldhariduskoolide noorema ja vanema kooliastme õpilaste puhul kattuvad põhjalikku arutelu leidnud teemad sagedamini: põhjalikult on räägitud sellest, kuidas leida keegi, kellega suhtes olla, ja kuidas teha nii, et suhted hästi toimiksid, lisaks on kõneainet pakkunud murdeiga ja muutused selles eas, soostereotüübid ning seksuaalsus ja selle tähendus inimese elus. Kutsekooliõpilaste hulgas teemad mõnevõrra erinevad: sagedamini räägitakse ka pornograafiast ja eneserahuldamisest (tabel 79).

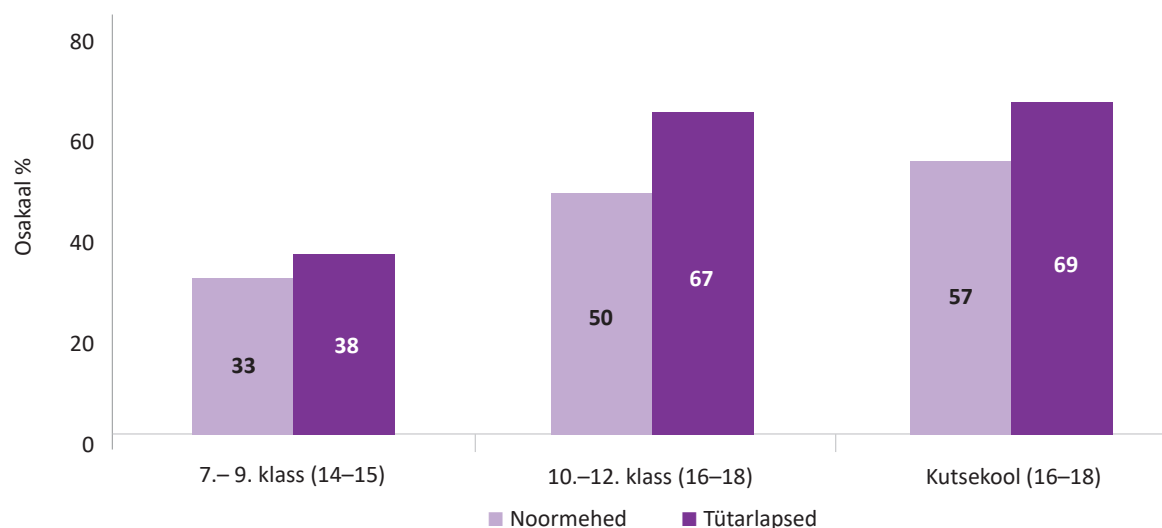
Kui üldiselt räägivad oma sõpradega põhjalikumalt erinevatel teemadel tütarlapsed, siis kahel teemal, eneserahuldamine ja pornograafia, on noormeeste hulgas rohkem neid, kes teemade üle põhjalikumalt arutanud. Erandiks on kutsekoolid, kus nende kahe teema noormeeste ja tütarlaste andmed ei erine.

Tabel 79. Teemad, millest noored on oma sõpradega **põhjalikult rääkinud**, uuringurühmade kaupa %

Teema	7.–9. klass (14–15)	10.–12. klass (16–18)	Kutsekool (16–18)
Murdeiga ja muutused murdeetas	27*	34	24
Seksuaalsus ja selle tähendus inimese elus	21	31	25
Seksuaalne areng ja seksuaalkäitumine	20	30	24
Eneserahuldamine (masturbeerimine)	19	24	25
Seksuaalsusest rõõmu tundmine ja nauding	18	25	24
Seksuaal- ja lähisuhtevägivald, sh kohtinguvägivald	17	24	20
Kuidas leida keegi, kellega olla suhtes	25	36	28
Kuidas teha nii, et suhted hästi toimiksid	25	38	29
Kuidas rääkida partneriga seksist	14	19	20
Kuidas rääkida partneriga rasestumisvastastest vahenditest	14	18	20
Rasestumine ja rasedus	18	27	23
Kuidas hoiduda soovimatust rasedusest	16	26	22
Kuidas levib HIV	11	14	14
Kuidas levivad seksuaalsel teel levivad nakkused	12	14	16
Turvaseksi erinevad meetodid	15	20	20
Kondoomi kasutamine	18	25	24
(Kaitsmata) seksuaalvahekorra keeldumine	15	18	18
Papilloomiviiruse-/emakakaelavähivastane vaktsineerimine	10	11	12
Seksuaalõigused ja seksuaalsed erinevused	18	26	18
Soostereotüübid	22	34	22
Seksuaalsus meedias	17	24	20
Pornograafia	20	27	29

* Helesinise taustaga on tähistatud viis sagedamini nimetatud teemat.

Põhikoolinoortest 35%, gümnaasiuminoortest 59% ning kutsekoolinoortest 60% märgivad, et lähedaste sõprade hulgas räägitakse ka isiklikest seksuaalkogemustest. Võrreldes noormeestega on tütarlapsed avatumad, nende hulgas on enam noori, kes jagavad oma lähimate sõpradega isiklike kogemusi (joonis 28).

Joonis 28. Noored, kes räägivad lähimate sõpradega oma isiklikest seksuaalkogemustest, uuringurühmade ja sugude kaupa

11.1 Info otsimine suhete, seksuaalsuse ja seksuaaleluga seotud teemade kohta

Põhikooliõpilastest üle poole ning kahes vanemas kooliastmes vähem kui pooled ei ole viimase kuue kuu jooksul otsinud internetist teavet suhete, seksuaalsuse ja seksuaaleluga seotud teemadel. Teemadest selgelt kõige huvipakkuvam on olnud pornograafia – põhikooliõpilastest iga viies ning kahe vanema kooliastme noortest iga neljas on küsitlusele eelnenud poole aasta jooksul sel teemal teavet otsinud. Nooremas kooliastmes järgneb sellele murdeeaga seotud teema ning gümnaasiumi- ja kutsekoolinoorte hulgas toimivate suhetega seotud teema (tabel 80).

Siin tuleb erinevusi tütarlaste ja noormeeste vahel vähem esile, kuid üldiselt on teemade vastu rohkem huvi tundnud tütarlapsed. Noormehed on tütarlastest rohkem huvi tundnud vaid ühe teema, pornograafia vastu.

Tabel 80. Suhete, seksuaalsuse ja seksuaaleluga seotud teemad, mille kohta noored on otsinud viimase kuue kuu jooksul internetist informatsiooni, uuringurühmade kaupa %

Teema	7.–9. klass (14–15)	10.–12. klass (16–18)	Kutsekool (16–18)
Murdeiga ja muutused murdeas	15	7	8
Seksuaalsus ja selle tähendus inimese elus	7	9	7
Seksuaalne areng ja seksuaalkäitumine	6	10	5
Eneserahuldamine (masturbeerimine)	9	13	8
Seksuaalsusest rõõmu tundmine ja nauding	5	10	5
Seksuaal- ja lähisuhtevägivald, sh kohtinguvägivald	4	5	4
Kuidas leida keegi, kellega olla suhtes	9	10	9
Kuidas teha nii, et suhted hästi toimiksid	11	17	13
Kuidas rääkida partneriga seksist	3	3	3
Kuidas rääkida partneriga rasestumisvastastest vahenditest	2	2	2
Rasestumine ja rasedus	5	11	9
Kuidas hoiduda soovimatust rasedusest	3	7	5
Kuidas levib HIV	9	8	7
Kuidas levivad seksuaalsel teel levivad nakkused	3	5	4
Turvaseksi erinevad meetodid	3	6	4
Kondoomi kasutamine	4	6	4
(Kaitsmata) seksuaalvahekorra keeldumine	2	2	2
Papilloomiviiruse-/emakakaelavähivastane vaktsineerimine	1	2	1
Seksuaalõigused ja seksuaalsed erinevused	5	8	4
Soostereotüübid	9	12	5
Seksuaalsus meedias	7	8	5
Pornograafia	20	25	24
Muud teemad või küsimused	< 1	< 1	1
Ei ole midagi nendel teemadel otsinud	52	43	47

Noortelt, kes olid viimase kuue kuu jooksul otsinud infot suhete, seksuaalsuse ja seksuaalelu teemadel, uuriti, kas nad leidsid oma küsimusele viimati vastuse. Põhikooliõpilastest 17%, gümnaasiuminoortest 8% ning kutsekoolinoortest 16% ei leidnud internetist huvipakkuva teema kohta informatsiooni. **Enamasti aga hindasid internetist infot otsinud noored, et teave oli piisav (62% põhikooli-, 74% gümnaasiumi- ja 65% kutsekoolinoortest).**

Noortelt küsiti, millistest infoallikatest oleks neil kõige meeldivam ja käepärasem saada infot suhete, seksuaalsuse ja seksuaalelu seotud teemade kohta. **Kolm kõige sagedamini nimetatud infoallikat olid sõbrad, kool ja vanemad.** Mõnevõrra erinesid teistest gümnaasiumiõpilased, kelle jaoks on vanemate asemel olulisemad **noortele suunatud veebilehed, sotsiaalmeedia ja mobiiliäpid.** **Vähem meeldivad ja käepärased infoallikad on kampaaniad, ajalehed-ajakirjad ning noortele suunatud telefoniliinid (tabel 81).**

Võrreldes noormeestega on tütarlaste hulgas rohkem neid, kellel oleks meeldivam saada suhete, seksuaalsuse ja seksuaalelu kohta teavet noorte nõustamiskeskustest, noortele suunatud veebilehtedelt, sotsiaalmeediast või mobiiliäpist, sõpradelt, vanematelt ja noortele mõeldud saadetest. Noormeeste hulgas on aga enam neid, kellele oleks meeldivam ja käepärasem saada infot hiv.ee veebilehelt.

Tabel 81. Infoallikad, kust noortel on kõige meeldivam ja käepärasem saada teavet suhete, seksuaalsuse ja seksuaalelu seotud teemade kohta, uuringurühmade kaupa %

Teema	7.–9. klass (14–15)	10.–12. klass (16–18)	Kutsekool (16–18)
Kooliõelt	12	8	12
Perearstilt	15	12	16
Koolitundidest (inimeseõpetus, terviseõpetus jm)	36*	42	29
Noorte nõustamiskeskusest / seksuaaltervise kliinikust	16	23	18
HIVI nõustamise ja testimise kabinetist	7	8	7
Noortele suunatud veebilehtedelt, sotsiaalmeediast või mobiiliäpist	25	42	24
hiv.ee veebilehelt	18	23	18
Sõpradelt	37	48	40
Vanematelt	34	29	28
Noortele suunatud telefoniliinilt (usaldustelefon, lasteabitelefon jm)	6	7	6
Noortele mõeldud saadetest televisioonist või raadiost	10	13	8
Ajalehtedest, ajakirjadest	7	7	7
Kampaaniatest (plakatid tänaval, reklaamklipid jm)	5	8	5
Muu vastus	8	4	6

* Helesinise taustaga on tähistatud kolm sagedamini nimetatud infoallikat.

Kasutatud kirjandus

1. Reece M, Herbenick D, Hollub AV, Hensel DJ, Middlestadt SE. A psychometric assessment of the Multi-Factor Attitude towards Condoms Scale (MFACS). *Int J Sex Health* 2010; 22: 119–129.
2. Hollub AV, Reece M, Herbenick D, Hensel DJ, Middlestadt SE. College students and condom attitude: validation of the Multi-Factor Attitude toward Condoms Scale (MFACS). *J Am Coll Health* 2011; 59: 708–714.
3. Lõhmus L, Rüütel K, Lemsalu L. HIV/AIDS-i temaatikaga seotud teadmised, hoiakud ja käitumine Eesti noorte hulgas. Uuringuraport 2015. Tallinn: Tervise Arengu Instituut, 2016.
<https://www.tai.ee/et/valjaanded/hivi-temaatikaga-seotud-teadmised-hoiakud-ja-kaitumine-eesti-noorte-hulgas-uuringuraport>
4. Abel-Ollo K, Lõhmus L, Kurbatova A. Narkootikumide tarvitamise veebiküsitlus 2021. Tallinn: Tervise Arengu Instituut, 2022.
<https://www.tai.ee/et/valjaanded/narkootikumide-tarvitamise-veebiküsitlus-2021>
5. Shafii T, Stovel K, Davis R, Holmes K. Is Condom Use Habit Forming? Condom use at sexual debut and subsequent condom use. *Sexually Transmitted Diseases*. 2004; 31: 366–372.
6. Shafii T, Stovel K, Holmes K. Association between condom use at sexual debut and subsequent sexual trajectories: a longitudinal study using biomarkers. *Research and Practice*. 2007; 97: 1090–1095.
7. Edgardh K. Sexual behaviour and early coitarche in a national sample of 17 year old Swedish girls. *Sexually Transmitted Infections*. 2000; 76: 98–102.
8. Edgardh K. Sexual behaviour and early coitarche in a national sample of 17 year old Swedish girls. *Acta Paediatrica*. 2002; 91: 985–991.
9. Klavs I, Rodrigues H, Weiss HA, Hayes R. Factors associated with early sexual debut in Slovenia: results of a general population survey. *Sexually Transmitted Infections*. 2006; 82: 478–483.
10. Ma Q, Ono-Kihara M, Cong L, Xu G, Pan X, Zamani S, Ravari SM, Zhang D, Homma T, Kihara M. Early initiation of sexual activity: a risk factor for sexually transmitted diseases, HIV infection, and unwanted pregnancy among university students in China. *Public Health*. 2009; 9: 111.
11. Baldwin P, Shrestha R, Potrepka J, Copenhaver MM. The age of initiation of drug use and sexual behavior may influence subsequent HIV risk behavior: a systematic review. *SRN AIDS*. 2013; 976035.
12. Rahvastiku tervise arengukava 2020–2030. Sotsiaalministeerium, 2021.
<https://www.sm.ee/rahvastiku-tervise-arengukava-2020-2030>
13. Rüütel K, Epštein J, Kaur E. HIV-nakkuse ja kaasuvate infektsioonide epidemioloogiline olukord Eestis viimase 10 aasta jooksul, 2010–2019. Tallinn: Tervise Arengu Instituut, Terviseamet; 2020.
<https://www.tai.ee/et/valjaanded/hiv-nakkuse-ja-kaasuvate-infektsioonide-epidemioloogiline-olukord-eestis-viimase-10>
14. Rüütel K, Epštein J, Kaur E. HIV-nakkuse ja kaasuvate infektsioonide epidemioloogiline olukord Eestis aastatel 2011–2020. Tallinn: Tervise Arengu Instituut, Terviseamet; 2021.
https://www.tai.ee/sites/default/files/2021-08/HIV_2011_2020.pdf
15. Haldre K; Rahu M, Allvee K, Rahu K. Trends in teenage delivery and abortion rates in Estonia over more than two Decades: a nationwide register-based study. *The European Journal of Public Health* 2021; 31 (4): 790-6.
16. Lõhmus L, Trummal A, Harro M. HIV/AIDS-i temaatikaga seotud teadmised, hoiakud ja käitumine Eesti noorte hulgas. Uurimusraport 2003. Tallinn: Tervise Arengu Instituut, 2003.
<https://www.tai.ee/et/valjaanded/hiv-aids-i-temaatikaga-seotud-teadmised-hoiakud-ja-kaitumine-eesti-noorte-hulgas-1>
17. Lõhmus L, Trummal A. HIV/AIDS-i temaatikaga seotud teadmised, hoiakud ja käitumine Eesti noorte hulgas. Uurimusraport 2005. Tallinn: Tervise Arengu Instituut, 2005.
<https://www.tai.ee/et/valjaanded/hiv-aids-i-temaatikaga-seotud-teadmised-hoiakud-ja-kaitumine-eesti-noorte-hulgas-0>

18. Lõhmus L, Trummal A. HIV-i temaatikaga seotud teadmised, hoiakud ja käitumine Eesti noorte hulgas. Uurimusraport 2007. Tallinn: Tervise Arengu Instituut, 2007.
https://www.tai.ee/sites/default/files/2022-10/HIV_noorteuurimus_2007.pdf
19. Trummal, A, Murd, M, Glušková, N. HIV-i temaatikaga seotud teadmised, hoiakud ja käitumine Eesti noorte hulgas. Uuringuraport 2010. Tallinn: Tervise Arengu Instituut, 2011.
<https://www.tai.ee/et/valjaanded/hiv-i-temaatikaga-seotud-teadmised-hoiakud-ja-kaitumine-eesti-noorte-hulgas-1>
20. Lõhmus L, Lemsalu L, Rüütel K, Vals K. Eesti täiskasvanud elanikkonna seksuaalkäitumine. Uuringuraport 2017. Tallinn: Tervise Arengu Instituut, 2018.
<https://www.tai.ee/et/valjaanded/eesti-taiskasvanud-elanikkonna-seksuaalkaitumine-uuringuraport-2017>
21. Family Health International. Behavioral Surveillance Surveys. Guidelines for repeated behavioral surveys in populations at risk of HIV. Arlington: Family Health International, 2000.
22. United Nations Programme on HIV/AIDS. Monitoring the Declaration of Commitment on HIV/AIDS. Guidelines on Construction of Core Indicators. Geneva: UNAIDS, 2002.
23. Papp K, Part K, Tõrik S. KISS: küpsemine, inimsuhted, sõbrad, seksuaalsus. Noorsoouuring 1999. Tartu: Tartu Noorte Nõustamiskeskus OÜ, 2001.
24. Soo K, Lukk M, Ainsaar M, Beilmann M, Tamm G, Espenberg K, Murakas R, Arak T, Aksen M, Vahaste-Pruul S, Kutsar, D. Laste ja noorte seksuaalse väärkohtlemise leviku uuring. Tartu: Tartu Ülikool, 2015.
25. Oja L, Piksööt J, Rahno, J. Eesti kooliõpilaste tervisekäitumise uuring. 2017/2018. õppeaasta tabelid. Tallinn: Tervise Arengu Instituut, 2019.
26. British National Surveys of Sexual Attitudes and Lifestyles 3. Technical Report. Volume 2: Appendices. London: 2013.
<http://www.natsal.ac.uk/natsal-3/methodology.aspx>
27. The Public Health Agency of Sweden. Sexuality and health among young people in Sweden UngKAB15 – a survey on Knowledge, Attitudes and Behaviour among young people 16-29 years old. The Public Health Agency of Sweden; 2017.
<https://www.folkhalsomyndigheten.se/contentassets/ebe239903fd346cba9cb12bfb83e0bfd/sexuality-health-young-people-sweden.pdf>
28. NCB for the Sex Education Forum. Young people's RSE poll 2018. London: National Children's Bureau; 2018.
<https://www.sexeducationforum.org.uk/sites/default/files/field/attachment/Young%20people%27s%20RSE%20poll%202018.pdf>
29. Berwick DM, Murphy JM, Goldman PA, Ware Jr JE, Barsky AJ, Weinstein MC. Performance of a five-item mental health screening test. Med Care 1991; 29 (2): 169–176
30. Hodgins DC, Matlack-Tyndale E, el-Guebaly N, et al. The cast-6: development of a short-form of the Children of Alcoholics Screening Test. Addict Behav 1993; 18: 337–345.
31. Global AIDS Response Progress Reporting. Geneva, Switzerland: UNAIDS, 2016.
https://aidsreportingtool.unaids.org/static/docs/GARPR_Guidelines_2016_EN.pdf
32. Hillep P, Pärnamets R. Laste ja noorte seksuaalse väärkohtlemise hoiakute ja kogemuste uuring. Tallinn: Justiitsministeerium, 2020.
<https://www.just.ee/media/855/download>

Lisa 1. Andmete esinduslikkuse analüüs

Üldhariduskool 7.–9. klass

Sugu	Valim		HTM		ESA: 13–15*	
	n	%	N	%	N	%
Mees	1130	50,8	22219	51,3	23298	51,4
Naine	1094	49,2	21079	48,7	21992	48,6
Kokku	2224	100	43298	100	45290	100
		z-statistik		-0,478		-0,597
		p		0,632		0,551

* Siin ja edaspidi on andmed 1.01.2022 seisuga

Rahvus	Valim		HTM õppekeel		ESA: 10–14	
	n	%	N	%	N	%
Eestlane	1761	79,2	33377	77,2	59005	76,7
Muu rahvus	463	20,8	9875	22,8	17908	23,3
Kokku	2224	100	43252	100	76913	100
		z-statistik		2,262		2,751
		p		0,024		0,006

Asulatüüp	Valim		HTM kooli asukoht		ESA: 13–15	
	n	%	N	%	N	%
Linn	1322	59,4	31040	71,7	28662	63,3
Maapiirkond	902	40,6	12258	28,3	16628	36,7
Kokku	2224	100	43298	100	45290	100
		z-statistik		-12,820		-3,760
		p		<0,001		<0,001

Piirkond	Valim		HTM kooli asukoht		ESA: 13–15	
	n	%	N	%	N	%
Harjumaa	830	37,3	20591	47,6	21621	47,7
Ida-Virumaa	321	14,4	3789	8,8	4027	8,9
Muu Eesti	1073	48,2	18918	43,7	19642	43,4
Kokku	2224	100	43298	100	45290	100
		z-statistik		9,483		9,182
		p		<0,001		<0,001

Üldhariduskool 10.–12. klass

Sugu	Valim		HTM		ESA: 16–18	
	n	%	N	%	N	%
Mees	604	43,6	10583	43,9	20341	51,2
Naine	781	56,4	13531	56,1	19387	48,8
Kokku	1385	100	24114	100	39728	100
		z-statistik			-5,651	
		p			<0,001	

Rahvus	Valim		HTM õppekeel		ESA: 15–19	
	n	%	N	%	N	%
Eestlane	1006	72,6	23840	99,0	50341	75,6
Muu rahvus	379	27,4	243	1,0	16237	24,4
Kokku	1385	100	24083	100	66578	100
		z-statistik			-2,580	
		p			0,010	

Asulatüüp	Valim		HTM kooli asukoht		ESA: 16–18	
	n	%	N	%	N	%
Linn	792	57,2	20374	84,5	25075	63,1
Maapiirkond	593	42,8	3740	15,5	14653	36,9
Kokku	1385	100	24114	100	39728	100
		z-statistik			-4,576	
		p			<0,001	

Piirkond	Valim		HTM kooli asukoht		ESA: 16–18	
	n	%	N	%	N	%
Harjumaa	636	45,9	11612	48,2	17789	44,8
Ida-Virumaa	224	16,2	1886	7,8	4110	10,3
Muu Eesti	525	37,9	10616	44,0	17829	44,9
Kokku	1385	100	24114	100	39728	100
		z-statistik			7,122	
		p			<0,001	

Kutsekool 1.–4. kursus 20-aastased ja nooremad

Sugu	Valim		HTM		ESA: 16–18	
	n	%	N	%	N	%
Mees	964	71,1	7037	69,2	20341	51,2
Naine	392	28,9	3136	30,8	19387	48,8
Kokku	1356	100	10173	100	39728	100
		z-statistik			14,653	
		p			<0,001	

Rahvus	Valim		HTM õppekeel		ESA: 15–19	
	n	%	N	%	N	%
Eestlane	1033	76,2	9177	90,2	50341	75,6
Muu rahvus	323	23,8	996	9,8	16237	24,4
Kokku	1356	100	10173	100	66578	100
		z-statistik			0,487	
		p			<0,001	

Asulatüüp	Valim		HTM kooli asukoht		ESA: 16–18	
	n	%	N	%	N	%
Linn	903	66,6	8577	84,3	25075	63,1
Maapiirkond	453	33,4	1596	15,7	14653	36,9
Kokku	1356	100	10173	100	39728	100
		z-statistik			2,653	
		p			<0,001	

Piirkond	Valim		HTM kooli asukoht		ESA: 16–18	
	n	%	N	%	N	%
Harjumaa	505	37,2	3895	38,3	17789	44,8
Ida-Virumaa	193	14,2	1284	12,6	4110	10,3
Muu Eesti	658	48,5	4994	49,1	17829	44,9
Kokku	1356	100	10173	100	39728	100
		z-statistik			4,701	
		p			<0,001	

Üldhariduskool 7.–12. klass

Sugu	Valim		HTM		ESA: 13–18	
	n	%	N	%	N	%
Mees	1734	48,0	32802	48,7	43639	51,3
Naine	1875	52,0	34610	51,3	41379	48,7
Kokku	3609	100	67412	100	85018	100
		z-statistik			-3,945	
		p			<0,001	

Rahvus	Valim		HTM õppekeel		ESA: 10–19	
	n	%	N	%	N	%
Eestlane	2767	76,7	57217	85,0	109346	76,2
Muu rahvus	842	23,3	10118	15,0	34145	23,8
Kokku	3609	100	67335	100	143491	100
		z-statistik			0,657	
		p			<0,001	

Asulatüüp	Valim		HTM kooli asukoht		ESA: 13–18	
	n	%	N	%	N	%
Linn	2114	58,6	51414	76,3	53737	63,2
Maapiirkond	1495	41,4	15998	23,7	31281	36,8
Kokku	3609	100	67412	100	85018	100
		z-statistik			-5,769	
		p			<0,001	

Piirkond	Valim		HTM kooli asukoht		ESA: 13–18	
	n	%	N	%	N	%
Harjumaa	1466	40,6	32203	47,8	39410	46,4
Ida-Virumaa	545	15,1	5675	8,4	8137	9,6
Muu Eesti	1598	44,3	29534	43,8	37471	44,1
Kokku	3609	100	67412	100	85018	100
		z-statistik			11,293	
		p			<0,001	

Aste	Valim		HTM kooli asukoht	
	n	%	N	%
7.–9. klass	2224	61,6	43298	64,2
10.–12. klass	1385	38,4	24114	35,8
Kokku	3609	100	67412	100
		z-statistik	-3,265	
		p	0,001	

Üldhariduskool 10.–12. klass + Kutsekool 1.–4. kursus

Sugu	Valim		HTM		ESA: 16–18	
	n	%	N	%	N	%
Mees	1568	57,2	17620	51,4	20341	51,2
Naine	1173	42,8	16667	48,6	19387	48,8
Kokku	2741	100	34287	100	39728	100
		z-statistik			6,092	
		p			<0,001	

Rahvus	Valim		HTM õppekeel		ESA: 15–19	
	n	%	N	%	N	%
Eestlane	2039	74,4	33017	96,4	50341	75,6
Muu rahvus	702	25,6	1239	3,6	16237	24,4
Kokku	2741	100	34256	100	66578	100
		z-statistik			-61,673	
		p			<0,001	

Asulatüüp	Valim		HTM kooli asukoht		ESA: 16–18	
	n	%	N	%	N	%
Linn	2274	83,0	28951	84,4	25075	63,1
Maapiirkond	467	17,0	5336	15,6	14653	36,9
Kokku	2741	100	34287	100	39728	100
		z-statistik			-2,130	
		p			0,033	

Piirkond	Valim		HTM kooli asukoht		ESA: 16–18	
	n	%	N	%	N	%
Harjumaa	1141	41,6	15507	45,2	17789	44,8
Ida-Virumaa	417	15,2	3170	9,2	4110	10,3
Muu Eesti	1183	43,2	15610	45,5	17829	44,9
Kokku	2741	100	34287	100	39728	100
		z-statistik			10,787	
		p			<0,001	

Aste	Valim		HTM kooli asukoht	
	n	%	N	%
10.–12. klass	1385	50,5	24114	70,3
Kutsekool	1356	49,5	10173	29,7
Kokku	2741	100	34287	100
		z-statistik		
		p		

Üldhariduskool 7.–12. klass + kutsekool 1.–4. kursus

Sugu	Valim		HTM		ESA: 13–18	
	n	%	N	%	N	%
Mees	2698	54,3	39839	51,3	43639	51,3
Naine	2267	45,7	37746	48,7	41379	48,7
Kokku	4965	100	77585	100	85018	100
z-statistik			4,217		4,245	
p			<0,001		<0,001	

Rahvus	Valim		HTM õppekeel		ESA: 10–19	
	n	%	N	%	N	%
Eestlane	3800	76,5	66394	85,7	109346	76,2
Muu rahvus	1165	23,5	11114	14,3	34145	23,8
Kokku	4965	100	77508	100	143491	100
z-statistik			-18,346		0,5488	
p			<0,001		0,583	

Asulatüüp	Valim		HTM kooli asukoht		ESA: 13–18	
	n	%	N	%	N	%
Linn	3017	60,8	59991	77,3	53737	63,2
Maapiirkond	1948	39,2	17594	22,7	31281	36,8
Kokku	4965	100	77585	100	85018	100
z-statistik			-27,861		-3,567	
p			<0,001		<0,001	

Piirkond	Valim		HTM kooli asukoht		ESA: 13–18	
	n	%	N	%	N	%
Harjumaa	1971	39,7	36098	46,5	39410	46,4
Ida-Virumaa	738	14,9	6959	9,0	8137	9,6
Muu Eesti	2256	45,4	34528	44,5	37471	44,1
Kokku	4965	100	77585	100	85018	100
z-statistik			14,536		12,678	
p			<0,001		<0,001	

Uuringu-rühm	Valim		HTM kooli asukoht	
	n	%	N	%
7.–9. klass	2224	44,8	43298	55,8
10.–12. klass	1385	27,9	24114	31,1
Kutsekool	1356	27,3	10173	13,1
Kokku	4965	100	77585	100
z-statistik			-4,84975	
p			<0,001	

Lisa 2. Tabelid

Lisa 2.

Tabelid

Tabel 1.	Enesehinnang oma praegusele tervisele (kaalutud andmed).....	5
Tabel 2.	Vaimse tervise probleemide levimus* (kaalutud andmed).....	6
Tabel 3.	Tavaliste sigarettide proovimine elu jooksul (kaalutud andmed).....	7
Tabel 4.	Igapäevane tavaliste sigarettide tarvitamine elu jooksul (kaalutud andmed).....	8
Tabel 5.	Tavaliste sigarettide suitsetamise sagedus viimase nelja nädala jooksul (kaalutud andmed).....	9
Tabel 6.	E-sigarettide suitsetamise (veipimise) sagedus viimase nelja nädala jooksul (kaalutud andmed).....	10
Tabel 7.	Muude tubakatoodete suitsetamise/tarvitamise sagedus viimase nelja nädala jooksul (kaalutud andmed).....	11
Tabel 8.	Alkoholi proovimine elu jooksul (kaalutud andmed).....	12
Tabel 9.	Purju joomine elu jooksul (kaalutud andmed).....	13
Tabel 10.	Alkoholi tarvitamise sagedus viimase nelja nädala jooksul (kaalutud andmed).....	14
Tabel 11.	Purju joomise sagedus viimase nelja nädala jooksul (kaalutud andmed).....	15
Tabel 12.	Hinnang oma vanema(te) alkoholi tarvitamisele* (kaalutud andmed).....	16
Tabel 13.	Noorte hinnang sõprade ja tuttavate hulga, kes tarvitavad liiga palju alkoholi (kaalutud andmed).....	17
Tabel 14.	Narkootikumide proovimine või tarvitamine perekonnas (kaalutud andmed).....	18
Tabel 15.	Noorte hinnang sõprade ja tuttavate hulga, kes on tarvitanud narkootikume (kaalutud andmed).....	19
Tabel 16.	Narkootikumide (sh kanepi) tarvitamine elu jooksul (kaalutud andmed).....	20
Tabel 17.	Narkootikumide (sh kanepi) tarvitamine viimase nelja nädala jooksul (kaalutud andmed).....	21
Tabel 18.	Kanepitoodete tarvitamise sagedus viimase nelja nädala jooksul (kaalutud andmed).....	22
Tabel 19.	Muude narkootiliste ainete (va kanepitooted) tarvitamise sagedus viimase nelja nädala jooksul (kaalutud andmed).....	23
Tabel 20.	Noorte hinnang oma teadmistele, mis on HIV (kaalutud andmed).....	24
Tabel 21.	Teadmine, et HIVi nakatumise riski on võimalik vähendada, kui kasutada iga seksuaalvahekorra ajal kondoomi (kaalutud andmed).....	25
Tabel 22.	Teadmine, et inimene, kes näeb terve välja, võib olla nakatunud HIVi (kaalutud andmed).....	26
Tabel 23.	Teadmine, et inimene võib nakatuda HIVi, kui ta süstib süstlaga, mida on keegi enne teda kasutanud (kaalutud andmed).....	27
Tabel 24.	Teadmine, et HIVi nakatumise riski on võimalik vähendada, kui olla seksuaalvahekorras vaid ühe nakatumata ja truu partneriga (kaalutud andmed).....	28
Tabel 25.	Korrektset teadmised HIVi levikuteedest* (kaalutud andmed).....	29
Tabel 26.	Nõustumine väitega „Ujudes basseinis koos HIVi nakatunud inimesega, võib ka ise nakatuda“.....	30
Tabel 27.	Nõustumine väitega „Kallistades HIVi nakatunud inimest, võib ka ise HIVi nakatuda“ (kaalutud andmed).....	31
Tabel 28.	Nõustumine väitega „Süües samadest toidunõudest HIVi nakatunud inimesega, võib ka ise nakatuda“ (kaalutud andmed).....	32
Tabel 29.	Nõustumine väitega „Kasutades HIVi nakatunud inimesega ühist tualetti (WC), võib ka ise nakatuda“ (kaalutud andmed).....	33
Tabel 30.	Ekslikud arusaamad HIVi levikust olmekontaktide kaudu * (kaalutud andmed).....	34
Tabel 31.	Nõustumine väitega „HIV ja AIDS on ainult narkomaanide probleem“ (kaalutud andmed).....	35
Tabel 32.	Nõustumine väitega „HIV ja AIDS on ainult homoseksuaalsete inimeste probleem“ (kaalutud andmed).....	36
Tabel 33.	Nõustumine väitega „Kui inimene nakatub HIVi, siis ta elu kaotab mõtte“ (kaalutud andmed).....	37
Tabel 34.	Teadmine, et vaginaalseksi kaudu on võimalik nakatuda STLidesse (kaalutud andmed).....	38
Tabel 35.	Teadmine, et anaalseksi kaudu on võimalik nakatuda STLidesse (kaalutud andmed).....	39
Tabel 36.	Teadmine, et oraalseksi kaudu on võimalik nakatuda STLidesse (kaalutud andmed).....	40
Tabel 37.	Korrektset teadmised STLide levikuteedest* (kaalutud andmed).....	41
Tabel 38.	Teadmine, kas rasestumisvastased tabletid kaitsevad STLide eest (kaalutud andmed).....	42

Tabel 39.	Teadmine, kas katkestatud seksuaalvahekord kaitseb STLIde eest (kaalutud andmed).....	43
Tabel 40.	Teadmine, kas emakasisene spiraal kaitseb STLIde eest (kaalutud andmed).....	44
Tabel 41.	Teadmine, kas kondoom kaitseb STLIde eest (kaalutud andmed).....	45
Tabel 42.	Korrektset teadmised STLIde vältimise meetoditest* (kaalutud andmed).....	46
Tabel 43.	Kondoomiga seotud hoiakute keskmine skoor MFACSi põhjal*	47
Tabel 44.	Hinnang kondoomide tõhususele rasedusest hoidumiseks* (kaalutud andmed).....	48
Tabel 45.	Hinnang kondoomide tõhususele STLIde ennetamiseks* (kaalutud andmed).....	49
Tabel 46.	Hinnang kondoomide tõhususele HIVi ennetamiseks* (kaalutud andmed).....	50
Tabel 47.	Hinnang kondoomide mugavusele* (kaalutud andmed).....	51
Tabel 48.	Hinnang kondoomide käepärasusele* (kaalutud andmed).....	52
Tabel 49.	Hinnang kondoomide mõjule seksuaalse naudinguga saavutamisel* (kaalutud andmed).....	53
Tabel 50.	Hinnang kondoomide kättesaadavusele* (kaalutud andmed).....	54
Tabel 51.	Hinnang kondoomidele, kui võrd need meeldivad sõpradele* (kaalutud andmed).....	55
Tabel 52.	Hinnang kondoomidele, kui võrd need meeldivad seksuaalpartneritele* (kaalutud andmed).....	56
Tabel 53.	Hinnang kondoomide põnevusele* (kaalutud andmed).....	57
Tabel 54.	Hinnang kondoomidele, kui võrd need tekitavad piinlikkust* (kaalutud andmed).....	58
Tabel 55.	Hinnang partneriga kondoomidest rääkimise lihtsusele* (kaalutud andmed).....	59
Tabel 56.	Hinnang kondoomide kasutatavusele* (kaalutud andmed).....	60
Tabel 57.	Hinnang kondoomide puhtusele* (kaalutud andmed).....	61
Tabel 58.	Arvamus, kes peaks kondoomi kaasas kandma (kaalutud andmed).....	62
Tabel 59.	Nõustumine väitega „Lõpetaksin toiduainete ostmise kauplusest, kus müüja on nakatunud HIVi“ (kaalutud andmed).....	63
Tabel 60.	Nõustumine väitega „Oleksin nõus sööma ühes lauas HIVi nakatunud inimesega“ (kaalutud andmed).....	64
Tabel 61.	Nõustumine väitega „Lõpetaksin oma tuttava või sõbraga suhtlemise, kui ta on nakatunud HIVi“ (kaalutud andmed).....	65
Tabel 62.	Nõustumine väitega „Oleksin nõus õppima ühes klassis HIVi nakatunud õpilasega“ (kaalutud andmed).....	66
Tabel 63.	Nõustumine väitega „Õpetaja, kes on nakatunud HIVi, võib koolis edasi töötada“ (kaalutud andmed).....	67
Tabel 64.	Tolerantne suhtumine HIViga elavatesse inimestesse* (kaalutud andmed).....	68
Tabel 65.	Eneserahuldamise kogemine elu jooksul (kaalutud andmed).....	69
Tabel 66.	Suule suudluse kogemine elu jooksul (kaalutud andmed).....	70
Tabel 67.	Riiete pealt erutavate hellituste kogemine elu jooksul (kaalutud andmed).....	71
Tabel 68.	Riiete alt või alasti erutavate hellituste kogemine elu jooksul (kaalutud andmed).....	72
Tabel 69.	Seksuaalvahekorra kogemine elu jooksul (kaalutud andmed).....	73
Tabel 70.	Vanus esimese seksuaalvahekorra ajal (% elu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest) (kaalutud andmed).....	74
Tabel 71.	Seksuaalvahekordade arv elu jooksul (% elu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest) (kaalutud andmed).....	75
Tabel 72.	Seksuaalvahekorra kogemus viimase 12 kuu jooksul (kaalutud andmed).....	76
Tabel 73.	Seksuaalpartnerite arv elu jooksul (% elu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest; kaalutud andmed).....	77
Tabel 74.	Seksuaalpartnerite arv viimase 12 kuu jooksul (% viimase 12 kuu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest) (kaalutud andmed).....	78
Tabel 75.	Seksuaalvahekord püsipartneriga viimase 12 kuu jooksul (% viimase 12 kuu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest) (kaalutud andmed).....	79
Tabel 76.	Seksuaalvahekord juhupartneriga viimase 12 kuu jooksul (% viimase 12 kuu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest; kaalutud andmed).....	80
Tabel 77.	Seksuaalpartneri tüüp viimase 12 kuu jooksul (% viimase 12 kuu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest) (kaalutud andmed).....	81
Tabel 78.	Seksuaalvahekord samast soost partneriga elu jooksul (kaalutud andmed).....	82

Tabel 79.	Seksuaalvahekord partneriga, kes süstib või on kunagi süstinud narkootikume (NSI), elu jooksul (kaalutud andmed).....	83
Tabel 80.	Seksuaalvahekord partneriga, kellega tutvuti interneti teel või mobiiliäpi vahendusel, elu jooksul (kaalutud andmed).....	84
Tabel 81.	Kondoomi kasutamine esimese seksuaalvahekorra ajal (% elu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest) kaalutud andmed).....	85
Tabel 82.	Kondoomi kasutamine püsipartneriga vahekorras viimase 12 kuu jooksul (% viimase 12 kuu jooksul püsipartneriga seksuaalvahekorras olnud noortest; kaalutud andmed).....	86
Tabel 83.	Kondoomi kasutamine viimasel korral püsipartneriga vahekorras (% viimase 12 kuu jooksul püsipartneriga seksuaalvahekorras olnud noortest; kaalutud andmed).....	87
Tabel 84.	Kondoomi kasutamine juhupartneriga vahekorras viimase 12 kuu jooksul (% viimase 12 kuu jooksul juhupartneriga seksuaalvahekorras olnud noortest; kaalutud andmed).....	88
Tabel 85.	Kondoomi kasutamine viimasel korral juhupartneriga vahekorras (% viimase 12 kuu jooksul juhupartneriga seksuaalvahekorras olnud noortest; kaalutud andmed).....	89
Tabel 86.	Kondoomi kasutamine viimase seksuaalvahekorra ajal (% viimase 12 kuu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest; kaalutud andmed).....	90
Tabel 87.	Noored, kes on pöördunud rasestumisvastase nõuande või vahendi saamiseks spetsialisti poole või mujale (% kõikidest uuringus osalenud noortest; kaalutud andmed).....	91
Tabel 88.	Noored, kes on pöördunud rasestumisvastase nõuande või vahendi saamiseks spetsialisti poole või mujale (% elu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest; kaalutud andmed).....	92
Tabel 89.	Viimase seksuaalvahekorra ajal kasutatud rasestumisest hoidumise meetodite tõhusus (% viimase 12 kuu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest; kaalutud andmed).....	93
Tabel 90.	Seksuaalse väärkohtlemise kogemine internetis elu jooksul (kaalutud andmed).....	94
Tabel 91.	Seksuaalse ahistamise kogemine elu jooksul (kaalutud andmed).....	95
Tabel 92.	Seksuaalvägivalla kogemine elu jooksul (kaalutud andmed).....	96
Tabel 93.	Seksuaalse väärkohtlemise kogemine elu jooksul (kõik liigid kokku; kaalutud andmed).....	97
Tabel 94.	Noored, kellel on tekkinud STLIdesse nakatumise kahtlus viimase 12 kuu jooksul (% elu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest; kaalutud andmed).....	98
Tabel 95.	Teadmised HIV-testi tegemise võimalusest HIVi nõustamise ja testimise kabinetis (kaalutud andmed).....	99
Tabel 96.	Teadmised HIV-testi tegemise võimalusest noorte nõustamiskeskuses / seksuaaltervise kliinikus (kaalutud andmed).....	100
Tabel 97.	Teadmised HIV-testi tegemise võimalusest perearsti vastuvõtul (kaalutud andmed).....	101
Tabel 98.	Teadmised HIV-testi tegemise võimalusest eriarsti vastuvõtul (kaalutud andmed).....	102
Tabel 99.	HIVi suhtes testimine elu jooksul (kaalutud andmed).....	103
Tabel 100.	HIVi suhtes testimine viimase 12 jooksul (kaalutud andmed).....	104

Tabel 1. Enesehinnang oma praegusele tervisele (kaalutud andmed)

		Väga hea + hea		Ei hea ega halb		Väga halb + halb		Kokku
		n	%	n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		1627	74,6	424	19,5	129	5,9	2180
Sugu	Noormehed	941	84,0	141	12,6	38	3,4	1120
	Tütarlapsed	686	64,7	283	26,7	91	8,6	1060
Rahvus	Eestlased	1333	76,4	318	18,2	94	5,4	1745
	Muud rahvused	294	67,6	106	24,4	35	8,0	435
Asulatüüp	Linn	941	72,7	278	21,5	76	5,9	1295
	Maapiirkond	686	77,6	146	16,5	53	6,0	885
Piirkond	Harjumaa	770	74,8	202	19,7	57	5,5	1029
	Ida-Virumaa	132	68,7	46	24,0	14	7,3	192
	Muu Eesti	725	75,6	176	18,4	58	6,0	959
10.–12. klass (16–18)		977	71,2	312	22,8	82	6,0	1371
Sugu	Noormees	478	80,2	91	15,3	27	4,5	596
	Tütarlaps	499	64,4	221	28,5	55	7,1	775
Rahvus	Eestlane	751	72,2	228	21,9	61	5,9	1040
	Muu rahvus	226	68,3	84	25,4	21	6,3	331
Asulatüüp	Linn	540	71,6	174	23,1	40	5,3	754
	Maapiirkond	437	70,8	138	22,4	42	6,8	617
Piirkond	Harjumaa	463	70,2	154	23,3	43	6,5	660
	Ida-Virumaa	74	69,2	29	27,1	4	3,7	107
	Muu Eesti	440	72,8	129	21,4	35	5,8	604
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		2606	73,4	734	20,7	211	5,9	3551
Sugu	Noormees	1426	82,7	233	13,5	65	3,8	1724
	Tütarlaps	1180	64,6	501	27,4	146	8,0	1827
Rahvus	Eestlane	2089	74,9	545	19,5	155	5,6	2789
	Muu rahvus	517	67,9	189	24,8	56	7,3	762
Asulatüüp	Linn	1484	72,2	454	22,1	116	5,7	2054
	Maapiirkond	1122	75,0	280	18,7	95	6,3	1497
Piirkond	Harjumaa	1233	73,0	356	21,1	100	5,9	1689
	Ida-Virumaa	207	69,0	75	25,0	18	6,0	300
	Muu Eesti	1166	74,6	303	19,4	93	6,0	1562
KUTSEKOOL (16–18)		917	70,0	290	22,1	104	7,9	1311
Sugu	Noormees	703	75,9	163	17,6	60	6,5	926
	Tütarlaps	214	55,6	127	33,0	44	11,4	385
Rahvus	Eestlane	712	71,2	207	20,7	81	8,1	1000
	Muu rahvus	205	65,9	83	26,7	23	7,4	311
Asulatüüp	Linn	599	68,7	197	22,6	76	8,7	872
	Maapiirkond	318	72,4	93	21,2	28	6,4	439
Piirkond	Harjumaa	341	70,0	120	24,7	26	5,3	487
	Ida-Virumaa	124	65,9	46	24,5	18	9,6	188
	Muu Eesti	452	71,1	124	19,5	60	9,4	636
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		1910	70,9	609	22,6	176	6,5	2695
Sugu	Noormees	1089	78,5	225	16,2	74	5,3	1388
	Tütarlaps	821	62,8	384	29,4	102	7,8	1307
Rahvus	Eestlane	1475	71,9	443	21,6	134	6,5	2052
	Muu rahvus	435	67,7	166	25,8	42	6,5	643
Asulatüüp	Linn	1109	70,6	361	23,0	100	6,4	1570
	Maapiirkond	801	71,2	248	22,0	76	6,8	1125
Piirkond	Harjumaa	853	70,0	290	23,8	76	6,2	1219
	Ida-Virumaa	170	68,3	64	25,7	15	6,0	249
	Muu Eesti	887	72,3	255	20,8	85	6,9	1227
NOORED KOKKU (14–18)		3556	73,0	1016	20,8	302	6,2	4874
Sugu	Noormees	2044	81,5	356	14,2	107	4,3	2507
	Tütarlaps	1512	63,9	660	27,9	195	8,2	2367
Rahvus	Eestlane	2842	74,4	751	19,7	225	5,9	3818
	Muu rahvus	714	67,6	265	25,1	77	7,3	1056
Asulatüüp	Linn	2061	71,8	636	22,1	175	6,1	2872
	Maapiirkond	1495	74,7	380	19,0	127	6,3	2002
Piirkond	Harjumaa	1642	72,7	484	21,4	133	5,9	2259
	Ida-Virumaa	300	68,5	109	24,9	29	6,6	438
	Muu Eesti	1614	74,2	423	19,4	140	6,4	2177

Tabel 2. Vaimse tervise probleemide levimus* (kaalutud andmed)

		Esineb vaimse tervise probleeme		Ei esine		Kokku
		n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		699	32,0	1482	68,0	2181
Sugu	Noormees	214	19,1	908	80,9	1122
	Tütarlaps	485	45,8	574	54,2	1059
Rahvus	Eestlane	533	30,5	1214	69,5	1747
	Muu rahvus	166	38,2	268	61,8	434
Asulatüüp	Linn	432	33,3	864	66,7	1296
	Maapiirkond	267	30,2	618	69,8	885
Piirkond	Harjumaa	326	31,7	704	68,3	1030
	Ida-Virumaa	71	37,0	121	63,0	192
	Muu Eesti	302	31,5	657	68,5	959
10.–12. klass (16–18)		521	38,0	850	62,0	1371
Sugu	Noormees	131	22,0	465	78,0	596
	Tütarlaps	390	50,3	385	49,7	775
Rahvus	Eestlane	364	35,0	676	65,0	1040
	Muu rahvus	157	47,4	174	52,6	331
Asulatüüp	Linn	302	40,1	452	59,9	754
	Maapiirkond	217	35,2	400	64,8	617
Piirkond	Harjumaa	266	40,3	394	59,7	660
	Ida-Virumaa	43	40,2	64	59,8	107
	Muu Eesti	211	34,9	393	65,1	604
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		1214	34,2	2338	65,8	3552
Sugu	Noormees	344	20,0	1380	80,0	1724
	Tütarlaps	870	47,6	958	52,4	1828
Rahvus	Eestlane	894	32,0	1896	68,0	2790
	Muu rahvus	320	42,0	442	58,0	762
Asulatüüp	Linn	733	35,7	1321	64,3	2054
	Maapiirkond	481	32,1	1017	67,9	1498
Piirkond	Harjumaa	589	34,8	1101	65,2	1690
	Ida-Virumaa	114	38,0	186	62,0	300
	Muu Eesti	511	32,7	1051	67,3	1562
KUTSEKOOL (16–18)		443	33,8	868	66,2	1311
Sugu	Noormees	247	26,7	679	73,3	926
	Tütarlaps	196	50,9	189	49,1	385
Rahvus	Eestlane	316	31,6	684	68,4	1000
	Muu rahvus	127	40,8	184	59,2	311
Asulatüüp	Linn	306	35,1	566	64,9	872
	Maapiirkond	137	31,2	302	68,8	439
Piirkond	Harjumaa	166	34,1	321	65,9	487
	Ida-Virumaa	73	38,8	115	61,2	188
	Muu Eesti	204	32,1	432	67,9	636
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		990	36,7	1705	63,3	2695
Sugu	Noormees	331	23,8	1057	76,2	1388
	Tütarlaps	659	50,4	648	49,6	1307
Rahvus	Eestlane	697	34,0	1355	66,0	2052
	Muu rahvus	293	45,6	350	54,4	643
Asulatüüp	Linn	605	38,5	966	61,5	1571
	Maapiirkond	385	34,3	739	65,7	1124
Piirkond	Harjumaa	473	38,8	747	61,2	1220
	Ida-Virumaa	99	39,8	150	60,2	249
	Muu Eesti	418	34,1	808	65,9	1226
NOORED KOKKU (14–18)		1663	34,1	3212	65,9	4875
Sugu	Noormees	531	21,2	1977	78,8	2508
	Tütarlaps	1132	47,8	1235	52,2	2367
Rahvus	Eestlane	1221	32,0	2597	68,0	3818
	Muu rahvus	442	41,8	615	58,2	1057
Asulatüüp	Linn	1023	35,6	1850	64,4	2873
	Maapiirkond	640	32,0	1362	68,0	2002
Piirkond	Harjumaa	786	34,8	1474	65,2	2260
	Ida-Virumaa	167	38,1	271	61,9	438
	Muu Eesti	710	32,6	1467	67,4	2177

* Vaimse tervise hindamiseks kasutati instrumenti MHI-5, mille arvutamise ning tõlgendamise kohta vt lk 69.

Tabel 3. Tavaliste sigarettide proovimine elu jooksul (kaalutud andmed)

		On proovinud		Ei ole proovinud		Kokku
		n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		817	37,3	1373	62,7	2190
Sugu	Noormees	423	37,6	701	62,4	1124
	Tütarlaps	394	37,0	672	63,0	1066
Rahvus	Eestlane	641	36,6	1110	63,4	1751
	Muu rahvus	176	40,1	263	59,9	439
Asulatüüp	Linn	498	38,2	804	61,8	1302
	Maapiirkond	319	35,9	569	64,1	888
Piirkond	Harjumaa	393	38,0	641	62,0	1034
	Ida-Virumaa	75	38,9	118	61,1	193
	Muu Eesti	349	36,2	614	63,8	963
10.–12. klass (16–18)		741	53,9	633	46,1	1374
Sugu	Noormees	327	54,9	269	45,1	596
	Tütarlaps	414	53,2	364	46,8	778
Rahvus	Eestlane	572	54,8	471	45,2	1043
	Muu rahvus	169	51,1	162	48,9	331
Asulatüüp	Linn	398	52,6	357	47,4	755
	Maapiirkond	343	55,4	276	44,6	619
Piirkond	Harjumaa	361	54,6	300	45,4	661
	Ida-Virumaa	54	50,0	54	50,0	108
	Muu Eesti	326	53,9	279	46,1	605
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		1542	43,3	2022	56,7	3564
Sugu	Noormees	746	43,2	981	56,8	1727
	Tütarlaps	796	43,3	1041	56,7	1837
Rahvus	Eestlane	1201	42,9	1597	57,1	2798
	Muu rahvus	341	44,5	425	55,5	766
Asulatüüp	Linn	890	43,2	1172	56,8	2062
	Maapiirkond	652	43,4	850	56,6	1502
Piirkond	Harjumaa	746	44,0	949	56,0	1695
	Ida-Virumaa	128	42,5	173	57,5	301
	Muu Eesti	668	42,6	900	57,4	1568
KUTSEKOOL (16–18)		951	72,3	364	27,7	1315
Sugu	Noormees	657	70,7	272	29,3	929
	Tütarlaps	294	76,2	92	23,8	386
Rahvus	Eestlane	726	72,4	277	27,6	1003
	Muu rahvus	225	72,1	87	27,9	312
Asulatüüp	Linn	623	71,2	252	28,8	875
	Maapiirkond	328	74,5	112	25,5	440
Piirkond	Harjumaa	338	69,3	150	30,7	488
	Ida-Virumaa	133	70,4	56	29,6	189
	Muu Eesti	480	75,2	158	24,8	638
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		1601	59,6	1100	40,7	2701
Sugu	Noormees	852	61,3	538	38,7	1390
	Tütarlaps	750	57,2	561	42,8	1311
Rahvus	Eestlane	1234	60,0	824	40,0	2058
	Muu rahvus	367	57,1	276	42,9	643
Asulatüüp	Linn	926	58,8	649	41,2	1575
	Maapiirkond	675	59,9	451	40,1	1126
Piirkond	Harjumaa	711	58,1	512	41,9	1223
	Ida-Virumaa	145	58,2	104	41,8	249
	Muu Eesti	745	60,6	484	39,4	1229
NOORED KOKKU (14–18)		2300	47,0	2591	53,0	4891
Sugu	Noormees	1209	48,1	1304	51,9	2513
	Tütarlaps	1091	45,9	1287	54,1	2378
Rahvus	Eestlane	1787	46,7	2042	53,3	3829
	Muu rahvus	513	48,3	549	51,7	1062
Asulatüüp	Linn	1362	47,2	1521	52,8	2883
	Maapiirkond	938	46,7	1070	53,3	2008
Piirkond	Harjumaa	1060	46,7	1208	53,3	2268
	Ida-Virumaa	209	47,5	231	52,5	440
	Muu Eesti	1031	47,2	1152	52,8	2183

Tabel 4. Igapäevane tavaliste sigarettide tarvitamine elu jooksul (kaalutud andmed)

		On tarvitanud igapäevaselt		Ei ole tarvitanud igapäevaselt		Kokku
		n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		249	11,4	1933	88,6	2182
Sugu	Noormees	128	11,4	995	88,6	1137
	Tütarlaps	121	11,4	938	88,6	1059
Rahvus	Eestlane	184	10,5	1562	89,5	1746
	Muu rahvus	65	14,9	371	85,1	436
Asulatüüp	Linn	153	11,8	1144	88,2	1297
	Maapiirkond	96	10,8	789	89,2	885
Piirkond	Harjumaa	107	10,4	924	89,6	1031
	Ida-Virumaa	26	13,5	166	86,5	192
	Muu Eesti	116	12,1	843	87,9	959
10.–12. klass (16–18)		229	16,7	1143	83,3	1372
Sugu	Noormees	87	14,6	509	85,4	596
	Tütarlaps	142	18,3	634	81,7	776
Rahvus	Eestlane	147	14,1	894	85,9	1041
	Muu rahvus	82	24,8	249	75,2	331
Asulatüüp	Linn	136	18,0	619	82,0	755
	Maapiirkond	92	14,9	525	85,1	617
Piirkond	Harjumaa	126	19,1	535	80,9	661
	Ida-Virumaa	19	17,8	88	82,2	107
	Muu Eesti	84	13,9	520	86,1	604
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		573	13,3	3081	86,7	3554
Sugu	Noormees	214	12,4	1512	87,6	1726
	Tütarlaps	259	14,2	1569	85,8	1828
Rahvus	Eestlane	392	11,8	2462	88,2	2791
	Muu rahvus	144	18,9	619	81,1	763
Asulatüüp	Linn	287	13,9	1770	86,1	2057
	Maapiirkond	186	12,4	1311	87,6	1497
Piirkond	Harjumaa	229	13,5	1462	86,5	1691
	Ida-Virumaa	45	15,0	255	85,0	300
	Muu Eesti	199	12,7	1364	87,3	1563
KUTSEKOOL (16–18)		493	45,2	719	54,8	1312
Sugu	Noormees	397	42,8	530	57,2	927
	Tütarlaps	196	50,9	189	49,1	385
Rahvus	Eestlane	445	44,5	556	55,5	1001
	Muu rahvus	148	47,6	163	52,4	311
Asulatüüp	Linn	388	44,5	484	55,5	872
	Maapiirkond	205	46,6	235	53,4	440
Piirkond	Harjumaa	214	43,9	274	56,1	488
	Ida-Virumaa	79	42,0	109	58,0	188
	Muu Eesti	300	47,2	336	52,8	636
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		674	25,0	2023	75,0	2697
Sugu	Noormees	360	25,9	1028	74,1	1388
	Tütarlaps	314	24,0	995	76,0	1309
Rahvus	Eestlane	474	23,1	1580	76,9	2054
	Muu rahvus	201	31,3	442	68,7	643
Asulatüüp	Linn	422	26,8	1151	73,2	1573
	Maapiirkond	252	22,4	872	77,6	1124
Piirkond	Harjumaa	307	25,1	915	74,9	1222
	Ida-Virumaa	69	27,7	180	72,3	249
	Muu Eesti	298	24,3	928	75,7	1226
NOORED KOKKU (14–18)		850	17,4	4028	82,6	4878
Sugu	Noormees	447	17,8	2063	82,2	2510
	Tütarlaps	403	17,0	1965	83,0	2368
Rahvus	Eestlane	608	15,9	3212	84,1	3820
	Muu rahvus	242	22,9	816	77,1	1058
Asulatüüp	Linn	528	18,4	2347	81,6	2875
	Maapiirkond	322	16,1	1681	83,9	2003
Piirkond	Harjumaa	379	16,8	1884	83,2	2263
	Ida-Virumaa	88	20,0	351	80,0	439
	Muu Eesti	383	17,6	1793	82,4	2176

Tabel 5. Tavaliste sigarettide suitsetamise sagedus viimase nelja nädala jooksul (kaalutud andmed)

		Mitte kordagi		Mitu korda nädalas või harvem		Iga päev		Kokku
		n	%	n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		1939	88,8	216	9,9	28	1,3	2183
Sugu	Noormees	988	88,5	113	10,1	16	1,4	1117
	Tütarlaps	951	89,2	103	9,7	12	1,1	1087
Rahvus	Eestlane	1570	90,0	159	9,1	16	0,9	1745
	Muu rahvus	369	84,3	57	13,0	12	2,7	438
Asulatüüp	Linn	1149	88,4	133	10,2	18	1,4	1300
	Maapiirkond	790	89,5	83	9,4	10	1,1	883
Piirkond	Harjumaa	917	89,0	102	9,9	11	1,1	1030
	Ida-Virumaa	166	86,0	23	11,9	4	2,1	193
	Muu Eesti	856	89,2	91	9,5	13	1,3	960
10.–12. klass (16–18)		1108	80,6	223	16,2	43	3,2	1374
Sugu	Noormees	491	81,4	168	16,1	26	2,5	597
	Tütarlaps	617	79,4	136	17,5	24	3,1	777
Rahvus	Eestlane	849	81,5	168	16,1	25	2,4	1042
	Muu rahvus	259	78,0	55	16,6	18	5,4	332
Asulatüüp	Linn	603	79,8	130	17,2	23	3,0	756
	Maapiirkond	505	81,7	93	15,1	20	3,2	618
Piirkond	Harjumaa	521	78,7	128	19,3	13	2,0	662
	Ida-Virumaa	86	80,4	15	14,0	6	5,6	107
	Muu Eesti	501	82,8	80	13,2	24	4,0	605
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		3053	85,9	434	12,2	69	1,9	3556
Sugu	Noormees	1487	86,4	199	11,6	34	2,0	1720
	Tütarlaps	1566	85,3	235	12,8	35	1,9	1836
Rahvus	Eestlane	2428	86,9	323	11,6	41	1,5	2792
	Muu rahvus	625	81,8	110	14,4	29	3,8	764
Asulatüüp	Linn	1759	85,4	260	12,6	40	1,9	2059
	Maapiirkond	1294	86,4	174	11,6	29	2,0	1497
Piirkond	Harjumaa	1441	85,2	226	13,4	24	1,4	1691
	Ida-Virumaa	253	84,1	38	12,6	10	3,3	301
	Muu Eesti	1359	86,9	170	10,9	35	2,2	1564
KUTSEKOOL (16–18)		804	61,8	313	24,1	184	14,1	1301
Sugu	Noormees	594	64,9	210	22,9	112	12,2	916
	Tütarlaps	210	54,5	103	26,8	72	18,7	385
Rahvus	Eestlane	631	63,4	243	24,4	121	12,2	995
	Muu rahvus	173	56,5	70	22,9	63	20,6	306
Asulatüüp	Linn	526	60,8	212	24,5	127	14,7	865
	Maapiirkond	278	63,8	101	23,1	57	13,1	436
Piirkond	Harjumaa	298	62,0	118	24,5	65	13,5	481
	Ida-Virumaa	113	60,1	39	20,8	36	19,1	188
	Muu Eesti	393	62,2	156	24,7	83	13,1	632
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		2024	75,2	499	18,5	170	6,3	2693
Sugu	Noormees	1040	75,3	248	17,9	94	6,8	1382
	Tütarlaps	984	75,1	251	19,1	76	5,8	1311
Rahvus	Eestlane	1563	76,1	382	18,6	109	5,3	2054
	Muu rahvus	461	72,1	117	18,3	61	9,6	639
Asulatüüp	Linn	1153	73,5	308	19,6	108	6,9	1569
	Maapiirkond	871	77,5	191	17,0	62	5,5	1124
Piirkond	Harjumaa	909	74,6	251	20,6	58	4,8	1218
	Ida-Virumaa	180	72,0	42	16,8	28	11,2	250
	Muu Eesti	935	76,3	206	16,8	84	6,9	1225
NOORED KOKKU (14–18)		4036	82,8	669	13,7	170	3,5	4875
Sugu	Noormees	2064	82,6	340	13,6	94	3,8	2498
	Tütarlaps	1972	83,0	329	13,8	76	3,2	2377
Rahvus	Eestlane	3207	84,0	504	13,2	106	2,8	3817
	Muu rahvus	829	78,4	165	15,6	64	6,0	1058
Asulatüüp	Linn	2355	81,9	412	14,3	108	3,8	2875
	Maapiirkond	1681	84,0	257	12,9	62	3,1	2000
Piirkond	Harjumaa	1871	82,6	328	14,5	60	2,7	2259
	Ida-Virumaa	350	79,7	62	14,1	27	6,2	439
	Muu Eesti	1815	83,4	279	12,8	83	3,8	2177

Tabel 6. E-sigarettide suitsetamise (veipimise) sagedus viimase nelja nädala jooksul (kaalutud andmed)

		Mitte kordagi		Mitu korda nädalas või harvem		Iga päev		Kokku
		n	%	n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		1525	69,9	542	24,8	116	5,3	2183
Sugu	Noormees	817	73,1	245	21,9	56	5,0	1118
	Tütarlaps	708	66,5	297	27,9	60	5,6	1065
Rahvus	Eestlane	1238	70,9	432	24,7	76	4,4	1746
	Muu rahvus	287	65,7	110	25,2	40	9,1	437
Asulatüüp	Linn	899	69,2	325	25,0	76	5,8	1300
	Maapiirkond	626	70,9	217	24,6	40	4,5	883
Piirkond	Harjumaa	699	67,8	268	26,0	64	6,2	1031
	Ida-Virumaa	141	73,4	43	22,4	8	4,2	192
	Muu Eesti	685	71,3	231	24,1	44	4,6	960
10.–12. klass (16–18)		797	58,0	447	32,6	130	9,4	1374
Sugu	Noormees	360	60,4	186	31,2	50	8,4	596
	Tütarlaps	437	56,2	261	33,5	80	10,3	778
Rahvus	Eestlane	605	58,0	357	34,2	81	7,8	1043
	Muu rahvus	192	58,0	90	27,2	49	14,8	331
Asulatüüp	Linn	431	57,0	242	32,0	83	11,0	756
	Maapiirkond	366	59,2	205	33,2	47	7,6	618
Piirkond	Harjumaa	373	56,3	213	32,2	76	11,5	662
	Ida-Virumaa	65	60,7	31	29,0	11	10,3	107
	Muu Eesti	359	59,3	203	33,6	43	7,1	605
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		2333	65,6	981	27,6	242	6,8	3556
Sugu	Noormees	1187	69,0	428	24,9	105	6,1	1720
	Tütarlaps	1146	62,4	553	30,1	137	7,5	1836
Rahvus	Eestlane	1855	66,4	783	28,1	155	5,5	2793
	Muu rahvus	478	62,6	198	26,0	87	11,4	763
Asulatüüp	Linn	1339	65,0	563	27,4	156	7,6	2058
	Maapiirkond	994	66,4	418	27,9	86	5,7	1498
Piirkond	Harjumaa	1077	63,7	477	28,2	137	8,1	1691
	Ida-Virumaa	208	69,1	74	24,6	19	6,3	301
	Muu Eesti	1048	67,0	430	27,5	86	5,5	1564
KUTSEKOOL (16–18)		580	44,6	496	38,1	225	17,3	1301
Sugu	Noormees	413	45,1	340	37,1	163	17,8	916
	Tütarlaps	167	43,4	156	40,5	62	16,1	385
Rahvus	Eestlane	430	43,2	396	39,8	169	17,0	995
	Muu rahvus	150	49,0	100	32,7	56	18,3	306
Asulatüüp	Linn	388	44,8	324	37,5	153	17,7	865
	Maapiirkond	192	44,0	172	39,5	72	16,5	436
Piirkond	Harjumaa	217	45,1	186	38,7	78	16,2	481
	Ida-Virumaa	91	48,4	74	39,4	23	12,2	188
	Muu Eesti	272	43,1	236	37,3	124	19,5	632
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		1457	54,1	919	34,1	316	11,8	2692
Sugu	Noormees	750	54,3	463	33,5	169	12,2	1382
	Tütarlaps	707	54,0	456	34,8	147	11,2	1310
Rahvus	Eestlane	1102	53,7	735	35,8	215	10,5	2052
	Muu rahvus	355	55,5	184	28,7	101	15,8	640
Asulatüüp	Linn	832	53,0	530	33,8	207	13,2	1569
	Maapiirkond	625	55,7	389	34,6	109	9,7	1123
Piirkond	Harjumaa	653	53,6	411	33,8	153	12,6	1217
	Ida-Virumaa	139	55,8	82	32,9	28	11,3	249
	Muu Eesti	665	54,2	426	34,8	135	11,0	1226
NOORED KOKKU (14–18)		3067	62,9	1411	28,9	397	8,2	4875
Sugu	Noormees	1618	64,8	675	27,0	204	8,2	2497
	Tütarlaps	1449	60,9	736	31,0	193	8,1	2378
Rahvus	Eestlane	2425	63,5	1127	29,5	266	7,0	3818
	Muu rahvus	642	60,7	284	26,9	131	12,4	1057
Asulatüüp	Linn	1786	62,1	829	28,9	260	9,0	2875
	Maapiirkond	1281	64,0	582	29,1	137	6,9	2000
Piirkond	Harjumaa	1395	61,8	662	29,3	202	8,9	2259
	Ida-Virumaa	287	65,4	120	27,3	32	7,3	439
	Muu Eesti	1385	63,6	629	28,9	163	7,5	2177

Tabel 7. Muude tubakatoodete suitsetamise/tarvitamise sagedus viimase nelja nädala jooksul (kaalutud andmed)

		Mitte kordagi		Mitu korda nädalas või harvem		Iga päev		Kokku
		n	%	n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		1963	89,9	188	8,6	32	1,5	2183
Sugu	Noormees	1004	89,9	96	8,6	17	1,5	1117
	Tütarlaps	959	90,0	92	8,6	15	1,4	1066
Rahvus	Eestlane	1578	90,4	143	8,2	25	1,4	1745
	Muu rahvus	385	88,1	45	10,3	7	1,6	437
Asulatüüp	Linn	1163	89,5	115	8,8	22	1,7	1321
	Maapiirkond	800	90,6	73	8,3	10	1,1	903
Piirkond	Harjumaa	933	90,5	88	8,5	10	1,0	1031
	Ida-Virumaa	169	88,0	19	9,9	4	2,1	192
	Muu Eesti	861	89,7	81	8,4	18	1,9	960
10.–12. klass (16–18)		1143	83,2	171	12,5	60	4,3	1374
Sugu	Noormees	485	81,4	81	13,6	30	5,0	596
	Tütarlaps	658	84,6	90	11,5	30	3,9	778
Rahvus	Eestlane	876	83,9	130	12,5	38	3,6	1044
	Muu rahvus	267	80,9	41	12,4	22	6,7	330
Asulatüüp	Linn	623	82,5	103	13,7	29	3,8	755
	Maapiirkond	520	84,0	68	11,0	31	5,0	619
Piirkond	Harjumaa	533	80,5	98	14,8	31	4,7	662
	Ida-Virumaa	91	85,0	11	10,3	5	4,7	107
	Muu Eesti	519	85,8	63	10,4	23	3,8	605
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		3112	87,5	355	10,0	89	2,5	3556
Sugu	Noormees	1499	87,1	175	10,2	46	2,7	1720
	Tütarlaps	1613	87,9	180	9,8	43	2,3	1836
Rahvus	Eestlane	2461	88,2	270	9,7	60	2,1	2791
	Muu rahvus	651	85,1	85	11,1	29	3,8	765
Asulatüüp	Linn	1794	87,1	216	10,5	49	2,4	2059
	Maapiirkond	1318	88,0	139	9,3	40	2,7	1497
Piirkond	Harjumaa	1468	86,8	183	10,8	40	2,4	1691
	Ida-Virumaa	262	87,0	31	10,3	8	2,7	301
	Muu Eesti	1382	88,4	141	9,0	41	2,6	1564
KUTSEKOOL (16–18)		895	68,8	259	19,9	147	11,3	1301
Sugu	Noormees	624	68,1	191	20,9	101	11,0	916
	Tütarlaps	271	70,4	68	17,7	46	11,9	385
Rahvus	Eestlane	693	69,7	203	20,4	99	9,9	995
	Muu rahvus	202	66,0	56	18,3	48	15,7	306
Asulatüüp	Linn	592	68,4	179	20,7	94	10,9	865
	Maapiirkond	303	69,5	80	18,3	53	12,2	436
Piirkond	Harjumaa	329	68,4	93	19,3	59	12,3	481
	Ida-Virumaa	131	69,7	32	17,0	25	13,3	188
	Muu Eesti	435	68,8	134	21,2	63	10,0	632
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		2128	79,0	394	14,6	171	6,4	2693
Sugu	Noormees	1052	76,1	227	16,4	103	7,5	1382
	Tütarlaps	1076	82,1	167	12,7	68	5,2	1311
Rahvus	Eestlane	1637	79,8	304	14,8	112	5,4	2053
	Muu rahvus	491	76,7	90	14,1	59	9,2	640
Asulatüüp	Linn	1221	77,8	252	16,1	96	6,1	1569
	Maapiirkond	906	80,6	143	12,7	75	6,7	1124
Piirkond	Harjumaa	944	77,6	192	15,8	80	6,6	1216
	Ida-Virumaa	197	78,8	33	13,2	20	8,0	250
	Muu Eesti	987	80,4	169	13,8	71	5,8	1227
NOORED KOKKU (14–18)		4149	85,1	550	11,3	176	3,6	4875
Sugu	Noormees	2093	83,8	302	12,1	103	4,1	2498
	Tütarlaps	2056	86,5	248	10,4	73	3,1	2377
Rahvus	Eestlane	3276	85,8	422	11,1	119	3,1	3817
	Muu rahvus	873	82,5	128	12,1	57	5,4	1058
Asulatüüp	Linn	2427	84,4	345	12,0	103	3,6	2875
	Maapiirkond	1722	86,1	205	10,2	73	3,7	2000
Piirkond	Harjumaa	1918	84,9	265	11,7	76	3,4	2259
	Ida-Virumaa	368	83,8	50	11,4	21	4,8	439
	Muu Eesti	1863	85,6	235	10,8	79	3,6	2177

Tabel 8. Alkoholi proovimine elu jooksul (kaalutud andmed)

		On proovinud		Ei ole proovinud		Kokku
		n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		1350	61,8	833	38,2	2183
Sugu	Noormees	648	57,8	474	42,2	1122
	Tütarlaps	702	66,2	359	33,8	1061
Rahvus	Eestlane	1115	63,9	631	36,1	1746
	Muu rahvus	235	53,8	202	46,2	437
Asulatüüp	Linn	790	60,9	508	39,1	1298
	Maapiirkond	560	63,3	325	36,7	885
Piirkond	Harjumaa	619	60,0	413	40,0	1032
	Ida-Virumaa	108	56,2	84	43,8	192
	Muu Eesti	623	65,0	336	35,0	959
10.–12. klass (16–18)		1135	82,7	238	17,3	1373
Sugu	Noormees	481	80,7	115	19,3	596
	Tütarlaps	654	84,2	123	15,8	777
Rahvus	Eestlane	866	83,1	176	16,9	1042
	Muu rahvus	269	81,3	62	18,7	331
Asulatüüp	Linn	625	82,8	130	17,2	755
	Maapiirkond	510	82,5	108	17,5	618
Piirkond	Harjumaa	549	83,1	112	16,9	661
	Ida-Virumaa	84	78,5	23	21,5	107
	Muu Eesti	502	83,0	103	17,0	605
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		2466	69,3	1090	30,7	3556
Sugu	Noormees	1123	65,1	601	34,9	1724
	Tütarlaps	1343	73,3	489	26,7	1832
Rahvus	Eestlane	1970	70,6	822	29,4	2792
	Muu rahvus	496	64,9	268	35,1	764
Asulatüüp	Linn	1407	68,4	650	31,6	2057
	Maapiirkond	1059	70,6	440	29,4	1499
Piirkond	Harjumaa	1158	68,4	534	31,6	1692
	Ida-Virumaa	191	63,7	109	36,3	300
	Muu Eesti	1117	71,4	447	28,6	1564
KUTSEKOOL (16–18)		1136	86,5	177	13,5	1313
Sugu	Noormees	790	85,2	137	14,8	927
	Tütarlaps	346	89,6	40	10,4	386
Rahvus	Eestlane	871	87,0	130	13,0	1001
	Muu rahvus	265	84,9	47	15,1	312
Asulatüüp	Linn	749	85,8	124	14,2	873
	Maapiirkond	387	88,0	53	12,0	440
Piirkond	Harjumaa	411	84,2	77	15,8	488
	Ida-Virumaa	155	82,0	34	18,0	189
	Muu Eesti	570	89,6	66	10,4	636
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		2262	83,8	437	16,2	2699
Sugu	Noormees	1145	82,5	243	17,5	1388
	Tütarlaps	1117	85,2	194	14,8	1311
Rahvus	Eestlane	1732	84,2	324	15,8	2056
	Muu rahvus	530	82,4	113	17,6	643
Asulatüüp	Linn	1318	83,8	254	16,2	1572
	Maapiirkond	944	83,8	183	16,2	1127
Piirkond	Harjumaa	1018	83,4	203	16,6	1221
	Ida-Virumaa	200	80,0	50	20,0	250
	Muu Eesti	1044	85,0	184	15,0	1228
NOORED KOKKU (14–18)		3493	71,6	1388	28,4	4881
Sugu	Noormees	1724	68,7	785	31,3	2509
	Tütarlaps	1769	74,6	603	25,4	2372
Rahvus	Eestlane	2776	72,7	1045	27,3	3821
	Muu rahvus	717	67,6	343	32,4	1060
Asulatüüp	Linn	2040	70,9	837	29,1	2877
	Maapiirkond	1453	72,5	551	27,5	2004
Piirkond	Harjumaa	1587	70,1	677	29,9	2264
	Ida-Virumaa	294	67,0	145	33,0	439
	Muu Eesti	1612	74,0	566	26,0	2178

Tabel 9. Purju joomine elu jooksul (kaalutud andmed)

		On joonud purju		Ei ole joonud purju		Kokku
		n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		547	25,1	1636	74,9	2183
Sugu	Noormees	258	23,0	864	77,0	1122
	Tütarlaps	289	27,2	772	72,8	1061
Rahvus	Eestlane	427	24,5	1318	75,5	1745
	Muu rahvus	120	27,4	318	72,6	438
Asulatüüp	Linn	332	25,6	966	74,4	1298
	Maapiirkond	215	24,3	670	75,7	885
Piirkond	Harjumaa	246	23,8	786	76,2	1032
	Ida-Virumaa	53	27,6	139	72,4	192
	Muu Eesti	248	25,9	711	74,1	959
10.–12. klass (16–18)		859	62,5	515	37,5	1374
Sugu	Noormees	361	60,6	235	39,4	596
	Tütarlaps	498	64,0	280	36,0	778
Rahvus	Eestlane	665	63,7	378	36,3	1043
	Muu rahvus	194	58,6	137	41,4	331
Asulatüüp	Linn	476	63,0	280	37,0	756
	Maapiirkond	383	62,0	235	38,0	618
Piirkond	Harjumaa	421	63,5	242	36,5	663
	Ida-Virumaa	59	55,7	47	44,3	106
	Muu Eesti	379	62,6	226	37,4	605
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		1370	38,5	2186	61,5	3556
Sugu	Noormees	604	35,0	1120	65,0	1724
	Tütarlaps	766	41,8	1066	58,2	1832
Rahvus	Eestlane	1064	38,1	1728	61,9	2792
	Muu rahvus	306	40,1	458	59,9	764
Asulatüüp	Linn	789	38,4	1268	61,6	2057
	Maapiirkond	581	38,8	918	61,2	1499
Piirkond	Harjumaa	648	38,3	1044	61,7	1692
	Ida-Virumaa	110	36,7	190	63,3	300
	Muu Eesti	612	39,1	952	60,9	1564
KUTSEKOOL (16–18)		967	73,6	346	26,4	1313
Sugu	Noormees	666	71,8	261	28,2	927
	Tütarlaps	301	78,0	85	22,0	386
Rahvus	Eestlane	752	75,1	249	24,9	1001
	Muu rahvus	215	68,9	97	31,1	312
Asulatüüp	Linn	626	71,7	247	28,3	873
	Maapiirkond	341	77,5	99	22,5	440
Piirkond	Harjumaa	344	70,5	144	29,5	488
	Ida-Virumaa	130	68,8	59	31,2	189
	Muu Eesti	493	77,5	143	22,5	636
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		1775	65,8	924	34,2	2699
Sugu	Noormees	904	65,1	484	34,9	1388
	Tütarlaps	871	66,4	440	33,6	1311
Rahvus	Eestlane	1378	67,1	677	32,9	2055
	Muu rahvus	397	61,6	247	38,4	644
Asulatüüp	Linn	1036	65,9	537	34,1	1573
	Maapiirkond	739	65,6	387	34,4	1126
Piirkond	Harjumaa	797	65,2	425	34,8	1222
	Ida-Virumaa	152	61,0	97	39,0	249
	Muu Eesti	826	67,3	402	32,7	1228
NOORED KOKKU (14–18)		2102	43,1	2779	56,9	4881
Sugu	Noormees	1044	41,6	1465	58,4	2509
	Tütarlaps	1058	44,6	1314	55,4	2372
Rahvus	Eestlane	1635	42,8	2186	57,2	3821
	Muu rahvus	467	44,1	593	55,9	1060
Asulatüüp	Linn	1243	43,2	1634	56,8	2877
	Maapiirkond	859	42,9	1145	57,1	2004
Piirkond	Harjumaa	945	41,7	1320	58,3	2265
	Ida-Virumaa	187	42,6	252	57,4	439
	Muu Eesti	970	44,6	1207	55,4	2177

Tabel 10. Alkoholi tarvitamise sagedus viimase nelja nädala jooksul (kaalutud andmed)

		Mitte kordagi		Harvem kui üks kord nädalas		Üks kord nädalas või sagedamini		Kokku
		n	%	n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		1686	77,2	329	15,1	168	7,7	2183
Sugu	Noormees	903	80,8	143	12,8	72	6,4	1118
	Tütarlaps	783	73,5	186	17,5	96	9,0	1065
Rahvus	Eestlane	1358	77,8	262	15,0	126	7,2	1746
	Muu rahvus	328	75,1	67	15,3	42	9,6	437
Asulatüüp	Linn	1008	77,6	188	14,5	103	7,9	1299
	Maapiirkond	678	76,7	141	15,9	65	7,4	884
Piirkond	Harjumaa	796	77,3	159	15,4	75	7,3	1030
	Ida-Virumaa	149	77,2	26	13,5	18	9,3	193
	Muu Eesti	741	77,2	144	15,0	75	7,8	960
10.–12. klass (16–18)		633	46,0	445	32,4	296	21,6	1374
Sugu	Noormees	288	48,3	171	28,7	137	23,0	596
	Tütarlaps	345	44,4	274	35,2	159	20,4	778
Rahvus	Eestlane	465	44,6	335	32,1	243	23,3	1043
	Muu rahvus	168	50,8	110	33,2	53	16,0	331
Asulatüüp	Linn	332	43,9	261	34,5	163	21,6	756
	Maapiirkond	301	48,7	184	29,8	133	21,5	618
Piirkond	Harjumaa	281	42,5	228	34,4	153	23,1	662
	Ida-Virumaa	62	57,9	32	29,9	13	12,2	107
	Muu Eesti	290	47,9	185	30,6	130	21,5	605
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		2347	66,0	758	21,3	451	12,7	3556
Sugu	Noormees	1209	70,3	309	18,0	202	11,7	1720
	Tütarlaps	1138	62,0	449	24,4	249	13,6	1836
Rahvus	Eestlane	1849	66,2	585	21,0	358	12,8	2792
	Muu rahvus	498	65,2	173	22,6	93	12,2	764
Asulatüüp	Linn	1360	66,0	440	21,4	259	12,6	2059
	Maapiirkond	987	65,9	318	21,3	192	12,8	1497
Piirkond	Harjumaa	1091	64,5	379	22,4	221	13,1	1691
	Ida-Virumaa	213	71,0	57	19,0	30	10,0	300
	Muu Eesti	1043	66,6	322	20,6	200	12,8	1565
KUTSEKOOL (16–18)		550	42,3	371	28,5	380	29,2	1301
Sugu	Noormees	393	42,9	263	28,7	260	28,4	916
	Tütarlaps	157	40,8	108	28,0	120	31,2	385
Rahvus	Eestlane	421	42,3	296	29,8	278	27,9	995
	Muu rahvus	129	42,2	75	24,5	102	33,3	306
Asulatüüp	Linn	371	42,9	240	27,7	254	29,4	865
	Maapiirkond	179	41,1	131	30,0	126	28,9	436
Piirkond	Harjumaa	198	41,2	127	26,4	156	32,4	481
	Ida-Virumaa	84	44,7	48	25,5	56	29,8	188
	Muu Eesti	268	42,4	196	31,0	168	26,6	632
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		1210	44,9	842	31,3	640	23,8	2692
Sugu	Noormees	637	46,1	397	28,8	347	25,1	1381
	Tütarlaps	573	43,7	445	33,9	293	22,4	1311
Rahvus	Eestlane	900	43,9	644	31,4	507	24,7	2051
	Muu rahvus	310	48,4	198	30,9	133	20,7	641
Asulatüüp	Linn	683	43,5	507	32,3	379	24,2	1569
	Maapiirkond	527	46,9	335	29,8	261	23,3	1123
Piirkond	Harjumaa	511	42,0	396	32,6	309	25,4	1216
	Ida-Virumaa	132	52,8	70	28,0	48	19,2	250
	Muu Eesti	567	46,2	376	30,7	283	23,1	1226
NOORED KOKKU (14–18)		3069	63,0	1084	22,2	721	14,8	4874
Sugu	Noormees	1634	65,4	496	19,9	367	14,7	2497
	Tütarlaps	1435	60,4	588	24,7	354	14,9	2377
Rahvus	Eestlane	2413	63,2	842	22,1	562	14,7	3817
	Muu rahvus	656	62,1	242	22,9	159	15,0	1057
Asulatüüp	Linn	1803	62,7	641	22,3	430	15,0	2874
	Maapiirkond	1266	63,3	443	22,2	291	14,5	2000
Piirkond	Harjumaa	1402	62,1	516	22,8	341	15,1	2259
	Ida-Virumaa	290	66,2	88	20,1	60	13,7	438
	Muu Eesti	1377	63,3	480	22,0	320	14,7	2177

Tabel 11. Purju joomise sagedus viimase nelja nädala jooksul (kaalutud andmed)

		Mitte kordagi		Harvem kui üks kord nädalas		Üks kord nädalas või sagedamini		Kokku
		n	%	n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		1916	87,8	168	7,7	98	4,5	2182
Sugu	Noormees	1001	89,8	71	6,4	44	3,9	1115
	Tütarlaps	915	85,8	97	9,1	54	5,1	1066
Rahvus	Eestlane	1545	88,5	127	7,3	73	4,2	1745
	Muu rahvus	371	84,9	41	9,4	25	5,7	437
Asulatüüp	Linn	1140	87,8	101	7,8	58	4,4	1299
	Maapiirkond	776	87,9	67	7,6	40	4,5	883
Piirkond	Harjumaa	907	88,0	83	8,0	41	4,0	1031
	Ida-Virumaa	166	86,5	16	8,3	10	5,2	192
	Muu Eesti	843	87,9	69	7,2	47	4,9	959
10.–12. klass (16–18)		869	63,2	323	23,5	182	13,3	1374
Sugu	Noormees	383	64,3	131	22,0	82	13,7	596
	Tütarlaps	486	62,5	192	24,7	100	12,8	778
Rahvus	Eestlane	644	61,7	249	23,9	150	14,4	1043
	Muu rahvus	225	68,0	74	22,3	32	9,7	331
Asulatüüp	Linn	470	62,2	186	24,6	100	13,2	756
	Maapiirkond	399	64,6	137	22,2	82	13,3	618
Piirkond	Harjumaa	390	58,9	171	25,8	101	15,3	662
	Ida-Virumaa	77	72,0	21	19,6	9	8,4	107
	Muu Eesti	402	66,4	131	21,7	72	11,9	605
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		2808	79,0	475	13,4	272	7,6	3555
Sugu	Noormees	1401	81,5	196	11,4	122	7,1	1719
	Tütarlaps	1407	76,6	279	15,2	150	8,2	1836
Rahvus	Eestlane	2211	79,2	364	13,1	216	7,7	2791
	Muu rahvus	597	78,1	111	14,5	56	7,3	764
Asulatüüp	Linn	1628	79,1	277	13,5	153	7,4	2058
	Maapiirkond	1180	78,8	198	13,2	119	8,0	1497
Piirkond	Harjumaa	1310	77,4	245	14,5	137	8,1	1692
	Ida-Virumaa	245	81,7	37	12,3	18	6,0	300
	Muu Eesti	1253	80,2	194	12,4	116	7,4	1563
KUTSEKOOL (16–18)		707	54,3	316	24,3	278	21,4	1301
Sugu	Noormees	502	54,8	228	24,9	186	20,3	916
	Tütarlaps	205	53,2	88	22,9	92	23,9	385
Rahvus	Eestlane	545	54,8	252	25,3	198	19,9	995
	Muu rahvus	162	52,9	64	20,9	80	26,2	306
Asulatüüp	Linn	482	55,7	193	22,3	190	22,0	865
	Maapiirkond	225	51,6	123	28,2	88	20,2	436
Piirkond	Harjumaa	245	50,9	122	25,4	114	23,7	481
	Ida-Virumaa	107	56,9	42	22,3	39	20,8	188
	Muu Eesti	355	56,2	152	24,0	125	19,8	632
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		1633	60,7	639	23,7	421	15,6	2693
Sugu	Noormees	835	60,4	320	23,2	227	16,4	1382
	Tütarlaps	798	60,9	319	24,3	194	14,8	1311
Rahvus	Eestlane	1225	59,7	499	24,3	329	16,0	2053
	Muu rahvus	408	63,7	140	21,9	92	14,4	640
Asulatüüp	Linn	943	60,1	374	23,8	253	16,1	1570
	Maapiirkond	690	61,4	265	23,6	168	15,0	1123
Piirkond	Harjumaa	693	57,0	312	25,6	212	17,4	1217
	Ida-Virumaa	165	66,0	52	20,8	33	13,2	250
	Muu Eesti	775	63,2	275	22,4	176	14,4	1226
NOORED KOKKU (14–18)		3695	75,8	721	14,8	459	9,4	4875
Sugu	Noormees	1916	76,7	345	13,8	236	9,5	2497
	Tütarlaps	1779	74,8	376	15,8	223	9,4	2378
Rahvus	Eestlane	2906	76,1	558	14,6	354	9,3	3818
	Muu rahvus	789	74,7	163	15,4	105	9,9	1057
Asulatüüp	Linn	2176	75,7	425	14,8	274	9,5	2875
	Maapiirkond	1519	75,9	296	14,8	185	9,3	2000
Piirkond	Harjumaa	1685	74,6	353	15,6	221	9,7	2259
	Ida-Virumaa	339	77,2	62	14,1	38	8,7	439
	Muu Eesti	1671	76,7	306	14,1	200	9,2	2177

Tabel 12. Hinnang oma vanema(te) alkoholi tarvitamisele* (kaalutud andmed)

		Võib esineda probleemne alkoholi tarvitamine		Ei esine probleemset alkoholi tarvitamist		Kokku
		n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		513	23,4	1680	76,6	2193
Sugu	Noormees	195	17,3	930	82,7	1125
	Tütarlaps	318	29,8	750	70,2	1068
Rahvus	Eestlane	369	21,0	1385	79,0	1754
	Muu rahvus	144	32,8	295	67,2	439
Asulatüüp	Linn	325	24,9	979	75,1	1304
	Maapiirkond	188	21,1	701	78,9	889
Piirkond	Harjumaa	226	21,8	812	78,2	1038
	Ida-Virumaa	59	30,7	133	69,3	192
	Muu Eesti	228	23,7	735	76,3	863
10.–12. klass (16–18)		351	25,5	1025	74,5	1376
Sugu	Noormees	122	20,4	475	79,6	597
	Tütarlaps	229	29,4	550	70,6	779
Rahvus	Eestlane	242	23,2	802	76,8	1044
	Muu rahvus	109	32,8	223	67,2	332
Asulatüüp	Linn	217	28,6	541	71,4	758
	Maapiirkond	134	21,7	484	78,3	618
Piirkond	Harjumaa	185	27,9	478	72,1	663
	Ida-Virumaa	42	38,9	66	61,1	108
	Muu Eesti	124	20,5	481	79,5	605
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		862	24,2	2707	75,8	3569
Sugu	Noormees	318	18,4	1413	81,6	1731
	Tütarlaps	544	29,6	1294	70,4	1838
Rahvus	Eestlane	610	21,8	2191	78,2	2801
	Muu rahvus	252	32,8	516	67,2	768
Asulatüüp	Linn	541	26,2	1525	73,8	2066
	Maapiirkond	321	21,4	1182	78,6	1503
Piirkond	Harjumaa	407	24,0	1292	76,0	1699
	Ida-Virumaa	101	33,6	200	66,4	301
	Muu Eesti	354	22,6	1215	77,4	1569
KUTSEKOOL (16–18)		411	31,2	908	68,8	1319
Sugu	Noormees	247	26,5	686	73,5	933
	Tütarlaps	164	42,5	222	57,5	386
Rahvus	Eestlane	299	26,7	707	70,3	1006
	Muu rahvus	112	35,8	201	64,2	313
Asulatüüp	Linn	293	33,4	585	66,6	878
	Maapiirkond	118	26,8	323	73,2	441
Piirkond	Harjumaa	160	32,7	330	67,3	490
	Ida-Virumaa	72	38,1	117	61,9	189
	Muu Eesti	179	28,0	461	72,0	640
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		734	27,1	1972	72,9	2706
Sugu	Noormees	319	22,9	1074	77,1	1393
	Tütarlaps	415	31,6	898	68,4	1313
Rahvus	Eestlane	517	25,1	1543	74,9	2060
	Muu rahvus	217	33,6	429	66,4	646
Asulatüüp	Linn	476	30,1	1103	69,9	1579
	Maapiirkond	258	22,9	869	77,1	1127
Piirkond	Harjumaa	355	29,0	869	71,0	1224
	Ida-Virumaa	97	38,6	154	61,4	251
	Muu Eesti	282	22,9	949	77,1	1231
NOORED KOKKU (14–18)		1227	25,0	3672	75,0	4899
Sugu	Noormees	499	19,8	2020	80,2	2519
	Tütarlaps	728	30,6	1652	69,4	2380
Rahvus	Eestlane	874	22,8	2961	77,2	3835
	Muu rahvus	353	33,2	711	66,8	1064
Asulatüüp	Linn	787	27,2	2102	72,8	2889
	Maapiirkond	440	21,9	1570	78,1	2010
Piirkond	Harjumaa	565	24,9	1707	75,1	2272
	Ida-Virumaa	152	34,5	289	65,5	441
	Muu Eesti	510	23,3	1676	76,7	2186

* Alkoholi tarvitamise hindamiseks kasutatud indikaatori arvutamise kohta vt aruanne lk 75.

Tabel 13. Noorte hinnang sõprade ja tuttavate hulga, kes tarvitavad liiga palju alkoholi (kaalutud andmed)

		Mitte keegi		Mõned		Paljud*		Ei oska öelda		Kokku
		n	%	n	%	n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		835	38,0	853	38,9	177	8,0	332	15,1	2197
Sugu	Noormees	486	43,1	390	34,6	74	6,5	178	15,8	1128
	Tütarlaps	347	32,7	463	43,3	103	9,6	154	14,4	1069
Rahvus	Eestlane	653	37,2	696	39,6	133	7,6	275	15,6	1757
	Muu rahvus	182	41,4	157	35,7	44	10,0	57	12,9	440
Asulatüüp	Linn	523	40,0	513	39,3	102	7,8	168	12,9	1306
	Maapiirkond	312	35,0	340	38,2	75	8,4	164	18,4	891
Piirkond	Harjumaa	405	39,0	403	38,8	72	6,9	159	15,3	1039
	Ida-Virumaa	70	36,5	70	36,5	23	11,9	29	15,1	192
	Muu Eesti	360	37,3	380	39,3	82	8,5	144	14,9	966
10.–12. klass (16–18)		397	28,8	682	49,6	181	13,1	116	8,5	1376
Sugu	Noormees	182	30,5	289	48,4	67	11,2	59	9,9	597
	Tütarlaps	215	27,6	393	50,5	114	14,6	57	7,3	779
Rahvus	Eestlane	270	25,9	544	52,1	141	13,5	89	8,5	1044
	Muu rahvus	127	38,3	138	41,6	40	12,0	27	8,1	332
Asulatüüp	Linn	239	31,6	358	47,3	93	12,3	67	8,8	757
	Maapiirkond	158	25,5	324	52,4	88	14,2	49	7,9	619
Piirkond	Harjumaa	206	31,1	313	47,2	94	14,2	50	7,5	663
	Ida-Virumaa	34	31,8	50	46,7	13	12,2	10	9,3	107
	Muu Eesti	157	25,9	319	52,6	74	12,2	56	9,3	606
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		1240	34,7	1525	42,7	353	9,9	454	12,7	3572
Sugu	Noormees	677	39,1	676	39,0	139	8,0	241	13,9	1733
	Tütarlaps	563	30,6	849	46,2	214	11,6	213	11,6	1839
Rahvus	Eestlane	933	33,3	1232	43,9	270	9,6	370	13,2	2805
	Muu rahvus	307	40,0	293	38,2	83	10,8	84	11,0	767
Asulatüüp	Linn	768	37,2	898	42,0	193	9,3	238	11,5	2067
	Maapiirkond	472	31,4	657	43,6	160	10,6	216	14,4	1505
Piirkond	Harjumaa	614	36,1	711	41,8	163	9,6	213	12,5	1701
	Ida-Virumaa	105	34,9	120	39,9	36	11,9	40	13,3	301
	Muu Eesti	521	33,2	694	44,2	154	9,8	201	12,8	1570
KUTSEKOOL (16–18)		332	25,1	577	43,7	257	19,5	154	11,7	1320
Sugu	Noormees	259	27,8	391	41,9	168	18,0	115	12,3	933
	Tütarlaps	73	18,8	186	48,1	89	23,0	39	10,1	387
Rahvus	Eestlane	237	23,5	458	45,5	182	18,1	130	12,9	1007
	Muu rahvus	95	30,3	119	38,0	75	24,0	24	7,7	313
Asulatüüp	Linn	235	26,7	383	43,6	169	19,2	92	10,5	879
	Maapiirkond	97	22,0	194	44,0	88	19,9	62	14,1	441
Piirkond	Harjumaa	135	27,5	215	43,8	94	19,1	47	9,6	491
	Ida-Virumaa	56	29,6	70	37,0	41	21,7	22	11,7	189
	Muu Eesti	141	22,0	292	45,6	122	19,1	85	13,3	640
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		751	27,7	1296	47,9	405	15,0	254	9,4	2706
Sugu	Noormees	409	29,4	638	45,8	194	13,9	152	10,9	1393
	Tütarlaps	342	26,0	658	50,1	211	16,1	102	7,8	1313
Rahvus	Eestlane	518	25,1	1034	50,2	305	14,8	203	9,9	2060
	Muu rahvus	233	36,1	262	40,5	100	15,5	51	7,9	646
Asulatüüp	Linn	473	29,9	728	46,1	230	14,6	148	9,4	1579
	Maapiirkond	278	24,7	568	50,4	175	15,5	106	9,4	1127
Piirkond	Harjumaa	369	30,2	567	46,3	189	15,4	99	8,1	1224
	Ida-Virumaa	78	31,1	107	42,6	40	15,9	26	10,4	251
	Muu Eesti	304	24,7	622	50,5	176	14,3	129	10,5	1231
NOORED KOKKU (14–18)		1641	33,5	2101	42,8	545	11,1	616	12,6	4903
Sugu	Noormees	933	37,0	997	39,6	248	9,8	342	13,6	2520
	Tütarlaps	708	29,7	1104	46,3	297	12,5	274	11,5	2383
Rahvus	Eestlane	1228	32,0	1695	44,2	410	10,7	505	13,1	3838
	Muu rahvus	413	38,8	406	38,1	134	12,6	112	10,5	1065
Asulatüüp	Linn	1030	35,6	1222	42,3	312	10,8	327	11,3	2891
	Maapiirkond	611	30,4	879	43,7	233	11,5	289	14,4	2012
Piirkond	Harjumaa	800	35,2	956	42,0	241	10,6	277	12,2	2274
	Ida-Virumaa	150	34,0	173	39,2	61	13,8	57	13,0	441
	Muu Eesti	691	31,6	972	44,4	243	11,1	282	12,9	2188

* vastused „paljud“ ja „enamik“

Tabel 14. Narkootikumide proovimine või tarvitamine perekonnas (kaalutud andmed)

		Pereliikmed on proovinud või tarvitanud		Pereliikmed ei ole proovinud või tarvitanud		Ei oska öelda		Kokku
		n	%	n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		247	11,2	1438	65,4	514	23,4	2199
Sugu	Noormees	105	9,3	762	67,6	261	23,1	1128
	Tütarlaps	142	13,3	676	63,1	253	23,6	1071
Rahvus	Eestlane	194	11,0	1132	64,4	432	24,6	1758
	Muu rahvus	53	12,0	306	69,4	82	18,6	441
Asulatüüp	Linn	151	11,5	869	66,5	288	22,0	1308
	Maapiirkond	96	10,8	569	63,9	226	25,3	891
Piirkond	Harjumaa	115	11,1	658	63,3	266	25,6	1039
	Ida-Virumaa	22	11,4	135	69,9	36	18,7	193
	Muu Eesti	110	11,4	645	66,7	212	21,9	967
10.–12. klass (16–18)		201	14,6	902	65,5	274	19,9	1377
Sugu	Noormees	79	13,2	399	66,7	120	20,1	598
	Tütarlaps	122	15,6	503	64,6	154	19,8	779
Rahvus	Eestlane	167	16,0	651	62,3	227	21,7	1045
	Muu rahvus	34	10,2	251	75,6	47	14,2	332
Asulatüüp	Linn	94	12,4	518	68,3	146	19,3	758
	Maapiirkond	107	17,3	384	62,0	128	20,7	619
Piirkond	Harjumaa	104	15,7	428	64,6	131	19,7	663
	Ida-Virumaa	13	12,0	77	71,3	18	16,7	108
	Muu Eesti	84	13,9	397	65,5	125	20,6	606
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		444	12,4	2340	65,5	791	22,1	3575
Sugu	Noormees	182	10,5	1167	67,3	384	22,2	1733
	Tütarlaps	262	14,2	1173	63,7	407	22,1	1842
Rahvus	Eestlane	356	12,7	1788	63,7	662	23,6	2806
	Muu rahvus	88	11,4	552	71,8	129	16,8	769
Asulatüüp	Linn	244	11,8	1389	67,1	436	21,1	2069
	Maapiirkond	200	13,3	951	63,1	355	23,6	1506
Piirkond	Harjumaa	217	12,8	1086	63,8	399	23,4	1702
	Ida-Virumaa	35	11,6	212	70,4	54	18,0	301
	Muu Eesti	192	12,2	1042	66,3	338	21,5	1572
KUTSEKOOL (16–18)		203	15,3	812	61,3	309	23,4	1324
Sugu	Noormees	130	13,9	574	61,3	232	24,8	936
	Tütarlaps	73	18,8	238	61,3	77	19,9	388
Rahvus	Eestlane	158	15,6	595	59,0	256	25,4	1009
	Muu rahvus	45	14,3	217	68,9	53	16,8	315
Asulatüüp	Linn	129	14,6	557	63,2	196	22,2	882
	Maapiirkond	74	16,7	255	57,7	113	25,6	442
Piirkond	Harjumaa	73	14,8	316	64,0	105	21,2	494
	Ida-Virumaa	23	12,2	134	70,9	32	16,9	189
	Muu Eesti	107	16,7	362	56,5	172	26,8	641
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		402	14,8	1741	64,3	567	20,9	2710
Sugu	Noormees	189	13,5	900	64,5	307	22,0	1396
	Tütarlaps	213	16,2	841	64,0	260	19,8	1314
Rahvus	Eestlane	328	15,9	1264	61,3	471	22,8	2063
	Muu rahvus	74	11,4	477	73,7	96	14,9	647
Asulatüüp	Linn	209	13,2	1053	66,6	320	20,2	1582
	Maapiirkond	193	17,1	688	61,0	247	21,9	1128
Piirkond	Harjumaa	191	15,5	791	64,5	245	20,0	1227
	Ida-Virumaa	30	12,0	178	70,9	43	17,1	251
	Muu Eesti	181	14,7	772	62,7	279	22,6	1232
NOORED KOKKU (14–18)		629	12,8	3186	64,9	1094	22,3	4909
Sugu	Noormees	281	11,2	1671	66,2	571	22,6	2523
	Tütarlaps	348	14,6	1515	63,5	523	21,9	2386
Rahvus	Eestlane	503	13,1	2424	63,1	915	23,8	3842
	Muu rahvus	126	11,8	762	71,4	179	16,8	1067
Asulatüüp	Linn	355	12,3	1927	66,5	615	21,2	2897
	Maapiirkond	274	13,6	1259	62,6	479	23,8	2012
Piirkond	Harjumaa	295	13,0	1454	63,8	528	23,2	2277
	Ida-Virumaa	52	11,8	310	70,3	79	17,9	441
	Muu Eesti	282	12,9	1422	64,9	487	22,2	2191

Tabel 15. Noorte hinnang sõprade ja tuttavate hulga, kes on tarvitanud narkootikume (kaalutud andmed)

		Mitte keegi		Mõned		Paljud*		Ei oska öelda		Kokku
		n	%	n	%	n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		741	33,7	622	28,3	179	8,1	658	29,9	2200
Sugu	Noormees	390	34,6	292	25,9	92	8,1	354	31,4	1128
	Tütarlaps	351	32,7	330	30,8	87	8,1	304	28,4	1072
Rahvus	Eestlane	562	31,9	504	28,7	137	7,8	556	31,6	1759
	Muu rahvus	179	40,6	118	26,8	42	9,5	102	23,1	441
Asulatüüp	Linn	474	36,2	376	28,7	110	8,4	349	26,7	1309
	Maapiirkond	267	30,0	246	27,6	69	7,7	309	34,7	891
Piirkond	Harjumaa	333	32,0	299	28,7	96	9,2	314	30,1	1042
	Ida-Virumaa	76	39,6	44	22,9	16	8,3	56	29,2	192
	Muu Eesti	332	34,4	279	28,9	67	6,9	288	29,8	966
10.–12. klass (16–18)		302	21,9	626	45,5	197	14,3	252	18,3	1377
Sugu	Noormees	124	20,7	270	45,1	92	15,3	113	18,9	599
	Tütarlaps	178	22,9	356	45,7	105	13,5	139	17,9	778
Rahvus	Eestlane	195	18,7	489	46,8	163	15,6	198	18,9	1045
	Muu rahvus	107	32,2	137	41,3	34	10,2	54	16,3	332
Asulatüüp	Linn	171	22,5	343	45,3	106	14,0	138	18,2	758
	Maapiirkond	131	21,2	283	45,7	91	14,7	114	18,4	619
Piirkond	Harjumaa	132	19,9	321	48,4	116	17,5	94	14,2	663
	Ida-Virumaa	35	32,4	37	34,2	10	9,3	26	24,1	108
	Muu Eesti	135	22,3	268	44,2	71	11,7	132	21,8	606
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		1054	29,5	1232	34,4	371	10,4	920	25,7	3577
Sugu	Noormees	522	30,1	557	32,1	182	10,5	473	27,3	1734
	Tütarlaps	532	28,9	675	36,6	189	10,2	447	24,3	1843
Rahvus	Eestlane	768	27,4	981	34,9	296	10,5	763	27,2	2808
	Muu rahvus	286	37,2	251	32,6	75	9,8	157	20,4	769
Asulatüüp	Linn	654	31,6	711	34,3	214	10,3	492	23,8	2071
	Maapiirkond	400	26,6	521	34,6	157	10,4	428	28,4	1506
Piirkond	Harjumaa	470	27,6	611	35,9	208	12,2	413	24,3	1702
	Ida-Virumaa	112	37,1	80	26,5	27	8,9	83	27,5	302
	Muu Eesti	472	30,0	541	34,4	136	8,6	424	27,0	1573
KUTSEKOOL (16–18)		286	21,6	474	35,8	263	19,9	301	22,7	1324
Sugu	Noormees	203	21,7	303	32,4	200	21,3	230	24,6	936
	Tütarlaps	83	21,4	171	44,1	63	16,2	71	18,3	388
Rahvus	Eestlane	199	19,7	366	36,3	215	21,3	229	22,7	1009
	Muu rahvus	87	27,6	108	34,3	48	15,2	72	22,9	315
Asulatüüp	Linn	200	22,7	315	35,7	182	20,6	185	21,0	882
	Maapiirkond	86	19,5	159	36,0	81	18,3	116	26,2	442
Piirkond	Harjumaa	117	23,7	174	35,2	113	22,9	90	18,2	494
	Ida-Virumaa	51	27,0	68	36,0	25	13,2	45	23,8	189
	Muu Eesti	118	18,4	232	36,2	125	19,5	166	25,9	641
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		591	21,8	1155	42,6	433	16,0	531	19,6	2710
Sugu	Noormees	294	21,1	558	40,0	249	17,8	295	21,1	1396
	Tütarlaps	297	22,6	597	45,4	184	14,0	236	18,0	1314
Rahvus	Eestlane	391	19,0	900	43,6	358	17,3	414	20,1	2063
	Muu rahvus	200	30,9	255	39,4	75	11,6	117	18,1	647
Asulatüüp	Linn	357	22,6	665	42,1	257	16,2	302	19,1	1581
	Maapiirkond	234	20,7	490	43,4	176	15,6	229	20,3	1129
Piirkond	Harjumaa	256	20,8	554	45,1	232	18,9	186	15,2	1228
	Ida-Virumaa	76	30,4	87	34,8	27	10,8	60	24,0	250
	Muu Eesti	259	21,0	514	41,7	174	14,1	285	23,2	1232
NOORED KOKKU (14–18)		1397	28,4	1700	34,6	570	11,6	1244	25,4	4911
Sugu	Noormees	722	28,6	812	32,2	313	12,4	677	26,8	2524
	Tütarlaps	675	28,3	888	37,2	257	10,8	567	23,7	2387
Rahvus	Eestlane	1014	26,4	1350	35,1	458	11,9	1023	26,6	3845
	Muu rahvus	383	35,9	350	32,9	112	10,5	221	20,7	1066
Asulatüüp	Linn	878	30,3	1001	34,6	343	11,8	676	23,3	2898
	Maapiirkond	519	25,8	699	34,7	227	11,3	568	28,2	2013
Piirkond	Harjumaa	620	27,2	816	35,8	305	13,4	539	23,6	2280
	Ida-Virumaa	156	35,4	124	28,1	42	9,5	119	27,0	441
	Muu Eesti	621	28,3	759	34,7	223	10,2	587	26,8	2190

* vastused „paljud“ ja „enamik“

Tabel 16. Narkootikumide (sh kanepi) tarvitamine elu jooksul (kaalutud andmed)

		On tarvitanud		Ei ole tarvitanud		Kokku
		n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		547	24,9	1646	75,1	2193
Sugu	Noormees	274	24,4	851	75,6	1125
	Tütarlaps	273	25,6	795	74,4	1068
Rahvus	Eestlane	446	25,4	1310	74,6	1756
	Muu rahvus	101	23,1	336	76,9	437
Asulatüüp	Linn	323	24,8	980	75,2	1303
	Maapiirkond	224	25,2	666	74,8	890
Piirkond	Harjumaa	284	27,4	753	72,6	1037
	Ida-Virumaa	44	22,8	149	77,2	193
	Muu Eesti	219	22,7	744	77,3	963
10.–12. klass (16–18)		468	34,0	908	66,0	1376
Sugu	Noormees	215	36,0	382	64,0	597
	Tütarlaps	253	32,5	526	67,5	779
Rahvus	Eestlane	379	36,3	666	63,7	1045
	Muu rahvus	89	26,9	242	73,1	331
Asulatüüp	Linn	250	33,0	507	67,0	757
	Maapiirkond	218	35,2	401	64,8	619
Piirkond	Harjumaa	236	35,7	425	64,3	661
	Ida-Virumaa	25	23,1	83	76,9	108
	Muu Eesti	207	34,1	400	65,9	607
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		1006	28,2	2562	71,8	3568
Sugu	Noormees	486	28,1	1243	71,9	1729
	Tütarlaps	520	28,3	1319	71,7	1839
Rahvus	Eestlane	818	29,2	1986	70,8	2804
	Muu rahvus	188	24,6	576	75,4	764
Asulatüüp	Linn	569	27,6	1495	72,4	2064
	Maapiirkond	437	29,1	1067	70,9	1504
Piirkond	Harjumaa	517	30,4	1182	69,6	1699
	Ida-Virumaa	68	22,6	233	77,4	301
	Muu Eesti	421	26,8	1147	73,2	1568
KUTSEKOOL (16–18)		619	47,1	696	52,9	1315
Sugu	Noormees	444	47,8	485	52,2	929
	Tütarlaps	175	45,3	211	54,7	386
Rahvus	Eestlane	473	47,2	529	52,8	1002
	Muu rahvus	146	46,6	167	53,4	313
Asulatüüp	Linn	409	46,8	465	53,2	874
	Maapiirkond	210	47,6	231	52,4	441
Piirkond	Harjumaa	246	50,0	246	50,0	492
	Ida-Virumaa	72	38,7	114	61,3	186
	Muu Eesti	301	47,3	336	52,7	637
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		1023	37,8	1681	62,2	2704
7,6Sugu	Noormees	567	40,8	824	59,2	1391
	Tütarlaps	456	34,7	857	65,3	1313
Rahvus	Eestlane	814	39,5	1245	60,5	2060
	Muu rahvus	209	32,5	435	67,5	644
Asulatüüp	Linn	593	37,6	984	62,4	1576
	Maapiirkond	430	38,2	697	61,8	1127
Piirkond	Harjumaa	480	39,2	745	60,8	1225
	Ida-Virumaa	73	29,3	176	70,7	249
	Muu Eesti	470	38,2	760	61,8	1230
NOORED KOKKU (14–18)		1500	30,6	3396	69,4	4896
Sugu	Noormees	795	31,6	1720	68,4	2515
	Tütarlaps	705	29,6	1676	70,4	2381
Rahvus	Eestlane	1207	31,5	2629	68,5	3836
	Muu rahvus	293	27,6	767	72,4	1060
Asulatüüp	Linn	876	30,4	2009	69,6	2885
	Maapiirkond	624	31,0	1387	69,0	2011
Piirkond	Harjumaa	737	32,5	1534	67,5	2271
	Ida-Virumaa	113	25,7	327	74,3	440
	Muu Eesti	650	29,7	1535	70,3	2185

Tabel 17. Narkootikumide (sh kanepi) tarvitamine viimase nelja nädala jooksul (kaalutud andmed)

		On tarvitanud		Ei ole tarvitanud		Kokku
		n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		108	4,9	2076	95,1	2184
Sugu	Noormees	62	5,5	1057	94,5	1119
	Tütarlaps	46	4,3	1019	95,7	1065
Rahvus	Eestlane	76	4,3	1672	95,7	1748
	Muu rahvus	32	7,3	404	92,7	436
Asulatüüp	Linn	67	5,2	1229	94,8	1296
	Maapiirkond	41	4,6	847	95,4	888
Piirkond	Harjumaa	52	5,0	980	95,0	1032
	Ida-Virumaa	13	6,7	180	93,3	193
	Muu Eesti	43	4,5	916	95,5	959
10.–12. klass (16–18)		133	9,6	1243	90,4	1376
Sugu	Noormees	70	11,7	527	88,3	597
	Tütarlaps	63	8,1	716	91,6	779
Rahvus	Eestlane	103	9,8	943	90,2	1046
	Muu rahvus	30	9,1	300	90,9	330
Asulatüüp	Linn	81	10,7	676	89,3	757
	Maapiirkond	52	8,4	567	91,6	619
Piirkond	Harjumaa	78	11,8	584	88,2	662
	Ida-Virumaa	6	5,6	102	94,4	108
	Muu Eesti	49	8,1	557	91,9	606
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		236	6,6	3323	93,4	3559
Sugu	Noormees	130	7,5	1594	92,5	1724
	Tütarlaps	106	5,8	1729	94,2	1835
Rahvus	Eestlane	175	6,2	2622	93,8	2797
	Muu rahvus	61	8,0	701	92,0	762
Asulatüüp	Linn	145	7,0	1912	93,0	2057
	Maapiirkond	91	6,1	1411	93,9	1502
Piirkond	Harjumaa	127	7,5	1566	92,5	1693
	Ida-Virumaa	19	6,3	282	93,7	301
	Muu Eesti	90	5,8	1475	94,2	1565
KUTSEKOOL (16–18)		236	18,1	1068	81,9	1304
Sugu	Noormees	176	19,1	744	80,9	920
	Tütarlaps	60	15,6	324	84,4	384
Rahvus	Eestlane	181	18,2	816	81,8	997
	Muu rahvus	55	17,9	252	82,1	307
Asulatüüp	Linn	159	18,3	708	81,7	867
	Maapiirkond	77	17,6	360	82,4	437
Piirkond	Harjumaa	101	20,9	383	79,1	484
	Ida-Virumaa	29	15,6	157	84,4	186
	Muu Eesti	106	16,7	528	83,3	634
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		327	12,1	2370	87,9	2697
7,6Sugu	Noormees	204	14,7	1181	85,3	1385
	Tütarlaps	123	9,4	1189	90,6	1312
Rahvus	Eestlane	252	12,3	1804	87,7	2056
	Muu rahvus	75	11,7	566	88,3	641
Asulatüüp	Linn	208	13,2	1364	86,8	1572
	Maapiirkond	119	10,6	1006	89,4	1125
Piirkond	Harjumaa	171	14,0	1049	86,0	1220
	Ida-Virumaa	24	9,6	225	90,4	249
	Muu Eesti	132	10,7	1096	89,3	1228
NOORED KOKKU (14–18)		395	8,1	4484	91,9	4879
Sugu	Noormees	240	9,6	2263	90,4	2503
	Tütarlaps	155	6,5	2221	93,5	2376
Rahvus	Eestlane	296	7,7	3527	92,3	3823
	Muu rahvus	99	9,4	957	90,6	1056
Asulatüüp	Linn	249	8,7	2624	91,3	2873
	Maapiirkond	146	7,3	1860	92,7	2006
Piirkond	Harjumaa	201	8,9	2061	91,1	2262
	Ida-Virumaa	35	8,0	404	92,0	439
	Muu Eesti	159	7,3	2019	92,7	2178

Tabel 18. Kanepitoodete tarvitamise sagedus viimase nelja nädala jooksul (kaalutud andmed)

		Mitte kordagi		Harvem kui üks kord nädalas		Üks kord nädalas või sagedamini		Kokku
		n	%	n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		2082	95,6	63	2,9	33	1,5	2178
Sugu	Noormees	1060	95,2	35	3,1	19	1,7	1114
	Tütarlaps	1022	96,1	28	2,6	14	1,3	1064
Rahvus	Eestlane	1673	96,0	49	2,8	21	1,2	1743
	Muu rahvus	409	94,0	14	3,2	12	2,8	435
Asulatüüp	Linn	1236	95,3	37	2,9	24	1,8	1297
	Maapiirkond	846	96,0	26	3,0	9	1,0	881
Piirkond	Harjumaa	984	95,5	30	2,9	16	1,6	1030
	Ida-Virumaa	182	94,8	7	3,6	3	1,6	192
	Muu Eesti	916	95,8	26	2,7	14	1,5	956
10.–12. klass (16–18)		1253	91,3	82	6,0	38	2,7	1373
Sugu	Noormees	532	89,4	44	7,4	19	3,2	595
	Tütarlaps	721	92,7	38	4,9	19	2,4	778
Rahvus	Eestlane	951	91,2	62	5,9	30	2,9	1043
	Muu rahvus	302	91,5	20	6,1	8	2,4	330
Asulatüüp	Linn	681	90,2	54	7,2	20	2,6	755
	Maapiirkond	572	92,6	28	4,5	18	2,9	618
Piirkond	Harjumaa	591	89,4	49	7,4	21	3,2	661
	Ida-Virumaa	103	96,3	4	3,7	–	–	107
	Muu Eesti	559	92,4	29	4,8	17	2,8	605
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		3338	94,0	142	4,0	70	2,0	3550
Sugu	Noormees	1600	93,3	77	4,5	38	2,2	1715
	Tütarlaps	1738	94,7	65	3,5	32	1,7	1835
Rahvus	Eestlane	2630	94,3	109	3,9	50	1,8	2789
	Muu rahvus	708	93,0	33	4,4	20	2,6	761
Asulatüüp	Linn	1923	93,6	88	4,3	44	2,1	2055
	Maapiirkond	1415	94,7	54	3,6	26	1,7	1495
Piirkond	Harjumaa	1576	93,3	77	4,6	36	2,1	1689
	Ida-Virumaa	286	95,0	11	3,7	4	1,3	301
	Muu Eesti	1476	94,6	54	3,5	30	1,9	1560
KUTSEKOOL (16–18)		1076	83,1	128	9,9	91	7,0	1295
Sugu	Noormees	745	81,7	96	10,5	71	7,8	912
	Tütarlaps	331	86,4	32	8,4	20	5,2	383
Rahvus	Eestlane	822	83,0	101	10,2	67	6,8	990
	Muu rahvus	254	83,3	27	8,8	24	7,9	305
Asulatüüp	Linn	714	83,0	88	10,2	58	6,8	860
	Maapiirkond	362	83,2	40	9,2	33	7,6	435
Piirkond	Harjumaa	384	80,0	62	12,9	34	7,1	480
	Ida-Virumaa	161	86,6	13	7,0	12	6,4	186
	Muu Eesti	531	84,4	53	8,4	45	7,2	629
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		2389	88,9	192	7,1	107	4,0	2688
Sugu	Noormees	1189	86,2	121	8,8	69	5,0	1379
	Tütarlaps	1200	91,7	71	5,4	38	2,9	1309
Rahvus	Eestlane	1820	88,8	148	7,2	82	4,0	2050
	Muu rahvus	569	89,2	44	6,9	25	3,9	638
Asulatüüp	Linn	1374	87,8	128	8,2	62	4,0	1564
	Maapiirkond	1015	90,3	64	5,7	45	4,0	1124
Piirkond	Harjumaa	1060	87,2	107	8,8	48	4,0	1215
	Ida-Virumaa	229	92,3	12	4,9	7	2,8	248
	Muu Eesti	1100	89,8	73	6,0	52	4,2	1225
NOORED KOKKU (14–18)		4506	92,6	232	4,8	127	2,6	4865
Sugu	Noormees	2272	91,2	139	5,6	80	3,2	2491
	Tütarlaps	2234	94,1	93	3,9	47	2,0	2374
Rahvus	Eestlane	3541	92,9	179	4,7	92	2,4	3812
	Muu rahvus	965	91,7	53	5,0	35	3,3	1053
Asulatüüp	Linn	2640	92,0	148	5,2	80	2,8	2868
	Maapiirkond	1866	93,4	84	4,2	47	2,4	1997
Piirkond	Harjumaa	2074	91,9	122	5,4	60	2,7	2256
	Ida-Virumaa	410	93,6	19	4,3	9	2,1	438
	Muu Eesti	2022	93,1	91	4,2	58	2,7	2171

Tabel 19. Muude narkootiliste ainete (va kanepitooted) tarvitamise sagedus viimase nelja nädala jooksul (kaalutud andmed)

		Mitte kordagi		Harvem kui üks kord nädalas		Üks kord nädalas või sagedamini		Kokku
		n	%	n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		2126	97,5	32	1,5	21	1,0	2179
Sugu	Noormees	1088	97,7	14	1,2	12	1,1	1114
	Tütarlaps	1038	97,5	18	1,7	9	0,8	1065
Rahvus	Eestlane	1710	98,1	21	1,2	13	0,7	1744
	Muu rahvus	416	95,6	11	2,5	8	1,9	435
Asulatüüp	Linn	1262	97,3	22	1,7	13	1,0	1297
	Maapiirkond	864	98,0	10	1,1	8	0,9	882
Piirkond	Harjumaa	999	97,0	19	1,8	12	1,2	1030
	Ida-Virumaa	183	95,3	5	2,6	4	2,1	192
	Muu Eesti	944	98,7	8	0,8	5	0,5	957
10.–12. klass (16–18)		1328	96,7	34	2,5	11	0,8	1373
Sugu	Noormees	576	96,8	15	2,5	4	0,7	595
	Tütarlaps	752	96,7	19	2,4	7	0,9	778
Rahvus	Eestlane	1008	96,6	28	2,7	7	0,7	1043
	Muu rahvus	320	97,0	6	1,8	4	1,2	330
Asulatüüp	Linn	729	96,6	19	2,5	7	0,9	755
	Maapiirkond	599	96,9	15	2,4	4	0,7	618
Piirkond	Harjumaa	632	95,6	20	3,0	9	1,4	661
	Ida-Virumaa	104	97,2	6	2,8	–	–	107
	Muu Eesti	592	97,8	12	2,0	1	0,2	605
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		3453	97,2	66	1,9	32	0,9	3551
Sugu	Noormees	1670	97,3	30	1,7	17	1,0	1717
	Tütarlaps	1783	97,2	36	2,0	15	0,8	1834
Rahvus	Eestlane	2722	97,6	48	1,7	20	0,7	2790
	Muu rahvus	731	96,0	18	2,4	12	1,6	761
Asulatüüp	Linn	1994	97,0	41	2,0	20	1,0	2055
	Maapiirkond	1459	97,5	25	1,7	12	0,8	1496
Piirkond	Harjumaa	1629	96,5	38	2,2	21	1,2	1688
	Ida-Virumaa	288	95,7	8	2,6	5	1,7	301
	Muu Eesti	1536	98,3	20	1,3	6	0,4	1562
KUTSEKOOL (16–18)		1196	92,4	47	3,6	52	7,0	1295
Sugu	Noormees	841	92,2	29	3,2	42	4,6	912
	Tütarlaps	355	92,7	18	4,7	10	2,6	383
Rahvus	Eestlane	919	92,8	36	3,7	35	3,5	990
	Muu rahvus	277	90,8	11	3,6	17	5,6	305
Asulatüüp	Linn	792	92,1	36	4,2	32	3,7	860
	Maapiirkond	404	92,9	11	2,5	20	4,6	435
Piirkond	Harjumaa	440	91,7	23	4,8	17	3,5	480
	Ida-Virumaa	168	90,8	7	3,8	10	5,4	186
	Muu Eesti	587	93,3	17	2,7	25	4,0	629
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		2565	95,5	76	2,8	46	1,7	2687
Sugu	Noormees	1307	94,9	40	2,9	31	2,2	1378
	Tütarlaps	1258	96,1	36	2,8	15	1,1	1309
Rahvus	Eestlane	1957	95,5	61	3,0	31	1,5	2049
	Muu rahvus	608	95,2	15	2,4	15	2,4	638
Asulatüüp	Linn	1487	95,1	49	3,1	28	1,8	1564
	Maapiirkond	1078	96,0	27	2,4	18	1,6	1123
Piirkond	Harjumaa	1149	94,5	42	3,5	24	2,0	1215
	Ida-Virumaa	235	94,4	8	3,2	6	2,4	249
	Muu Eesti	1181	96,6	26	2,1	16	1,3	1223
NOORED KOKKU (14–18)		4702	96,6	101	2,1	63	1,3	4866
Sugu	Noormees	2402	96,4	50	2,0	40	1,6	2492
	Tütarlaps	2300	96,9	51	2,1	23	1,0	2374
Rahvus	Eestlane	3698	97,0	75	2,0	41	1,0	3814
	Muu rahvus	1004	95,4	26	2,5	22	2,1	1052
Asulatüüp	Linn	2763	96,3	66	2,3	39	1,4	2868
	Maapiirkond	1939	97,0	35	1,8	24	1,2	1998
Piirkond	Harjumaa	2165	96,0	57	2,5	33	1,5	2256
	Ida-Virumaa	416	95,0	12	2,7	10	2,3	438
	Muu Eesti	2121	97,7	31	1,4	20	0,9	2172

Tabel 20. Noorte hinnang oma teadmistele, mis on HIV (kaalutud andmed)

		Tean hästi		Tean umbes		Ei tea		Kokku
		n	%	n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		507	22,8	1369	61,5	348	15,7	2224
Sugu	Noormees	329	28,9	632	55,6	176	15,5	1137
	Tütarlaps	178	16,4	737	67,8	172	15,8	1087
Rahvus	Eestlane	371	20,9	1113	62,8	288	16,3	1772
	Muu rahvus	136	30,1	256	56,6	60	13,3	452
Asulatüüp	Linn	311	23,6	826	62,5	184	13,9	1321
	Maapiirkond	196	21,7	543	60,1	164	18,2	903
Piirkond	Harjumaa	241	22,8	663	62,7	153	14,5	1057
	Ida-Virumaa	46	23,6	124	63,6	25	12,8	195
	Muu Eesti	220	22,6	582	59,9	170	17,5	972
10.–12. klass (16–18)		597	43,1	770	55,6	18	1,3	1385
Sugu	Noormees	276	45,8	315	52,2	12	2,0	603
	Tütarlaps	321	41,0	455	58,2	6	0,8	782
Rahvus	Eestlane	436	41,4	604	57,4	12	1,1	1052
	Muu rahvus	161	48,3	166	49,8	6	1,8	333
Asulatüüp	Linn	347	45,6	403	53,0	11	1,4	761
	Maapiirkond	250	40,1	367	58,8	7	1,1	624
Piirkond	Harjumaa	324	48,6	335	50,2	8	1,2	667
	Ida-Virumaa	38	35,2	65	60,2	5	4,6	108
	Muu Eesti	235	38,5	370	60,7	5	0,8	610
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		1084	30,1	2144	59,4	380	10,5	3609
Sugu	Noormees	599	34,3	953	54,5	195	11,2	1747
	Tütarlaps	485	26,1	1192	64,0	185	9,9	1862
Rahvus	Eestlane	793	28,1	1723	60,9	312	11,0	2828
	Muu rahvus	292	37,4	421	53,9	68	8,7	781
Asulatüüp	Linn	647	31,0	1237	59,3	202	9,7	2086
	Maapiirkond	437	28,7	908	59,6	178	11,7	1523
Piirkond	Harjumaa	554	32,1	1003	58,2	167	9,7	1724
	Ida-Virumaa	83	27,3	190	62,5	31	10,2	304
	Muu Eesti	447	28,3	952	60,2	182	11,5	1581
KUTSEKOOL (16–18)		583	43,0	716	52,8	57	4,2	1356
Sugu	Noormees	426	44,2	494	51,2	44	4,6	964
	Tütarlaps	157	40,1	222	56,6	13	3,3	392
Rahvus	Eestlane	437	42,3	555	53,7	41	4,0	1033
	Muu rahvus	146	45,2	161	49,8	16	5,0	323
Asulatüüp	Linn	393	43,5	470	52,1	40	4,4	903
	Maapiirkond	190	41,9	246	54,3	17	3,8	453
Piirkond	Harjumaa	239	47,3	243	48,1	23	4,6	505
	Ida-Virumaa	80	41,5	105	54,4	8	4,1	193
	Muu Eesti	264	40,1	368	55,9	26	4,0	658
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		1181	43,1	1501	54,8	59	2,1	2741
Sugu	Noormees	640	45,1	737	51,9	43	3,0	1420
	Tütarlaps	541	41,0	764	57,8	16	1,2	1321
Rahvus	Eestlane	871	41,7	1176	56,3	42	2,0	2089
	Muu rahvus	310	47,6	325	49,8	17	2,6	652
Asulatüüp	Linn	718	44,9	842	52,7	39	2,4	1599
	Maapiirkond	463	40,5	659	57,7	20	1,8	1142
Piirkond	Harjumaa	599	48,3	615	49,6	26	2,1	1240
	Ida-Virumaa	95	37,6	147	58,1	11	4,3	253
	Muu Eesti	487	39,0	739	59,2	22	1,8	1248
NOORED KOKKU (14–18)		1577	31,8	2907	58,5	482	9,7	4965
Sugu	Noormees	923	36,1	1377	53,9	254	10,0	2554
	Tütarlaps	654	27,1	1530	63,5	227	9,4	2411
Rahvus	Eestlane	1159	29,9	2328	60,0	393	10,1	3880
	Muu rahvus	418	38,5	578	53,3	89	8,2	1085
Asulatüüp	Linn	963	32,9	1702	58,2	261	8,9	2926
	Maapiirkond	614	30,1	1204	59,1	221	10,8	2039
Piirkond	Harjumaa	781	33,8	1318	57,1	211	9,1	2310
	Ida-Virumaa	133	29,9	271	60,9	41	9,2	445
	Muu Eesti	663	30,0	1317	59,6	230	10,4	2210

Tabel 21. Teadmine, et HIVi nakatumise riski on võimalik vähendada, kui kasutada iga seksuaalvahekorra ajal kondoomi (kaalutud andmed)

		Jah, on võimalik		Ei		Ei oska öelda		Kokku
		n	%	n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		1510	67,9	66	2,9	648	29,2	2224
Sugu	Noormees	792	69,6	36	3,2	311	27,2	1137
	Tütarlaps	718	66,1	30	2,8	339	31,2	1087
Rahvus	Eestlane	1217	68,7	44	2,5	511	28,8	1772
	Muu rahvus	293	64,7	22	4,9	137	30,5	452
Asulatüüp	Linn	92	69,7	38	2,9	362	27,4	1321
	Maapiirkond	589	65,2	28	3,1	286	31,7	903
Piirkond	Harjumaa	707	66,8	32	3,0	318	30,2	1057
	Ida-Virumaa	128	65,6	12	6,2	55	28,2	195
	Muu Eesti	675	69,4	22	2,3	275	28,3	972
10.–12. klass (16–18)		1266	91,4	19	1,4	100	7,2	1385
Sugu	Noormees	561	93,0	5	0,8	37	6,1	603
	Tütarlaps	705	90,2	14	1,8	63	8,1	782
Rahvus	Eestlane	968	92,0	16	1,5	68	6,5	1052
	Muu rahvus	298	89,5	3	0,9	32	9,6	333
Asulatüüp	Linn	699	91,9	5	0,7	57	7,5	761
	Maapiirkond	567	90,9	14	2,2	43	6,9	624
Piirkond	Harjumaa	623	93,4	6	0,9	38	5,7	667
	Ida-Virumaa	94	87,0	3	2,8	11	10,2	108
	Muu Eesti	549	90,0	10	1,6	51	8,4	610
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		2754	76,3	86	2,4	769	21,3	3609
Sugu	Noormees	1349	77,2	41	2,4	357	20,4	1747
	Tütarlaps	1405	75,5	45	2,4	412	22,1	1862
Rahvus	Eestlane	2171	76,8	61	2,1	596	21,1	2828
	Muu rahvus	583	74,6	25	3,2	173	22,2	781
Asulatüüp	Linn	1612	77,3	44	2,1	430	20,6	2086
	Maapiirkond	1142	75,0	42	2,8	339	22,3	1523
Piirkond	Harjumaa	1318	76,5	39	2,3	367	21,3	1724
	Ida-Virumaa	221	72,7	16	5,3	67	22,0	304
	Muu Eesti	1215	76,9	31	2,0	335	21,2	1581
KUTSEKOOL (16–18)		1130	83,3	38	2,8	188	13,9	1356
Sugu	Noormees	818	84,9	23	2,4	123	12,8	964
	Tütarlaps	312	79,6	15	3,8	65	16,6	392
Rahvus	Eestlane	862	83,5	25	2,4	146	14,1	1033
	Muu rahvus	268	83,0	13	4,0	42	13,0	323
Asulatüüp	Linn	736	81,5	28	3,1	139	15,4	903
	Maapiirkond	394	87,0	10	2,2	49	10,8	453
Piirkond	Harjumaa	427	84,5	14	2,8	64	12,7	505
	Ida-Virumaa	151	78,2	9	4,7	33	17,1	193
	Muu Eesti	552	83,9	15	2,3	91	13,8	658
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		2441	89,0	49	1,8	251	9,2	2741
Sugu	Noormees	1275	89,8	20	1,4	125	8,8	1420
	Tütarlaps	1166	88,3	29	2,2	126	9,5	1321
Rahvus	Eestlane	1869	89,4	37	1,8	183	8,8	2089
	Muu rahvus	572	87,6	12	1,8	69	10,6	652
Asulatüüp	Linn	1414	88,4	24	1,5	161	10,1	1599
	Maapiirkond	1027	89,9	25	2,2	90	7,9	1142
Piirkond	Harjumaa	1130	91,2	18	1,4	92	7,4	1240
	Ida-Virumaa	211	83,4	9	3,6	33	13,0	253
	Muu Eesti	1100	88,1	22	1,8	126	10,1	1248
NOORED KOKKU (14–18)		3835	77,2	121	2,4	1009	20,3	4965
Sugu	Noormees	2007	78,6	61	2,4	486	19,0	2554
	Tütarlaps	1828	75,8	60	2,5	523	21,7	2411
Rahvus	Eestlane	3013	77,6	84	2,2	783	20,2	3880
	Muu rahvus	822	75,8	37	3,4	226	20,8	1085
Asulatüüp	Linn	2280	77,9	66	2,3	580	19,8	2926
	Maapiirkond	1555	76,3	55	2,7	429	21,0	2039
Piirkond	Harjumaa	1786	77,3	53	2,3	471	20,4	2310
	Ida-Virumaa	328	73,7	23	5,2	94	21,1	445
	Muu Eesti	1721	77,9	45	2,0	444	20,1	2210

Tabel 22. Teadmine, et inimene, kes näeb terve välja, võib olla nakatunud HIVi (kaalutud andmed)

		Jah, on võimalik		Ei		Ei oska öelda		Kokku
		n	%	n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		1704	76,6	51	2,3	469	21,1	2224
Sugu	Noormees	843	74,1	41	3,6	253	22,3	1137
	Tütarlaps	861	79,2	10	0,9	216	19,9	1087
Rahvus	Eestlane	1333	75,2	37	2,1	402	22,7	1772
	Muu rahvus	371	82,1	14	3,1	67	14,8	452
Asulatüüp	Linn	1032	78,1	26	2,0	263	19,9	1321
	Maapiirkond	672	74,4	25	2,8	206	22,8	903
Piirkond	Harjumaa	810	76,6	24	2,3	223	21,1	1057
	Ida-Virumaa	154	78,9	8	4,1	33	17,0	195
	Muu Eesti	740	76,1	19	2,0	213	21,9	972
10.–12. klass (16–18)		1288	93,0	7	0,5	90	6,5	1385
Sugu	Noormees	545	90,4	4	0,7	54	8,9	603
	Tütarlaps	743	95,0	3	0,4	36	4,6	782
Rahvus	Eestlane	982	93,3	4	0,4	67	6,3	1053
	Muu rahvus	306	92,2	3	0,9	23	6,9	332
Asulatüüp	Linn	713	93,7	4	0,5	44	5,8	761
	Maapiirkond	575	92,1	3	0,5	46	7,4	624
Piirkond	Harjumaa	623	93,4	5	0,8	39	5,8	667
	Ida-Virumaa	103	95,4	–	–	5	4,6	108
	Muu Eesti	562	92,1	2	0,3	46	7,6	610
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		2976	82,5	60	1,6	573	15,9	3609
Sugu	Noormees	1387	79,4	46	2,6	314	18,0	1747
	Tütarlaps	1589	85,3	14	0,8	259	13,9	1862
Rahvus	Eestlane	2304	81,4	43	1,5	482	17,1	2829
	Muu rahvus	672	86,2	17	2,2	91	11,7	780
Asulatüüp	Linn	1740	83,4	31	1,5	315	15,1	2086
	Maapiirkond	1236	81,2	29	1,9	258	16,9	1523
Piirkond	Harjumaa	1425	82,7	30	1,7	269	15,6	1724
	Ida-Virumaa	257	84,5	8	2,6	39	12,9	304
	Muu Eesti	1294	81,8	22	1,4	265	16,8	1581
KUTSEKOOL (16–18)		1148	84,7	29	2,1	179	13,2	1356
Sugu	Noormees	812	84,2	25	2,6	127	13,2	964
	Tütarlaps	336	85,7	4	1,0	52	13,3	392
Rahvus	Eestlane	866	83,6	18	1,7	149	14,4	1033
	Muu rahvus	282	87,3	11	3,4	30	9,3	323
Asulatüüp	Linn	766	84,8	23	2,5	114	12,6	903
	Maapiirkond	382	84,3	6	1,3	65	14,4	453
Piirkond	Harjumaa	439	86,9	5	1,0	61	12,1	505
	Ida-Virumaa	163	84,5	7	3,6	23	11,9	193
	Muu Eesti	546	83,0	17	2,6	95	14,4	658
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		2480	90,5	28	1,0	233	8,5	2741
Sugu	Noormees	1247	87,8	21	1,5	152	10,7	1420
	Tütarlaps	1233	93,3	7	0,5	81	6,2	1321
Rahvus	Eestlane	1889	90,4	17	0,8	183	8,8	2089
	Muu rahvus	591	90,7	11	1,7	50	7,7	652
Asulatüüp	Linn	1450	90,7	19	1,2	130	8,1	1599
	Maapiirkond	1030	90,2	9	0,8	103	9,0	1142
Piirkond	Harjumaa	1138	91,8	10	0,8	92	7,4	1240
	Ida-Virumaa	230	90,9	4	1,6	19	7,5	253
	Muu Eesti	1112	89,1	14	1,1	122	9,8	1248
NOORED KOKKU (14–18)		4109	82,8	85	1,7	771	15,5	4965
Sugu	Noormees	2049	80,3	67	2,6	437	17,1	2553
	Tütarlaps	2060	85,4	18	0,7	334	13,8	2412
Rahvus	Eestlane	3173	81,8	59	1,5	648	16,7	3880
	Muu rahvus	936	86,3	26	2,4	123	11,3	1085
Asulatüüp	Linn	2447	83,6	48	1,6	432	14,8	2927
	Maapiirkond	1662	81,6	37	1,8	339	16,6	2038
Piirkond	Harjumaa	1920	83,2	38	1,6	351	15,2	2309
	Ida-Virumaa	377	84,5	12	2,7	57	12,8	446
	Muu Eesti	1812	82,0	35	1,6	363	16,4	2210

Tabel 23. Teadmine, et inimene võib nakatuda HIVi, kui ta süstib süstlaga, mida on keegi enne teda kasutanud (kaalutud andmed)

		Jah, on võimalik		Ei		Ei oska öelda		Kokku
		n	%	n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		1305	58,7	93	4,2	826	37,1	2224
Sugu	Noormees	670	58,9	57	5,0	410	36,1	1137
	Tütarlaps	635	58,4	36	3,3	416	38,3	1087
Rahvus	Eestlane	995	56,2	73	4,1	704	39,7	1772
	Muu rahvus	310	68,6	20	4,4	122	27,0	452
Asulatüüp	Linn	793	60,0	59	4,5	469	35,5	1321
	Maapiirkond	512	56,7	34	3,8	357	39,5	903
Piirkond	Harjumaa	605	57,2	45	4,2	408	38,6	1058
	Ida-Virumaa	131	67,5	13	6,7	50	25,8	194
	Muu Eesti	569	58,5	35	3,6	368	37,9	972
10.–12. klass (16–18)		1124	81,2	39	2,8	222	16,0	1385
Sugu	Noormees	488	80,9	12	2,0	103	17,1	603
	Tütarlaps	636	81,3	27	3,5	119	15,2	782
Rahvus	Eestlane	837	79,5	33	3,1	183	17,4	1053
	Muu rahvus	287	86,4	6	1,8	39	11,7	332
Asulatüüp	Linn	634	83,3	13	1,7	114	15,0	761
	Maapiirkond	490	78,5	26	4,2	108	17,3	624
Piirkond	Harjumaa	551	82,6	17	2,6	99	14,8	667
	Ida-Virumaa	84	77,8	2	1,9	22	20,4	108
	Muu Eesti	489	80,2	20	3,3	101	16,5	610
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		2408	66,7	134	3,7	1067	29,6	3609
Sugu	Noormees	1154	66,1	71	4,1	522	29,9	1747
	Tütarlaps	1254	67,3	63	3,4	545	29,3	1862
Rahvus	Eestlane	1817	64,2	107	3,8	904	32,0	2828
	Muu rahvus	591	75,7	27	3,5	163	20,9	781
Asulatüüp	Linn	1417	67,9	74	3,5	595	28,5	2086
	Maapiirkond	991	65,1	60	3,9	472	31,0	1523
Piirkond	Harjumaa	1145	66,4	62	3,6	517	30,0	1724
	Ida-Virumaa	214	70,4	17	5,6	73	24,0	304
	Muu Eesti	1049	66,4	55	3,5	477	30,2	1581
KUTSEKOOL (16–18)		1033	76,2	44	3,2	279	20,6	1356
Sugu	Noormees	738	76,5	24	2,5	202	21,0	964
	Tütarlaps	295	75,3	20	5,1	77	19,6	392
Rahvus	Eestlane	769	74,4	36	3,5	228	22,1	1033
	Muu rahvus	264	81,7	8	2,5	51	15,8	323
Asulatüüp	Linn	680	75,3	32	3,5	191	21,2	903
	Maapiirkond	353	77,9	12	2,7	88	19,4	453
Piirkond	Harjumaa	393	77,8	18	3,6	94	18,6	505
	Ida-Virumaa	153	79,3	7	3,6	33	17,1	193
	Muu Eesti	487	74,0	19	2,9	152	23,1	658
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		2184	79,7	80	2,9	477	17,4	2741
Sugu	Noormees	1125	79,2	31	2,2	264	18,6	1420
	Tütarlaps	1059	80,2	49	3,7	213	16,1	1321
Rahvus	Eestlane	1626	78,0	67	3,2	393	18,8	2089
	Muu rahvus	555	85,1	13	2,0	84	12,9	652
Asulatüüp	Linn	1288	80,6	37	2,3	274	17,1	1599
	Maapiirkond	896	78,5	43	3,8	203	17,8	1142
Piirkond	Harjumaa	1010	81,5	34	2,7	195	15,8	1239
	Ida-Virumaa	198	77,9	7	2,8	49	19,3	254
	Muu Eesti	976	78,2	39	3,1	233	18,7	1248
NOORED KOKKU (14–18)		3374	68,0	181	3,6	1410	28,4	4965
Sugu	Noormees	1735	67,9	97	3,8	722	28,3	2554
	Tütarlaps	1639	68,0	84	3,5	688	28,5	2411
Rahvus	Eestlane	2543	65,5	145	3,7	1192	30,7	3880
	Muu rahvus	831	76,6	36	3,3	218	20,1	1085
Asulatüüp	Linn	2019	69,0	104	3,5	803	27,5	2926
	Maapiirkond	1355	66,5	77	3,8	607	29,8	2039
Piirkond	Harjumaa	1563	67,7	83	3,6	664	28,7	2310
	Ida-Virumaa	321	72,2	22	4,9	102	22,9	445
	Muu Eesti	1490	67,4	76	3,4	644	29,2	2210

Tabel 24. Teadmine, et HIVi nakatumise riski on võimalik vähendada, kui olla seksuaalvahekorras vaid ühe nakatumata ja truu partneriga (kaalutud andmed)

		Jah, on võimalik		Ei		Ei oska öelda		Kokku
		n	%	n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		1085	48,8	266	12,0	873	39,3	2224
Sugu	Noormees	540	47,5	143	12,6	454	39,9	1137
	Tütarlaps	545	50,1	123	11,3	419	38,6	1087
Rahvus	Eestlane	873	49,3	205	11,6	694	39,1	1772
	Muu rahvus	212	46,9	61	13,5	179	39,6	452
Asulatüüp	Linn	667	50,5	164	12,4	490	37,1	1321
	Maapiirkond	418	46,3	102	11,3	383	42,4	903
Piirkond	Harjumaa	489	46,3	126	11,9	442	41,8	1057
	Ida-Virumaa	85	43,6	32	16,4	78	40,0	195
	Muu Eesti	511	52,6	108	11,1	353	36,3	972
10.–12. klass (16–18)		1067	77,0	99	7,2	219	15,8	1385
Sugu	Noormees	463	76,8	54	8,9	86	14,3	603
	Tütarlaps	604	77,2	45	5,8	133	17,0	782
Rahvus	Eestlane	818	77,7	78	7,4	157	14,9	1053
	Muu rahvus	249	75,0	21	6,3	62	18,7	332
Asulatüüp	Linn	583	76,6	51	6,7	127	16,7	761
	Maapiirkond	484	77,6	48	7,7	92	14,7	624
Piirkond	Harjumaa	516	77,4	45	6,7	106	15,9	667
	Ida-Virumaa	77	71,3	9	8,3	22	20,4	108
	Muu Eesti	474	77,7	45	7,4	91	14,9	610
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		2125	58,9	370	10,2	1114	30,9	3609
Sugu	Noormees	994	56,9	199	11,4	554	31,7	1747
	Tütarlaps	1131	60,7	171	9,2	560	30,1	1862
Rahvus	Eestlane	1673	59,1	286	10,1	869	30,7	2828
	Muu rahvus	452	57,9	84	10,8	245	31,4	781
Asulatüüp	Linn	1238	59,4	219	10,5	629	30,1	2086
	Maapiirkond	887	58,2	151	9,9	485	31,9	1523
Piirkond	Harjumaa	991	57,4	173	10,1	560	32,5	1724
	Ida-Virumaa	160	52,6	42	13,8	102	33,6	304
	Muu Eesti	974	61,6	155	9,8	452	28,6	1581
KUTSEKOOL (16–18)		849	62,6	147	10,8	360	26,6	1356
Sugu	Noormees	617	64,0	96	10,0	251	26,0	964
	Tütarlaps	232	59,2	51	13,0	109	27,8	392
Rahvus	Eestlane	637	61,7	111	10,7	285	27,6	1033
	Muu rahvus	212	65,6	36	11,2	75	23,2	323
Asulatüüp	Linn	579	64,1	94	10,4	230	25,5	903
	Maapiirkond	270	59,6	53	11,7	130	28,7	453
Piirkond	Harjumaa	326	64,5	60	11,9	119	23,6	505
	Ida-Virumaa	123	63,7	17	8,8	53	27,5	193
	Muu Eesti	400	60,8	70	10,6	188	28,6	658
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		1994	72,7	227	8,3	520	19,0	2741
Sugu	Noormees	1016	71,5	133	9,4	271	19,1	1420
	Tütarlaps	978	74,0	94	7,1	249	18,8	1321
Rahvus	Eestlane	1523	72,9	176	8,4	390	18,7	2089
	Muu rahvus	471	72,2	51	7,8	130	19,9	652
Asulatüüp	Linn	1158	72,4	128	8,0	313	19,6	1599
	Maapiirkond	836	73,2	99	8,7	207	18,1	1142
Piirkond	Harjumaa	919	74,1	100	8,1	221	17,8	1240
	Ida-Virumaa	172	68,0	22	8,7	59	23,3	253
	Muu Eesti	903	72,4	105	8,4	240	19,2	1248
NOORED KOKKU (14–18)		2948	59,4	513	10,3	1504	30,3	4965
Sugu	Noormees	1486	58,2	284	11,1	783	30,7	2553
	Tütarlaps	1462	60,6	229	9,5	721	29,9	2412
Rahvus	Eestlane	2308	59,5	396	10,2	1176	30,3	3880
	Muu rahvus	640	59,0	117	10,8	328	30,2	1085
Asulatüüp	Linn	1758	60,1	307	10,5	862	29,4	2927
	Maapiirkond	1190	58,4	206	10,1	642	31,5	2038
Piirkond	Harjumaa	1345	58,2	237	10,3	728	31,5	2310
	Ida-Virumaa	244	54,8	57	12,8	144	32,4	445
	Muu Eesti	1359	61,5	219	9,9	632	28,6	2210

Tabel 25. Korrektsed teadmised HIVi levikuteedest* (kaalutud andmed)

		On korrektsed teadmised		Ei ole korrektsed teadmised		Kokku
		n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		577	25,9	1647	74,1	2224
Sugu	Noormees	291	25,6	846	74,4	1137
	Tütarlaps	286	26,3	801	73,7	1087
Rahvus	Eestlane	455	25,7	1317	74,3	1772
	Muu rahvus	122	27,0	330	73,0	452
Asulatüüp	Linn	357	27,0	964	73,0	1321
	Maapiirkond	220	24,4	683	75,6	903
Piirkond	Harjumaa	254	24,0	803	76,0	1057
	Ida-Virumaa	47	24,1	148	75,9	195
	Muu Eesti	276	28,4	696	71,6	972
10.–12. klass (16–18)		834	60,2	551	39,8	1385
Sugu	Noormees	362	60,0	241	40,0	603
	Tütarlaps	472	60,4	310	39,6	782
Rahvus	Eestlane	631	59,9	422	40,1	1053
	Muu rahvus	203	61,1	129	38,9	332
Asulatüüp	Linn	479	62,9	282	37,1	761
	Maapiirkond	355	56,9	269	43,1	624
Piirkond	Harjumaa	407	61,0	260	39,0	667
	Ida-Virumaa	58	53,7	50	46,3	108
	Muu Eesti	369	60,5	241	39,5	610
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		1379	38,2	2230	61,8	3609
Sugu	Noormees	640	36,6	1107	63,4	1747
	Tütarlaps	739	39,7	1123	60,3	1862
Rahvus	Eestlane	1062	37,6	1766	62,4	2828
	Muu rahvus	317	40,6	464	59,4	781
Asulatüüp	Linn	819	39,3	1267	60,7	2086
	Maapiirkond	560	36,8	963	63,2	1523
Piirkond	Harjumaa	644	37,4	1080	62,6	1724
	Ida-Virumaa	103	33,9	201	66,1	304
	Muu Eesti	632	40,0	949	60,0	1581
KUTSEKOOL (16–18)		592	43,7	764	56,3	1356
Sugu	Noormees	439	45,5	525	54,5	964
	Tütarlaps	153	39,0	239	61,0	392
Rahvus	Eestlane	433	41,9	600	58,1	1033
	Muu rahvus	159	49,2	164	50,8	323
Asulatüüp	Linn	393	43,5	510	56,5	903
	Maapiirkond	199	43,9	254	56,1	453
Piirkond	Harjumaa	232	45,9	273	54,1	505
	Ida-Virumaa	83	43,0	110	57,0	193
	Muu Eesti	277	42,1	381	57,9	658
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		1516	55,3	1225	44,7	2741
Sugu	Noormees	768	54,1	652	45,9	1420
	Tütarlaps	748	56,6	573	43,4	1321
Rahvus	Eestlane	1140	54,6	949	45,4	2089
	Muu rahvus	376	57,7	276	42,3	652
Asulatüüp	Linn	902	56,4	697	43,6	1599
	Maapiirkond	614	53,8	528	46,2	1142
Piirkond	Harjumaa	710	57,3	530	42,7	1240
	Ida-Virumaa	124	49,0	129	51,0	253
	Muu Eesti	682	54,6	566	45,4	1248
NOORED KOKKU (14–18)		1932	38,9	3033	61,1	4965
Sugu	Noormees	977	38,3	1577	61,7	2554
	Tütarlaps	955	39,6	1456	60,4	2411
Rahvus	Eestlane	1479	38,1	2401	61,9	3880
	Muu rahvus	453	41,8	632	58,2	1085
Asulatüüp	Linn	1167	39,9	1759	60,1	2926
	Maapiirkond	765	37,5	1274	62,5	2039
Piirkond	Harjumaa	884	38,3	1426	61,7	2310
	Ida-Virumaa	158	35,5	287	64,5	445
	Muu Eesti	890	40,3	1320	59,7	2210

* Korrektsete teadmiste hindamiseks kasutatud indikaatori arvutamise kohta vt aruandest lk 82.

Tabel 26. Nõustumine väitega „Ujudes basseinis koos HIVi nakatunud inimesega, võib ka ise nakatuda“ (kaalutud andmed)

		Täiesti nõus + pigem nõus		Pigem ei ole nõus + üldse ei ole nõus		Ei oska öelda		Kokku
		n	%	n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		447	20,1	923	41,5	854	38,4	2224
Sugu	Noormees	250	22,0	468	41,2	419	36,8	1137
	Tütarlaps	197	18,1	455	41,9	435	40,0	1087
Rahvus	Eestlane	358	20,2	705	39,8	709	40,0	1772
	Muu rahvus	89	19,7	218	48,2	145	32,1	452
Asulatüüp	Linn	255	19,3	556	42,1	510	38,6	1321
	Maapiirkond	192	21,3	367	40,6	344	38,1	903
Piirkond	Harjumaa	231	21,8	424	40,1	403	38,1	1058
	Ida-Virumaa	34	17,5	96	49,5	64	33,0	194
	Muu Eesti	182	18,7	403	41,5	387	39,8	972
10.–12. klass (16–18)		169	12,2	941	67,9	275	19,9	1385
Sugu	Noormees	87	14,4	389	64,5	127	21,1	603
	Tütarlaps	82	10,5	552	70,6	148	18,9	782
Rahvus	Eestlane	129	12,3	711	67,5	213	20,2	1053
	Muu rahvus	40	12,0	230	69,3	62	18,7	332
Asulatüüp	Linn	87	11,4	528	69,4	146	19,2	761
	Maapiirkond	82	13,1	413	66,2	129	20,7	624
Piirkond	Harjumaa	76	11,4	464	69,8	127	19,0	667
	Ida-Virumaa	11	10,2	68	63,0	29	26,8	108
	Muu Eesti	82	13,5	409	67,2	119	19,5	610
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		623	17,3	1840	51,0	1146	31,7	3609
Sugu	Noormees	342	19,6	851	48,7	554	31,7	1747
	Tütarlaps	281	15,1	989	53,1	592	31,8	1862
Rahvus	Eestlane	493	17,4	1397	49,4	938	33,2	2828
	Muu rahvus	130	16,7	443	56,7	208	26,6	781
Asulatüüp	Linn	347	16,6	1072	51,4	667	32,0	2086
	Maapiirkond	276	18,1	768	50,4	479	31,5	1523
Piirkond	Harjumaa	311	18,0	875	50,8	538	31,2	1724
	Ida-Virumaa	45	14,8	164	54,0	95	31,2	304
	Muu Eesti	267	16,9	801	50,7	513	32,4	1581
KUTSEKOOL (16–18)		240	17,7	654	48,2	462	34,1	1356
Sugu	Noormees	167	17,3	467	48,5	330	34,2	964
	Tütarlaps	73	18,6	187	47,7	132	33,7	392
Rahvus	Eestlane	179	17,3	473	45,8	381	36,9	1033
	Muu rahvus	61	18,9	181	56,0	81	25,1	323
Asulatüüp	Linn	160	17,7	447	49,5	296	32,8	903
	Maapiirkond	80	17,7	207	45,7	166	36,6	453
Piirkond	Harjumaa	78	15,4	274	54,3	153	30,3	505
	Ida-Virumaa	38	19,7	101	52,3	54	28,0	193
	Muu Eesti	124	18,8	279	42,4	255	38,8	658
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		378	13,8	1703	62,1	660	24,1	2741
Sugu	Noormees	222	15,6	823	58,0	375	26,4	1420
	Tütarlaps	156	11,8	880	66,6	285	21,6	1321
Rahvus	Eestlane	287	13,8	1275	61,0	527	25,2	2089
	Muu rahvus	91	14,0	428	65,6	133	20,4	652
Asulatüüp	Linn	216	13,5	1003	62,7	380	23,8	1599
	Maapiirkond	162	14,2	700	61,3	280	24,5	1142
Piirkond	Harjumaa	153	12,3	816	65,8	271	21,9	1240
	Ida-Virumaa	35	13,8	149	58,9	69	27,3	253
	Muu Eesti	190	15,2	738	59,1	320	25,7	1248
NOORED KOKKU (14–18)		859	17,3	2514	50,6	1592	32,1	4965
Sugu	Noormees	489	19,2	1243	48,6	822	32,2	2554
	Tütarlaps	370	15,4	1271	52,7	770	31,9	2411
Rahvus	Eestlane	676	17,4	1899	49,0	1305	33,6	3880
	Muu rahvus	183	16,9	615	56,7	287	26,4	1085
Asulatüüp	Linn	491	16,8	1495	51,1	940	32,1	2926
	Maapiirkond	368	18,1	1018	49,9	653	32,0	2039
Piirkond	Harjumaa	410	17,8	1181	51,1	719	31,1	2310
	Ida-Virumaa	70	15,7	239	53,7	136	30,6	445
	Muu Eesti	379	17,1	1093	49,5	738	33,4	2210

Tabel 27. Nõustumine väitega „Kallistades HIVi nakatunud inimest, võib ka ise HIVi nakatuda“ (kaalutud andmed)

		Täiesti nõus + pigem nõus		Pigem ei ole nõus + üldse ei ole nõus		Ei oska öelda		Kokku
		n	%	n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		198	8,9	1368	61,5	658	29,6	2224
Sugu	Noormees	132	11,6	674	59,3	331	29,1	1137
	Tütarlaps	66	6,1	694	63,8	327	30,1	1087
Rahvus	Eestlane	158	8,9	1061	59,9	553	31,2	1772
	Muu rahvus	40	8,9	307	67,9	105	23,2	452
Asulatüüp	Linn	104	7,9	843	63,8	374	28,3	1321
	Maapiirkond	94	10,4	525	58,1	284	31,5	903
Piirkond	Harjumaa	97	9,2	647	61,2	313	29,6	1057
	Ida-Virumaa	20	10,3	127	65,1	48	24,6	195
	Muu Eesti	81	8,3	594	61,1	297	30,6	972
10.–12. klass (16–18)		25	1,8	1239	89,4	121	8,8	1385
Sugu	Noormees	18	3,0	521	86,4	64	10,6	603
	Tütarlaps	7	0,9	718	91,8	57	7,3	782
Rahvus	Eestlane	21	2,0	942	89,5	90	8,5	1053
	Muu rahvus	4	1,2	297	89,5	31	9,3	332
Asulatüüp	Linn	14	1,8	689	90,6	58	7,6	761
	Maapiirkond	11	1,8	550	88,1	63	10,1	624
Piirkond	Harjumaa	7	1,1	612	91,7	48	7,2	667
	Ida-Virumaa	3	2,8	92	84,4	14	12,8	109
	Muu Eesti	15	2,5	535	87,8	59	9,7	609
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		229	6,4	2581	71,5	799	22,1	3609
Sugu	Noormees	154	8,8	1188	68,0	405	23,2	1747
	Tütarlaps	75	4,0	1393	74,8	394	21,2	1862
Rahvus	Eestlane	184	6,5	1984	70,2	660	23,3	2828
	Muu rahvus	45	5,8	597	76,4	139	17,8	781
Asulatüüp	Linn	121	5,8	1521	72,9	444	21,3	2086
	Maapiirkond	108	7,1	1060	69,6	355	23,3	1523
Piirkond	Harjumaa	107	6,2	1245	72,2	372	21,6	1724
	Ida-Virumaa	24	7,9	218	71,7	62	20,4	304
	Muu Eesti	98	6,2	1118	70,7	365	23,1	1581
KUTSEKOOL (16–18)		93	6,9	955	70,4	308	22,7	1356
Sugu	Noormees	74	7,7	659	68,3	231	24,0	964
	Tütarlaps	19	4,9	296	75,5	77	19,6	392
Rahvus	Eestlane	73	7,0	701	67,9	259	25,1	1033
	Muu rahvus	20	6,2	254	78,6	49	15,2	323
Asulatüüp	Linn	61	6,8	634	70,2	208	23,0	903
	Maapiirkond	32	7,0	321	70,9	100	22,1	453
Piirkond	Harjumaa	34	6,7	375	74,3	96	19,0	505
	Ida-Virumaa	17	8,8	148	76,7	28	14,5	193
	Muu Eesti	42	6,4	432	65,6	184	28,0	658
10.–12. klass + kutsekoool (16–18)		91	3,3	2296	83,8	354	12,9	2741
Sugu	Noormees	69	4,9	1122	79,0	229	16,1	1420
	Tütarlaps	22	1,7	1174	88,9	125	9,4	1321
Rahvus	Eestlane	73	3,5	1734	83,0	282	13,5	2089
	Muu rahvus	18	2,8	562	86,2	72	11,0	652
Asulatüüp	Linn	56	3,5	1337	83,6	206	12,9	1599
	Maapiirkond	35	3,1	959	84,0	148	12,9	1142
Piirkond	Harjumaa	32	2,5	1082	87,3	126	10,2	1240
	Ida-Virumaa	13	5,1	206	81,4	34	13,5	253
	Muu Eesti	46	3,7	1008	80,8	194	15,5	1248
NOORED KOKKU (14–18)		319	6,4	3542	71,4	1104	22,2	4965
Sugu	Noormees	220	8,6	1737	68,0	597	23,4	2554
	Tütarlaps	99	4,1	1805	74,9	507	21,0	2411
Rahvus	Eestlane	256	6,6	2710	69,8	914	23,6	3880
	Muu rahvus	63	5,8	832	76,7	190	17,5	1085
Asulatüüp	Linn	174	5,9	2121	72,5	631	21,6	2926
	Maapiirkond	145	7,1	1421	69,7	473	23,2	2039
Piirkond	Harjumaa	146	6,3	1672	72,4	492	21,3	2310
	Ida-Virumaa	35	7,9	323	72,6	87	19,5	445
	Muu Eesti	138	6,2	1547	70,0	525	23,8	2210

Tabel 28. Nõustumine väitega „Süües samadest toidunõudest HIVi nakatunud inimesega, võib ka ise nakatuda“ (kaalutud andmed)

		Täiesti nõus + pigem nõus		Pigem ei ole nõus + üldse ei ole nõus		Ei oska öelda		Kokku
		n	%	n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		441	19,8	864	38,9	919	41,3	2224
Sugu	Noormees	287	25,3	413	36,3	437	38,4	1137
	Tütarlaps	154	14,2	451	41,5	482	44,3	1087
Rahvus	Eestlane	347	19,6	665	37,5	760	42,9	1772
	Muu rahvus	94	20,8	199	44,0	159	35,2	452
Asulatüüp	Linn	249	18,8	537	40,7	535	40,5	1321
	Maapiirkond	192	21,3	327	36,2	384	42,5	903
Piirkond	Harjumaa	210	19,9	393	37,2	454	42,9	1057
	Ida-Virumaa	39	20,0	89	45,6	67	34,4	195
	Muu Eesti	192	19,8	382	39,3	398	40,9	972
10.–12. klass (16–18)		254	18,3	812	58,7	319	23,0	1385
Sugu	Noormees	135	22,4	320	53,1	148	24,5	603
	Tütarlaps	119	15,2	492	62,9	171	21,9	782
Rahvus	Eestlane	202	19,2	608	57,7	243	23,1	1053
	Muu rahvus	52	15,7	204	61,4	76	22,9	332
Asulatüüp	Linn	128	16,8	478	62,8	155	20,4	761
	Maapiirkond	126	20,2	334	53,5	164	26,3	624
Piirkond	Harjumaa	119	17,9	409	61,3	139	20,8	667
	Ida-Virumaa	18	16,7	60	55,5	30	27,8	108
	Muu Eesti	117	19,2	343	56,2	150	24,6	610
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		696	19,3	1658	45,9	1255	34,8	3609
Sugu	Noormees	425	24,3	729	41,7	593	34,0	1747
	Tütarlaps	271	14,5	929	49,9	662	35,6	1862
Rahvus	Eestlane	550	19,5	1259	44,5	1019	36,0	2828
	Muu rahvus	146	18,7	399	51,1	236	30,2	781
Asulatüüp	Linn	378	18,1	1006	48,2	702	33,7	2086
	Maapiirkond	318	20,9	652	42,8	553	36,3	1523
Piirkond	Harjumaa	330	19,1	793	46,0	601	34,9	1724
	Ida-Virumaa	57	18,7	148	48,7	99	32,6	304
	Muu Eesti	309	19,5	717	45,4	555	35,1	1581
KUTSEKOOL (16–18)		330	24,3	549	40,5	477	35,2	1356
Sugu	Noormees	250	25,9	378	39,2	336	34,9	964
	Tütarlaps	80	20,4	171	43,6	141	36,0	392
Rahvus	Eestlane	261	25,3	390	37,7	382	37,0	1033
	Muu rahvus	69	21,4	159	49,2	95	29,4	323
Asulatüüp	Linn	223	24,7	357	39,5	323	35,8	903
	Maapiirkond	107	23,6	192	42,4	154	34,0	453
Piirkond	Harjumaa	119	23,6	224	44,3	162	32,1	505
	Ida-Virumaa	54	28,0	81	42,0	58	30,0	193
	Muu Eesti	157	23,9	244	37,1	257	39,0	658
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		551	20,1	1460	53,3	730	26,6	2741
Sugu	Noormees	337	23,7	674	47,5	409	28,8	1420
	Tütarlaps	214	16,2	786	59,5	321	24,3	1321
Rahvus	Eestlane	438	21,0	1082	51,8	569	27,2	2089
	Muu rahvus	113	17,3	378	58,0	161	24,7	652
Asulatüüp	Linn	311	19,4	879	55,0	410	25,6	1599
	Maapiirkond	240	21,0	581	50,9	321	28,1	1142
Piirkond	Harjumaa	238	19,2	709	57,2	293	23,6	1240
	Ida-Virumaa	54	21,3	126	49,8	73	28,9	253
	Muu Eesti	259	20,7	625	50,1	364	29,2	1248
NOORED KOKKU (14–18)		990	19,9	2245	45,2	1730	34,9	4965
Sugu	Noormees	628	24,6	1054	41,3	872	34,2	2554
	Tütarlaps	362	15,0	1191	49,4	858	35,6	2411
Rahvus	Eestlane	783	20,2	1694	43,7	1403	36,1	3880
	Muu rahvus	207	19,1	551	50,8	327	30,1	1085
Asulatüüp	Linn	559	19,1	1373	46,9	994	34,0	2926
	Maapiirkond	431	21,1	872	42,8	736	36,1	2039
Piirkond	Harjumaa	453	19,6	1058	45,8	799	34,6	2310
	Ida-Virumaa	92	20,7	211	47,4	142	31,9	445
	Muu Eesti	445	20,1	976	44,2	789	35,7	2210

Tabel 29. Tabel 29. Nõustumine väitega „Kasutades HIVi nakatunud inimesega ühist tualetti (WC), võib ka ise nakatuda“ (kaalutud andmed)

		Täiesti nõus + pigem nõus		Pigem ei ole nõus + üldse ei ole nõus		Ei oska öelda		Kokku
		n	%	n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		462	20,8	770	34,6	992	44,6	2224
Sugu	Noormees	248	21,8	424	37,3	465	40,9	1137
	Tütarlaps	214	19,7	346	31,8	527	48,5	1087
Rahvus	Eestlane	360	20,3	599	33,8	813	45,9	1772
	Muu rahvus	102	22,6	171	37,8	179	39,6	452
Asulatüüp	Linn	265	20,1	488	36,9	568	43,0	1321
	Maapiirkond	197	21,8	282	31,2	424	47,0	903
Piirkond	Harjumaa	228	21,6	352	33,3	477	45,1	1057
	Ida-Virumaa	36	18,5	78	40,0	81	41,5	195
	Muu Eesti	198	20,4	340	35,0	434	44,6	972
10.–12. klass (16–18)		240	17,3	761	55,0	384	27,7	1385
Sugu	Noormees	113	18,7	317	52,6	173	28,7	603
	Tütarlaps	127	16,2	444	56,8	211	27,0	782
Rahvus	Eestlane	178	16,9	562	53,4	313	29,7	1053
	Muu rahvus	62	18,7	199	59,9	71	21,4	332
Asulatüüp	Linn	137	18,0	439	57,7	185	24,3	761
	Maapiirkond	103	16,5	322	51,6	199	31,9	624
Piirkond	Harjumaa	118	17,7	395	59,2	154	23,1	667
	Ida-Virumaa	17	15,7	54	50,0	37	34,3	108
	Muu Eesti	105	17,2	312	51,2	193	31,6	610
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		705	19,5	1512	41,9	1392	38,6	3609
Sugu	Noormees	363	20,8	727	42,2	647	37,0	1747
	Tütarlaps	342	18,4	775	41,6	745	40,0	1862
Rahvus	Eestlane	541	19,1	1148	40,6	1139	40,3	2828
	Muu rahvus	164	21,0	364	46,6	253	32,4	781
Asulatüüp	Linn	404	19,4	919	44,0	763	36,6	2086
	Maapiirkond	301	19,8	593	38,9	629	41,3	1523
Piirkond	Harjumaa	348	20,2	736	42,7	640	37,1	1724
	Ida-Virumaa	54	17,8	131	43,1	119	39,1	304
	Muu Eesti	303	19,2	645	40,8	633	40,0	1581
KUTSEKOOL (16–18)		285	21,0	518	38,2	553	40,8	1356
Sugu	Noormees	196	20,3	372	38,6	396	41,1	964
	Tütarlaps	89	22,7	146	37,2	157	40,1	392
Rahvus	Eestlane	226	21,9	362	35,0	445	43,1	1033
	Muu rahvus	59	18,3	156	48,3	108	33,4	323
Asulatüüp	Linn	176	19,5	352	39,0	375	41,5	903
	Maapiirkond	109	24,1	166	36,6	178	39,3	453
Piirkond	Harjumaa	87	17,2	224	44,4	194	38,4	505
	Ida-Virumaa	52	26,9	78	40,4	63	32,7	193
	Muu Eesti	146	22,2	216	32,8	296	45,0	658
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		504	18,4	1370	50,0	867	31,6	2741
Sugu	Noormees	275	19,4	665	46,8	480	33,8	1420
	Tütarlaps	229	17,3	705	53,4	387	29,3	1321
Rahvus	Eestlane	383	18,3	1002	48,0	704	33,7	2089
	Muu rahvus	121	18,6	368	56,4	163	25,0	652
Asulatüüp	Linn	295	18,5	822	51,4	482	30,1	1599
	Maapiirkond	209	18,3	548	48,0	385	33,7	1142
Piirkond	Harjumaa	219	17,7	687	55,4	334	26,9	1240
	Ida-Virumaa	51	20,2	117	46,2	85	33,6	253
	Muu Eesti	234	18,7	566	45,4	448	35,9	1248
NOORED KOKKU (14–18)		979	19,7	2056	41,4	1930	38,9	4965
Sugu	Noormees	529	20,7	1060	41,5	965	37,8	2554
	Tütarlaps	450	18,7	996	41,3	965	40,0	2411
Rahvus	Eestlane	756	19,5	1547	39,9	1577	40,7	3880
	Muu rahvus	223	20,6	509	46,9	353	32,5	1085
Asulatüüp	Linn	566	19,3	1267	43,3	1093	37,4	2926
	Maapiirkond	413	20,2	789	38,7	837	41,1	2039
Piirkond	Harjumaa	459	19,9	990	42,8	861	37,3	2310
	Ida-Virumaa	86	19,3	190	42,7	169	38,0	445
	Muu Eesti	434	19,6	876	39,7	900	40,7	2210

Tabel 30. Ekslikud arusaamad HIVi levikust olmekontaktide kaudu * (kaalutud andmed)

		Ei ole ekslikke arusaamu		On ekslikud arusaamad		Kokku
		n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		383	17,2	1841	82,8	2224
Sugu	Noormees	190	16,7	947	83,3	1137
	Tütarlaps	193	17,8	894	82,2	1087
Rahvus	Eestlane	383	16,0	1489	84,0	1772
	Muu rahvus	100	22,1	352	77,9	452
Asulatüüp	Linn	244	18,5	1077	81,5	1321
	Maapiirkond	139	15,4	764	84,6	903
Piirkond	Harjumaa	162	15,3	895	84,7	1057
	Ida-Virumaa	45	23,1	150	76,9	195
	Muu Eesti	176	18,1	796	81,9	972
10.–12. klass (16–18)		534	38,6	851	61,4	1385
Sugu	Noormees	207	34,3	396	65,7	603
	Tütarlaps	327	41,8	455	58,2	782
Rahvus	Eestlane	389	36,9	664	63,1	1053
	Muu rahvus	145	43,7	187	56,3	332
Asulatüüp	Linn	333	43,8	428	56,2	761
	Maapiirkond	201	32,2	423	67,8	624
Piirkond	Harjumaa	285	42,7	382	57,3	667
	Ida-Virumaa	40	37,0	68	63,0	108
	Muu Eesti	209	34,3	401	65,7	610
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		897	24,9	2712	75,1	3609
Sugu	Noormees	391	22,4	1356	77,6	1747
	Tütarlaps	506	27,2	1356	72,8	1862
Rahvus	Eestlane	658	23,3	2170	76,7	2828
	Muu rahvus	239	30,6	542	69,4	781
Asulatüüp	Linn	564	27,0	1522	73,0	2086
	Maapiirkond	333	21,9	1190	78,1	1523
Piirkond	Harjumaa	435	25,2	1289	74,8	1724
	Ida-Virumaa	84	27,6	220	72,4	304
	Muu Eesti	378	23,9	1203	76,1	1581
KUTSEKOOL (16–18)		275	20,3	1081	79,7	1356
Sugu	Noormees	197	20,4	767	79,6	964
	Tütarlaps	78	19,9	314	80,1	392
Rahvus	Eestlane	193	18,7	840	81,3	1033
	Muu rahvus	82	25,4	241	74,6	323
Asulatüüp	Linn	187	20,7	716	79,3	903
	Maapiirkond	88	19,4	365	80,6	453
Piirkond	Harjumaa	122	24,2	383	75,8	505
	Ida-Virumaa	40	20,7	153	79,3	193
	Muu Eesti	113	17,2	545	82,8	658
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		908	33,1	1833	66,9	2741
Sugu	Noormees	406	28,6	1014	71,4	1420
	Tütarlaps	502	38,0	819	62,0	1321
Rahvus	Eestlane	657	31,5	1432	68,5	2089
	Muu rahvus	251	38,5	401	61,5	652
Asulatüüp	Linn	575	36,0	1024	64,0	1599
	Maapiirkond	333	29,2	809	70,8	1142
Piirkond	Harjumaa	472	38,1	768	61,9	1240
	Ida-Virumaa	76	30,0	177	70,0	253
	Muu Eesti	360	28,8	888	71,2	1248
NOORED KOKKU (14–18)		1204	24,3	3761	75,7	4965
Sugu	Noormees	562	22,0	1992	78,0	2554
	Tütarlaps	642	26,6	1769	73,4	2411
Rahvus	Eestlane	879	22,7	3001	77,3	3880
	Muu rahvus	325	30,0	760	70,0	1085
Asulatüüp	Linn	764	26,1	2162	73,9	2926
	Maapiirkond	440	21,6	1599	78,4	2039
Piirkond	Harjumaa	581	25,1	1729	74,9	2310
	Ida-Virumaa	118	26,5	327	73,5	445
	Muu Eesti	507	22,9	1703	77,1	2210

* Ekslike arusaamade hindamiseks kasutatud indikaatori arvutamise kohta vt aruandest lk 82.

Tabel 31. Nõustumine väitega „HIV ja AIDS on ainult narkomaanide probleem“ (kaalutud andmed)

		Täiesti nõus + pigem nõus		Pigem ei ole nõus + üldse ei ole nõus		Ei oska öelda		Kokku
		n	%	n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		165	7,4	1663	74,8	396	17,8	2224
Sugu	Noormees	121	10,7	819	72,0	197	17,3	1137
	Tütarlaps	44	4,0	844	77,7	199	18,3	1087
Rahvus	Eestlane	116	6,5	1320	74,5	336	19,0	1772
	Muu rahvus	49	10,8	343	75,9	60	13,3	452
Asulatüüp	Linn	110	8,3	986	74,7	225	17,0	1321
	Maapiirkond	55	6,1	677	75,0	171	18,9	903
Piirkond	Harjumaa	83	7,8	788	74,6	186	17,6	1057
	Ida-Virumaa	22	11,3	144	73,8	29	14,9	195
	Muu Eesti	60	6,2	731	75,2	181	18,6	972
10.–12. klass (16–18)		48	3,5	1296	93,5	41	3,0	1385
Sugu	Noormees	37	6,1	541	89,7	25	4,2	603
	Tütarlaps	11	1,4	755	96,6	16	2,0	782
Rahvus	Eestlane	34	3,2	994	94,4	25	2,4	1053
	Muu rahvus	14	4,2	302	91,0	16	4,8	332
Asulatüüp	Linn	25	3,3	715	94,0	21	2,7	761
	Maapiirkond	23	3,7	581	93,1	20	3,2	624
Piirkond	Harjumaa	27	4,0	623	93,4	17	2,5	667
	Ida-Virumaa	3	2,8	97	89,8	8	7,4	108
	Muu Eesti	18	3,0	576	94,4	16	2,6	610
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		216	6,0	2941	81,5	452	12,5	3609
Sugu	Noormees	160	9,2	1358	77,7	229	13,1	1747
	Tütarlaps	56	3,0	1584	85,1	222	11,9	1862
Rahvus	Eestlane	152	5,4	2303	81,4	373	13,2	2828
	Muu rahvus	64	8,2	639	81,8	78	10,0	781
Asulatüüp	Linn	137	6,6	1694	81,2	255	12,2	2086
	Maapiirkond	79	5,2	1247	81,9	197	12,9	1523
Piirkond	Harjumaa	111	6,4	1403	81,4	210	12,2	1724
	Ida-Virumaa	26	8,6	240	78,9	38	12,5	304
	Muu Eesti	79	5,0	1298	82,1	204	12,9	1581
KUTSEKOOL (16–18)		112	8,3	1099	81,0	145	10,7	1356
Sugu	Noormees	91	9,5	757	78,5	116	12,0	964
	Tütarlaps	21	5,4	342	87,2	29	7,4	392
Rahvus	Eestlane	80	7,8	837	81,0	116	11,2	1033
	Muu rahvus	32	9,9	262	81,1	29	9,0	323
Asulatüüp	Linn	71	7,8	732	81,1	100	11,1	903
	Maapiirkond	41	9,1	367	81,0	45	9,9	453
Piirkond	Harjumaa	46	9,1	404	80,0	55	10,9	505
	Ida-Virumaa	17	8,8	160	82,9	16	8,3	193
	Muu Eesti	49	7,5	535	81,3	74	11,2	658
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		134	4,9	2462	89,8	145	5,3	2741
Sugu	Noormees	106	7,5	1208	85,0	106	7,5	1420
	Tütarlaps	28	2,1	1254	94,9	39	3,0	1321
Rahvus	Eestlane	96	4,6	1888	90,4	105	5,0	2089
	Muu rahvus	38	5,8	574	88,1	40	6,1	652
Asulatüüp	Linn	77	4,8	1432	89,6	90	5,6	1599
	Maapiirkond	57	5,0	1030	90,2	55	4,8	1142
Piirkond	Harjumaa	66	5,3	1117	90,1	57	4,6	1240
	Ida-Virumaa	14	5,5	219	86,6	20	7,9	253
	Muu Eesti	54	4,3	1126	90,2	68	5,5	1248
NOORED KOKKU (14–18)		312	6,3	4043	81,4	610	12,3	4965
Sugu	Noormees	236	9,3	1988	77,8	330	12,9	2554
	Tütarlaps	76	3,2	2055	85,2	280	11,6	2411
Rahvus	Eestlane	221	5,7	3157	81,4	502	12,9	3880
	Muu rahvus	91	8,4	886	81,7	108	9,9	1085
Asulatüüp	Linn	198	6,8	2375	81,2	353	12,0	2926
	Maapiirkond	114	5,6	1668	81,8	257	12,6	2039
Piirkond	Harjumaa	156	6,8	1876	81,2	278	12,0	2310
	Ida-Virumaa	38	8,5	355	79,8	52	11,7	445
	Muu Eesti	118	5,3	1812	82,0	280	12,7	2210

Tabel 32. Nõustumine väitega „HIV ja AIDS on ainult homoseksuaalsete inimeste probleem“ (kaalutud andmed)

		Täiesti nõus + pigem nõus		Pigem ei ole nõus + üldse ei ole nõus		Ei oska öelda		Kokku
		n	%	n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		158	7,1	1535	69,0	531	23,9	2224
Sugu	Noormees	135	12,9	707	62,2	295	25,9	1137
	Tütarlaps	23	2,1	828	76,2	236	21,7	1087
Rahvus	Eestlane	128	7,2	1217	68,7	427	24,1	1772
	Muu rahvus	30	6,6	318	70,4	104	23,0	452
Asulatüüp	Linn	86	6,5	923	69,9	312	23,6	1321
	Maapiirkond	72	8,0	613	67,9	218	24,1	903
Piirkond	Harjumaa	77	7,3	732	69,3	248	23,4	1057
	Ida-Virumaa	15	7,7	127	65,1	53	27,2	195
	Muu Eesti	66	6,8	676	69,5	230	23,7	972
10.–12. klass (16–18)		51	3,7	1248	90,1	86	6,2	1385
Sugu	Noormees	44	7,3	511	84,7	48	8,0	603
	Tütarlaps	7	0,9	737	94,2	38	4,9	782
Rahvus	Eestlane	40	3,8	957	90,9	56	5,3	1053
	Muu rahvus	11	3,3	291	87,7	30	9,0	332
Asulatüüp	Linn	22	2,9	691	90,8	48	6,3	761
	Maapiirkond	29	4,6	557	89,3	38	6,1	624
Piirkond	Harjumaa	22	3,3	607	91,0	38	5,7	667
	Ida-Virumaa	3	2,8	95	88,0	10	9,2	108
	Muu Eesti	26	4,3	546	89,5	38	6,2	610
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		213	5,9	2763	76,6	633	17,5	3609
Sugu	Noormees	182	10,4	1213	69,4	352	20,2	1747
	Tütarlaps	31	1,7	1550	83,2	281	15,1	1862
Rahvus	Eestlane	171	6,0	2159	76,4	498	17,6	2828
	Muu rahvus	42	5,4	604	77,3	135	17,3	781
Asulatüüp	Linn	111	5,3	1605	77,0	370	17,7	2086
	Maapiirkond	102	6,7	1158	76,0	263	17,3	1523
Piirkond	Harjumaa	102	5,9	1329	77,1	293	17,0	1724
	Ida-Virumaa	18	5,9	221	72,7	65	21,4	304
	Muu Eesti	93	5,9	1213	76,7	275	17,4	1581
KUTSEKOOL (16–18)		128	9,4	990	73,0	238	17,6	1356
Sugu	Noormees	114	11,8	660	68,5	190	19,7	964
	Tütarlaps	14	3,6	330	84,2	48	12,2	392
Rahvus	Eestlane	92	8,9	749	72,5	192	18,6	1033
	Muu rahvus	36	11,2	241	74,6	46	14,2	323
Asulatüüp	Linn	88	9,7	651	72,1	164	18,2	903
	Maapiirkond	40	8,8	339	74,8	74	16,4	453
Piirkond	Harjumaa	46	9,1	367	72,7	92	18,2	505
	Ida-Virumaa	20	10,3	147	76,2	26	13,5	193
	Muu Eesti	62	9,4	476	72,4	120	18,2	658
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		147	5,4	2331	85,0	263	9,6	2741
Sugu	Noormees	128	9,0	1110	78,2	182	12,8	1420
	Tütarlaps	19	1,5	1221	92,4	81	6,1	1321
Rahvus	Eestlane	111	5,3	1784	85,4	194	9,3	2089
	Muu rahvus	36	5,5	547	83,9	69	10,6	652
Asulatüüp	Linn	83	5,2	1351	84,5	165	10,3	1599
	Maapiirkond	64	5,6	980	85,8	98	8,6	1142
Piirkond	Harjumaa	59	4,7	1071	86,4	110	8,9	1240
	Ida-Virumaa	15	5,9	211	83,4	27	10,7	253
	Muu Eesti	73	5,8	1049	84,1	126	10,1	1248
NOORED KOKKU (14–18)		316	6,4	3778	76,1	871	17,5	4965
Sugu	Noormees	273	10,6	1769	69,3	512	20,1	2554
	Tütarlaps	43	1,8	2009	83,3	359	14,9	2411
Rahvus	Eestlane	248	6,4	2944	75,9	688	17,7	3880
	Muu rahvus	67	6,2	834	76,9	184	16,9	1085
Asulatüüp	Linn	175	6,0	2230	76,2	521	17,8	2926
	Maapiirkond	141	6,9	1548	75,9	350	17,2	2039
Piirkond	Harjumaa	145	6,3	1770	76,6	395	17,1	2310
	Ida-Virumaa	30	6,7	327	73,5	88	19,8	445
	Muu Eesti	141	6,4	1681	76,1	388	17,5	2210

Tabel 33. Nõustumine väitega „Kui inimene nakatub HIVi, siis ta elu kaotab mõtte“ (kaalutud andmed)

		Täiesti nõus + pigem nõus		Pigem ei ole nõus + üldse ei ole nõus		Ei oska öelda		Kokku
		n	%	n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		128	5,7	1656	74,5	440	19,8	2224
Sugu	Noormees	92	8,1	813	71,5	232	20,4	1137
	Tütarlaps	35	3,2	844	77,7	208	19,1	1087
Rahvus	Eestlane	97	5,5	1324	74,7	351	19,8	1772
	Muu rahvus	31	6,8	332	73,5	89	19,7	452
Asulatüüp	Linn	69	5,2	1001	75,8	251	19,0	1321
	Maapiirkond	59	6,5	655	72,6	189	20,9	903
Piirkond	Harjumaa	65	6,2	780	73,8	212	20,0	1057
	Ida-Virumaa	13	6,7	141	72,3	41	21,0	195
	Muu Eesti	50	5,1	735	75,6	187	19,3	972
10.–12. klass (16–18)		95	6,9	1208	87,2	82	5,9	1385
Sugu	Noormees	65	10,8	501	83,1	37	6,1	603
	Tütarlaps	30	3,8	707	90,4	45	5,8	782
Rahvus	Eestlane	70	6,6	925	87,8	58	5,5	1053
	Muu rahvus	25	7,5	283	85,3	24	7,2	332
Asulatüüp	Linn	46	6,0	677	89,0	38	5,0	761
	Maapiirkond	48	7,7	531	85,1	45	7,2	624
Piirkond	Harjumaa	42	6,3	597	89,5	28	4,2	667
	Ida-Virumaa	5	4,6	94	87,1	9	8,3	108
	Muu Eesti	48	7,9	517	84,7	45	7,4	610
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		221	6,1	2852	79,0	536	14,9	3609
Sugu	Noormees	157	9,0	1314	75,2	276	15,8	1747
	Tütarlaps	64	3,4	1538	82,6	260	14,0	1862
Rahvus	Eestlane	166	5,9	2243	79,3	419	14,8	2828
	Muu rahvus	55	7,0	609	78,0	117	15,0	781
Asulatüüp	Linn	115	5,5	1674	80,3	297	14,2	2086
	Maapiirkond	106	7,0	1178	77,3	239	15,7	1523
Piirkond	Harjumaa	108	6,3	1369	79,4	247	14,3	1724
	Ida-Virumaa	19	6,2	234	77,0	51	16,8	304
	Muu Eesti	94	5,9	1249	79,0	238	15,1	1581
KUTSEKOOL (16–18)		146	10,8	992	73,1	218	16,1	1356
Sugu	Noormees	110	11,4	691	71,7	163	16,9	964
	Tütarlaps	36	9,2	301	76,8	55	14,0	392
Rahvus	Eestlane	100	9,7	750	72,6	183	17,7	1033
	Muu rahvus	46	14,3	242	74,9	35	10,8	323
Asulatüüp	Linn	100	11,1	661	73,2	142	15,7	903
	Maapiirkond	46	10,1	331	73,1	76	16,8	453
Piirkond	Harjumaa	62	12,3	373	73,8	70	13,9	505
	Ida-Virumaa	26	13,5	143	74,1	24	12,4	193
	Muu Eesti	58	8,8	476	72,3	124	18,9	658
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		219	8,0	2276	83,0	246	9,0	2741
Sugu	Noormees	156	11,0	1114	78,4	150	10,6	1420
	Tütarlaps	63	4,7	1162	88,0	96	7,3	1321
Rahvus	Eestlane	158	7,6	1740	83,3	191	9,1	2089
	Muu rahvus	61	9,4	536	82,2	55	8,4	652
Asulatüüp	Linn	124	7,7	1338	83,7	137	8,6	1599
	Maapiirkond	95	8,3	938	82,2	109	9,5	1142
Piirkond	Harjumaa	97	7,8	1060	85,5	83	6,7	1240
	Ida-Virumaa	21	8,3	207	81,8	25	9,9	253
	Muu Eesti	101	8,1	1009	80,8	138	11,1	1248
NOORED KOKKU (14–18)		335	6,7	3885	78,3	745	15,0	4965
Sugu	Noormees	240	9,4	1904	74,6	409	16,0	2553
	Tütarlaps	95	4,0	1981	82,1	336	13,9	2412
Rahvus	Eestlane	247	6,4	3043	78,4	590	15,2	3880
	Muu rahvus	88	8,1	842	77,6	155	14,3	1085
Asulatüüp	Linn	186	6,4	2317	79,2	423	14,5	2926
	Maapiirkond	149	7,3	1568	76,9	322	15,8	2039
Piirkond	Harjumaa	160	6,9	1820	78,8	330	14,3	2310
	Ida-Virumaa	34	7,6	340	76,4	71	16,0	445
	Muu Eesti	141	6,4	1725	78,0	344	15,6	2210

Tabel 34. Teadmine, et vaginaalseksi kaudu on võimalik nakatuda STLidesse (kaalutud andmed)

		Jah, on võimalik		Ei ole võimalik		Ei tea		Kokku
		n	%	n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		1578	71,0	28	1,2	618	27,8	2224
Sugu	Noormees	814	71,6	18	1,6	305	26,8	1137
	Tütarlaps	764	70,3	10	0,9	313	28,8	1087
Rahvus	Eestlane	1247	70,4	17	0,9	508	28,7	1772
	Muu rahvus	331	73,2	11	2,4	110	24,4	452
Asulatüüp	Linn	972	73,6	15	1,1	334	25,3	1321
	Maapiirkond	606	67,1	13	1,4	284	31,5	903
Piirkond	Harjumaa	737	69,7	14	1,3	306	29,0	1057
	Ida-Virumaa	132	67,7	6	3,1	57	29,2	195
	Muu Eesti	709	73,0	8	0,8	255	26,2	972
10.–12. klass (16–18)		1290	93,1	12	0,9	83	6,0	1385
Sugu	Noormees	557	92,5	6	1,0	39	6,5	602
	Tütarlaps	733	93,6	6	0,8	44	5,6	783
Rahvus	Eestlane	983	93,4	12	1,1	58	5,5	1053
	Muu rahvus	307	92,5	–	–	25	7,5	332
Asulatüüp	Linn	713	93,7	6	0,8	42	5,5	761
	Maapiirkond	577	92,5	6	0,9	41	6,6	624
Piirkond	Harjumaa	635	95,2	5	0,8	27	4,0	667
	Ida-Virumaa	96	88,9	–	–	12	11,1	108
	Muu Eesti	559	91,6	7	1,2	44	7,2	610
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		2847	78,9	40	1,1	722	20,0	3609
Sugu	Noormees	1368	78,3	24	1,4	355	20,3	1747
	Tütarlaps	1479	79,4	16	0,9	367	19,7	1862
Rahvus	Eestlane	2216	78,3	28	1,0	584	20,7	2828
	Muu rahvus	631	80,8	12	1,5	138	17,7	781
Asulatüüp	Linn	1678	80,4	21	1,0	387	18,6	2086
	Maapiirkond	1169	76,8	19	1,2	335	22,0	1523
Piirkond	Harjumaa	1360	78,9	19	1,1	345	20,0	1724
	Ida-Virumaa	227	74,7	6	2,0	71	23,3	304
	Muu Eesti	1260	79,7	15	0,9	306	19,4	1581
KUTSEKOOL (16–18)		1161	85,6	23	1,7	172	12,7	1356
Sugu	Noormees	823	85,4	16	1,6	125	13,0	964
	Tütarlaps	338	86,2	7	1,8	47	12,0	392
Rahvus	Eestlane	884	85,6	12	1,1	137	13,3	1033
	Muu rahvus	277	85,8	11	3,4	35	10,8	323
Asulatüüp	Linn	770	85,3	13	1,4	120	13,3	903
	Maapiirkond	391	86,3	10	2,2	52	11,5	453
Piirkond	Harjumaa	434	85,9	10	2,0	61	12,1	505
	Ida-Virumaa	164	85,0	6	3,1	23	11,9	193
	Muu Eesti	563	85,5	7	1,1	88	13,4	658
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		2492	90,9	30	1,1	219	8,0	2741
Sugu	Noormees	1272	89,6	18	1,3	130	9,1	1420
	Tütarlaps	1220	92,4	12	0,9	89	6,7	1321
Rahvus	Eestlane	1901	91,0	24	1,1	164	7,9	2089
	Muu rahvus	591	90,7	6	0,9	55	8,4	652
Asulatüüp	Linn	1453	90,9	16	1,0	130	8,1	1599
	Maapiirkond	1039	91,0	14	1,2	89	7,8	1142
Piirkond	Harjumaa	1153	93,0	12	1,0	75	6,0	1240
	Ida-Virumaa	220	86,9	4	1,6	29	11,5	253
	Muu Eesti	1119	89,7	14	1,1	115	9,2	1248
NOORED KOKKU (14–18)		3961	79,8	58	1,2	946	19,0	4965
Sugu	Noormees	2033	79,6	36	1,4	485	19,0	2554
	Tütarlaps	1928	80,0	22	0,9	461	19,1	2411
Rahvus	Eestlane	3076	79,3	39	1,0	765	19,7	3880
	Muu rahvus	885	81,6	19	1,7	181	16,7	1085
Asulatüüp	Linn	2375	81,2	30	1,0	521	17,8	2926
	Maapiirkond	1586	77,8	28	1,4	425	20,8	2039
Piirkond	Harjumaa	1840	79,7	27	1,2	443	19,2	2310
	Ida-Virumaa	341	76,6	10	2,3	94	21,1	445
	Muu Eesti	1780	80,5	21	1,0	409	18,5	2210

Tabel 35. Teadmine, et anaalseksi kaudu on võimalik nakatuda STLIdesse (kaalutud andmed)

		Jah, on võimalik		Ei ole võimalik		Ei tea		Kokku
		n	%	n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		902	40,6	217	9,7	1105	49,7	2224
Sugu	Noormees	439	38,6	151	13,3	547	48,1	1137
	Tütarlaps	463	42,6	66	6,1	558	51,3	1087
Rahvus	Eestlane	705	39,8	158	8,9	909	51,3	1772
	Muu rahvus	197	43,6	59	13,1	196	43,3	452
Asulatüüp	Linn	530	40,1	139	10,5	652	49,4	1321
	Maapiirkond	372	41,2	78	8,6	453	50,2	903
Piirkond	Harjumaa	413	39,1	106	10,0	538	50,9	1057
	Ida-Virumaa	81	41,5	22	11,3	92	47,2	195
	Muu Eesti	408	42,0	89	9,1	475	48,9	972
10.–12. klass (16–18)		907	65,5	130	9,4	348	25,1	1385
Sugu	Noormees	382	63,3	60	10,0	161	26,7	603
	Tütarlaps	525	67,1	70	9,0	187	23,9	782
Rahvus	Eestlane	701	66,6	96	9,1	256	24,3	1053
	Muu rahvus	206	62,1	34	10,2	92	27,7	332
Asulatüüp	Linn	516	67,8	59	7,8	186	24,4	761
	Maapiirkond	391	62,7	71	11,4	162	24,9	624
Piirkond	Harjumaa	476	71,5	52	7,8	138	20,7	666
	Ida-Virumaa	57	52,3	16	14,7	36	33,0	109
	Muu Eesti	374	61,3	62	10,2	174	28,5	610
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		1786	49,5	347	9,6	1476	40,9	3609
Sugu	Noormees	814	46,6	212	12,1	721	41,3	1747
	Tütarlaps	972	52,2	135	7,3	755	40,5	1862
Rahvus	Eestlane	1388	49,1	254	9,0	1186	41,9	2828
	Muu rahvus	398	51,0	93	11,9	290	37,1	781
Asulatüüp	Linn	1033	49,5	200	9,6	853	40,9	2086
	Maapiirkond	753	49,4	147	9,7	623	40,9	1523
Piirkond	Harjumaa	876	50,8	159	9,2	689	40,0	1724
	Ida-Virumaa	137	45,1	38	12,5	129	42,4	304
	Muu Eesti	773	48,9	150	9,5	658	41,6	1581
KUTSEKOOL (16–18)		715	52,7	184	13,6	457	33,7	1356
Sugu	Noormees	495	51,4	145	15,0	324	33,6	964
	Tütarlaps	220	56,1	39	10,0	133	33,9	392
Rahvus	Eestlane	548	53,1	141	13,6	344	33,3	1033
	Muu rahvus	167	51,7	43	13,3	113	35,0	323
Asulatüüp	Linn	472	52,3	123	13,6	306	34,1	903
	Maapiirkond	243	53,6	61	13,5	149	32,9	453
Piirkond	Harjumaa	271	53,7	71	14,0	163	32,3	505
	Ida-Virumaa	104	53,9	22	11,4	67	34,7	193
	Muu Eesti	340	51,7	91	13,8	227	34,5	658
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		1691	61,7	291	10,6	759	27,7	2741
Sugu	Noormees	830	58,4	170	12,0	420	29,6	1420
	Tütarlaps	861	65,2	121	9,1	339	25,7	1321
Rahvus	Eestlane	1307	62,6	218	10,4	564	27,0	2089
	Muu rahvus	384	58,9	73	11,2	195	29,9	652
Asulatüüp	Linn	1000	62,5	156	9,8	443	27,7	1599
	Maapiirkond	691	60,5	135	11,8	316	27,7	1142
Piirkond	Harjumaa	830	66,9	116	9,4	294	23,7	1240
	Ida-Virumaa	134	53,0	34	13,4	85	33,6	253
	Muu Eesti	727	58,3	141	11,3	380	30,4	1248
NOORED KOKKU (14–18)		2477	49,9	504	10,1	1984	40,0	4965
Sugu	Noormees	1211	47,4	325	12,7	1018	39,9	2554
	Tütarlaps	1266	52,5	179	7,4	966	40,1	2411
Rahvus	Eestlane	1924	49,6	372	9,6	1574	40,8	3880
	Muu rahvus	553	51,0	132	12,2	400	36,8	1085
Asulatüüp	Linn	1461	49,9	298	10,2	1167	39,9	2926
	Maapiirkond	1016	49,8	206	10,1	817	40,1	2039
Piirkond	Harjumaa	1180	51,1	225	9,7	905	39,2	2310
	Ida-Virumaa	208	46,7	55	12,4	182	40,9	445
	Muu Eesti	1090	49,3	223	10,1	897	40,6	2210

Tabel 36. Teadmine, et oraalseksi kaudu on võimalik nakatuda STLIdesse (kaalutud andmed)

		Jah, on võimalik		Ei ole võimalik		Ei tea		Kokku
		n	%	n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		740	33,3	388	17,4	1096	49,3	2224
Sugu	Noormees	383	33,7	231	20,3	523	46,0	1137
	Tütarlaps	357	32,8	157	14,5	573	52,7	1087
Rahvus	Eestlane	611	34,5	282	15,9	879	49,6	1772
	Muu rahvus	129	28,5	106	23,5	217	48,0	452
Asulatüüp	Linn	426	32,2	239	18,1	656	49,7	1321
	Maapiirkond	314	34,8	149	16,5	440	48,7	903
Piirkond	Harjumaa	312	29,5	204	19,3	542	51,2	1058
	Ida-Virumaa	67	34,4	32	16,4	96	49,2	195
	Muu Eesti	361	37,2	152	15,6	458	47,2	971
10.–12. klass (16–18)		727	52,5	255	18,4	403	29,1	1385
Sugu	Noormees	329	54,6	111	18,4	163	27,0	603
	Tütarlaps	398	50,9	144	18,4	240	30,7	782
Rahvus	Eestlane	576	54,7	182	17,3	295	28,0	1053
	Muu rahvus	151	45,5	73	22,0	108	32,5	332
Asulatüüp	Linn	389	51,1	131	17,2	241	31,7	761
	Maapiirkond	338	54,1	124	19,9	162	26,0	624
Piirkond	Harjumaa	375	56,2	120	18,0	172	25,8	667
	Ida-Virumaa	38	35,2	25	23,1	45	41,7	108
	Muu Eesti	314	51,5	110	18,0	186	30,5	610
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		1449	40,1	642	17,8	1518	42,1	3609
Sugu	Noormees	706	40,4	344	19,7	697	39,9	1747
	Tütarlaps	743	39,9	298	16,0	821	44,1	1862
Rahvus	Eestlane	1173	41,5	464	16,4	1191	42,1	2828
	Muu rahvus	276	35,3	178	22,8	327	41,9	781
Asulatüüp	Linn	807	38,7	372	17,8	908	43,5	2087
	Maapiirkond	642	42,2	270	17,7	610	40,1	1522
Piirkond	Harjumaa	675	39,1	324	18,8	725	42,1	1724
	Ida-Virumaa	105	34,5	57	18,8	142	46,7	304
	Muu Eesti	669	42,3	261	16,5	651	41,2	1581
KUTSEKOOL (16–18)		609	44,9	258	19,0	489	36,1	1356
Sugu	Noormees	446	46,3	180	18,7	338	35,0	964
	Tütarlaps	163	41,6	78	19,9	151	38,5	392
Rahvus	Eestlane	491	47,5	188	18,2	354	34,3	1033
	Muu rahvus	118	36,5	70	21,7	135	41,8	323
Asulatüüp	Linn	398	44,1	178	19,7	327	36,2	903
	Maapiirkond	211	46,6	80	17,7	162	35,7	453
Piirkond	Harjumaa	223	44,2	100	19,8	182	36,0	505
	Ida-Virumaa	73	37,8	43	22,3	77	39,9	193
	Muu Eesti	313	47,6	115	17,5	230	34,9	658
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		1378	50,3	509	18,5	854	31,2	2741
Sugu	Noormees	727	51,2	263	18,5	430	30,3	1420
	Tütarlaps	651	49,3	246	18,6	424	32,1	1321
Rahvus	Eestlane	1098	52,5	367	17,6	624	29,9	2089
	Muu rahvus	280	42,9	142	21,8	230	35,3	652
Asulatüüp	Linn	780	48,8	288	18,0	531	33,2	1599
	Maapiirkond	598	52,4	221	19,3	323	28,3	1142
Piirkond	Harjumaa	660	53,2	228	18,4	352	28,4	1240
	Ida-Virumaa	92	36,4	57	22,5	104	41,1	253
	Muu Eesti	626	50,2	224	17,9	398	31,9	1248
NOORED KOKKU (14–18)		2025	40,8	891	17,9	2049	41,3	4965
Sugu	Noormees	1060	41,5	497	19,5	996	39,0	2553
	Tütarlaps	965	40,0	394	16,3	1053	43,7	2412
Rahvus	Eestlane	1640	42,3	646	16,6	1594	41,1	3880
	Muu rahvus	385	35,5	245	22,6	455	41,9	1085
Asulatüüp	Linn	1156	39,5	529	18,1	1241	42,4	2926
	Maapiirkond	869	42,6	362	17,8	808	39,6	2039
Piirkond	Harjumaa	917	39,7	437	18,9	956	41,4	2310
	Ida-Virumaa	156	35,1	86	19,3	203	45,6	445
	Muu Eesti	952	43,1	368	16,6	890	40,3	2210

Tabel 37. Korrektse teadmised STLide levikuteedest* (kaalutud andmed)

		On korrektse teadmised		Ei ole korrektse teadmised		Kokku
		n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		504	22,7	1720	77,3	2224
Sugu	Noormees	257	22,6	880	77,4	1137
	Tütarlaps	247	22,7	840	77,3	1087
Rahvus	Eestlane	412	23,3	1360	76,7	1772
	Muu rahvus	92	20,4	360	79,6	452
Asulatüüp	Linn	284	21,5	1037	78,5	1321
	Maapiirkond	220	24,4	683	75,6	903
Piirkond	Harjumaa	218	20,6	840	79,4	1058
	Ida-Virumaa	42	21,6	152	78,4	194
	Muu Eesti	244	25,1	728	74,9	972
10.–12. klass (16–18)		603	43,5	782	56,5	1385
Sugu	Noormees	272	45,1	331	54,9	603
	Tütarlaps	331	42,3	451	57,7	782
Rahvus	Eestlane	482	45,7	571	54,3	1053
	Muu rahvus	121	36,4	211	63,6	332
Asulatüüp	Linn	325	42,7	436	57,3	761
	Maapiirkond	278	44,6	346	55,4	624
Piirkond	Harjumaa	319	47,8	348	52,2	667
	Ida-Virumaa	29	26,9	79	73,1	108
	Muu Eesti	255	41,8	355	58,2	610
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		1087	30,1	2522	69,9	3609
Sugu	Noormees	522	29,9	1225	70,1	1747
	Tütarlaps	565	30,3	1297	69,7	1862
Rahvus	Eestlane	878	31,0	1950	69,0	2828
	Muu rahvus	209	26,8	572	73,2	781
Asulatüüp	Linn	599	28,7	1487	71,3	2086
	Maapiirkond	488	32,0	1035	68,0	1523
Piirkond	Harjumaa	524	30,4	1200	69,6	1724
	Ida-Virumaa	72	23,7	232	76,3	304
	Muu Eesti	491	31,1	1090	68,9	1581
KUTSEKOOL (16–18)		439	32,4	917	67,6	1356
Sugu	Noormees	315	32,7	649	67,3	964
	Tütarlaps	124	31,6	268	68,4	392
Rahvus	Eestlane	351	34,0	682	66,0	1033
	Muu rahvus	88	27,2	235	72,8	323
Asulatüüp	Linn	286	31,7	617	68,3	903
	Maapiirkond	153	33,8	300	66,2	453
Piirkond	Harjumaa	168	33,3	337	66,7	505
	Ida-Virumaa	55	28,5	138	71,5	193
	Muu Eesti	216	32,8	442	67,2	658
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		1103	40,2	1638	59,8	2741
Sugu	Noormees	569	40,1	851	59,9	1420
	Tütarlaps	534	40,4	787	59,6	1321
Rahvus	Eestlane	882	42,2	1207	57,8	2089
	Muu rahvus	221	33,8	432	66,2	652
Asulatüüp	Linn	625	39,1	974	60,9	1599
	Maapiirkond	478	41,9	664	58,1	1142
Piirkond	Harjumaa	548	44,2	692	55,8	1240
	Ida-Virumaa	70	27,7	183	72,3	253
	Muu Eesti	485	38,9	763	61,1	1248
NOORED KOKKU (14–18)		1511	30,4	3454	69,6	4965
Sugu	Noormees	776	30,4	1778	69,6	2554
	Tütarlaps	735	30,5	1676	69,5	2411
Rahvus	Eestlane	1219	31,4	2661	68,6	3880
	Muu rahvus	292	26,9	793	73,1	1085
Asulatüüp	Linn	854	29,2	2072	70,8	2926
	Maapiirkond	657	32,2	1382	67,8	2039
Piirkond	Harjumaa	710	30,7	1600	69,3	2310
	Ida-Virumaa	109	24,5	336	75,5	445
	Muu Eesti	692	31,3	1518	68,7	2210

* Korrektsete teadmiste hindamiseks kasutatud indikaatori arvutamise kohta vt aruandest lk 85.

Tabel 38. Teadmine, kas rasestumisvastased tabletid kaitsevad STLIde eest (kaalutud andmed)

		Jah, kaitsevad		Ei kaitse		Ei tea		Kokku
		n	%	n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		212	9,5	1267	57,0	745	33,5	2224
Sugu	Noormees	115	10,1	626	55,1	396	34,8	1137
	Tütarlaps	97	8,9	641	59,0	349	32,1	1087
Rahvus	Eestlane	166	9,4	1009	56,9	597	33,7	1772
	Muu rahvus	46	10,2	258	57,1	148	32,7	452
Asulatüüp	Linn	121	9,2	768	58,1	432	32,7	1321
	Maapiirkond	91	10,1	499	55,2	313	34,7	903
Piirkond	Harjumaa	91	8,6	610	57,7	356	33,7	1057
	Ida-Virumaa	20	10,3	105	53,8	70	35,9	195
	Muu Eesti	101	10,4	552	56,8	319	32,8	972
10.–12. klass (16–18)		42	3,0	1236	89,3	107	7,7	1385
Sugu	Noormees	24	4,0	535	88,7	44	7,3	603
	Tütarlaps	18	2,3	701	89,6	63	8,1	782
Rahvus	Eestlane	32	3,0	952	90,4	69	6,6	1053
	Muu rahvus	10	3,0	284	85,5	38	11,5	332
Asulatüüp	Linn	23	3,0	674	88,6	64	8,4	761
	Maapiirkond	19	3,1	563	90,2	42	6,7	624
Piirkond	Harjumaa	16	2,4	595	89,2	56	8,4	667
	Ida-Virumaa	5	4,6	87	80,6	16	14,8	108
	Muu Eesti	21	3,5	554	90,8	35	5,7	610
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		260	7,2	2473	68,5	876	24,3	3609
Sugu	Noormees	142	8,1	1151	65,9	454	26,0	1747
	Tütarlaps	118	6,3	1322	71,0	422	26,0	1862
Rahvus	Eestlane	203	7,2	1939	68,6	686	24,2	2828
	Muu rahvus	57	7,3	534	68,3	190	24,4	781
Asulatüüp	Linn	147	7,0	1428	68,5	511	24,5	2086
	Maapiirkond	113	7,4	1045	68,6	365	24,0	1523
Piirkond	Harjumaa	110	6,4	1192	69,1	422	24,5	1724
	Ida-Virumaa	26	8,6	190	62,5	88	28,9	304
	Muu Eesti	124	7,8	1091	69,0	366	23,2	1581
KUTSEKOOL (16–18)		126	9,3	1000	73,7	230	17,0	1356
Sugu	Noormees	93	9,7	697	72,3	174	18,0	964
	Tütarlaps	33	8,4	303	77,3	56	14,3	392
Rahvus	Eestlane	100	9,7	763	73,9	170	16,4	1033
	Muu rahvus	26	8,0	237	73,4	60	18,6	323
Asulatüüp	Linn	91	10,1	656	72,6	156	17,3	903
	Maapiirkond	35	7,7	344	76,0	74	16,3	453
Piirkond	Harjumaa	48	9,5	374	74,1	83	16,4	505
	Ida-Virumaa	21	10,9	132	68,4	40	20,7	193
	Muu Eesti	57	8,7	494	75,1	107	16,2	658
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		134	4,9	2321	84,7	286	10,4	2741
Sugu	Noormees	89	6,3	1165	82,0	166	11,7	1420
	Tütarlaps	45	3,4	1156	87,5	120	9,1	1321
Rahvus	Eestlane	104	5,0	1786	85,5	198	9,5	2088
	Muu rahvus	30	4,6	535	81,9	88	13,5	653
Asulatüüp	Linn	87	5,4	1330	83,2	182	11,4	1599
	Maapiirkond	47	4,1	991	86,8	104	9,1	1142
Piirkond	Harjumaa	51	4,1	1060	85,5	129	10,4	1240
	Ida-Virumaa	19	7,5	190	75,1	44	17,4	253
	Muu Eesti	64	5,1	1071	85,8	113	9,1	1248
NOORED KOKKU (14–18)		372	7,5	3436	69,2	1157	23,3	4965
Sugu	Noormees	215	8,4	1713	67,1	626	24,5	2554
	Tütarlaps	157	6,5	1723	71,5	531	22,0	2411
Rahvus	Eestlane	291	7,5	2687	69,3	902	23,2	3880
	Muu rahvus	81	7,5	749	69,0	255	23,5	1085
Asulatüüp	Linn	220	7,5	2022	69,1	684	23,4	2926
	Maapiirkond	152	7,5	1414	69,3	473	23,2	2039
Piirkond	Harjumaa	156	6,8	1609	69,6	545	23,6	2310
	Ida-Virumaa	40	9,0	283	63,6	122	27,4	445
	Muu Eesti	176	8,0	1544	69,9	490	22,1	2210

Tabel 39. Teadmine, kas katkestatud seksuaalvahekord kaitseb STLide eest (kaalutud andmed)

		Jah, kaitseb		Ei kaitse		Ei tea		Kokku
		n	%	n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		254	11,4	1018	45,8	952	42,8	2224
Sugu	Noormees	170	15,0	497	43,7	470	41,3	1137
	Tütarlaps	84	7,7	521	47,9	482	44,4	1087
Rahvus	Eestlane	215	12,1	789	44,5	768	43,4	1772
	Muu rahvus	39	8,6	229	50,7	184	40,7	452
Asulatüüp	Linn	129	9,8	633	47,9	559	42,3	1321
	Maapiirkond	125	13,9	385	42,6	393	43,5	903
Piirkond	Harjumaa	117	11,1	500	47,3	440	41,6	1057
	Ida-Virumaa	24	12,3	75	38,5	96	49,2	195
	Muu Eesti	113	11,6	443	45,6	416	42,8	972
10.–12. klass (16–18)		60	4,3	1170	84,5	155	11,2	1385
Sugu	Noormees	39	6,5	486	80,6	78	12,9	603
	Tütarlaps	21	2,7	684	87,5	77	9,8	782
Rahvus	Eestlane	44	4,2	903	85,7	106	10,1	1053
	Muu rahvus	16	4,8	267	80,4	49	14,8	332
Asulatüüp	Linn	34	4,5	647	85,0	80	10,5	761
	Maapiirkond	26	4,2	523	83,8	75	12,0	624
Piirkond	Harjumaa	36	5,4	558	83,7	73	10,9	667
	Ida-Virumaa	7	6,5	84	77,8	17	15,7	108
	Muu Eesti	17	2,8	528	86,6	65	10,6	610
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		321	8,9	2151	59,6	1137	31,5	3609
Sugu	Noormees	214	12,3	970	55,5	563	32,2	1747
	Tütarlaps	107	5,8	1181	63,4	574	30,8	1862
Rahvus	Eestlane	265	9,4	1663	58,8	900	31,8	2828
	Muu rahvus	56	7,2	488	62,5	237	30,3	781
Asulatüüp	Linn	167	8,0	1262	60,5	657	31,5	2086
	Maapiirkond	154	10,1	889	58,4	480	31,5	1523
Piirkond	Harjumaa	156	9,1	1040	60,3	528	30,6	1724
	Ida-Virumaa	31	10,2	157	51,6	116	38,2	304
	Muu Eesti	134	8,5	954	60,3	493	31,2	1581
KUTSEKOOL (16–18)		109	8,0	952	70,2	295	21,8	1356
Sugu	Noormees	84	8,7	653	67,7	227	23,6	964
	Tütarlaps	25	6,4	299	76,3	68	17,3	392
Rahvus	Eestlane	87	8,4	720	69,7	226	21,9	1033
	Muu rahvus	22	6,8	232	71,8	69	21,4	323
Asulatüüp	Linn	72	8,0	637	70,5	194	21,5	903
	Maapiirkond	37	8,2	315	69,5	101	22,3	453
Piirkond	Harjumaa	40	7,9	353	69,9	112	22,2	505
	Ida-Virumaa	17	8,8	127	65,8	49	25,4	193
	Muu Eesti	52	7,9	472	71,7	134	20,4	658
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		148	5,4	2201	80,3	392	14,3	2741
Sugu	Noormees	104	7,3	1070	75,4	246	17,3	1420
	Tütarlaps	44	3,3	1131	85,6	146	11,1	1321
Rahvus	Eestlane	113	5,4	1693	81,0	283	13,6	2089
	Muu rahvus	35	5,4	508	77,9	109	16,7	652
Asulatüüp	Linn	90	5,6	1282	80,2	227	14,2	1599
	Maapiirkond	58	5,1	919	80,5	165	14,4	1142
Piirkond	Harjumaa	74	6,0	995	80,2	171	13,8	1240
	Ida-Virumaa	18	7,1	185	73,1	50	19,8	253
	Muu Eesti	56	4,5	1022	81,9	170	13,6	1248
NOORED KOKKU (14–18)		436	8,8	3029	61,0	1500	30,2	4965
Sugu	Noormees	296	11,6	1475	57,8	782	30,6	2553
	Tütarlaps	140	5,8	1554	64,4	718	29,8	2412
Rahvus	Eestlane	359	9,3	2337	60,2	1184	30,5	3880
	Muu rahvus	77	7,1	692	63,8	316	29,1	1085
Asulatüüp	Linn	234	8,0	1814	62,0	878	30,0	2926
	Maapiirkond	202	9,9	1215	59,6	622	30,5	2039
Piirkond	Harjumaa	206	8,9	1418	61,4	686	29,7	2310
	Ida-Virumaa	44	9,9	241	54,1	160	36,0	445
	Muu Eesti	186	8,4	1370	62,0	654	29,6	2210

Tabel 40. Teadmine, kas emakasisene spiraal kaitseb STLide eest (kaalutud andmed)

		Jah, kaitseb		Ei kaitse		Ei tea		Kokku
		n	%	n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		187	8,4	526	23,7	1511	67,9	2224
Sugu	Noormees	118	10,4	221	19,4	798	70,2	1137
	Tütarlaps	69	6,3	305	28,1	713	65,6	1087
Rahvus	Eestlane	149	8,4	404	22,8	1219	68,8	1772
	Muu rahvus	38	8,4	122	27,0	292	64,6	452
Asulatüüp	Linn	111	8,4	316	23,9	894	67,7	1321
	Maapiirkond	76	8,4	210	23,3	617	68,3	903
Piirkond	Harjumaa	77	7,3	242	22,9	738	69,8	1057
	Ida-Virumaa	21	10,8	48	24,6	126	64,6	195
	Muu Eesti	89	9,1	236	24,3	647	66,6	972
10.–12. klass (16–18)		120	8,7	874	63,1	391	28,2	1385
Sugu	Noormees	72	11,9	322	53,4	209	34,7	603
	Tütarlaps	48	6,1	552	70,6	182	23,3	782
Rahvus	Eestlane	101	9,6	660	62,7	292	27,7	1053
	Muu rahvus	19	5,7	214	64,5	99	29,8	332
Asulatüüp	Linn	56	7,3	499	65,6	206	27,1	761
	Maapiirkond	64	10,3	375	60,1	185	29,6	624
Piirkond	Harjumaa	62	9,3	414	62,1	191	28,6	667
	Ida-Virumaa	6	5,5	56	51,9	46	42,6	108
	Muu Eesti	52	8,5	404	66,2	154	25,3	610
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		306	8,5	1364	37,8	1939	53,7	3609
Sugu	Noormees	190	10,9	530	30,3	1027	58,8	1747
	Tütarlaps	116	6,2	834	44,8	912	49,0	1862
Rahvus	Eestlane	249	8,8	1037	36,7	1542	54,5	2828
	Muu rahvus	57	7,3	327	41,9	397	50,8	781
Asulatüüp	Linn	168	8,0	795	38,1	1124	53,9	2087
	Maapiirkond	138	9,1	569	37,4	815	53,5	1522
Piirkond	Harjumaa	137	7,9	639	37,1	948	55,0	1724
	Ida-Virumaa	28	9,2	102	33,6	174	57,2	304
	Muu Eesti	141	8,9	623	39,4	817	51,7	1581
KUTSEKOOL (16–18)		165	12,2	642	47,3	549	40,5	1356
Sugu	Noormees	132	13,7	408	42,3	424	44,0	964
	Tütarlaps	33	8,4	234	59,7	125	31,9	392
Rahvus	Eestlane	138	13,4	469	45,4	426	41,2	1033
	Muu rahvus	27	8,3	173	53,6	123	38,1	323
Asulatüüp	Linn	102	11,3	432	47,8	369	40,9	903
	Maapiirkond	63	13,9	210	46,4	180	39,7	453
Piirkond	Harjumaa	54	10,7	245	48,5	206	40,8	505
	Ida-Virumaa	18	9,3	89	46,1	86	44,6	193
	Muu Eesti	93	14,1	308	46,8	257	39,1	658
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		266	9,7	1603	58,5	872	31,8	2741
Sugu	Noormees	179	12,6	695	48,9	546	38,5	1420
	Tütarlaps	87	6,6	908	68,7	326	24,7	1321
Rahvus	Eestlane	224	10,7	1202	57,6	663	31,7	2089
	Muu rahvus	42	6,4	401	61,5	209	32,1	652
Asulatüüp	Linn	139	8,7	953	59,6	507	31,7	1599
	Maapiirkond	127	11,1	650	56,9	365	32,0	1142
Piirkond	Harjumaa	119	9,6	728	58,7	393	31,7	1240
	Ida-Virumaa	18	7,1	125	49,4	110	43,5	253
	Muu Eesti	129	10,3	750	60,1	369	29,6	1248
NOORED KOKKU (14–18)		445	9,0	1939	39,0	2581	52,0	4965
Sugu	Noormees	290	11,4	832	32,5	1432	56,1	2554
	Tütarlaps	155	6,4	1107	45,9	1149	47,7	2411
Rahvus	Eestlane	365	9,4	1466	37,8	2049	52,8	3880
	Muu rahvus	80	7,4	473	43,6	532	49,0	1085
Asulatüüp	Linn	249	8,5	1157	39,5	1520	52,0	2926
	Maapiirkond	196	9,6	782	38,4	1061	52,0	2039
Piirkond	Harjumaa	191	8,3	884	38,3	1235	53,4	2310
	Ida-Virumaa	40	9,0	160	36,0	245	55,0	445
	Muu Eesti	214	9,7	895	40,5	1101	49,8	2210

Tabel 41. Teadmine, kas kondoom kaitseb STLide eest (kaalutud andmed)

		Jah, kaitseb		Ei kaitse		Ei tea		Kokku
		n	%	n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		1786	80,3	65	2,9	373	16,8	2224
Sugu	Noormees	936	82,3	26	2,3	175	15,4	1137
	Tütarlaps	850	78,2	39	3,6	198	18,2	1087
Rahvus	Eestlane	1441	81,3	45	2,6	286	16,1	1772
	Muu rahvus	345	76,3	20	4,4	87	19,3	452
Asulatüüp	Linn	1071	81,1	38	2,9	212	16,0	1321
	Maapiirkond	715	79,2	27	3,0	161	17,8	903
Piirkond	Harjumaa	833	78,8	27	2,6	197	18,6	1057
	Ida-Virumaa	146	74,9	12	6,1	37	19,0	195
	Muu Eesti	807	83,0	26	2,7	139	14,3	972
10.–12. klass (16–18)		1320	95,3	20	1,4	45	3,3	1385
Sugu	Noormees	577	95,7	8	1,3	18	3,0	603
	Tütarlaps	743	95,0	12	1,5	27	3,5	782
Rahvus	Eestlane	1012	96,1	13	1,2	28	2,7	1053
	Muu rahvus	308	92,8	7	2,1	17	5,1	332
Asulatüüp	Linn	724	95,1	9	1,2	28	3,7	761
	Maapiirkond	596	95,5	11	1,8	17	2,7	624
Piirkond	Harjumaa	645	96,7	4	0,6	18	2,7	667
	Ida-Virumaa	101	93,5	1	0,9	6	5,6	108
	Muu Eesti	574	94,1	15	2,5	21	3,4	610
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		3092	85,7	86	2,4	431	11,9	3609
Sugu	Noormees	1514	86,7	35	2,0	198	11,3	1747
	Tütarlaps	1578	84,8	51	2,7	233	12,5	1862
Rahvus	Eestlane	2446	86,5	58	2,1	324	11,4	2828
	Muu rahvus	646	82,7	28	3,6	107	13,7	781
Asulatüüp	Linn	1791	85,9	48	2,3	247	11,8	2086
	Maapiirkond	1301	85,4	38	2,5	184	12,1	1523
Piirkond	Harjumaa	1469	85,2	32	1,9	223	12,9	1724
	Ida-Virumaa	247	81,2	13	4,3	44	14,5	304
	Muu Eesti	1376	87,0	41	2,6	164	10,4	1581
KUTSEKOOL (16–18)		1236	91,1	39	2,9	81	6,0	1356
Sugu	Noormees	894	92,7	18	1,9	52	5,4	964
	Tütarlaps	342	87,2	21	5,4	29	7,4	392
Rahvus	Eestlane	953	92,3	24	2,3	56	5,4	1033
	Muu rahvus	283	87,6	15	4,7	25	7,7	323
Asulatüüp	Linn	815	90,3	31	3,4	57	6,3	903
	Maapiirkond	421	92,9	8	1,8	24	5,3	453
Piirkond	Harjumaa	457	90,5	14	2,8	34	6,7	505
	Ida-Virumaa	169	87,5	9	4,7	15	7,8	193
	Muu Eesti	610	92,7	16	2,4	32	4,9	658
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		2579	94,1	50	1,8	112	4,1	2741
Sugu	Noormees	1342	94,5	22	1,6	56	3,9	1420
	Tütarlaps	1237	93,7	28	2,1	56	4,2	1321
Rahvus	Eestlane	1984	95,0	32	1,5	73	3,5	2089
	Muu rahvus	595	91,2	18	2,8	39	6,0	652
Asulatüüp	Linn	1495	93,5	30	1,9	74	4,6	1599
	Maapiirkond	1084	94,9	20	1,8	38	3,3	1142
Piirkond	Harjumaa	1180	95,2	13	1,0	47	3,8	1240
	Ida-Virumaa	230	90,9	7	2,8	16	6,3	253
	Muu Eesti	1169	93,7	30	2,4	49	3,9	1248
NOORED KOKKU (14–18)		4290	86,4	121	2,4	554	11,2	4965
Sugu	Noormees	2241	87,7	51	2,0	262	10,3	2554
	Tütarlaps	2049	85,0	70	2,9	292	12,1	2411
Rahvus	Eestlane	3384	87,2	81	2,1	415	10,7	3880
	Muu rahvus	906	83,5	40	3,7	139	12,8	1085
Asulatüüp	Linn	2532	86,5	72	2,5	322	11,0	2926
	Maapiirkond	1758	86,2	49	2,4	232	11,4	2039
Piirkond	Harjumaa	1982	85,8	44	1,9	284	12,3	2310
	Ida-Virumaa	366	82,3	20	4,5	59	13,2	445
	Muu Eesti	1942	87,9	57	2,6	211	9,5	2210

Tabel 42. Korrektsete teadmised STLi vältimise meetoditest* (kaalutud andmed)

		On korrektsete teadmised		Ei ole korrektsete teadmised		Kokku
		n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		342	15,4	1882	84,6	2224
Sugu	Noormees	146	12,8	991	87,2	1137
	Tütarlaps	196	18,0	891	82,0	1087
Rahvus	Eestlane	261	14,7	1511	85,3	1772
	Muu rahvus	81	17,9	371	82,1	452
Asulatüüp	Linn	210	15,9	1111	84,1	1321
	Maapiirkond	132	14,6	771	85,4	903
Piirkond	Harjumaa	168	15,9	889	84,1	1057
	Ida-Virumaa	26	13,3	169	86,7	195
	Muu Eesti	148	15,2	824	84,8	972
10.–12. klass (16–18)		787	56,8	598	43,2	1385
Sugu	Noormees	290	48,1	313	51,9	603
	Tütarlaps	497	63,6	285	34,6	782
Rahvus	Eestlane	598	56,8	454	43,2	1052
	Muu rahvus	189	56,8	144	43,2	333
Asulatüüp	Linn	459	60,3	302	39,7	761
	Maapiirkond	328	52,6	296	47,4	624
Piirkond	Harjumaa	369	55,3	298	44,7	667
	Ida-Virumaa	51	47,2	57	52,8	108
	Muu Eesti	367	60,2	243	39,8	610
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		1090	30,2	2519	69,8	3609
Sugu	Noormees	423	24,2	1325	75,8	1747
	Tütarlaps	667	35,8	1195	64,2	1862
Rahvus	Eestlane	830	29,3	1999	70,7	2829
	Muu rahvus	260	33,3	520	66,7	780
Asulatüüp	Linn	646	31,0	1440	69,0	2086
	Maapiirkond	444	29,2	1079	70,8	1523
Piirkond	Harjumaa	519	30,1	1205	69,9	1724
	Ida-Virumaa	75	24,7	229	75,3	304
	Muu Eesti	496	31,4	1085	68,6	1581
KUTSEKOOL (16–18)		532	39,2	824	60,8	1356
Sugu	Noormees	343	35,6	621	64,4	964
	Tütarlaps	189	48,2	203	51,8	392
Rahvus	Eestlane	396	38,3	637	61,7	1033
	Muu rahvus	136	42,1	187	57,9	323
Asulatüüp	Linn	351	38,9	552	61,1	903
	Maapiirkond	181	40,0	272	60,0	453
Piirkond	Harjumaa	201	39,8	304	60,2	505
	Ida-Virumaa	71	36,8	122	63,2	193
	Muu Eesti	260	39,5	398	60,5	658
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		1415	51,6	1326	48,4	2741
Sugu	Noormees	610	43,0	810	57,0	1420
	Tütarlaps	805	60,9	516	39,1	1321
Rahvus	Eestlane	1072	51,3	1017	48,7	2089
	Muu rahvus	343	52,6	309	47,4	652
Asulatüüp	Linn	849	53,1	750	46,9	1599
	Maapiirkond	566	49,6	575	50,4	1142
Piirkond	Harjumaa	638	51,5	602	48,5	1240
	Ida-Virumaa	108	42,7	145	57,3	253
	Muu Eesti	669	53,6	579	46,4	1248
NOORED KOKKU (14–18)		1558	31,4	3407	68,6	4965
Sugu	Noormees	671	26,3	1883	73,7	2554
	Tütarlaps	887	36,8	1524	63,2	2411
Rahvus	Eestlane	1183	30,5	2697	69,5	3880
	Muu rahvus	375	34,6	710	65,4	1085
Asulatüüp	Linn	940	32,1	1986	67,9	2926
	Maapiirkond	618	30,3	1421	69,7	2039
Piirkond	Harjumaa	720	31,2	1590	68,8	2310
	Ida-Virumaa	119	26,7	326	73,3	445
	Muu Eesti	719	32,5	1491	67,5	2210

* Korrektsete teadmiste hindamiseks kasutatud indikaatori arvutamise kohta vt aruandest lk 86.

Tabel 43. Kondoomiga seotud hoiakute keskmine skoor MFACSi põhjal*

		Tajutud tõhusus		Tunnetuslik komponent		Kasutatavus		MFACS kokku	
		Keskm. skoor	SD	Keskm. skoor	SD	Keskm. skoor	SD	Keskm. skoor	SD
7.–9. klass (14–15)		15,1	3,88	25,4	5,69	24,2	5,77	64,7	12,49
Sugu	Noormees	15,4	3,97	25,6	5,82	24,2	5,74	65,2	12,48
	Tütarlaps	14,9	3,77	25,3	5,56	24,1	5,80	64,2	12,48
Rahvus	Eestlane	15,2	3,77	25,3	5,53	24,2	5,66	64,7	12,09
	Muu rahvus	14,8	4,25	26,0	6,26	23,9	6,20	64,7	13,49
Asulatüüp	Linn	15,3	3,92	25,4	5,77	24,4	5,88	65,0	12,63
	Maapiirkond	14,9	3,81	25,5	5,81	23,8	5,59	64,3	12,27
Piirkond	Harjumaa	15,7	3,82	25,3	5,53	24,0	5,72	64,3	12,19
	Ida-Virumaa	14,8	4,15	26,2	6,83	23,9	6,27	64,9	14,96
	Muu Eesti	15,3	3,88	25,5	5,61	24,4	5,71	65,2	12,26
10.–12. klass (16–18)		17,5	3,59	26,7	5,87	27,3	5,33	71,5	11,50
Sugu	Noormees	18,7	3,46	26,5	6,07	27,2	5,53	71,5	11,78
	Tütarlaps	17,3	3,66	26,8	5,71	27,5	5,17	71,6	11,29
Rahvus	Eestlane	17,7	3,41	26,3	5,64	27,3	5,15	71,3	10,95
	Muu rahvus	16,9	4,03	27,9	6,38	27,5	5,89	72,2	13,08
Asulatüüp	Linn	17,4	3,80	27,2	5,86	27,6	5,41	72,1	11,84
	Maapiirkond	17,6	3,30	26,1	5,84	27,1	5,22	70,8	11,04
Piirkond	Harjumaa	17,8	3,53	27,1	6,00	27,9	5,07	72,8	11,31
	Ida-Virumaa	16,8	3,67	27,3	5,87	27,1	5,62	71,2	11,90
	Muu Eesti	17,3	3,61	26,1	5,66	26,8	5,51	70,2	11,50
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		16,0	3,64	25,9	5,79	25,3	5,81	67,2	12,57
Sugu	Noormees	16,2	3,97	25,9	5,91	25,2	5,84	67,2	12,60
	Tütarlaps	15,8	3,91	25,9	5,67	25,4	5,80	67,1	12,55
Rahvus	Eestlane	16,1	3,84	25,6	5,59	25,3	5,68	67,0	12,12
	Muu rahvus	15,6	4,28	26,7	6,38	25,3	6,32	67,7	14,09
Asulatüüp	Linn	16,0	4,01	26,0	5,86	25,5	5,92	67,5	12,81
	Maapiirkond	16,0	3,85	25,8	5,69	25,1	5,67	66,8	12,23
Piirkond	Harjumaa	16,1	3,94	25,9	5,77	25,4	5,80	67,4	12,56
	Ida-Virumaa	15,5	4,09	26,6	6,54	25,0	6,24	67,0	14,31
	Muu Eesti	16,0	3,91	25,7	5,64	25,3	5,76	67,0	12,23
KUTSEKOOL (16–18)		15,9	4,20	24,9	6,51	26,0	6,19	66,8	13,22
Sugu	Noormees	16,0	4,26	25,2	6,32	25,8	6,23	67,0	13,32
	Tütarlaps	15,6	4,05	24,3	6,95	26,3	6,07	66,2	12,97
Rahvus	Eestlane	16,1	4,05	24,8	6,22	26,1	6,01	67,0	12,61
	Muu rahvus	15,5	4,63	25,2	7,39	25,6	6,71	66,2	15,04
Asulatüüp	Linn	15,9	4,20	24,8	6,73	26,0	6,13	67,3	13,18
	Maapiirkond	16,0	4,21	25,2	6,08	26,0	6,13	67,3	13,18
Piirkond	Harjumaa	16,1	4,22	24,9	6,56	26,1	6,12	67,2	12,92
	Ida-Virumaa	15,0	4,63	25,2	6,69	24,9	7,03	65,1	14,58
	Muu Eesti	16,0	4,02	24,8	6,55	26,2	5,95	67,0	13,02
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		17,0	3,84	26,2	6,12	26,9	5,63	70,1	12,22
Sugu	Noormees	17,1	3,90	26,0	6,20	26,6	5,86	69,7	12,61
	Tütarlaps	17,0	3,78	26,4	6,03	27,3	5,35	70,6	11,77
Rahvus	Eestlane	17,2	3,69	25,8	5,86	26,9	5,44	70,0	11,6
	Muu rahvus	16,4	4,26	27,1	6,80	26,9	6,19	70,5	13,93
Asulatüüp	Linn	16,9	4,01	26,3	6,26	27,0	5,74	70,3	12,59
	Maapiirkond	17,3	3,60	25,9	5,91	26,8	5,47	69,9	11,67
Piirkond	Harjumaa	17,4	3,78	26,6	6,22	27,4	5,40	71,4	11,98
	Ida-Virumaa	16,1	4,17	26,5	6,29	26,2	6,31	68,7	13,38
	Muu Eesti	16,9	3,80	25,7	5,95	26,6	5,66	69,2	12,10
NOORED KOKKU (14–18)		16,0	3,98	25,8	5,90	25,4	5,87	67,1	12,66
Sugu	Noormees	16,2	4,02	25,8	5,99	25,3	5,92	67,2	12,73
	Tütarlaps	15,8	3,92	25,8	5,79	25,5	5,82	67,0	12,58
Rahvus	Eestlane	16,1	3,86	25,5	5,68	25,4	5,73	67,0	12,18
	Muu rahvus	15,6	4,33	25,5	6,55	25,4	6,37	67,5	14,23
Asulatüüp	Linn	16,0	4,04	25,8	6,01	25,5	5,97	67,3	12,87
	Maapiirkond	16,0	3,89	25,7	5,73	25,2	5,73	66,8	12,33
Piirkond	Harjumaa	16,1	3,97	25,8	5,87	25,5	5,84	67,4	12,59
	Ida-Virumaa	15,4	4,20	26,3	6,59	25,0	6,40	66,7	14,37
	Muu Eesti	16,0	3,92	25,6	5,77	25,4	5,79	67,0	12,34

* Kondoomiga seotud hoiakute keskmise skoori arvutamise kohta vt aruandest lk 86.

Tabel 44. Hinnang kondoomide tõhususele rasedusest hoidumiseks* (kaalutud andmed)

		Pigem tõhusad		Ei tõhusad ega ebatõhusad		Pigem ebatõhusad		Kokku
		n	%	n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		1574	70,8	454	20,4	196	8,8	2224
Sugu	Noormees	826	72,7	213	18,7	98	8,6	1137
	Tütarlaps	748	68,8	241	22,2	98	9,0	1087
Rahvus	Eestlane	1290	72,8	344	19,4	138	7,8	1772
	Muu rahvus	284	62,8	110	24,4	58	12,8	452
Asulatüüp	Linn	939	71,1	268	20,3	114	8,6	1321
	Maapiirkond	635	70,3	186	20,6	82	9,1	903
Piirkond	Harjumaa	740	70,0	230	21,8	87	8,2	1057
	Ida-Virumaa	121	62,0	52	26,7	22	11,3	195
	Muu Eesti	713	73,3	172	17,7	87	9,0	972
10.–12. klass (16–18)		1206	87,1	100	7,2	79	5,7	1385
Sugu	Noormees	534	88,6	35	5,8	34	5,6	603
	Tütarlaps	672	85,9	65	8,3	45	5,8	782
Rahvus	Eestlane	937	89,1	64	6,1	51	4,8	1052
	Muu rahvus	269	80,8	36	10,8	28	8,4	333
Asulatüüp	Linn	646	84,9	62	8,1	53	7,0	761
	Maapiirkond	560	89,7	38	6,1	26	4,2	624
Piirkond	Harjumaa	590	88,5	39	5,8	38	5,7	667
	Ida-Virumaa	83	76,9	20	18,5	5	4,6	108
	Muu Eesti	533	87,4	41	6,7	36	5,9	610
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		2765	76,6	566	15,7	278	7,7	3609
Sugu	Noormees	1359	77,8	255	14,6	133	7,6	1747
	Tütarlaps	1406	75,5	311	16,7	145	7,8	1862
Rahvus	Eestlane	2219	78,5	418	14,8	191	6,7	2828
	Muu rahvus	546	69,9	148	19,0	87	11,1	781
Asulatüüp	Linn	1581	75,8	337	16,1	168	8,1	2086
	Maapiirkond	1184	77,8	229	15,0	110	7,2	1523
Piirkond	Harjumaa	1322	76,7	276	16,0	126	7,3	1724
	Ida-Virumaa	203	66,8	73	24,0	28	9,2	304
	Muu Eesti	1240	78,4	217	13,7	124	7,9	1581
KUTSEKOOL (16–18)		964	71,1	243	17,9	149	11,0	1356
Sugu	Noormees	698	72,4	160	16,6	106	11,0	964
	Tütarlaps	266	67,8	83	21,2	43	11,0	392
Rahvus	Eestlane	751	72,7	182	17,6	100	9,7	1033
	Muu rahvus	213	65,9	61	18,9	49	15,2	323
Asulatüüp	Linn	642	71,1	163	18,0	98	10,9	903
	Maapiirkond	322	71,1	80	17,7	51	11,2	453
Piirkond	Harjumaa	371	73,5	85	16,8	49	9,7	505
	Ida-Virumaa	122	63,2	37	19,2	34	17,6	193
	Muu Eesti	471	71,6	121	18,4	66	10,0	658
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		2258	82,4	285	10,4	198	7,2	2741
Sugu	Noormees	1165	82,0	145	10,2	110	7,8	1420
	Tütarlaps	1093	82,7	140	10,6	88	6,7	1321
Rahvus	Eestlane	1759	84,2	199	9,5	131	6,3	2089
	Muu rahvus	499	76,5	86	13,2	67	10,3	652
Asulatüüp	Linn	1284	80,3	183	11,4	132	8,3	1599
	Maapiirkond	974	85,3	102	8,9	66	5,8	1142
Piirkond	Harjumaa	1051	84,8	107	8,6	82	6,6	1240
	Ida-Virumaa	180	71,1	48	19,0	25	9,9	253
	Muu Eesti	1028	82,4	130	10,4	90	7,2	1248
NOORED KOKKU (14–18)		3768	75,9	794	16,0	403	8,1	4965
Sugu	Noormees	1962	76,8	382	15,0	210	8,2	2554
	Tütarlaps	1806	74,9	412	17,1	193	8,0	2411
Rahvus	Eestlane	3015	77,7	588	15,2	277	7,1	3880
	Muu rahvus	753	69,4	206	19,0	126	11,6	1085
Asulatüüp	Linn	2198	75,1	481	16,4	248	8,5	2927
	Maapiirkond	1570	77,0	313	15,4	155	7,6	2038
Piirkond	Harjumaa	1763	76,3	373	16,2	174	7,5	2310
	Ida-Virumaa	294	66,1	103	23,1	48	10,8	445
	Muu Eesti	1711	77,4	318	14,4	181	8,2	2210

* Kondoomiga seotud hinnangute aluseks on MFACS, milles sisalduvatele väidetele antud hinnangute skaala nominaalseks muutmise kohta vt aruandest lk 86.

Tabel 45. Hinnang kondoomide tõhususele STLide ennetamiseks* (kaalutud andmed)

		Pigem tõhusad		Ei tõhusad ega ebatõhusad		Pigem ebatõhusad		Kokku
		n	%	n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		1372	61,7	576	25,9	276	12,4	2224
Sugu	Noormees	715	62,9	289	25,4	133	11,7	1137
	Tütarlaps	657	60,4	287	26,4	143	13,2	1087
Rahvus	Eestlane	1095	61,8	473	26,7	204	11,5	1772
	Muu rahvus	277	61,3	103	22,8	72	15,9	452
Asulatüüp	Linn	845	64,0	312	23,6	164	12,4	1321
	Maapiirkond	527	58,4	264	29,2	112	12,4	903
Piirkond	Harjumaa	636	60,2	285	26,9	136	12,9	1057
	Ida-Virumaa	121	62,1	47	24,1	27	13,8	195
	Muu Eesti	615	63,3	244	25,1	113	11,6	972
10.–12. klass (16–18)		1174	84,8	119	8,6	92	6,6	1385
Sugu	Noormees	511	84,8	58	9,6	34	5,6	603
	Tütarlaps	663	84,8	61	7,8	58	7,4	782
Rahvus	Eestlane	910	86,4	80	7,6	63	6,0	1053
	Muu rahvus	264	79,5	39	11,8	29	8,7	332
Asulatüüp	Linn	638	83,8	63	8,3	60	7,9	761
	Maapiirkond	537	86,0	56	9,0	31	5,0	624
Piirkond	Harjumaa	582	87,3	45	6,7	40	6,0	667
	Ida-Virumaa	82	75,9	18	16,7	8	7,4	108
	Muu Eesti	510	83,6	56	9,2	44	7,2	610
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		2525	70,0	711	19,7	373	10,3	3609
Sugu	Noormees	1222	70,0	355	20,3	170	9,7	1747
	Tütarlaps	1303	70,0	356	19,1	203	10,9	1862
Rahvus	Eestlane	1989	70,3	567	20,1	272	9,6	2828
	Muu rahvus	536	68,6	144	18,5	101	12,9	781
Asulatüüp	Linn	1476	70,7	384	18,4	227	10,9	2087
	Maapiirkond	1049	68,9	327	21,5	146	9,6	1522
Piirkond	Harjumaa	1205	69,9	340	19,7	179	10,4	1724
	Ida-Virumaa	204	67,1	66	21,7	34	11,2	304
	Muu Eesti	1116	70,6	306	19,3	159	10,1	1581
KUTSEKOOL (16–18)		946	69,8	252	18,6	158	11,6	1356
Sugu	Noormees	680	70,5	176	18,3	108	11,2	964
	Tütarlaps	266	67,8	76	19,4	50	12,8	392
Rahvus	Eestlane	722	69,9	207	20,0	104	10,1	1033
	Muu rahvus	224	69,4	45	13,9	54	16,7	323
Asulatüüp	Linn	631	69,9	163	18,0	109	12,1	903
	Maapiirkond	315	69,5	89	19,7	49	10,8	453
Piirkond	Harjumaa	361	71,5	85	16,8	59	11,7	505
	Ida-Virumaa	127	65,8	31	16,1	35	18,1	193
	Muu Eesti	458	69,6	136	20,7	64	9,7	658
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		2203	80,4	317	11,5	221	8,1	2741
Sugu	Noormees	1121	78,9	187	13,2	112	7,9	1420
	Tütarlaps	1082	81,9	130	9,8	109	8,3	1321
Rahvus	Eestlane	1704	81,6	236	11,3	149	7,1	2089
	Muu rahvus	499	76,5	81	12,4	72	11,1	652
Asulatüüp	Linn	1266	79,2	185	11,6	148	9,2	1599
	Maapiirkond	937	82,0	132	11,6	73	6,4	1142
Piirkond	Harjumaa	1032	83,2	116	9,4	92	7,4	1240
	Ida-Virumaa	183	72,3	41	16,2	29	11,5	253
	Muu Eesti	988	79,2	160	12,8	100	8,0	1248
NOORED KOKKU (14–18)		3473	69,9	971	19,6	521	10,5	4965
Sugu	Noormees	1788	70,0	510	20,0	256	10,0	2554
	Tütarlaps	1685	69,9	461	19,1	265	11,0	2411
Rahvus	Eestlane	2728	70,3	778	20,1	374	9,6	3880
	Muu rahvus	745	68,7	193	17,8	147	13,5	1085
Asulatüüp	Linn	2066	70,6	537	18,4	323	11,0	2926
	Maapiirkond	1407	69,0	434	21,3	198	9,7	2039
Piirkond	Harjumaa	1619	70,1	447	19,4	244	10,5	2310
	Ida-Virumaa	297	66,7	92	20,7	56	12,6	445
	Muu Eesti	1557	70,5	432	19,5	221	10,0	2210

* Kondoomiga seotud hinnangute aluseks on MFACS, milles sisalduvatele väidetele antud hinnangute skaala nominaalseks muutmise kohta vt aruandest lk 86.

Tabel 46. Hinnang kondoomide tõhususele HIVi ennetamiseks* (kaalutud andmed)

		Pigem tõhusad		Ei tõhusad ega ebatõhusad		Pigem ebatõhusad		Kokku
		n	%	n	%	n	%	
7.–9. klass (14–15)		1177	52,9	668	30,1	379	17,0	2224
Sugu	Noormees	627	55,1	336	29,6	174	15,3	1137
	Tütarlaps	550	50,6	332	30,5	205	18,9	1087
Rahvus	Eestlane	934	52,7	547	30,9	291	16,4	1772
	Muu rahvus	243	53,7	121	26,8	88	19,5	452
Asulatüüp	Linn	725	54,9	388	29,4	208	15,7	1321
	Maapiirkond	452	50,1	280	31,0	171	18,9	903
Piirkond	Harjumaa	549	52,0	327	30,9	181	17,1	1057
	Ida-Virumaa	100	51,3	56	28,7	39	20,0	195
	Muu Eesti	528	54,3	285	29,3	159	15,4	972
10.–12. klass (16–18)		1100	79,4	171	12,3	114	8,3	1385
Sugu	Noormees	501	83,1	64	10,6	38	6,3	603
	Tütarlaps	599	76,6	107	13,7	76	9,7	782
Rahvus	Eestlane	851	80,8	129	12,3	73	6,9	1053
	Muu rahvus	249	75,0	42	12,7	41	12,3	332
Asulatüüp	Linn	600	78,8	86	11,3	75	9,9	761
	Maapiirkond	500	80,1	85	13,6	39	6,3	624
Piirkond	Harjumaa	551	82,6	61	9,1	55	8,3	667
	Ida-Virumaa	79	73,2	20	18,5	9	8,3	108
	Muu Eesti	470	77,1	90	14,7	50	8,2	610
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		2252	62,4	856	23,7	501	13,9	3609
Sugu	Noormees	1121	64,2	410	23,5	216	12,3	1747
	Tütarlaps	1131	60,7	446	24,0	285	15,3	1862
Rahvus	Eestlane	1766	62,4	690	24,4	372	13,2	2828
	Muu rahvus	486	62,2	166	21,3	129	16,5	781
Asulatüüp	Linn	1315	63,0	485	23,3	286	13,7	2086
	Maapiirkond	937	61,5	371	24,4	215	14,1	1523
Piirkond	Harjumaa	1086	63,0	398	23,1	240	13,9	1724
	Ida-Virumaa	178	58,6	77	25,3	49	16,1	304
	Muu Eesti	988	62,5	381	24,1	212	13,4	1581
KUTSEKOOL (16–18)		870	64,1	287	21,2	199	14,7	1356
Sugu	Noormees	628	65,2	198	20,5	138	14,3	964
	Tütarlaps	242	61,7	89	22,7	61	15,6	392
Rahvus	Eestlane	671	65,0	220	21,3	142	13,7	1033
	Muu rahvus	199	61,6	67	20,7	57	17,7	323
Asulatüüp	Linn	570	63,1	194	21,5	139	15,4	903
	Maapiirkond	300	66,2	93	20,5	60	13,3	453
Piirkond	Harjumaa	344	68,1	94	18,6	67	13,3	505
	Ida-Virumaa	110	57,0	38	19,7	45	23,3	193
	Muu Eesti	416	63,2	155	23,6	87	13,2	658
10.–12. klass + kutsekoool (16–18)		2054	75,0	410	14,9	277	10,1	2741
Sugu	Noormees	1077	75,9	208	14,6	135	9,5	1420
	Tütarlaps	977	74,0	202	15,3	142	10,7	1321
Rahvus	Eestlane	1590	76,1	312	14,9	187	9,0	2089
	Muu rahvus	464	71,2	98	15,0	90	13,8	652
Asulatüüp	Linn	1176	73,6	236	14,7	187	11,7	1599
	Maapiirkond	878	76,9	174	15,2	90	7,9	1142
Piirkond	Harjumaa	978	78,9	143	11,5	119	9,6	1240
	Ida-Virumaa	169	66,8	48	19,0	36	14,2	253
	Muu Eesti	907	72,7	219	17,5	122	9,8	1248
NOORED KOKKU (14–18)		3110	62,6	1161	23,4	694	14,0	4965
Sugu	Noormees	1644	64,4	586	22,9	324	12,7	2554
	Tütarlaps	1466	60,8	575	23,9	370	15,3	2411
Rahvus	Eestlane	2436	62,8	931	24,0	513	13,2	3880
	Muu rahvus	674	62,1	230	21,2	181	16,7	1085
Asulatüüp	Linn	1845	63,0	672	23,0	409	14,0	2926
	Maapiirkond	1265	62,0	489	24,0	285	14,0	2039
Piirkond	Harjumaa	1467	63,5	523	22,6	320	13,9	2310
	Ida-Virumaa	259	58,2	108	24,3	78	17,5	445
	Muu Eesti	1384	62,6	530	24,0	296	13,4	2210

* Kondoomiga seotud hinnangute aluseks on MFACS, milles sisalduvatele väidetele antud hinnangute skaala nominaalseks muutmise kohta vt aruandest lk 86.

Tabel 47. Hinnang kondoomide mugavusele* (kaalutud andmed)

		Pigem mugavad		Ei mugavad ega ebamugavad		Pigem ebamugavad		Kokku
		n	%	n	%	n	%	
7.–9. klass (14–15)		647	29,1	1191	53,6	386	17,3	2224
Sugu	Noormees	337	29,6	588	51,7	212	18,6	1137
	Tütarlaps	310	28,5	603	55,5	174	16,0	1087
Rahvus	Eestlane	501	28,3	964	54,4	307	17,3	1772
	Muu rahvus	146	32,3	227	50,2	79	17,5	452
Asulatüüp	Linn	397	30,1	683	51,7	241	18,2	1321
	Maapiirkond	250	27,7	508	56,3	145	16,0	903
Piirkond	Harjumaa	289	27,3	582	55,1	186	17,6	1057
	Ida-Virumaa	69	35,4	89	45,6	37	19,0	195
	Muu Eesti	289	29,7	520	53,5	163	16,8	972
10.–12. klass (16–18)		562	40,6	579	41,8	244	17,6	1385
Sugu	Noormees	238	39,5	234	38,8	131	21,7	603
	Tütarlaps	324	41,4	345	44,1	113	14,5	782
Rahvus	Eestlane	411	39,0	449	42,7	193	18,3	1053
	Muu rahvus	151	45,5	130	39,1	51	15,4	332
Asulatüüp	Linn	336	44,1	309	40,6	117	15,4	761
	Maapiirkond	226	36,3	270	43,3	127	20,4	624
Piirkond	Harjumaa	283	42,4	277	41,5	107	16,1	667
	Ida-Virumaa	44	40,8	48	44,4	16	14,8	108
	Muu Eesti	235	38,5	254	41,7	121	19,8	610
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		1198	33,2	1781	49,4	630	17,4	3609
Sugu	Noormees	573	32,8	831	47,6	343	19,6	1747
	Tütarlaps	625	33,6	950	51,0	287	15,4	1862
Rahvus	Eestlane	905	32,0	1423	50,3	500	17,7	2828
	Muu rahvus	293	37,5	358	45,8	130	16,7	781
Asulatüüp	Linn	727	34,9	999	47,9	360	17,2	2086
	Maapiirkond	471	30,9	782	51,4	270	17,7	1523
Piirkond	Harjumaa	566	32,8	864	50,1	294	17,1	1724
	Ida-Virumaa	112	36,8	138	45,4	54	17,8	304
	Muu Eesti	520	32,9	779	49,3	282	17,8	1581
KUTSEKOOL (16–18)		453	33,4	506	37,3	397	29,3	1356
Sugu	Noormees	332	34,4	350	36,3	282	29,3	964
	Tütarlaps	121	30,9	156	39,8	115	29,3	392
Rahvus	Eestlane	332	32,2	400	38,7	301	29,1	1033
	Muu rahvus	121	37,5	106	32,8	96	29,7	323
Asulatüüp	Linn	304	33,7	319	35,3	280	31,0	903
	Maapiirkond	149	32,9	187	41,3	117	25,8	453
Piirkond	Harjumaa	178	35,2	174	34,5	153	30,3	505
	Ida-Virumaa	72	37,3	71	36,8	50	25,9	193
	Muu Eesti	203	30,8	261	39,7	194	29,5	658
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		1053	38,4	1109	40,5	579	21,1	2741
Sugu	Noormees	530	37,3	537	37,8	353	24,9	1420
	Tütarlaps	523	39,6	572	43,3	226	17,1	1321
Rahvus	Eestlane	772	37,0	865	41,4	452	21,6	2089
	Muu rahvus	281	43,1	244	37,4	127	19,5	652
Asulatüüp	Linn	648	40,5	620	38,8	331	20,7	1599
	Maapiirkond	405	35,5	489	42,8	248	21,7	1142
Piirkond	Harjumaa	503	40,6	493	39,7	244	19,7	1240
	Ida-Virumaa	100	39,5	104	41,1	49	19,4	253
	Muu Eesti	450	36,1	512	41,0	286	22,9	1248
NOORED KOKKU (14–18)		1649	33,2	2372	47,8	944	19,0	4965
Sugu	Noormees	844	33,1	1163	45,5	547	21,4	2554
	Tütarlaps	805	33,4	1209	50,1	397	16,5	2411
Rahvus	Eestlane	1242	32,0	1894	48,8	744	19,2	3880
	Muu rahvus	407	37,5	478	44,1	200	18,4	1085
Asulatüüp	Linn	1014	34,7	1347	46,0	565	19,3	2926
	Maapiirkond	635	31,1	1025	50,3	379	18,6	2039
Piirkond	Harjumaa	764	33,1	1120	48,5	426	18,4	2310
	Ida-Virumaa	165	37,1	194	43,6	86	19,3	445
	Muu Eesti	720	32,6	1058	47,9	432	19,5	2210

* Kondoomiga seotud hinnangute aluseks on MFACS, milles sisalduvatele väidetele antud hinnangute skaala nominaalseks muutmise kohta vt aruandest lk 86.

Tabel 48. Hinnang kondoomide käepärasusele* (kaalutud andmed)

		Pigem käepärased kasutada		Ei käepärased ega tülilikad		Pigem tülilikad kasutada		Kokku
		n	%	n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		1097	49,4	877	39,4	250	11,2	2224
Sugu	Noormees	559	49,2	436	38,3	142	12,5	1137
	Tütarlaps	538	49,5	441	40,6	108	9,9	1087
Rahvus	Eestlane	922	52,0	663	37,4	187	10,6	1772
	Muu rahvus	175	38,7	214	47,4	63	13,9	452
Asulatüüp	Linn	661	50,0	506	38,3	154	11,7	1321
	Maapiirkond	436	48,3	371	41,1	96	10,6	903
Piirkond	Harjumaa	490	46,4	450	42,5	117	11,1	1057
	Ida-Virumaa	92	47,2	78	40,0	25	12,8	195
	Muu Eesti	515	53,0	349	35,9	108	11,1	972
10.–12. klass (16–18)		849	61,3	374	27,0	162	11,7	1385
Sugu	Noormees	361	59,9	157	26,0	85	14,1	603
	Tütarlaps	488	62,4	217	27,8	77	9,8	782
Rahvus	Eestlane	667	63,4	266	25,3	119	11,3	1052
	Muu rahvus	182	54,7	108	32,4	43	12,9	333
Asulatüüp	Linn	473	62,2	210	27,6	78	10,2	761
	Maapiirkond	376	60,2	164	26,3	84	13,5	624
Piirkond	Harjumaa	421	63,1	180	27,0	66	9,9	667
	Ida-Virumaa	59	54,6	37	34,3	12	11,1	108
	Muu Eesti	369	60,5	157	25,7	84	13,8	610
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		1935	53,6	1263	35,0	411	11,4	3609
Sugu	Noormees	920	52,7	600	34,3	227	13,0	1747
	Tütarlaps	1015	54,5	663	35,6	184	9,9	1862
Rahvus	Eestlane	1583	56,0	939	33,2	306	10,8	2828
	Muu rahvus	352	45,1	324	41,5	105	13,4	781
Asulatüüp	Linn	1131	54,2	723	34,6	233	11,2	2087
	Maapiirkond	804	52,8	540	35,5	178	11,7	1522
Piirkond	Harjumaa	903	52,4	637	36,9	184	10,7	1724
	Ida-Virumaa	151	49,7	116	38,1	37	12,2	304
	Muu Eesti	881	55,7	510	32,3	190	12,0	1581
KUTSEKOOL (16–18)		693	51,1	401	29,6	262	19,3	1356
Sugu	Noormees	497	51,6	280	29,0	187	19,4	964
	Tütarlaps	196	50,0	121	30,9	75	19,1	392
Rahvus	Eestlane	555	53,7	293	28,4	185	17,9	1033
	Muu rahvus	138	42,7	105	33,4	77	23,9	323
Asulatüüp	Linn	450	49,8	267	29,6	186	20,6	903
	Maapiirkond	243	53,6	134	29,6	76	16,8	453
Piirkond	Harjumaa	257	50,9	140	27,7	108	21,4	505
	Ida-Virumaa	82	42,5	63	32,6	48	24,9	193
	Muu Eesti	354	53,8	198	30,1	106	16,1	658
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		1598	58,3	761	27,8	382	13,9	2741
Sugu	Noormees	803	56,5	387	27,3	230	16,2	1420
	Tütarlaps	795	60,2	374	28,3	152	11,5	1321
Rahvus	Eestlane	1264	60,5	548	26,2	277	13,3	2089
	Muu rahvus	334	51,2	213	32,7	105	16,1	652
Asulatüüp	Linn	928	58,0	451	28,2	220	13,8	1599
	Maapiirkond	670	58,7	310	27,1	162	14,2	1142
Piirkond	Harjumaa	743	59,9	338	27,3	159	12,8	1240
	Ida-Virumaa	126	49,8	85	33,6	42	16,6	253
	Muu Eesti	729	58,4	338	27,1	181	14,5	1248
NOORED KOKKU (14–18)		2647	53,3	1701	34,3	617	12,4	4965
Sugu	Noormees	1340	52,5	852	33,4	361	14,1	2553
	Tütarlaps	1306	54,2	850	35,2	256	10,6	2412
Rahvus	Eestlane	2161	55,7	1264	32,6	455	11,7	3880
	Muu rahvus	486	44,8	437	40,3	162	14,9	1085
Asulatüüp	Linn	1568	53,6	991	33,9	367	12,5	2926
	Maapiirkond	1079	52,9	710	34,8	250	12,3	2039
Piirkond	Harjumaa	1207	52,3	830	35,9	273	11,8	2310
	Ida-Virumaa	215	48,2	166	37,2	65	14,6	446
	Muu Eesti	1225	55,5	705	31,9	279	12,6	2209

* Kondoomiga seotud hinnangute aluseks on MFACS, milles sisalduvatele väidetele antud hinnangute skaala nominaalseks muutmise kohta vt lk 86.

Tabel 49. Hinnang kondoomide mõjule seksuaalse naudingu saavutamisel* (kaalutud andmed)

		Pigem suurenda- vad seksuaalset naudingut		Ei suurenda ega vähenda		Pigem vähenda- vad seksuaalset naudingut		Kokku
		n	%	n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		341	15,3	1188	53,4	695	31,3	2224
Sugu	Noormees	186	16,4	563	49,5	388	34,1	1137
	Tütarlaps	155	14,3	625	57,5	307	28,2	1087
Rahvus	Eestlane	269	15,2	959	54,1	544	30,7	1772
	Muu rahvus	72	15,9	229	50,7	151	33,4	452
Asulatüüp	Linn	194	14,7	686	51,9	441	33,4	1321
	Maapiirkond	147	16,3	502	55,6	254	28,1	903
Piirkond	Harjumaa	140	13,3	587	55,5	330	31,2	1057
	Ida-Virumaa	46	23,6	96	49,2	53	27,2	195
	Muu Eesti	155	15,9	505	52,0	312	32,1	972
10.–12. klass (16–18)		210	15,1	614	44,4	561	40,5	1385
Sugu	Noormees	89	14,7	227	37,7	287	47,6	603
	Tütarlaps	121	15,5	387	49,5	274	35,0	782
Rahvus	Eestlane	153	14,5	473	44,9	427	40,6	1053
	Muu rahvus	57	17,2	141	42,5	134	40,3	332
Asulatüüp	Linn	113	14,9	348	45,7	300	39,4	761
	Maapiirkond	97	15,6	266	42,6	261	41,8	624
Piirkond	Harjumaa	97	14,6	289	43,3	281	42,1	667
	Ida-Virumaa	24	22,0	51	46,8	34	31,2	109
	Muu Eesti	89	14,6	274	45,0	246	40,4	609
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		551	15,3	1811	50,2	1247	34,5	3609
Sugu	Noormees	277	15,8	798	45,7	672	38,5	1747
	Tütarlaps	274	14,7	1013	54,4	575	30,9	1862
Rahvus	Eestlane	423	15,0	1441	50,9	964	34,1	2828
	Muu rahvus	128	16,4	370	47,4	283	36,2	781
Asulatüüp	Linn	308	14,8	1040	49,8	739	35,4	2087
	Maapiirkond	243	16,0	771	50,6	508	33,4	1522
Piirkond	Harjumaa	236	13,7	882	51,2	606	35,1	1724
	Ida-Virumaa	70	23,0	147	48,4	87	28,6	304
	Muu Eesti	245	15,5	782	49,5	554	35,0	1581
KUTSEKOOL (16–18)		231	17,0	468	34,5	657	48,5	1356
Sugu	Noormees	164	17,0	326	33,8	474	49,2	964
	Tütarlaps	67	17,1	142	36,2	183	46,7	392
Rahvus	Eestlane	172	16,7	365	35,3	496	48,0	1033
	Muu rahvus	59	18,3	103	31,9	161	49,8	323
Asulatüüp	Linn	150	16,6	305	33,8	448	49,6	903
	Maapiirkond	81	17,9	163	36,0	209	46,1	453
Piirkond	Harjumaa	86	17,0	153	30,3	266	52,7	505
	Ida-Virumaa	30	15,5	77	39,9	86	44,6	193
	Muu Eesti	115	17,5	238	36,2	305	46,3	658
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		430	15,7	1135	41,4	1176	42,9	2741
Sugu	Noormees	222	15,6	512	36,1	686	48,3	1420
	Tütarlaps	209	15,8	622	47,1	490	37,1	1321
Rahvus	Eestlane	316	15,1	879	42,1	894	42,8	2089
	Muu rahvus	114	17,5	256	39,3	282	43,2	652
Asulatüüp	Linn	246	15,4	667	41,7	686	42,9	1599
	Maapiirkond	184	16,1	468	41,0	490	42,9	1142
Piirkond	Harjumaa	187	15,1	497	40,1	555	44,8	1239
	Ida-Virumaa	49	19,3	112	44,1	93	36,6	254
	Muu Eesti	194	15,6	526	42,1	528	42,3	1248
NOORED KOKKU (14–18)		770	15,5	2388	48,1	1807	36,4	4965
Sugu	Noormees	410	16,1	1111	43,5	1033	40,4	2554
	Tütarlaps	360	14,9	1277	53,0	774	32,1	2411
Rahvus	Eestlane	589	15,2	1898	48,9	1393	35,9	3880
	Muu rahvus	181	16,7	490	42,2	414	38,1	1085
Asulatüüp	Linn	439	15,0	1389	47,5	1098	37,5	2926
	Maapiirkond	330	16,2	1000	49,0	709	34,8	2039
Piirkond	Harjumaa	325	14,1	1129	48,9	856	37,0	2310
	Ida-Virumaa	97	21,8	208	46,7	140	31,5	445
	Muu Eesti	348	15,7	1051	47,6	811	36,7	2210

* Kondoomiga seotud hinnangute aluseks on MFACS, milles sisalduvatele väidetele antud hinnangute skaala nominaalseks muutmise kohta vt aruandest lk 86.

Tabel 50. Hinnang kondoomide kättesaadavusele* (kaalutud andmed)

		Pigem kergesti kättesaadavad		Ei kergesti ega raskesti kättesaadavad		Pigem raskesti kättesaadavad		Kokku
		n	%	n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		1372	61,7	621	27,9	231	10,4	2224
Sugu	Noormees	695	61,1	312	27,5	130	11,4	1137
	Tütarlaps	677	62,3	309	28,4	101	9,3	1087
Rahvus	Eestlane	1129	63,7	476	26,8	168	9,5	1773
	Muu rahvus	243	53,9	145	32,1	63	14,0	451
Asulatüüp	Linn	830	62,8	352	26,7	139	10,5	1321
	Maapiirkond	542	60,0	269	29,8	92	10,2	903
Piirkond	Harjumaa	631	59,7	315	29,8	111	10,5	1057
	Ida-Virumaa	111	56,9	55	28,2	29	14,9	195
	Muu Eesti	630	64,8	251	25,8	91	9,4	972
10.–12. klass (16–18)		1180	85,2	144	10,4	61	4,4	1385
Sugu	Noormees	507	84,1	61	10,1	35	5,8	603
	Tütarlaps	672	85,9	84	10,8	26	3,3	782
Rahvus	Eestlane	920	87,4	91	8,6	42	4,0	1053
	Muu rahvus	260	78,3	53	16,0	19	5,7	332
Asulatüüp	Linn	639	84,0	87	11,4	35	4,6	761
	Maapiirkond	541	86,7	57	9,1	26	4,2	624
Piirkond	Harjumaa	570	85,4	73	11,0	24	3,6	667
	Ida-Virumaa	83	76,9	20	18,5	5	4,6	108
	Muu Eesti	527	86,4	51	8,4	32	5,2	610
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		2530	70,1	782	21,7	297	8,2	3609
Sugu	Noormees	1197	68,5	382	21,9	168	9,6	1747
	Tütarlaps	1333	71,6	400	21,5	129	6,9	1862
Rahvus	Eestlane	2034	71,9	581	20,5	214	7,6	2829
	Muu rahvus	496	63,6	201	25,8	83	10,6	780
Asulatüüp	Linn	1460	70,0	448	21,5	178	8,5	2086
	Maapiirkond	1070	70,3	334	21,9	119	7,8	1523
Piirkond	Harjumaa	1188	68,9	398	23,1	138	8,0	1724
	Ida-Virumaa	194	63,8	75	24,7	35	11,5	304
	Muu Eesti	1148	72,6	309	19,6	124	7,8	1581
KUTSEKOOL (16–18)		984	72,6	223	16,4	149	11,0	1356
Sugu	Noormees	709	73,5	150	15,6	105	10,9	964
	Tütarlaps	275	70,2	73	18,6	44	11,2	392
Rahvus	Eestlane	766	74,1	165	16,0	102	9,9	1033
	Muu rahvus	218	67,5	58	18,0	47	14,5	323
Asulatüüp	Linn	658	72,9	149	16,5	96	10,6	903
	Maapiirkond	326	72,0	74	16,3	53	11,7	453
Piirkond	Harjumaa	377	74,7	78	15,4	50	9,9	505
	Ida-Virumaa	125	64,8	35	18,1	33	17,1	193
	Muu Eesti	482	73,3	110	16,7	66	10,0	658
10.–12. klass + kutsekoool (16–18)		2234	81,5	334	12,2	173	6,3	2741
Sugu	Noormees	1135	79,9	174	12,3	111	7,8	1420
	Tütarlaps	1099	83,2	160	12,1	62	4,7	1321
Rahvus	Eestlane	1743	83,4	226	10,8	120	5,8	2089
	Muu rahvus	491	75,3	108	16,6	53	8,1	652
Asulatüüp	Linn	1284	80,3	210	13,1	105	6,6	1599
	Maapiirkond	950	83,2	124	10,8	68	6,0	1142
Piirkond	Harjumaa	1026	82,7	150	12,1	64	5,2	1240
	Ida-Virumaa	182	71,9	46	18,2	25	9,9	253
	Muu Eesti	1026	82,2	138	11,1	84	6,7	1248
NOORED KOKKU (14–18)		3497	70,4	1042	21,0	426	8,6	4965
Sugu	Noormees	1774	69,5	529	20,7	251	9,8	2554
	Tütarlaps	1723	71,5	513	21,3	175	7,2	2411
Rahvus	Eestlane	2801	72,2	774	19,9	305	7,9	3880
	Muu rahvus	696	64,1	268	24,7	121	11,2	1085
Asulatüüp	Linn	2061	70,4	607	20,8	258	8,8	2926
	Maapiirkond	1436	70,4	435	21,3	168	8,3	2039
Piirkond	Harjumaa	1606	69,5	514	22,3	190	8,2	2310
	Ida-Virumaa	284	63,8	105	23,6	56	12,6	445
	Muu Eesti	1607	72,7	423	19,1	180	8,2	2210

* Kondoomiga seotud hinnangute aluseks on MFACS, milles sisalduvatele väidetele antud hinnangute skaala nominaalseks muutmise kohta vt aruandest lk 86.

Tabel 51. Hinnang kondoomidele, kuivõrd need meeldivad sõpradele* (kaalutud andmed)

		Pigem meeldivad		Ei nii ega naa		Pigem ei meeldi		Kokku
		n	%	n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		550	24,7	1302	58,6	372	16,7	2224
Sugu	Noormees	269	23,7	681	59,9	187	16,4	1137
	Tütarlaps	281	25,9	621	57,1	185	17,0	1087
Rahvus	Eestlane	409	23,1	1063	60,0	300	16,9	1772
	Muu rahvus	141	31,2	239	52,9	72	15,9	452
Asulatüüp	Linn	321	24,3	771	58,4	229	17,3	1321
	Maapiirkond	229	25,4	531	58,8	143	15,8	903
Piirkond	Harjumaa	261	24,7	608	57,5	189	17,8	1058
	Ida-Virumaa	61	31,5	99	51,0	189	17,9	194
	Muu Eesti	228	23,5	595	61,2	149	15,3	972
10.–12. klass (16–18)		472	34,1	742	53,5	171	12,4	1385
Sugu	Noormees	191	31,7	338	56,0	74	12,3	603
	Tütarlaps	281	35,9	404	51,7	97	12,4	782
Rahvus	Eestlane	336	31,9	587	55,7	130	12,4	1053
	Muu rahvus	136	41,0	155	46,7	41	12,3	332
Asulatüüp	Linn	284	37,3	391	51,4	86	11,3	761
	Maapiirkond	188	30,1	351	56,3	85	13,6	624
Piirkond	Harjumaa	247	37,1	333	50,0	86	12,9	666
	Ida-Virumaa	39	35,8	58	53,2	12	11,0	109
	Muu Eesti	186	30,5	351	57,5	73	12,0	610
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		1013	28,1	2049	56,8	547	15,1	3609
Sugu	Noormees	458	26,2	1025	58,7	264	15,1	1747
	Tütarlaps	555	29,8	1024	55,0	283	15,2	1862
Rahvus	Eestlane	739	26,1	1655	58,5	434	15,4	2828
	Muu rahvus	274	35,1	394	50,4	113	14,5	781
Asulatüüp	Linn	599	28,7	1168	56,0	319	15,3	2086
	Maapiirkond	414	27,2	881	57,8	228	15,0	1523
Piirkond	Harjumaa	503	29,2	944	54,7	277	16,1	1724
	Ida-Virumaa	100	32,9	157	51,6	47	15,5	304
	Muu Eesti	410	25,9	947	59,9	224	14,2	1581
KUTSEKOOL (16–18)		353	26,0	727	53,6	276	20,4	1356
Sugu	Noormees	253	26,2	536	55,6	175	18,2	964
	Tütarlaps	100	25,5	191	48,7	101	25,8	392
Rahvus	Eestlane	244	23,6	585	56,6	204	19,7	1033
	Muu rahvus	109	33,7	142	44,0	72	22,3	323
Asulatüüp	Linn	232	25,7	473	52,4	198	21,9	903
	Maapiirkond	121	26,7	254	56,1	78	17,2	453
Piirkond	Harjumaa	134	26,5	274	54,3	97	19,2	505
	Ida-Virumaa	50	25,9	92	47,7	51	26,4	193
	Muu Eesti	169	25,7	361	54,9	128	19,4	658
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		869	31,7	1469	53,6	403	14,7	2741
Sugu	Noormees	418	29,4	794	55,9	208	14,7	1420
	Tütarlaps	451	34,1	675	51,1	195	14,8	1321
Rahvus	Eestlane	615	29,4	1170	56,0	304	14,6	2089
	Muu rahvus	254	39,0	299	45,8	99	15,2	652
Asulatüüp	Linn	535	33,5	827	51,7	237	14,7	1599
	Maapiirkond	334	29,3	642	56,2	166	14,5	1142
Piirkond	Harjumaa	428	34,5	633	51,1	179	14,4	1240
	Ida-Virumaa	80	31,6	129	51,0	44	17,4	253
	Muu Eesti	361	28,9	707	56,7	180	14,4	1248
NOORED KOKKU (14–18)		1380	27,8	2799	56,4	786	15,8	4965
Sugu	Noormees	669	26,2	1484	58,1	400	15,7	2554
	Tütarlaps	711	29,5	1315	54,5	386	16,0	2411
Rahvus	Eestlane	1001	25,8	2261	58,3	618	15,9	3880
	Muu rahvus	379	34,9	538	49,6	168	15,5	1085
Asulatüüp	Linn	827	28,2	1623	55,5	476	16,3	2926
	Maapiirkond	553	27,1	1176	57,7	310	15,2	2039
Piirkond	Harjumaa	667	28,9	1264	54,7	379	16,4	2310
	Ida-Virumaa	141	31,7	227	51,0	77	17,3	445
	Muu Eesti	572	25,9	1307	59,2	330	14,9	2210

* Kondoomiga seotud hinnangute aluseks on MFACS, milles sisalduvatele väidetele antud hinnangute skaala nominaalseks muutmise kohta vt aruandest lk 86.

Tabel 52. Hinnang kondoomidele, kuivõrd need meeldivad seksuaalpartneritele* (kaalutud andmed)

		Pigem meeldivad		Ei nii ega naa		Pigem ei meeldi		Kokku
		n	%	n	%	n	%	
7.–9. klass (14–15)		499	22,4	1388	62,4	337	15,2	2224
Sugu	Noormees	288	25,3	690	60,7	159	14,0	1137
	Tütarlaps	211	19,4	698	64,2	178	16,4	1087
Rahvus	Eestlane	386	21,8	1134	64,0	252	14,2	1772
	Muu rahvus	113	25,0	254	56,2	85	18,8	452
Asulatüüp	Linn	298	22,5	815	61,7	208	15,8	1321
	Maapiirkond	201	22,3	573	63,4	129	14,3	903
Piirkond	Harjumaa	233	22,0	651	61,6	173	16,4	1057
	Ida-Virumaa	59	30,3	102	52,3	34	17,4	195
	Muu Eesti	207	21,3	635	65,3	130	13,4	972
10.–12. klass (16–18)		429	31,0	740	53,4	216	15,6	1385
Sugu	Noormees	201	33,3	319	52,9	83	13,8	603
	Tütarlaps	228	29,2	421	53,8	133	17,0	782
Rahvus	Eestlane	301	28,6	583	55,4	169	16,0	1053
	Muu rahvus	128	38,5	157	47,3	47	14,2	332
Asulatüüp	Linn	252	33,1	404	53,1	105	13,8	761
	Maapiirkond	177	28,4	336	53,8	111	17,8	624
Piirkond	Harjumaa	222	33,3	346	51,9	99	14,8	667
	Ida-Virumaa	35	32,4	58	53,7	15	13,9	108
	Muu Eesti	172	28,2	336	55,1	102	16,7	610
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		920	25,5	2137	59,2	552	15,3	3609
Sugu	Noormees	487	27,9	1017	58,2	243	13,9	1747
	Tütarlaps	433	23,2	1120	60,2	309	16,6	1862
Rahvus	Eestlane	683	24,1	1725	61,0	420	14,9	2828
	Muu rahvus	237	30,3	412	52,7	132	17,0	781
Asulatüüp	Linn	545	26,1	1227	58,8	314	15,1	2086
	Maapiirkond	375	24,6	910	59,8	238	15,6	1523
Piirkond	Harjumaa	451	26,1	1001	58,1	272	15,8	1724
	Ida-Virumaa	93	30,6	161	53,0	50	16,4	304
	Muu Eesti	376	23,8	975	61,7	230	14,5	1581
KUTSEKOOL (16–18)		397	29,3	634	46,7	325	24,0	1356
Sugu	Noormees	300	31,1	477	49,5	187	19,4	964
	Tütarlaps	97	24,7	157	40,1	138	35,2	392
Rahvus	Eestlane	282	27,3	519	50,2	232	22,5	1033
	Muu rahvus	115	35,6	115	35,6	93	28,8	323
Asulatüüp	Linn	259	28,7	413	45,7	231	25,6	903
	Maapiirkond	138	30,5	221	48,8	94	20,7	453
Piirkond	Harjumaa	141	27,9	238	47,1	126	25,0	505
	Ida-Virumaa	69	35,7	77	39,9	47	24,4	193
	Muu Eesti	187	28,4	319	48,5	152	23,1	658
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		834	30,4	1411	51,5	496	18,1	2741
Sugu	Noormees	459	32,3	732	51,6	229	16,1	1420
	Tütarlaps	375	28,4	679	51,4	267	20,2	1321
Rahvus	Eestlane	588	28,2	1124	53,8	376	18,0	2088
	Muu rahvus	246	37,7	287	43,9	120	18,4	653
Asulatüüp	Linn	504	31,5	810	50,7	285	17,8	1599
	Maapiirkond	330	28,9	601	52,6	211	18,5	1142
Piirkond	Harjumaa	396	32,0	628	50,7	215	17,3	1239
	Ida-Virumaa	85	33,5	122	48,0	47	18,5	254
	Muu Eesti	353	28,3	661	53,0	234	18,7	1248
NOORED KOKKU (14–18)		1289	26,0	2859	57,6	817	16,4	4965
Sugu	Noormees	726	28,4	1446	56,6	382	15,0	2554
	Tütarlaps	563	23,4	1413	58,6	435	18,0	2411
Rahvus	Eestlane	952	24,5	2313	59,6	615	15,9	3880
	Muu rahvus	338	31,2	546	50,3	201	18,5	1085
Asulatüüp	Linn	775	26,5	1664	56,9	487	16,6	2926
	Maapiirkond	514	25,2	1195	58,6	330	16,2	2039
Piirkond	Harjumaa	608	26,3	1314	56,9	388	16,8	2310
	Ida-Virumaa	140	31,5	225	50,5	80	18,0	445
	Muu Eesti	541	24,5	1320	59,7	349	15,8	2210

* Kondoomiga seotud hinnangute aluseks on MFACS, milles sisalduvatele väidetele antud hinnangute skaala nominaalseks muutmise kohta vt aruandest lk 86.

Tabel 53. Hinnang kondoomide põnevusele* (kaalutud andmed)

		Pigem põnevad		Ei põnevad ega igavad		Pigem igavad		Kokku
		n	%	n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		607	27,3	1190	53,5	427	19,2	2224
Sugu	Noormees	350	30,8	592	52,1	195	17,1	1137
	Tütarlaps	257	23,7	598	55,0	232	21,3	1087
Rahvus	Eestlane	459	25,9	961	54,2	352	19,9	1772
	Muu rahvus	148	32,7	229	50,7	75	16,6	452
Asulatüüp	Linn	376	28,5	683	51,7	262	19,8	1321
	Maapiirkond	231	25,6	507	56,1	165	18,3	903
Piirkond	Harjumaa	286	27,1	566	53,5	205	19,4	1057
	Ida-Virumaa	67	34,4	94	48,2	34	17,4	195
	Muu Eesti	254	26,1	531	54,6	187	19,3	972
10.–12. klass (16–18)		425	30,7	641	46,3	319	23,0	1385
Sugu	Noormees	189	31,3	253	42,0	161	26,7	603
	Tütarlaps	236	30,2	388	49,6	158	20,2	782
Rahvus	Eestlane	272	25,8	507	48,2	273	26,0	1052
	Muu rahvus	153	46,0	134	40,2	46	13,8	333
Asulatüüp	Linn	256	33,7	351	46,1	154	20,2	761
	Maapiirkond	169	27,1	290	46,5	165	26,4	624
Piirkond	Harjumaa	235	35,2	291	43,6	141	21,2	667
	Ida-Virumaa	41	38,0	50	46,3	17	15,7	108
	Muu Eesti	149	24,4	300	49,2	161	26,4	610
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		1029	28,5	1838	50,9	742	20,6	3609
Sugu	Noormees	540	30,9	853	48,8	354	20,3	1747
	Tütarlaps	489	26,3	985	52,9	388	20,8	1862
Rahvus	Eestlane	732	25,9	1475	52,1	621	22,0	2828
	Muu rahvus	297	38,0	363	46,5	121	15,5	781
Asulatüüp	Linn	631	30,3	1039	49,8	416	19,9	2086
	Maapiirkond	398	26,1	799	52,5	326	21,4	1523
Piirkond	Harjumaa	518	30,0	862	50,0	344	20,0	1724
	Ida-Virumaa	108	35,5	144	47,4	52	17,1	304
	Muu Eesti	403	25,5	832	52,6	346	21,9	1581
KUTSEKOOL (16–18)		339	25,0	610	45,0	407	30,0	1356
Sugu	Noormees	247	25,6	434	45,0	283	29,4	964
	Tütarlaps	92	23,5	176	44,9	124	31,6	392
Rahvus	Eestlane	233	22,5	482	46,7	318	30,8	1033
	Muu rahvus	106	32,8	128	39,6	89	27,6	323
Asulatüüp	Linn	231	25,6	405	44,8	267	29,6	903
	Maapiirkond	108	23,8	205	45,3	140	30,9	453
Piirkond	Harjumaa	135	26,7	216	42,8	154	30,5	505
	Ida-Virumaa	59	30,6	76	39,4	58	30,0	193
	Muu Eesti	145	22,1	318	48,3	195	29,6	658
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		793	28,9	1259	49,9	689	25,2	2741
Sugu	Noormees	410	28,9	614	43,2	396	27,9	1420
	Tütarlaps	383	29,0	645	48,8	293	22,2	1321
Rahvus	Eestlane	518	24,8	998	47,8	573	27,4	2089
	Muu rahvus	275	42,2	261	40,0	116	17,8	652
Asulatüüp	Linn	494	30,9	730	45,6	375	23,5	1599
	Maapiirkond	299	26,2	529	46,3	314	27,5	1142
Piirkond	Harjumaa	410	33,0	539	43,5	291	23,5	1240
	Ida-Virumaa	88	34,8	110	43,5	55	21,7	253
	Muu Eesti	295	23,6	610	48,9	343	27,5	1248
NOORED KOKKU (14–18)		1391	28,0	2491	50,2	1083	21,8	4965
Sugu	Noormees	764	29,9	1229	48,1	561	22,0	2554
	Tütarlaps	627	26,0	1262	52,3	522	21,7	2411
Rahvus	Eestlane	986	25,4	1997	51,5	897	23,1	3880
	Muu rahvus	405	37,3	494	45,5	186	17,2	1085
Asulatüüp	Linn	864	29,5	1436	49,1	626	21,4	2926
	Maapiirkond	527	25,9	1055	51,7	457	22,4	2039
Piirkond	Harjumaa	686	29,7	1136	49,2	488	21,1	2310
	Ida-Virumaa	154	34,6	205	46,1	86	19,3	445
	Muu Eesti	551	24,9	1150	52,1	509	23,0	2210

* Kondoomiga seotud hinnangute aluseks on MFACS, milles sisalduvatele väidetele antud hinnangute skaala nominaalseks muutmise kohta vt aruandest lk 86.

Tabel 54. Hinnang kondoomidele, kuivõrd need tekitavad piinlikkust* (kaalutud andmed)

		Pigem ei tekita piinlikkust		Ei nii ega naa		Pigem tekitavad piinlikkust		Kokku
		n	%	n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		971	43,7	832	37,4	421	18,9	2224
Sugu	Noormees	495	43,5	457	40,2	185	16,3	1137
	Tütarlaps	476	43,8	375	34,5	236	21,7	1087
Rahvus	Eestlane	768	43,3	669	37,8	335	18,9	1772
	Muu rahvus	203	44,9	163	36,1	86	19,0	452
Asulatüüp	Linn	597	45,2	475	36,0	249	18,8	1321
	Maapiirkond	374	41,4	357	39,5	172	19,1	903
Piirkond	Harjumaa	450	42,6	405	38,3	202	19,1	1057
	Ida-Virumaa	84	43,1	76	39,0	35	17,9	195
	Muu Eesti	437	45,0	351	36,1	184	18,9	972
10.–12. klass (16–18)		850	61,4	352	25,4	183	13,2	1385
Sugu	Noormees	359	59,5	170	28,2	74	12,3	603
	Tütarlaps	491	62,8	182	23,3	109	13,9	782
Rahvus	Eestlane	631	59,9	280	26,6	142	13,5	1053
	Muu rahvus	219	66,0	72	21,7	41	12,3	332
Asulatüüp	Linn	482	63,2	185	24,3	95	12,5	762
	Maapiirkond	368	59,1	167	26,8	88	14,1	623
Piirkond	Harjumaa	438	65,7	145	21,7	84	12,6	667
	Ida-Virumaa	67	62,0	31	28,7	10	9,3	108
	Muu Eesti	345	56,5	176	28,9	89	14,6	610
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		1804	50,0	1195	33,1	610	16,9	3609
Sugu	Noormees	851	48,7	635	36,3	262	15,0	1748
	Tütarlaps	953	51,2	560	30,1	348	18,7	1861
Rahvus	Eestlane	1388	49,1	958	33,9	482	17,0	2828
	Muu rahvus	416	53,3	237	30,3	128	16,4	781
Asulatüüp	Linn	1071	51,3	667	32,0	348	16,7	2086
	Maapiirkond	733	48,1	528	34,7	262	17,2	1523
Piirkond	Harjumaa	878	50,9	557	32,3	289	16,8	1724
	Ida-Virumaa	150	49,4	108	35,5	46	15,1	304
	Muu Eesti	776	49,1	530	33,5	275	17,4	1581
KUTSEKOOL (16–18)		721	53,2	444	32,7	191	14,1	1356
Sugu	Noormees	492	51,0	333	34,6	139	14,4	964
	Tütarlaps	229	58,4	111	28,3	52	13,3	392
Rahvus	Eestlane	540	52,3	355	34,4	138	13,3	1033
	Muu rahvus	181	56,0	89	27,6	53	16,4	323
Asulatüüp	Linn	479	53,1	293	32,4	131	14,5	903
	Maapiirkond	242	53,4	151	33,3	60	12,3	453
Piirkond	Harjumaa	270	53,5	162	32,1	73	14,4	505
	Ida-Virumaa	101	52,3	55	28,5	37	19,2	193
	Muu Eesti	350	53,2	227	34,5	81	12,3	658
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		1616	58,9	756	27,6	369	13,5	2741
Sugu	Noormees	797	56,1	436	30,7	187	13,2	1420
	Tütarlaps	819	62,0	320	24,2	182	13,8	1321
Rahvus	Eestlane	1204	57,6	604	28,9	281	13,5	2089
	Muu rahvus	412	63,2	152	23,3	88	13,5	652
Asulatüüp	Linn	957	59,8	433	27,1	210	13,1	1599
	Maapiirkond	659	57,8	323	28,3	159	13,9	1142
Piirkond	Harjumaa	777	62,7	301	24,3	162	13,0	1240
	Ida-Virumaa	147	58,1	73	28,9	33	13,0	253
	Muu Eesti	692	55,5	382	30,6	174	13,9	1248
NOORED KOKKU (14–18)		2503	50,4	1642	33,1	820	16,5	4965
Sugu	Noormees	1255	49,1	919	36,0	380	14,9	2554
	Tütarlaps	1248	51,8	723	30,0	440	18,2	2411
Rahvus	Eestlane	1920	49,5	1317	33,9	643	16,6	3880
	Muu rahvus	583	53,7	325	30,0	177	16,3	1085
Asulatüüp	Linn	1510	51,6	938	32,1	478	16,3	2926
	Maapiirkond	993	48,7	704	34,5	342	16,8	2039
Piirkond	Harjumaa	1182	51,2	746	32,3	382	16,5	2310
	Ida-Virumaa	222	49,9	153	34,4	70	15,7	445
	Muu Eesti	1099	49,7	743	33,6	368	16,7	2210

* Kondoomiga seotud hinnangute aluseks on MFACS, milles sisalduvatele väidetele antud hinnangute skaala nominaalseks muutmise kohta vt aruandest lk 86.

Tabel 55. Hinnang partneriga kondoomidest rääkimise lihtsusele* (kaalutud andmed)

		Pigem lihtne rääkida		Ei lihtne ega keeruline		Pigem keeruline rääkida		Kokku
		n	%	n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		952	42,8	925	41,6	347	15,6	2224
Sugu	Noormees	481	42,3	484	42,6	172	15,1	1137
	Tütarlaps	471	43,3	441	40,6	175	16,1	1087
Rahvus	Eestlane	716	40,4	781	44,1	275	15,5	1772
	Muu rahvus	236	52,2	144	31,9	72	15,9	452
Asulatüüp	Linn	608	46,0	513	38,8	200	15,2	1321
	Maapiirkond	344	38,1	412	45,6	147	16,3	903
Piirkond	Harjumaa	447	42,3	453	42,9	157	14,8	1057
	Ida-Virumaa	102	52,3	58	29,7	35	18,0	195
	Muu Eesti	403	41,5	414	42,6	155	15,9	972
10.–12. klass (16–18)		883	63,7	403	29,1	99	7,2	1385
Sugu	Noormees	372	61,7	186	30,8	45	7,5	603
	Tütarlaps	511	65,4	217	27,7	54	6,9	782
Rahvus	Eestlane	644	61,2	329	31,2	80	7,6	1053
	Muu rahvus	239	72,0	74	22,3	19	5,7	332
Asulatüüp	Linn	504	66,2	208	27,3	49	6,5	761
	Maapiirkond	379	60,7	195	31,3	50	8,0	624
Piirkond	Harjumaa	450	67,5	178	26,7	39	5,8	667
	Ida-Virumaa	73	67,6	29	26,8	6	5,6	108
	Muu Eesti	360	59,0	195	32,0	55	9,0	610
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		1815	50,3	1340	37,1	454	12,6	3609
Sugu	Noormees	848	48,5	677	38,8	222	12,7	1747
	Tütarlaps	967	51,9	663	35,6	232	12,5	1862
Rahvus	Eestlane	1346	47,6	1121	39,6	361	12,8	2828
	Muu rahvus	469	60,1	219	28,0	93	11,9	781
Asulatüüp	Linn	1104	52,9	728	34,9	254	12,2	2086
	Maapiirkond	711	46,7	612	40,2	200	13,1	1523
Piirkond	Harjumaa	885	51,3	639	37,1	200	11,6	1724
	Ida-Virumaa	174	57,2	88	29,0	42	13,8	304
	Muu Eesti	756	47,8	613	38,8	212	13,4	1581
KUTSEKOOL (16–18)		806	59,5	410	30,2	140	10,3	1356
Sugu	Noormees	556	57,7	309	32,0	99	10,3	964
	Tütarlaps	250	63,8	101	25,8	41	10,4	392
Rahvus	Eestlane	597	57,8	333	32,2	103	10,0	1033
	Muu rahvus	209	64,7	77	23,8	37	11,5	323
Asulatüüp	Linn	551	61,0	259	28,7	93	10,3	903
	Maapiirkond	255	56,3	151	33,3	47	10,4	453
Piirkond	Harjumaa	317	62,8	136	26,9	52	10,3	505
	Ida-Virumaa	113	58,5	47	24,4	33	17,1	193
	Muu Eesti	376	57,1	227	34,5	55	8,4	658
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		1713	62,5	807	29,4	221	8,1	2741
Sugu	Noormees	853	60,1	444	31,2	123	8,7	1420
	Tütarlaps	860	65,1	363	27,5	98	7,4	1321
Rahvus	Eestlane	1257	60,2	659	31,5	173	8,3	2089
	Muu rahvus	456	69,9	148	22,7	48	7,4	652
Asulatüüp	Linn	1031	64,5	445	27,8	123	7,7	1599
	Maapiirkond	682	59,7	362	31,7	98	8,6	1142
Piirkond	Harjumaa	822	66,3	332	26,8	86	6,9	1240
	Ida-Virumaa	162	63,8	66	26,0	26	10,2	254
	Muu Eesti	729	58,5	409	32,8	109	8,7	1247
NOORED KOKKU (14–18)		2557	51,5	1799	36,2	609	12,3	4965
Sugu	Noormees	1282	50,2	959	37,6	312	12,2	2554
	Tütarlaps	1275	52,9	840	34,8	297	12,3	2411
Rahvus	Eestlane	1898	48,9	1501	38,7	481	12,4	3880
	Muu rahvus	659	60,7	298	27,5	128	11,8	1085
Asulatüüp	Linn	1583	54,1	995	34,0	348	11,9	2926
	Maapiirkond	974	47,8	804	39,4	261	12,8	2039
Piirkond	Harjumaa	1215	52,6	831	36,0	264	11,4	2310
	Ida-Virumaa	256	57,5	125	28,1	64	14,4	445
	Muu Eesti	1086	49,1	843	38,2	281	12,7	2210

* Kondoomiga seotud hinnangute aluseks on MFACS, milles sisalduvatele väidetele antud hinnangute skaala nominaalseks muutmise kohta vt aruandest lk 86.

Tabel 56. Hinnang kondoomide kasutatavusele* (kaalutud andmed)

		Pigem lihtne kasutada		Ei lihtne ega keeruline		Pigem keeruline kasutada		Kokku
		n	%	n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		1238	55,7	807	36,3	179	8,0	2224
Sugu	Noormees	658	57,9	384	33,8	95	8,3	1137
	Tütarlaps	580	53,4	423	38,9	84	7,7	1087
Rahvus	Eestlane	999	56,4	642	36,2	131	7,4	1772
	Muu rahvus	239	52,9	165	36,5	48	10,6	452
Asulatüüp	Linn	750	56,8	463	35,0	108	8,2	1321
	Maapiirkond	488	54,0	344	38,1	71	7,9	903
Piirkond	Harjumaa	577	54,6	404	38,2	76	7,2	1057
	Ida-Virumaa	104	53,3	69	35,4	22	11,3	195
	Muu Eesti	557	57,3	334	34,4	81	8,3	972
10.–12. klass (16–18)		1043	75,3	282	20,4	60	4,3	1385
Sugu	Noormees	461	76,4	109	18,1	33	5,5	603
	Tütarlaps	583	74,6	173	22,1	26	3,3	782
Rahvus	Eestlane	796	75,7	214	20,3	42	4,0	1052
	Muu rahvus	247	74,2	68	20,4	18	5,4	333
Asulatüüp	Linn	577	75,8	147	19,3	37	4,9	761
	Maapiirkond	466	74,7	135	21,6	23	3,7	624
Piirkond	Harjumaa	521	78,1	124	18,6	22	3,3	667
	Ida-Virumaa	76	70,4	26	24,1	6	5,5	108
	Muu Eesti	446	73,1	132	21,6	32	5,3	610
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		2263	62,7	1104	30,6	242	6,7	3609
Sugu	Noormees	1115	63,8	502	28,7	130	7,5	1747
	Tütarlaps	1148	61,7	602	32,3	112	6,0	1862
Rahvus	Eestlane	1784	63,1	869	30,7	175	6,2	2828
	Muu rahvus	479	61,3	235	30,1	67	8,6	781
Asulatüüp	Linn	1320	63,3	619	29,7	147	7,0	2086
	Maapiirkond	944	62,0	484	31,8	95	6,2	1523
Piirkond	Harjumaa	1088	63,1	536	31,1	100	5,8	1724
	Ida-Virumaa	179	58,9	96	31,6	29	9,5	304
	Muu Eesti	996	63,0	472	29,9	113	7,1	1581
KUTSEKOOL (16–18)		917	67,6	309	22,8	130	9,6	1356
Sugu	Noormees	649	67,3	226	23,5	89	9,2	964
	Tütarlaps	268	68,4	83	21,2	41	10,4	392
Rahvus	Eestlane	708	68,5	232	22,5	93	9,0	1033
	Muu rahvus	209	64,7	77	23,8	37	11,5	323
Asulatüüp	Linn	618	68,4	190	21,1	95	10,5	903
	Maapiirkond	299	66,0	119	26,3	35	7,7	453
Piirkond	Harjumaa	346	68,5	112	22,2	47	9,3	505
	Ida-Virumaa	117	60,6	45	23,3	31	16,1	193
	Muu Eesti	454	69,0	152	23,1	52	7,9	658
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		2003	73,1	578	21,1	160	5,8	2741
Sugu	Noormees	1033	72,7	288	20,3	99	7,0	1420
	Tütarlaps	970	73,4	290	22,0	61	4,6	1321
Rahvus	Eestlane	1536	73,5	439	21,0	114	5,5	2089
	Muu rahvus	466	71,5	140	21,5	46	7,0	652
Asulatüüp	Linn	1173	73,3	319	19,9	108	6,8	1600
	Maapiirkond	830	72,7	259	22,7	52	4,6	1141
Piirkond	Harjumaa	939	75,7	241	19,4	60	4,9	1240
	Ida-Virumaa	168	66,4	60	23,7	25	9,9	253
	Muu Eesti	896	71,8	277	22,2	75	6,0	1248
NOORED KOKKU (14–18)		3146	63,4	1468	29,5	351	7,1	4965
Sugu	Noormees	1647	64,5	709	27,8	198	7,7	2554
	Tütarlaps	1499	62,2	759	31,5	153	6,3	2411
Rahvus	Eestlane	2475	63,8	1151	29,7	254	6,5	3880
	Muu rahvus	671	61,9	317	29,2	97	8,9	1085
Asulatüüp	Linn	1873	64,0	832	28,4	221	7,6	2926
	Maapiirkond	1273	62,4	636	31,2	130	6,4	2039
Piirkond	Harjumaa	1471	63,7	696	30,1	143	6,2	2310
	Ida-Virumaa	264	59,3	134	30,1	47	10,6	445
	Muu Eesti	1411	63,8	638	28,9	161	7,3	2210

* Kondoomiga seotud hinnangute aluseks on MFACS, milles sisalduvatele väidetele antud hinnangute skaala nominaalseks muutmise kohta vt aruandest lk 86.

Tabel 57. Hinnang kondoomide puhtusele* (kaalutud andmed)

		Pigem puhtad		Ei puhtad ega räpakad		Pigem räpakad		Kokku
		n	%	n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		1265	56,9	767	34,5	192	8,6	2224
Sugu	Noormees	650	57,2	389	34,2	98	8,6	1137
	Tütarlaps	615	56,6	378	34,8	94	8,6	1087
Rahvus	Eestlane	995	56,1	627	35,4	150	8,5	1772
	Muu rahvus	270	59,7	140	31,0	42	9,3	452
Asulatüüp	Linn	764	57,8	428	32,4	129	9,8	1321
	Maapiirkond	501	55,5	338	37,4	64	7,1	903
Piirkond	Harjumaa	594	56,2	377	35,7	86	8,1	1057
	Ida-Virumaa	110	56,7	60	30,9	24	12,4	194
	Muu Eesti	561	57,7	330	33,9	82	8,4	973
10.–12. klass (16–18)		1091	78,8	238	17,1	56	4,1	1385
Sugu	Noormees	478	79,4	100	16,6	24	4,0	602
	Tütarlaps	613	78,3	138	17,6	32	4,1	783
Rahvus	Eestlane	833	79,2	178	16,9	41	3,9	1052
	Muu rahvus	258	77,5	60	18,0	15	4,5	333
Asulatüüp	Linn	602	79,1	128	16,8	31	4,1	761
	Maapiirkond	489	78,4	110	17,6	25	4,0	624
Piirkond	Harjumaa	541	81,1	106	15,9	20	3,0	667
	Ida-Virumaa	78	72,2	26	24,1	4	3,7	108
	Muu Eesti	472	77,3	106	17,4	32	5,3	610
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		2335	64,7	1021	28,3	253	7,0	3609
Sugu	Noormees	1123	64,3	498	28,5	126	7,2	1747
	Tütarlaps	1212	65,1	523	28,1	127	6,8	1862
Rahvus	Eestlane	1814	64,1	819	29,0	195	6,9	2828
	Muu rahvus	521	66,7	202	25,9	58	7,4	781
Asulatüüp	Linn	1357	65,0	566	27,1	164	7,9	2087
	Maapiirkond	978	64,3	455	29,9	89	5,8	1522
Piirkond	Harjumaa	1123	65,2	492	28,5	109	6,3	1724
	Ida-Virumaa	188	61,8	87	28,6	29	9,6	304
	Muu Eesti	1024	64,8	442	27,9	115	7,3	1581
KUTSEKOOL (16–18)		923	68,1	319	23,5	114	8,4	1356
Sugu	Noormees	660	68,5	220	22,8	84	8,7	964
	Tütarlaps	263	67,1	99	25,2	30	7,7	392
Rahvus	Eestlane	704	68,2	246	23,8	83	8,0	1033
	Muu rahvus	219	67,8	73	22,6	31	9,6	323
Asulatüüp	Linn	613	67,9	208	23,0	82	9,1	903
	Maapiirkond	310	68,4	111	24,5	32	7,1	453
Piirkond	Harjumaa	352	69,7	111	22,0	42	8,3	505
	Ida-Virumaa	129	66,8	47	24,4	17	8,8	193
	Muu Eesti	442	67,2	161	24,5	55	8,3	658
10.–12. klass + kutsekoool (16–18)		2072	75,6	522	19,0	147	5,4	2741
Sugu	Noormees	1064	74,9	272	19,2	84	5,9	1420
	Tütarlaps	1008	76,3	250	18,9	63	4,8	1321
Rahvus	Eestlane	1584	75,8	397	19,0	108	5,2	2089
	Muu rahvus	488	74,8	125	19,2	39	6,0	652
Asulatüüp	Linn	1204	75,3	302	18,9	93	5,8	1599
	Maapiirkond	868	76,0	220	19,3	54	4,7	1142
Piirkond	Harjumaa	970	78,2	216	17,4	54	4,4	1240
	Ida-Virumaa	178	70,4	61	24,1	14	5,5	253
	Muu Eesti	924	74,1	245	19,6	79	6,3	1248
NOORED KOKKU (14–18)		3235	65,1	1373	27,7	357	7,2	4965
Sugu	Noormees	1661	65,0	702	27,5	191	7,5	2554
	Tütarlaps	1574	65,3	671	27,8	166	6,9	2411
Rahvus	Eestlane	2509	64,7	1098	28,3	273	7,0	3880
	Muu rahvus	726	66,9	275	25,4	84	7,7	1085
Asulatüüp	Linn	1916	65,5	775	26,5	235	8,0	2926
	Maapiirkond	1319	64,7	598	29,3	122	6,0	2039
Piirkond	Harjumaa	1516	65,6	643	27,8	151	6,6	2310
	Ida-Virumaa	280	62,9	123	27,6	42	9,5	445
	Muu Eesti	1439	65,1	607	27,5	164	7,4	2210

* Kondoomiga seotud hinnangute aluseks on MFACS, milles sisalduvatele väidetele antud hinnangute skaala nominaalseks muutmise kohta vt aruandest lk 86.

Tabel 58. Arvamus, kes peaks kondoomi kaasas kandma (kaalutud andmed)

		Noormees		Tütarlaps		Mõlemad		Mitte kumbki		Kokku
		n	%	n	%	n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		515	23,2	29	1,3	1614	72,5	66	3,0	2224
Sugu	Noormees	298	26,2	19	1,7	775	68,1	45	4,0	1137
	Tütarlaps	217	20,0	10	0,9	839	77,2	21	1,9	1087
Rahvus	Eestlane	414	23,4	22	1,2	1284	72,5	52	2,9	1772
	Muu rahvus	101	22,4	7	1,5	330	73,0	14	3,1	452
Asulatüüp	Linn	314	23,8	15	1,1	953	72,1	39	3,0	1321
	Maapiirkond	201	22,3	14	1,5	661	73,2	27	3,0	903
Piirkond	Harjumaa	245	23,2	14	1,3	767	72,6	31	2,9	1057
	Ida-Virumaa	47	24,1	3	1,6	135	69,2	10	5,1	195
	Muu Eesti	223	22,9	12	1,2	712	73,3	25	2,6	972
10.–12. klass (16–18)		204	14,7	6	0,4	1161	83,9	14	1,0	1385
Sugu	Noormees	90	14,9	5	0,8	498	82,6	10	1,7	603
	Tütarlaps	114	14,6	1	0,1	663	84,8	4	0,5	782
Rahvus	Eestlane	157	14,9	–	–	885	84,1	11	1,0	1053
	Muu rahvus	47	14,2	6	1,8	276	83,1	3	0,9	332
Asulatüüp	Linn	95	12,5	4	0,5	654	86,0	8	1,0	761
	Maapiirkond	109	17,5	2	0,3	507	81,2	6	1,0	624
Piirkond	Harjumaa	97	14,5	4	0,6	562	84,3	4	0,6	667
	Ida-Virumaa	11	10,2	–	–	95	88,0	2	1,8	108
	Muu Eesti	96	15,8	1	0,2	504	82,7	8	1,3	610
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		727	20,1	36	1,0	2764	76,6	82	2,3	3609
Sugu	Noormees	396	22,7	24	1,4	1271	72,7	56	3,2	1747
	Tütarlaps	331	17,8	12	0,6	1493	80,2	26	1,4	1862
Rahvus	Eestlane	577	20,4	23	0,8	2163	76,5	68	2,3	2828
	Muu rahvus	150	19,2	13	1,7	601	76,9	17	2,2	781
Asulatüüp	Linn	416	19,9	19	0,9	1603	76,9	48	2,3	2086
	Maapiirkond	311	20,5	17	1,1	1161	76,2	34	2,2	1523
Piirkond	Harjumaa	346	20,1	19	1,1	1323	76,7	36	2,1	1724
	Ida-Virumaa	59	19,4	4	1,3	229	75,3	12	4,0	304
	Muu Eesti	322	20,4	13	0,8	1212	76,7	34	2,1	1581
KUTSEKOOL (16–18)		213	15,7	16	1,2	1098	81,0	29	2,1	1356
Sugu	Noormees	171	17,7	15	1,6	760	78,8	18	1,9	964
	Tütarlaps	42	10,7	1	0,3	338	86,2	11	2,8	392
Rahvus	Eestlane	169	16,4	12	1,2	839	81,2	13	1,2	1033
	Muu rahvus	44	13,6	4	1,2	259	80,2	16	5,0	323
Asulatüüp	Linn	150	16,6	6	0,7	724	80,2	23	2,5	903
	Maapiirkond	63	13,9	10	2,2	374	82,6	6	1,3	453
Piirkond	Harjumaa	82	16,2	8	1,6	401	79,4	14	2,8	505
	Ida-Virumaa	28	14,5	2	1,0	158	81,9	5	2,6	193
	Muu Eesti	103	15,7	6	0,9	539	81,9	10	1,5	658
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		411	15,0	18	0,6	2275	83,0	37	1,4	2741
Sugu	Noormees	229	16,1	16	1,1	1151	81,1	24	1,7	1420
	Tütarlaps	182	13,8	2	0,5	1124	85,1	13	1,0	1321
Rahvus	Eestlane	319	15,3	8	0,4	1739	83,2	23	1,1	2089
	Muu rahvus	92	14,1	10	1,5	536	82,2	14	2,2	652
Asulatüüp	Linn	221	13,8	9	0,6	1344	84,0	25	1,6	1599
	Maapiirkond	190	16,6	9	0,8	931	81,5	12	1,1	1142
Piirkond	Harjumaa	185	14,9	11	0,9	1030	83,1	14	1,1	1240
	Ida-Virumaa	29	11,4	2	0,8	217	85,8	5	2,0	253
	Muu Eesti	197	15,8	5	0,4	1029	82,4	17	1,4	1248
NOORED KOKKU (14–18)		971	19,6	51	1,0	3831	77,2	112	2,2	4965
Sugu	Noormees	555	21,7	37	1,4	1886	73,9	76	3,0	2554
	Tütarlaps	416	17,2	14	0,6	1945	80,7	36	1,5	2411
Rahvus	Eestlane	771	19,9	34	0,9	2992	77,1	83	2,1	3880
	Muu rahvus	200	18,4	17	1,6	839	77,3	29	2,7	1085
Asulatüüp	Linn	569	19,4	26	0,9	2262	77,3	69	2,4	2926
	Maapiirkond	402	19,7	25	1,2	1569	77,0	43	2,1	2039
Piirkond	Harjumaa	454	19,6	26	1,1	1780	77,1	50	2,2	2310
	Ida-Virumaa	82	18,4	6	1,4	341	76,6	16	3,6	445
	Muu Eesti	435	19,7	19	0,8	1710	77,4	46	2,1	2210

Tabel 59. Nõustumine väitega „Lõpetaksin toiduainete ostmise kauplusest, kus müüja on nakatunud HIVi“ (kaalutud andmed)

		Täiesti nõus + pigem nõus		Pigem ei ole nõus + üldse ei ole nõus		Ei oska öelda		Kokku
		n	%	n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		400	18,0	1287	57,9	537	24,1	2224
Sugu	Noormees	256	22,5	631	55,5	250	22,0	1137
	Tütarlaps	144	13,3	656	60,3	287	26,4	1087
Rahvus	Eestlane	306	17,2	1016	57,3	452	25,5	1772
	Muu rahvus	94	20,8	271	60,0	87	19,2	452
Asulatüüp	Linn	225	17,0	792	60,0	304	23,0	1321
	Maapiirkond	175	19,4	495	54,8	233	25,8	903
Piirkond	Harjumaa	187	17,7	608	57,5	262	24,8	1057
	Ida-Virumaa	42	21,6	112	57,4	41	21,0	195
	Muu Eesti	171	17,6	567	58,3	234	24,1	972
10.–12. klass (16–18)		137	9,9	1099	79,4	149	10,7	1385
Sugu	Noormees	91	15,1	442	73,3	70	11,6	603
	Tütarlaps	46	5,9	657	84,0	79	10,1	782
Rahvus	Eestlane	115	10,9	828	78,6	110	10,5	1053
	Muu rahvus	22	6,6	271	81,6	39	11,8	332
Asulatüüp	Linn	62	8,1	622	81,7	77	10,1	761
	Maapiirkond	75	12,0	477	76,4	72	11,6	624
Piirkond	Harjumaa	49	7,3	554	83,1	64	9,6	667
	Ida-Virumaa	11	10,2	78	72,2	19	17,6	108
	Muu Eesti	77	12,6	467	76,6	66	10,8	610
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		544	15,1	2366	65,5	699	19,4	3609
Sugu	Noormees	351	20,1	1071	61,3	326	18,6	1748
	Tütarlaps	193	10,4	1295	69,6	373	20,0	1861
Rahvus	Eestlane	426	15,1	1830	64,7	572	20,2	2828
	Muu rahvus	118	15,1	536	68,6	127	16,3	781
Asulatüüp	Linn	292	14,0	1405	67,4	389	18,6	2086
	Maapiirkond	252	16,5	961	63,1	310	20,4	1523
Piirkond	Harjumaa	241	14,0	1150	66,7	333	19,3	1724
	Ida-Virumaa	53	17,4	190	62,5	61	20,1	304
	Muu Eesti	250	15,8	1026	64,9	305	19,3	1581
KUTSEKOOL (16–18)		265	19,5	817	60,3	274	20,2	1356
Sugu	Noormees	200	20,8	569	59,0	195	20,2	964
	Tütarlaps	65	16,6	248	63,3	79	20,1	392
Rahvus	Eestlane	207	20,0	605	58,6	221	21,4	1033
	Muu rahvus	58	18,0	212	65,6	53	16,4	323
Asulatüüp	Linn	177	19,6	544	60,2	182	20,2	903
	Maapiirkond	88	19,4	273	60,3	92	20,3	453
Piirkond	Harjumaa	95	18,8	310	61,4	100	19,8	505
	Ida-Virumaa	46	23,8	121	62,7	26	13,5	193
	Muu Eesti	124	18,8	386	58,7	148	22,5	658
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		348	12,7	2020	73,7	373	13,6	2741
Sugu	Noormees	246	17,3	959	67,5	215	15,2	1420
	Tütarlaps	102	7,7	1061	80,3	158	12,0	1321
Rahvus	Eestlane	285	13,6	1518	72,7	286	13,7	2089
	Muu rahvus	65	9,9	502	76,9	86	13,2	652
Asulatüüp	Linn	191	11,9	1191	74,5	217	13,6	1599
	Maapiirkond	157	13,7	829	72,6	156	13,7	1142
Piirkond	Harjumaa	127	10,2	962	77,6	151	12,2	1240
	Ida-Virumaa	39	15,4	174	68,8	40	15,8	253
	Muu Eesti	182	14,6	884	70,8	182	14,6	1248
NOORED KOKKU (14–18)		777	15,6	3220	64,9	968	19,5	4965
Sugu	Noormees	516	20,2	1554	60,8	484	19,0	2554
	Tütarlaps	261	10,8	1666	69,1	484	20,1	2411
Rahvus	Eestlane	609	15,7	2480	63,9	791	20,4	3880
	Muu rahvus	168	15,5	740	68,2	177	16,3	1085
Asulatüüp	Linn	434	14,8	1939	66,3	553	18,9	2926
	Maapiirkond	343	16,8	1281	62,8	415	20,4	2039
Piirkond	Harjumaa	335	14,5	1527	66,1	448	19,4	2310
	Ida-Virumaa	83	18,6	279	62,7	83	18,7	445
	Muu Eesti	359	16,2	1414	64,0	437	19,8	2210

Tabel 60. Nõustumine väitega „Oleksin nõus sööma ühes lauas HIVi nakatunud inimesega“ (kaalutud andmed)

		Täiesti nõus + pigem nõus		Pigem ei ole nõus + üldse ei ole nõus		Ei oska öelda		Kokku
		n	%	n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		1134	51,0	609	27,4	481	21,6	2224
Sugu	Noormees	523	45,9	373	32,8	242	21,3	1138
	Tütarlaps	611	56,3	236	21,7	239	22,0	1086
Rahvus	Eestlane	883	49,8	485	27,4	404	22,8	1772
	Muu rahvus	251	55,5	124	27,4	77	17,1	452
Asulatüüp	Linn	692	52,4	358	27,1	271	20,5	1321
	Maapiirkond	442	48,9	251	27,8	210	23,3	903
Piirkond	Harjumaa	548	51,8	285	27,0	224	21,2	1057
	Ida-Virumaa	93	47,7	53	27,2	49	25,1	195
	Muu Eesti	493	50,7	271	27,9	208	21,4	972
10.–12. klass (16–18)		1065	76,9	186	13,4	134	9,7	1385
Sugu	Noormees	425	70,5	117	19,4	61	10,1	603
	Tütarlaps	640	81,9	69	8,8	73	9,3	782
Rahvus	Eestlane	819	77,8	129	12,2	105	10,0	1053
	Muu rahvus	246	74,1	57	17,2	29	8,7	332
Asulatüüp	Linn	597	78,5	96	12,6	68	8,9	761
	Maapiirkond	468	75,0	90	14,4	66	10,6	624
Piirkond	Harjumaa	542	81,2	74	11,1	51	7,7	667
	Ida-Virumaa	74	68,5	20	18,5	14	13,0	108
	Muu Eesti	449	73,6	92	15,1	69	11,3	610
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		2174	60,2	808	22,4	627	17,4	3609
Sugu	Noormees	940	53,8	498	28,5	309	17,7	1747
	Tütarlaps	1234	66,3	310	16,6	318	17,1	1862
Rahvus	Eestlane	1683	59,5	626	22,1	519	18,4	2828
	Muu rahvus	491	62,9	182	23,3	108	13,8	781
Asulatüüp	Linn	1277	61,2	463	22,2	346	16,6	2086
	Maapiirkond	897	58,9	345	22,7	281	18,4	1523
Piirkond	Harjumaa	1075	62,4	367	21,3	282	16,4	1724
	Ida-Virumaa	167	54,9	73	24,0	64	21,1	304
	Muu Eesti	932	58,9	368	23,3	281	17,8	1581
KUTSEKOOL (16–18)		738	54,4	339	25,0	279	20,6	1356
Sugu	Noormees	506	52,5	258	26,8	200	20,7	964
	Tütarlaps	232	59,2	81	20,7	79	20,1	392
Rahvus	Eestlane	545	52,8	247	23,9	241	23,3	1033
	Muu rahvus	193	59,7	92	28,5	38	11,8	323
Asulatüüp	Linn	504	55,8	217	24,0	182	20,2	903
	Maapiirkond	234	51,7	122	26,9	97	21,4	453
Piirkond	Harjumaa	302	59,8	122	24,2	81	16,0	505
	Ida-Virumaa	101	52,3	57	29,5	35	18,2	193
	Muu Eesti	335	50,9	160	24,3	163	24,8	658
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		1925	70,2	462	16,9	354	12,9	2741
Sugu	Noormees	896	63,1	319	22,5	205	14,4	1420
	Tütarlaps	1029	77,9	143	10,8	149	11,3	1321
Rahvus	Eestlane	1469	70,3	328	15,7	292	14,0	2089
	Muu rahvus	456	69,9	134	20,6	62	9,5	652
Asulatüüp	Linn	1132	70,8	263	16,4	204	12,8	1599
	Maapiirkond	793	69,5	199	17,4	150	13,1	1142
Piirkond	Harjumaa	940	75,8	179	14,4	121	9,8	1240
	Ida-Virumaa	156	61,7	58	22,9	39	15,4	253
	Muu Eesti	829	66,4	225	18,0	194	15,6	1248
NOORED KOKKU (14–18)		2954	59,5	1128	22,7	883	17,8	4965
Sugu	Noormees	1369	53,6	719	28,1	466	18,3	2554
	Tütarlaps	1585	65,7	409	17,0	417	17,3	2411
Rahvus	Eestlane	2276	58,7	867	22,3	737	19,0	3880
	Muu rahvus	678	62,5	261	24,0	146	13,5	1085
Asulatüüp	Linn	1768	60,4	657	22,5	501	17,1	2926
	Maapiirkond	1186	58,2	471	23,1	382	18,7	2039
Piirkond	Harjumaa	1434	62,1	499	21,6	377	16,3	2310
	Ida-Virumaa	242	54,4	112	25,2	91	20,4	445
	Muu Eesti	1278	57,8	517	23,4	415	18,8	2210

Tabel 61. Nõustumine väitega „Lõpetaksin oma tuttava või sõbraga suhtlemise, kui ta on nakatunud HIVi“ (kaalutud andmed)

		Täiesti nõus + pigem nõus		Pigem ei ole nõus + üldse ei ole nõus		Ei oska öelda		Kokku
		n	%	n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		94	4,2	1817	81,7	313	14,1	2224
Sugu	Noormees	65	5,7	910	80,0	162	14,3	1137
	Tütarlaps	29	2,7	907	83,4	151	13,9	1087
Rahvus	Eestlane	63	3,5	1451	81,9	258	14,6	1772
	Muu rahvus	31	6,8	366	81,0	55	12,2	452
Asulatüüp	Linn	61	4,6	1081	81,8	179	13,6	1321
	Maapiirkond	33	3,7	736	81,5	134	14,8	903
Piirkond	Harjumaa	40	3,8	869	82,2	148	14,0	1057
	Ida-Virumaa	15	7,7	154	79,0	26	13,3	195
	Muu Eesti	39	4,0	794	81,7	139	14,3	972
10.–12. klass (16–18)		28	2,0	1306	94,3	51	3,7	1385
Sugu	Noormees	19	3,1	549	91,1	35	5,8	603
	Tütarlaps	9	1,2	757	96,8	16	2,0	782
Rahvus	Eestlane	18	1,7	999	94,9	36	3,4	1053
	Muu rahvus	10	3,0	307	92,5	15	4,5	332
Asulatüüp	Linn	15	2,0	721	94,7	25	3,3	761
	Maapiirkond	13	2,1	585	93,7	26	4,2	624
Piirkond	Harjumaa	11	1,6	637	95,5	19	2,9	667
	Ida-Virumaa	4	3,7	95	88,0	9	8,3	108
	Muu Eesti	13	2,1	574	94,1	23	3,8	610
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		124	3,4	3112	86,2	373	10,4	3609
Sugu	Noormees	85	4,9	1461	83,6	201	11,5	1747
	Tütarlaps	39	2,1	1651	88,7	172	9,2	1862
Rahvus	Eestlane	83	2,9	2443	86,4	302	10,7	2828
	Muu rahvus	41	5,2	669	85,7	71	9,1	781
Asulatüüp	Linn	78	3,7	1800	86,3	208	10,0	2086
	Maapiirkond	46	3,0	1312	86,2	165	10,8	1523
Piirkond	Harjumaa	52	3,0	1500	87,0	172	10,0	1724
	Ida-Virumaa	19	6,3	249	81,9	36	11,8	304
	Muu Eesti	52	3,3	1363	86,2	166	10,5	1581
KUTSEKOOL (16–18)		67	4,9	1121	82,7	168	12,4	1356
Sugu	Noormees	57	5,9	778	80,7	129	13,4	964
	Tütarlaps	10	2,6	343	87,5	39	9,9	392
Rahvus	Eestlane	44	4,2	853	82,6	136	13,2	1033
	Muu rahvus	23	7,1	268	83,0	32	9,9	323
Asulatüüp	Linn	43	4,8	748	82,8	112	12,4	903
	Maapiirkond	24	5,3	373	82,3	56	12,4	453
Piirkond	Harjumaa	24	4,8	427	84,5	54	10,7	505
	Ida-Virumaa	15	7,8	159	82,4	19	9,8	193
	Muu Eesti	28	4,3	535	81,3	95	14,4	658
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		78	2,8	2490	90,9	173	6,3	2741
Sugu	Noormees	60	4,2	1233	86,8	127	9,0	1420
	Tütarlaps	18	1,4	1257	95,1	46	3,5	1321
Rahvus	Eestlane	52	2,5	1906	91,2	131	6,3	2089
	Muu rahvus	26	4,0	585	89,7	41	6,3	652
Asulatüüp	Linn	46	2,9	1451	90,7	102	6,4	1599
	Maapiirkond	32	2,8	1039	91,0	71	6,2	1142
Piirkond	Harjumaa	29	2,3	1151	92,8	60	4,9	1240
	Ida-Virumaa	14	5,5	216	85,4	23	9,1	253
	Muu Eesti	35	2,8	1123	90,0	90	7,2	1248
NOORED KOKKU (14–18)		180	3,6	4258	85,8	527	10,6	4965
Sugu	Noormees	129	5,0	2122	83,1	303	11,9	2554
	Tütarlaps	51	2,1	2136	88,6	224	9,3	2411
Rahvus	Eestlane	120	3,1	3333	85,9	427	11,0	3880
	Muu rahvus	60	5,5	925	85,3	100	9,2	1085
Asulatüüp	Linn	114	3,9	2509	85,7	303	10,4	2926
	Maapiirkond	66	3,2	1749	85,8	224	11,0	2039
Piirkond	Harjumaa	75	3,2	2004	86,8	231	10,0	2310
	Ida-Virumaa	29	6,5	365	82,0	51	11,5	445
	Muu Eesti	76	3,4	1889	85,5	245	11,1	2210

Tabel 62. Nõustumine väitega „Oleksin nõus õppima ühes klassis HIVi nakatunud õpilasega“ (kaalutud andmed)

		Täiesti nõus + pigem nõus		Pigem ei ole nõus + üldse ei ole nõus		Ei oska öelda		Kokku
		n	%	n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		1324	59,5	392	17,7	508	22,8	2224
Sugu	Noormees	624	54,9	253	22,2	260	22,9	1137
	Tütarlaps	700	64,4	139	12,8	248	22,8	1087
Rahvus	Eestlane	1056	59,6	298	16,8	418	23,6	1772
	Muu rahvus	268	59,3	94	20,8	90	19,9	452
Asulatüüp	Linn	800	60,6	230	17,4	291	22,0	1321
	Maapiirkond	524	58,0	162	18,0	217	24,0	903
Piirkond	Harjumaa	641	60,6	181	17,1	236	22,3	1058
	Ida-Virumaa	107	54,9	41	21,0	47	24,1	195
	Muu Eesti	576	59,3	170	17,5	225	23,2	971
10.–12. klass (16–18)		1173	84,7	104	7,5	108	7,8	1385
Sugu	Noormees	479	79,4	72	12,0	52	8,6	603
	Tütarlaps	694	88,7	32	4,1	56	7,2	782
Rahvus	Eestlane	896	85,1	68	6,5	89	8,4	1053
	Muu rahvus	277	83,4	36	10,9	19	5,7	332
Asulatüüp	Linn	650	85,4	61	8,0	50	6,6	761
	Maapiirkond	523	83,8	43	6,9	58	9,3	624
Piirkond	Harjumaa	588	88,2	36	5,4	43	6,4	667
	Ida-Virumaa	84	77,8	12	11,1	12	11,1	108
	Muu Eesti	501	82,1	56	9,2	53	8,7	610
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		2472	68,5	506	14,0	631	17,5	3609
Sugu	Noormees	1096	62,7	332	19,0	319	18,3	1747
	Tütarlaps	1376	73,9	174	9,3	312	16,8	1862
Rahvus	Eestlane	1935	68,5	374	13,2	519	18,3	2828
	Muu rahvus	537	68,8	132	16,9	112	14,3	781
Asulatüüp	Linn	1438	69,0	297	14,2	351	16,8	2086
	Maapiirkond	1034	67,9	209	13,7	280	18,4	1523
Piirkond	Harjumaa	1216	70,5	222	12,9	286	16,6	1724
	Ida-Virumaa	189	62,2	55	18,1	60	19,7	304
	Muu Eesti	1067	67,5	229	14,5	285	18,0	1581
KUTSEKOOL (16–18)		856	63,1	219	16,2	281	20,7	1356
Sugu	Noormees	580	60,2	176	18,2	208	21,6	964
	Tütarlaps	276	70,4	43	11,0	73	18,6	392
Rahvus	Eestlane	635	61,5	160	15,5	238	23,0	1033
	Muu rahvus	221	68,4	59	18,3	43	13,3	323
Asulatüüp	Linn	579	64,1	142	15,7	182	20,2	903
	Maapiirkond	277	61,1	77	17,0	99	21,9	453
Piirkond	Harjumaa	343	67,9	75	14,9	87	17,2	505
	Ida-Virumaa	124	64,2	38	19,7	31	16,1	193
	Muu Eesti	389	59,1	106	16,1	163	24,8	658
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		2146	78,3	275	10,0	320	11,7	2741
Sugu	Noormees	1017	71,6	205	14,4	198	14,0	1420
	Tütarlaps	1129	85,5	70	5,3	122	9,2	1321
Rahvus	Eestlane	1631	78,1	191	9,1	267	12,8	2089
	Muu rahvus	515	79,0	84	12,9	53	8,1	652
Asulatüüp	Linn	1250	78,2	169	10,6	180	11,2	1599
	Maapiirkond	896	78,4	106	9,3	140	12,3	1142
Piirkond	Harjumaa	1031	83,2	96	7,7	113	9,1	1240
	Ida-Virumaa	182	71,9	38	15,0	33	13,0	253
	Muu Eesti	933	74,8	141	11,3	174	13,9	1248
NOORED KOKKU (14–18)		3367	67,8	709	14,3	889	17,9	4965
Sugu	Noormees	1591	62,3	481	18,8	482	18,9	2554
	Tütarlaps	1776	73,6	228	9,5	407	16,9	2411
Rahvus	Eestlane	2621	67,6	524	13,5	735	18,9	3880
	Muu rahvus	746	68,7	185	17,1	154	14,2	1085
Asulatüüp	Linn	1997	68,2	423	14,5	506	17,3	2926
	Maapiirkond	1370	67,2	286	14,0	383	18,8	2039
Piirkond	Harjumaa	1623	70,2	302	13,1	385	16,7	2310
	Ida-Virumaa	279	62,7	81	18,2	85	19,1	445
	Muu Eesti	1465	66,3	326	14,7	419	19,0	2210

Tabel 63. Nõustumine väitega „Õpetaja, kes on nakatunud HIVi, võib koolis edasi töötada“ (kaalutud andmed)

		Täiesti nõus + pigem nõus		Pigem ei ole nõus + üldse ei ole nõus		Ei oska öelda		Kokku
		n	%	n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		1084	48,8	443	19,9	697	31,3	2224
Sugu	Noormees	500	44,0	285	25,1	352	30,9	1137
	Tütarlaps	584	53,7	158	14,5	345	31,8	1087
Rahvus	Eestlane	837	47,2	347	19,6	588	33,2	1772
	Muu rahvus	247	54,7	96	21,2	109	24,1	452
Asulatüüp	Linn	676	51,2	259	19,6	386	29,2	1321
	Maapiirkond	408	45,2	184	20,4	310	34,4	903
Piirkond	Harjumaa	527	49,9	215	20,3	315	29,8	1057
	Ida-Virumaa	90	46,2	46	23,6	59	30,2	195
	Muu Eesti	467	48,1	182	18,7	323	33,2	972
10.–12. klass (16–18)		1084	78,2	113	8,2	188	13,6	1385
Sugu	Noormees	432	71,6	70	11,6	101	16,7	603
	Tütarlaps	652	83,4	43	5,5	87	11,1	782
Rahvus	Eestlane	822	78,1	80	7,6	151	14,3	1053
	Muu rahvus	262	78,9	33	9,9	37	11,2	332
Asulatüüp	Linn	614	80,7	59	7,7	88	11,6	761
	Maapiirkond	470	75,3	54	8,7	100	16,0	624
Piirkond	Harjumaa	543	81,4	46	6,9	78	11,7	667
	Ida-Virumaa	75	69,4	11	10,2	22	20,4	108
	Muu Eesti	466	76,4	56	9,2	88	14,4	610
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		2141	59,3	567	15,7	901	25,0	3609
Sugu	Noormees	924	52,9	362	20,7	461	26,4	1747
	Tütarlaps	1217	65,4	205	11,0	440	23,6	1862
Rahvus	Eestlane	1640	58,0	436	15,4	752	26,6	2828
	Muu rahvus	501	64,1	131	16,8	149	19,1	781
Asulatüüp	Linn	1276	61,2	325	15,6	485	23,1	2086
	Maapiirkond	865	56,8	242	15,9	416	27,3	1523
Piirkond	Harjumaa	1057	61,3	267	15,5	400	23,2	1724
	Ida-Virumaa	163	53,6	58	19,1	83	27,3	304
	Muu Eesti	921	58,3	242	15,3	418	26,4	1581
KUTSEKOOL (16–18)		735	54,2	201	14,8	420	31,0	1356
Sugu	Noormees	500	51,9	157	16,3	307	31,8	964
	Tütarlaps	235	60,0	44	11,2	113	28,8	392
Rahvus	Eestlane	519	50,2	152	14,7	362	35,1	1033
	Muu rahvus	216	66,9	49	15,2	58	17,9	323
Asulatüüp	Linn	499	55,3	132	14,6	272	30,1	903
	Maapiirkond	236	52,1	69	15,2	148	32,7	453
Piirkond	Harjumaa	309	61,2	64	12,7	132	26,1	505
	Ida-Virumaa	108	56,0	35	18,1	50	25,9	193
	Muu Eesti	318	48,3	102	15,5	238	36,2	658
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		1950	71,1	277	10,1	514	18,8	2741
Sugu	Noormees	904	63,7	191	13,4	325	22,9	1420
	Tütarlaps	1046	79,2	86	6,5	189	14,3	1321
Rahvus	Eestlane	1458	69,8	203	9,7	428	20,5	2089
	Muu rahvus	492	75,5	74	11,3	86	13,2	652
Asulatüüp	Linn	1152	72,0	161	10,1	286	17,9	1599
	Maapiirkond	798	69,9	116	10,1	228	20,0	1142
Piirkond	Harjumaa	947	76,4	104	8,4	189	15,2	1240
	Ida-Virumaa	161	63,6	34	13,5	58	22,9	253
	Muu Eesti	842	67,5	139	11,1	267	21,4	1248
NOORED KOKKU (14–18)		2912	58,6	774	15,6	1279	25,8	4965
Sugu	Noormees	1347	52,7	508	19,9	699	27,4	2554
	Tütarlaps	1565	64,9	266	11,0	580	24,1	2411
Rahvus	Eestlane	2211	57,0	595	15,3	1074	27,7	3880
	Muu rahvus	701	64,6	179	16,5	205	18,9	1085
Asulatüüp	Linn	1765	60,3	451	15,4	710	24,3	2926
	Maapiirkond	1147	56,3	323	15,8	569	27,9	2039
Piirkond	Harjumaa	1415	61,3	352	15,2	543	23,5	2310
	Ida-Virumaa	241	54,1	84	18,9	120	27,0	445
	Muu Eesti	1256	56,8	338	15,3	616	27,9	2210

Tabel 64. Tolerantne suhtumine HIViga elavatesse inimestesse* (kaalutud andmed)

		Tolerantne suhtumine		Mittetolerantne suhtumine		Kokku
		n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		671	30,2	1553	69,8	2224
Sugu	Noormees	282	24,8	855	75,2	1137
	Tütarlaps	389	35,8	698	64,2	1087
Rahvus	Eestlane	536	30,2	1236	69,8	1772
	Muu rahvus	135	29,9	317	70,1	452
Asulatüüp	Linn	427	32,3	894	67,7	1321
	Maapiirkond	244	27,0	659	73,0	903
Piirkond	Harjumaa	312	29,5	745	70,5	1057
	Ida-Virumaa	55	28,2	140	71,8	195
	Muu Eesti	304	31,3	668	68,7	972
10.–12. klass (16–18)		807	58,3	578	41,7	1385
Sugu	Noormees	292	48,4	311	51,6	603
	Tütarlaps	515	65,9	267	34,1	782
Rahvus	Eestlane	621	59,0	432	41,0	1053
	Muu rahvus	186	56,0	146	44,0	332
Asulatüüp	Linn	459	60,3	302	39,7	761
	Maapiirkond	348	55,8	276	44,2	624
Piirkond	Harjumaa	410	61,5	257	38,5	667
	Ida-Virumaa	51	47,2	57	52,8	108
	Muu Eesti	346	56,7	264	43,3	610
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		1452	40,2	2157	59,8	3609
Sugu	Noormees	567	32,5	1180	67,5	1747
	Tütarlaps	885	47,5	977	52,5	1862
Rahvus	Eestlane	1138	40,2	1690	59,8	2828
	Muu rahvus	314	40,2	467	59,8	781
Asulatüüp	Linn	873	41,9	1213	58,1	2086
	Maapiirkond	579	38,0	944	62,0	1523
Piirkond	Harjumaa	707	41,0	1017	59,0	1724
	Ida-Virumaa	105	34,5	199	65,5	304
	Muu Eesti	640	40,5	941	59,5	1581
KUTSEKOOL (16–18)		451	33,3	905	66,7	1356
Sugu	Noormees	293	30,4	671	69,6	964
	Tütarlaps	158	40,3	234	59,7	392
Rahvus	Eestlane	322	31,2	711	68,8	1033
	Muu rahvus	129	39,9	194	60,1	323
Asulatüüp	Linn	316	35,0	587	65,0	903
	Maapiirkond	135	29,8	318	70,2	453
Piirkond	Harjumaa	193	38,2	312	61,8	505
	Ida-Virumaa	60	31,1	133	68,9	193
	Muu Eesti	198	30,1	460	69,9	658
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		1395	50,9	1346	49,1	2741
Sugu	Noormees	585	41,2	835	58,8	1420
	Tütarlaps	810	61,3	511	38,7	1321
Rahvus	Eestlane	1060	50,7	1029	49,3	2089
	Muu rahvus	335	51,4	317	48,6	652
Asulatüüp	Linn	829	51,8	770	48,2	1599
	Maapiirkond	566	49,5	576	50,5	1142
Piirkond	Harjumaa	690	55,6	550	44,4	1240
	Ida-Virumaa	103	40,7	150	59,3	253
	Muu Eesti	602	48,2	646	51,8	1248
NOORED KOKKU (14–18)		1953	39,3	3012	60,7	4965
Sugu	Noormees	820	32,1	1734	67,9	2554
	Tütarlaps	1133	47,0	1278	53,0	2411
Rahvus	Eestlane	1517	39,1	2363	60,9	3880
	Muu rahvus	436	40,2	649	59,8	1085
Asulatüüp	Linn	1197	40,9	1729	59,1	2926
	Maapiirkond	756	37,1	1283	62,9	2039
Piirkond	Harjumaa	941	40,7	1369	59,3	2310
	Ida-Virumaa	151	33,9	294	66,1	445
	Muu Eesti	861	39,0	1349	61,0	2210

* Tolerantse suhtumise hindamiseks kasutatud indikaatori arvutamise kohta vt aruandest lk 90.

Tabel 65. Eneserahuldamise kogemine elu jooksul (kaalutud andmed)

		On kogenud eneserahuldamist		Ei ole kogenud eneserahuldamist		Kokku
		n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		1066	47,9	1158	52,1	2224
Sugu	Noormees	724	63,7	413	36,3	1137
	Tütarlaps	341	31,4	745	68,6	1087
Rahvus	Eestlane	831	46,9	941	53,1	1772
	Muu rahvus	235	52,0	217	48,0	452
Asulatüüp	Linn	666	50,4	655	49,6	1321
	Maapiirkond	400	44,3	503	55,7	903
Piirkond	Harjumaa	525	49,7	532	50,3	1057
	Ida-Virumaa	92	47,2	103	52,8	195
	Muu Eesti	449	46,2	523	53,8	972
10.–12. klass (16–18)		1024	74,0	361	26,0	1385
Sugu	Noormees	547	90,7	56	9,3	603
	Tütarlaps	477	61,0	305	39,0	782
Rahvus	Eestlane	793	75,4	259	24,6	1052
	Muu rahvus	231	69,4	102	30,6	333
Asulatüüp	Linn	560	73,6	201	26,4	761
	Maapiirkond	464	74,4	160	25,6	624
Piirkond	Harjumaa	539	80,8	128	19,2	667
	Ida-Virumaa	69	63,9	39	36,1	108
	Muu Eesti	416	68,2	194	31,8	610
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		2066	57,2	1543	42,8	3609
Sugu	Noormees	1265	72,4	482	27,6	1747
	Tütarlaps	801	43,0	1061	57,0	1862
Rahvus	Eestlane	1606	56,8	1222	43,2	2828
	Muu rahvus	460	58,9	321	41,1	781
Asulatüüp	Linn	1217	58,3	869	41,7	2086
	Maapiirkond	849	55,8	674	44,2	1523
Piirkond	Harjumaa	1050	60,9	674	39,1	1724
	Ida-Virumaa	160	52,6	144	47,4	304
	Muu Eesti	856	54,1	725	45,9	1581
KUTSEKOOL (16–18)		1083	79,9	273	20,1	1356
Sugu	Noormees	829	86,0	135	14,0	964
	Tütarlaps	254	64,8	138	35,2	392
Rahvus	Eestlane	841	81,4	192	18,6	1033
	Muu rahvus	242	74,9	81	25,1	323
Asulatüüp	Linn	723	80,1	180	19,9	903
	Maapiirkond	360	79,5	93	20,5	453
Piirkond	Harjumaa	427	84,6	78	15,4	505
	Ida-Virumaa	127	65,8	66	34,2	193
	Muu Eesti	529	80,4	129	19,6	658
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		2078	75,8	663	24,2	2741
Sugu	Noormees	1262	88,9	158	11,1	1420
	Tütarlaps	816	61,8	505	38,2	1321
Rahvus	Eestlane	1614	77,3	475	22,7	2089
	Muu rahvus	464	71,2	188	28,8	652
Asulatüüp	Linn	1214	75,9	385	24,1	1599
	Maapiirkond	864	75,7	278	24,3	1142
Piirkond	Harjumaa	1014	81,8	226	18,2	1240
	Ida-Virumaa	164	64,8	89	35,2	253
	Muu Eesti	900	72,1	348	27,9	1248
NOORED KOKKU (14–18)		2991	60,2	1974	39,8	4965
Sugu	Noormees	1912	74,9	642	25,1	2554
	Tütarlaps	1079	44,7	1332	55,3	2411
Rahvus	Eestlane	2327	60,0	1553	40,0	3880
	Muu rahvus	664	61,2	421	38,8	1085
Asulatüüp	Linn	1802	61,6	1124	38,4	2926
	Maapiirkond	1189	58,3	850	41,7	2039
Piirkond	Harjumaa	1465	63,4	845	36,6	2310
	Ida-Virumaa	246	55,3	199	44,7	445
	Muu Eesti	1280	57,9	930	42,1	2210

Tabel 66. Suule suudluse kogemine elu jooksul (kaalutud andmed)

		On kogenud suule suudlust		Ei ole kogenud suule suudlust		Kokku
		n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		873	39,3	1351	60,7	2224
Sugu	Noormees	437	38,4	700	61,6	1137
	Tütarlaps	436	40,1	651	59,9	1087
Rahvus	Eestlane	668	37,7	1104	62,3	1772
	Muu rahvus	205	45,4	247	54,6	452
Asulatüüp	Linn	526	39,8	795	60,2	1321
	Maapiirkond	347	38,4	556	61,6	903
Piirkond	Harjumaa	417	39,5	640	60,5	1057
	Ida-Virumaa	87	44,6	108	55,4	195
	Muu Eesti	369	38,0	603	62,0	972
10.–12. klass (16–18)		912	65,9	473	34,1	1385
Sugu	Noormees	392	65,0	211	35,0	603
	Tütarlaps	520	66,5	262	33,5	782
Rahvus	Eestlane	687	65,3	366	34,7	1053
	Muu rahvus	225	67,8	107	32,2	332
Asulatüüp	Linn	508	66,8	253	33,2	761
	Maapiirkond	404	64,7	220	35,3	624
Piirkond	Harjumaa	464	69,6	203	30,4	667
	Ida-Virumaa	69	63,9	39	36,1	108
	Muu Eesti	379	62,1	231	37,9	610
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		1761	48,8	1848	51,2	3609
Sugu	Noormees	821	47,0	926	53,0	1747
	Tütarlaps	940	50,5	922	49,5	1862
Rahvus	Eestlane	1338	47,3	1490	52,7	2828
	Muu rahvus	423	54,2	358	45,8	781
Asulatüüp	Linn	1023	49,0	1063	51,0	2086
	Maapiirkond	738	48,4	785	51,6	1523
Piirkond	Harjumaa	869	50,4	855	49,5	1724
	Ida-Virumaa	155	51,0	149	49,0	304
	Muu Eesti	737	46,6	844	53,4	1581
KUTSEKOOL (16–18)		1011	74,6	345	25,4	1356
Sugu	Noormees	689	71,5	275	28,5	964
	Tütarlaps	322	82,1	70	17,9	392
Rahvus	Eestlane	765	74,1	268	25,9	1033
	Muu rahvus	246	76,2	77	23,8	323
Asulatüüp	Linn	679	75,2	224	24,8	903
	Maapiirkond	332	73,3	121	26,7	453
Piirkond	Harjumaa	368	72,9	137	27,1	505
	Ida-Virumaa	146	75,6	47	24,4	193
	Muu Eesti	497	75,5	161	24,5	658
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		1876	68,4	865	31,6	2741
Sugu	Noormees	961	67,7	459	32,3	1420
	Tütarlaps	915	69,3	406	30,7	1321
Rahvus	Eestlane	1419	67,9	670	32,1	2089
	Muu rahvus	457	70,1	195	29,9	652
Asulatüüp	Linn	1114	69,7	485	30,3	1599
	Maapiirkond	762	66,7	380	33,3	1142
Piirkond	Harjumaa	874	70,5	366	29,5	1240
	Ida-Virumaa	173	68,4	80	31,6	253
	Muu Eesti	829	66,4	419	33,6	1248
NOORED KOKKU (14–18)		2590	52,2	2375	47,8	4965
Sugu	Noormees	1315	51,5	1239	48,5	2554
	Tütarlaps	1275	52,9	1136	47,1	2411
Rahvus	Eestlane	1969	50,7	1911	49,3	3880
	Muu rahvus	621	57,2	464	42,8	1085
Asulatüüp	Linn	1548	52,9	1378	47,1	2926
	Maapiirkond	1042	51,1	997	48,9	2039
Piirkond	Harjumaa	1220	52,8	1090	47,2	2310
	Ida-Virumaa	247	55,5	198	44,5	445
	Muu Eesti	1123	50,8	1087	49,2	2210

Tabel 67. Riiete pealt erutavate hellituste kogemine elu jooksul (kaalutud andmed)

		On kogenud erutavaid hellitusi		Ei ole kogenud erutavaid hellitusi		Kokku
		n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		546	24,5	1678	75,5	2224
Sugu	Noormees	269	23,7	868	76,3	1137
	Tütarlaps	277	25,5	810	74,5	1087
Rahvus	Eestlane	420	23,7	1352	76,3	1772
	Muu rahvus	126	27,9	326	72,1	452
Asulatüüp	Linn	334	25,3	987	74,7	1321
	Maapiirkond	212	23,5	691	76,5	903
Piirkond	Harjumaa	273	25,8	784	74,2	1057
	Ida-Virumaa	56	28,7	139	71,3	195
	Muu Eesti	217	22,3	755	77,7	972
10.–12. klass (16–18)		767	55,3	618	44,7	1385
Sugu	Noormees	329	54,6	274	45,4	603
	Tütarlaps	438	56,0	344	44,0	782
Rahvus	Eestlane	587	55,7	466	44,3	1053
	Muu rahvus	180	54,2	152	45,8	332
Asulatüüp	Linn	436	57,3	325	42,7	761
	Maapiirkond	331	53,0	293	47,0	624
Piirkond	Harjumaa	389	58,3	278	41,7	667
	Ida-Virumaa	55	50,9	53	49,1	108
	Muu Eesti	323	53,0	287	47,0	610
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		1283	35,6	2326	64,4	3609
Sugu	Noormees	587	33,6	1160	66,4	1747
	Tütarlaps	696	37,4	1166	62,6	1862
Rahvus	Eestlane	984	34,8	1844	65,2	2828
	Muu rahvus	299	38,3	482	61,7	781
Asulatüüp	Linn	754	36,1	1332	63,9	2086
	Maapiirkond	529	34,7	994	65,3	1523
Piirkond	Harjumaa	647	37,5	1077	62,5	1724
	Ida-Virumaa	109	35,9	195	64,1	304
	Muu Eesti	527	33,3	1054	66,7	1581
KUTSEKOOL (16–18)		844	62,2	512	37,8	1356
Sugu	Noormees	578	60,0	386	40,0	964
	Tütarlaps	266	67,9	126	32,1	392
Rahvus	Eestlane	635	61,5	398	38,5	1033
	Muu rahvus	209	64,7	114	35,3	323
Asulatüüp	Linn	566	62,7	337	37,3	903
	Maapiirkond	278	61,4	175	38,6	453
Piirkond	Harjumaa	309	61,2	196	38,8	505
	Ida-Virumaa	124	64,2	69	35,8	193
	Muu Eesti	411	62,5	247	37,5	658
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		1573	57,4	1168	42,6	2741
Sugu	Noormees	806	56,8	614	43,2	1420
	Tütarlaps	767	58,1	554	41,9	1321
Rahvus	Eestlane	1200	57,4	889	42,6	2089
	Muu rahvus	373	57,2	279	42,8	652
Asulatüüp	Linn	945	59,1	654	40,9	1599
	Maapiirkond	628	55,0	514	45,0	1142
Piirkond	Harjumaa	732	59,0	508	41,0	1240
	Ida-Virumaa	142	56,1	111	43,9	253
	Muu Eesti	699	56,0	549	44,0	1248
NOORED KOKKU (14–18)		1939	39,1	3026	60,9	4965
Sugu	Noormees	980	38,4	1574	61,6	2554
	Tütarlaps	959	39,8	1452	60,2	2411
Rahvus	Eestlane	1484	38,2	2396	61,8	3880
	Muu rahvus	455	41,9	630	58,1	1085
Asulatüüp	Linn	1172	40,1	1754	59,9	2926
	Maapiirkond	767	37,6	1272	62,4	2039
Piirkond	Harjumaa	926	40,1	1384	59,9	2310
	Ida-Virumaa	183	41,1	262	58,9	445
	Muu Eesti	830	37,6	1380	62,4	2210

Tabel 68. Riiete alt või alasti erutavate hellituste kogemine elu jooksul (kaalutud andmed)

		On kogenud erutavaid hellitusi		Ei ole kogenud erutavaid hellitusi		Kokku
		n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		382	17,2	1842	82,8	2224
Sugu	Noormees	207	18,2	930	81,8	1137
	Tütarlaps	175	16,1	912	83,9	1087
Rahvus	Eestlane	286	16,1	1486	83,9	1772
	Muu rahvus	96	21,2	356	78,8	452
Asulatüüp	Linn	233	17,6	1088	82,4	1321
	Maapiirkond	149	16,5	754	83,5	903
Piirkond	Harjumaa	191	18,1	866	81,9	1057
	Ida-Virumaa	35	18,0	160	82,0	195
	Muu Eesti	156	16,0	816	84,0	972
10.–12. klass (16–18)		614	44,4	771	55,6	1385
Sugu	Noormees	254	42,1	349	57,9	603
	Tütarlaps	360	46,0	422	54,0	782
Rahvus	Eestlane	458	43,5	595	56,5	1053
	Muu rahvus	156	47,1	176	52,9	332
Asulatüüp	Linn	346	45,5	415	54,5	761
	Maapiirkond	268	42,9	356	57,1	624
Piirkond	Harjumaa	306	45,9	361	54,1	667
	Ida-Virumaa	44	40,7	64	59,3	108
	Muu Eesti	264	43,3	346	56,7	610
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		971	26,9	2638	73,1	3609
Sugu	Noormees	453	25,9	1294	74,1	1747
	Tütarlaps	518	27,8	1344	72,2	1862
Rahvus	Eestlane	725	25,6	2103	74,4	2828
	Muu rahvus	246	31,5	535	68,5	781
Asulatüüp	Linn	565	27,1	1521	72,9	2086
	Maapiirkond	406	26,7	1117	73,3	1523
Piirkond	Harjumaa	485	28,1	1239	71,9	1724
	Ida-Virumaa	78	25,7	226	74,3	304
	Muu Eesti	408	25,8	1173	74,2	1581
KUTSEKOOL (16–18)		791	58,3	565	41,7	1356
Sugu	Noormees	542	56,2	422	43,8	964
	Tütarlaps	249	63,5	143	36,5	392
Rahvus	Eestlane	598	57,9	435	42,1	1033
	Muu rahvus	193	59,8	130	40,2	323
Asulatüüp	Linn	524	58,0	379	42,0	903
	Maapiirkond	267	58,9	186	41,1	453
Piirkond	Harjumaa	291	57,6	214	42,4	505
	Ida-Virumaa	116	60,1	77	39,9	193
	Muu Eesti	384	58,4	274	41,6	658
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		1329	48,5	1412	51,5	2741
Sugu	Noormees	680	47,9	740	52,1	1420
	Tütarlaps	649	49,1	672	50,9	1321
Rahvus	Eestlane	998	47,8	1091	52,2	2089
	Muu rahvus	331	50,8	321	49,2	652
Asulatüüp	Linn	794	49,7	805	50,3	1599
	Maapiirkond	535	46,8	607	53,2	1142
Piirkond	Harjumaa	606	48,9	634	51,1	1240
	Ida-Virumaa	123	48,6	130	51,4	253
	Muu Eesti	600	48,1	648	51,9	1248
NOORED KOKKU (14–18)		1540	31,0	3425	69,0	4965
Sugu	Noormees	802	31,4	1752	68,6	2554
	Tütarlaps	738	30,6	1673	69,4	2411
Rahvus	Eestlane	1155	29,8	2725	70,2	3880
	Muu rahvus	385	35,5	700	64,5	1085
Asulatüüp	Linn	926	31,6	2000	68,4	2926
	Maapiirkond	614	30,1	1425	69,9	2039
Piirkond	Harjumaa	723	31,3	1587	68,7	2310
	Ida-Virumaa	143	32,1	302	67,9	445
	Muu Eesti	674	30,5	1536	69,5	2210

Tabel 69. Seksuaalvahekorra kogemine elu jooksul (kaalutud andmed)

		On seksuaalvahekorras olnud		Ei ole seksuaalvahekorras olnud		Kokku
		n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		189	8,5	2035	91,5	2224
Sugu	Noormees	97	8,5	1040	91,5	1137
	Tütarlaps	92	8,5	995	91,5	1087
Rahvus	Eestlane	145	8,2	1627	91,8	1772
	Muu rahvus	44	9,7	408	90,3	452
Asulatüüp	Linn	125	9,5	1196	90,5	1321
	Maapiirkond	64	7,1	839	92,9	903
Piirkond	Harjumaa	85	8,0	972	92,0	1057
	Ida-Virumaa	20	10,3	175	89,7	195
	Muu Eesti	84	8,6	888	97,2	972
10.–12. klass (16–18)		461	33,3	924	66,7	1385
Sugu	Noormees	190	31,5	413	68,5	603
	Tütarlaps	271	34,7	511	65,3	782
Rahvus	Eestlane	346	32,9	707	67,1	1053
	Muu rahvus	115	34,6	217	65,4	332
Asulatüüp	Linn	252	33,1	509	66,9	761
	Maapiirkond	209	33,5	415	66,5	624
Piirkond	Harjumaa	228	34,2	439	65,8	667
	Ida-Virumaa	31	28,7	77	71,3	108
	Muu Eesti	202	33,1	408	66,9	610
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		627	17,4	2982	82,6	3609
Sugu	Noormees	278	15,9	1469	84,1	1747
	Tütarlaps	349	18,7	1513	81,3	1862
Rahvus	Eestlane	474	16,8	2354	83,2	2828
	Muu rahvus	153	19,6	628	80,4	781
Asulatüüp	Linn	365	17,5	1721	82,5	2086
	Maapiirkond	262	17,2	1261	82,8	1523
Piirkond	Harjumaa	301	17,5	1423	82,5	1724
	Ida-Virumaa	50	16,4	254	83,6	304
	Muu Eesti	276	17,5	1305	82,5	1581
KUTSEKOOL (16–18)		693	51,1	663	48,9	1356
Sugu	Noormees	461	47,8	503	52,2	964
	Tütarlaps	232	59,2	160	40,8	392
Rahvus	Eestlane	515	49,9	518	50,1	1033
	Muu rahvus	178	55,1	145	44,9	323
Asulatüüp	Linn	459	50,8	444	49,2	903
	Maapiirkond	234	51,7	219	48,3	453
Piirkond	Harjumaa	262	51,9	243	48,1	505
	Ida-Virumaa	107	55,4	86	44,6	193
	Muu Eesti	324	49,2	334	50,8	658
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		1057	38,6	1684	61,4	2741
Sugu	Noormees	542	38,2	878	61,8	1420
	Tütarlaps	515	39,0	806	61,0	1321
Rahvus	Eestlane	792	37,9	1297	62,1	2089
	Muu rahvus	265	40,6	387	59,4	652
Asulatüüp	Linn	624	39,0	975	61,0	1599
	Maapiirkond	433	37,9	709	62,1	1142
Piirkond	Harjumaa	478	38,6	761	61,4	1239
	Ida-Virumaa	101	39,8	153	60,2	254
	Muu Eesti	478	38,3	770	61,7	1248
NOORED KOKKU (14–18)		1081	21,8	3884	78,2	4965
Sugu	Noormees	555	21,7	1999	78,3	2554
	Tütarlaps	526	21,8	1885	78,2	2411
Rahvus	Eestlane	815	21,0	3065	79,0	3880
	Muu rahvus	267	24,6	818	75,4	1085
Asulatüüp	Linn	655	22,4	2271	77,6	2926
	Maapiirkond	426	20,9	1613	79,1	2039
Piirkond	Harjumaa	489	21,2	1821	78,8	2310
	Ida-Virumaa	105	23,5	341	76,5	446
	Muu Eesti	487	22,0	1722	78,0	2209

Tabel 70. Vanus esimese seksuaalvahekorra ajal (% elu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest; kaalutud andmed)

		< 14		14–15		> 15		Kokku
		n	%	n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		54	29,1	128	69,1	3*	1,8	185
Sugu	Noormees	26	27,7	65	69,1	3	3,2	94
	Tütarlaps	28	30,8	63	69,2	–	–	91
Rahvus	Eestlane	39	27,7	100	70,9	2	1,4	141
	Muu rahvus	15	34,1	28	63,6	1	2,3	44
Asulatüüp	Linn	32	26,4	86	71,1	3	2,5	121
	Maapiirkond	22	34,4	42	65,6	–	–	64
Piirkond	Harjumaa	22	26,2	61	72,6	1	1,2	84
	Ida-Virumaa	4		13		1		18
	Muu Eesti	28	33,7	54	65,1	1	1,2	83
10.–12. klass (16–18)		18	3,9	170	36,8	273	59,3	461
Sugu	Noormees	11	5,8	57	30,0	122	64,2	190
	Tütarlaps	7	2,6	113	41,7	151	55,7	271
Rahvus	Eestlane	12	3,5	133	38,4	201	58,1	346
	Muu rahvus	6	5,2	37	32,2	72	62,6	115
Asulatüüp	Linn	10	4,0	87	34,5	155	61,5	252
	Maapiirkond	8	3,8	83	39,7	118	56,5	209
Piirkond	Harjumaa	13	5,7	73	32,0	142	62,3	228
	Ida-Virumaa	3	9,4	14	43,7	15	46,9	31
	Muu Eesti	2	1,0	82	40,8	117	58,2	202
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		73	11,7	292	46,8	258	41,5	623
Sugu	Noormees	37	13,5	121	44,0	117	42,5	275
	Tütarlaps	36	10,4	171	49,1	141	40,5	348
Rahvus	Eestlane	52	11,1	229	48,7	189	40,2	470
	Muu rahvus	21	13,7	63	41,2	69	45,1	153
Asulatüüp	Linn	43	11,9	171	47,2	148	40,9	362
	Maapiirkond	30	11,5	121	46,4	110	42,1	261
Piirkond	Harjumaa	35	11,7	132	44,0	133	44,3	300
	Ida-Virumaa	7	14,6	26	54,2	15	31,2	48
	Muu Eesti	31	11,3	134	48,7	110	40,0	275
KUTSEKOOL (16–18)		72	10,5	290	42,1	326	47,4	688
Sugu	Noormees	49	10,7	190	41,7	217	47,6	456
	Tütarlaps	23	9,9	100	43,1	109	47,0	232
Rahvus	Eestlane	51	10,0	222	43,4	238	46,6	511
	Muu rahvus	21	11,9	68	38,4	88	49,7	177
Asulatüüp	Linn	45	9,9	190	41,9	219	48,2	454
	Maapiirkond	27	11,6	100	42,7	107	45,7	234
Piirkond	Harjumaa	25	9,6	108	41,4	128	49,0	261
	Ida-Virumaa	12	11,3	45	42,5	49	46,2	106
	Muu Eesti	35	10,9	137	42,7	149	46,4	321
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		68	6,4	410	38,9	576	54,7	1054
Sugu	Noormees	44	8,2	195	36,2	300	55,6	539
	Tütarlaps	24	4,7	215	41,7	276	53,6	515
Rahvus	Eestlane	47	6,0	319	40,4	423	53,6	789
	Muu rahvus	21	7,9	91	34,3	153	57,8	265
Asulatüüp	Linn	41	6,6	234	37,6	347	55,8	622
	Maapiirkond	27	6,3	176	40,7	229	53,0	432
Piirkond	Harjumaa	33	6,9	169	35,4	276	57,7	478
	Ida-Virumaa	10	10,1	43	43,4	46	46,5	99
	Muu Eesti	25	5,2	198	41,5	254	53,3	477
NOORED KOKKU (14–18)		122	11,3	488	45,4	465	43,3	1075
Sugu	Noormees	68	12,4	237	43,2	244	44,4	549
	Tütarlaps	54	10,3	251	47,7	221	42,0	526
Rahvus	Eestlane	87	10,8	381	47,1	341	42,1	809
	Muu rahvus	35	13,2	107	40,2	124	46,6	266
Asulatüüp	Linn	73	11,2	295	45,4	282	43,4	650
	Maapiirkond	49	11,5	193	45,4	183	43,1	425
Piirkond	Harjumaa	53	10,9	211	43,4	222	45,7	486
	Ida-Virumaa	14	13,5	51	49,0	39	37,5	104
	Muu Eesti	55	11,3	226	46,6	204	42,1	485

* Selles uuringus on 7.–9. klassi rühmas väikese osakaaluga esindatud üle 15-aastased, vt aruandest lk 57.

Tabel 71. Seksuaalvahekordade arv elu jooksul (% elu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest; kaalutud andmed)

		Üks kord		Kaks kuni kümme korda		Rohkem kui kümme korda		Kokku
		n	%	n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		39	21,3	77	41,6	69	37,1	185
Sugu	Noormees	25	26,6	37	41,5	30	31,9	94
	Tütarlaps	14	15,4	38	41,7	39	42,9	91
Rahvus	Eestlane	28	19,5	63	44,1	52	36,4	143
	Muu rahvus	11	26,2	14	33,3	17	40,5	42
Asulatüüp	Linn	26	21,3	43	32,3	53	43,4	122
	Maapiirkond	13	20,6	34	54,0	16	25,4	63
Piirkond	Harjumaa	17	20,7	36	43,9	29	35,4	82
	Ida-Virumaa	2		6		11		19
	Muu Eesti	20	23,8	35	41,7	29	34,5	84
10.–12. klass (16–18)		68	14,8	141	30,7	249	54,4	458
Sugu	Noormees	32	16,9	66	34,9	91	48,2	189
	Tütarlaps	36	13,4	75	27,9	157	58,7	269
Rahvus	Eestlane	49	14,2	98	28,3	199	57,5	346
	Muu rahvus	19	17,0	43	38,4	50	44,6	112
Asulatüüp	Linn	41	16,4	71	28,4	138	55,2	250
	Maapiirkond	27	13,0	70	33,6	111	53,4	208
Piirkond	Harjumaa	42	18,7	70	31,1	113	50,2	225
	Ida-Virumaa	6	20,0	8	26,7	16	53,3	30
	Muu Eesti	20	9,9	63	31,0	120	59,1	203
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		105	16,9	211	34,1	304	49,0	620
Sugu	Noormees	56	20,4	102	37,1	117	42,5	275
	Tütarlaps	49	14,2	109	31,6	187	54,2	345
Rahvus	Eestlane	77	16,3	156	33,1	239	50,6	472
	Muu rahvus	28	18,9	55	37,2	65	43,9	148
Asulatüüp	Linn	66	18,3	110	30,6	184	51,1	360
	Maapiirkond	39	15,0	101	38,8	120	46,2	260
Piirkond	Harjumaa	57	19,3	102	34,6	136	46,1	295
	Ida-Virumaa	9	18,4	14	28,6	26	53,0	49
	Muu Eesti	39	14,1	95	34,4	142	51,5	276
KUTSEKOOL (16–18)		86	12,5	241	34,9	363	52,6	690
Sugu	Noormees	57	12,4	171	37,3	230	50,2	458
	Tütarlaps	29	12,5	70	30,2	133	57,3	232
Rahvus	Eestlane	63	12,3	177	34,5	273	53,2	513
	Muu rahvus	23	13,0	64	36,2	90	50,8	177
Asulatüüp	Linn	60	13,1	152	33,3	245	53,6	457
	Maapiirkond	26	11,2	89	38,2	118	50,6	233
Piirkond	Harjumaa	37	14,2	92	35,2	132	50,6	261
	Ida-Virumaa	17	16,0	38	35,9	51	48,1	106
	Muu Eesti	32	9,9	111	34,4	180	55,7	323
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		146	13,9	340	32,4	565	53,7	1051
Sugu	Noormees	78	14,5	194	36,0	267	49,5	538
	Tütarlaps	68	13,3	146	28,5	298	58,2	512
Rahvus	Eestlane	106	13,4	242	30,6	442	56,0	790
	Muu rahvus	40	15,3	98	37,6	123	47,1	261
Asulatüüp	Linn	92	14,8	189	30,4	340	54,8	621
	Maapiirkond	54	12,6	151	35,1	225	52,3	430
Piirkond	Harjumaa	81	17,1	155	32,7	238	50,2	474
	Ida-Virumaa	18	18,2	31	31,3	50	50,5	99
	Muu Eesti	47	9,8	155	32,4	276	57,8	478
NOORED KOKKU (14–18)		166	15,5	368	34,4	538	50,1	1072
Sugu	Noormees	94	17,1	204	37,2	251	45,7	549
	Tütarlaps	72	13,8	164	31,3	287	54,9	523
Rahvus	Eestlane	121	14,9	272	33,6	418	51,5	811
	Muu rahvus	45	17,2	96	36,8	120	46,0	261
Asulatüüp	Linn	107	16,5	205	31,5	338	52,0	650
	Maapiirkond	59	14,0	163	38,6	200	47,4	422
Piirkond	Harjumaa	86	17,8	168	34,9	228	47,3	482
	Ida-Virumaa	18	17,5	32	31,1	53	51,5	103
	Muu Eesti	62	12,7	168	34,5	257	52,8	487

Tabel 72. Seksuaalvahekorra kogemus viimase 12 kuu jooksul (kaalutud andmed)

		On seksuaalvahekorras olnud		Ei ole seksuaalvahekorras olnud		Kokku
		n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		153	6,9	2071	93,1	2224
Sugu	Noormees	81	7,1	1056	92,9	1137
	Tütarlaps	72	6,6	1015	93,4	1087
Rahvus	Eestlane	119	6,7	1653	93,3	1772
	Muu rahvus	34	7,5	418	92,5	452
Asulatüüp	Linn	102	7,7	1219	92,3	1321
	Maapiirkond	51	5,6	852	94,4	903
Piirkond	Harjumaa	67	6,3	990	93,7	1057
	Ida-Virumaa	15	7,7	180	92,3	195
	Muu Eesti	71	7,3	901	92,7	972
10.–12. klass (16–18)		404	29,2	981	70,8	1385
Sugu	Noormees	157	26,0	446	74,0	603
	Tütarlaps	247	31,6	535	68,4	782
Rahvus	Eestlane	300	28,5	753	71,5	1053
	Muu rahvus	104	31,3	228	68,7	332
Asulatüüp	Linn	218	28,6	543	71,4	761
	Maapiirkond	186	29,8	438	70,2	624
Piirkond	Harjumaa	197	29,5	470	70,5	667
	Ida-Virumaa	26	24,1	82	75,9	108
	Muu Eesti	181	29,7	429	70,3	610
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		537	14,9	3072	85,1	3609
Sugu	Noormees	230	13,2	1517	86,8	1747
	Tütarlaps	307	16,5	1555	83,5	1862
Rahvus	Eestlane	404	14,3	2424	85,7	2828
	Muu rahvus	133	17,0	648	83,0	781
Asulatüüp	Linn	310	14,9	1776	85,1	2086
	Maapiirkond	227	14,9	1296	85,1	1523
Piirkond	Harjumaa	254	17,7	1470	85,3	1724
	Ida-Virumaa	40	13,2	264	86,8	304
	Muu Eesti	243	15,4	1338	84,6	1581
KUTSEKOOL (16–18)		577	42,6	779	57,4	1356
Sugu	Noormees	368	38,2	596	61,8	964
	Tütarlaps	209	53,3	183	46,7	392
Rahvus	Eestlane	422	40,9	611	59,1	1033
	Muu rahvus	155	48,0	168	52,0	323
Asulatüüp	Linn	391	43,3	512	56,7	903
	Maapiirkond	186	41,1	267	58,9	453
Piirkond	Harjumaa	218	43,2	287	56,8	505
	Ida-Virumaa	94	48,7	99	51,3	193
	Muu Eesti	265	40,3	393	59,7	658
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		908	33,1	1833	66,9	2741
Sugu	Noormees	439	30,9	981	69,1	1420
	Tütarlaps	469	35,5	852	64,5	1321
Rahvus	Eestlane	672	32,2	1416	67,8	2088
	Muu rahvus	236	36,1	417	63,9	653
Asulatüüp	Linn	537	33,6	1062	66,4	1599
	Maapiirkond	371	32,5	771	67,5	1142
Piirkond	Harjumaa	409	33,0	831	67,0	1240
	Ida-Virumaa	86	34,0	167	66,0	253
	Muu Eesti	413	33,1	835	66,9	1248
NOORED KOKKU (14–18)		918	18,5	4047	81,5	4965
Sugu	Noormees	452	17,7	2101	82,3	2553
	Tütarlaps	466	19,3	1946	80,7	2412
Rahvus	Eestlane	687	17,7	3193	82,3	3880
	Muu rahvus	231	21,3	854	78,7	1085
Asulatüüp	Linn	557	19,0	2369	81,0	2926
	Maapiirkond	361	17,7	1678	82,3	2039
Piirkond	Harjumaa	411	17,8	1899	82,2	2310
	Ida-Virumaa	88	19,8	357	80,2	445
	Muu Eesti	419	19,0	1791	81,0	2210

Tabel 73. Seksuaalpartnerite arv elu jooksul (% elu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest; kaalutud andmed)

		Üks partner		Kaks partnerit		Kolm partnerit ja rohkem		Kokku
		n	%	n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		118	62,6	31	16,4	39	21,0	188
Sugu	Noormees	56	59,0	16	16,8	23	24,2	95
	Tütarlaps	62	66,7	15	16,1	16	17,2	93
Rahvus	Eestlane	88	60,7	26	17,9	31	21,4	145
	Muu rahvus	30	69,8	5	11,6	8	18,6	43
Asulatüüp	Linn	78	62,4	23	18,4	24	19,2	125
	Maapiirkond	40	63,5	8	12,7	15	23,8	63
Piirkond	Harjumaa	54	62,8	10	11,6	22	25,6	86
	Ida-Virumaa	13		3		2		18
	Muu Eesti	51	60,7	18	21,4	15	17,9	84
10.–12. klass (16–18)		262	56,9	77	16,8	121	26,3	460
Sugu	Noormees	119	63,0	31	16,4	39	20,6	189
	Tütarlaps	143	52,8	46	17,0	82	30,2	271
Rahvus	Eestlane	196	56,8	60	17,4	89	25,8	345
	Muu rahvus	66	57,4	17	14,8	32	27,8	115
Asulatüüp	Linn	149	59,4	45	17,9	57	22,7	251
	Maapiirkond	113	54,1	32	15,3	64	30,6	209
Piirkond	Harjumaa	227	57,3	37	16,3	60	26,4	227
	Ida-Virumaa	17	54,9	5	16,1	9	29,0	31
	Muu Eesti	115	56,9	35	17,3	52	25,8	202
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		367	58,7	104	16,7	154	24,6	625
Sugu	Noormees	170	61,4	46	16,6	61	22,0	277
	Tütarlaps	197	56,6	58	16,7	93	26,7	348
Rahvus	Eestlane	275	58,0	83	17,5	116	24,5	474
	Muu rahvus	92	60,9	21	13,9	38	25,2	151
Asulatüüp	Linn	219	60,3	66	18,2	78	21,5	363
	Maapiirkond	148	56,5	38	14,5	76	29,0	262
Piirkond	Harjumaa	177	59,0	45	15,0	78	26,0	300
	Ida-Virumaa	30	61,2	8	16,3	11	22,5	49
	Muu Eesti	160	58,0	51	18,5	65	23,5	276
KUTSEKOOL (16–18)		274	39,7	143	20,7	273	39,6	690
Sugu	Noormees	183	40,0	89	19,4	186	40,6	458
	Tütarlaps	91	39,2	54	23,3	87	37,5	232
Rahvus	Eestlane	208	40,5	100	19,4	206	40,1	514
	Muu rahvus	66	37,5	43	24,4	67	38,1	176
Asulatüüp	Linn	181	39,6	102	22,3	174	38,1	457
	Maapiirkond	93	39,9	41	17,6	99	42,5	233
Piirkond	Harjumaa	94	36,1	61	23,5	105	40,4	260
	Ida-Virumaa	47	43,9	23	21,5	37	34,6	107
	Muu Eesti	133	41,2	59	18,3	131	40,5	323
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		528	50,1	193	18,4	332	31,5	1053
Sugu	Noormees	275	51,1	97	18,0	166	30,9	538
	Tütarlaps	253	49,1	96	18,7	166	32,2	515
Rahvus	Eestlane	398	50,4	144	18,2	248	31,4	790
	Muu rahvus	130	49,4	49	18,6	84	32,0	263
Asulatüüp	Linn	314	50,5	124	20,0	183	29,5	621
	Maapiirkond	214	49,5	69	16,0	149	34,5	432
Piirkond	Harjumaa	238	50,1	89	18,7	148	31,2	475
	Ida-Virumaa	49	48,5	20	19,8	32	31,7	101
	Muu Eesti	241	50,5	84	17,6	152	31,9	477
NOORED KOKKU (14–18)		569	52,9	193	17,9	315	29,2	1077
Sugu	Noormees	290	52,6	98	17,8	163	29,6	551
	Tütarlaps	279	53,0	95	18,1	152	28,9	526
Rahvus	Eestlane	428	52,6	148	18,2	238	29,2	814
	Muu rahvus	141	53,6	45	17,1	77	29,3	263
Asulatüüp	Linn	347	53,3	128	19,7	176	27,0	651
	Maapiirkond	222	52,1	65	15,3	139	32,6	426
Piirkond	Harjumaa	258	52,9	84	17,2	146	29,9	488
	Ida-Virumaa	55	53,9	19	18,6	28	27,5	102
	Muu Eesti	256	52,6	90	18,5	141	28,9	487

Tabel 74. Seksuaalpartnerite arv viimase 12 kuu jooksul
(% viimase 12 kuu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest; kaalutud andmed)

		Üks partner		Kaks partnerit ja rohkem		Kokku
		n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		112	73,6	40	26,4	152
Sugu	Noormees	54	67,5	26	32,5	80
	Tütarlaps	58	80,6	14	19,4	72
Rahvus	Eestlane	83	69,7	36	30,3	119
	Muu rahvus	29	87,9	4	12,1	33
Asulatüüp	Linn	76	75,2	25	24,8	101
	Maapiirkond	36	70,6	15	29,4	51
Piirkond	Harjumaa	49	73,1	18	26,9	67
	Ida-Virumaa	10		4		14
	Muu Eesti	53	74,6	18	25,4	71
10.–12. klass (16–18)		289	71,5	115	28,5	404
Sugu	Noormees	119	75,8	38	24,2	157
	Tütarlaps	170	68,8	77	31,2	247
Rahvus	Eestlane	213	71,0	87	29,0	300
	Muu rahvus	76	73,1	28	26,9	104
Asulatüüp	Linn	163	74,8	55	25,2	218
	Maapiirkond	126	67,7	60	32,3	186
Piirkond	Harjumaa	138	70,1	59	29,9	197
	Ida-Virumaa	16	61,5	10	38,5	26
	Muu Eesti	135	74,6	46	25,4	181
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		387	72,2	149	27,8	536
Sugu	Noormees	167	72,9	62	27,1	229
	Tütarlaps	220	71,7	87	28,3	307
Rahvus	Eestlane	285	70,5	119	29,5	404
	Muu rahvus	102	77,3	30	22,7	132
Asulatüüp	Linn	231	74,8	78	25,2	309
	Maapiirkond	156	68,7	71	31,3	227
Piirkond	Harjumaa	181	71,3	73	28,7	254
	Ida-Virumaa	26	66,7	13	33,3	39
	Muu Eesti	180	74,1	63	25,9	243
KUTSEKOOL (16–18)		361	62,7	215	37,3	576
Sugu	Noormees	222	60,5	145	39,5	367
	Tütarlaps	139	66,5	70	33,5	209
Rahvus	Eestlane	271	64,2	151	35,8	422
	Muu rahvus	90	58,4	64	41,6	154
Asulatüüp	Linn	244	62,6	146	37,4	390
	Maapiirkond	117	62,9	69	37,1	186
Piirkond	Harjumaa	125	57,6	92	42,4	217
	Ida-Virumaa	64	68,1	30	31,9	94
	Muu Eesti	172	64,9	93	35,1	265
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		619	68,2	289	31,8	908
Sugu	Noormees	299	68,1	140	31,9	439
	Tütarlaps	320	68,2	149	31,8	469
Rahvus	Eestlane	460	68,4	213	31,6	673
	Muu rahvus	159	67,7	76	32,3	235
Asulatüüp	Linn	372	69,3	165	30,7	537
	Maapiirkond	247	66,6	124	33,4	371
Piirkond	Harjumaa	270	66,0	139	34,0	409
	Ida-Virumaa	57	66,3	29	33,7	86
	Muu Eesti	292	70,7	121	29,3	413
NOORED KOKKU (14–18)		635	69,3	281	30,7	916
Sugu	Noormees	306	68,0	144	32,0	450
	Tütarlaps	329	70,6	137	29,4	466
Rahvus	Eestlane	472	68,7	215	31,3	687
	Muu rahvus	163	71,2	66	28,8	229
Asulatüüp	Linn	392	70,6	163	29,4	555
	Maapiirkond	243	67,3	118	32,7	361
Piirkond	Harjumaa	278	67,6	133	32,4	411
	Ida-Virumaa	58	66,7	29	33,3	87
	Muu Eesti	299	71,5	119	28,5	418

Tabel 75. Seksuaalvahekord püsipartneriga viimase 12 kuu jooksul
(% viimase 12 kuu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest; kaalutud andmed)

		On püsipartneriga seksuaalvahekorras olnud		Ei ole püsipartneriga seksuaalvahekorras olnud		Kokku
		n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		106	69,3	47	30,7	153
Sugu	Noormees	53	65,4	28	34,6	81
	Tütarlaps	53	73,6	19	26,4	72
Rahvus	Eestlane	78	65,5	41	34,5	119
	Muu rahvus	28	82,4	6	17,6	34
Asulatüüp	Linn	78	76,5	24	23,5	102
	Maapiirkond	28	54,9	23	45,1	51
Piirkond	Harjumaa	47	70,1	20	29,9	67
	Ida-Virumaa	11		4		15
	Muu Eesti	48	67,6	23	32,4	71
10.–12. klass (16–18)		321	79,5	83	20,5	404
Sugu	Noormees	115	73,7	41	26,3	156
	Tütarlaps	206	83,1	42	16,9	248
Rahvus	Eestlane	237	79,0	63	21,0	300
	Muu rahvus	84	80,8	20	19,2	104
Asulatüüp	Linn	180	82,6	38	17,4	218
	Maapiirkond	141	75,8	45	24,2	186
Piirkond	Harjumaa	154	78,2	43	21,8	197
	Ida-Virumaa	20	76,9	6	23,1	26
	Muu Eesti	147	81,2	34	18,8	181
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		411	76,5	126	23,5	537
Sugu	Noormees	163	70,9	67	29,1	230
	Tütarlaps	248	80,8	59	19,2	307
Rahvus	Eestlane	303	75,0	101	25,0	404
	Muu rahvus	108	81,2	25	18,8	133
Asulatüüp	Linn	250	80,6	60	19,4	310
	Maapiirkond	161	70,9	66	29,1	227
Piirkond	Harjumaa	193	76,0	61	24,0	254
	Ida-Virumaa	30	75,0	10	25,0	40
	Muu Eesti	188	77,4	55	22,6	243
KUTSEKOOL (16–18)		435	75,4	142	24,6	577
Sugu	Noormees	262	71,2	106	28,8	368
	Tütarlaps	173	82,8	36	17,2	209
Rahvus	Eestlane	307	72,7	115	27,3	422
	Muu rahvus	128	82,6	27	17,4	155
Asulatüüp	Linn	294	75,2	97	24,8	391
	Maapiirkond	141	75,8	45	24,2	186
Piirkond	Harjumaa	164	75,2	54	24,8	218
	Ida-Virumaa	76	80,9	18	19,1	94
	Muu Eesti	195	73,6	70	26,4	265
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		707	77,9	201	22,1	908
Sugu	Noormees	317	72,2	122	27,8	439
	Tütarlaps	390	83,2	79	16,8	469
Rahvus	Eestlane	515	76,6	157	23,4	672
	Muu rahvus	192	81,4	44	18,6	236
Asulatüüp	Linn	426	79,3	111	20,7	537
	Maapiirkond	281	75,7	90	24,3	371
Piirkond	Harjumaa	316	77,3	93	22,7	409
	Ida-Virumaa	68	79,1	18	20,9	86
	Muu Eesti	324	78,5	89	21,5	413
NOORED KOKKU (14–18)		699	76,2	219	23,8	918
Sugu	Noormees	320	70,8	132	29,2	452
	Tütarlaps	379	81,3	87	18,7	466
Rahvus	Eestlane	510	74,2	177	25,8	687
	Muu rahvus	189	81,8	42	18,2	231
Asulatüüp	Linn	438	78,6	119	21,4	557
	Maapiirkond	261	72,3	100	27,7	361
Piirkond	Harjumaa	311	75,7	100	24,3	411
	Ida-Virumaa	69	78,4	19	21,6	88
	Muu Eesti	319	76,1	100	23,9	419

Tabel 76. Seksuaalvahekord juhupartneriga viimase 12 kuu jooksul
(% viimase 12 kuu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest; kaalutud andmed)

		On juhupartneriga seksuaalvahekorras olnud		Ei ole juhupartneriga seksuaalvahekorras olnud		Kokku
		n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		41	27,0	112	73,0	153
Sugu	Noormees	27	33,3	54	66,7	81
	Tütarlaps	14	19,4	58	80,6	72
Rahvus	Eestlane	37	31,1	82	68,9	119
	Muu rahvus	4	11,8	30	88,2	34
Asulatüüp	Linn	24	23,5	78	76,5	102
	Maapiirkond	17	33,3	34	66,7	51
Piirkond	Harjumaa	19	28,4	48	71,6	67
	Ida-Virumaa	2		13		15
	Muu Eesti	20	28,2	51	71,8	71
10.–12. klass (16–18)		103	25,5	301	74,5	404
Sugu	Noormees	37	23,6	120	76,4	157
	Tütarlaps	66	26,7	181	73,3	247
Rahvus	Eestlane	83	27,7	217	72,3	300
	Muu rahvus	20	19,2	84	80,8	104
Asulatüüp	Linn	49	22,5	169	77,5	218
	Maapiirkond	54	29,0	132	71,0	186
Piirkond	Harjumaa	52	26,4	145	73,6	197
	Ida-Virumaa	6	23,1	20	76,9	26
	Muu Eesti	45	24,9	136	75,1	181
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		140	26,0	397	74,0	537
Sugu	Noormees	62	27,0	168	73,0	230
	Tütarlaps	78	25,4	229	74,6	307
Rahvus	Eestlane	117	28,9	288	71,1	405
	Muu rahvus	23	17,4	109	82,6	132
Asulatüüp	Linn	71	22,9	239	77,1	310
	Maapiirkond	69	30,4	158	69,6	227
Piirkond	Harjumaa	69	27,2	185	72,8	254
	Ida-Virumaa	8	20,0	32	80,0	40
	Muu Eesti	63	25,9	180	74,1	243
KUTSEKOOL (16–18)		176	30,5	401	69,5	577
Sugu	Noormees	128	34,8	240	65,2	368
	Tütarlaps	48	23,0	161	77,0	209
Rahvus	Eestlane	139	32,9	283	67,1	422
	Muu rahvus	37	23,9	118	76,1	155
Asulatüüp	Linn	113	28,9	278	71,1	391
	Maapiirkond	63	33,9	123	66,1	186
Piirkond	Harjumaa	75	34,4	143	65,6	218
	Ida-Virumaa	14	14,9	80	85,1	94
	Muu Eesti	87	32,8	178	67,2	265
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		251	27,6	657	72,4	908
Sugu	Noormees	129	29,4	311	70,6	439
	Tütarlaps	122	26,0	347	74,0	469
Rahvus	Eestlane	201	29,9	471	70,1	672
	Muu rahvus	50	21,2	186	78,8	236
Asulatüüp	Linn	138	25,7	399	74,3	537
	Maapiirkond	113	30,5	258	69,5	371
Piirkond	Harjumaa	119	29,1	290	70,9	409
	Ida-Virumaa	16	18,6	70	81,4	86
	Muu Eesti	116	28,1	297	71,9	413
NOORED KOKKU (14–18)		252	27,5	666	72,5	918
Sugu	Noormees	136	30,1	316	69,9	452
	Tütarlaps	116	24,9	350	75,1	466
Rahvus	Eestlane	207	30,1	480	69,9	687
	Muu rahvus	45	19,5	186	80,5	231
Asulatüüp	Linn	140	25,1	417	74,9	557
	Maapiirkond	112	31,0	249	69,0	361
Piirkond	Harjumaa	119	29,0	292	71,0	411
	Ida-Virumaa	15	17,0	73	83,0	88
	Muu Eesti	118	28,2	301	71,8	419

Tabel 77. Seksuaalpartneri tüüp viimase 12 kuu jooksul (% viimase 12 jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest; kaalutud andmed)

		Ainult püsipartner		Ainult juhupartner		Püsi- ja juhupartner		Kokku
		n	%	n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		91	68,4	26	19,6	16	12,0	133
Sugu	Noormees	44	62,0	18	25,3	9	12,7	71
	Tütarlaps	47	75,8	8	12,9	7	11,3	62
Rahvus	Eestlane	65	63,7	24	23,5	13	12,8	102
	Muu rahvus	26	83,9	2	6,4	3	9,7	31
Asulatüüp	Linn	67	73,6	13	14,3	11	12,1	91
	Maapiirkond	24	57,1	13	31,0	5	11,9	42
Piirkond	Harjumaa	40	67,8	11	18,6	8	13,6	59
	Ida-Virumaa	9		1		2		12
	Muu Eesti	42	67,7	14	22,6	6	9,7	62
10.–12. klass (16–18)		278	72,8	60	15,7	44	11,5	382
Sugu	Noormees	106	74,1	28	19,6	9	6,3	143
	Tütarlaps	172	72,0	32	13,4	35	14,6	239
Rahvus	Eestlane	201	70,5	47	16,5	37	13,0	285
	Muu rahvus	77	79,4	13	13,4	7	7,2	97
Asulatüüp	Linn	158	76,0	27	13,0	23	11,0	208
	Maapiirkond	120	68,9	33	19,0	21	12,1	174
Piirkond	Harjumaa	134	71,3	33	17,5	21	11,2	188
	Ida-Virumaa	17	77,3	3	13,6	2	9,1	22
	Muu Eesti	127	73,8	24	14,0	21	12,2	172
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		354	71,7	83	16,8	57	11,5	494
Sugu	Noormees	145	70,0	44	21,3	18	8,7	207
	Tütarlaps	209	72,8	39	13,6	39	13,6	287
Rahvus	Eestlane	256	68,8	69	18,6	47	12,6	372
	Muu rahvus	98	80,3	14	11,5	10	8,2	122
Asulatüüp	Linn	217	75,1	39	13,5	33	11,4	289
	Maapiirkond	137	66,8	44	21,5	24	11,7	205
Piirkond	Harjumaa	167	70,8	42	17,8	27	11,4	236
	Ida-Virumaa	26	76,4	4	11,8	4	11,8	34
	Muu Eesti	161	71,9	37	16,5	26	11,6	224
KUTSEKOOL (16–18)		351	66,6	92	17,5	84	15,9	527
Sugu	Noormees	206	61,7	72	21,5	56	16,8	334
	Tütarlaps	145	75,1	20	10,4	28	14,5	193
Rahvus	Eestlane	246	63,9	78	20,3	61	15,8	385
	Muu rahvus	105	73,9	14	9,9	23	16,2	142
Asulatüüp	Linn	243	68,3	62	17,4	51	14,3	356
	Maapiirkond	108	63,2	30	17,5	33	19,3	171
Piirkond	Harjumaa	129	63,2	40	19,6	35	17,2	204
	Ida-Virumaa	69	83,2	7	8,4	7	8,4	83
	Muu Eesti	153	63,7	45	18,8	42	17,5	240
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		596	70,4	140	16,5	111	13,1	847
Sugu	Noormees	272	67,8	83	20,7	46	11,5	401
	Tütarlaps	324	72,6	57	12,8	65	14,6	446
Rahvus	Eestlane	428	68,1	114	18,1	87	13,8	629
	Muu rahvus	168	77,1	26	11,9	24	11,0	218
Asulatüüp	Linn	363	72,4	76	15,2	62	12,4	501
	Maapiirkond	233	67,3	64	18,5	49	14,2	346
Piirkond	Harjumaa	266	68,9	71	18,4	49	12,7	386
	Ida-Virumaa	61	80,3	8	10,5	7	9,2	76
	Muu Eesti	269	69,9	61	15,8	55	14,3	385
NOORED KOKKU (14–18)		591	70,1	144	17,1	108	12,8	843
Sugu	Noormees	273	66,7	88	21,6	48	11,7	409
	Tütarlaps	318	73,3	56	12,9	60	13,8	434
Rahvus	Eestlane	424	67,2	121	19,2	86	13,6	631
	Muu rahvus	167	78,8	23	10,8	22	10,4	212
Asulatüüp	Linn	375	72,8	77	15,0	63	12,2	515
	Maapiirkond	216	65,9	67	20,4	45	13,7	328
Piirkond	Harjumaa	262	68,8	70	18,4	49	12,8	381
	Ida-Virumaa	61	79,2	8	10,4	8	10,4	77
	Muu Eesti	267	69,4	66	17,1	52	13,5	385

Tabel 78. Seksuaalvahekord samast soost partneriga elu jooksul (kaalutud andmed)

		On samast soost partneriga seksuaalvahekorras olnud		Ei ole samast soost partneriga seksuaalvahekorras olnud		Kokku
		n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		36	1,6	2188	98,4	2224
Sugu	Noormees	13	1,1	1124	98,9	1137
	Tütarlaps	24	2,2	1063	97,8	1087
Rahvus	Eestlane	21	1,2	1751	98,8	1772
	Muu rahvus	15	3,3	437	96,7	452
Asulatüüp	Linn	29	2,2	1292	97,8	1321
	Maapiirkond	7	0,8	896	99,2	903
Piirkond	Harjumaa	22	2,1	1036	97,9	1058
	Ida-Virumaa	1	0,5	193	99,5	194
	Muu Eesti	14	1,4	958	98,6	972
10.–12. klass (16–18)		47	3,4	1338	96,6	1385
Sugu	Noormees	7	1,2	596	98,8	603
	Tütarlaps	40	5,1	742	94,9	782
Rahvus	Eestlane	34	3,2	1019	96,8	1053
	Muu rahvus	13	3,9	319	96,1	332
Asulatüüp	Linn	19	2,5	742	97,5	761
	Maapiirkond	28	4,5	596	95,5	624
Piirkond	Harjumaa	23	3,4	644	96,6	667
	Ida-Virumaa	1	0,9	107	99,1	108
	Muu Eesti	22	3,6	588	96,4	610
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		81	2,3	3528	97,7	3609
Sugu	Noormees	20	1,1	1727	98,9	1747
	Tütarlaps	62	3,3	1800	96,7	1862
Rahvus	Eestlane	53	1,9	2775	98,1	2828
	Muu rahvus	28	3,6	753	96,4	781
Asulatüüp	Linn	48	2,3	2038	97,7	2086
	Maapiirkond	33	2,2	1490	97,8	1523
Piirkond	Harjumaa	43	2,5	1681	97,5	1724
	Ida-Virumaa	3	1,0	301	99,0	304
	Muu Eesti	35	2,2	1546	97,8	1581
KUTSEKOOL (16–18)		62	4,6	1294	95,4	1356
Sugu	Noormees	19	2,0	945	98,0	964
	Tütarlaps	43	11,0	349	89,0	392
Rahvus	Eestlane	35	3,4	998	96,6	1033
	Muu rahvus	27	8,4	296	91,6	323
Asulatüüp	Linn	42	4,7	861	95,3	903
	Maapiirkond	20	4,4	433	95,6	453
Piirkond	Harjumaa	21	4,2	484	95,8	505
	Ida-Virumaa	15	7,8	178	92,2	193
	Muu Eesti	26	4,0	632	96,0	658
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		102	3,7	2639	96,3	2741
Sugu	Noormees	21	1,5	1399	98,5	1420
	Tütarlaps	81	6,1	1240	93,9	1321
Rahvus	Eestlane	68	3,3	2021	96,7	2089
	Muu rahvus	34	5,2	618	94,8	652
Asulatüüp	Linn	51	3,2	1548	96,8	1599
	Maapiirkond	51	4,5	1091	95,5	1142
Piirkond	Harjumaa	45	3,6	1195	96,4	1240
	Ida-Virumaa	10	4,0	243	96,0	253
	Muu Eesti	47	3,8	1201	96,2	1248
NOORED KOKKU (14–18)		127	2,6	4838	97,4	4965
Sugu	Noormees	33	1,3	2521	98,7	2554
	Tütarlaps	94	3,9	2317	96,1	2411
Rahvus	Eestlane	81	2,1	3799	97,9	3880
	Muu rahvus	46	4,2	1039	95,8	1085
Asulatüüp	Linn	78	2,7	2848	97,3	2926
	Maapiirkond	49	2,4	1990	97,6	2039
Piirkond	Harjumaa	63	2,7	2247	97,3	2310
	Ida-Virumaa	10	2,2	436	97,8	445
	Muu Eesti	54	2,4	2155	97,6	2210

Tabel 79. Seksuaalvahekord partneriga, kes süstib või on kunagi süstinud narkootikume (NSI), elu jooksul (kaalutud andmed)

		On NSIga seksuaalvahekorras olnud		Ei ole NSIga seksuaalvahekorras olnud		Kokku
		n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		9	0,4	2215	99,6	2224
Sugu	Noormees	7	0,6	1130	99,4	1137
	Tütarlaps	2	0,2	1085	99,8	1087
Rahvus	Eestlane	3	0,2	1769	99,8	1772
	Muu rahvus	6	1,3	446	98,7	452
Asulatüüp	Linn	8	0,6	1313	99,4	1321
	Maapiirkond	1	0,1	902	99,9	903
Piirkond	Harjumaa	5	0,5	1052	99,5	1057
	Ida-Virumaa	2	1,0	193	99,0	195
	Muu Eesti	2	0,2	970	99,8	972
10.–12. klass (16–18)		8	0,6	1377	99,4	1385
Sugu	Noormees	3	0,5	600	99,5	603
	Tütarlaps	5	0,6	777	99,4	782
Rahvus	Eestlane	3	0,3	1049	99,7	1052
	Muu rahvus	5	1,5	328	98,5	333
Asulatüüp	Linn	5	0,7	756	99,3	761
	Maapiirkond	3	0,5	621	99,5	624
Piirkond	Harjumaa	6	0,9	661	99,1	667
	Ida-Virumaa	–	–	108	100	108
	Muu Eesti	1	0,2	609	99,8	610
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		16	0,5	3593	99,5	3609
Sugu	Noormees	9	0,5	1738	99,5	1747
	Tütarlaps	7	0,4	1855	99,6	1862
Rahvus	Eestlane	5	0,2	2823	99,8	2828
	Muu rahvus	11	1,4	770	98,6	781
Asulatüüp	Linn	12	0,6	2074	99,4	2086
	Maapiirkond	4	0,3	1519	99,7	1523
Piirkond	Harjumaa	11	0,6	1713	99,4	1724
	Ida-Virumaa	2	0,7	302	99,3	304
	Muu Eesti	3	0,2	1578	99,8	1581
KUTSEKOOL (16–18)		27	2,0	1329	98,0	1356
Sugu	Noormees	14	1,5	950	98,5	964
	Tütarlaps	13	3,3	379	96,7	392
Rahvus	Eestlane	18	1,7	1015	98,3	1033
	Muu rahvus	9	2,8	314	97,2	323
Asulatüüp	Linn	15	1,7	888	98,3	903
	Maapiirkond	12	2,6	441	97,8	453
Piirkond	Harjumaa	12	2,4	493	97,6	505
	Ida-Virumaa	3	1,6	190	98,4	193
	Muu Eesti	12	1,8	646	98,2	658
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		27	1,0	2714	99,0	2741
Sugu	Noormees	13	0,9	1407	99,1	1420
	Tütarlaps	15	1,1	1307	98,9	1321
Rahvus	Eestlane	15	0,7	2074	99,3	2089
	Muu rahvus	12	1,8	640	98,2	652
Asulatüüp	Linn	16	1,0	1583	99,0	1599
	Maapiirkond	11	1,0	1131	99,0	1142
Piirkond	Harjumaa	16	1,3	1224	98,7	1240
	Ida-Virumaa	2	0,8	251	99,2	253
	Muu Eesti	9	0,7	1239	99,3	1248
NOORED KOKKU (14–18)		33	0,7	4932	99,3	4965
Sugu	Noormees	19	0,7	2535	99,3	2554
	Tütarlaps	14	0,6	2397	99,4	2411
Rahvus	Eestlane	16	0,4	3864	99,6	3880
	Muu rahvus	17	1,6	1068	98,4	1085
Asulatüüp	Linn	23	0,8	2903	99,2	2926
	Maapiirkond	10	0,5	2029	99,5	2039
Piirkond	Harjumaa	19	0,8	2291	99,2	2310
	Ida-Virumaa	4	0,9	441	99,1	445
	Muu Eesti	9	0,4	2200	99,6	2210

Tabel 80. Seksuaalvahekord partneriga, kellega tutvuti interneti teel või mobiiliäpi vahendusel, elu jooksul (kaalutud andmed)

		Jah, leidsin püsipartneri		Jah, seksuaalvahe- kord juhupartneriga		Ei ole olnud sellises seksuaalvahekorras		Kokku
		n	%	n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		42	1,9	17	0,7	2165	97,4	2224
Sugu	Noormees	22	1,9	10	0,9	1105	97,2	1137
	Tütarlaps	20	1,9	7	0,6	1060	97,5	1087
Rahvus	Eestlane	30	1,7	14	0,8	1728	97,5	1772
	Muu rahvus	12	2,6	3	0,7	437	96,7	452
Asulatüüp	Linn	30	2,3	11	0,8	1280	96,9	1321
	Maapiirkond	12	1,3	6	0,7	885	98,0	903
Piirkond	Harjumaa	19	1,8	10	0,9	1028	97,3	1057
	Ida-Virumaa	4	2,1	2	1,0	189	96,9	195
	Muu Eesti	19	2,0	5	0,5	948	97,5	972
10.–12. klass (16–18)		93	6,7	34	2,5	1258	90,8	1385
Sugu	Noormees	37	6,1	18	3,0	548	90,9	603
	Tütarlaps	56	7,2	16	2,0	710	90,8	782
Rahvus	Eestlane	66	6,2	28	2,7	958	91,1	1052
	Muu rahvus	27	8,1	6	1,8	300	90,1	333
Asulatüüp	Linn	51	6,7	19	2,5	691	90,8	761
	Maapiirkond	42	6,7	15	2,4	567	90,9	624
Piirkond	Harjumaa	51	7,6	13	2,0	603	90,4	667
	Ida-Virumaa	9	8,3	3	2,8	96	88,9	108
	Muu Eesti	33	5,4	18	3,0	559	91,6	610
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		131	3,6	49	1,4	3429	95,0	3609
Sugu	Noormees	58	3,3	27	1,6	1662	95,1	1747
	Tütarlaps	73	3,9	22	1,2	1767	94,9	1862
Rahvus	Eestlane	93	3,3	41	1,4	2694	95,3	2828
	Muu rahvus	38	4,9	8	1,0	735	94,1	781
Asulatüüp	Linn	80	3,8	29	1,4	1978	94,8	2087
	Maapiirkond	51	3,4	20	1,3	1451	95,3	1522
Piirkond	Harjumaa	68	3,9	22	1,3	1634	94,8	1724
	Ida-Virumaa	13	4,3	5	1,6	286	94,1	304
	Muu Eesti	50	3,2	22	1,4	1509	95,4	1581
KUTSEKOOL (16–18)		142	10,5	96	7,1	1118	82,4	1356
Sugu	Noormees	85	8,8	73	7,6	806	83,6	964
	Tütarlaps	57	14,5	23	5,9	312	79,6	392
Rahvus	Eestlane	104	10,1	75	7,2	854	82,7	1033
	Muu rahvus	38	11,8	21	6,5	264	81,7	323
Asulatüüp	Linn	95	10,5	61	6,8	747	82,7	903
	Maapiirkond	47	10,4	35	7,7	371	81,9	453
Piirkond	Harjumaa	52	10,3	34	6,7	419	83,0	505
	Ida-Virumaa	24	12,4	14	7,3	155	80,3	193
	Muu Eesti	66	10,0	48	7,3	544	82,7	658
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		214	7,8	106	3,9	2421	88,3	2741
Sugu	Noormees	103	7,2	69	4,9	1248	87,9	1420
	Tütarlaps	111	8,4	37	2,8	1173	88,8	1321
Rahvus	Eestlane	153	7,3	86	4,1	1850	88,6	2089
	Muu rahvus	60	9,2	20	3,1	572	87,7	652
Asulatüüp	Linn	128	8,0	63	3,9	1408	88,1	1599
	Maapiirkond	86	7,5	43	3,8	1013	88,7	1142
Piirkond	Harjumaa	104	8,4	38	3,1	1098	88,5	1240
	Ida-Virumaa	25	9,9	12	4,7	216	85,4	253
	Muu Eesti	85	6,8	55	4,4	1108	88,8	1248
NOORED KOKKU (14–18)		224	4,5	105	2,1	4636	93,4	4965
Sugu	Noormees	110	4,3	68	2,7	2376	93,0	2554
	Tütarlaps	114	4,7	37	1,5	2260	93,8	2411
Rahvus	Eestlane	161	4,2	86	2,2	3633	93,6	3880
	Muu rahvus	63	5,8	19	1,8	1003	92,4	1085
Asulatüüp	Linn	140	4,8	64	2,2	2722	93,0	2926
	Maapiirkond	84	4,1	41	2,0	1914	93,9	2039
Piirkond	Harjumaa	107	4,6	43	1,9	2160	93,5	2310
	Ida-Virumaa	25	5,6	12	2,7	408	91,7	445
	Muu Eesti	92	4,1	50	2,3	2068	93,6	2210

Tabel 81. Kondoomi kasutamine esimese seksuaalvahekorra ajal (% elu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest; kaalutud andmed)

		Kasutas kondoomi		Ei kasutanud kondoomi		Ei mäleta		Kokku
		n	%	n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		123	65,1	52	27,3	14	7,6	189
Sugu	Noormees	68	70,1	19	19,6	10	10,3	97
	Tütarlaps	55	59,8	33	35,9	4	4,3	92
Rahvus	Eestlane	93	64,1	40	27,6	12	8,3	145
	Muu rahvus	30	68,2	12	27,3	2	4,5	44
Asulatüüp	Linn	81	64,8	35	28,0	9	7,2	125
	Maapiirkond	42	65,6	16	25,0	6	9,4	64
Piirkond	Harjumaa	61	70,9	17	19,8	8	9,3	86
	Ida-Virumaa	10		8		1		19
	Muu Eesti	52	61,9	27	32,1	5	6,0	84
10.–12. klass (16–18)		349	75,8	101	21,8	11	2,4	461
Sugu	Noormees	149	78,4	38	20,0	3	1,6	190
	Tütarlaps	200	73,8	63	23,2	8	3,0	271
Rahvus	Eestlane	264	76,3	75	21,7	7	2,0	346
	Muu rahvus	85	73,9	26	22,6	4	3,5	115
Asulatüüp	Linn	201	79,8	47	18,6	4	1,6	252
	Maapiirkond	148	70,8	54	25,8	7	3,4	209
Piirkond	Harjumaa	176	77,5	45	19,8	6	2,7	227
	Ida-Virumaa	25	78,1	7	21,9	–	–	32
	Muu Eesti	148	73,3	49	24,2	5	2,5	202
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		454	72,4	148	23,6	25	4,0	627
Sugu	Noormees	210	75,5	55	19,8	13	4,7	278
	Tütarlaps	244	69,9	93	26,7	12	3,4	349
Rahvus	Eestlane	344	72,6	111	23,4	19	4,0	474
	Muu rahvus	111	72,6	36	23,5	6	3,9	153
Asulatüüp	Linn	271	74,2	81	22,2	13	3,6	365
	Maapiirkond	183	69,8	67	25,6	12	4,6	262
Piirkond	Harjumaa	228	75,7	59	19,6	14	4,7	301
	Ida-Virumaa	34	68,0	15	30,0	1	2,0	50
	Muu Eesti	192	69,6	74	26,8	10	3,6	276
KUTSEKOOL (16–18)		474	68,4	165	23,8	54	7,8	693
Sugu	Noormees	313	67,9	108	23,4	40	8,7	461
	Tütarlaps	161	69,4	57	24,6	14	6,0	232
Rahvus	Eestlane	362	70,3	114	22,1	39	7,6	515
	Muu rahvus	112	62,9	51	28,7	15	8,4	178
Asulatüüp	Linn	321	70,0	108	23,5	30	6,5	459
	Maapiirkond	153	65,4	57	24,4	24	10,2	234
Piirkond	Harjumaa	185	70,6	56	21,4	21	8,0	262
	Ida-Virumaa	72	67,3	31	29,0	4	3,7	107
	Muu Eesti	217	67,0	78	24,1	29	8,9	324
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		771	72,9	238	22,6	48	4,5	1057
Sugu	Noormees	396	73,1	117	21,6	29	5,3	542
	Tütarlaps	375	72,8	121	23,5	19	3,7	515
Rahvus	Eestlane	586	74,0	173	21,8	33	4,2	792
	Muu rahvus	185	69,8	65	25,5	15	5,7	265
Asulatüüp	Linn	471	75,5	129	20,7	24	3,8	624
	Maapiirkond	300	69,3	109	25,2	24	5,5	433
Piirkond	Harjumaa	359	75,1	97	20,3	22	4,6	478
	Ida-Virumaa	73	72,3	26	25,7	2	2,0	101
	Muu Eesti	339	70,9	115	24,1	24	5,0	478
NOORED KOKKU (14–18)		770	71,2	255	23,6	56	5,2	1081
Sugu	Noormees	401	72,4	118	21,3	35	6,3	554
	Tütarlaps	369	70,0	137	26,0	21	4,0	527
Rahvus	Eestlane	585	71,9	188	23,1	41	5,0	814
	Muu rahvus	185	69,3	67	25,1	15	5,6	267
Asulatüüp	Linn	477	72,8	148	22,6	30	4,6	655
	Maapiirkond	293	68,8	107	25,1	26	6,1	426
Piirkond	Harjumaa	364	74,4	98	20,1	27	5,5	489
	Ida-Virumaa	71	67,6	31	29,5	3	2,9	105
	Muu Eesti	335	68,8	126	25,9	26	5,3	487

Tabel 82. Kondoomi kasutamine püsipartneriga vahekorras viimase 12 kuu jooksul
(% viimase 12 kuu jooksul püsipartneriga seksuaalvahekorras olnud noortest; kaalutud andmed)

		Kasutas kondoomi iga kord		Ei kasutanud kondoomi iga kord		Kokku
		n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		50	46,6	57	53,4	107
Sugu	Noormees	25	47,2	28	52,8	53
	Tütarlaps	25	46,3	29	53,7	54
Rahvus	Eestlane	35	44,3	44	55,7	79
	Muu rahvus	15	53,6	13	46,4	28
Asulatüüp	Linn	32	41,0	46	59,0	78
	Maapiirkond	18	62,1	11	37,9	29
Piirkond	Harjumaa	25	53,2	22	46,8	47
	Ida-Virumaa	6		5		11
	Muu Eesti	18	37,5	30	62,5	48
10.–12. klass (16–18)		131	40,9	190	59,1	321
Sugu	Noormees	53	46,1	62	53,9	115
	Tütarlaps	78	37,9	128	62,1	206
Rahvus	Eestlane	87	36,7	150	63,3	237
	Muu rahvus	44	52,4	40	47,6	84
Asulatüüp	Linn	83	46,1	97	53,9	180
	Maapiirkond	48	34,0	93	66,0	141
Piirkond	Harjumaa	67	43,5	87	56,5	154
	Ida-Virumaa	10	50,0	10	50,0	20
	Muu Eesti	54	36,7	93	63,3	147
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		174	42,4	237	57,6	411
Sugu	Noormees	75	46,0	88	54,0	163
	Tütarlaps	99	39,9	149	60,1	248
Rahvus	Eestlane	117	38,6	186	61,4	303
	Muu rahvus	57	52,8	51	47,2	108
Asulatüüp	Linn	111	44,4	139	55,6	250
	Maapiirkond	63	39,1	98	60,9	161
Piirkond	Harjumaa	89	46,1	104	53,9	193
	Ida-Virumaa	15	50,0	15	50,0	30
	Muu Eesti	70	37,2	118	62,8	188
KUTSEKOOL (16–18)		146	33,6	289	66,4	435
Sugu	Noormees	96	36,6	166	63,4	262
	Tütarlaps	50	28,9	123	71,1	173
Rahvus	Eestlane	101	32,9	206	67,1	307
	Muu rahvus	45	35,2	83	64,8	128
Asulatüüp	Linn	99	33,7	195	66,3	294
	Maapiirkond	47	33,3	94	66,7	141
Piirkond	Harjumaa	54	32,9	110	67,1	164
	Ida-Virumaa	36	47,4	40	52,6	76
	Muu Eesti	56	28,7	139	71,3	195
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		269	38,1	438	61,9	707
Sugu	Noormees	131	41,2	187	58,8	318
	Tütarlaps	138	35,5	251	64,5	389
Rahvus	Eestlane	182	35,3	333	64,7	515
	Muu rahvus	87	45,3	105	54,7	192
Asulatüüp	Linn	174	40,8	252	59,2	426
	Maapiirkond	95	33,8	186	66,2	281
Piirkond	Harjumaa	127	40,2	189	59,8	316
	Ida-Virumaa	33	48,5	35	51,5	68
	Muu Eesti	109	33,6	215	66,4	324
NOORED KOKKU (14–18)		277	39,7	422	60,3	699
Sugu	Noormees	135	42,2	185	57,8	320
	Tütarlaps	142	37,5	237	62,5	379
Rahvus	Eestlane	188	36,9	322	63,1	510
	Muu rahvus	89	47,1	100	52,9	189
Asulatüüp	Linn	179	40,9	259	59,1	438
	Maapiirkond	99	37,9	162	62,1	261
Piirkond	Harjumaa	133	42,8	178	57,2	311
	Ida-Virumaa	34	49,3	35	50,7	69
	Muu Eesti	111	34,8	208	65,2	319

Tabel 83. Kondoomi kasutamine viimasel korral püsipartneriga vahekorras
(% viimase 12 kuu jooksul püsipartneriga seksuaalvahekorras olnud noortest; kaalutud andmed)

		Kasutas kondoomi		Ei kasutanud		Kokku
		n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		75	70,7	31	29,3	106
Sugu	Noormees	39	73,6	14	26,4	53
	Tütarlaps	36	67,9	17	32,1	53
Rahvus	Eestlane	52	67,5	25	32,5	77
	Muu rahvus	23	79,3	6	20,7	29
Asulatüüp	Linn	56	71,8	22	28,2	78
	Maapiirkond	19	67,9	9	32,1	28
Piirkond	Harjumaa	38	80,9	9	19,1	47
	Ida-Virumaa	7		4		11
	Muu Eesti	30	62,5	18	37,5	48
10.–12. klass (16–18)		190	59,2	131	40,8	321
Sugu	Noormees	72	62,6	43	37,4	115
	Tütarlaps	118	57,3	88	42,7	206
Rahvus	Eestlane	133	56,1	104	43,9	237
	Muu rahvus	57	67,9	27	32,1	84
Asulatüüp	Linn	111	61,7	69	38,3	180
	Maapiirkond	79	56,0	62	44,0	141
Piirkond	Harjumaa	90	58,4	64	41,6	154
	Ida-Virumaa	15		4		19
	Muu Eesti	85	57,4	63	42,6	148
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		256	62,3	155	37,7	411
Sugu	Noormees	108	66,3	55	33,7	163
	Tütarlaps	99	39,9	149	60,1	248
Rahvus	Eestlane	179	59,1	124	40,9	303
	Muu rahvus	77	71,3	31	28,7	108
Asulatüüp	Linn	163	65,2	87	34,8	250
	Maapiirkond	93	57,8	68	42,2	161
Piirkond	Harjumaa	124	64,2	69	35,8	193
	Ida-Virumaa	22	73,3	8	26,7	30
	Muu Eesti	110	58,5	78	41,5	188
KUTSEKOOL (16–18)		226	52,0	209	48,0	435
Sugu	Noormees	149	56,9	113	43,1	262
	Tütarlaps	77	44,5	96	55,5	173
Rahvus	Eestlane	165	53,7	142	46,3	307
	Muu rahvus	61	47,7	67	52,3	128
Asulatüüp	Linn	148	50,3	146	49,7	294
	Maapiirkond	78	55,3	63	44,7	141
Piirkond	Harjumaa	84	51,2	80	48,8	164
	Ida-Virumaa	43	56,6	33	43,4	76
	Muu Eesti	99	50,8	96	49,2	195
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		400	56,5	307	43,4	707
Sugu	Noormees	190	59,9	127	40,1	317
	Tütarlaps	210	53,8	180	46,2	390
Rahvus	Eestlane	284	55,1	231	44,9	515
	Muu rahvus	116	60,4	76	39,6	192
Asulatüüp	Linn	243	57,0	183	43,0	426
	Maapiirkond	157	55,9	124	44,1	281
Piirkond	Harjumaa	178	56,3	138	43,7	316
	Ida-Virumaa	44	64,7	24	35,3	68
	Muu Eesti	178	54,9	146	45,1	324
NOORED KOKKU (14–18)		414	59,2	285	40,8	699
Sugu	Noormees	201	62,8	119	37,2	320
	Tütarlaps	213	56,2	166	43,8	379
Rahvus	Eestlane	293	57,5	217	42,5	510
	Muu rahvus	121	64,0	68	36,0	189
Asulatüüp	Linn	264	60,3	174	39,7	438
	Maapiirkond	150	57,5	111	42,5	261
Piirkond	Harjumaa	189	60,8	122	39,1	311
	Ida-Virumaa	45	65,2	24	34,8	69
	Muu Eesti	180	56,4	139	43,6	319

Tabel 84. Kondoomi kasutamine juhupartneriga vahekorras viimase 12 kuu jooksul
(% viimase 12 kuu jooksul juhupartneriga seksuaalvahekorras olnud noortest; kaalutud andmed)

		Kasutas kondoomi iga kord		Ei kasutanud kondoomi iga kord		Kokku
		n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		26	62,9	15	37,1	41
Sugu	Noormees	16		11		27
	Tütarlaps	10		4		14
Rahvus	Eestlane	25		12		37
	Muu rahvus	1		3		4
Asulatüüp	Linn	13		11		24
	Maapiirkond	13		4		17
Piirkond	Harjumaa	14		5		19
	Ida-Virumaa	1		1		2
	Muu Eesti	11		9		20
10.–12. klass (16–18)		49	47,5	54	52,5	103
Sugu	Noormees	21	58,3	15	41,7	36
	Tütarlaps	28	41,8	39	58,2	67
Rahvus	Eestlane	41	49,4	42	50,6	83
	Muu rahvus	8	40,0	12	60,0	20
Asulatüüp	Linn	24	49,0	25	51,0	49
	Maapiirkond	25	46,3	29	53,7	54
Piirkond	Harjumaa	24	46,2	28	53,8	52
	Ida-Virumaa	4		2		6
	Muu Eesti	21	46,7	24	53,3	45
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		73	52,1	67	47,9	140
Sugu	Noormees	36	58,1	26	41,9	62
	Tütarlaps	37	47,4	41	52,6	78
Rahvus	Eestlane	64	55,2	52	44,8	116
	Muu rahvus	9	37,5	15	62,5	24
Asulatüüp	Linn	36	50,7	35	49,3	71
	Maapiirkond	37	53,6	32	46,4	69
Piirkond	Harjumaa	37	53,6	32	46,4	69
	Ida-Virumaa	5		3		8
	Muu Eesti	31	49,2	32	50,8	63
KUTSEKOOL (16–18)		74	42,0	102	58,0	176
Sugu	Noormees	57	44,5	71	55,5	128
	Tütarlaps	17	35,4	31	64,6	48
Rahvus	Eestlane	60	43,2	79	56,8	139
	Muu rahvus	14	37,8	23	62,2	37
Asulatüüp	Linn	48	42,5	65	57,5	113
	Maapiirkond	26	41,3	37	58,7	63
Piirkond	Harjumaa	31	41,3	44	58,7	75
	Ida-Virumaa	7		7		14
	Muu Eesti	36	41,4	51	58,6	87
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		113	45,0	138	55,0	251
Sugu	Noormees	64	49,6	65	50,4	129
	Tütarlaps	49	40,2	73	59,8	122
Rahvus	Eestlane	94	46,8	107	53,2	201
	Muu rahvus	19	38,0	31	62,0	50
Asulatüüp	Linn	63	45,7	75	54,3	138
	Maapiirkond	50	44,2	63	55,8	113
Piirkond	Harjumaa	53	44,2	67	55,8	120
	Ida-Virumaa	9		6		15
	Muu Eesti	51	44,0	65	56,0	116
NOORED KOKKU (14–18)		123	48,7	129	51,3	252
Sugu	Noormees	71	52,2	65	47,8	136
	Tütarlaps	52	44,8	64	55,2	116
Rahvus	Eestlane	106	51,2	101	48,8	207
	Muu rahvus	17	37,8	28	62,2	45
Asulatüüp	Linn	66	47,1	74	52,9	140
	Maapiirkond	56	50,0	56	50,0	112
Piirkond	Harjumaa	60	50,0	60	50,0	120
	Ida-Virumaa	9		6		15
	Muu Eesti	54	46,2	63	53,8	117

Tabel 85. Kondoomi kasutamine viimasel korral juhupartneriga vahekorras
(% viimase 12 kuu jooksul juhupartneriga seksuaalvahekorras olnud noortest; kaalutud andmed)

		Kasutas kondoomi		Ei kasutanud		Kokku
		n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		33	79,3	8	20,7	41
Sugu	Noormees	22		5		27
	Tütarlaps	11		3		14
Rahvus	Eestlane	30		7		37
	Muu rahvus	3		1		4
Asulatüüp	Linn	18		6		24
	Maapiirkond	15		2		17
Piirkond	Harjumaa	17		3		20
	Ida-Virumaa	1		1		2
	Muu Eesti	14		5		19
10.–12. klass (16–18)		63	61,2	40	38,8	103
Sugu	Noormees	24	64,9	13	35,1	37
	Tütarlaps	39	59,1	27	40,9	66
Rahvus	Eestlane	49	59,0	34	41,0	83
	Muu rahvus	14	70,0	6	30,0	20
Asulatüüp	Linn	31	63,3	18	36,7	49
	Maapiirkond	32	59,3	22	40,7	54
Piirkond	Harjumaa	33	63,5	19	36,5	52
	Ida-Virumaa	4		2		6
	Muu Eesti	26	57,8	19	42,2	45
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		93	66,5	47	33,5	140
Sugu	Noormees	45	72,6	17	27,4	62
	Tütarlaps	48	61,5	30	38,5	78
Rahvus	Eestlane	78	66,7	39	33,3	117
	Muu rahvus	15	65,2	8	34,8	23
Asulatüüp	Linn	48	67,6	23	32,4	71
	Maapiirkond	45	65,2	24	34,8	69
Piirkond	Harjumaa	49	71,0	20	29,0	69
	Ida-Virumaa	6		2		8
	Muu Eesti	39	61,9	24	38,1	63
KUTSEKOOL (16–18)		107	60,8	69	39,2	176
Sugu	Noormees	84	65,6	44	34,4	128
	Tütarlaps	23	47,9	25	52,1	48
Rahvus	Eestlane	85	61,2	54	38,8	139
	Muu rahvus	22	59,5	15	40,5	37
Asulatüüp	Linn	69	61,1	44	38,9	113
	Maapiirkond	38	60,3	25	39,7	63
Piirkond	Harjumaa	47	62,7	28	37,4	75
	Ida-Virumaa	12		2		14
	Muu Eesti	48	55,2	39	44,8	87
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		152	60,6	99	39,4	251
Sugu	Noormees	84	65,1	45	34,9	129
	Tütarlaps	68	55,7	54	44,3	122
Rahvus	Eestlane	120	59,7	81	40,3	201
	Muu rahvus	32	64,0	18	36,0	50
Asulatüüp	Linn	85	61,6	53	38,4	138
	Maapiirkond	67	59,3	46	40,7	113
Piirkond	Harjumaa	75	63,0	44	37,0	119
	Ida-Virumaa	12		4		16
	Muu Eesti	65	56,0	51	44,0	116
NOORED KOKKU (14–18)		163	64,5	89	35,5	252
Sugu	Noormees	95	69,9	41	30,1	136
	Tütarlaps	68	58,6	48	41,4	116
Rahvus	Eestlane	134	64,7	73	35,3	207
	Muu rahvus	29	64,4	16	35,6	45
Asulatüüp	Linn	91	65,0	49	35,0	140
	Maapiirkond	72	64,3	40	35,7	112
Piirkond	Harjumaa	81	68,1	38	31,9	119
	Ida-Virumaa	12		3		15
	Muu Eesti	70	59,3	48	40,7	118

Tabel 86. Kondoomi kasutamine viimase seksuaalvahekorra ajal
(% viimase 12 kuu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest; kaalutud andmed)

		Kasutas kondoomi		Ei kasutanud		Kokku
		n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		114	74,5	39	25,5	153
Sugu	Noormees	63	77,8	18	22,2	81
	Tütarlaps	52	72,2	20	27,8	72
Rahvus	Eestlane	90	75,6	29	24,4	119
	Muu rahvus	24	70,6	10	29,4	34
Asulatüüp	Linn	76	74,5	26	25,5	102
	Maapiirkond	38	74,5	13	25,5	51
Piirkond	Harjumaa	59	86,8	9	13,2	68
	Ida-Virumaa	10	66,7	5	33,3	15
	Muu Eesti	46	65,7	24	34,3	70
10.–12. klass (16–18)		237	58,7	167	41,3	404
Sugu	Noormees	97	61,8	60	38,2	157
	Tütarlaps	140	56,7	107	43,3	247
Rahvus	Eestlane	168	56,0	132	44,0	300
	Muu rahvus	69	66,3	35	33,7	104
Asulatüüp	Linn	136	62,4	82	37,6	218
	Maapiirkond	101	54,3	85	45,7	186
Piirkond	Harjumaa	122	61,9	75	38,1	197
	Ida-Virumaa	19	73,1	7	26,9	26
	Muu Eesti	96	53,0	85	47,0	181
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		341	63,5	196	36,5	537
Sugu	Noormees	155	67,4	75	32,6	230
	Tütarlaps	186	60,6	121	39,4	307
Rahvus	Eestlane	251	62,0	154	38,0	405
	Muu rahvus	90	68,2	42	31,8	132
Asulatüüp	Linn	206	66,5	104	33,5	310
	Maapiirkond	134	59,0	93	41,0	227
Piirkond	Harjumaa	175	68,9	79	31,1	254
	Ida-Virumaa	28	70,0	12	30,0	40
	Muu Eesti	138	56,8	105	43,2	243
KUTSEKOOL (16–18)		320	55,5	257	44,5	577
Sugu	Noormees	225	61,1	143	38,9	368
	Tütarlaps	95	45,5	114	54,5	209
Rahvus	Eestlane	240	56,9	182	43,1	422
	Muu rahvus	80	51,6	75	48,4	155
Asulatüüp	Linn	209	53,5	182	46,5	391
	Maapiirkond	111	59,7	75	40,3	186
Piirkond	Harjumaa	121	55,5	97	44,5	218
	Ida-Virumaa	59	62,8	35	37,2	94
	Muu Eesti	140	52,8	125	47,2	265
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		521	57,4	387	42,6	908
Sugu	Noormees	269	61,3	170	38,7	439
	Tütarlaps	252	53,7	217	46,3	469
Rahvus	Eestlane	377	56,1	295	43,9	672
	Muu rahvus	144	61,0	92	39,0	236
Asulatüüp	Linn	313	58,3	222	41,7	537
	Maapiirkond	208	56,1	163	43,9	371
Piirkond	Harjumaa	244	59,7	165	40,3	409
	Ida-Virumaa	58	67,4	28	32,6	86
	Muu Eesti	219	53,0	194	47,0	413
NOORED KOKKU (14–18)		560	61,0	358	39,0	918
Sugu	Noormees	294	64,9	159	35,1	453
	Tütarlaps	266	57,2	199	42,8	465
Rahvus	Eestlane	415	60,4	272	39,6	687
	Muu rahvus	145	62,8	86	37,2	231
Asulatüüp	Linn	346	62,1	211	37,9	557
	Maapiirkond	214	59,3	147	40,7	361
Piirkond	Harjumaa	268	65,2	143	34,8	411
	Ida-Virumaa	59	67,0	29	33,0	88
	Muu Eesti	233	55,6	186	44,4	419

Tabel 87. Noored, kes on pöördunud rasedustumisvastase nõuande või vahendi saamiseks spetsialisti poole või mujale (% kõikidest uuringus osalenud noortest; kaalutud andmed)

		On pöördunud		Ei ole pöördunud		Kokku
		n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		487	21,9	1736	78,1	2223
Sugu	Noormees	261	23,0	876	77,0	1137
	Tütarlaps	226	20,8	860	79,2	1086
Rahvus	Eestlane	325	18,3	1447	81,7	1772
	Muu rahvus	162	35,9	289	64,1	451
Asulatüüp	Linn	313	23,7	1008	76,3	1321
	Maapiirkond	174	19,3	728	80,7	902
Piirkond	Harjumaa	256	24,2	802	75,8	1058
	Ida-Virumaa	58	29,9	136	70,1	194
	Muu Eesti	173	17,8	798	82,2	971
10.–12. klass (16–18)		552	39,8	833	60,2	1385
Sugu	Noormees	227	37,6	376	62,4	603
	Tütarlaps	324	41,4	458	58,6	782
Rahvus	Eestlane	376	35,7	677	64,3	1053
	Muu rahvus	176	53,0	156	47,0	332
Asulatüüp	Linn	318	41,8	443	58,2	761
	Maapiirkond	234	37,5	390	62,5	624
Piirkond	Harjumaa	291	43,6	376	56,4	667
	Ida-Virumaa	47	43,5	61	56,5	108
	Muu Eesti	214	35,1	396	83,3	610
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		1022	28,3	2586	71,7	3608
Sugu	Noormees	484	27,7	1263	72,3	1747
	Tütarlaps	538	28,9	1323	71,1	1861
Rahvus	Eestlane	689	24,4	2139	75,6	2828
	Muu rahvus	333	42,7	447	57,3	780
Asulatüüp	Linn	623	29,9	1464	70,1	2087
	Maapiirkond	399	26,2	1122	73,8	1521
Piirkond	Harjumaa	538	31,2	1186	68,8	1724
	Ida-Virumaa	105	34,5	199	65,5	304
	Muu Eesti	379	24,0	1201	76,0	1580
KUTSEKOOL (16–18)		579	42,7	777	57,3	1356
Sugu	Noormees	374	38,8	590	61,2	964
	Tütarlaps	205	52,3	187	47,7	392
Rahvus	Eestlane	422	40,9	611	59,1	1033
	Muu rahvus	157	48,6	166	51,4	323
Asulatüüp	Linn	393	43,5	510	56,5	903
	Maapiirkond	186	41,1	267	58,9	453
Piirkond	Harjumaa	229	45,3	276	54,7	505
	Ida-Virumaa	93	48,2	100	51,8	193
	Muu Eesti	257	39,1	401	60,9	658
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		1114	40,7	1627	59,3	2741
Sugu	Noormees	541	38,1	879	61,9	1420
	Tütarlaps	573	43,4	748	56,6	1321
Rahvus	Eestlane	777	37,2	1312	62,8	2089
	Muu rahvus	337	51,7	315	48,3	652
Asulatüüp	Linn	676	72,3	923	57,7	1599
	Maapiirkond	438	38,4	704	61,6	1142
Piirkond	Harjumaa	546	44,0	694	56,0	1240
	Ida-Virumaa	115	45,5	138	54,5	253
	Muu Eesti	453	36,3	795	63,7	1248
NOORED KOKKU (14–18)		1499	30,2	3465	69,8	4964
Sugu	Noormees	758	29,7	1795	70,3	2553
	Tütarlaps	741	30,7	1670	69,3	2411
Rahvus	Eestlane	1027	26,5	2853	73,5	3880
	Muu rahvus	472	43,5	612	56,5	1084
Asulatüüp	Linn	932	31,9	1994	68,1	2926
	Maapiirkond	567	27,8	1471	72,2	2038
Piirkond	Harjumaa	756	32,7	1554	67,3	2310
	Ida-Virumaa	165	37,1	280	62,9	445
	Muu Eesti	578	26,2	1631	73,8	2209

Tabel 88. Noored, kes on pöördunud rasestumisvastase nõuande või vahendi saamiseks spetsialisti poole või mujale (% elu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest; kaalutud andmed)

		On pöördunud		Ei ole pöördunud		Kokku
		n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		109	57,5	80	42,5	189
Sugu	Noormees	47	48,5	50	51,5	97
	Tütarlaps	62	67,4	30	32,6	92
Rahvus	Eestlane	82	56,6	63	43,4	145
	Muu rahvus	27	61,4	17	38,6	44
Asulatüüp	Linn	72	57,6	53	42,4	125
	Maapiirkond	37	57,8	27	42,2	64
Piirkond	Harjumaa	52	61,2	33	38,8	85
	Ida-Virumaa	11		9		20
	Muu Eesti	46	54,8	38	45,2	84
10.–12. klass (16–18)		293	63,6	168	36,4	461
Sugu	Noormees	99	52,1	91	47,9	190
	Tütarlaps	194	71,6	77	28,4	271
Rahvus	Eestlane	213	61,6	133	38,4	346
	Muu rahvus	80	69,6	35	30,4	115
Asulatüüp	Linn	168	66,7	84	33,3	252
	Maapiirkond	125	59,8	84	40,2	209
Piirkond	Harjumaa	147	64,5	81	35,5	228
	Ida-Virumaa	21	67,7	10	32,3	31
	Muu Eesti	125	61,9	77	38,1	202
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		386	61,7	240	38,3	627
Sugu	Noormees	142	51,1	136	48,9	278
	Tütarlaps	245	70,2	104	29,8	349
Rahvus	Eestlane	284	59,9	190	40,1	474
	Muu rahvus	103	67,3	50	32,7	153
Asulatüüp	Linn	231	63,3	134	36,7	365
	Maapiirkond	155	59,2	107	40,8	262
Piirkond	Harjumaa	191	63,5	110	36,5	301
	Ida-Virumaa	30	60,0	20	40,0	50
	Muu Eesti	165	59,8	111	40,2	276
KUTSEKOOL (16–18)		390	56,3	303	43,7	693
Sugu	Noormees	231	50,1	230	49,9	461
	Tütarlaps	159	68,5	73	31,5	232
Rahvus	Eestlane	286	55,5	229	44,5	515
	Muu rahvus	104	58,4	74	41,6	178
Asulatüüp	Linn	255	55,6	204	44,4	459
	Maapiirkond	135	57,7	99	42,3	234
Piirkond	Harjumaa	152	58,0	110	42,0	262
	Ida-Virumaa	55	51,4	52	48,6	107
	Muu Eesti	183	56,5	141	43,5	324
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		642	60,7	415	39,3	1057
Sugu	Noormees	278	51,3	264	48,4	542
	Tütarlaps	364	70,7	151	29,3	515
Rahvus	Eestlane	469	59,2	323	40,8	792
	Muu rahvus	173	65,3	92	34,7	265
Asulatüüp	Linn	386	61,9	238	38,1	624
	Maapiirkond	256	59,1	177	40,9	433
Piirkond	Harjumaa	298	62,3	180	37,7	478
	Ida-Virumaa	58	57,4	43	42,6	101
	Muu Eesti	286	59,8	192	40,2	478
NOORED KOKKU (14–18)		649	60,0	432	40,0	1081
Sugu	Noormees	281	50,6	274	49,4	555
	Tütarlaps	368	70,0	158	30,0	526
Rahvus	Eestlane	477	58,6	337	41,4	814
	Muu rahvus	172	64,4	95	35,6	267
Asulatüüp	Linn	398	60,8	257	39,2	655
	Maapiirkond	251	58,9	175	41,1	426
Piirkond	Harjumaa	304	62,0	186	38,0	490
	Ida-Virumaa	59	56,7	45	43,3	104
	Muu Eesti	286	58,7	201	41,3	487

Tabel 89. Viimase seksuaalvahekorra ajal kasutatud rasestumisest hoidumise meetodite tõhusus
(% viimase 12 kuu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest; kaalutud andmed)

		Tõhusad meetodid		Mittetõhusad meetodid		Hädaabimeetodid		Ei kasutanud midagi		Kokku
		n	%	n	%	n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		99	67,4	18	12,1	5	3,6	25	16,9	147
Sugu	Noormees	50	66,7	12	16,0	2	2,6	11	14,7	75
	Tütarlaps	49	68,1	6	8,3	3	4,2	14	19,4	72
Rahvus	Eestlane	80	69,0	14	12,1	5	4,3	17	14,6	116
	Muu rahvus	19	61,3	4	12,9	–	–	8	25,8	31
Asulatüüp	Linn	65	65,7	11	11,1	4	4,0	19	19,2	99
	Maapiirkond	34	70,8	7	14,6	1	2,1	6	12,5	48
Piirkond	Harjumaa	48	73,9	6	9,2	3	4,6	8	12,3	65
	Ida-Virumaa	7		2		–	–	4		13
	Muu Eesti	43	62,3	9	13,0	3	4,4	14	20,3	69
10.–12. klass (16–18)		308	77,0	33	8,2	11	2,8	48	12,0	400
Sugu	Noormees	124	80,0	12	7,8	5	3,2	14	9,0	155
	Tütarlaps	184	75,1	21	8,6	6	2,4	34	13,9	245
Rahvus	Eestlane	229	77,4	26	8,8	8	2,7	33	11,1	296
	Muu rahvus	79	76,0	7	6,7	3	2,9	15	14,4	104
Asulatüüp	Linn	174	79,8	15	6,9	7	3,2	22	10,1	218
	Maapiirkond	134	73,6	17	9,4	4	2,2	27	14,8	182
Piirkond	Harjumaa	154	78,2	14	7,1	4	2,0	25	12,7	197
	Ida-Virumaa	22	84,6	2	7,7	–	–	2	7,7	26
	Muu Eesti	132	74,6	17	9,6	7	3,9	21	11,9	177
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		391	74,3	49	9,3	15	2,9	71	13,5	526
Sugu	Noormees	168	75,3	24	10,8	6	2,7	25	11,2	223
	Tütarlaps	223	73,6	25	8,2	9	3,0	46	15,2	303
Rahvus	Eestlane	297	75,0	38	9,6	13	3,3	48	12,1	396
	Muu rahvus	94	72,3	11	8,5	2	1,5	23	17,7	130
Asulatüüp	Linn	230	75,4	25	8,2	10	3,3	40	13,1	305
	Maapiirkond	161	72,8	24	10,9	5	2,3	31	14,0	221
Piirkond	Harjumaa	194	77,3	19	7,6	7	2,8	31	12,3	251
	Ida-Virumaa	28	73,7	4	10,5	–	–	6	15,8	38
	Muu Eesti	169	71,3	26	11,0	8	3,4	34	14,3	237
KUTSEKOOL (16–18)		357	64,1	71	12,8	27	4,8	102	18,3	557
Sugu	Noormees	227	64,8	50	14,3	17	4,9	56	16,0	350
	Tütarlaps	130	62,8	21	10,2	10	4,8	46	22,2	207
Rahvus	Eestlane	275	67,8	48	11,8	20	4,9	63	15,5	406
	Muu rahvus	82	54,3	23	15,2	7	4,7	39	25,8	151
Asulatüüp	Linn	249	65,5	43	11,3	23	6,1	65	17,1	380
	Maapiirkond	108	61,0	28	15,8	4	2,3	37	20,9	177
Piirkond	Harjumaa	135	63,1	34	15,9	7	3,3	38	17,7	214
	Ida-Virumaa	51	57,3	10	11,2	6	6,8	22	24,7	89
	Muu Eesti	171	67,3	27	10,6	14	5,5	42	16,6	254
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		643	72,3	88	9,9	31	3,4	128	14,4	890
Sugu	Noormees	309	72,5	47	11,0	17	4,0	53	12,5	426
	Tütarlaps	334	72,0	41	8,8	14	3,0	75	16,2	464
Rahvus	Eestlane	484	73,8	64	9,7	24	3,7	84	12,8	656
	Muu rahvus	159	67,9	24	10,3	7	3,0	44	18,8	234
Asulatüüp	Linn	390	73,7	47	8,9	23	4,4	69	13,0	529
	Maapiirkond	253	70,1	41	11,4	8	2,2	59	16,3	361
Piirkond	Harjumaa	298	73,4	40	9,8	10	2,5	58	14,3	406
	Ida-Virumaa	57	68,7	7	8,4	4	4,8	15	18,1	83
	Muu Eesti	288	71,8	41	10,2	17	4,3	55	13,7	401
NOORED KOKKU (14–18)		638	71,3	93	10,3	31	3,5	134	14,9	896
Sugu	Noormees	311	71,3	53	12,2	16	3,7	56	12,8	436
	Tütarlaps	328	71,3	40	8,7	15	3,3	77	16,7	460
Rahvus	Eestlane	487	72,7	69	10,3	26	3,9	88	13,1	670
	Muu rahvus	151	66,8	24	10,6	6	2,7	45	19,9	226
Asulatüüp	Linn	394	72,0	51	9,3	23	4,2	79	14,5	547
	Maapiirkond	244	69,9	42	12,0	8	2,3	55	15,8	349
Piirkond	Harjumaa	298	73,5	40	9,9	11	2,7	56	13,8	405
	Ida-Virumaa	55	65,5	9	10,7	3	3,6	17	20,2	84
	Muu Eesti	285	70,0	44	10,8	17	4,2	61	15,0	407

Tabel 90. Seksuaalse väärkohtlemise kogemine internetis elu jooksul (kaalutud andmed)

		See on minuga juhtunud		See ei ole minuga juhtunud / eelistan mitte vastata		Kokku
		n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		239	10,8	1972	89,2	2211
Sugu	Noormees	51	4,5	1081	95,5	1132
	Tütarlaps	188	17,4	891	82,6	1079
Rahvus	Eestlane	194	11,0	1576	89,0	1770
	Muu rahvus	45	10,2	396	89,8	441
Asulatüüp	Linn	127	9,7	1183	90,3	1310
	Maapiirkond	112	12,4	789	87,6	901
Piirkond	Harjumaa	113	10,8	932	89,2	1045
	Ida-Virumaa	14	7,2	181	92,8	195
	Muu Eesti	111	11,4	860	88,6	971
10.–12. klass (16–18)		154	11,1	1229	88,9	1383
Sugu	Noormees	24	4,0	579	96,0	603
	Tütarlaps	130	16,7	650	83,3	780
Rahvus	Eestlane	117	11,1	934	88,9	1051
	Muu rahvus	37	11,1	295	88,9	332
Asulatüüp	Linn	85	11,2	674	88,8	759
	Maapiirkond	69	11,1	555	88,9	624
Piirkond	Harjumaa	83	12,5	583	87,5	666
	Ida-Virumaa	13	12,0	95	88,0	108
	Muu Eesti	58	9,5	551	90,5	609
KUTSEKOOL (16–18)		125	9,2	1230	90,8	1355
Sugu	Noormees	55	5,7	908	94,3	963
	Tütarlaps	70	17,9	322	82,1	392
Rahvus	Eestlane	74	7,2	959	92,8	1033
	Muu rahvus	51	15,8	271	84,2	322
Asulatüüp	Linn	90	10,0	812	90,0	902
	Maapiirkond	35	7,7	418	92,3	453
Piirkond	Harjumaa	45	8,9	459	91,1	504
	Ida-Virumaa	29	15,0	164	85,0	193
	Muu Eesti	51	7,8	607	92,2	658
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		288	10,5	2450	89,5	2738
Sugu	Noormees	66	4,6	1354	95,4	1420
	Tütarlaps	222	16,8	1096	83,2	1318
Rahvus	Eestlane	207	9,9	1880	90,1	2087
	Muu rahvus	81	12,4	570	87,6	651
Asulatüüp	Linn	172	10,8	1424	89,2	1596
	Maapiirkond	116	10,2	1026	89,9	1142
Piirkond	Harjumaa	142	11,5	1096	88,5	1238
	Ida-Virumaa	34	13,4	219	86,6	253
	Muu Eesti	112	9,0	1135	91,0	1247

* Põhikoolinoortele esitati küsimused seksuaalse väärkohtlemise kohta erinevalt gümnaasiumi- ja kutsekoolinoortest (vt lk 118), seetõttu ei ole eri kooliastmete andmeid koos esitatud.

Tabel 91. Seksuaalse ahistamise kogemine elu jooksul (kaalutud andmed)

		See on minuga juhtunud		See ei ole minuga juhtunud / eelistan mitte vastata		Kokku
		n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		516	23,3	1695	76,7	2211
Sugu	Noormees	155	13,7	977	86,3	1132
	Tütarlaps	361	33,5	718	66,5	1079
Rahvus	Eestlane	398	22,5	1372	77,5	1770
	Muu rahvus	118	26,8	323	73,2	441
Asulatüüp	Linn	306	23,4	1004	76,6	1310
	Maapiirkond	210	23,3	691	76,7	901
Piirkond	Harjumaa	245	23,4	800	76,6	1045
	Ida-Virumaa	48	24,6	147	75,4	195
	Muu Eesti	223	23,0	748	77,0	971
10.–12. klass (16–18)		622	45,0	761	55,0	1383
Sugu	Noormees	176	29,2	427	70,8	603
	Tütarlaps	446	57,2	334	42,8	780
Rahvus	Eestlane	467	44,4	584	55,6	1051
	Muu rahvus	155	46,7	177	53,3	332
Asulatüüp	Linn	351	46,3	408	53,7	759
	Maapiirkond	271	43,4	353	56,6	624
Piirkond	Harjumaa	312	46,8	354	53,2	666
	Ida-Virumaa	46	43,0	61	57,0	107
	Muu Eesti	264	43,3	346	56,7	610
KUTSEKOOL (16–18)		505	37,3	850	62,7	1355
Sugu	Noormees	264	27,4	699	72,6	963
	Tütarlaps	241	61,5	151	38,5	392
Rahvus	Eestlane	377	36,5	656	63,5	1033
	Muu rahvus	128	39,8	194	60,2	322
Asulatüüp	Linn	341	37,8	561	62,2	902
	Maapiirkond	164	36,2	289	63,8	453
Piirkond	Harjumaa	172	34,1	332	65,9	504
	Ida-Virumaa	79	40,9	114	59,1	193
	Muu Eesti	254	38,6	404	61,4	658
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		1169	42,7	1569	57,3	2738
Sugu	Noormees	404	28,5	1015	71,5	1419
	Tütarlaps	765	58,0	554	42,0	1319
Rahvus	Eestlane	878	42,1	1209	57,9	2087
	Muu rahvus	290	44,5	361	55,5	651
Asulatüüp	Linn	693	43,4	603	56,6	1596
	Maapiirkond	476	41,7	666	58,3	1142
Piirkond	Harjumaa	541	43,7	698	56,3	1239
	Ida-Virumaa	107	42,3	146	57,7	253
	Muu Eesti	521	41,8	725	58,2	1246

* Põhikoolinoortele esitati küsimused seksuaalse väärkohtlemise kohta erinevalt gümnaasiumi- ja kutsekoolinoortest (vt lk 118), seetõttu ei ole eri kooliastmete andmeid koos esitatud.

Tabel 92. Seksuaalvägivalla kogemine elu jooksul (kaalutud andmed)

		See on minuga juhtunud		See ei ole minuga juhtunud / eelistan mitte vastata		Kokku
		n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		45	2,0	2167	98,0	2211
Sugu	Noormees	10	0,9	1122	99,1	1132
	Tütarlaps	34	3,2	1045	96,8	1079
Rahvus	Eestlane	26	1,5	1744	98,5	1770
	Muu rahvus	18	4,1	423	95,9	441
Asulatüüp	Linn	29	2,2	1282	97,8	1311
	Maapiirkond	15	1,7	885	98,3	900
Piirkond	Harjumaa	19	1,8	1026	98,2	1045
	Ida-Virumaa	7	3,6	187	96,4	194
	Muu Eesti	18	1,9	954	98,1	972
10.–12. klass (16–18)		182	13,2	1201	86,8	1383
Sugu	Noormees	38	6,3	565	93,7	603
	Tütarlaps	144	18,5	636	81,5	780
Rahvus	Eestlane	125	11,9	926	88,1	1051
	Muu rahvus	57	17,2	275	82,8	332
Asulatüüp	Linn	109	14,4	650	85,6	759
	Maapiirkond	73	11,7	551	88,3	624
Piirkond	Harjumaa	102	15,3	564	84,7	666
	Ida-Virumaa	15	13,9	93	86,1	108
	Muu Eesti	65	10,7	544	89,3	609
KUTSEKOOL (16–18)		245	18,1	1110	81,9	1355
Sugu	Noormees	109	11,3	854	88,7	963
	Tütarlaps	136	34,7	256	65,3	392
Rahvus	Eestlane	165	16,0	868	84,0	1033
	Muu rahvus	80	24,8	242	75,2	322
Asulatüüp	Linn	167	18,5	735	81,5	902
	Maapiirkond	78	17,2	375	82,8	453
Piirkond	Harjumaa	88	17,5	416	82,5	504
	Ida-Virumaa	39	20,2	154	79,8	193
	Muu Eesti	118	17,9	540	82,1	658
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		400	14,6	2338	85,4	2738
Sugu	Noormees	118	8,3	1301	91,7	1419
	Tütarlaps	282	21,4	1037	78,6	1319
Rahvus	Eestlane	273	13,1	1814	86,9	2087
	Muu rahvus	127	19,5	524	80,5	651
Asulatüüp	Linn	252	15,8	1344	84,2	1596
	Maapiirkond	148	13,0	994	87,0	1597
Piirkond	Harjumaa	196	15,8	1043	84,2	1239
	Ida-Virumaa	42	16,6	211	83,4	253
	Muu Eesti	162	13,0	1084	87,0	1246

* Põhikoolinoortele esitati küsimused seksuaalse väärkohtlemise kohta erinevalt gümnaasiumi- ja kutsekoolinoortest (vt aruandest lk 118), seetõttu ei ole eri kooliastmete andmeid koos esitatud.

Tabel 93. Seksuaalse väärkohtlemise kogemine elu jooksul (kõik liigid kokku; kaalutud andmed)

		See on minuga juhtunud		See ei ole minuga juhtunud / eelistan mitte vastata		Kokku
		n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		618	27,8	1606	72,2	2224
Sugu	Noormees	182	16,0	956	84,0	1138
	Tütarlaps	437	40,2	650	59,8	1087
Rahvus	Eestlane	477	26,9	1295	73,1	1772
	Muu rahvus	141	31,2	311	68,8	452
Asulatüüp	Linn	365	27,6	956	72,4	1321
	Maapiirkond	254	28,1	649	71,9	903
Piirkond	Harjumaa	299	28,3	758	71,7	1057
	Ida-Virumaa	52	26,7	143	73,3	195
	Muu Eesti	267	27,5	705	72,5	972
10.–12. klass (16–18)		659	47,6	726	52,4	1385
Sugu	Noormees	192	31,8	411	68,2	603
	Tütarlaps	467	59,7	315	40,3	782
Rahvus	Eestlane	495	47,0	558	53,0	1053
	Muu rahvus	164	49,4	168	50,6	332
Asulatüüp	Linn	379	49,8	382	50,2	761
	Maapiirkond	280	44,9	344	55,1	624
Piirkond	Harjumaa	333	50,0	333	50,0	666
	Ida-Virumaa	51	46,8	58	53,2	109
	Muu Eesti	275	45,1	335	54,9	610
KUTSEKOOL (16–18)		543	40,0	813	60,0	1356
Sugu	Noormees	286	29,7	678	70,3	964
	Tütarlaps	257	65,6	135	34,4	392
Rahvus	Eestlane	400	38,7	633	61,3	1033
	Muu rahvus	143	44,3	180	55,7	323
Asulatüüp	Linn	394	40,3	539	59,7	903
	Maapiirkond	179	39,5	274	60,5	453
Piirkond	Harjumaa	183	36,2	322	63,8	505
	Ida-Virumaa	88	45,6	105	54,4	193
	Muu Eesti	272	41,3	386	58,7	658
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		1243	45,3	1498	54,7	2741
Sugu	Noormees	440	31,0	980	69,0	1420
	Tütarlaps	803	60,8	518	39,2	1321
Rahvus	Eestlane	931	44,6	1158	55,4	2089
	Muu rahvus	312	47,9	340	52,1	652
Asulatüüp	Linn	745	46,6	854	53,4	1599
	Maapiirkond	498	43,6	644	56,4	1142
Piirkond	Harjumaa	577	46,5	663	53,5	1240
	Ida-Virumaa	117	46,2	136	53,8	253
	Muu Eesti	548	43,9	700	56,1	1248

* Põhikoolinoortele esitati küsimused seksuaalse väärkohtlemise kohta erinevalt gümnaasiumi- ja kutsekoolinoortest (vt aruandest lk 118), seetõttu ei ole eri kooliastmete andmeid koos esitatud

Tabel 94. Noored, kellel on tekkinud STLidesse nakatumise kahtlus viimase 12 kuu jooksul (% elu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest; kaalutud andmed)

		On tekkinud kahtlus		Ei ole tekkinud kahtlust		Kokku
		n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		14	7,3	173	92,7	187
Sugu	Noormees	9	9,5	86	90,5	95
	Tütarlaps	5	5,4	87	94,6	92
Rahvus	Eestlane	8	5,5	137	94,5	145
	Muu rahvus	6	14,3	36	85,7	42
Asulatüüp	Linn	10	8,1	113	91,9	123
	Maapiirkond	4	6,3	60	93,8	64
Piirkond	Harjumaa	6	7,1	78	92,9	84
	Ida-Virumaa	2	10,0	18	90,0	20
	Muu Eesti	5	6,0	78	94,0	83
10.–12. klass (16–18)		46	10,1	411	89,9	457
Sugu	Noormees	12	6,5	174	93,5	186
	Tütarlaps	34	12,6	237	87,4	271
Rahvus	Eestlane	36	10,6	305	89,4	341
	Muu rahvus	10	8,6	106	91,4	116
Asulatüüp	Linn	26	10,4	224	89,6	250
	Maapiirkond	20	9,7	187	90,3	207
Piirkond	Harjumaa	28	12,4	197	87,6	225
	Ida-Virumaa	2	6,5	29	93,5	31
	Muu Eesti	16	8,0	185	92,0	201
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		57	9,2	563	90,8	620
Sugu	Noormees	21	7,7	252	92,3	273
	Tütarlaps	36	10,4	311	89,6	347
Rahvus	Eestlane	42	9,0	427	91,0	469
	Muu rahvus	15	9,9	136	90,1	151
Asulatüüp	Linn	35	9,7	326	90,3	361
	Maapiirkond	22	8,5	237	91,5	259
Piirkond	Harjumaa	32	10,8	265	89,2	297
	Ida-Virumaa	4	8,2	45	91,8	49
	Muu Eesti	21	7,7	253	92,3	274
KUTSEKOOL (16–18)		53	7,8	628	92,2	681
Sugu	Noormees	32	7,1	419	92,9	451
	Tütarlaps	21	9,1	209	90,9	230
Rahvus	Eestlane	38	7,5	469	92,5	507
	Muu rahvus	15	8,6	159	91,4	174
Asulatüüp	Linn	26	5,8	426	94,2	452
	Maapiirkond	27	11,8	202	88,2	229
Piirkond	Harjumaa	21	8,1	237	91,9	258
	Ida-Virumaa	9	8,6	96	91,4	105
	Muu Eesti	23	7,2	295	92,8	318
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		96	9,2	948	90,8	1044
Sugu	Noormees	37	7,0	495	93,0	532
	Tütarlaps	59	11,5	453	88,5	512
Rahvus	Eestlane	73	9,3	708	90,7	781
	Muu rahvus	23	8,7	240	91,3	263
Asulatüüp	Linn	53	8,6	565	91,4	618
	Maapiirkond	43	10,1	383	89,9	426
Piirkond	Harjumaa	51	10,8	421	89,2	472
	Ida-Virumaa	8	8,1	91	91,9	99
	Muu Eesti	37	7,8	436	92,2	473
NOORED KOKKU (14–18)		93	8,8	975	91,2	1068
Sugu	Noormees	40	7,4	504	92,6	544
	Tütarlaps	53	10,1	471	89,9	524
Rahvus	Eestlane	68	8,4	738	91,6	806
	Muu rahvus	25	9,5	237	90,5	262
Asulatüüp	Linn	53	8,2	593	91,8	646
	Maapiirkond	40	9,5	382	90,5	422
Piirkond	Harjumaa	48	10,0	434	90,0	482
	Ida-Virumaa	9	8,7	95	91,3	104
	Muu Eesti	36	7,5	446	92,5	482

Tabel 95. Teadmised HIV-testi tegemise võimalusest HIVi nõustamise ja testimise kabinetis (kaalutud andmed)

		On võimalik		Ei ole võimalik		Ei tea		Kokku
		n	%	n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		1222	55,5	61	2,8	918	41,7	2201
Sugu	Noormees	581	51,5	42	3,7	505	44,8	1128
	Tütarlaps	641	59,7	19	1,8	413	38,5	1073
Rahvus	Eestlane	1022	58,0	44	2,5	695	39,5	1761
	Muu rahvus	200	45,4	17	3,9	223	50,7	440
Asulatüüp	Linn	732	55,9	37	2,8	540	41,3	1309
	Maapiirkond	490	54,9	24	2,7	378	42,4	892
Piirkond	Harjumaa	564	54,1	33	3,2	445	42,7	1042
	Ida-Virumaa	93	48,4	8	4,2	91	47,4	192
	Muu Eesti	565	58,4	20	2,1	382	39,5	967
10.–12. klass (16–18)		992	71,9	23	1,7	364	26,4	1379
Sugu	Noormees	402	67,2	12	2,0	184	30,8	598
	Tütarlaps	590	75,5	11	1,4	180	23,1	781
Rahvus	Eestlane	772	73,7	13	1,3	262	25,0	1047
	Muu rahvus	219	66,0	10	3,0	103	31,0	332
Asulatüüp	Linn	546	72,0	13	1,7	199	26,3	758
	Maapiirkond	446	71,8	10	1,6	165	26,6	621
Piirkond	Harjumaa	480	72,4	17	2,6	166	25,0	663
	Ida-Virumaa	71	65,7	3	2,8	34	31,5	108
	Muu Eesti	440	72,4	3	0,5	165	27,1	608
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		2198	61,4	85	2,4	1296	36,2	3579
Sugu	Noormees	980	56,5	55	3,2	698	40,3	1733
	Tütarlaps	1218	66,0	30	1,6	598	32,4	1846
Rahvus	Eestlane	1785	63,5	58	2,1	968	34,4	2811
	Muu rahvus	413	53,8	27	3,5	328	42,7	768
Asulatüüp	Linn	1272	61,4	51	2,5	748	36,1	2071
	Maapiirkond	926	61,4	34	2,3	548	36,3	1508
Piirkond	Harjumaa	1035	60,8	50	2,9	618	36,3	1703
	Ida-Virumaa	164	54,3	12	4,0	126	41,7	302
	Muu Eesti	999	63,5	23	1,4	552	35,1	1574
KUTSEKOOL (16–18)		784	59,1	44	3,3	498	37,6	1326
Sugu	Noormees	528	56,3	38	4,0	372	39,7	938
	Tütarlaps	256	66,0	6	1,5	126	32,5	388
Rahvus	Eestlane	600	59,4	24	2,4	386	38,2	1010
	Muu rahvus	184	58,2	20	6,3	112	35,5	316
Asulatüüp	Linn	516	58,4	35	3,9	333	37,7	884
	Maapiirkond	268	60,6	9	2,1	165	37,3	442
Piirkond	Harjumaa	288	58,3	17	3,4	189	38,3	494
	Ida-Virumaa	107	56,3	11	5,8	72	37,9	190
	Muu Eesti	389	60,6	16	2,5	237	36,9	642
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		1851	68,2	58	2,1	806	29,7	2715
Sugu	Noormees	878	62,8	39	2,8	481	34,4	1398
	Tütarlaps	973	73,9	19	1,4	325	24,7	1317
Rahvus	Eestlane	1438	69,6	32	1,5	597	28,9	2067
	Muu rahvus	413	63,7	26	4,0	209	32,3	648
Asulatüüp	Linn	1068	67,5	39	2,4	476	30,1	1583
	Maapiirkond	783	69,2	19	1,7	330	29,1	1132
Piirkond	Harjumaa	846	68,9	34	2,8	347	28,3	1227
	Ida-Virumaa	156	62,1	10	4,0	85	33,9	251
	Muu Eesti	849	68,6	15	1,2	373	30,2	1237
NOORED KOKKU (14–18)		3004	61,1	122	2,5	1789	36,4	4915
Sugu	Noormees	1427	56,5	83	3,3	1015	40,2	2525
	Tütarlaps	1577	66,0	39	1,6	774	32,4	2390
Rahvus	Eestlane	2424	63,0	80	2,1	1344	34,9	3848
	Muu rahvus	580	54,4	42	3,9	445	41,7	1067
Asulatüüp	Linn	1768	61,0	77	2,7	1055	36,3	2900
	Maapiirkond	1236	61,4	45	2,2	734	36,4	2015
Piirkond	Harjumaa	1380	60,5	68	3,0	832	36,5	2280
	Ida-Virumaa	241	54,6	18	4,1	182	41,3	441
	Muu Eesti	1383	63,1	36	1,6	775	35,3	2194

Tabel 96. Teadmised HIV-testi tegemise võimalusest noorte nõustamiskeskuses / seksuaaltervise kliinikus (kaalutud andmed)

		On võimalik		Ei ole võimalik		Ei tea		Kokku
		n	%	n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		629	28,6	126	5,7	1445	65,7	2200
Sugu	Noormees	272	24,1	81	7,2	774	68,7	1127
	Tütarlaps	357	33,3	45	4,2	671	62,5	1073
Rahvus	Eestlane	502	28,5	86	4,9	1173	66,6	1761
	Muu rahvus	127	28,9	40	9,1	272	62,0	439
Asulatüüp	Linn	407	31,1	74	5,6	828	63,3	1309
	Maapiirkond	222	24,9	52	5,8	617	69,3	891
Piirkond	Harjumaa	307	29,5	66	6,3	668	64,2	1041
	Ida-Virumaa	47	24,4	19	9,8	127	65,8	193
	Muu Eesti	275	28,5	41	4,2	650	67,3	966
10.–12. klass (16–18)		533	38,7	86	6,2	760	55,1	1379
Sugu	Noormees	190	31,8	49	8,2	359	60,0	598
	Tütarlaps	343	43,9	37	4,7	401	51,4	781
Rahvus	Eestlane	408	39,0	63	6,0	576	55,0	1047
	Muu rahvus	125	37,7	23	6,9	184	55,4	332
Asulatüüp	Linn	303	40,0	44	5,8	411	54,2	758
	Maapiirkond	230	37,0	42	6,8	349	56,2	621
Piirkond	Harjumaa	283	42,7	35	5,3	345	52,0	663
	Ida-Virumaa	39	36,1	7	6,5	62	57,4	108
	Muu Eesti	211	34,7	44	7,2	353	58,1	608
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		1153	32,2	211	5,9	2215	61,9	3579
Sugu	Noormees	461	26,6	130	7,5	1142	65,9	1733
	Tütarlaps	692	37,5	81	4,4	1073	58,4	1846
Rahvus	Eestlane	904	32,1	148	5,3	1759	62,6	2811
	Muu rahvus	249	32,4	63	8,2	456	59,4	768
Asulatüüp	Linn	707	34,1	118	5,7	1246	60,2	2071
	Maapiirkond	446	29,6	93	6,2	969	64,2	1508
Piirkond	Harjumaa	584	34,3	101	5,9	1018	59,8	1703
	Ida-Virumaa	85	28,2	27	8,9	190	62,9	302
	Muu Eesti	484	30,7	83	5,3	1007	64,0	1574
KUTSEKOOL (16–18)		449	33,9	94	7,1	783	59,0	1326
Sugu	Noormees	293	31,2	71	7,6	574	61,2	938
	Tütarlaps	156	40,2	23	5,9	209	53,9	388
Rahvus	Eestlane	329	32,6	63	6,2	618	61,2	1010
	Muu rahvus	120	38,0	31	9,8	165	52,2	316
Asulatüüp	Linn	307	34,7	61	6,9	516	58,4	884
	Maapiirkond	142	32,1	33	7,5	267	60,4	442
Piirkond	Harjumaa	170	34,4	37	7,5	287	58,1	494
	Ida-Virumaa	73	38,4	14	7,4	103	54,2	190
	Muu Eesti	206	32,1	43	6,7	393	61,2	642
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		1011	37,2	175	6,5	1529	56,3	2715
Sugu	Noormees	441	31,6	111	7,9	846	60,5	1398
	Tütarlaps	570	43,3	64	4,9	683	51,9	1317
Rahvus	Eestlane	766	37,1	126	6,1	1175	56,8	2067
	Muu rahvus	245	37,8	49	7,6	354	54,6	648
Asulatüüp	Linn	605	38,2	98	6,2	881	55,6	1584
	Maapiirkond	406	35,9	77	6,8	648	57,3	1131
Piirkond	Harjumaa	499	40,7	71	5,8	657	53,5	1227
	Ida-Virumaa	93	37,0	16	6,4	142	56,6	251
	Muu Eesti	419	33,9	88	7,1	730	59,0	1237
NOORED KOKKU (14–18)		1593	32,4	298	6,1	3024	61,5	4915
Sugu	Noormees	692	27,4	190	7,5	1642	65,1	2524
	Tütarlaps	901	37,7	108	4,5	1382	57,8	2391
Rahvus	Eestlane	1239	32,2	208	5,4	2401	62,4	3848
	Muu rahvus	354	33,2	90	8,4	623	58,4	1067
Asulatüüp	Linn	991	34,2	171	5,9	1737	59,9	2899
	Maapiirkond	602	29,9	127	6,3	1287	63,8	2016
Piirkond	Harjumaa	782	34,3	139	6,1	1359	59,6	2280
	Ida-Virumaa	132	29,9	38	8,6	271	61,5	441
	Muu Eesti	679	31,0	121	5,5	1394	63,5	2194

Tabel 97. Teadmised HIV-testi tegemise võimalusest perearsti vastuvõtul (kaalutud andmed)

		On võimalik		Ei ole võimalik		Ei tea		Kokku
		n	%	n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		383	17,4	300	13,6	1517	69,0	2200
Sugu	Noormees	200	17,7	147	13,0	781	69,2	1128
	Tütarlaps	183	17,1	153	14,3	736	68,6	1072
Rahvus	Eestlane	303	17,2	211	12,0	1246	70,8	1760
	Muu rahvus	80	18,2	89	20,2	271	61,6	440
Asulatüüp	Linn	239	18,2	184	14,1	886	67,7	1309
	Maapiirkond	144	16,2	116	13,0	631	70,8	891
Piirkond	Harjumaa	189	18,2	149	14,3	703	67,5	1041
	Ida-Virumaa	32	16,6	35	18,1	126	65,3	193
	Muu Eesti	162	16,8	116	12,0	688	71,2	966
10.–12. klass (16–18)		240	17,4	280	20,3	859	62,3	1379
Sugu	Noormees	117	19,6	104	17,4	377	63,0	598
	Tütarlaps	123	15,8	176	22,5	482	61,7	781
Rahvus	Eestlane	195	18,6	182	17,4	670	64,0	1047
	Muu rahvus	45	13,6	98	29,5	189	56,9	332
Asulatüüp	Linn	128	16,9	165	21,8	465	61,3	758
	Maapiirkond	112	18,0	115	18,5	394	63,5	621
Piirkond	Harjumaa	128	19,3	140	21,1	395	59,6	663
	Ida-Virumaa	16	14,8	25	23,2	67	62,0	108
	Muu Eesti	96	15,8	115	18,9	397	65,3	608
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		623	17,4	574	16,0	2382	66,6	3579
Sugu	Noormees	318	18,4	250	14,4	1165	67,2	1733
	Tütarlaps	305	16,5	324	17,6	1217	65,9	1846
Rahvus	Eestlane	498	17,7	389	13,8	1924	68,5	2811
	Muu rahvus	125	16,3	184	23,9	459	59,8	768
Asulatüüp	Linn	369	17,8	346	16,7	1357	65,5	2072
	Maapiirkond	254	16,9	228	15,1	1025	68,0	1507
Piirkond	Harjumaa	316	18,6	285	16,7	1102	64,7	1703
	Ida-Virumaa	48	16,0	60	19,9	193	64,1	301
	Muu Eesti	259	16,4	228	14,5	1088	69,1	1575
KUTSEKOOL (16–18)		297	22,4	207	15,6	822	62,0	1326
Sugu	Noormees	222	23,7	135	14,4	581	61,9	938
	Tütarlaps	75	19,3	72	18,6	241	62,1	388
Rahvus	Eestlane	229	22,7	146	14,5	635	62,9	1010
	Muu rahvus	68	21,5	61	19,3	187	59,2	316
Asulatüüp	Linn	195	22,1	139	15,7	550	62,2	884
	Maapiirkond	102	23,1	68	15,4	272	61,5	442
Piirkond	Harjumaa	107	21,6	76	15,4	311	63,0	494
	Ida-Virumaa	40	21,1	32	16,8	118	62,1	190
	Muu Eesti	150	23,4	99	15,4	393	61,2	642
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		513	18,9	513	18,9	1689	62,2	2715
Sugu	Noormees	298	21,3	226	16,2	874	62,5	1398
	Tütarlaps	215	16,3	287	21,8	815	61,9	1317
Rahvus	Eestlane	410	19,8	341	16,5	1317	63,7	2068
	Muu rahvus	103	15,9	172	26,6	372	57,5	647
Asulatüüp	Linn	296	18,7	312	19,7	976	61,6	1584
	Maapiirkond	217	19,2	201	17,8	713	63,0	1131
Piirkond	Harjumaa	244	19,9	241	19,6	742	60,5	1227
	Ida-Virumaa	43	17,1	52	20,7	156	62,2	251
	Muu Eesti	226	18,3	220	17,8	791	63,9	1237
NOORED KOKKU (14–18)		887	18,0	785	16,0	3242	66,0	4914
Sugu	Noormees	487	19,3	364	14,4	1673	66,3	2524
	Tütarlaps	401	16,8	420	17,6	1569	65,6	2390
Rahvus	Eestlane	705	18,3	536	14,0	2606	67,7	3847
	Muu rahvus	182	17,1	249	23,3	636	59,6	1067
Asulatüüp	Linn	534	18,4	480	16,6	1885	65,0	2899
	Maapiirkond	353	17,5	305	15,1	1357	67,4	2015
Piirkond	Harjumaa	430	18,9	379	16,6	1470	64,5	2279
	Ida-Virumaa	75	17,0	85	19,3	281	63,7	441
	Muu Eesti	382	17,4	321	14,6	1491	68,0	2194

Tabel 98. Teadmised HIV-testi tegemise võimalusest eriarsti vastuvõtul (kaalutud andmed)

		On võimalik		Ei ole võimalik		Ei tea		Kokku
		n	%	n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		970	44,1	85	3,8	1146	52,1	2201
Sugu	Noormees	434	38,5	58	5,1	636	56,4	1128
	Tütarlaps	536	50,0	27	2,5	510	47,5	1073
Rahvus	Eestlane	776	44,1	57	3,2	927	52,7	1760
	Muu rahvus	194	44,0	28	6,3	219	49,7	441
Asulatüüp	Linn	587	44,8	55	4,2	668	51,0	1310
	Maapiirkond	383	43,0	30	3,4	478	53,6	891
Piirkond	Harjumaa	465	45,0	40	3,8	533	51,2	1042
	Ida-Virumaa	73	37,8	11	5,7	109	56,5	193
	Muu Eesti	428	44,3	34	3,5	504	52,2	966
10.–12. klass (16–18)		850	61,6	34	2,5	495	35,9	1379
Sugu	Noormees	342	57,2	16	2,7	240	40,1	598
	Tütarlaps	508	65,0	18	2,4	255	32,6	781
Rahvus	Eestlane	661	63,1	21	2,0	365	34,9	1047
	Muu rahvus	189	56,9	13	3,9	130	39,2	332
Asulatüüp	Linn	473	62,4	19	2,5	266	35,1	758
	Maapiirkond	377	60,7	15	2,4	229	36,9	621
Piirkond	Harjumaa	417	62,9	16	2,4	230	34,7	663
	Ida-Virumaa	58	53,7	5	4,6	45	41,7	108
	Muu Eesti	375	61,7	13	2,1	220	36,2	608
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		1803	50,4	121	3,4	1655	46,2	3579
Sugu	Noormees	771	44,5	75	4,3	887	51,2	1733
	Tütarlaps	1032	55,9	46	2,5	768	41,6	1846
Rahvus	Eestlane	1425	50,7	80	2,8	1306	46,5	2811
	Muu rahvus	378	49,2	41	5,3	349	45,5	768
Asulatüüp	Linn	1053	50,8	76	3,7	943	45,5	2072
	Maapiirkond	750	49,8	45	3,0	712	47,2	1507
Piirkond	Harjumaa	878	51,5	56	3,3	769	45,2	1703
	Ida-Virumaa	130	43,2	16	5,3	155	51,5	301
	Muu Eesti	795	50,5	49	3,1	731	46,4	1575
KUTSEKOOL (16–18)		632	47,7	63	4,7	631	47,6	1326
Sugu	Noormees	414	44,1	48	5,1	476	50,8	938
	Tütarlaps	218	56,2	15	3,9	155	39,9	388
Rahvus	Eestlane	491	48,6	41	4,1	478	47,3	1010
	Muu rahvus	141	44,6	22	7,0	153	48,4	316
Asulatüüp	Linn	404	45,7	50	5,7	430	48,6	884
	Maapiirkond	228	51,6	13	2,9	201	45,5	442
Piirkond	Harjumaa	219	44,3	25	5,1	250	50,6	494
	Ida-Virumaa	89	46,8	11	5,8	90	47,4	190
	Muu Eesti	324	50,5	27	4,2	291	45,3	642
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		1562	57,5	86	3,2	1067	39,3	2715
Sugu	Noormees	726	51,9	51	3,7	621	44,4	1398
	Tütarlaps	836	63,5	35	2,6	446	33,9	1317
Rahvus	Eestlane	1216	58,8	55	2,7	796	38,5	2067
	Muu rahvus	346	53,4	31	4,8	271	41,8	648
Asulatüüp	Linn	899	56,7	58	3,7	627	39,6	1584
	Maapiirkond	663	58,6	28	2,5	440	38,9	1131
Piirkond	Harjumaa	716	58,4	37	3,0	474	38,6	1227
	Ida-Virumaa	127	50,6	13	5,2	111	44,2	251
	Muu Eesti	719	58,1	36	2,9	482	39,0	1237
NOORED KOKKU (14–18)		2459	50,0	174	3,6	2281	46,4	4914
Sugu	Noormees	1122	44,4	113	4,5	1289	51,1	2524
	Tütarlaps	1337	55,9	61	2,6	992	41,5	2390
Rahvus	Eestlane	1941	50,4	114	3,0	1792	46,6	3847
	Muu rahvus	518	48,6	60	5,6	489	45,8	1067
Asulatüüp	Linn	1452	50,1	114	3,9	1333	46,0	2899
	Maapiirkond	1007	50,0	60	3,0	948	47,0	2015
Piirkond	Harjumaa	1157	50,8	79	3,5	1043	45,7	2279
	Ida-Virumaa	193	43,8	24	5,4	224	50,8	441
	Muu Eesti	1108	50,5	72	3,3	1014	46,2	2194

Tabel 99. HIVi suhtes testimine elu jooksul (kaalutud andmed)

		On testitud		Ei ole testitud, ei mäleta		Kokku
		n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		33	1,5	2167	98,5	2200
Sugu	Noormees	24	2,1	1104	97,9	1128
	Tütarlaps	10	0,9	1063	99,1	1073
Rahvus	Eestlane	26	1,5	1734	98,5	1760
	Muu rahvus	7	1,6	433	98,4	440
Asulatüüp	Linn	19	1,5	1290	98,5	1309
	Maapiirkond	14	1,6	877	98,4	891
Piirkond	Harjumaa	15	1,4	1026	98,6	1041
	Ida-Virumaa	5	2,6	187	97,4	192
	Muu Eesti	13	1,3	954	98,7	967
10.–12. klass (16–18)		57	4,2	1322	95,8	1379
Sugu	Noormees	11	1,8	587	98,2	598
	Tütarlaps	46	5,9	735	94,1	781
Rahvus	Eestlane	37	3,5	1010	96,5	1047
	Muu rahvus	20	6,0	312	94,0	332
Asulatüüp	Linn	32	4,2	726	95,8	758
	Maapiirkond	25	4,0	596	96,0	621
Piirkond	Harjumaa	35	5,3	628	94,7	663
	Ida-Virumaa	4	3,7	103	96,3	107
	Muu Eesti	19	3,1	590	96,9	609
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		89	2,5	3490	97,5	3579
Sugu	Noormees	36	2,1	1697	97,9	1733
	Tütarlaps	53	2,9	1793	97,1	1846
Rahvus	Eestlane	63	2,2	2748	97,8	2811
	Muu rahvus	26	3,4	742	96,6	768
Asulatüüp	Linn	51	2,5	2021	97,5	2072
	Maapiirkond	38	2,5	1469	97,5	1507
Piirkond	Harjumaa	48	2,8	1655	97,2	1703
	Ida-Virumaa	10	3,3	261	96,7	301
	Muu Eesti	31	2,0	1544	98,0	1575
KUTSEKOOL (16–18)		114	8,6	1212	91,4	1326
Sugu	Noormees	56	6,0	882	94,0	938
	Tütarlaps	58	14,9	330	85,1	388
Rahvus	Eestlane	74	7,3	936	92,7	1010
	Muu rahvus	40	12,7	276	87,3	316
Asulatüüp	Linn	73	8,3	811	91,7	884
	Maapiirkond	41	9,3	401	90,7	442
Piirkond	Harjumaa	34	6,9	460	93,1	494
	Ida-Virumaa	37	19,5	153	80,5	190
	Muu Eesti	43	6,7	599	93,3	642
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		147	5,4	2568	94,6	2715
Sugu	Noormees	49	3,5	1349	96,5	1398
	Tütarlaps	98	7,4	1219	95,6	1317
Rahvus	Eestlane	96	4,6	1971	95,4	2067
	Muu rahvus	51	7,9	597	92,1	648
Asulatüüp	Linn	88	5,6	1496	94,4	1584
	Maapiirkond	59	5,2	1072	94,8	1131
Piirkond	Harjumaa	69	5,6	1158	94,4	1227
	Ida-Virumaa	26	10,4	225	89,6	251
	Muu Eesti	52	4,2	1185	95,8	1237
NOORED KOKKU (14–18)		159	3,2	4755	96,8	4914
Sugu	Noormees	69	2,7	2455	97,3	2524
	Tütarlaps	90	3,8	2300	96,2	2390
Rahvus	Eestlane	110	2,9	3737	97,1	3847
	Muu rahvus	49	4,6	1018	95,4	1067
Asulatüüp	Linn	94	3,2	2805	96,8	2899
	Maapiirkond	65	3,2	1950	96,8	2015
Piirkond	Harjumaa	74	3,2	2205	96,8	2279
	Ida-Virumaa	27	6,1	414	93,9	441
	Muu Eesti	58	2,6	2136	97,4	2194

Tabel 100. HIVi suhtes testimine viimase 12 jooksul (kaalutud andmed)

		On testitud viimase 12 kuu jooksul		Ei ole testitud viimase 12 kuu jooksul, ei mäleta		Kokku
		n	%	n	%	N
7.–9. klass (14–15)		17	0,8	2183	99,2	2200
Sugu	Noormees	13	1,2	1115	98,8	1128
	Tütarlaps	4	0,4	1068	99,6	1072
Rahvus	Eestlane	12	0,7	1747	99,3	1759
	Muu rahvus	5	1,1	436	98,9	441
Asulatüüp	Linn	11	0,8	1299	99,2	1310
	Maapiirkond	6	0,7	884	99,3	890
Piirkond	Harjumaa	7	0,7	1035	99,3	1042
	Ida-Virumaa	2	1,0	190	99,0	192
	Muu Eesti	8	0,8	958	99,2	966
10.–12. klass (16–18)		39	2,9	1340	97,1	1379
Sugu	Noormees	7	1,2	592	98,8	599
	Tütarlaps	32	4,1	748	95,9	780
Rahvus	Eestlane	29	2,8	1018	97,2	1047
	Muu rahvus	10	3,0	322	97,0	332
Asulatüüp	Linn	22	2,9	736	97,1	758
	Maapiirkond	17	2,7	604	97,3	621
Piirkond	Harjumaa	23	3,5	640	96,5	663
	Ida-Virumaa	2	1,9	105	98,1	107
	Muu Eesti	14	2,3	595	97,7	609
ÜLDHARIDUSKOOL KOKKU (14–18)		54	1,5	3524	98,5	3578
Sugu	Noormees	19	1,1	1714	98,9	1733
	Tütarlaps	35	1,9	1810	98,1	1845
Rahvus	Eestlane	40	1,4	2770	98,6	2810
	Muu rahvus	14	1,8	754	98,2	768
Asulatüüp	Linn	32	1,5	2039	98,5	2071
	Maapiirkond	22	1,5	1485	98,5	1507
Piirkond	Harjumaa	28	1,6	1674	98,4	1702
	Ida-Virumaa	5	1,7	297	98,3	302
	Muu Eesti	21	1,3	1553	98,7	1574
KUTSEKOOL (16–18)		52	3,9	1274	96,1	1326
Sugu	Noormees	25	2,7	913	97,3	938
	Tütarlaps	27	7,0	361	93,0	388
Rahvus	Eestlane	39	3,9	971	96,1	1010
	Muu rahvus	13	4,1	303	95,9	316
Asulatüüp	Linn	33	3,7	851	96,3	884
	Maapiirkond	19	4,3	423	95,7	442
Piirkond	Harjumaa	19	3,8	475	96,2	494
	Ida-Virumaa	12	6,3	178	93,7	190
	Muu Eesti	21	3,3	621	96,7	642
10.–12. klass + kutsekool (16–18)		86	3,2	2629	96,8	2715
Sugu	Noormees	24	1,7	1374	98,3	1389
	Tütarlaps	62	4,7	1255	95,3	1317
Rahvus	Eestlane	65	3,1	2003	96,9	2068
	Muu rahvus	21	3,2	626	96,8	647
Asulatüüp	Linn	51	3,2	1533	96,8	1584
	Maapiirkond	35	3,1	1096	96,9	1131
Piirkond	Harjumaa	44	3,6	1184	96,4	1228
	Ida-Virumaa	10	4,0	241	96,0	251
	Muu Eesti	32	2,6	1204	97,4	1236
NOORED KOKKU (14–18)		90	1,8	4825	98,2	4915
Sugu	Noormees	35	1,4	2490	98,6	2525
	Tütarlaps	55	2,3	2335	97,7	2390
Rahvus	Eestlane	67	1,7	3781	98,3	3848
	Muu rahvus	23	2,2	1044	97,8	1067
Asulatüüp	Linn	54	1,9	2845	98,1	2899
	Maapiirkond	36	1,8	1980	98,2	2016
Piirkond	Harjumaa	43	1,9	2237	98,1	2280
	Ida-Virumaa	11	2,5	430	97,5	441
	Muu Eesti	36	1,6	2158	98,4	2194

Lisa 3. Teemalehed

Sisukord

Metoodika	2
1 Tubakatoodete tarvitamine	3
2 Alkoholi tarvitamine	13
3 Narkootikumide (sh kanepi) tarvitamine	27
4 Teadmised HIVi levikuteedest	39
5 Arusaamad HIVi levikust olmekontaktide kaudu	46
6 Teadmised seksuaalsel teel levivate infektsioonide vältimise meetoditest	53
7 Suhtumine HIViga elavatesse inimestesse	60
8 Seksuaalvahekorra kogemus	69
9 Seksuaalpartnerid	79
10 Kondoomi kasutamine	96
11 HIV-testimine	113

Metoodika

Teemalehtede kogum „Eesti noorte seksuaalintervis: teadmised, hoiakud ja käitumine“ sisaldab 2021. aasta sügisel koolinoorte hulgas korraldatud HIVi ja seksuaalinterviseteemalise elektroonilise küsitluse kõige olulisemaid tulemusi ning on uuringuaruande üks osa. Tulemused põhinevad 7.–12. klassi ja kutsekooliõpilaste 1.–4. kursuse andmetel, valdavalt kuuluvad sellesse sihtrühma 14–18-aastased noored. Analüüsi kaasati 4965 osaleja andmed, mis on kaalutud vastavalt Haridus- ja Teadusministeeriumi 2021/2022. õppeaasta andmetele. Vastamismäär on 75%.

Teemalehed on üles ehitatud nii, et esmalt esitatakse üldised andmed kogu uuritud noorte rühma kohta kokku, seejärel võrreldavad tulemused 16–18-aastaste gümnaasiumi- ja kutsekoolinoorte kohta, siis sugude ning piirkondade andmed. Teemalehe lõpus on näidatud teemakohaseid muid huvitavamaid tulemusi ja seoseid.

Põhiliselt on andmed esitatud joonistel, esmalt 2021. aasta kohta ning siis trendijoonis vahemiku 2003–2021 kohta. Andmed on joonistel esitatud uuringurühmade kaupa: 7.–9. klassi (= põhikool), 10.–12. klassi (= gümnaasium) ja kutsekoolinoored. 2021. aasta andmed võimaldavad esitada ka koondnäitajad kogu uuritud sihtrühma kohta. Piirkondade alusel on tulemused esitatud kolmeks jaotatuna kooli asukoha järgi: Harjumaa (sh Tallinn), Ida-Virumaa ja muu Eesti.

Vanuserühmad on joonistel ja tabelites tähistatud järgmiselt:

Muutuste esitamiseks ajas on kasutatud järgmisi leppemärke:

14–15	vanuserühm, põhikooliõpilased, tähistab 14–15-aastaseid; 2021. aasta uuringus on rühmas ka 7. klassis õppivad 13-aastased
16–18	vanuserühm, gümnaasiumi- ja/või kutsekooliõpilased, tähistab 16–18-aastaseid; 2021. aasta uuringus on rühmas ka väikese osakaaluga 19–20-aastased
14–18	vanuserühm, tähistab 14–18-aastaseid; 2021. aasta uuringus on rühmas ka 7. klassis õppivad 13-aastased ja väikese osakaaluga 19–20-aastased

Täpsemalt saab metoodika kohta lugeda uuringu aruande esimesest peatükist.

	positiivsed muutused teadmistes, hoiakutes, käitumises
	negatiivsed muutused teadmistes, hoiakutes, käitumises
	teadmistes, hoiakutes, käitumises pole muutusi toimunud

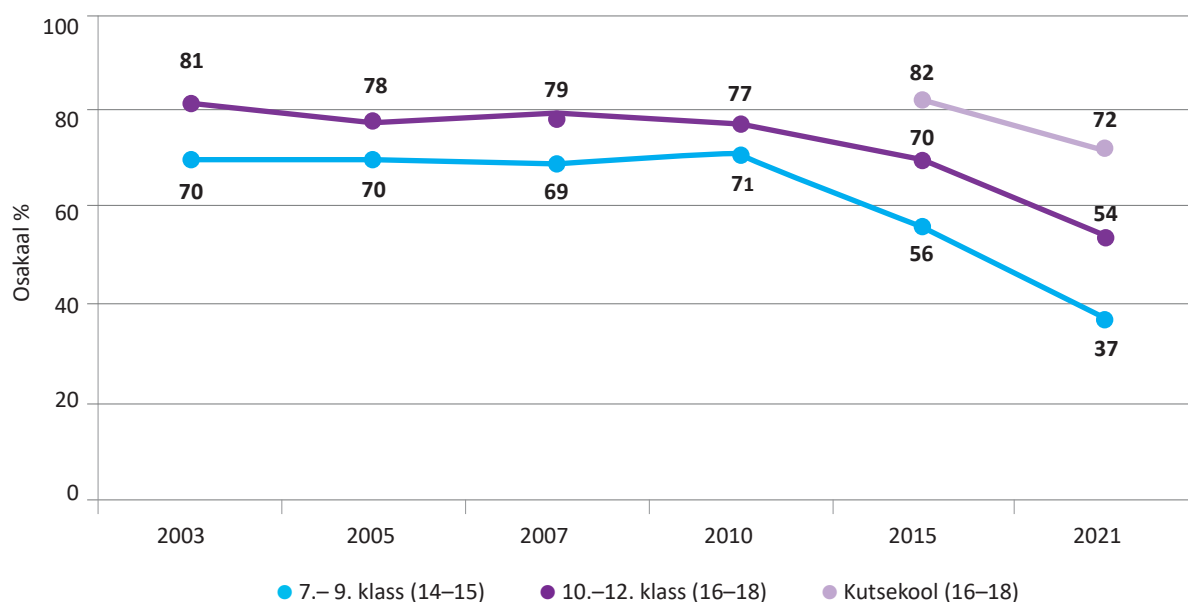
Viitamine: Lõhmus L, Tamson M, Pertel T, Abel-Ollo K, Rüütel K. Eesti noorte seksuaalintervis: teadmised, hoiakud ja käitumine. 2021. aasta uuringu aruanne. Tallinn: Tervise Arengu Instituut, 2023

1 Tubakatoodete tarvitamine

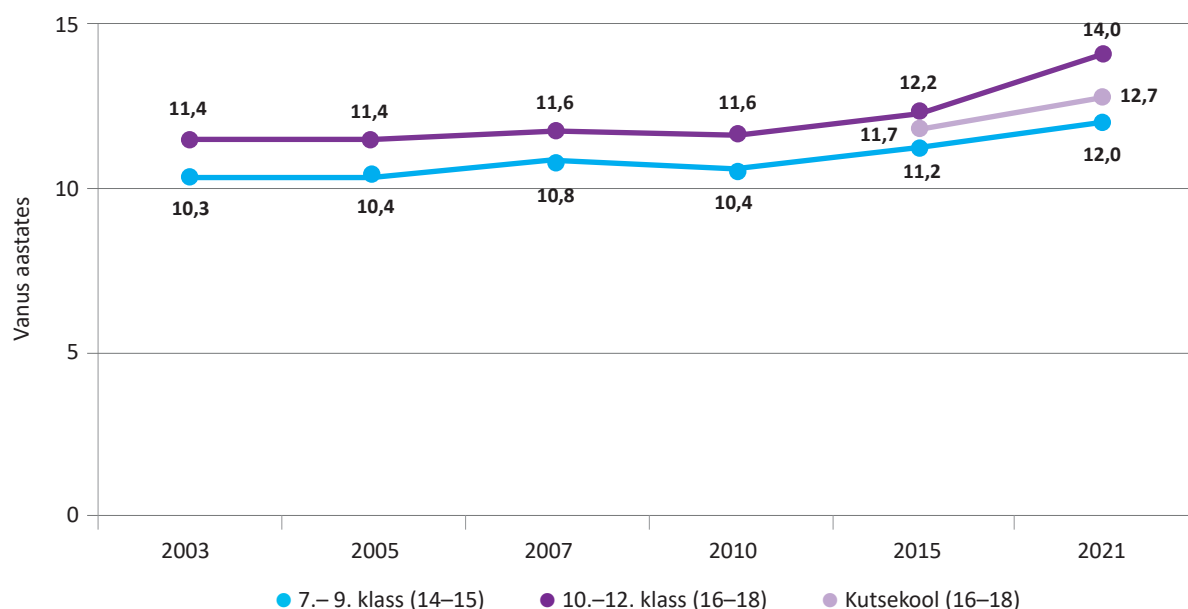

- Noortest 47% on proovinud elu jooksul tavalisi sigarette, esimest korda keskmiselt 13-aastaselt.
- Noortest 17% on oma elu jooksul sigarette suitsetanud igapäevaselt. Igapäevase suitsetamisega alustati keskmiselt 14-aastaselt.

👍 Alates 2010. aastast on tavalist sigaretti proovinud noorte hulk vähenenud ja vanus nende esmakordsel proovimisel tõusnud.

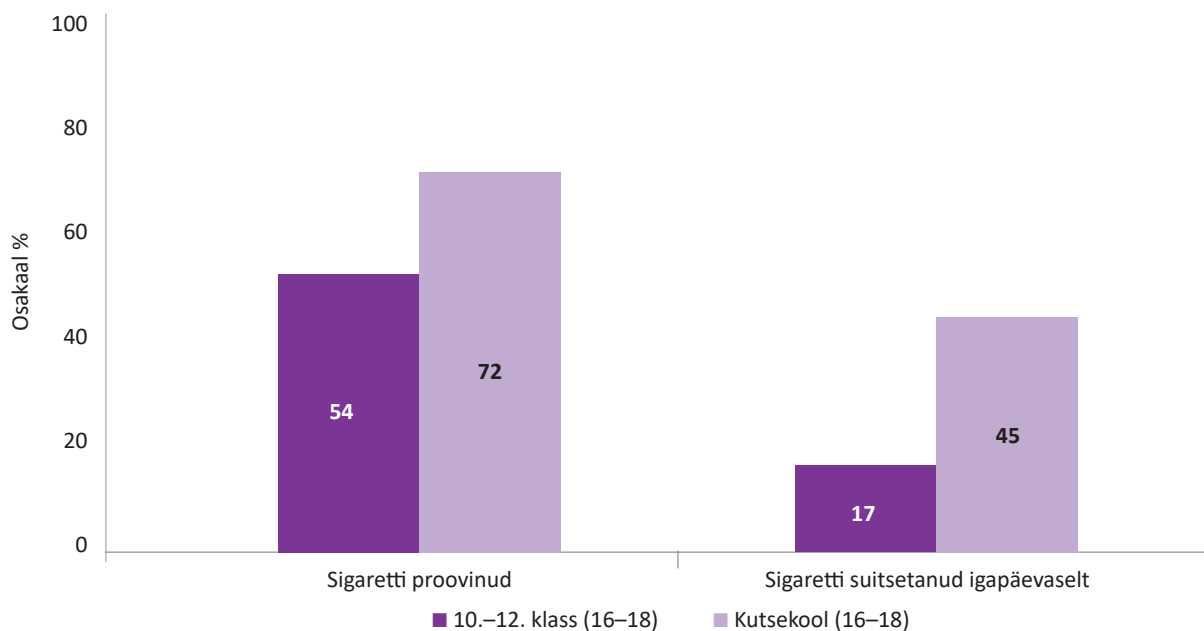

Joonis. Noored, kes on elu jooksul proovinud sigaretti, uuringurühmade kaupa, 2003–2021

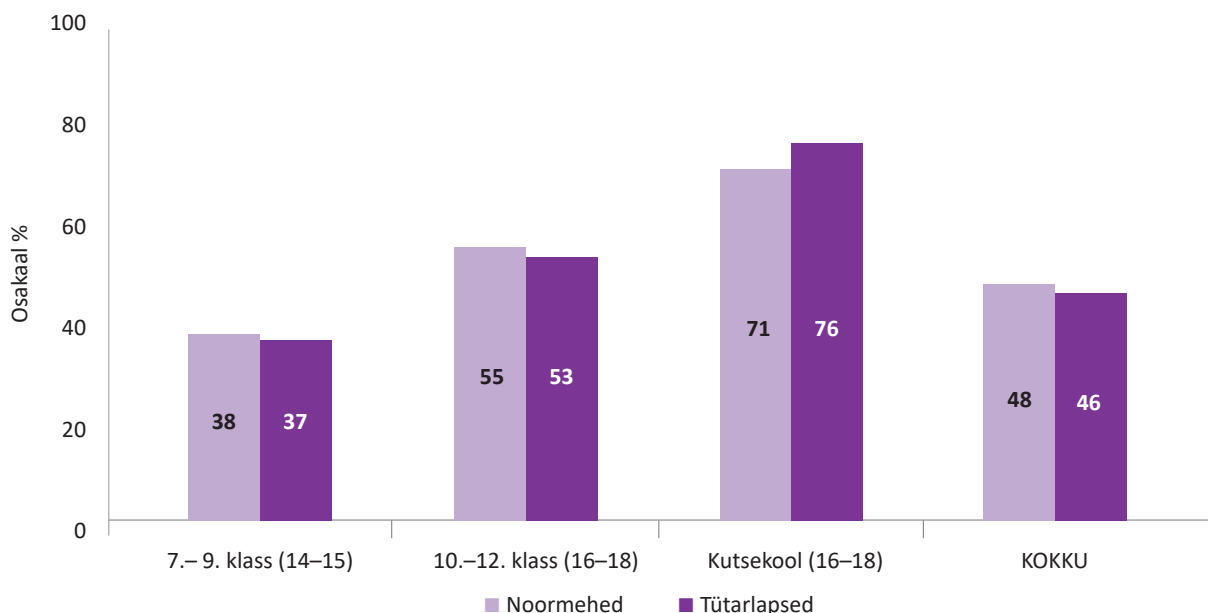
Joonis. Keskmine vanus sigarettide esimesel proovimisel, uuringurühmade kaupa, 2003–2021

- **16–18-aastaste rühmas on võrreldes gümnaasiumiõpilastega kutsekooliõppurite hulgas rohkem neid, kes on elu jooksul sigarette proovinud.** Kutsekooliõpilased on sigaretti proovinud nooremana kui gümnaasiuminoored (keskmine vanus vastavalt 12,7 ja 14 aastat).
- **Võrreldes gümnaasiumiõpilastega on kutsekooliõpilaste hulgas üle kahe korra rohkem elu jooksul sigarette igapäevaselt suitsetanud noori.** Gümnaasiumiõpilaste keskmine vanus igapäevase suitsetamise alustamisel on 15,2 ja kutsekooliõpilastel 14,8 aastat.

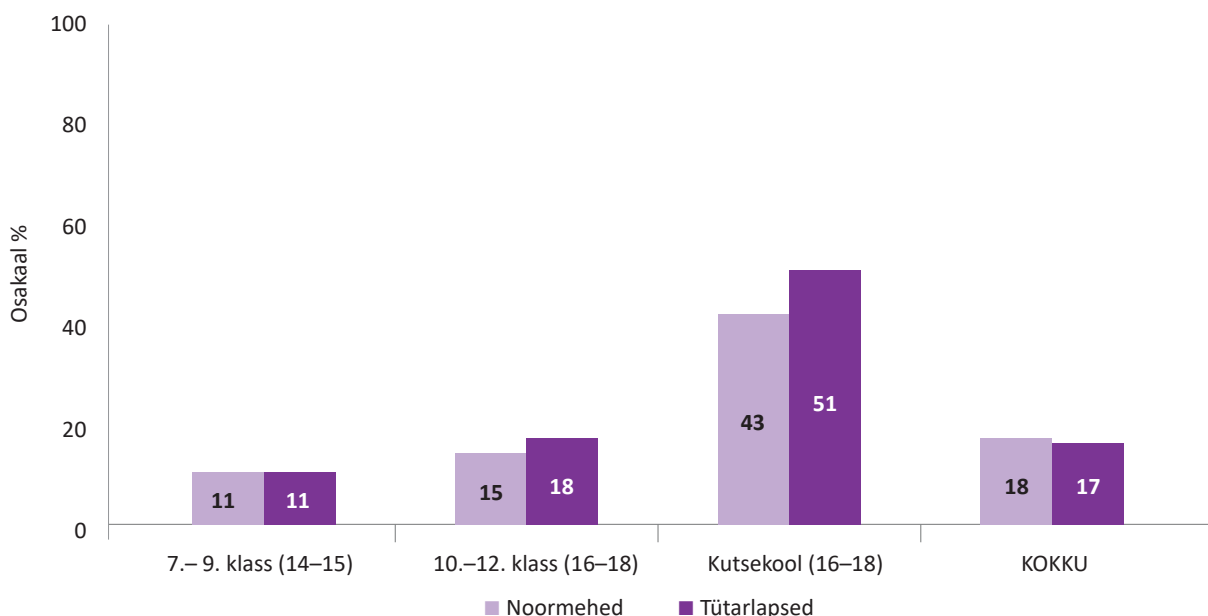

Joonis. 16–18-aastased noored, kes on elu jooksul proovinud sigaretti ja suitsetanud igapäevaselt, uuringurühmade kaupa, 2021

- **Noormeeste ja tütarlaste andmed sigaretti proovinute ja sigaretti igapäevaselt suitsetanute osakaalu poolest ei erine.** Võrreldes tütarlastega on noormehed alustanud sigarettide suitsetamisega varem (keskmine vanus vastavalt 13,2 ja 12,6 aastat). Igapäevase suitsetamise alustamisel tütarlaste ja noormeeste vanus ei erine.
- Erandiks on kutsekooliõpilased: tütarlaste hulgas on rohkem nii sigaretti proovinud kui ka igapäevaselt suitsetanud noori.

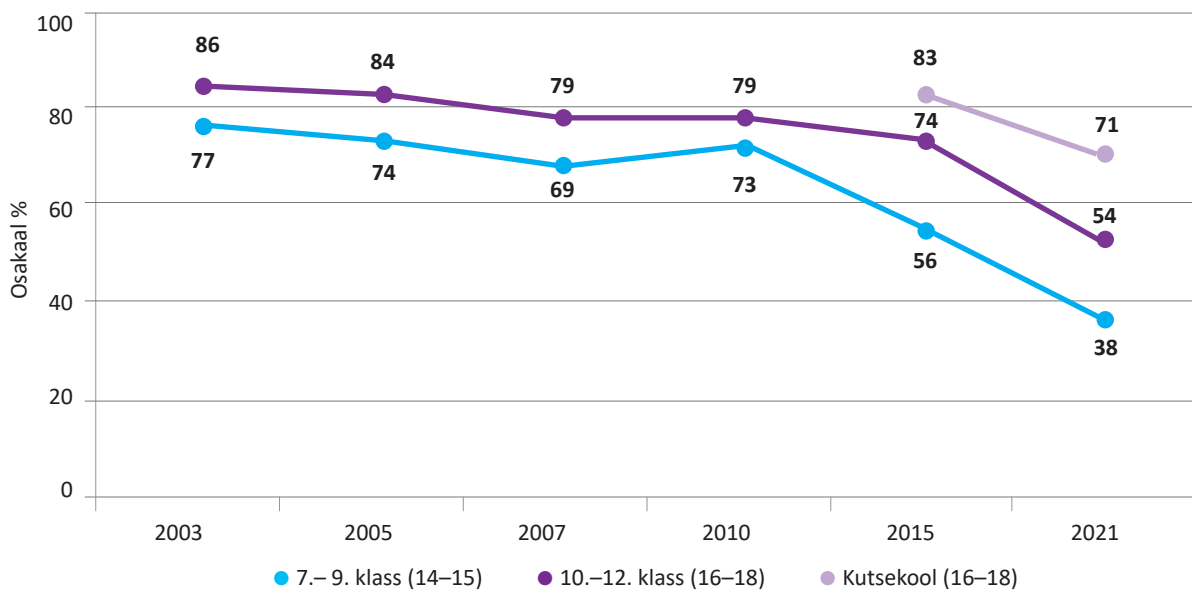
Joonis. Noored, kes on elu jooksul sigaretti proovinud, uuringurühmade ja sugude kaupa, 2021

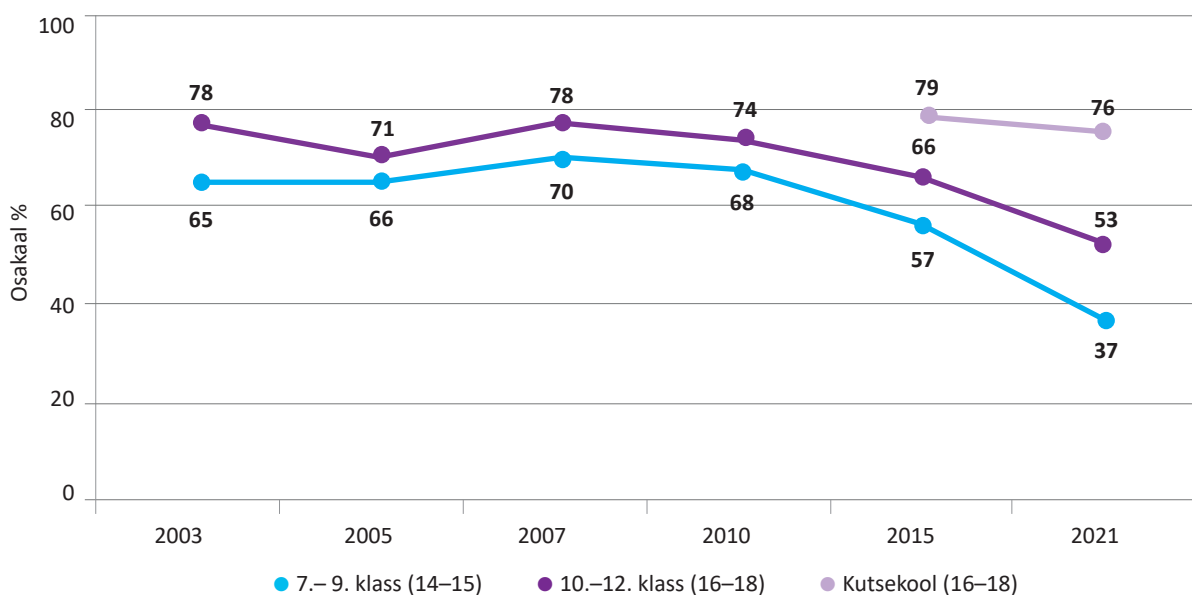
Joonis. Noored, kes on elu jooksul sigaretti suitsetanud igapäevaselt, uuringurühmade ja sugude kaupa, 2021

Tabel. Keskmine vanus (aastates), mil prooviti sigarette esimest korda ja alustati nende suitsetamisega igapäevaselt, uuringurühmade ja sugude kaupa, 2021

Uuringurühm (esindatav vanuserühm)	Sigarettide proovimine		Sigarettide suitsetamine igapäevaselt	
	Noormehed	Tütarlapsed	Noormehed	Tütarlapsed
7.–9. klass (14–15)	11,7	12,3	12,9	13,3
10.–12. klass (16–18)	13,7	14,2	15,1	15,2
Kutsekool (16–18)	12,5	13,0	14,7	14,8
NOORED KOKKU (14–18)	12,6	13,2	14,2	14,4

Joonis. Noormehed, kes on elu jooksul sigaretti proovinud, uuringurühmade kaupa, 2003–2021

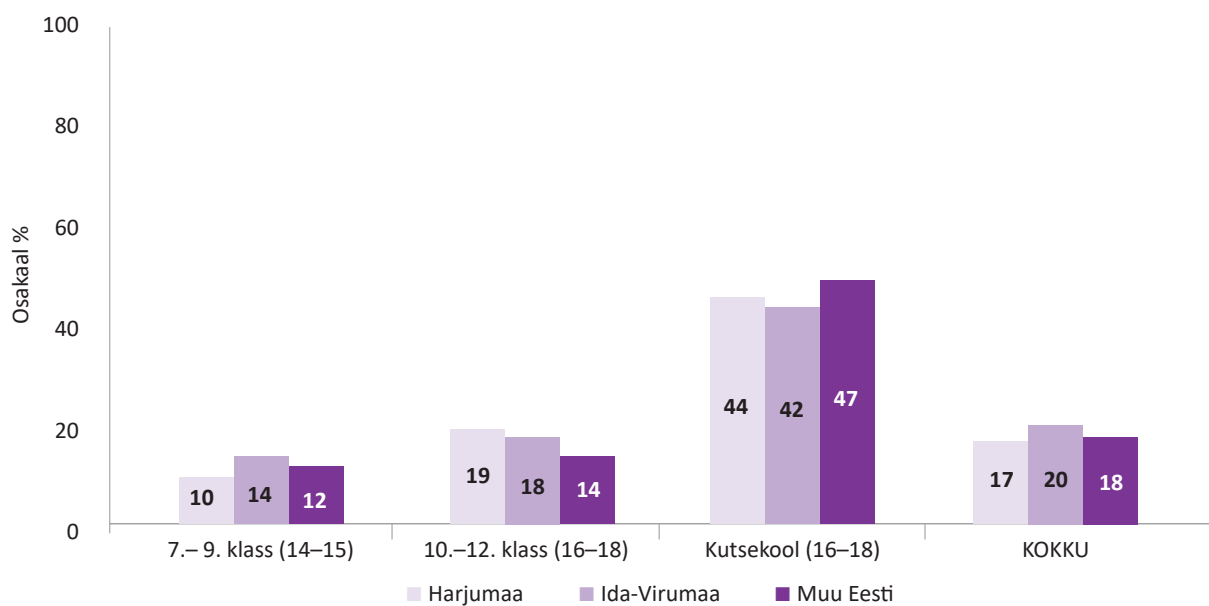

Joonis. Tütarlapsed, kes on elu jooksul sigaretti proovinud, uuringurühmade kaupa, 2003–2021

- **Noored ei erine piirkonniti sigarettide proovimise ega igapäevase suitsetamise osakaalu poolest. Ka vanuse järgi erinevused puuduvad.**

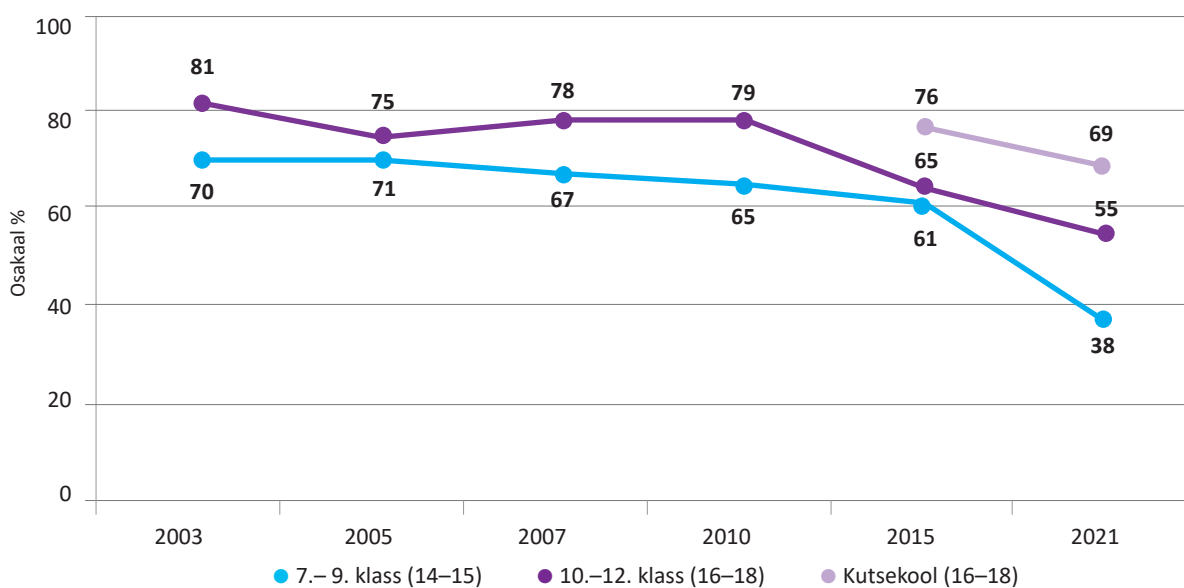
Joonis. Noored, kes on elu jooksul sigaretti proovinud, uuringurühmade ja piirkondade kaupa, 2021

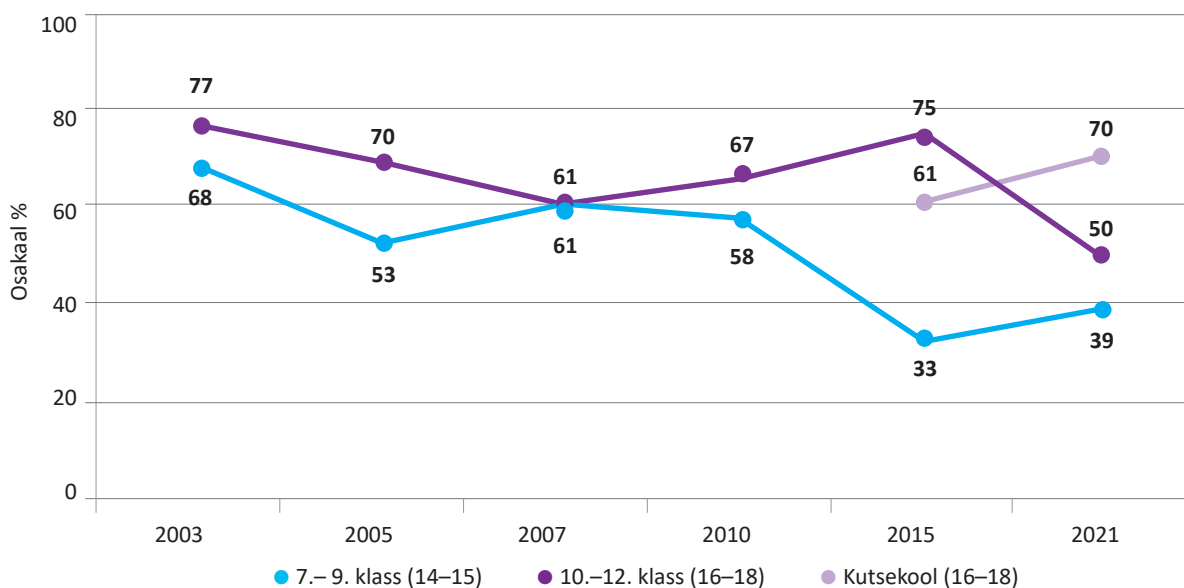
Joonis. Noored, kes on elu jooksul sigarette suitsetanud igapäevaselt, uuringurühmade ja piirkondade kaupa, 2021

Tabel. Keskmine vanus (aastates), mil prooviti sigarette esimest korda ja alustati nende suitsetamisega igapäevaselt, uuringurühmade ja piirkondade kaupa, 2021

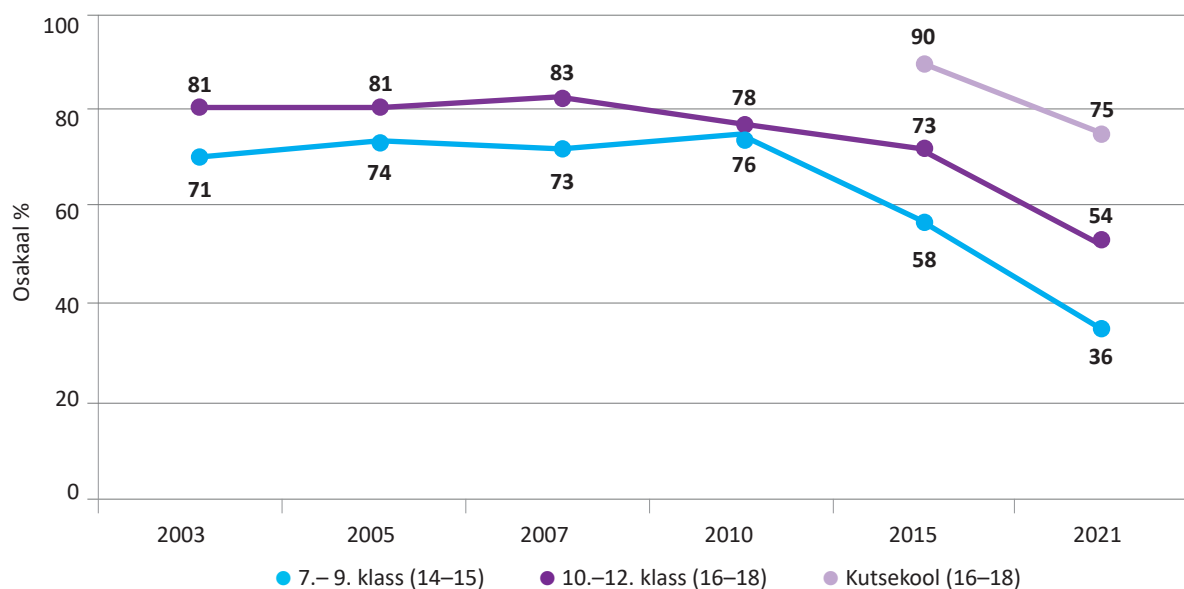
Uuringurühm (esindatav vanuserühm)	Sigarettide proovimine			Sigarettide suitsetamine igapäevaselt		
	Harjumaa	Ida-Virumaa	Muu Eesti	Harjumaa	Ida-Virumaa	Muu Eesti
7.–9. klass (14–15)	12,5	11,8	11,9	13,1	12,7	13,2
10.–12. klass (16–18)	14,0	13,5	14,1	15,3	14,5	15,1
Kutsekool (16–18)	12,7	12,9	12,6	14,8	14,6	14,8
NOORED KOKKU (14–18)	13,0	12,6	12,8	14,4	13,9	14,3

Joonis. Harjumaa noored, kes on elu jooksul sigaretti proovinud, uuringurühmade kaupa, 2003–2021

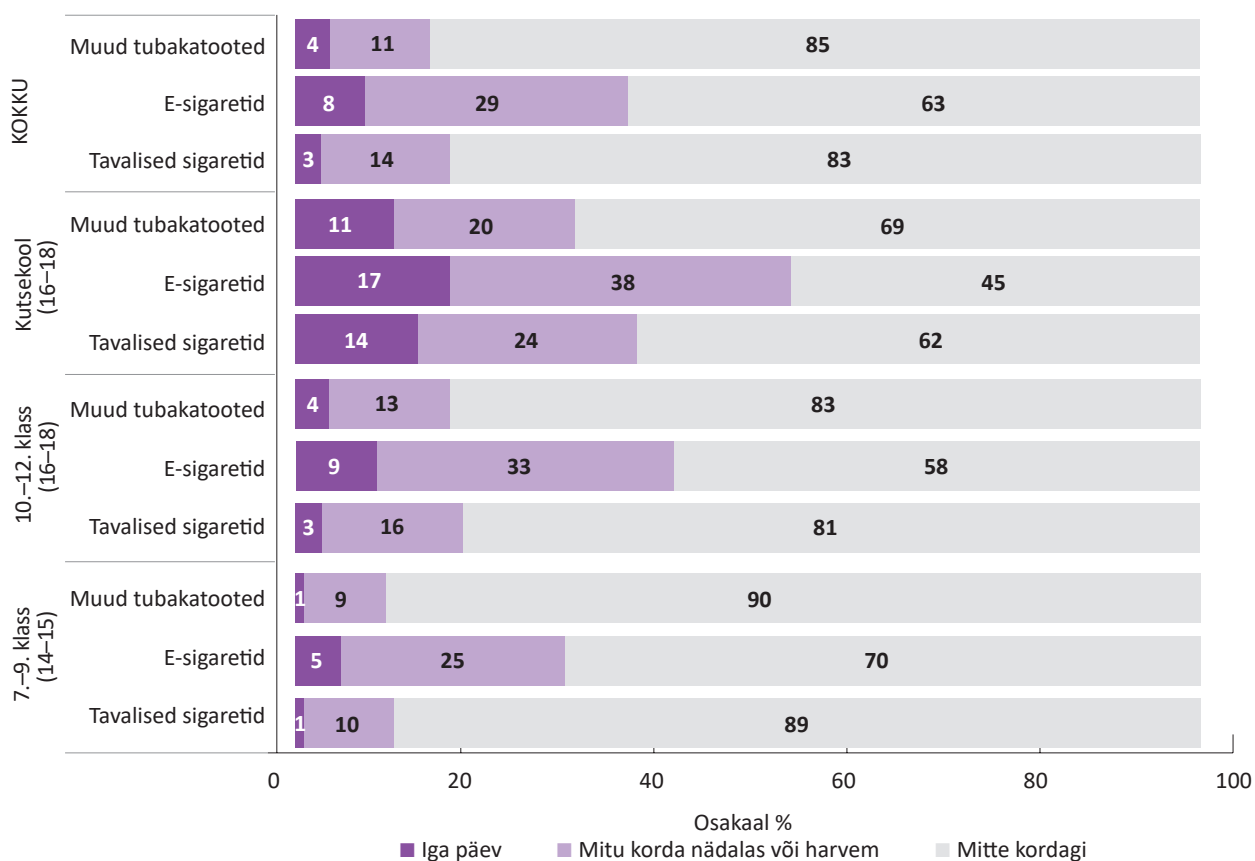

Joonis. Ida-Virumaa noored, kes on elu jooksul sigaretti proovinud, uuringurühmade kaupa, 2003–2021

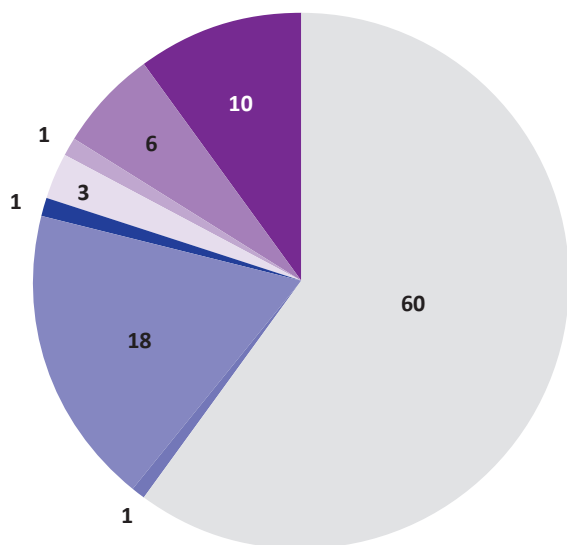
Joonis. Muu Eesti noored, kes on elu jooksul sigaretti proovinud, uuringurühmade kaupa, 2003–2021

● **Tavalised sigaretid on asendumas muude tubakatoodetega. Kõige levinum on e-sigaret.**

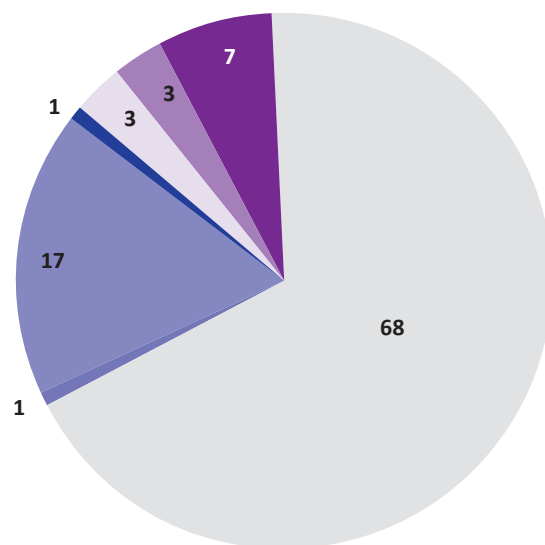

Joonis. Tubakatoodete tarvitamine viimase nelja nädala jooksul, uuringurühmade kaupa, 2021

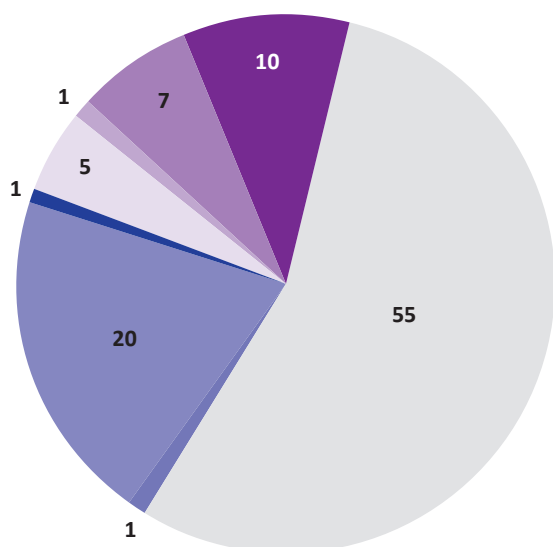
- Erinevate tubakatoodete tarvitamise kombinatsioonist selgub, et noortest 40% tarvitas viimase nelja nädala jooksul mõnda tubakatoodet, sealhulgas iga teine mitut erinevat toodet. Kõige levinum kombinatsioon on tavaline sigaret + e-sigaret + muud tubakatooted.

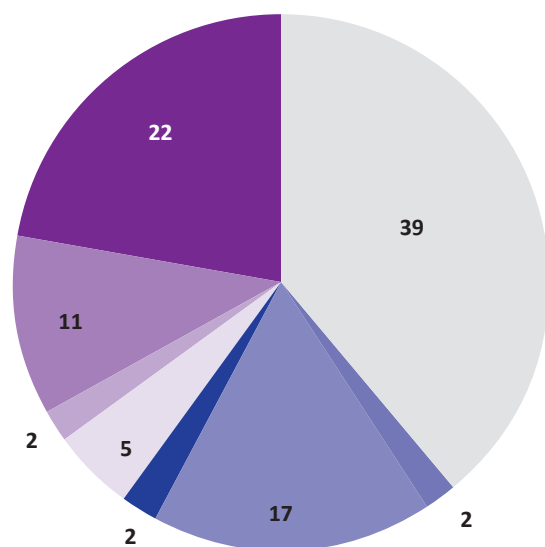
KÕIK NOORED (14–18-aastased)

7.–9. KLASS (14–15-aastased)

10.–12. KLASS (16–18-aastased)

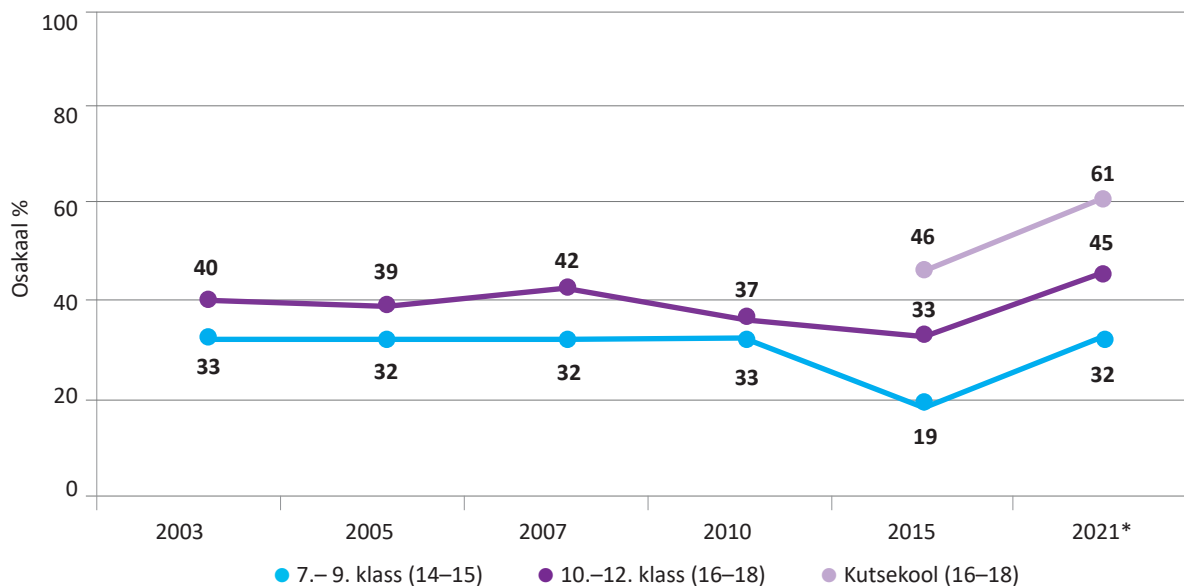

KUTSEKOOL (16–18-aastased)

- ei tarvitanud midagi
- ainult tavaline sigaret
- ainult e-sigaret
- ainult muud tubakatooted
- e-sigaret + muud tubakatooted
- tavaline sigaret + muud tubakatooted
- tavaline sigaret + e-sigaret
- tavaline sigaret + e-sigaret + muud tubakatooted

Joonis. Tubakatoodete tarvitamise kombinatsioon viimase nelja nädala jooksul protsentides, uuringurühmade kaupa, 2021

- Kui panna 2021. aasta andmetes kokku kõik erinevad tubakatooted, siis küsitlusele eelnenud nelja nädala andmed näitavad põhikooliõpilaste hulgas tubakatoodete tarvitamise püsimist samal tasemel kui 2003.–2010. aastal ning gümnaasiumi- ja kutsekooliõpilaste hulgas tarvitamise tõusu. Tavasigaretide tarvitamise vähenemine 2015. aastal võib viidata, et noorteni on jõudnud uudsed tubakatooted.

Joonis. Noored, kes on viimase nelja nädala jooksul tubakatooteid* tarvitanud, uuringurühmade kaupa, 2003–2021

* 2003–2015 = tavalised sigaretid

2021 = tavalised sigaretid, e-sigaretid ja muud tubakatooted

Loe lisaks: aruanne ptk 3.3, lisa 2 tabelid 3–7.

- Alates 2010. aastast on elu jooksul tavalisi sigarette tarvitanud noorte hulk vähenenud. Küsitlusele eelnenud kuu tarvitamise andmed viitavad, et tavalised sigaretid asendatakse muude tubakatoodetega. Kõige levinum on noorte hulgas e-sigaret.
- Täpsemat infot tubakatoodete mõjust tervisele leiab kodulehelt tubakainfo.ee.

2 Alkoholi tarvitamine

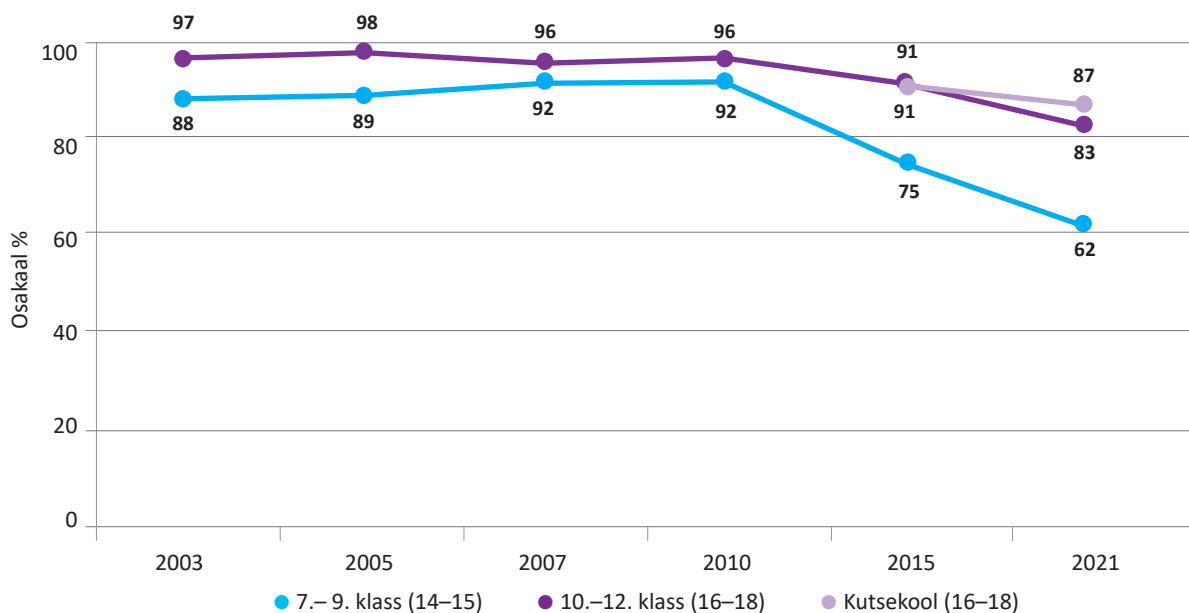

- Noortest 72% on proovinud elu jooksul alkoholi, esimest korda keskmiselt 12-aastaselt.
- Noortest 43% on elu jooksul vähemalt korra alkoholist purju joonud, esimest korda keskmiselt 14-aastaselt.

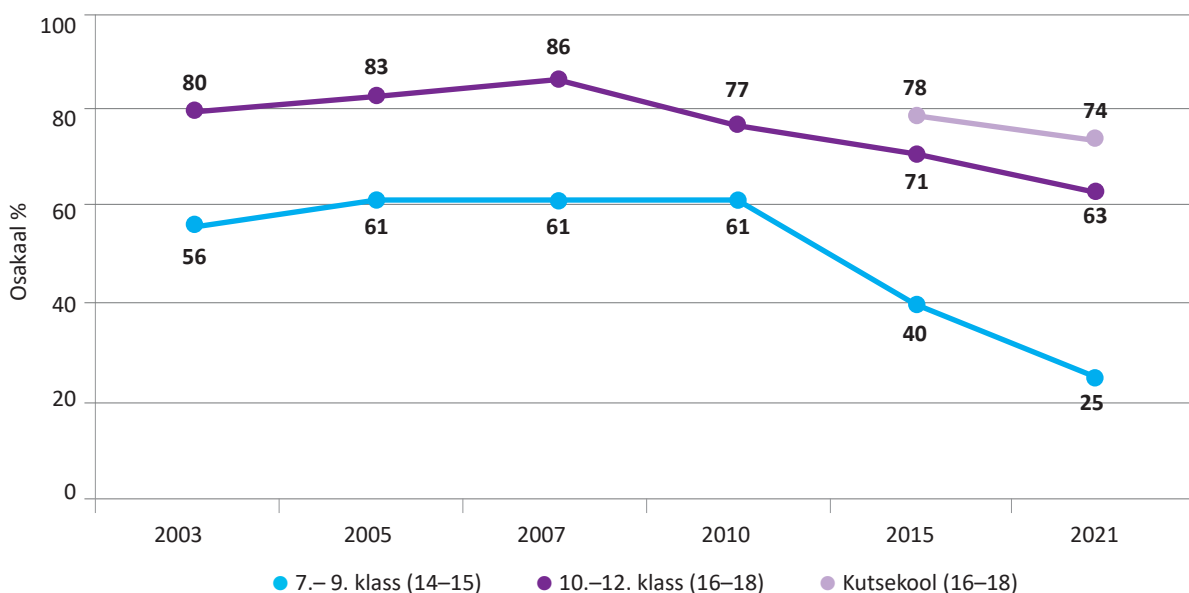
👍 Alates 2010. aastast on vähenenud nii elu jooksul alkoholi proovinud kui ka purju joonud noorte hulk. Gümnaasiumiõpilaste hulgas on vähemalt korra elus purju joonute osakaal vähenenud alates 2007. aastast. Kõige rohkem on mõlemad näitajad muutunud noorimas kooliastmes: alkoholiga kokku puutunud noorte osakaal on vähenenud võrreldes 2010. aastaga ligi kolmandiku võrra, purju joonud noorte osakaal rohkem kui poole võrra.

👍 16–18-aastaste rühmas on gümnaasiumi- ja kutsekooliõpilaste vanus tõusnud nii alkoholi esmakordsel proovimisel kui ka purju joomisel. Muutused on alguse saanud alates 2010. aastast.

📌 Põhikooliõpilaste hulgas pole vanus alkoholi esmakordsel proovimisel läbi küsitlusaastate muutunud. Mõnevõrra on tõusnud paaril viimasel küsitlusaastal esmakordse purju joomise vanus.

Joonis. Noored, kes on elu jooksul alkoholi proovinud, uuringurühmade kaupa, 2003–2021

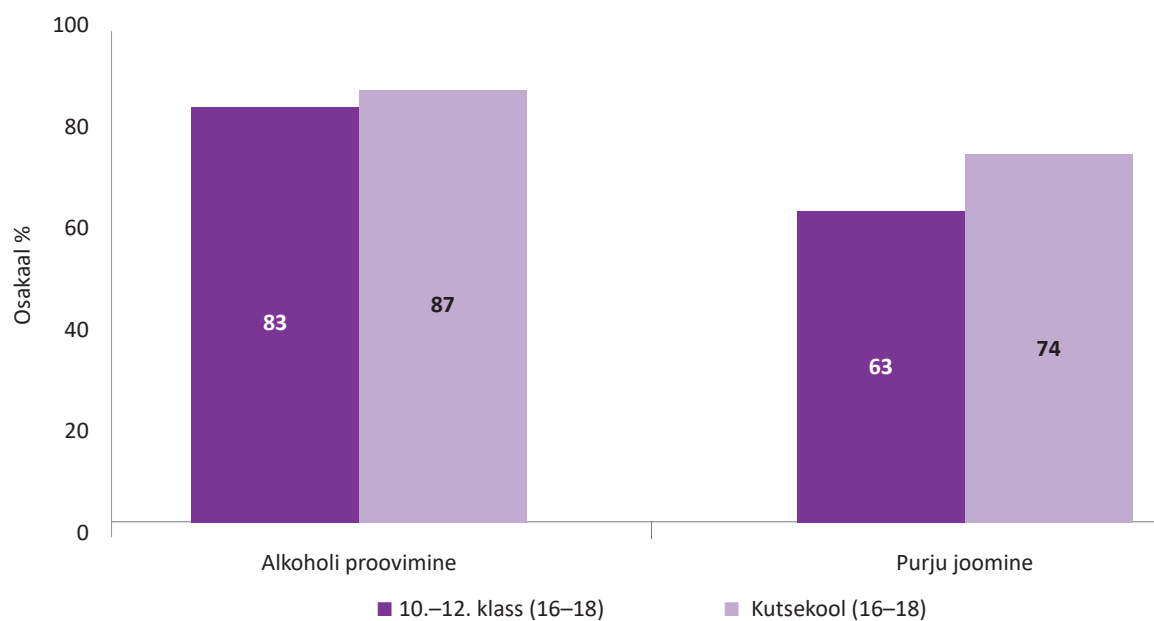

Joonis. Noored, kes on elu jooksul alkoholist purju joonud, uuringurühmade kaupa, 2003–2021

Tabel. Keskmine vanus (aastates), mil prooviti esimest korda alkoholi ja joodi alkoholist purju, uuringurühmade kaupa, 2003–2021

Aasta	Alkoholi proovimine			Purju joomine		
	7.–9. klass (14–15)	10.–12. klass (16–18)	Kutsekool (16–18)	7.–9. klass (14–15)	10.–12. klass (16–18)	Kutsekool (16–18)
2003	10,9	12,0	–	12,7	13,9	–
2005	10,6	11,9	–	12,4	13,6	–
2007	10,7	11,8	–	12,7	13,7	–
2010	10,7	11,9	–	12,4	13,7	–
2015	11,0	12,3	12,4	12,9	14,2	13,9
2021	11,0	13,4	13,0	13,2	15,0	14,5

- **16–18-aastaste rühmas on kutseõppurite hulgas võrreldes gümnaasiumiõpilastega rohkem neid, kes on elu jooksul alkoholi proovinud.** Kutsekooliõpilased on alkoholiga kokku puutunud varem kui gümnaasiumiõpilased (keskmine vanus vastavalt 13 ja 13,4 aastat).
- **Suurim erinevus gümnaasiumi- ja kutsekooliõpilaste vahel tuleb esile purju joomisel: kutsekooliõpilaste hulgas on küm-nendiku võrra rohkem elu jooksul purju joonud noori.** Samuti erinevad keskmised vanused esmakordsel purju joomisel: gümnaasiuminoortel 15 ja kutsekoolinoortel 14,5 aastat.

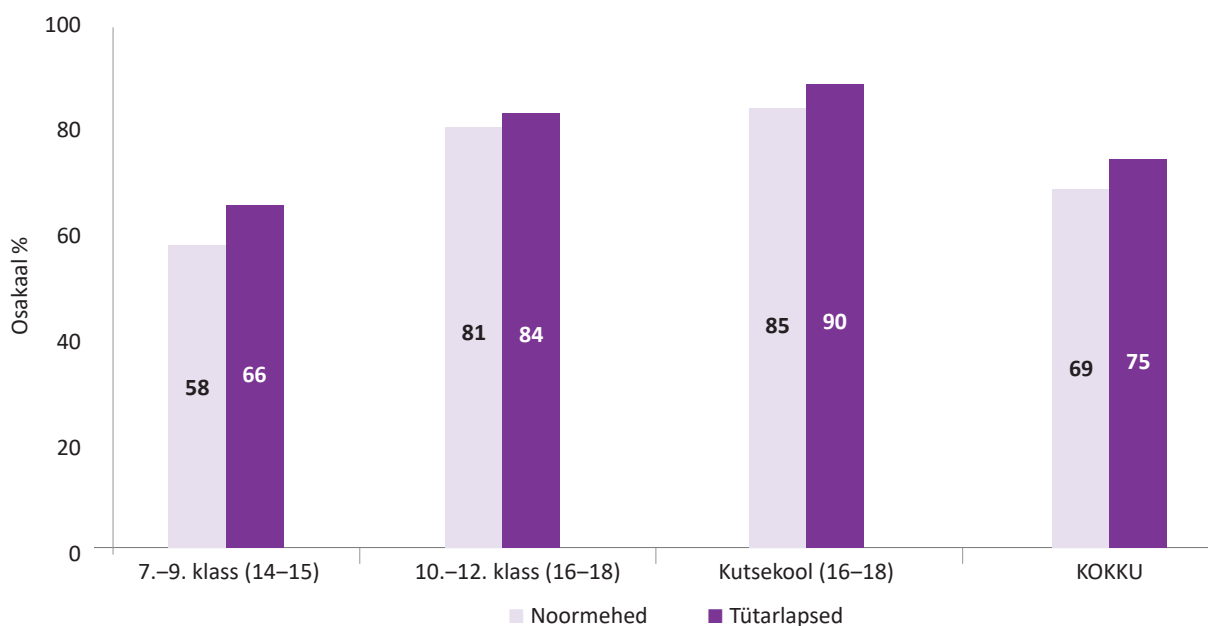

Joonis. 16–18-aastased noored, kes on elu jooksul alkoholi proovinud ja alkoholist purju joonud, uuringurühmade kaupa, 2021

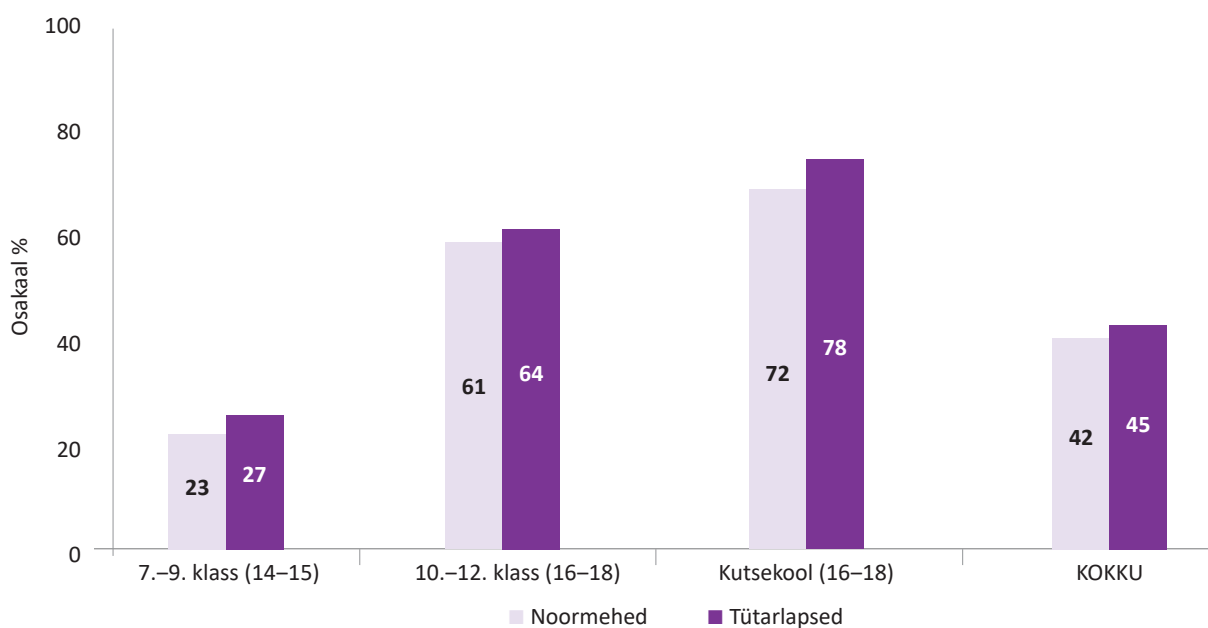
- Võrreldes noormeestega on tütarlaste hulgas rohkem neid, kes on elu jooksul alkoholi pruukinud ja ennast purju joonud.
 - Erandiks on gümnaasiuminoored, kelle hulgas tütarlaste ja noormeeste andmed ei erine.

👉 Kui teistes rühmades on märgata positiivseid muutusi, siis kutsekoolis õppivate tütarlaste alkoholiga kokkupuutumise tase ei ole viimase kuue aasta jooksul muutunud.

- Tütarlaste ja noormeeste vanus alkoholi esmakordsel tarvitamisel ja purju joomisel ei erine.
 - Erandiks on põhikoolinoored, kus noormehed on ennast alkoholist purju joonud mõnevõrra varem.

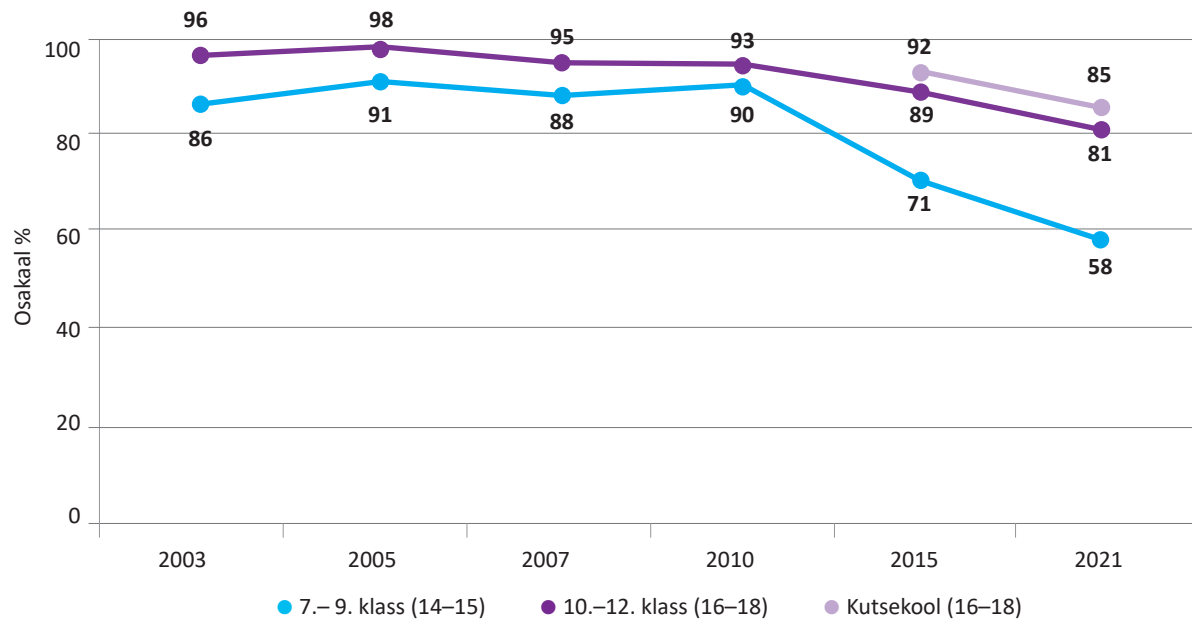
Joonis. Noored, kes on elu jooksul alkoholi proovinud, uuringurühmade ja sugude kaupa, 2021

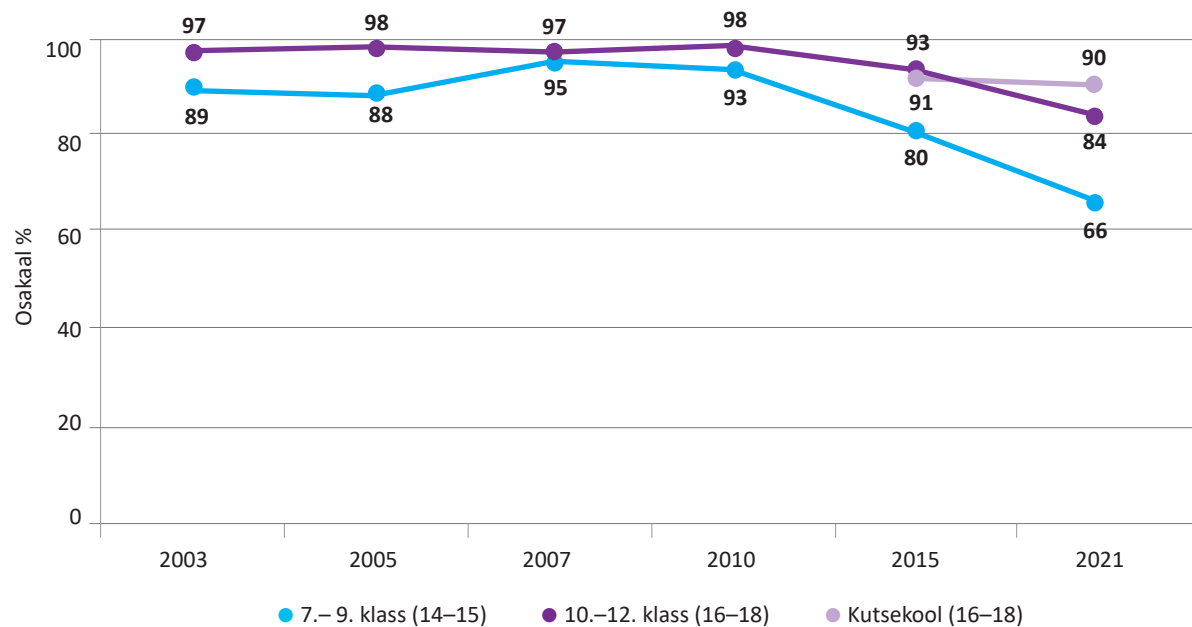
Joonis. Noored, kes on elu jooksul alkoholist purju joonud, uuringurühmade ja sugude kaupa, 2021

Tabel. Keskmine vanus (aastates), mil prooviti alkoholi esimest korda ja joodi alkoholist purju, uuringurühmade ja sugude kaupa, 2021

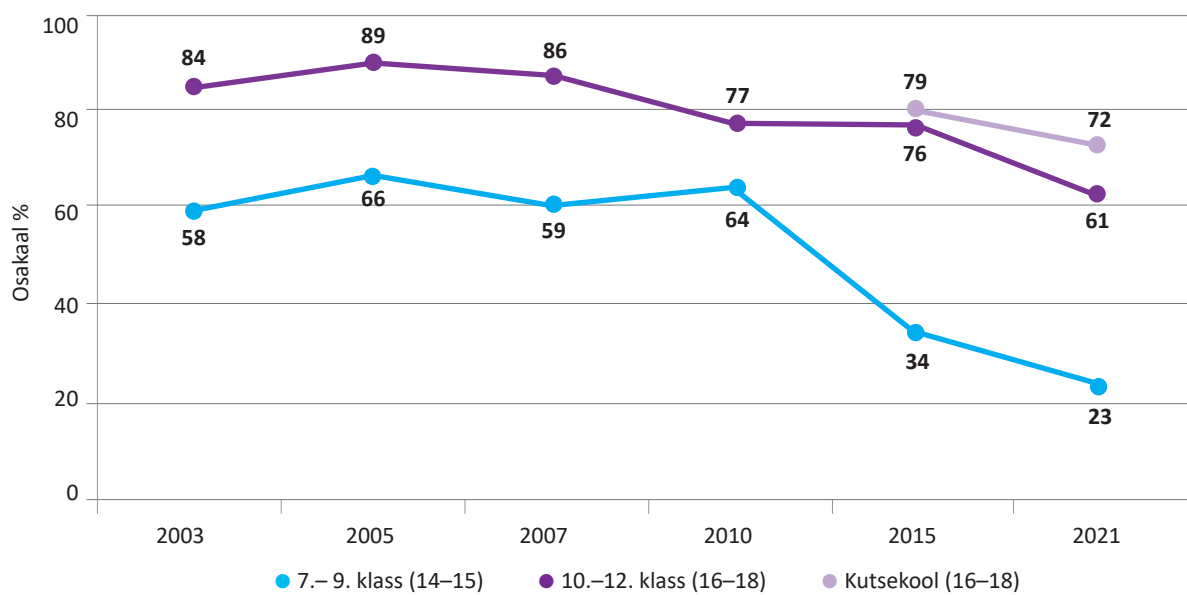
Uuringurühm (esindatav vanuserühm)	Alkoholi proovimine		Purju joomine	
	Noormehed	Tütarlapsed	Noormehed	Tütarlapsed
7.–9. klass (14–15)	11,0	11,0	13,0	13,4
10.–12. klass (16–18)	13,4	13,5	15,1	15,0
Kutsekool (16–18)	12,9	13,1	14,5	14,6
NOORED KOKKU (14–18)	12,2	12,2	14,3	14,4

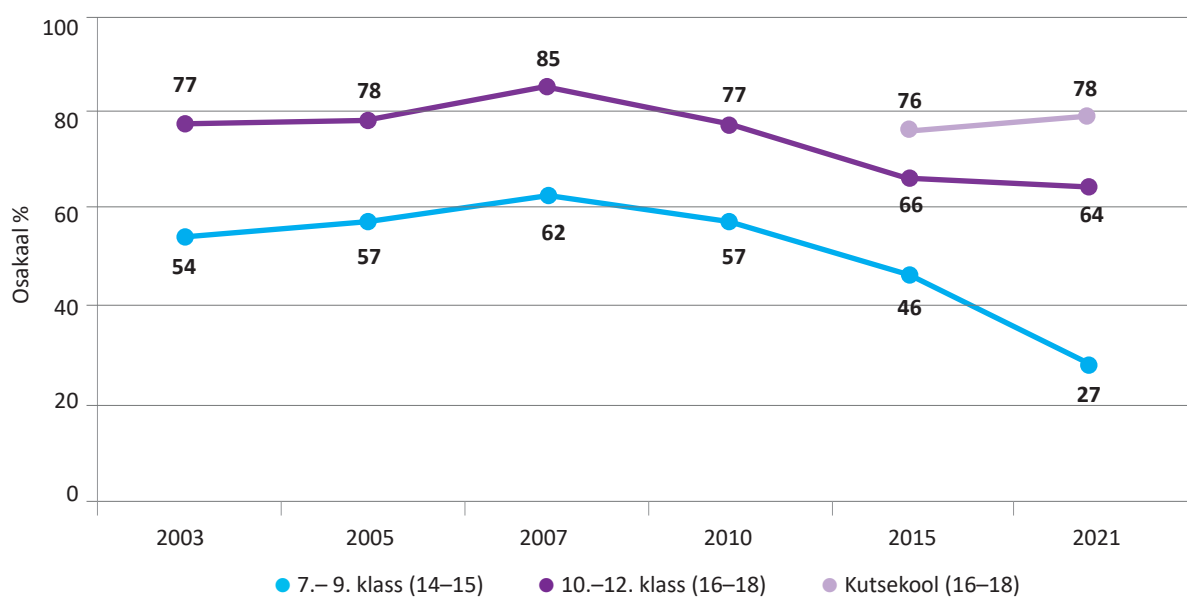
Joonis. Noormehed, kes on elu jooksul alkoholi proovinud, uuringurühmade kaupa, 2003–2021

Joonis. Tütarlapsed, kes on elu jooksul alkoholi proovinud, uuringurühmade kaupa, 2003–2021

Joonis. Noormehed, kes on elu jooksul alkoholist purju joonud, uuringurühmade kaupa, 2003–2021

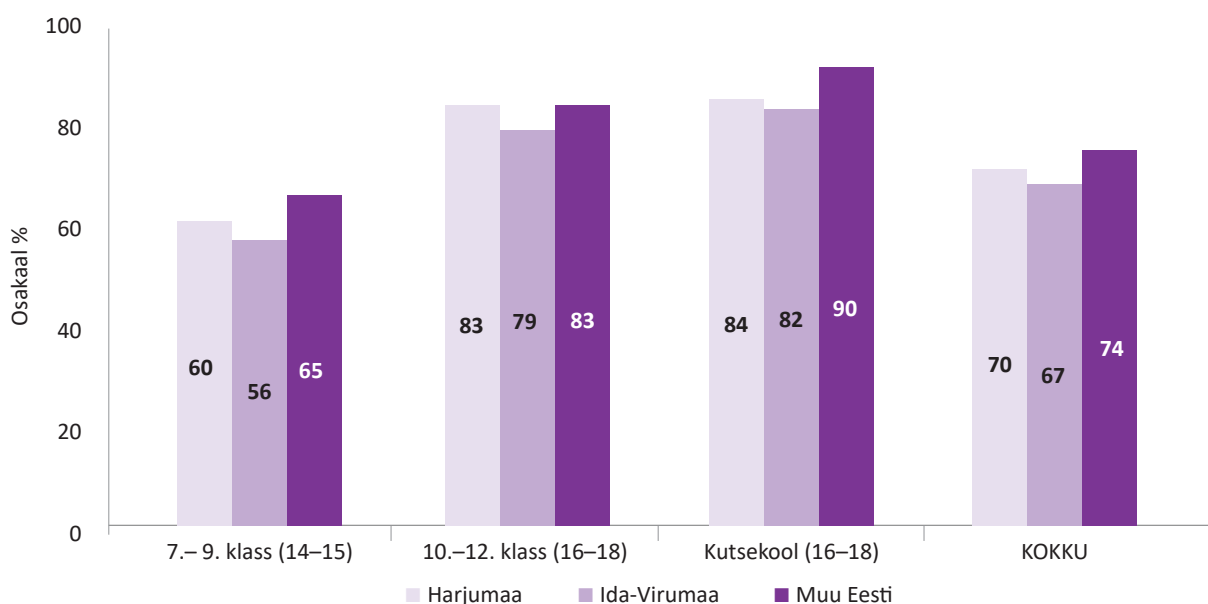

Joonis. Tütarlapsed, kes on elu jooksul alkoholist purju joonud, uuringurühmade kaupa, 2003–2021

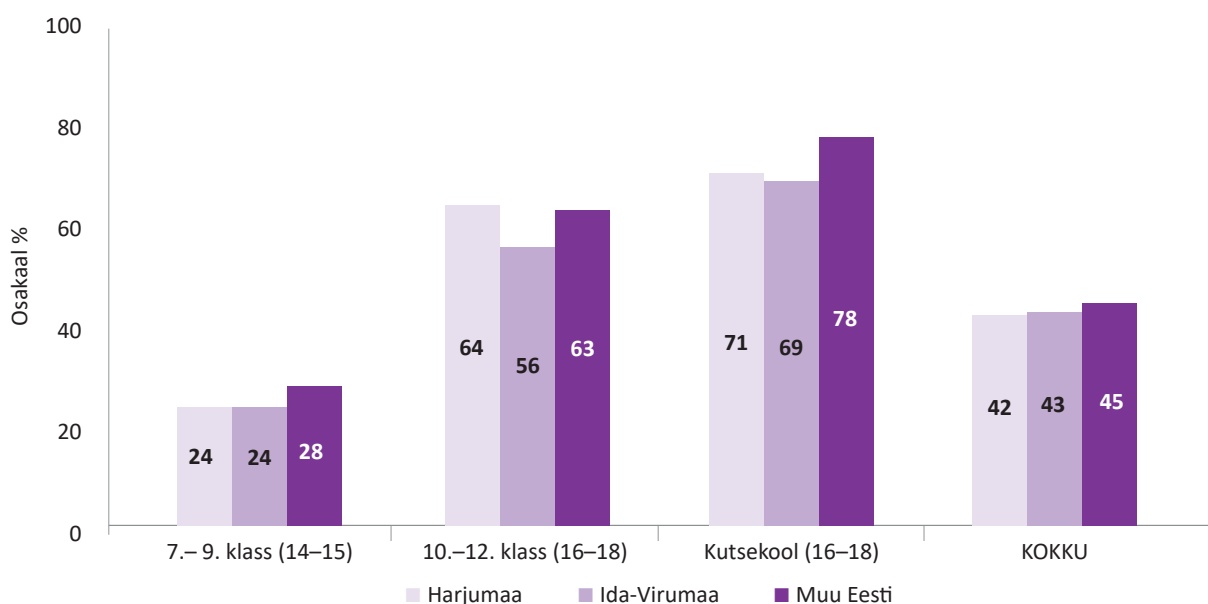
- **Võrreldes Harju- ja Ida-Virumaaga on mujalt Eestist pärit noorte hulgas rohkem neid, kes on tarvitanud elu jooksul alkoholi.** Alkoholi tarvitamisega alustamise vanused piirkonniti ei erine.

 - Erandiks on kutsekoolinoored: võrreldes Ida-Virumaaga on noored mujalt Eestist alkoholi tarvitamisega alustanud tunduvalt varem (keskmine vanus 13,7 vs. 12,8 aastat).
 - **Eri piirkondade noored ei erine selle poolest, kui palju on nende hulgas alkoholist purju joonud noori.** Vanused esmakordsel purju joomisel ei erine piirkonniti.

 - Erandiks on kutsekoolinoored: võrreldes Harju- ja Ida-Virumaaga on mujal Eestis elu jooksul purju joonud noorte osakaal suurem.
- 📍 Harjumaal ei ole 16–18-aastaste rühmas gümnaasiumi- ja kutsekoolinoorte hulgas alkoholi proovinute osakaalus muutusi.
- 📍 Ida-Virumaal ei ole põhikooli- ja gümnaasiuminoorte hulgas viimase kuue aasta jooksul muutusi toimunud. See puudutab nii alkoholi proovimist kui ka purju joomist.
- 📍 Ida-Virumaal on viimase kuue aasta jooksul suurenenud nende kutsekoolinoorte hulk, kes on elu jooksul alkoholi tarvitanud ja purju joonud.

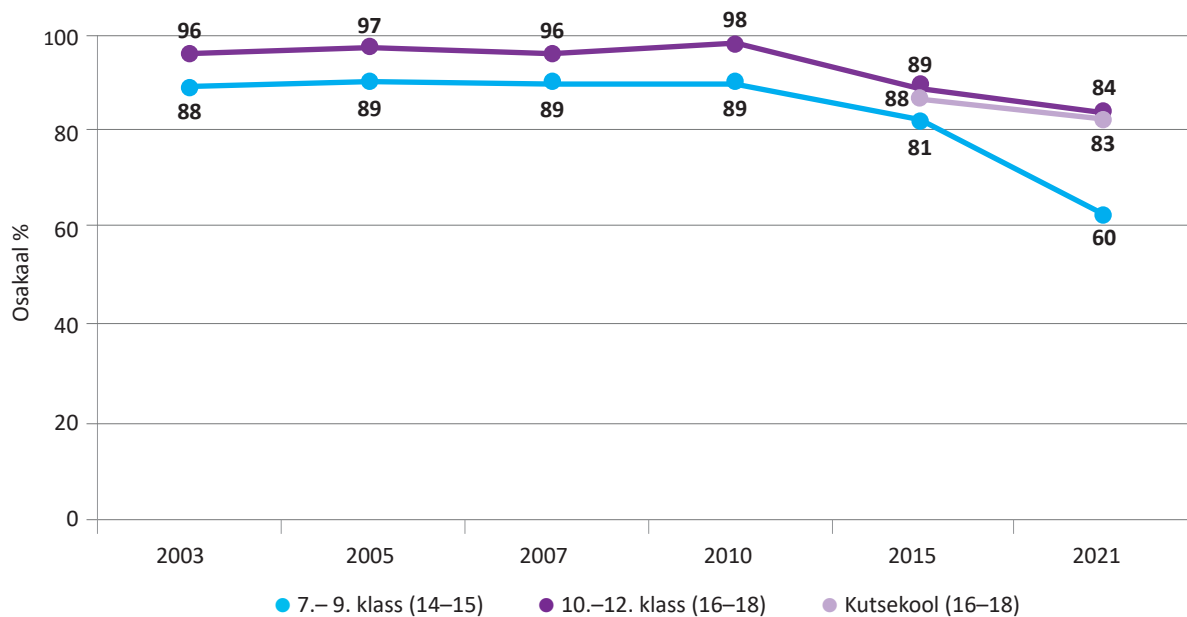
Joonis. Noored, kes on elu jooksul **alkoholi proovinud**, uuringurühmade ja piirkondade kaupa, 2021

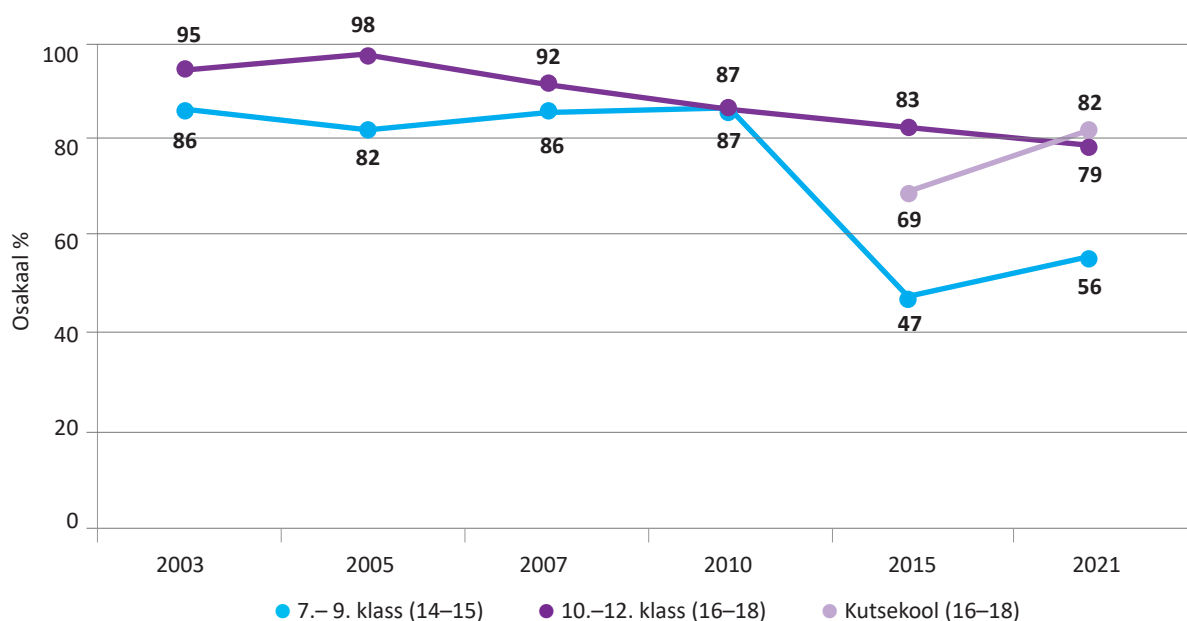
Joonis. Noored, kes on elu jooksul **alkoholist purju joonud**, uuringurühmade ja piirkondade kaupa, 2021

Tabel. Keskmine vanus (aastates), mil prooviti alkoholi esimest korda ja joodi alkoholist purju, uuringurühmade ja piirkondade kaupa, 2021

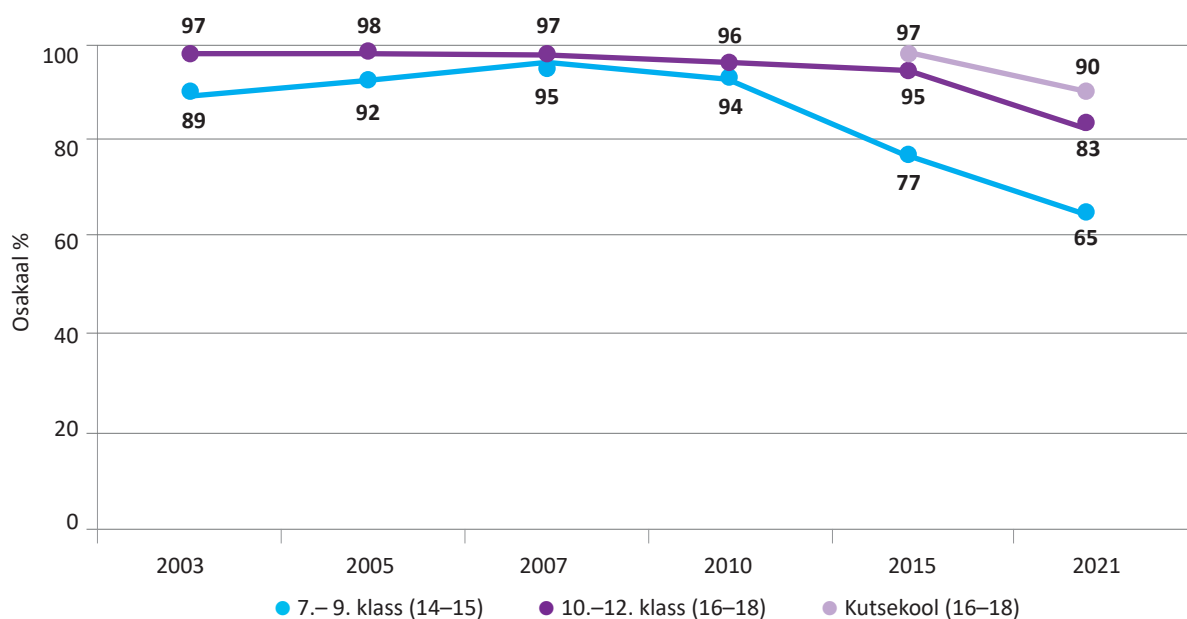
Uuringurühm (esindatav vanuserühm)	Alkoholi proovimine			Purju joomine		
	Harjumaa	Ida-Virumaa	Muu Eesti	Harjumaa	Ida-Virumaa	Muu Eesti
7.–9. klass (14–15)	11,0	11,5	10,9	13,2	13,3	13,1
10.–12. klass (16–18)	13,5	13,3	13,3	15,1	14,8	15,0
Kutsekool (16–18)	13,0	13,7	12,8	14,5	14,6	14,5
NOORED KOKKU (14–18)	12,2	12,6	12,1	14,4	14,2	14,3

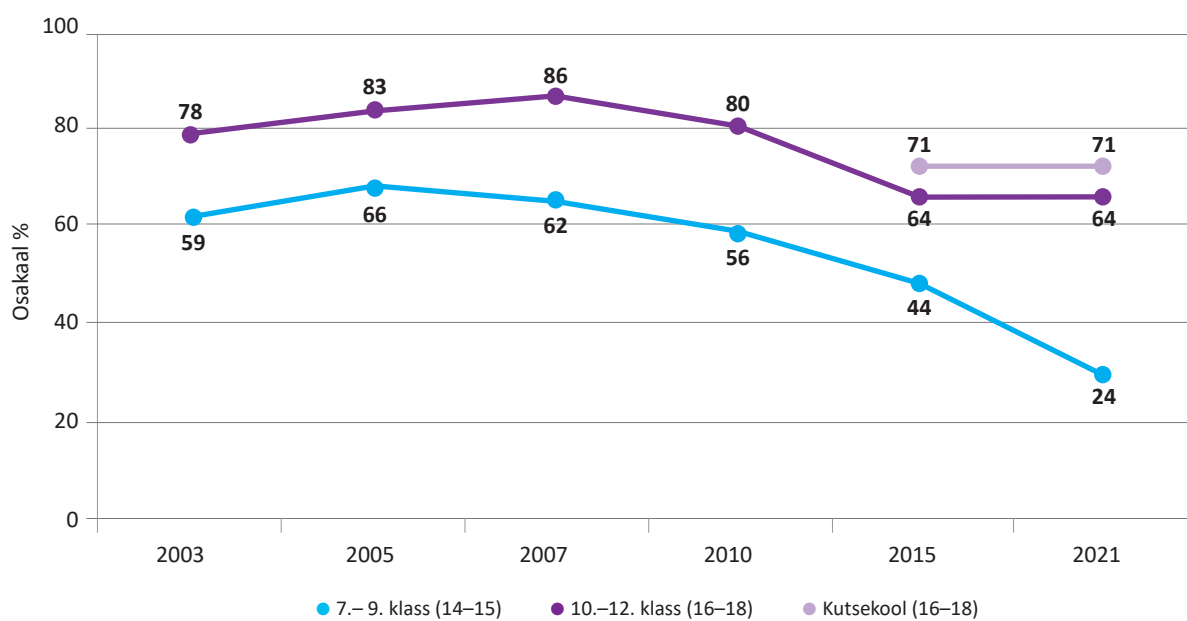
Joonis. Harjumaa noored, kes on elu jooksul alkoholi proovinud, uuringurühmade kaupa, 2003–2021

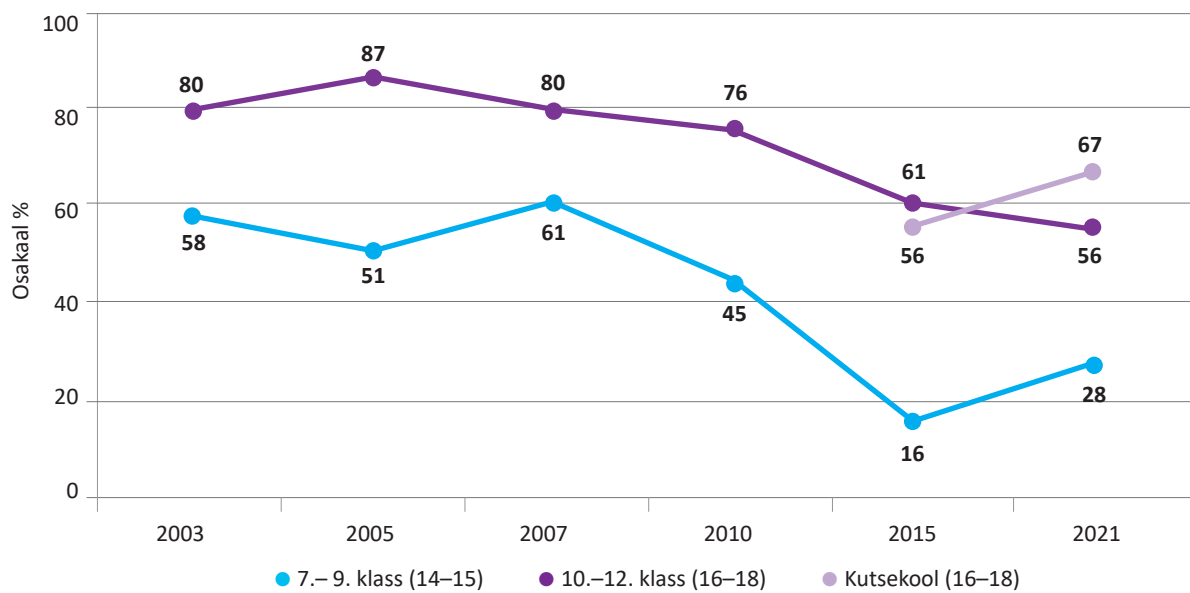
Joonis. Ida-Virumaa noored, kes on elu jooksul alkoholi proovinud, uuringurühmade kaupa, 2003–2021

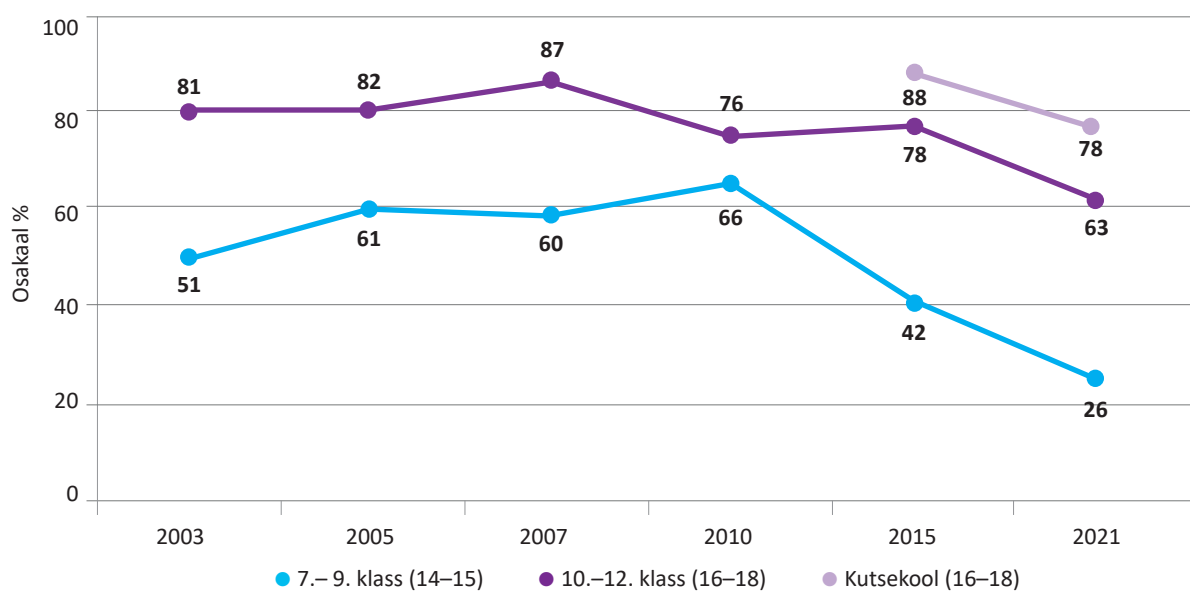
Joonis. Muu Eesti noored, kes on elu jooksul **alkoholi proovinud**, uuringurühmade kaupa, 2003–2021

Joonis. Harjumaa noored, kes on elu jooksul **alkoholist purju joonud**, uuringurühmade kaupa, 2003–2021

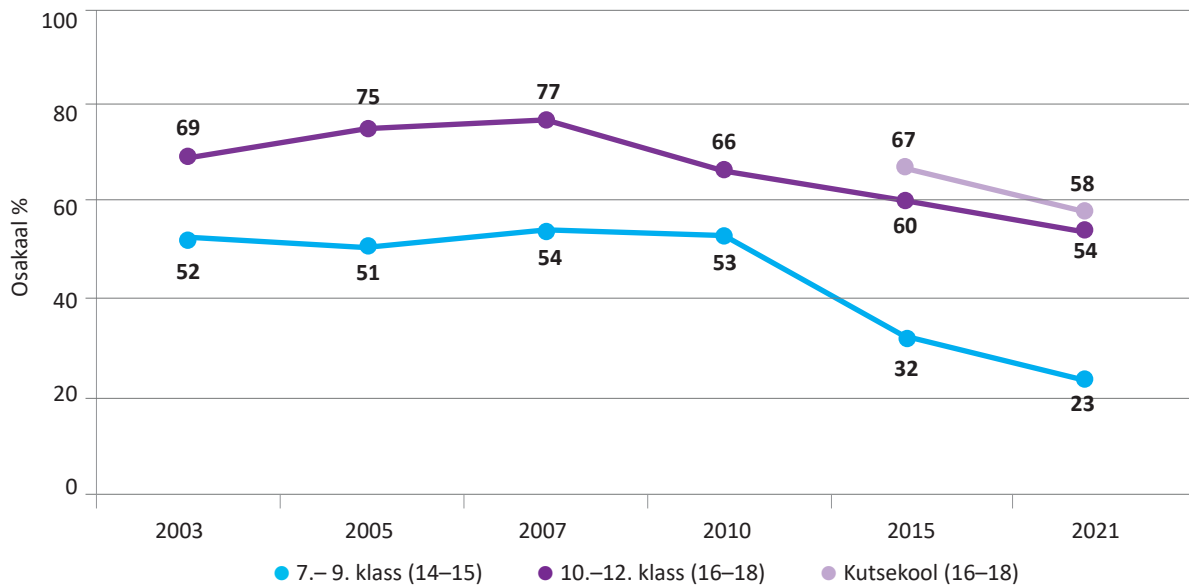
Joonis. Ida-Virumaa noored, kes on elu jooksul **alkoholist purju joonud**, uuringurühmade kaupa, 2003–2021

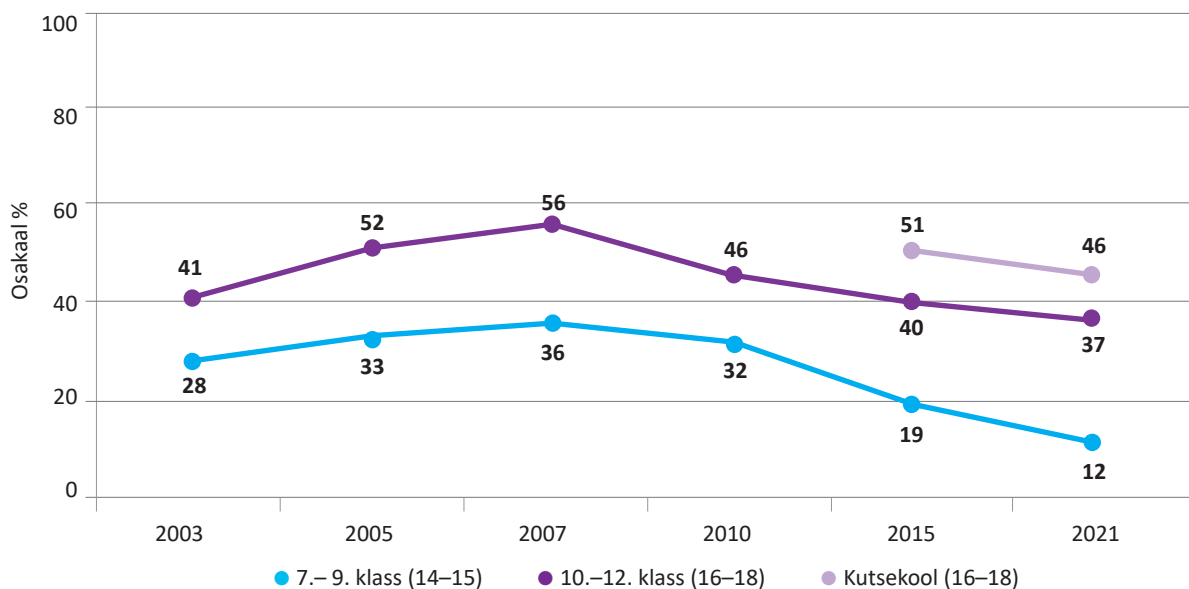
Joonis. Muu Eesti noored, kes on elu jooksul **alkoholist purju joonud**, uuringurühmade kaupa, 2003–2021

- Noortest 37% tarvitas viimase nelja nädala jooksul alkoholi ja 24% jõis ennast purju.

👍 Sarnaselt kogu elu puudutavate näitajatega on küsitlusele eelnenud nelja nädala alkoholi tarvitamine ja purju joomine langustrendis: põhikoolinoorte hulgas on nii tarvitajate kui ka purju joojate osakaal langenud alates 2010. aastast, gümnaasiumiõpilaste hulgas alates 2007. aastast ning kutsekoolinoorte hulgas võrreldes 2015. aastaga (see oli nende esimene uuringuaasta).

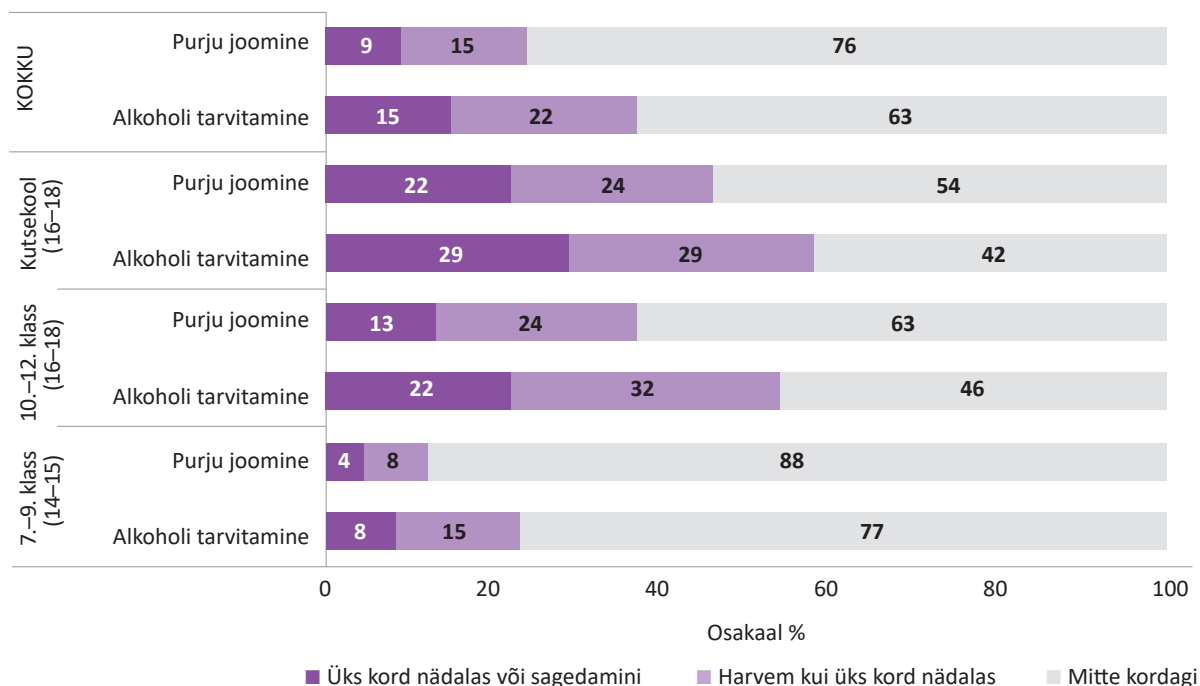

Joonis. Noored, kes tarvitasid viimase nelja nädala jooksul alkoholi, uuringurühmade kaupa, 2003–2021

Joonis. Noored, kes jõid viimase nelja nädala jooksul alkoholist purju, uuringurühmade kaupa, 2003–2021

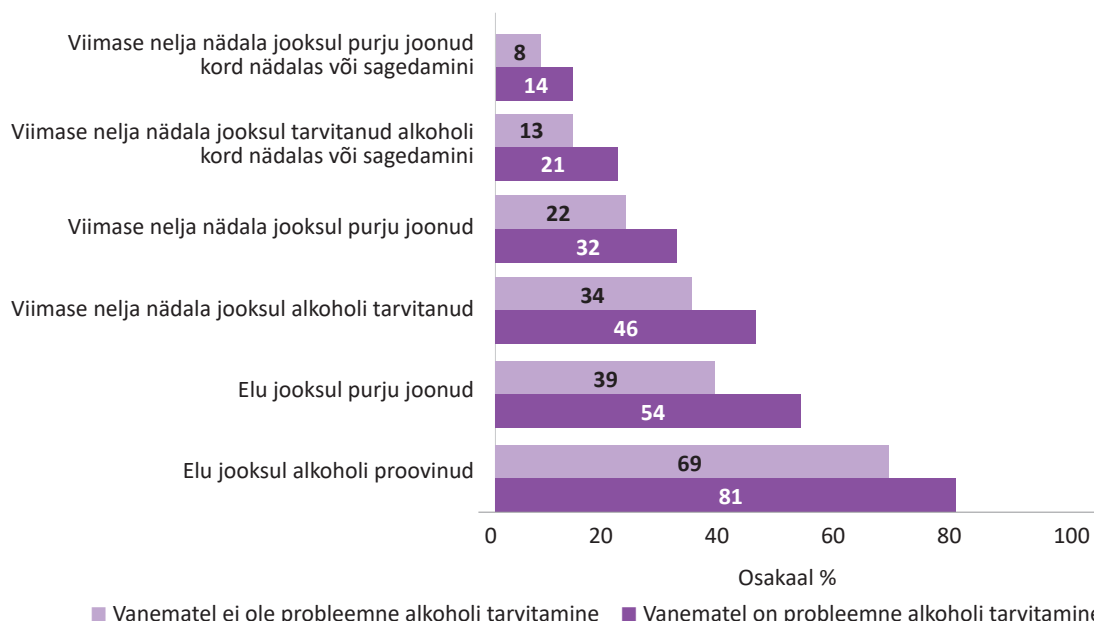
- Noortest 15% on küsitlusele eelnenud nelja nädala jooksul tarvitanud alkoholi üks kord nädalas või sagedamini. Sama sagedusega või ennast sel perioodil purju 9% noortest. Piirkondlikke ja sugudevahelisi erinevusi sagedasel tarvitamisel ja purju joomisel ei esine.
- 16–18-aastaste rühmas tarvitavad kutsekoolinoored võrreldes gümnaasiuminoortega sagedamini alkoholi ja joovad ennast purju: üks kord nädalas või sagedamini tarvitab alkoholi kutsekoolinoortest 29% ja gümnaasiuminoortest 22%, purju või sama sagedusega vastavalt 22% ja 13%.

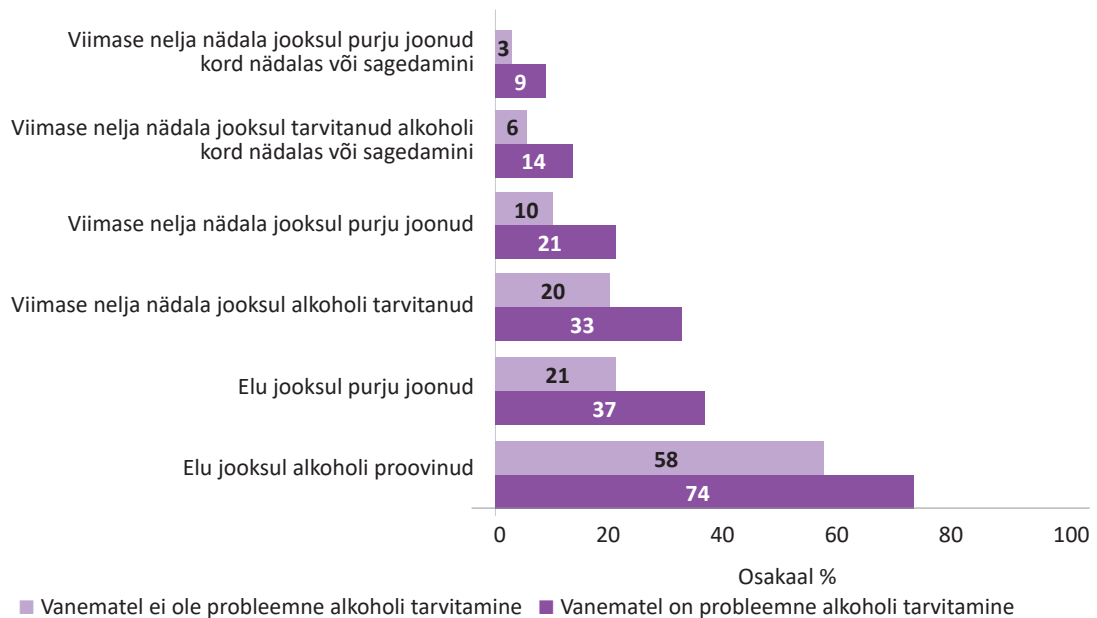
Joonis. Alkoholi tarvitamise ja purju joomise sagedus viimase nelja nädala jooksul, uuringurühmade kaupa, 2021

- Noortest 25% hindavad, et nende vanematel võib esineda probleemne alkoholi tarvitamine¹. Põhikoolinoortest arvab nii 23%, gümnaasiuminoortest 26% ning kutsekoolinoortest oluliselt rohkem: 31%.
- Nende hulgas, kes hindavad oma vanema(te) alkoholi tarvitamist probleemseks, on ka ise rohkem alkoholi tarvitanuid ning ennast purju joonuid. Erinevused tulevad esile nii kogu elu puudutavates kui ka küsitlusele eelnenud nelja nädala näitajates. Kõige tugevam seos vanema(te) probleemse ja noore inimese alkoholi tarvitamise vahel ilmneb põhikoolinoorte seas ning purju joomise puhul. Gümnaasiuminoorte hulgas olulist seost ei ole (v.a elu jooksul purju joomise puhul).

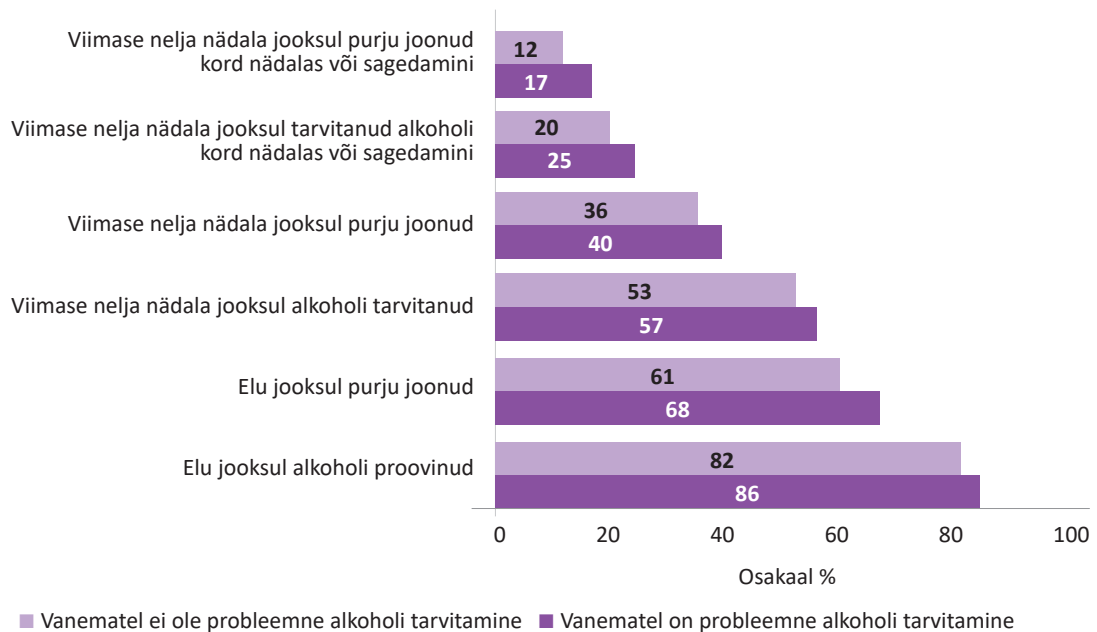
¹ Alkoholi tarvitamise hindamiseks kasutatud indikaatori arvutamise kohta vt aruandest lk 75.

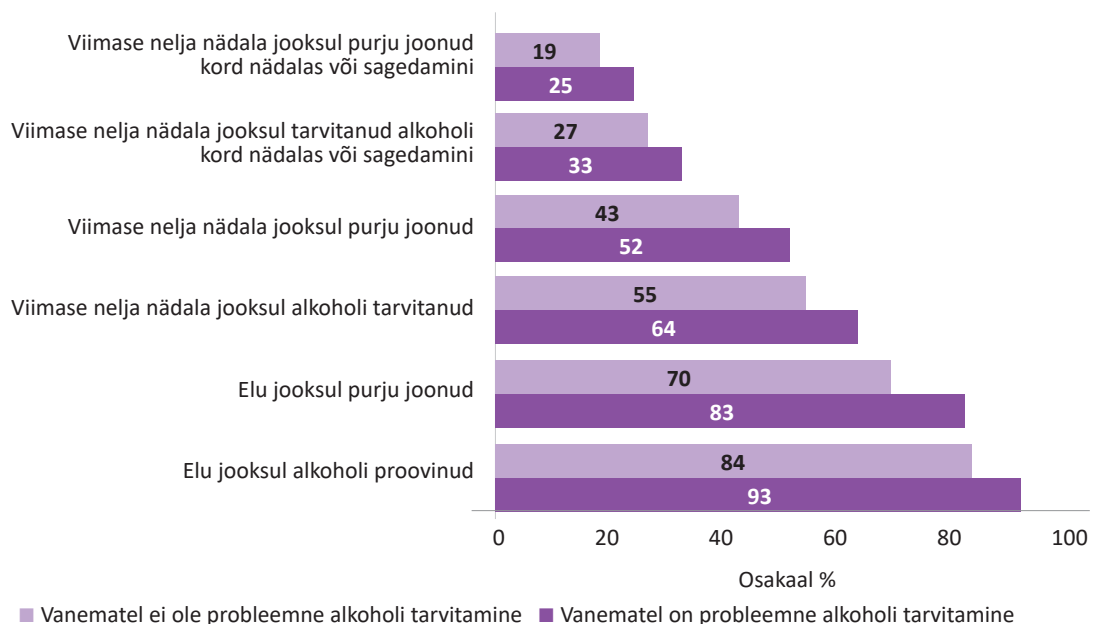
Joonis. Alkoholi tarvitamine ja purju joomine seoses vanema(te) alkoholi tarvitamise harjumusega, kõikide noorte kohta (14–18-aastased), 2021

Joonis. Alkoholi tarvitamine ja purju joomine seoses vanema(te) alkoholi tarvitamise harjumusega, 7.–9. klassi noorte kohta (14–15-aastased), 2021

Joonis. Alkoholi tarvitamine ja purju joomine seoses vanema(te) alkoholi tarvitamise harjumusega, 10.–12. klassi noorte kohta (16–18-aastased), 2021

Joonis. Alkoholi tarvitamine ja purju joomine seoses vanema(te) alkoholi tarvitamise harjumusega, kutsekoolinoorte kohta (16–18-aastased), 2021

Loe lisaks: aruanne ptk 3.3, lisa 2 tabelid 8–13.

- Alkoholi tarvitamine on noorte hulgas vähenenud. 16–18-aastaste rühmas on tõusnud noorte vanus nii alkoholi esmakordsel proovimisel kui ka purju joomisel.
- Noorte alkoholi tarvitamine on seotud vanema(te) alkoholi tarvitamise harjumustega.
- Täpsemat infot alkoholi mõjust tervisele ja elukvaliteedile leiab kodulehelt alkoinfo.ee. Sellel lehel on ka testid, mille abil saab analüüsida oma alkoholi tarvitamise harjumusi.

3 Narkootikumide (sh kanepi) tarvitamine

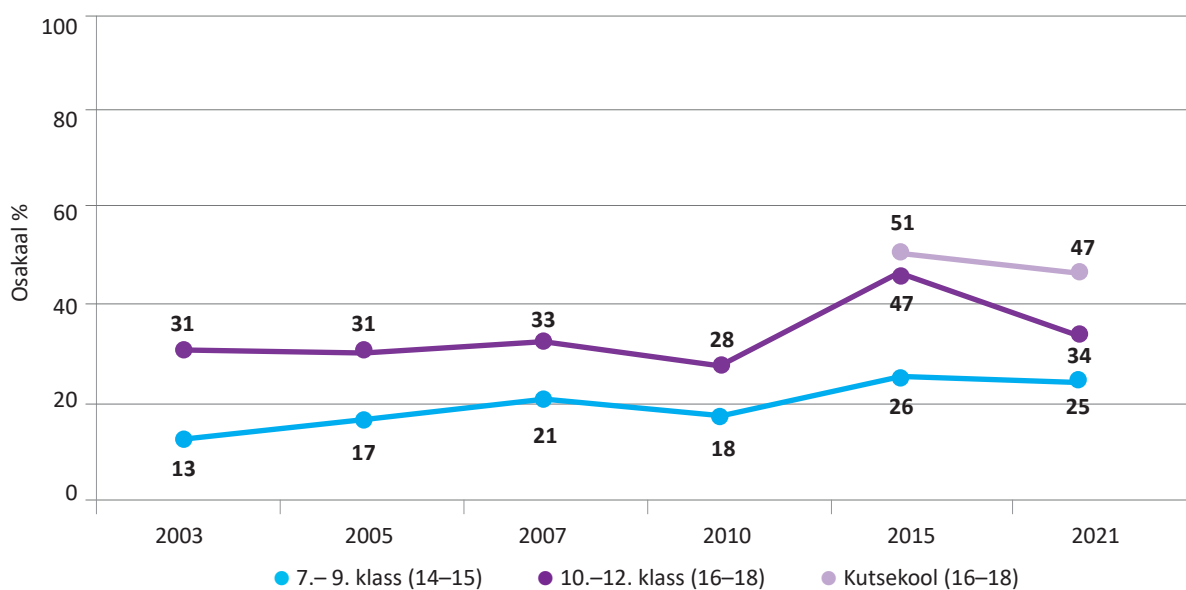
- Noortest 31% on elu jooksul tarvitanud mõnda narkootilist ainet, esimest korda keskmiselt 15-aastaselt.

 Narkootikumide tarvitamise tase noorte hulgas ei ole viimase kuue aasta jooksul muutunud. Oluline narkootikumide tarvitamise tõus toimus vahemikus 2010–2015.

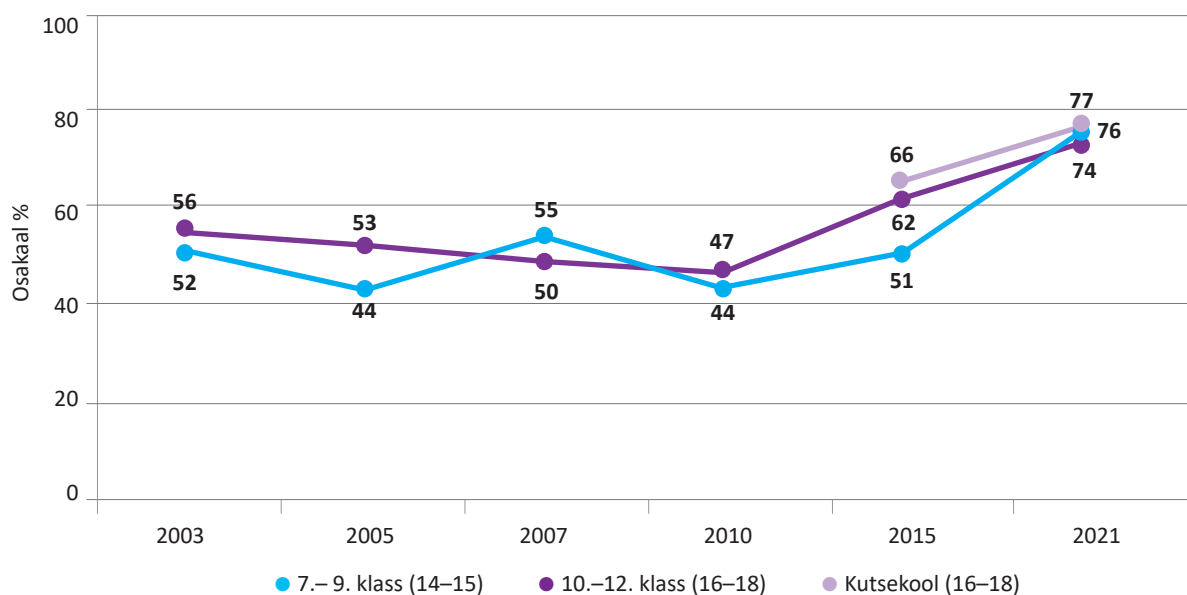
- Erandiks on viimaste aastate tarvitamise mustris gümnaasiumiõpilased, kelle hulgas on võrreldes 2015. aastaga langenud elu jooksul narkootikume tarvitanud noorte osakaal rohkem kui kümnendiku võrra ning on nüüd 2003.–2007. aasta tasemel.

- Narkootikume tarvitanud noortest 75% on teinud seda mitmel korral.

 Alates 2010. aastast on märgata korduvalt narkootikume tarvitanud noorte osakaalu tõusu. Kui 2015. aastal püsis põhikooliõpilaste hulgas korduvat tarvitajate tase sarnane kõikide eelnevate küsitlusaastatega, siis viimase kuue aastaga on selles rühmas nende osakaal tõusnud kõige suuremal määral. 2021. aastal on kõikide kooliastmete õpilaste hulgas narkootikume mitmel korral tarvitanud noorte osakaal võrdväärse tasemel.

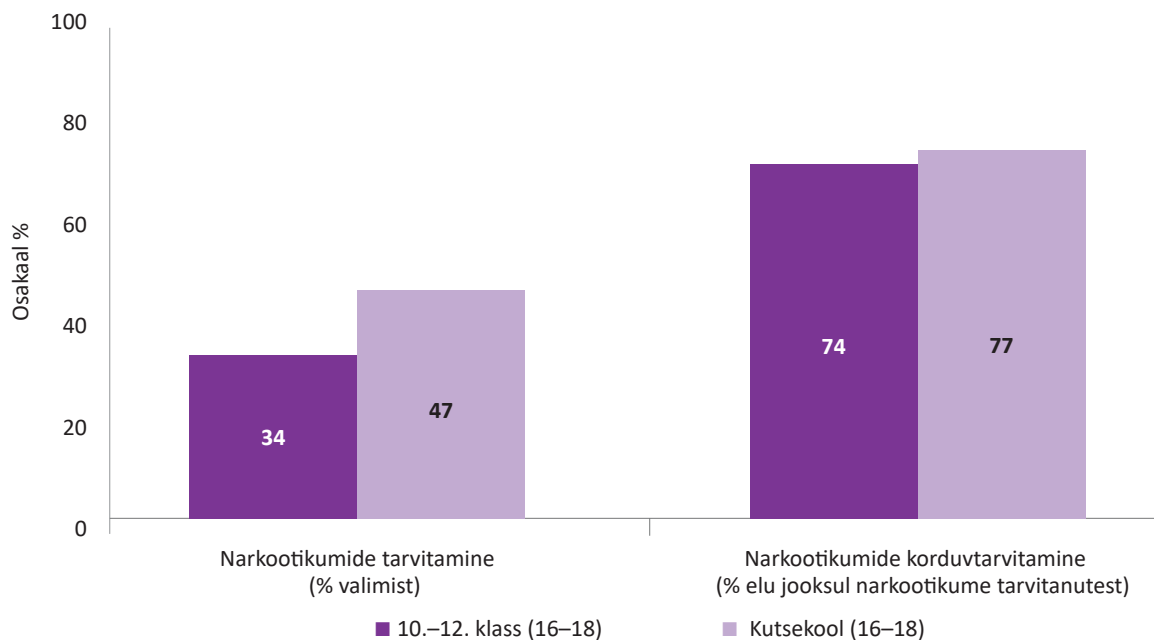

Joonis. Noored, kes on elu jooksul narkootikume (sh kanepit) tarvitanud, uuringurühmade kaupa, 2003–2021

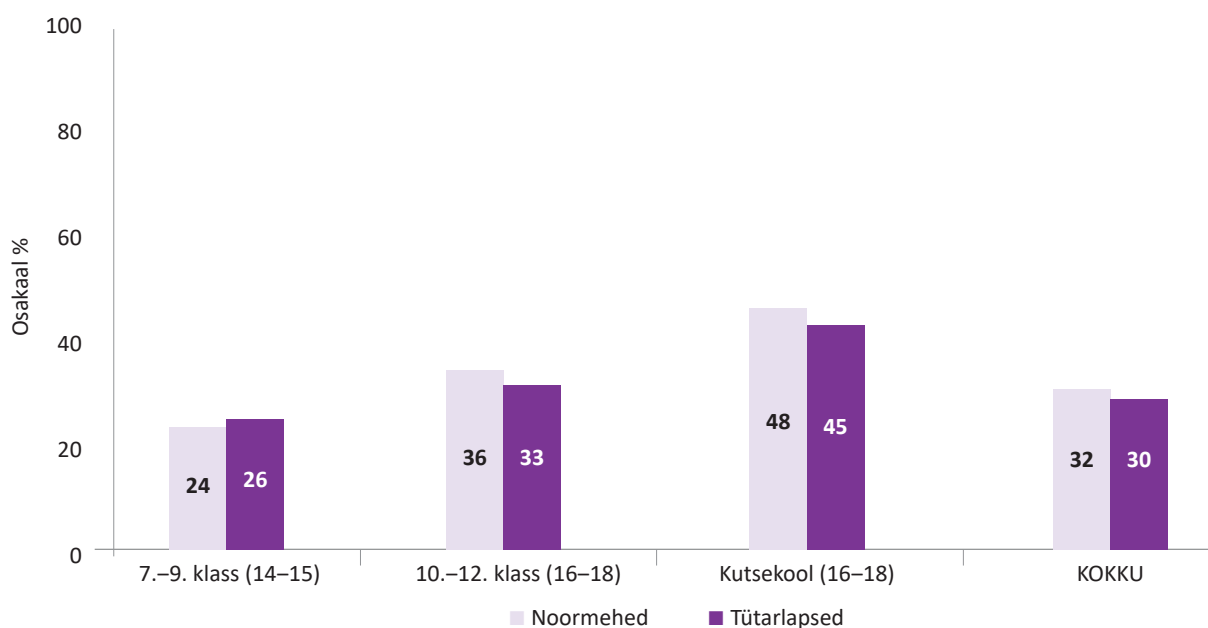
Joonis. Noored, kes on elu jooksul mitmel korral narkootikume (sh kanepit) tarvitanud, uuringurühmade kaupa, 2003–2021 (% elu jooksul narkootikume tarvitanud noortest)

- 16–18-aastaste rühmas on kutsekoolinoorte hulgas narkootikumide tarvitamise tase kõrgem kui gümnaasiumiõpilaste hulgas. Samas ei ole korduvtarvitajate puhul gümnaasiumi- ja kutsekooliõppurite vahel erinevust. Kutsekooliõpilased on narkootikumide tarvitamist alustanud mõnevõrra varem, keskmine vanus esmakordsel tarvitamisel on 15,2 aastat (gümnaasiumiõpilastel 15,5 aastat).

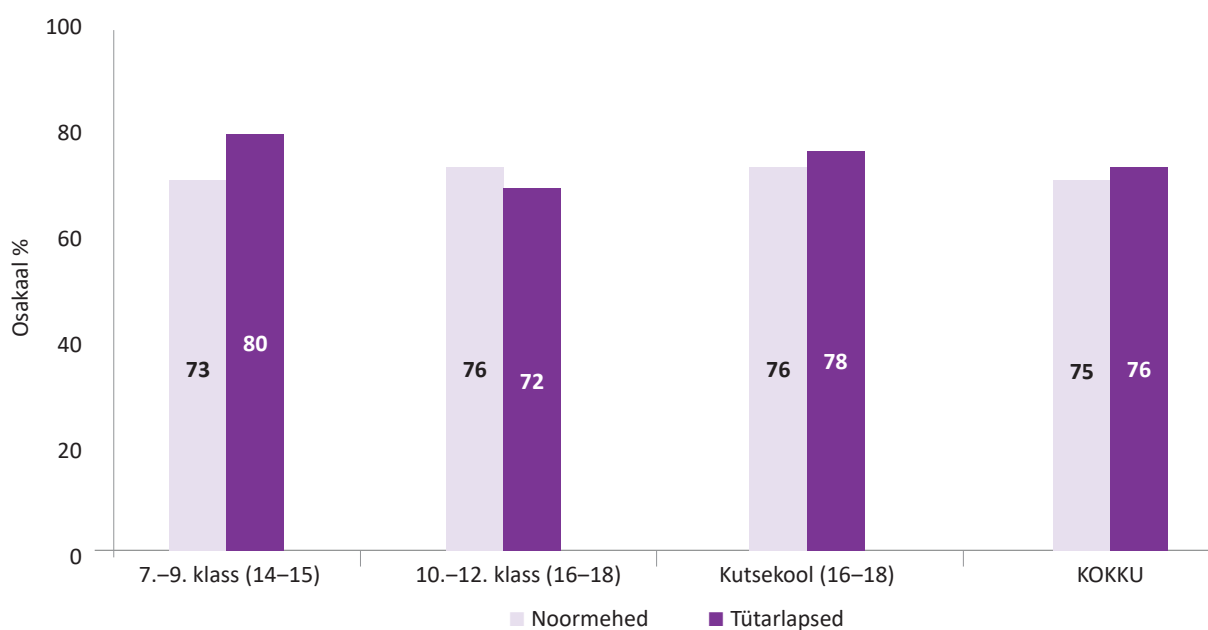

Joonis. 16–18-aastased noored, kes on elu jooksul narkootikume (sh kanepit) tarvitanud, uuringurühmade kaupa, 2003–2021

- **Tütarlaste ja noormeeste narkootikumide tarvitamise üldises tasemes ja korduvkasutajate osakaalus erinevust ei ole.**
Ka alustamise vanuse poolest noormehed ja tütarlapsed ei erine – mõlemal juhul on narkootikumide tarvitajate keskmine vanus esmakordsel tarvitamisel 14,8 aastat.

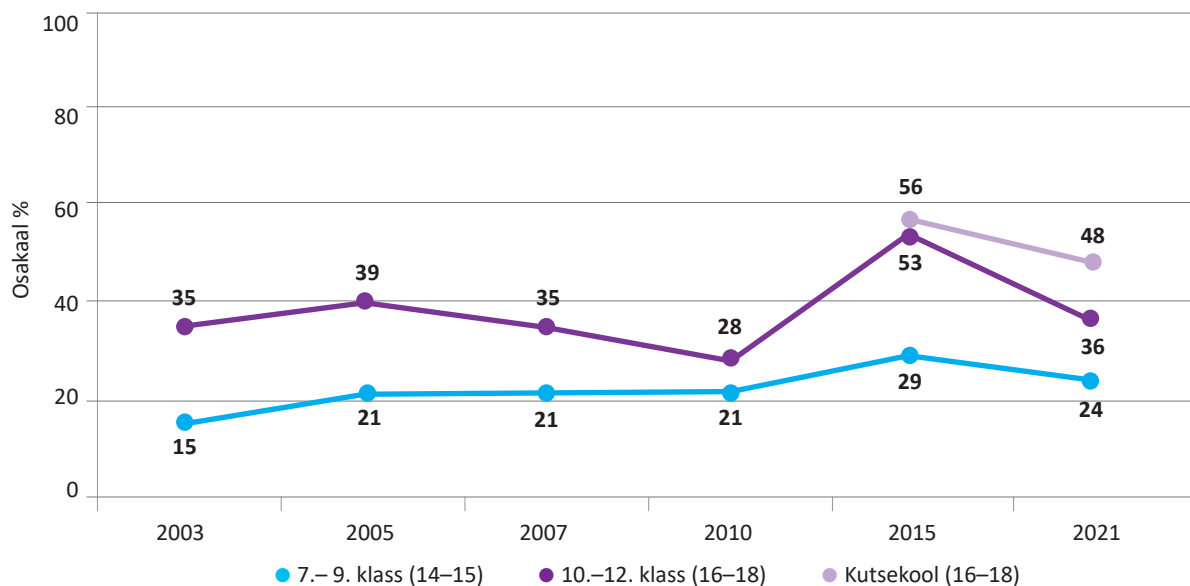
Joonis. Noored, kes on elu jooksul narkootikume (sh kanepit) tarvitanud, uuringurühmade ja sugude kaupa, 2021

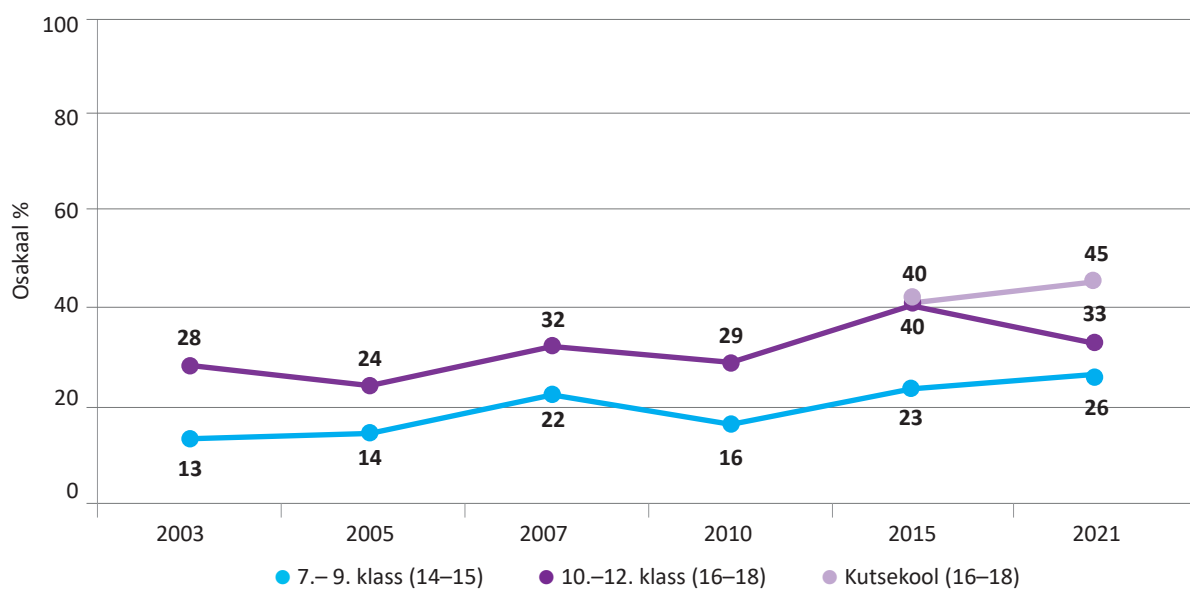
Joonis. Noored, kes on elu jooksul mitmel korral narkootikume (sh kanepit) tarvitanud, uuringurühmade ja sugude kaupa, 2021 (% elu jooksul narkootikume tarvitanud noortest)

Tabel. Esimest korda narkootikumide proovimise keskmine vanus aastates, uuringurühmade ja sugude kaupa, 2021

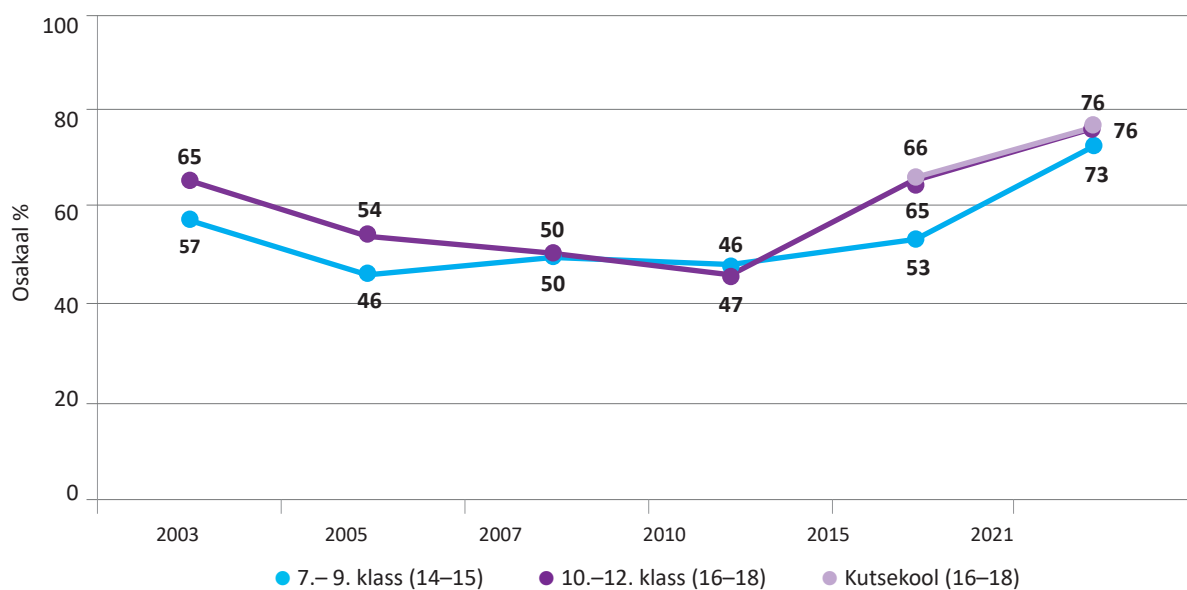
Uuringurühm (esindatav vanuserühm)	Noormehed	Tütarlapsed
7.–9. klass (14–15)	13,5	13,6
10.–12. klass (16–18)	15,7	15,3
Kutsekool (16–18)	15,1	15,2
NOORED KOKKU (14–18)	14,8	14,8

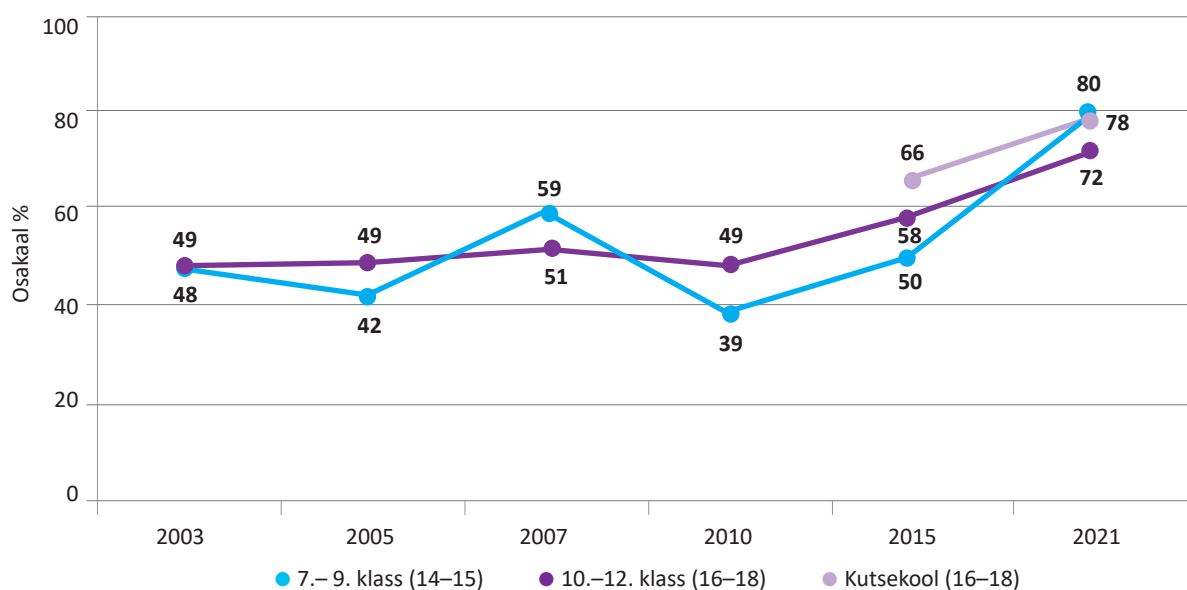
Joonis. Noormehed, kes on elu jooksul narkootikume (sh kanepit) tarvitanud, uuringurühmade kaupa, 2003–2021

Joonis. Tütarlapsed, kes on elu jooksul narkootikume (sh kanepit) tarvitanud, uuringurühmade kaupa, 2003–2021

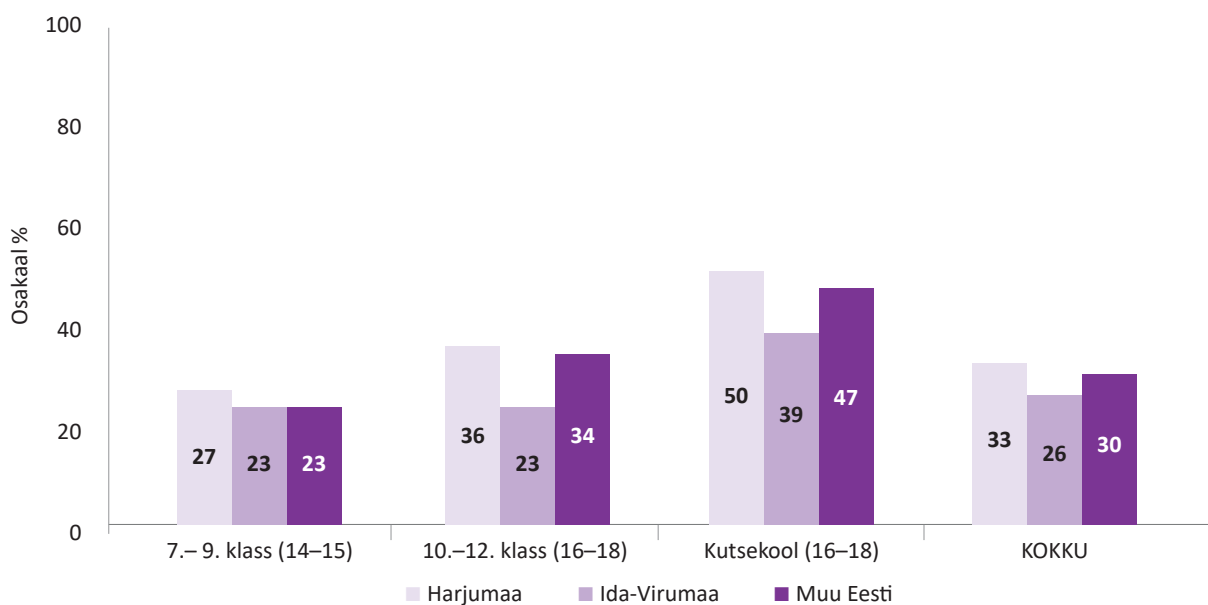

Joonis. Noormehed, kes on elu jooksul mitmel korral narkootikume (sh kanepit) tarvitanud, uuringurühmade kaupa, 2003–2021 (% elu jooksul narkootikume tarvitanud noortest)

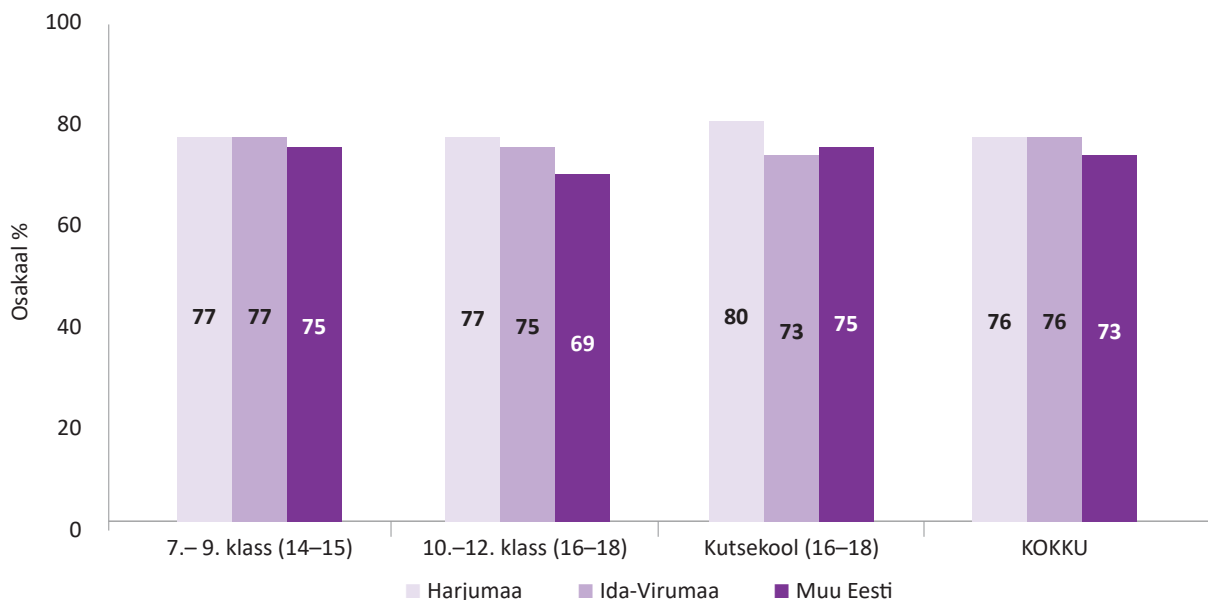

Joonis. Tütarlapsed, kes on elu jooksul mitmel korral narkootikume (sh kanepit) tarvitanud, uuringurühmade kaupa, 2003–2021 (% elu jooksul narkootikume tarvitanud noortest)

- Võrreldes teiste piirkondadega on Harjumaal rohkem elu jooksul narkootikume tarvitanud noori.** Statistiliselt oluline erinevus on võrreldes Ida-Virumaaga. Narkootikumide esmakordse tarvitamise vanuse poolest piirkonnad ei erine: keskmine vanus Harjumaal on 14,7 aastat, Ida-Virumaal 14,6 aastat ja mujal Eestis 15,0 aastat.
 - Põhikooliastmes erinevad Harjumaal noored nii Ida-Virumaa kui ka muu Eesti piirkonna noortest suurema narkootikumide tarvitavate osakaalu poolest.
 - Erandiks on gümnaasiumitaseme noored – selles rühmas erinevad Ida-Virumaa noortest nii Harjumaal kui ka muu Eesti piirkonna noored kõrgema narkootikumide tarvitamise taseme poolest.
- Narkootikumide korduvtarvitamise tase piirkonniti ei erine.**

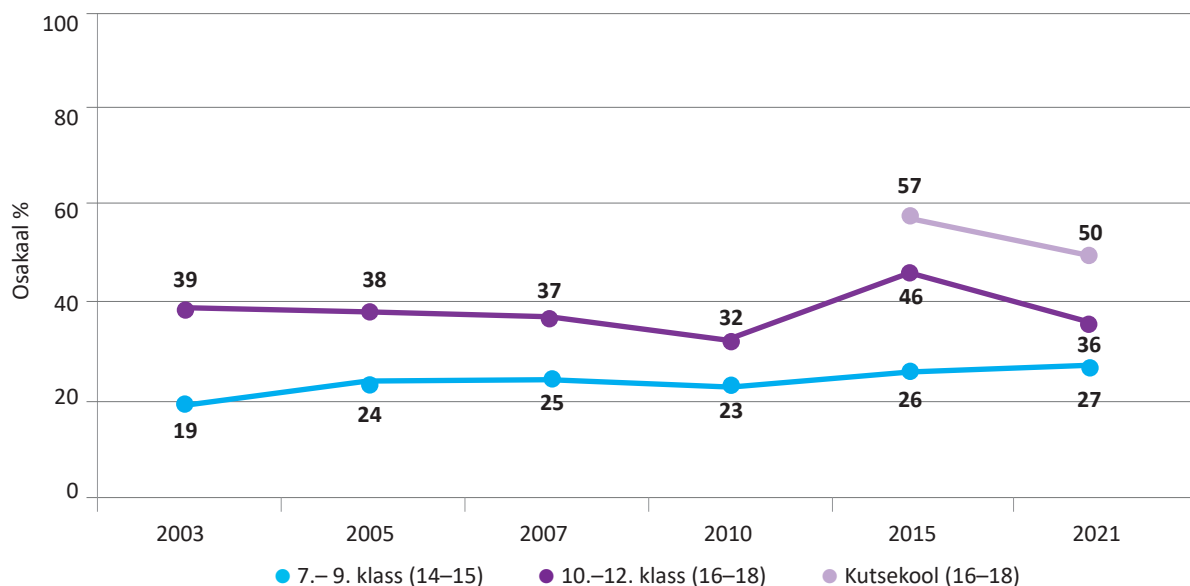
Joonis. Noored, kes on elu jooksul narkootikume (sh kanepit) tarvitanud, uuringurühmade ja piirkondade kaupa, 2021

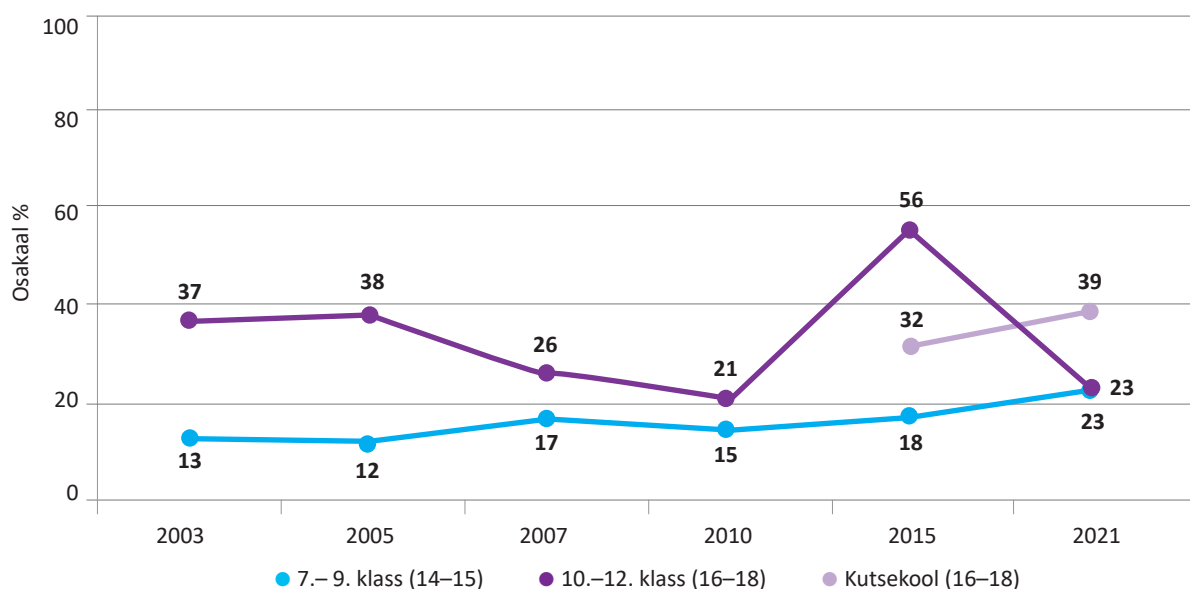
Joonis. Noored, kes on elu jooksul mitmel korral narkootikume (sh kanepit) tarvitanud, uuringurühmade ja piirkondade kaupa, 2021 (% elu jooksul narkootikume tarvitanud noortest)

Tabel. Esimest korda narkootikumide proovimise keskmine vanus aastates, uuringurühmade ja piirkondade kaupa, 2021

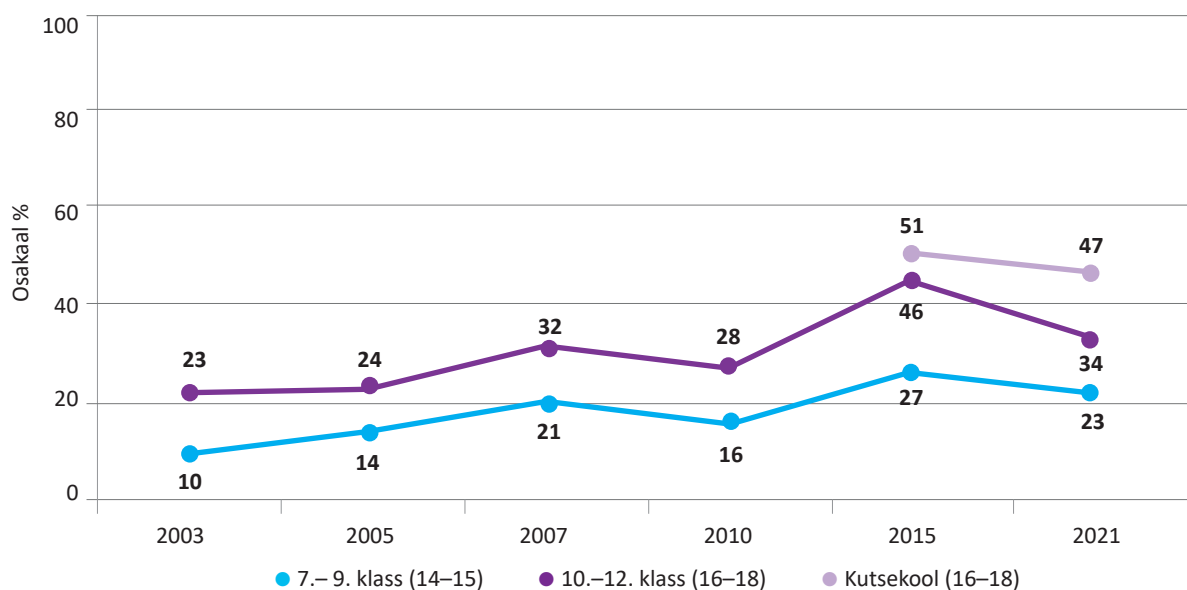
Uuringurühm (esindatav vanuserühm)	Harjumaa	Ida-Virumaa	Muu Eesti
7.–9. klass (14–15)	13,3	13,7	13,8
10.–12. klass (16–18)	15,4	15,0	15,7
Kutsekool (16–18)	15,1	15,3	15,2
NOORED KOKKU (14–18)	14,7	14,6	14,9

Joonis. Harjumaa noored, kes on elu jooksul narkootikume (sh kanepit) tarvitanud, uuringurühmade kaupa, 2003–2021

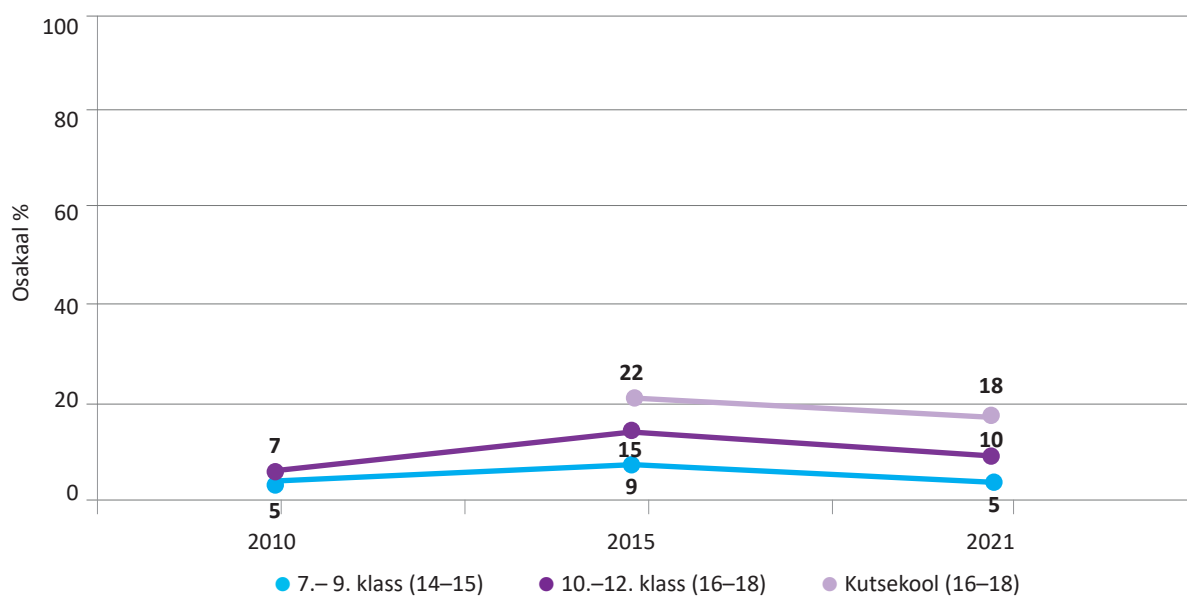
Joonis. Ida-Virumaa noored, kes on elu jooksul narkootikume (sh kanepit) tarvitanud, uuringurühmade kaupa, 2003–2021

Joonis. Muu Eesti noored, kes on elu jooksul narkootikume (sh kanepit) tarvitanud, uuringurühmade kaupa, 2003–2021

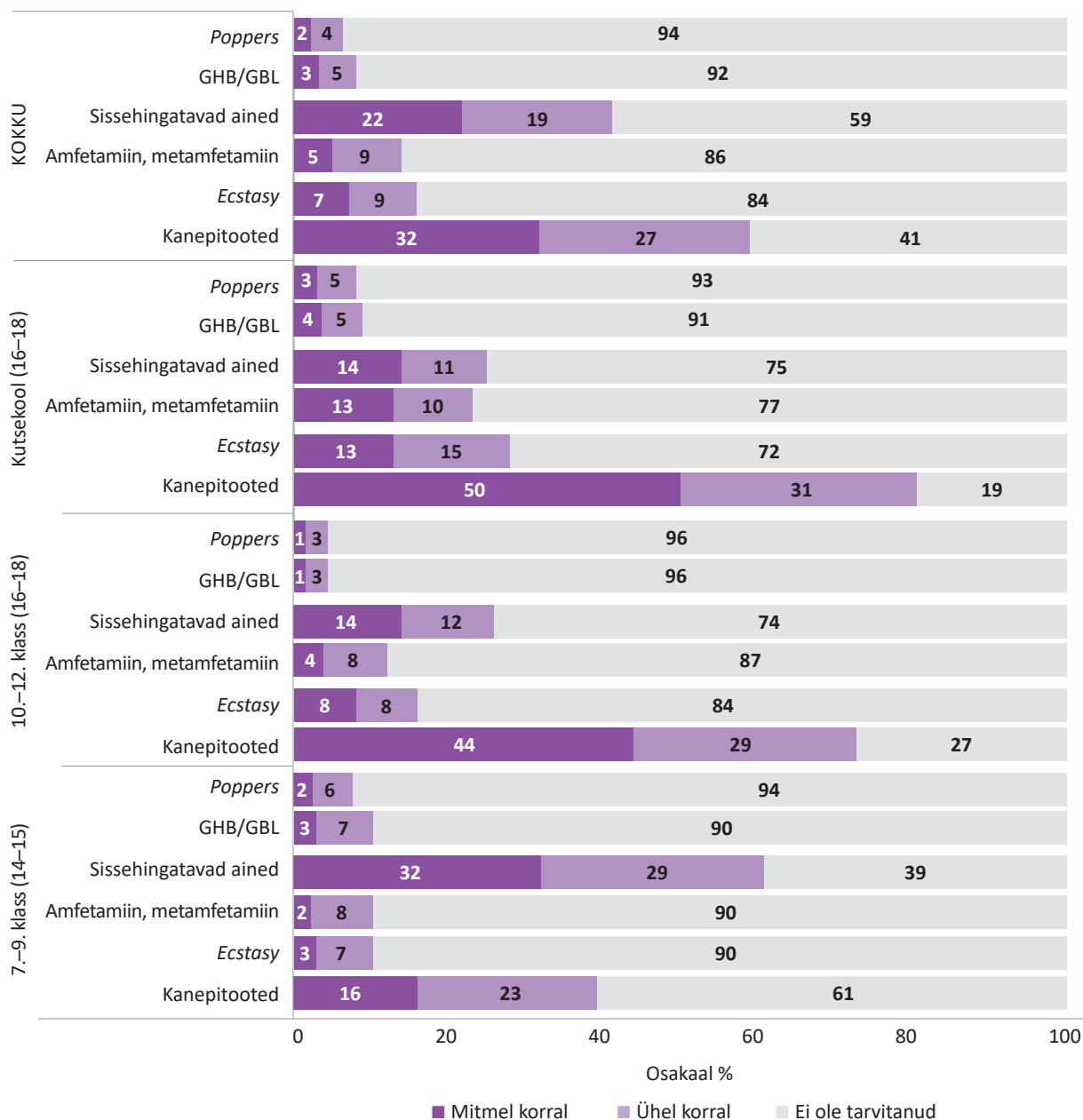
● Noortest 8% tarvitas küsitlusele eelnenud nelja nädala jooksul narkootikume (sh kanepit).

👍 Võrreldes 2015. aastaga on kuu jooksul tarvitajate osakaal vähenenud ning üldhariduskooli rühmades jõudnud 2010. aasta tasemele tagasi.

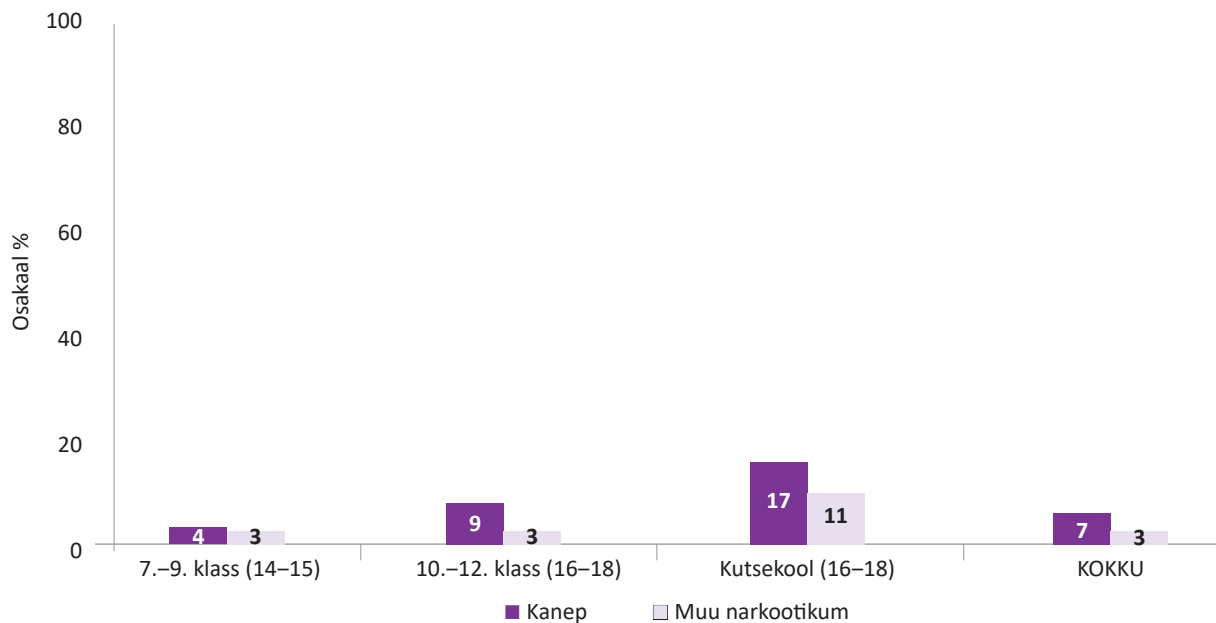
Joonis. Noored, kes tarvitasid viimase nelja nädala jooksul narkootikume (sh kanepit), uuringurühmade kaupa, 2003–2021

- **Kanepitooted ja sissehingatavad ained (nt bensiin, liim, lakk, lahusti) on noorte hulgas kõige rohkem levinud.**
 - Põhikooliõpilaste hulgas on kõige enam levinud sissehingatavad ained – neid on elu jooksul tarvitanud 61% narkootikumidega kokku puutunud noortest.
 - Gümnaasiumi- ja kutsekooliõpilaste hulgas on kõige enam levinud kanepitooted – neid on tarvitanud 73% gümnaasiumi- ja 81% kutsekoolinoortest, kes on elu jooksul narkootikumidega kokku puutunud.
 - Uuritud ained on kõige laiemalt levinud kutsekooliõpilaste hulgas.

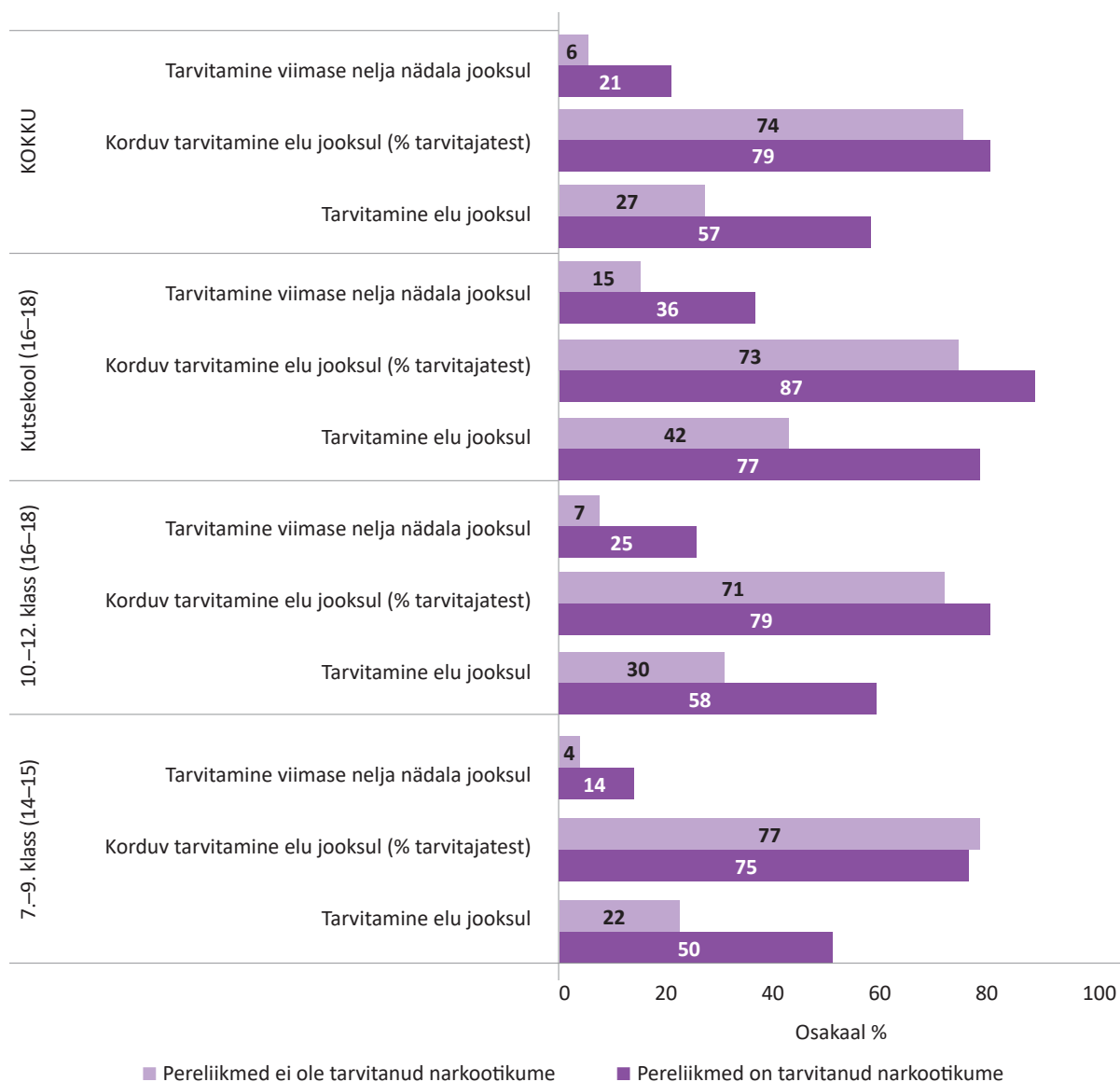
Joonis. Narkootilised ained, mida noored on elu jooksul tarvitanud, uuringurühmade kaupa, 2021 (% elu jooksul narkootikume tarvitanud noortest)

- Noortest 7% tarvitas küsitlusele eelnenud nelja nädala jooksul kanepitooteid ning 3% muid narkootikume. Piirkondlikke ja sugudevahelisi erinevusi ei ilmne.
- Võrreldes gümnaasiumiõpilastega on kutsekoolinoorte hulgas rohkem viimase nelja nädala jooksul narkootikume tarvitanuid. See puudutab nii kanepitooteid kui ka muid narkootikume.

Joonis. Noored, kes tarvitasid viimase nelja nädala jooksul kanepitooteid ja muid narkootikume, uuringurühmade kaupa, 2001

- **Noortest 13% märgivad, et nende perekonnas on inimesi, kes on proovinud või tarvitavad praegu narkootikume.** Põhikooliõpilaste hulgas on nii märkinud 11%, gümnaasiumiõpilastest 12% ning kutsekoolis õppivatest noortest 15%.
- **Nende hulgas, kelle pereliikmed on tarvitanud narkootikume, on rohkem ka ise narkootikume tarvanuid.** Eriti tuleb see esile küsitlusele eelnenud nelja nädala andmetes: nende noorte hulgas, kelle pereliikmed on tarvitanud narkootikume, on enam kui kolm korda suurem narkootikumide tarvitamise tase võrreldes noortega, kelle pereliikmete hulgas ei ole tarvitajaid. Vähem on perekondliku mõjuga seotud korduv tarvitamine, siin tuleb kahe rühma vahel erinevus esile vaid kutsekoolinoorte hulgas.

Joonis. Narkootikumide tarvitamise seos pereliikmete narkootikumide tarvitamisega, uuringurühmade kaupa, 2021

Loe lisaks: aruanne ptk 3.3, lisa 2 tabelid 14–19.

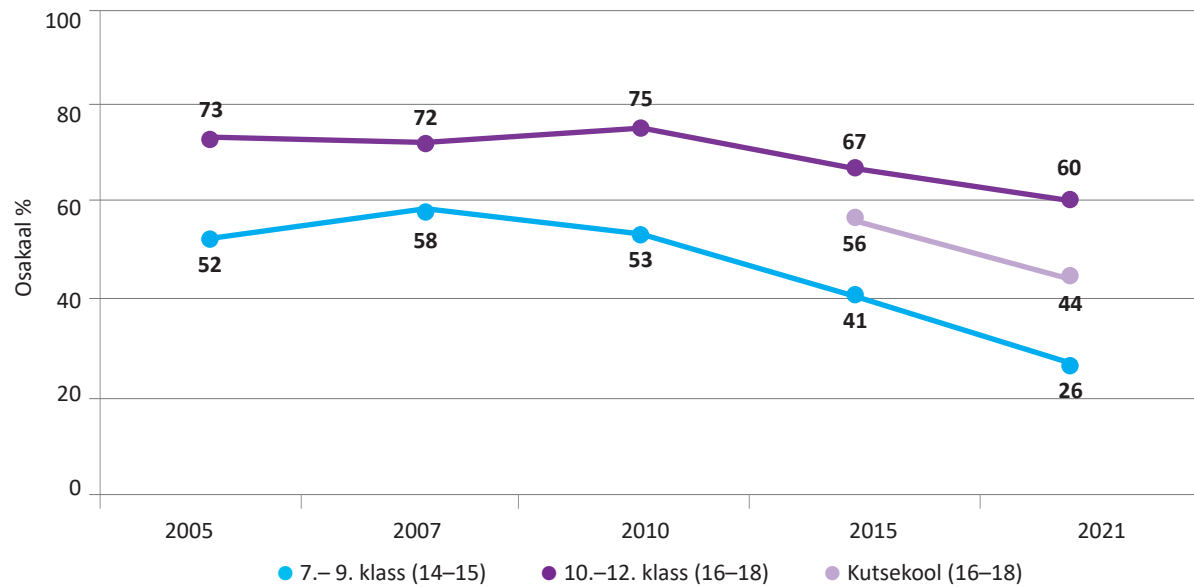
- Narkootikumide tarvitamise üldine tase püsib stabiilsena.
- Märkimisväärselt on tõusnud narkootikumide korduvtarvitamine. See võib olla mõjutatud koroonapandeemiast tulenevatest ühiskonna piirangutest: noorte vahel on olnud vähem otsest suhtlust, meelelahutusasutused on olnud suletud. Uusi tarvitajaid ei ole juurde tulnud, kuid need, kellel on teada narkootikumide hankimise võimalused ja tekkinud vajadus tarvitada, on narkootikumide tarvitamist jätkanud.
- Narkootikumide tarvitamine on noorte puhul mõjutatud sellest, kas nende pereliikmed on narkootikumide tarvitajad.
- Täpsemat infot narkootikumide ja abivõimaluste kohta leiab kodulehel narko.ee.

4 Teadmised HIVi levikuteedest

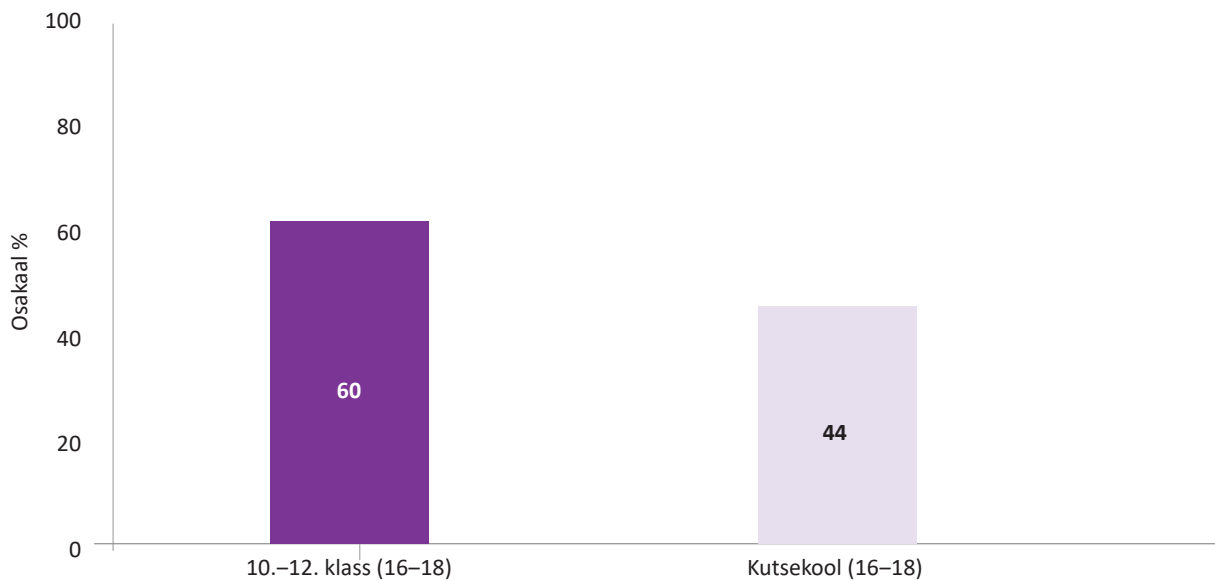
- Noortest 39%-l on korrektsed teadmised HIVi levikuteedest.

📢 Alates 2010. aastast on vähenenud nende noorte hulk, kellel on korrektsed teadmised HIVi levikuteedest.

Joonis. Noored, kellel on korrektsed teadmised HIVi levikuteedest, uuringurühmade kaupa, 2005–2021

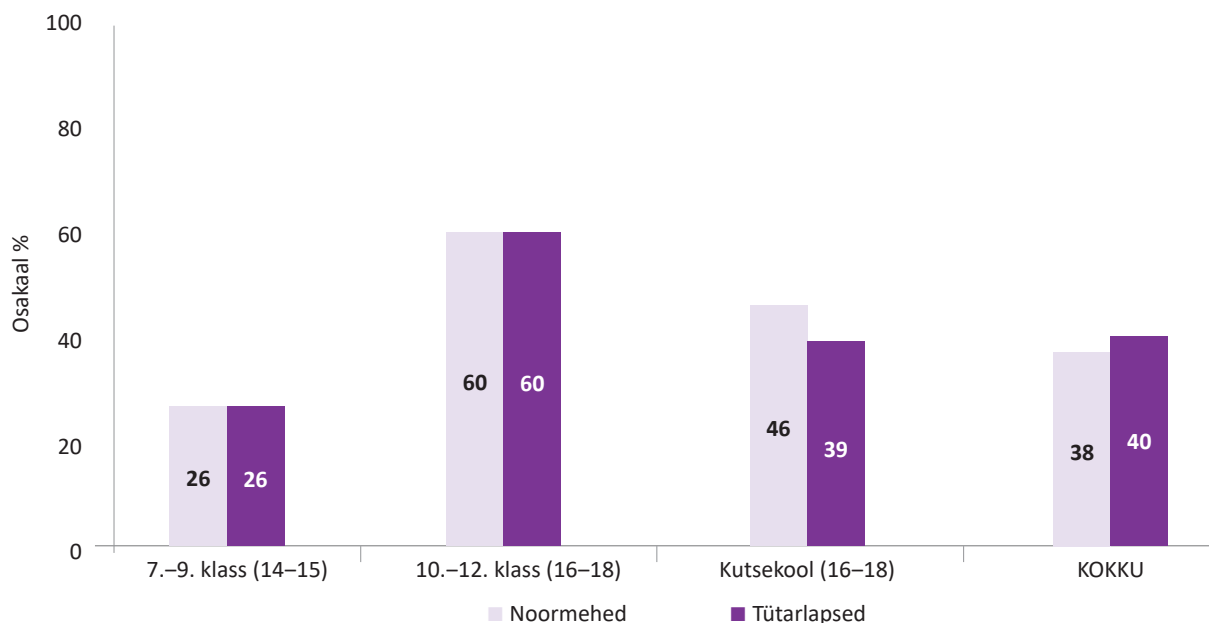
- 16–18-aastaste rühmas on gümnaasiumiõpilaste teadmiste tase HIVi levikuteedest tunduvalt parem kui kutsekooliõppuritel.

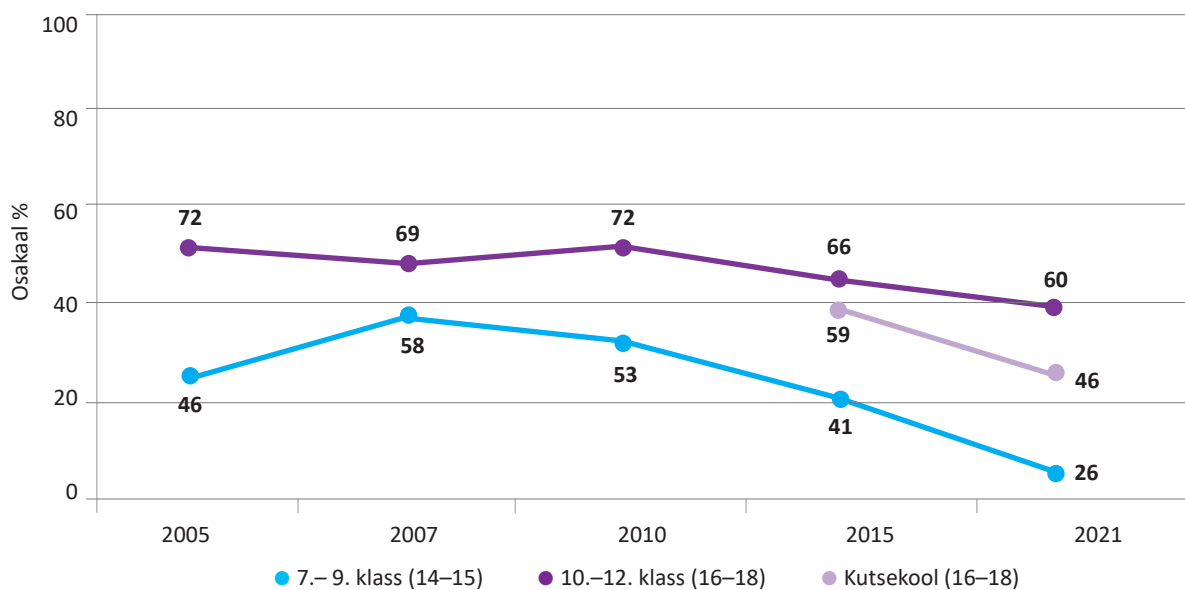
Joonis. 16–18-aastased noored, kellel on korrektsed teadmised HIVi levikuteedest, uuringurühmade kaupa, 2021

● Noormeeste ja tütarlaste teadmised HIVi levikuteedest ei erine.

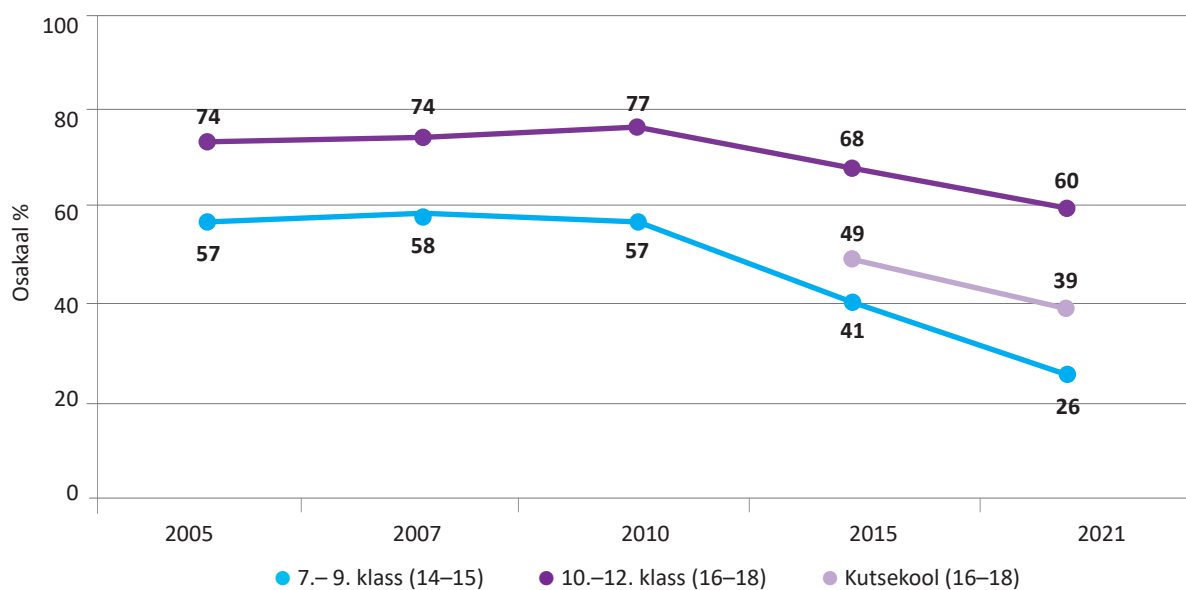
- Kutsekooliõpilaste hulgas on noormeeste teadmised võrreldes tütarlastega paremad.

Joonis. Noored, kellel on korrektsed teadmised HIVi levikuteedest, uuringurühmade ja sugude kaupa, 2021

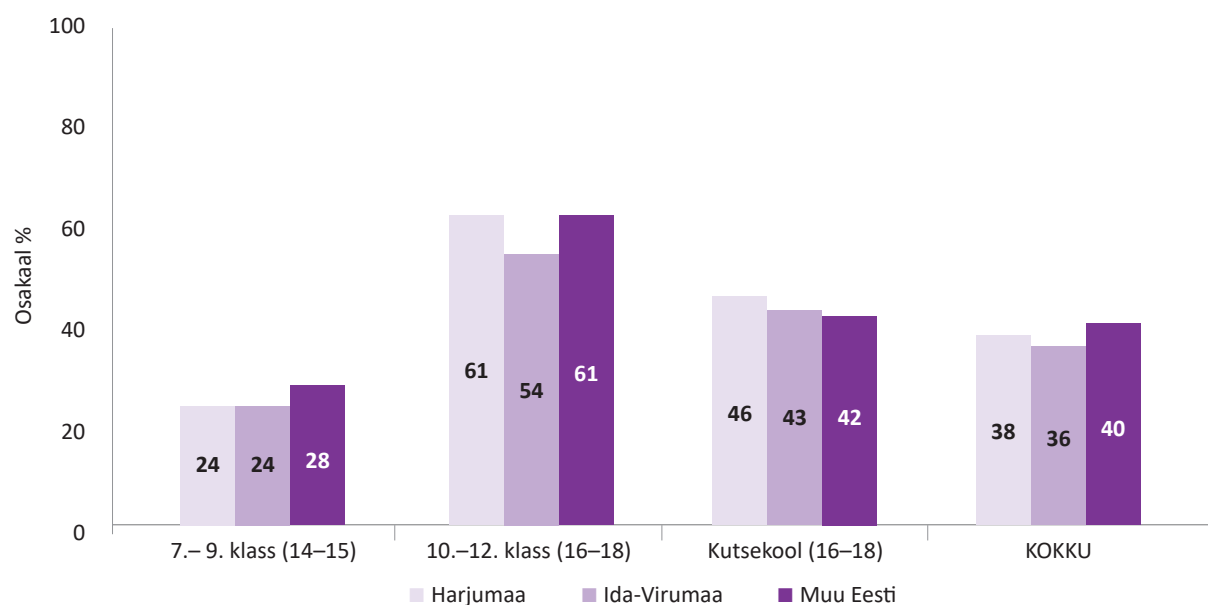

Joonis. Noormehed, kellel on korrektsed teadmised HIVi levikuteedest, uuringurühmade kaupa, 2005-2021

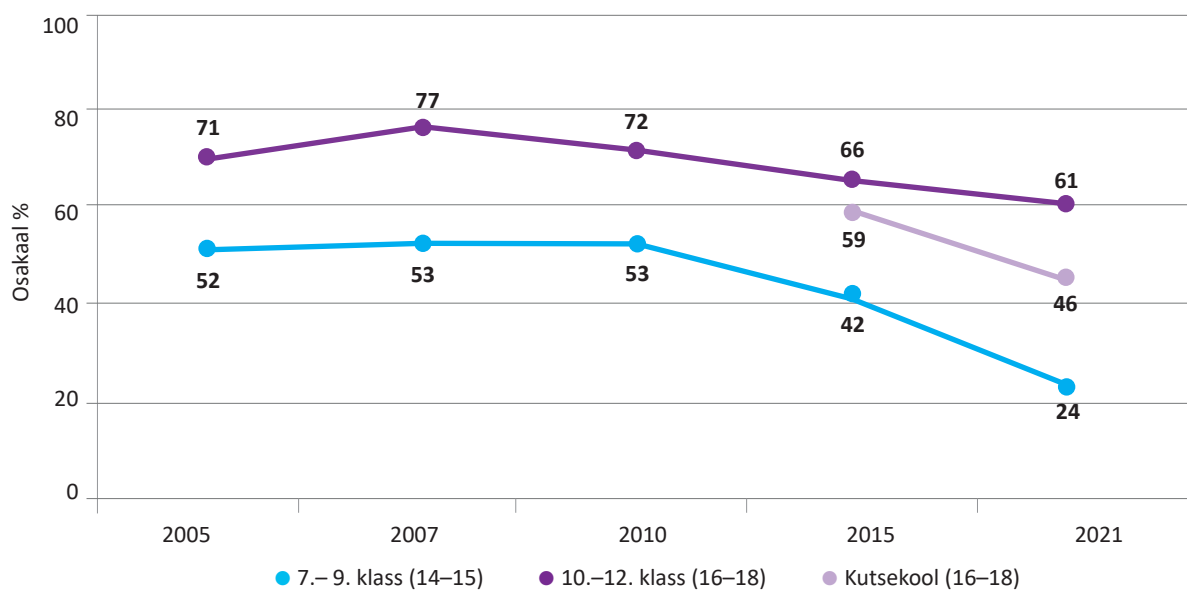

Joonis. Tütarlapsed, kellel on korrektsed teadmised HIVi levikuteedest, uuringurühmade kaupa, 2005–2021

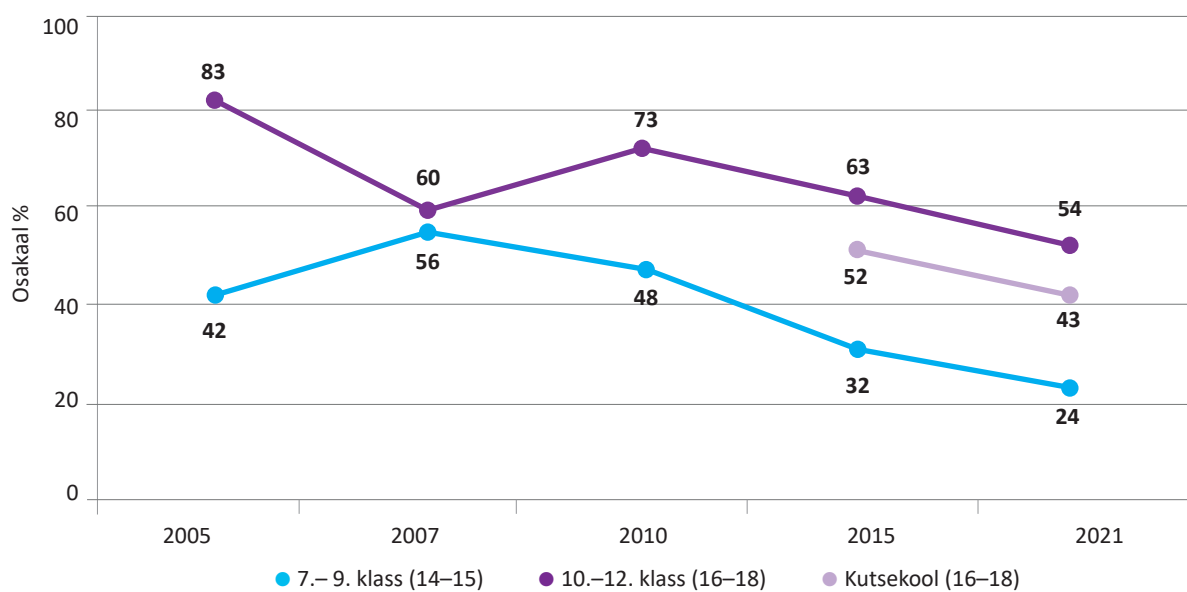
● Eri piirkondade noorte teadmised HIVi levikuteedest ei erine.

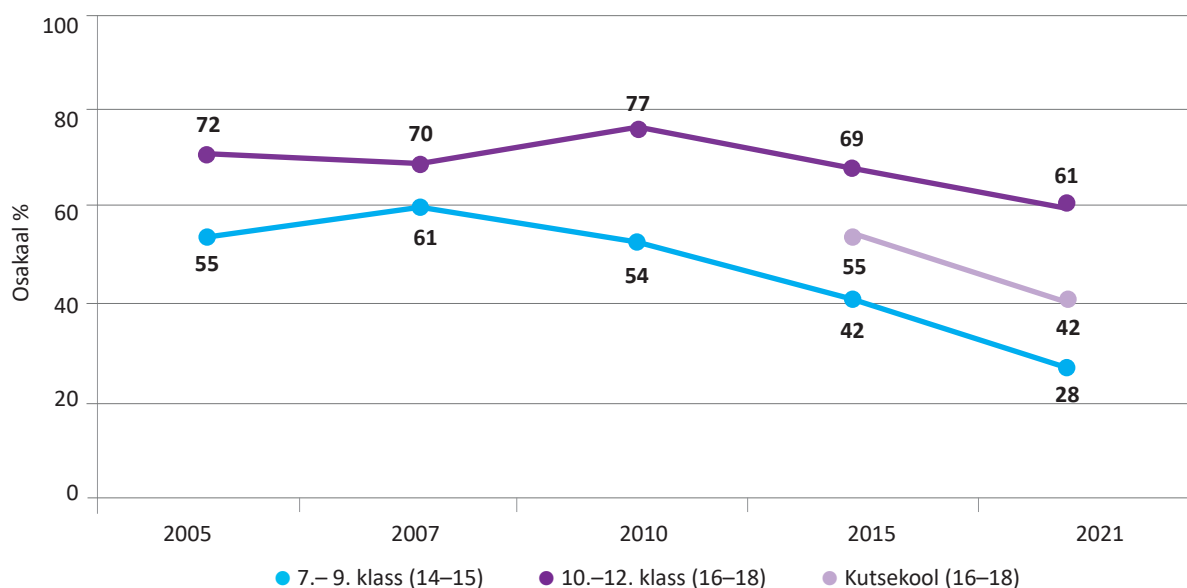
Joonis. Noored, kellel on korrektsed teadmised HIVi levikuteedest, uuringurühmade ja piirkondade kaupa, 2021

Joonis. Harjumaa noored, kellel on korrektsed teadmised HIVi levikuteedest, uuringurühmade kaupa, 2005–2021

Joonis. Ida-Virumaa noored, kellel on korrektsed teadmised HIVi levikuteedest, uuringurühmade kaupa, 2005–2021

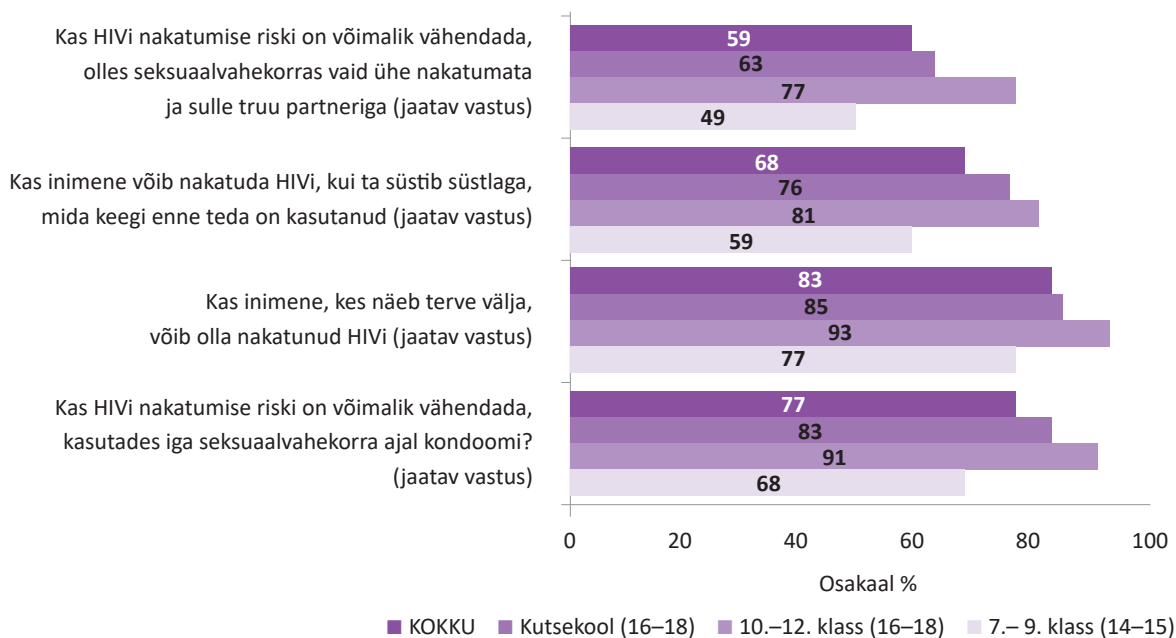

Joonis. Muu Eesti noored, kellel on korrektsed teadmised HIVi levikuteedest, uuringurühmade kaupa, 2005–2021

● **Kõige enam ollakse kursis sellega, et terve väljanägemisega inimene võib olla nakatunud HIVi.**

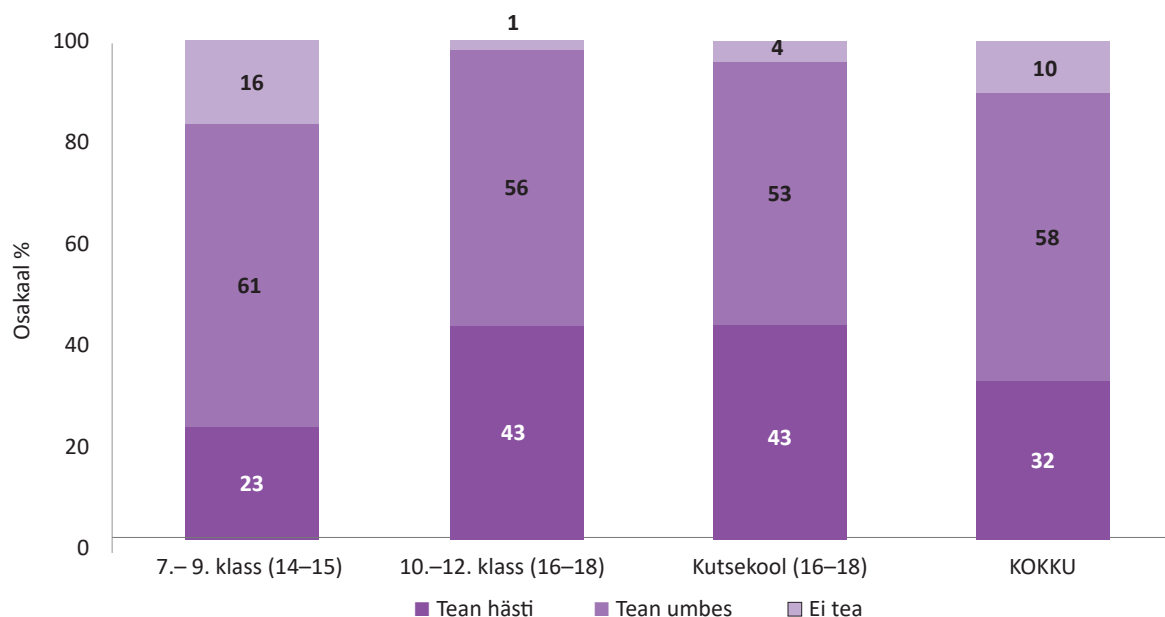
🗨️ Varem on kõige rohkem noori teadnud, et süstides süstlaga, millega on keegi juba enne süstinud, võib ka ise nakatuda HIVi, ning et nakatumise riski on võimalik vähendada, kui kasutada iga seksuaalvahekorra ajal kondoomi.

● **Sarnaselt varasemate aastatega on kõige vähem noori teadlikud, et nakatumise riski on võimalik vähendada, kui olla seksuaalvahekorras ühe truult nakatumata partneriga.**

Joonis. Noored, kes on HIV-nakkuse levikuteedega seotud küsimustele õigesti vastanud, uuringurühmade kaupa, 2021

- Noortest 32% hindavad, et nad teavad hästi, mis on HIV.

Joonis. Noorte hinnang oma teadmistele, mis on HIV, uuringurühmade kaupa, 2021

- Noorte enesehinnang vastab tegelikele teadmistele.

Kõige paremad on nende noorte teadmised, kes enda hinnangul teavad hästi, mis on HIV. Neist 56%-l on korrektsed teadmised HIVi levikuteedest. Nende noorte hulgas, kes umbes teavad, mis on HIV, on korrektseid teadmisi 35%-l. Noortest, kes ei tea, mis on HIV, teab korrektselt HIVi levikuteid 5%.

Loe lisaks: aruanne ptk 4.1, lisa 2 tabelid 20–25.

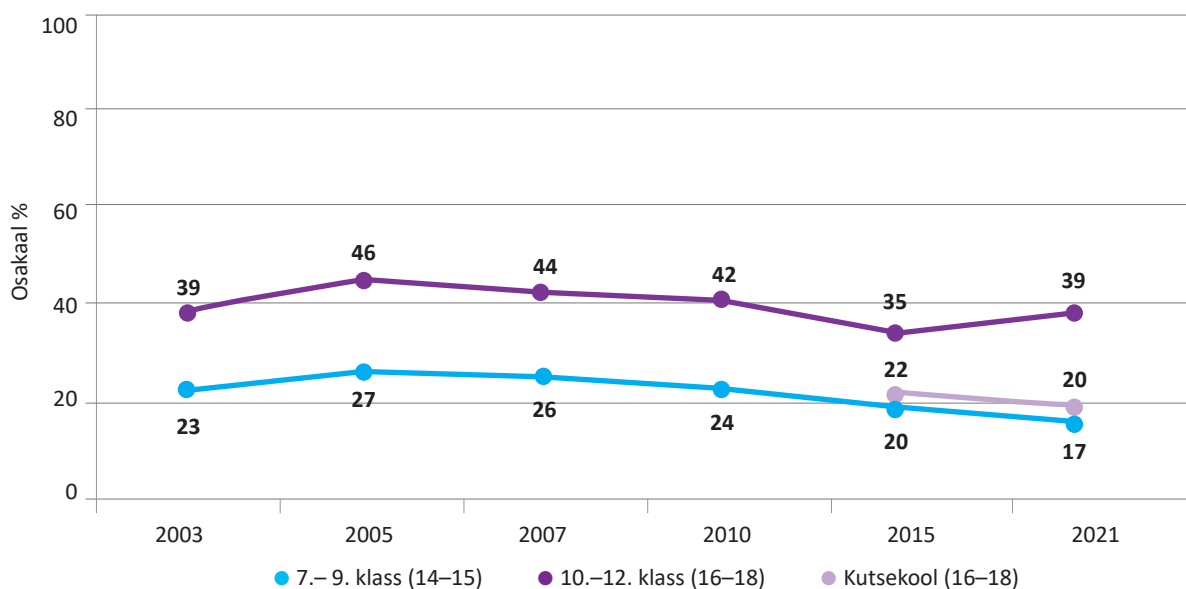
- HIVi levikuteedega seotud eraldi küsimustele õigesti vastajate hulk on suurem kui kõiki küsimusi koos kajastav koondnäitaja. Sarnane trend on ilmnenud ka varasematel uuringuaastatel. Põhjuseks on teadmiste lünklikkus, mis väljendab vajadust käsitleda teemat kompaktset ja järjepidevalt.
- Märgatavalt on vähenenud teadmised HIVi leviku põhiteedest: HIVi võib nakatuda varem kellegi teise kasutatud süstlaga süstides ning kaitsmata seksuaalvahekorra. See on peamine põhjus, miks üldine teadmiste tase on langenud.
- Põhjalikumalt on võimalik HIVi ja selle levikuteede kohta lugeda kodulehelt hiv.ee.

5 Arusaamad HIVi levikust olmekontaktide kaudu

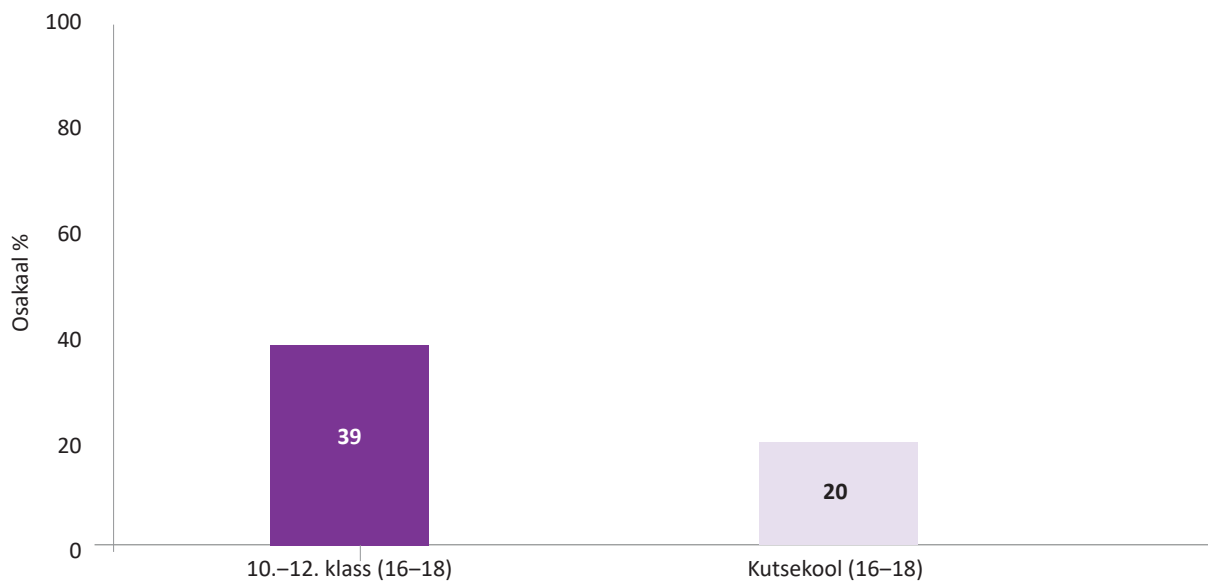
- Noortest 24%-l ei ole ekslikke arusaamu HIVi levikust olmekontaktide kaudu.

👉 Võrreldes 2003. aastaga on nende noorte hulk jäänud samaks, kellel ei ole ekslikke arusaamu HIVi levikust olmekontaktide kaudu. 2005. aastal on märgata olulist näitaja paranemist nii nooremate kui ka vanemate vastajate hulgas, kuid alates sellest on näitaja langustrendis ning jõudnud 2003. aastaga samale või madalamale tasemele.

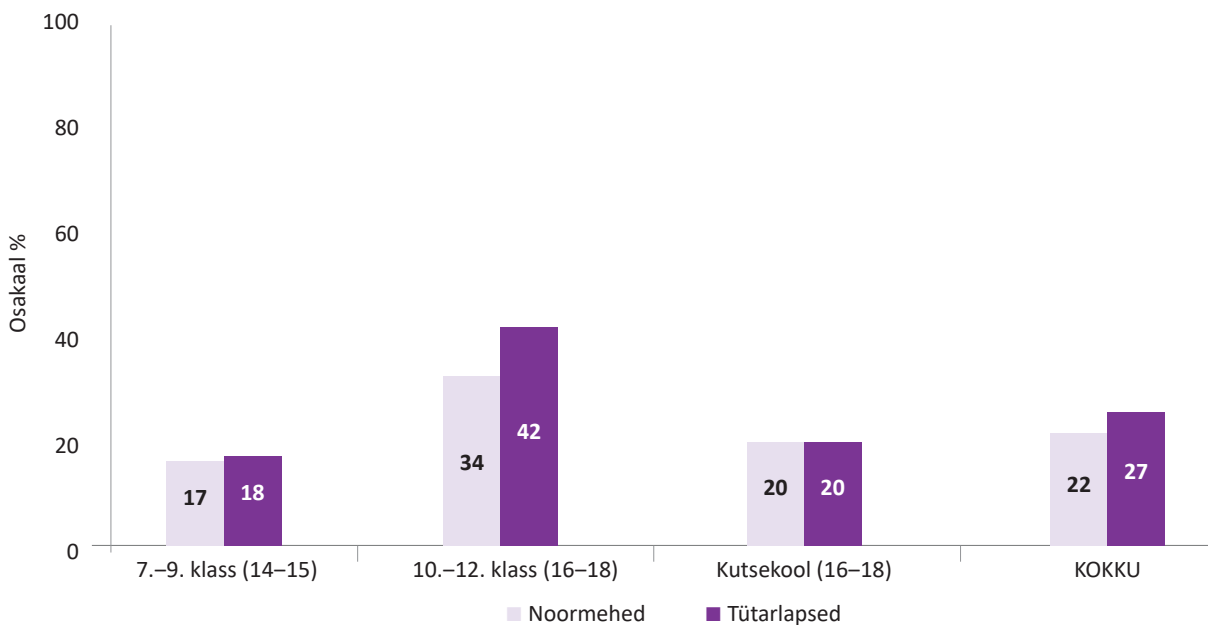
Joonis. Noored, kellel ei ole ekslikke arusaamu HIVi levikust olmekontaktide kaudu, uuringurühmade kaupa, 2003–2021

- 16–18-aastaste rühmas on kutsekooliõpilaste hulgas võrreldes gümnaasiumiõpilastega vähem noori, kellel ei ole ekslikke arusaamu HIVi levikust olmekontaktide kaudu.

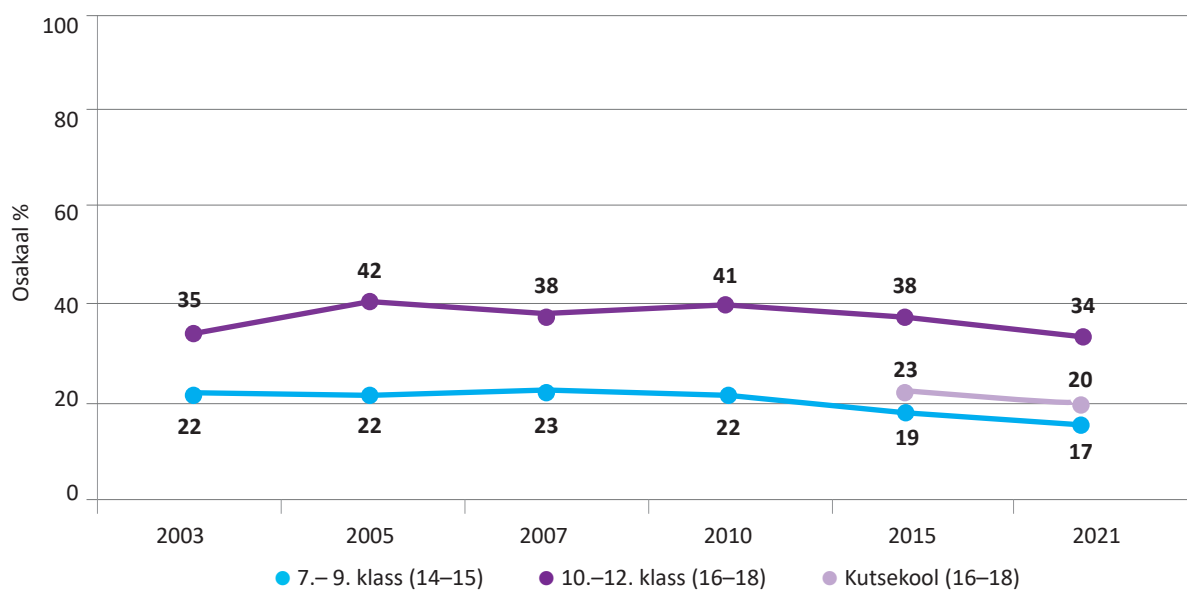

Joonis. 16–18-aastased noored, kellel ei ole ekslikke arusaamu HIVi levikust olmekontaktide kaudu, uuringurühmade kaupa, 2021

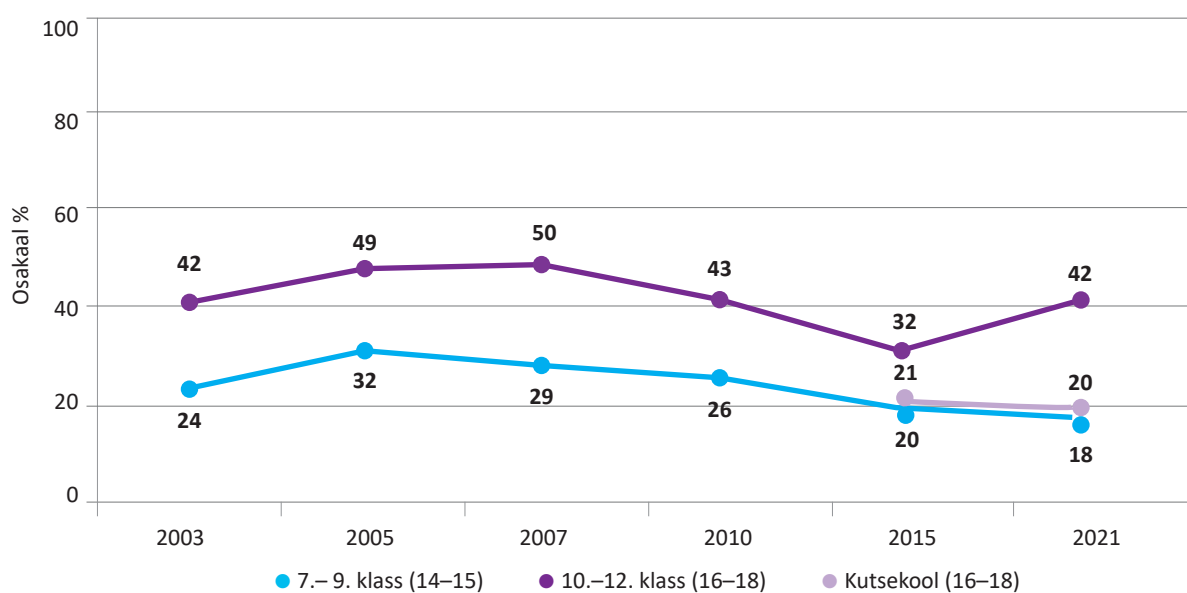
- Võrreldes noormeestega on tütarlaste hulgas rohkem neid, kellel ei ole ekslikke arusaamu.
 - Eristuvad põhikooli- ja kutsekooliõpilased, kelle hulgas noormeeste ja tütarlaste andmed ei erine.

Joonis. Noored, kellel ei ole ekslikke arusaamu HIVi levikust olmekontaktide kaudu, uuringurühmade ja sugude kaupa, 2021

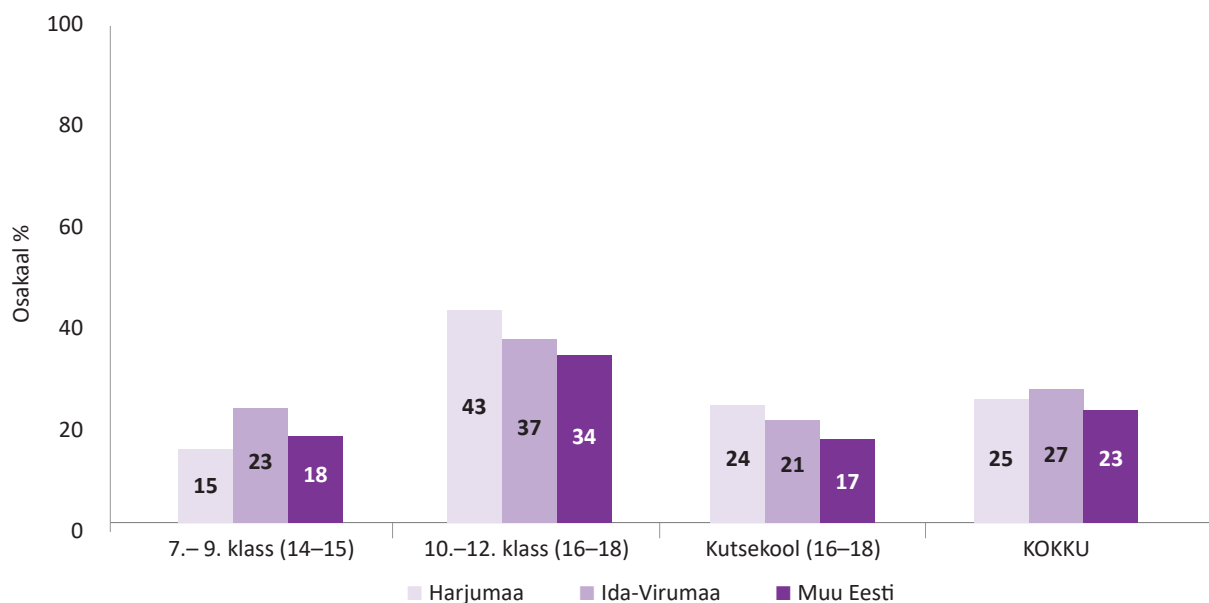
Joonis. Noormehed, kellel ei ole ekslikke arusaamu HIVi levikust olmekontaktide kaudu, uuringurühmade kaupa, 2003–2021

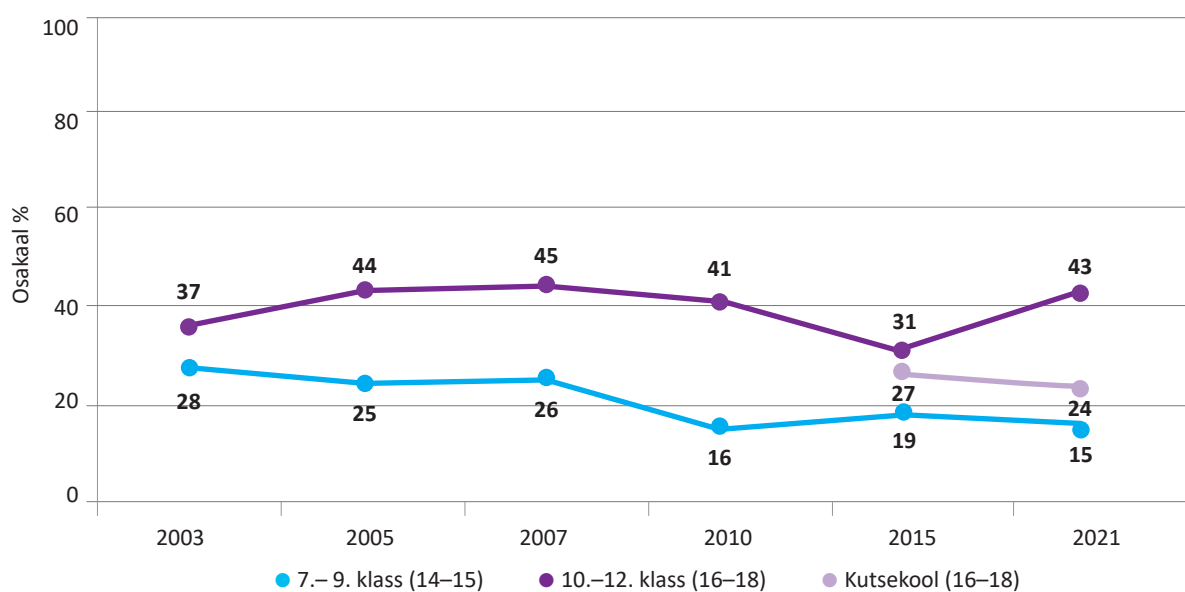
Joonis. Tütarlapsed, kellel ei ole ekslikke arusaamu HIVi levikust olmekontaktide kaudu, uuringurühmade kaupa, 2003–2021

● **Kogu noorte rühmas piirkondlikke suuri erinevusi ei esine.**

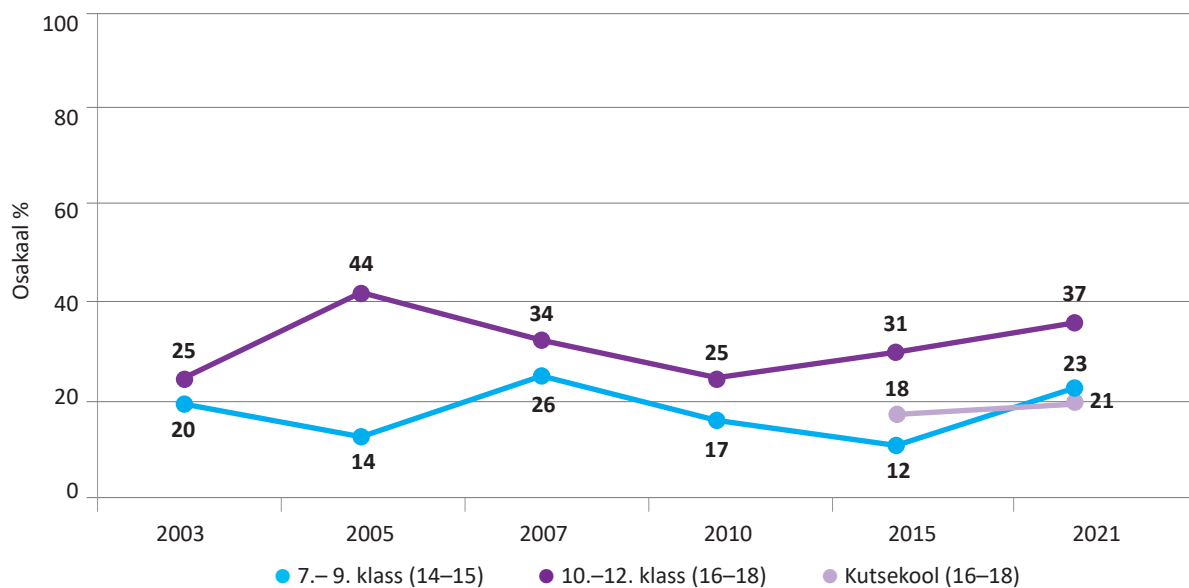
- Põhikooliõpilaste hulgas on võrreldes Ida-Virumaaga Harjumaa noorte seas tunduvalt vähem neid, kellel ei ole ekslikke arusaamu.
- Gümnaasiumi- ja kutsekooliõpilaste hulgas on kõrgeim näitaja Harjumaal, see erineb oluliselt muu Eesti noorte rühmast.

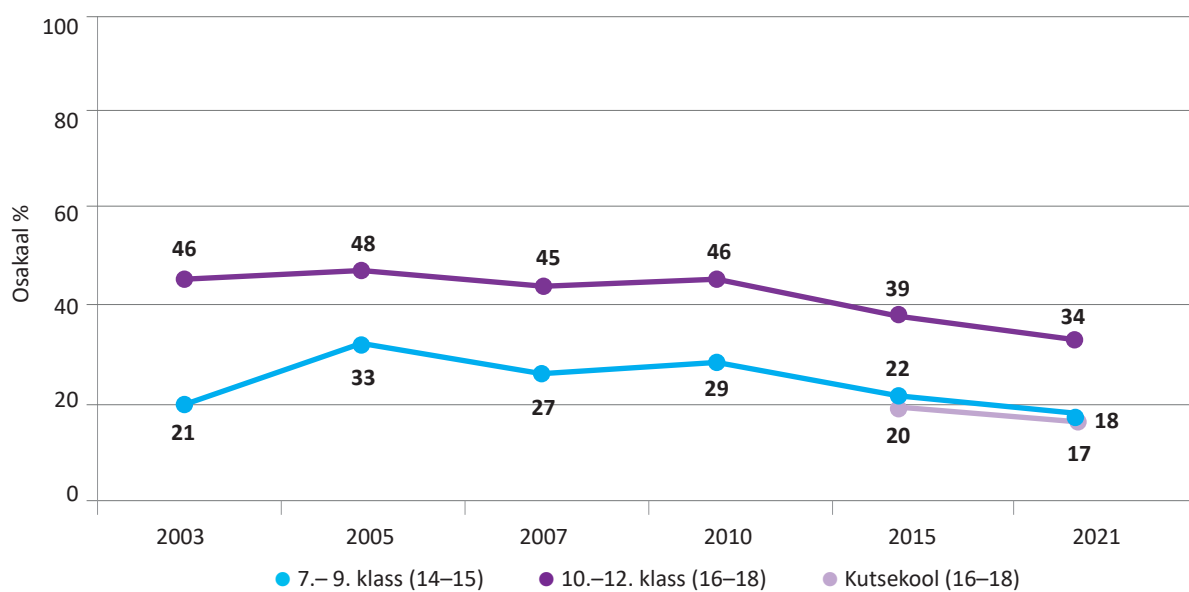
Joonis. Noored, kellel ei ole ekslikke arusaamu HIVi levikust olmekontaktide kaudu, uuringurühmade ja piirkondade kaupa, 2021

Joonis. Harjumaa noored, kellel ei ole ekslikke arusaamu HIVi levikust olmekontaktide kaudu, uuringurühmade kaupa, 2003–2021

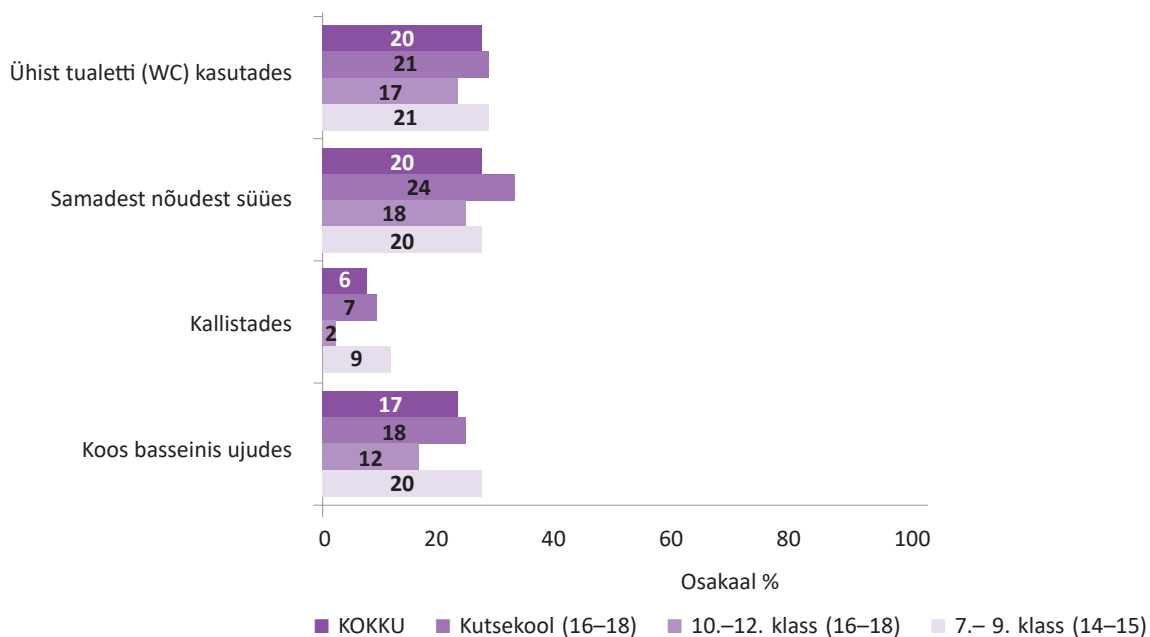

Joonis. Ida-Virumaa noored, kellel ei ole ekslikke arusaamu HIVi levikust olmekontaktide kaudu, uuringurühmade kaupa, 2003–2021

Joonis. Muu Eesti noored, kellel ei ole ekslikke arusaamu HIVi levikust olmekontaktide kaudu, uuringurühmade kaupa, 2003–2021

- Kõige vähem on levinud ekslik arusaam, et HIVi võib nakatuda, kui kallistada HIViga elavat inimest.

Joonis. Noored, kes nõustuvad, et olmekontaktide kaudu on võimalik nakatuda HIVi, uuringurühmade kaupa, 2021

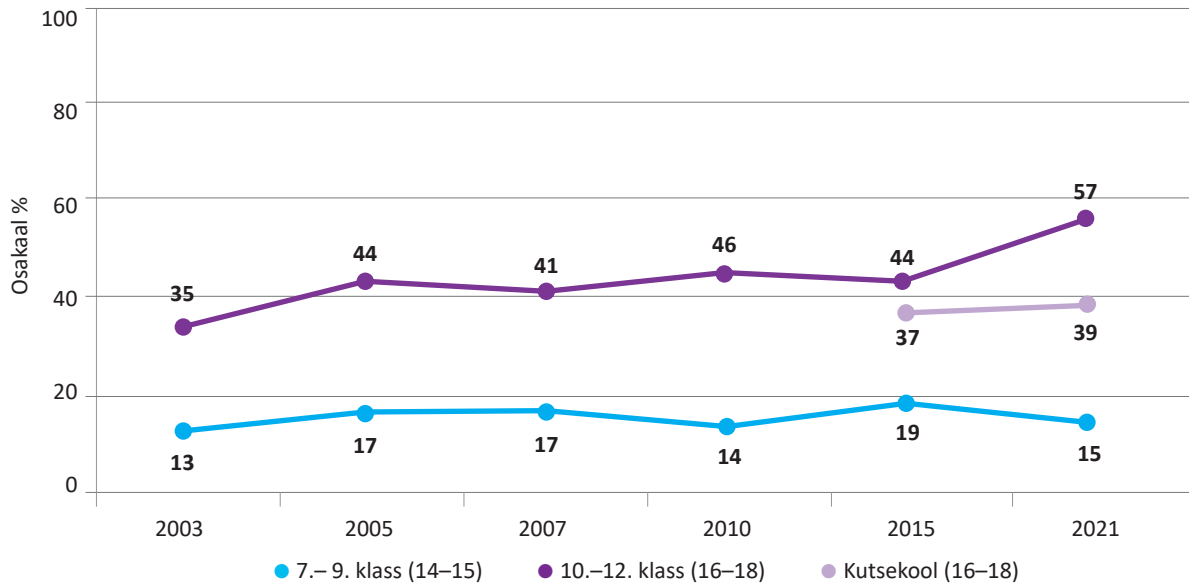
Loe lisaks: aruanne ptk 4.2, lisa 2 tabelid 26–30.

- Võrreldes 2003. aastaga on samaks jäänud nende noorte hulk, kellel ei ole ekslikke arusaamu HIVi levikust olmekontaktide kaudu.
- HIV ei levi õhu, vee või tolmu ega süle, higi, pisarate, ninasekreedi, väljaheidete või oksemassi kaudu. HIV ei levi olmekontaktides: ühiste ruumide, nõude, käterätide kasutamisel ega käitlemisel, kallistamisel või musi andmisel. HIV ei levi köhides ega aevastades.
- Kodulehel hiv.ee on võimalik põhjalikumalt lugeda, mis on HIV ja kuidas see levib.

6 Teadmised seksuaalsel teel levivate infektsioonide vältimise meetoditest

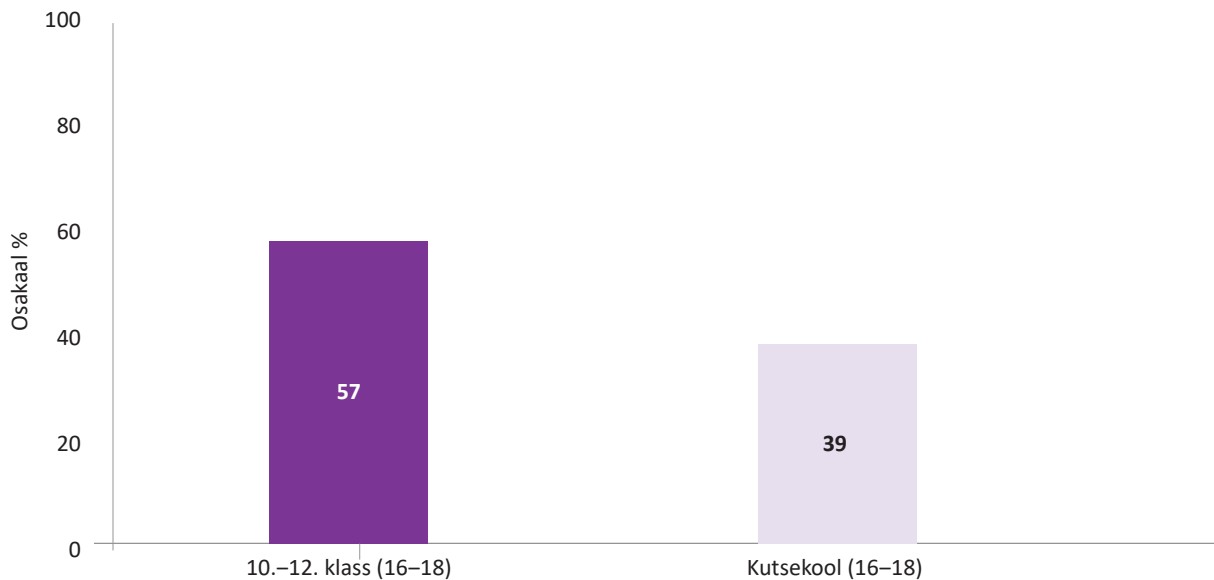

- Noortest 31% teab korrektset, kuidas vältida seksuaalsel teel levivatesse infektsioonidesse (STLidesse) nakatumist.
- 👍 Gümnaasiuminoorte teadmiste tase on 2021. aastaks võrreldes kõigi varasemate aastatega märgatavalt paranenud.
- 👉 Põhi- ja kutsekooliõpilaste teadmiste tasemes muutusi ei ole.

Joonis. Noored, kellel on korrektsed teadmised STLide vältimise meetoditest, uuringurühmade kaupa, 2003–2021

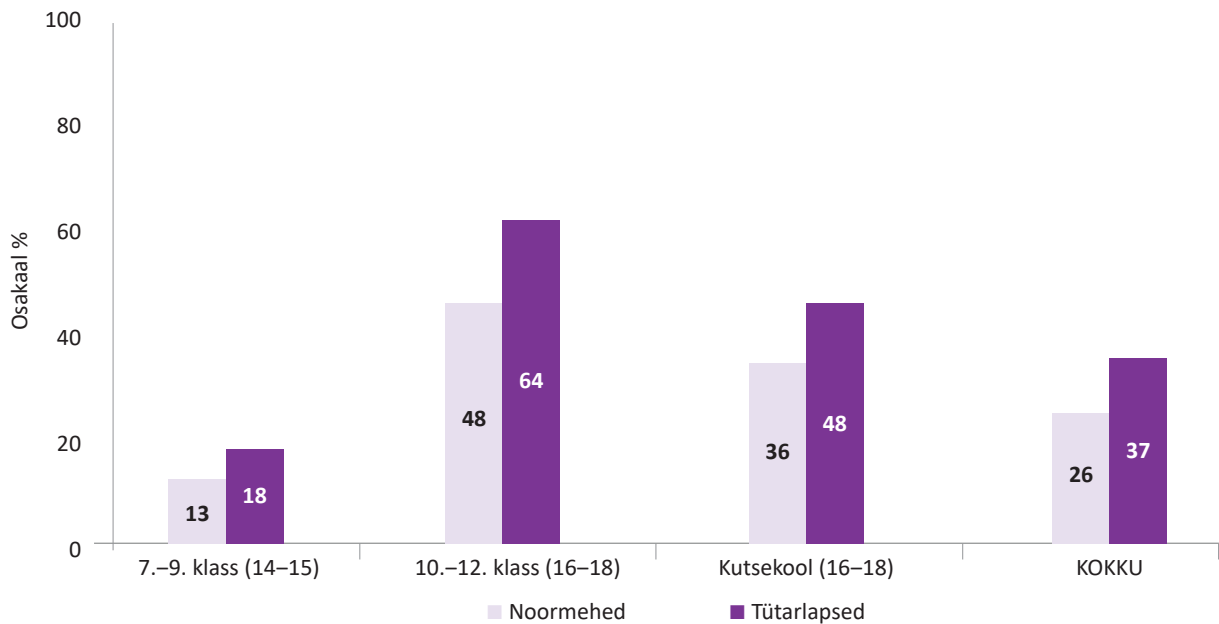
- 16–18-aastaste rühmas on võrreldes kutsekoolinoortega gümnaasistide hulgas oluliselt rohkem noori, kellel on korrektsed teadmised STLide vältimise meetoditest.

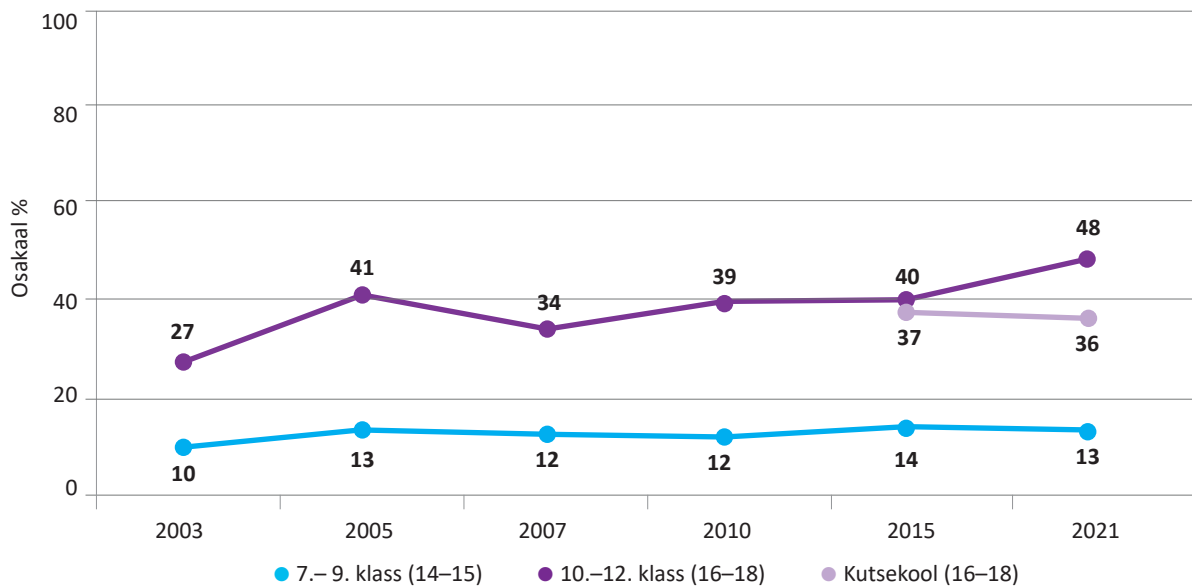
Joonis. 16–18-aastased noored, kellel on korrektsed teadmised STLide vältimise meetoditest, uuringurühmade kaupa, 2021

● Võrreldes noormeestega on tütarlaste teadmised STLide vältimise meetoditest paremad.

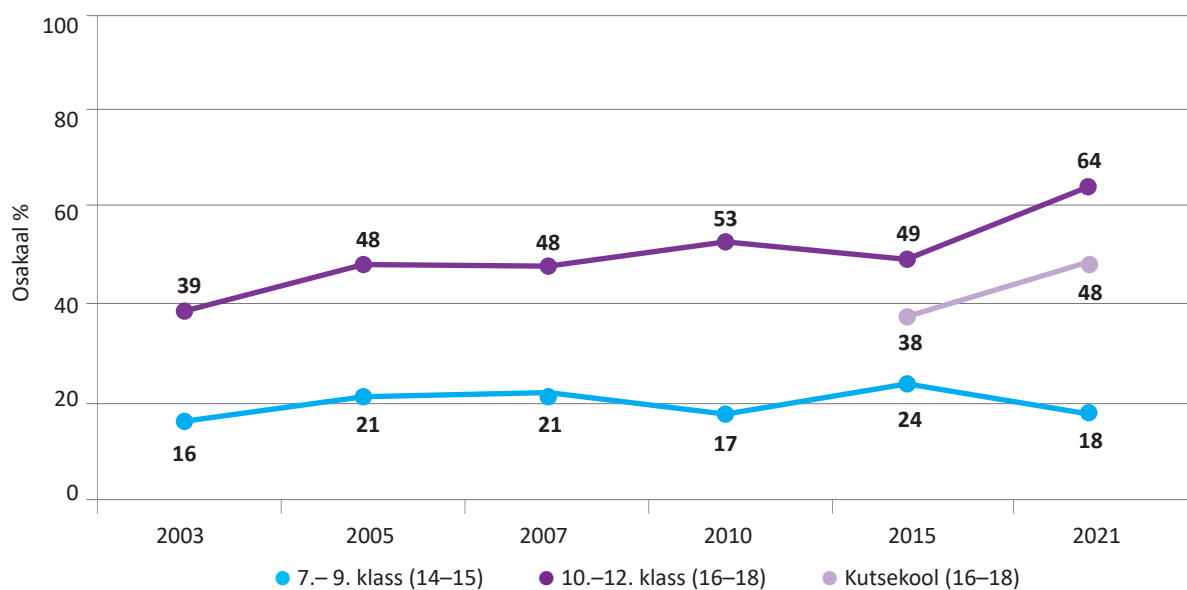
👍 Lisaks gümnaasiumis õppivatele tütarlastele on võrreldes 2015. aastaga paranenud kutsekooli tütarlaste teadmised STLide vältimise meetoditest.

Joonis. Noored, kellel on korrektsed teadmised STLide vältimise meetoditest, uuringurühmade ja sugude kaupa, 2021

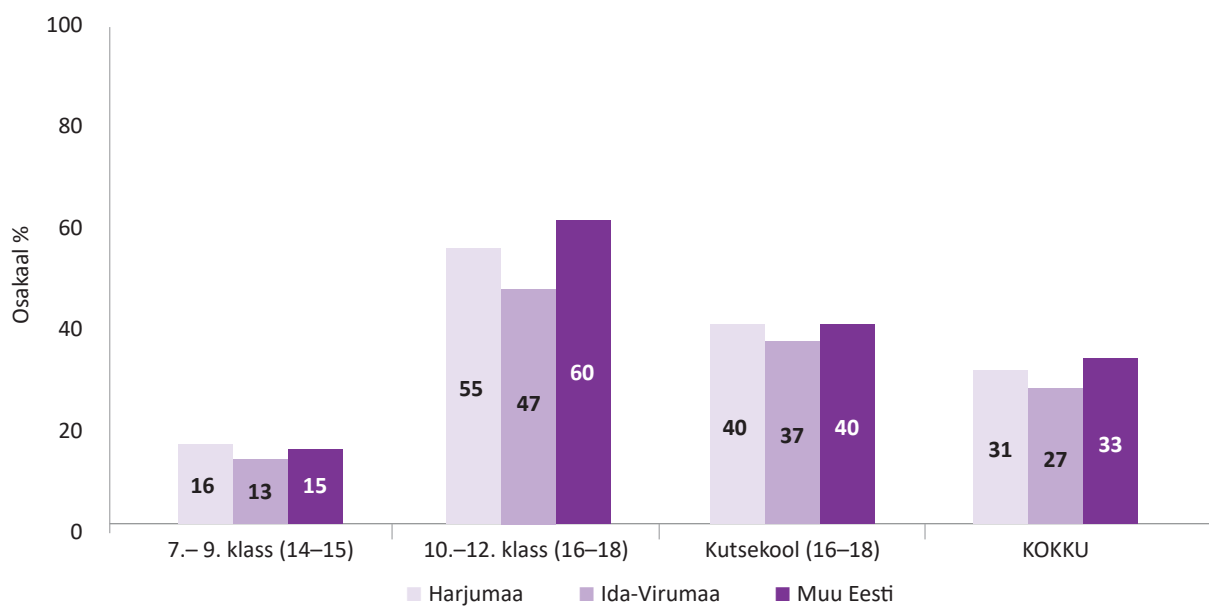
Joonis. Noormehed, kellel on korrektsed teadmised STLide vältimise meetoditest, uuringurühmade kaupa, 2003–2021

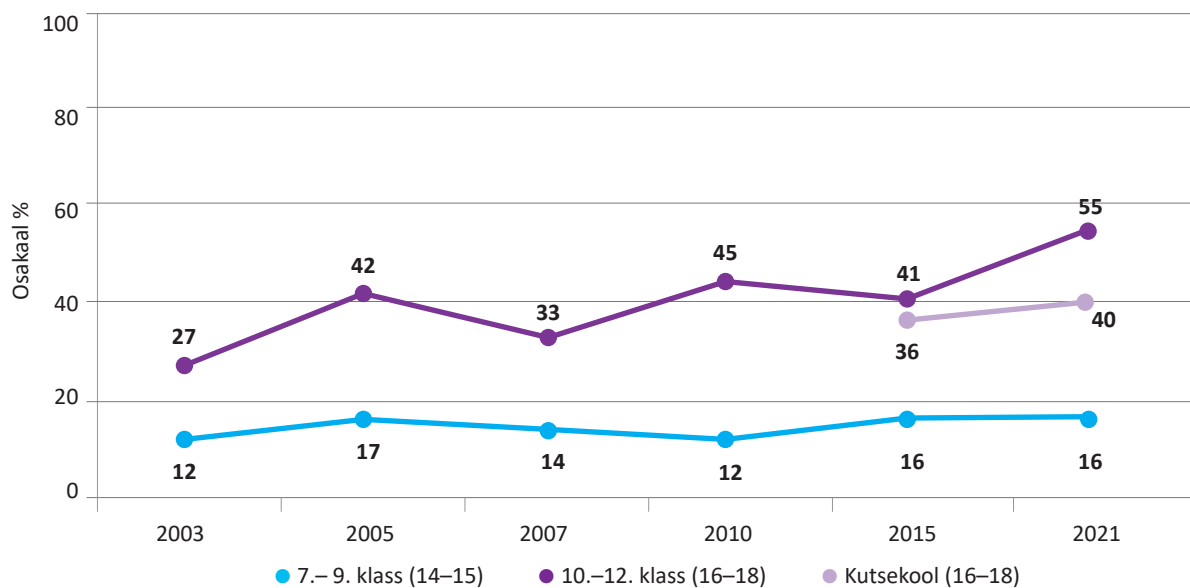
Joonis. Tütarlapsed, kellel on korrektsed teadmised STLide vältimise meetoditest, uuringurühmade kaupa, 2003–2021

● **Eri piirkondade noorte teadmised STLide vältimise meetoditest ei erine.**

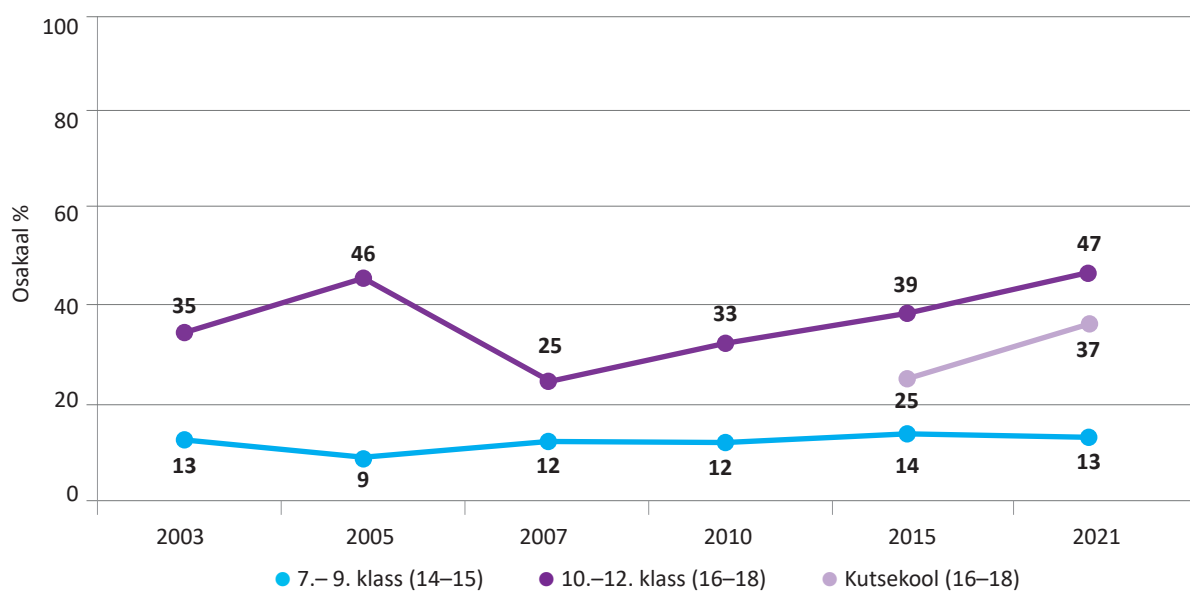
- Erandina on gümnaasiumiõpilaste hulgas Ida-Virumaa noorte teadmiste tase madalam, erinevus on oluline võrreldes muu Eesti piirkonnaga.

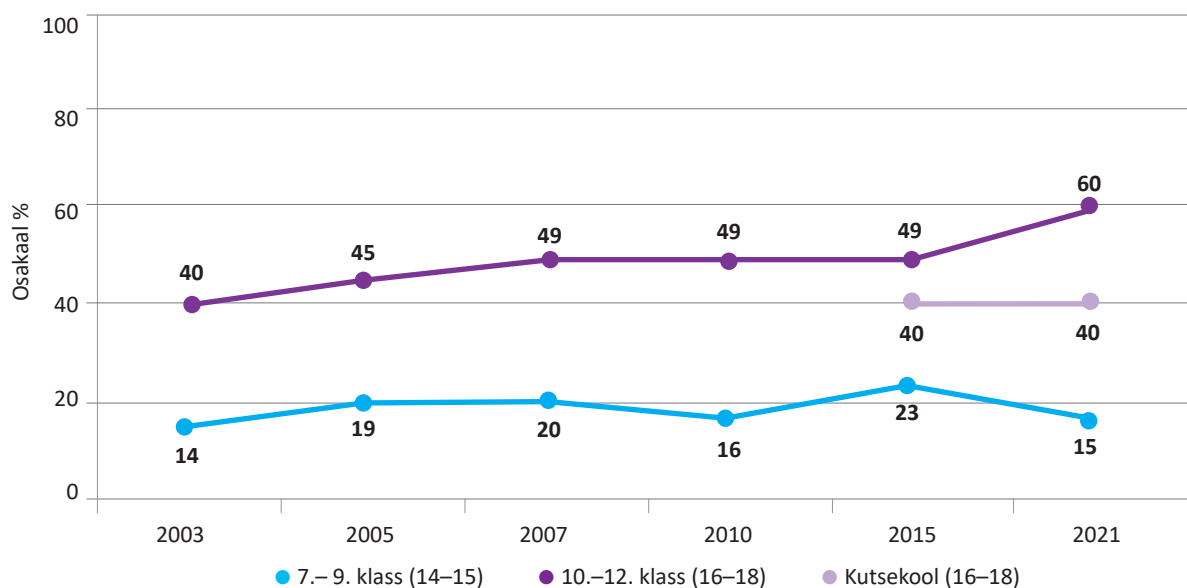
Joonis. Noored, kellel on korrektsed teadmised STLide vältimise meetoditest, uuringurühmade ja piirkondade kaupa, 2021

Joonis. Harjumaa noored, kellel on korrektsed teadmised STLide vältimise meetoditest, uuringurühmade kaupa, 2003–2021

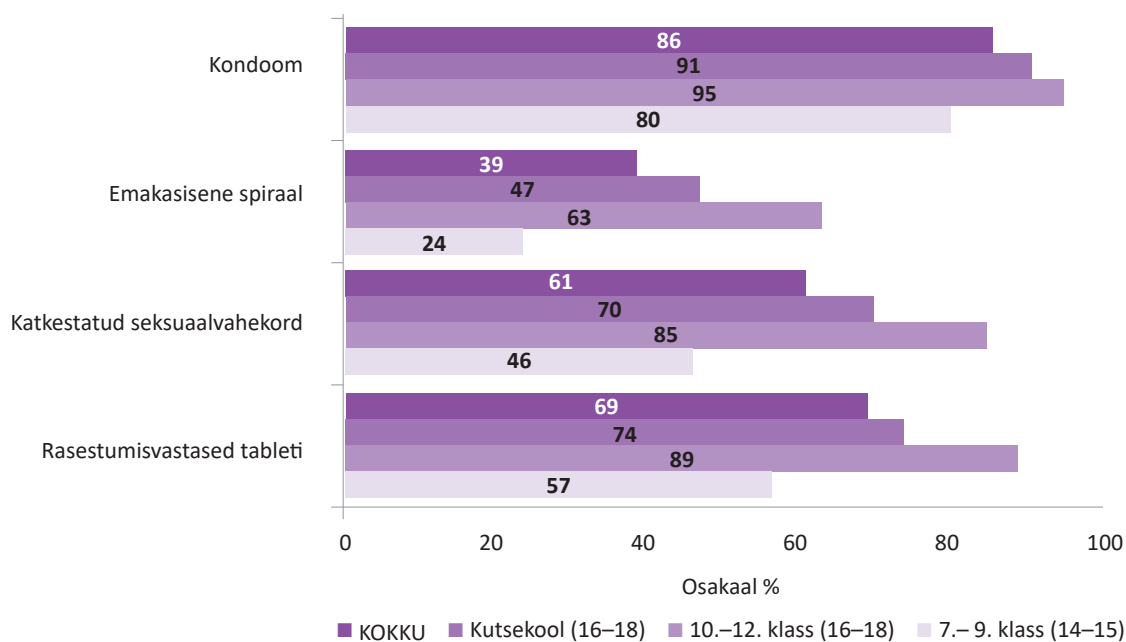

Joonis. Ida-Virumaa noored, kellel on korrektsed teadmised STLide vältimise meetoditest, uuringurühmade kaupa, 2003–2021

Joonis. Muu Eesti noored, kellel on korrektsed teadmised STLide vältimise meetoditest, uuringurühmade kaupa, 2003–2021

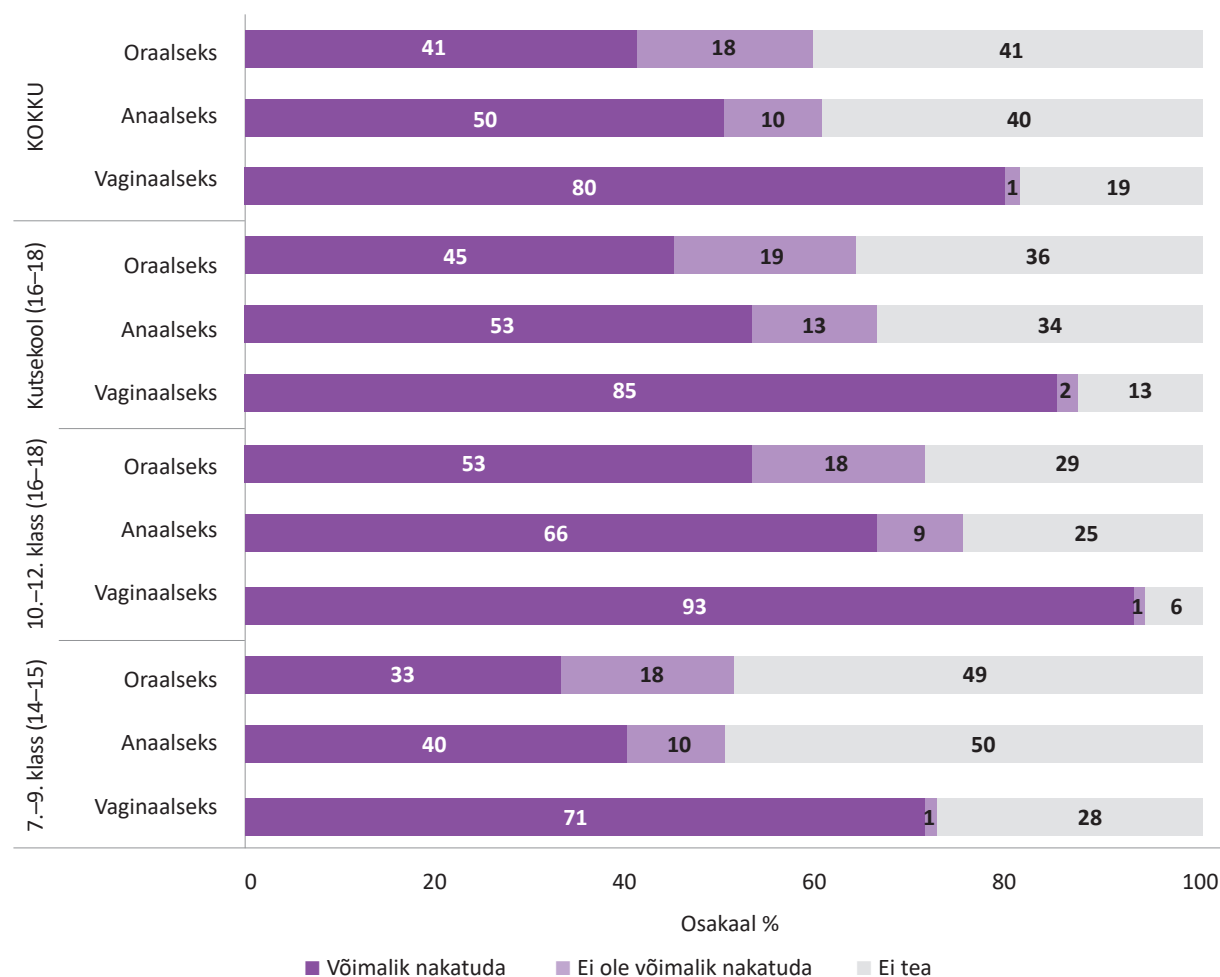
- Kõige enam ollakse kursis sellega, et kondoomi kasutamine aitab vältida STLidesse nakatumist.
- Kõige vähem teatakse, et emakasisene spiraal ei kaitse STLide eest.

Joonis. Noored, kes on vastanud STLide vältimise meetoditega seotud küsimustele õigesti*, uuringurühmade kaupa, 2021

* Õige vastus: kondoom kaitseb, aga emakasisene spiraal, katkestatud seksuaalvahekord, rasestumisvastased tabletid ei kaitse STLide vastu.

- Noortest 30% teab, et STLIid levivad nii vaginaalse, anaalse kui ka oraalse vahekorra kaudu.
 - Kõige enam ollakse teadlikud STLIde levikust vaginaalse vahekorra kaudu, ligi poole võrra vähem ollakse kursis, et STLIid võivad levida ka anal- ja oraalseksi kaudu.
- Suur on nende noorte osakaal, kes ei tea, kas STLIdesse võib nakatuda erinevate seksimisviiside kaudu või mitte.
 - Eriti suur on teadmatus anal- ja oraalseksi puhul: iga teine põhikooli-, iga neljas gümnaasiumi- ning iga kolmas kutsekooliõpilane ei tea, kas anaalse ja oraalse seksi kaudu on võimalik STLIdesse nakatuda.

Joonis. Noorte teadmised STLIde erinevate levikuteede kohta, uuringurühmade kaupa, 2021

Loe lisaks: aruanne ptk 4.4, lisa 2 tabelid 34–42.

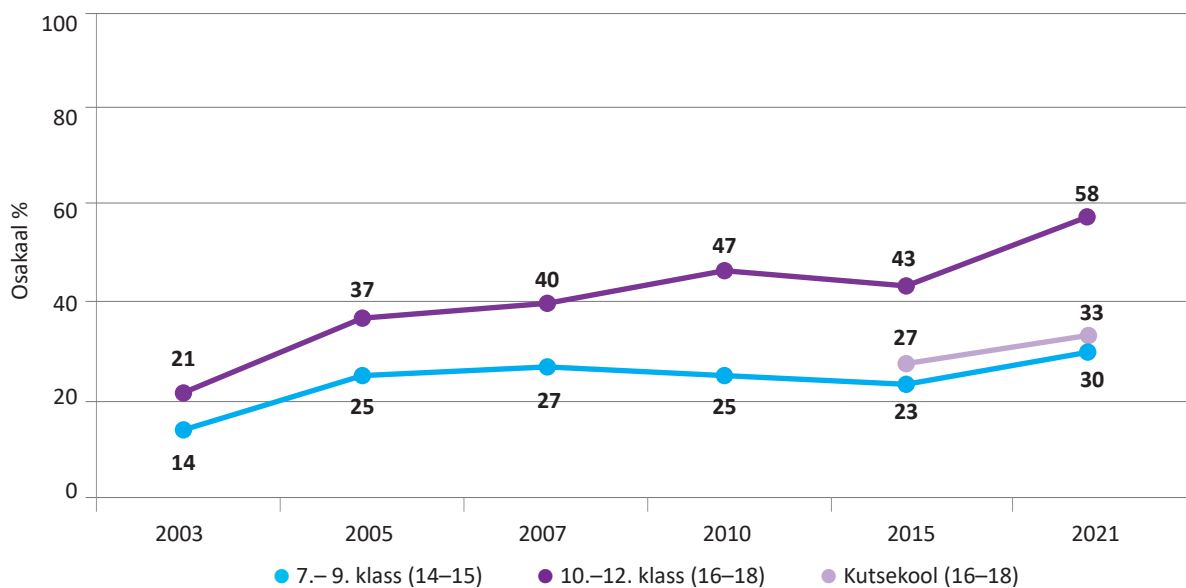
- Kui vaadata STLIde vältimise meetodeid eraldi, siis on õigesti vastanud noorte osakaal suurem kui kõiki meetodeid arvestavas koondnäitajas. Sarnane trend on esile tulnud ka eelnevatel uuringuaastatel. See näitab, et noorte teadmised STLIde vältimise meetoditest on lünklikud ning teema vajab kompaktset järjepidevat käsitlemist.
- Noortest vähem kui kolmandik teab, et STLIid levivad nii vaginaalse kui ka oraalse ja anaalse vahekorra kaudu. Kõige rohkem noori teab, et STLIid levivad vaginaalseksi kaudu, ligi poole võrra vähem noori on kursis STLIdesse nakatumise võimalusega oraal- ja anaalseksi kaudu. Samas on näiteks anaalseksi ajal risk STLIdesse nakatuda suurem kui vaginaalseksi ajal, põhjuseks on kergemini tekkivad pisivigastused nahale ja limaskestale. Suus on õrn limaskest ning vigastused võivad tekkida kergesti. Kaitsmata suuseksi puhul võivad haigustekitajad levida ka neelus. Osa haigustekitajaid (HIV, B-hepatiit) võib kahjustada kogu organismi.
- Täpsem informatsioon on kodulehel hiv.ee.

7 Suhtumine HIViga elavatesse inimestesse

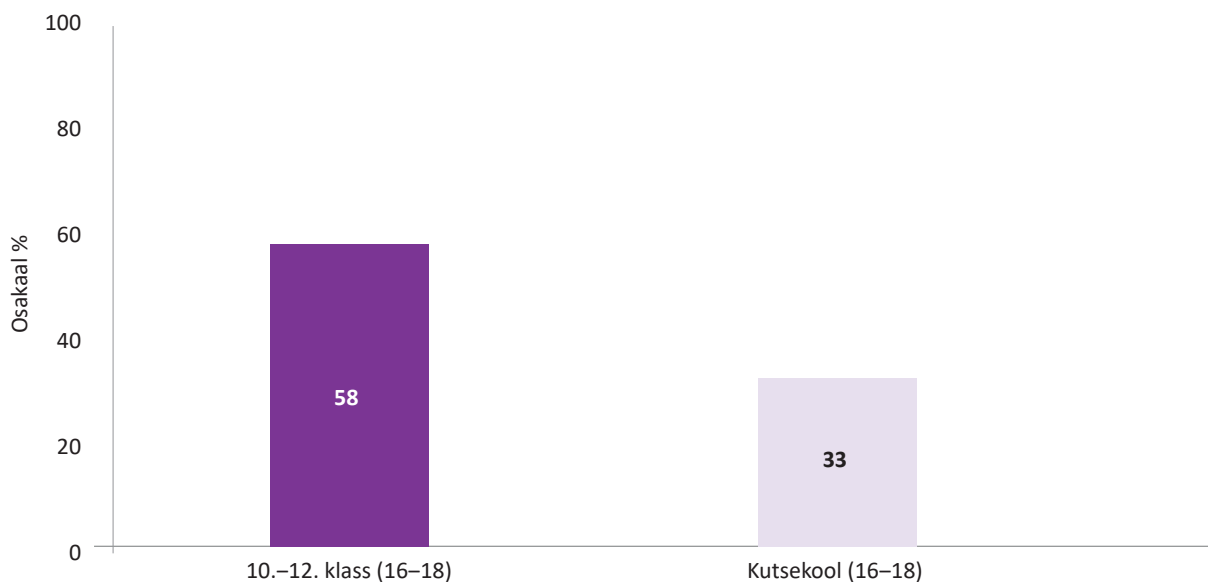
● Noortest 39% suhtub HIViga elavatesse inimestesse tolerantset.

👍 Sallivus HIViga elavatesse inimestesse on küsitlusaastate jooksul paranenud. Ligi 20 aastaga on tolerantset suhtuvate noorte osakaal enam kui kahekordistunud. Esimene suurem muutus leidis aset 2005. aastaks, teine suurem positiivne muutus on toimunud viimase kuue aasta jooksul.

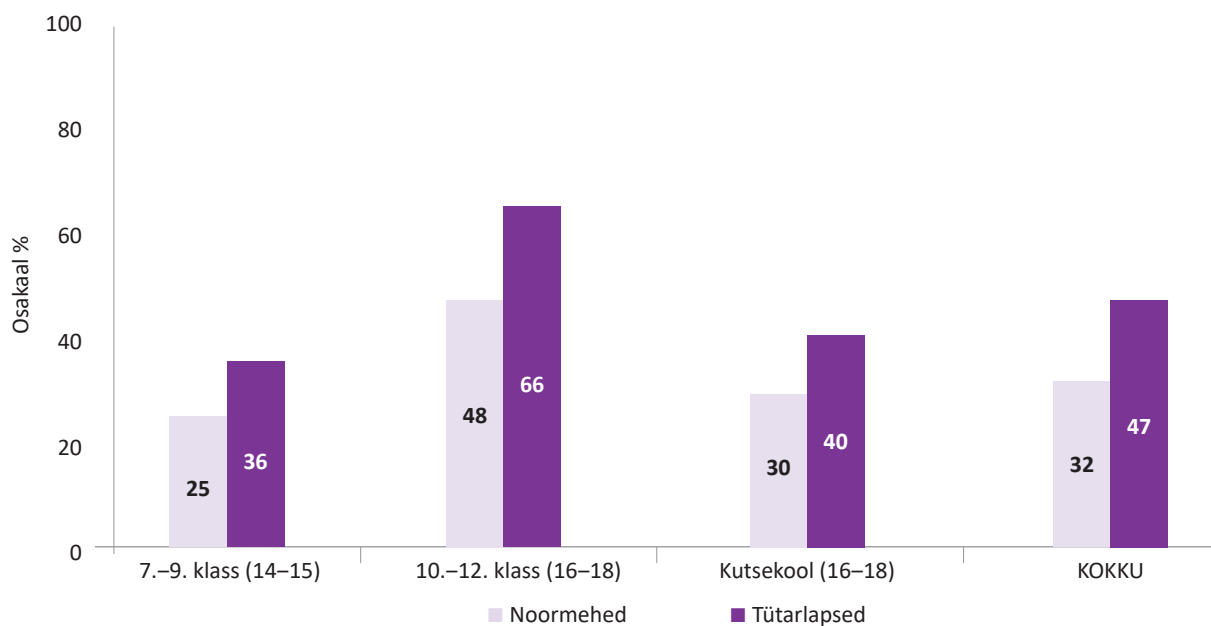
Joonis. Noored, kes suhtuvad HIViga elavatesse inimestesse tolerantset, uuringurühmade kaupa, 2003–2021

● 16–18-aastaste rühmas on gümnaasiuminoorte hulgas võrreldes kutsekooliõpilastega salliv suhtumine HIViga elavatesse inimestesse enam levinud.

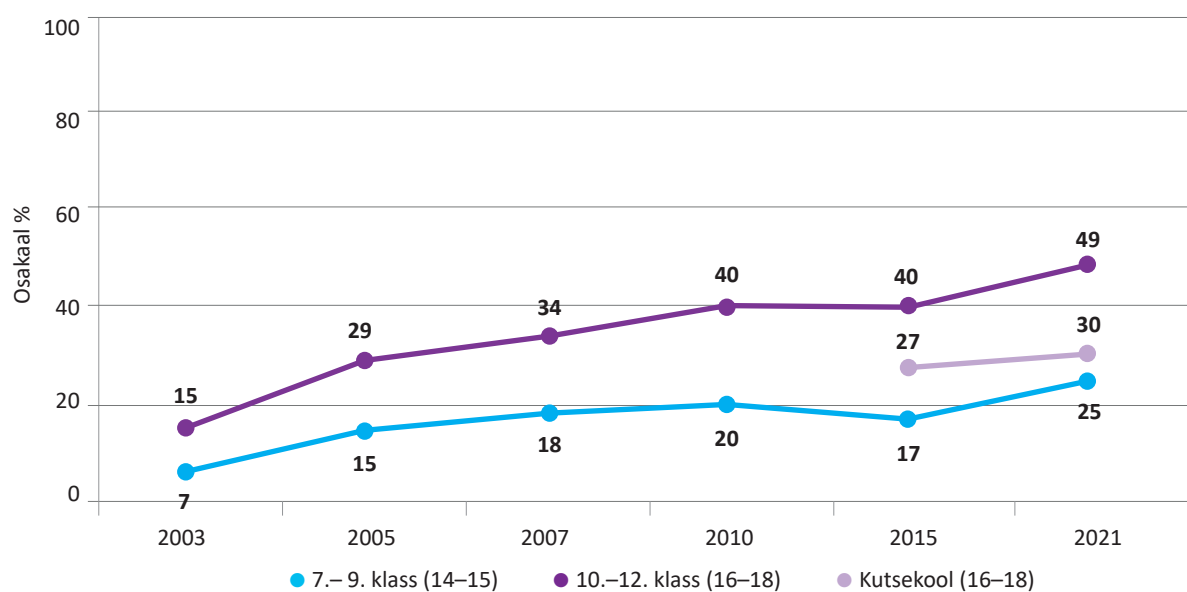

Joonis. 16–18-aastased noored, kes suhtuvad HIViga elavatesse inimestesse tolerantset, uuringurühmade kaupa, 2021

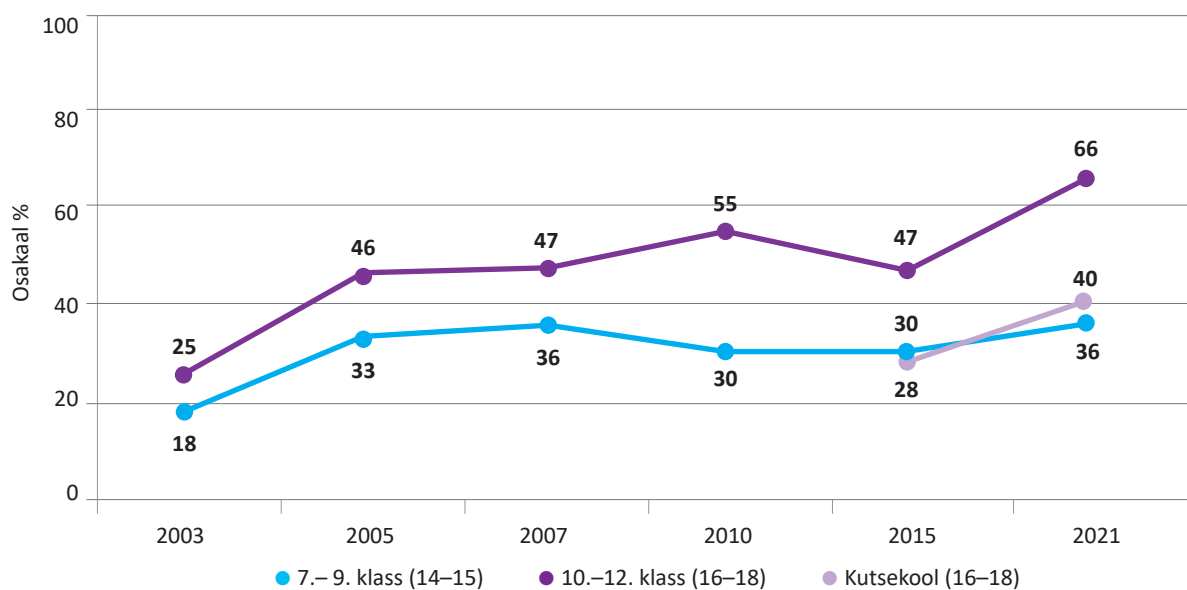
● Võrreldes noormeestega suhtuvad tütarlapsed HIViga elavatesse inimestesse tolerantsemalt.

Joonis. Noored, kes suhtuvad HIViga elavatesse inimestesse tolerantset, uuringurühmade ja sugude kaupa, 2021

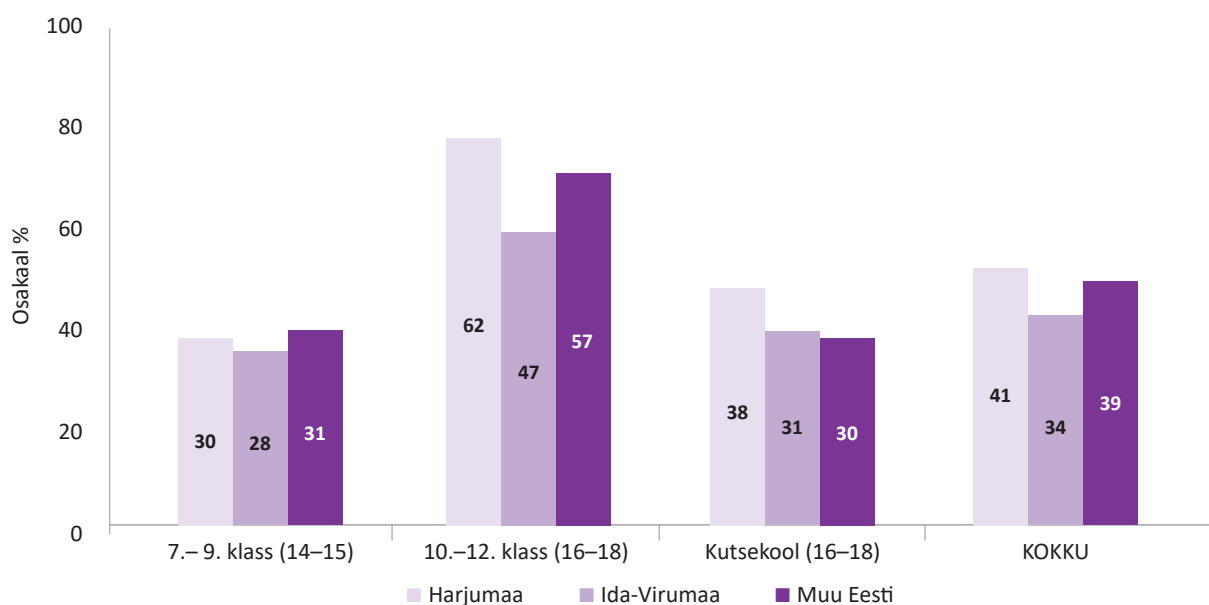
Joonis. Noormehed, kes suhtuvad HIViga elavatesse inimestesse tolerantset, uuringurühmade kaupa, 2003-2021

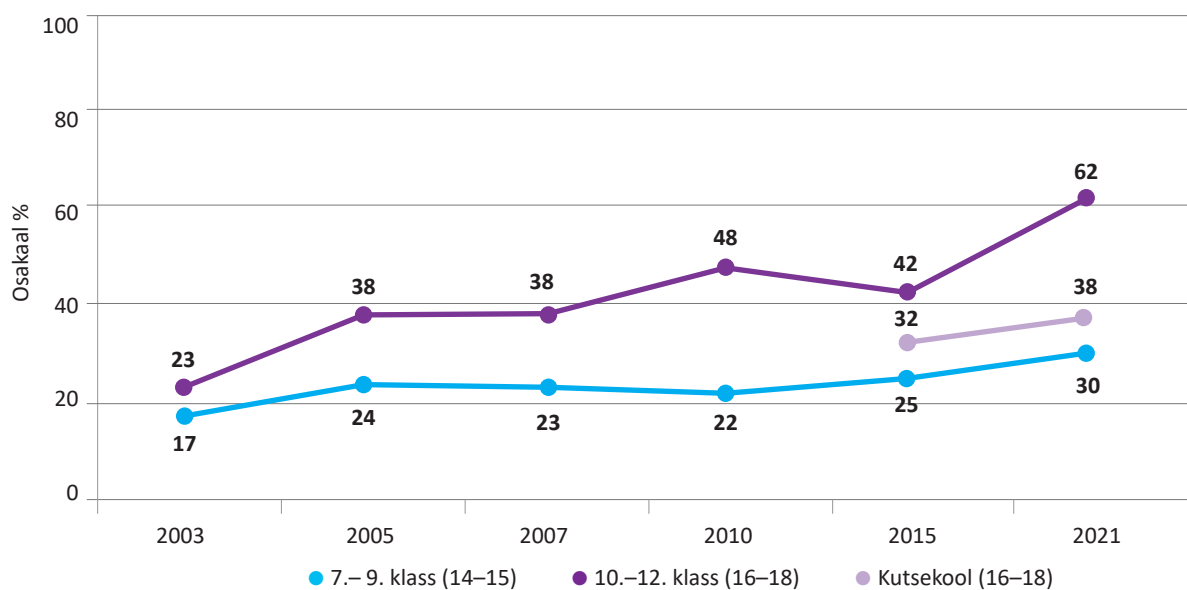
Joonis. Tütarlapsed, kes suhtuvad HIViga elavatesse inimestesse tolerantset, uuringurühmade kaupa, 2003–2021

● **Negatiivseim suhtumine HIViga elavatesse inimestesse on levinud Ida-Virumaa noorte hulgas.**

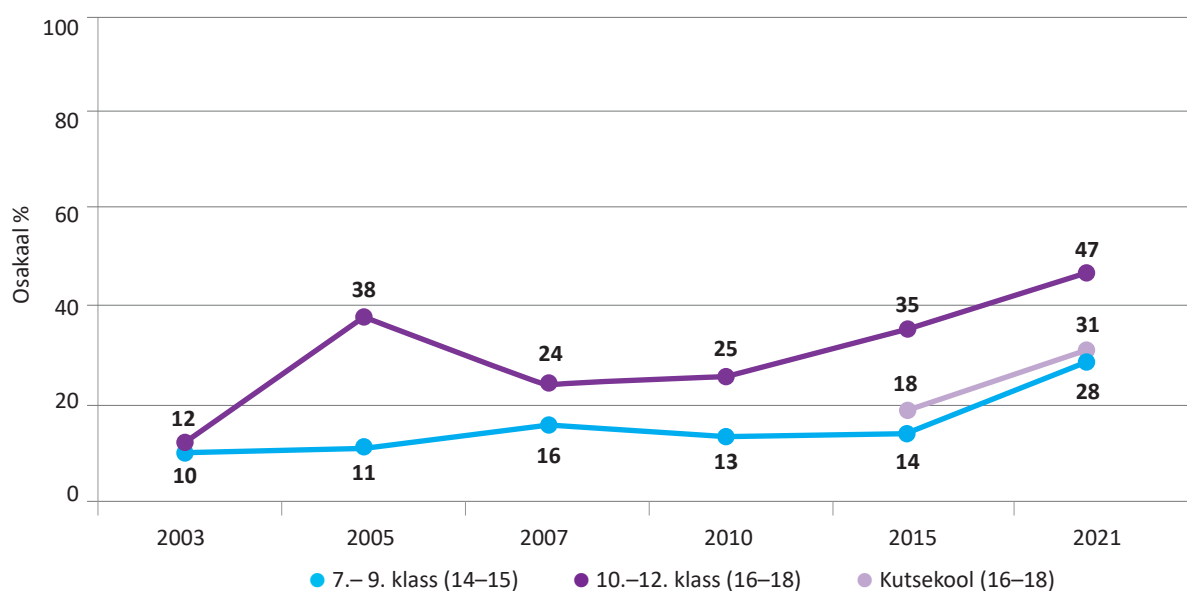
Olulisena tuleb esile Ida-Virumaa noorte erinevus Harjumaa noortest ning eriti selgelt gümnaasiumiõpilaste hulgas.

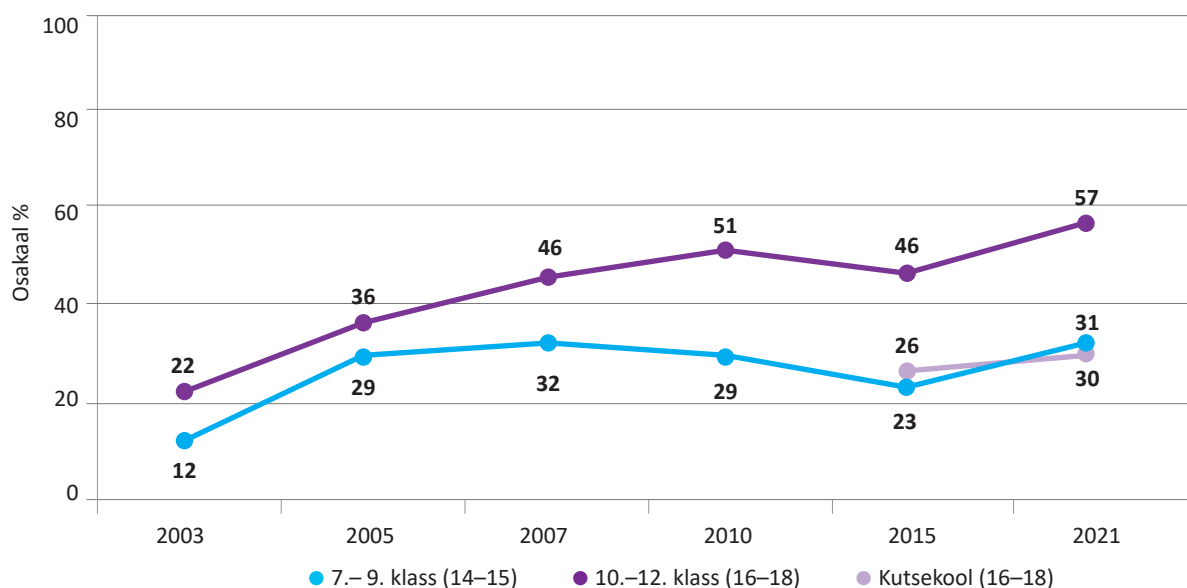
Joonis. Noored, kes suhtuvad HIViga elavatesse inimestesse tolerantset, uuringurühmade ja piirkondade kaupa, 2021

Joonis. Harjumaa noored, kes suhtuvad HIViga elavatesse inimestesse tolerantset, uuringurühmade kaupa, 2003–2021

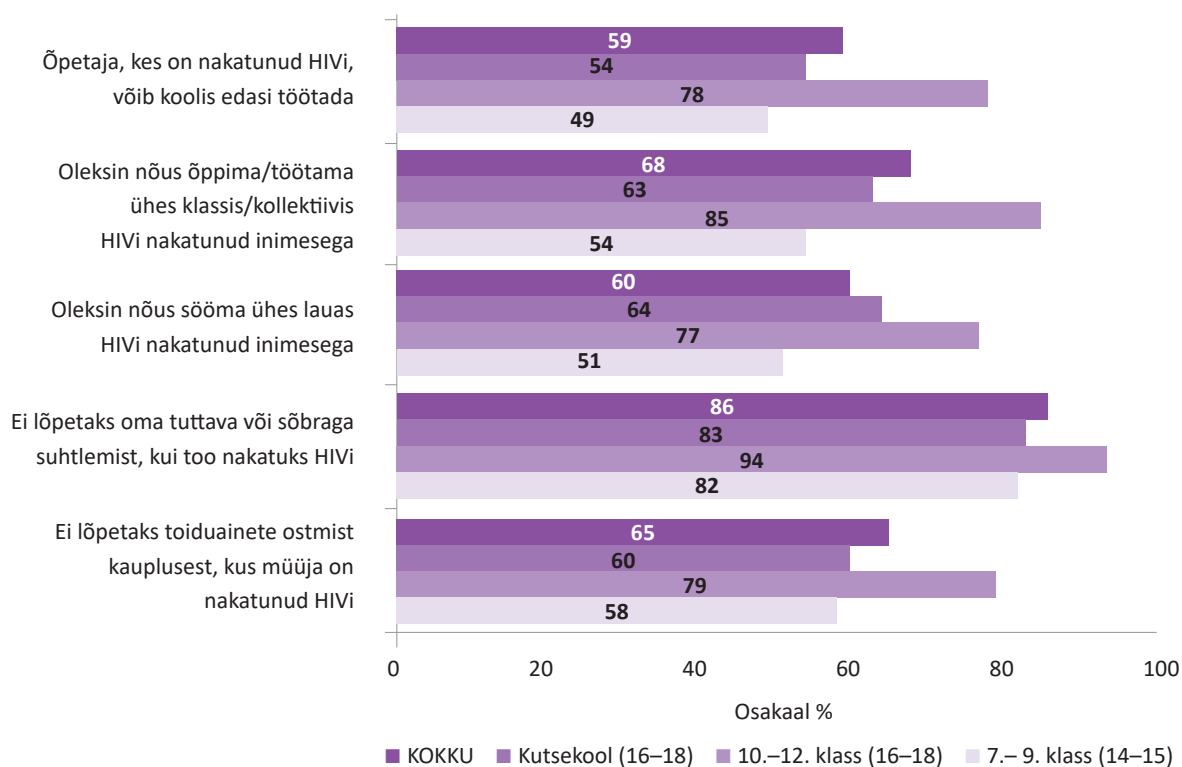

Joonis. Ida-Virumaa noored, kes suhtuvad HIViga elavatesse inimestesse tolerantset, uuringurühmade kaupa, 2003–2021

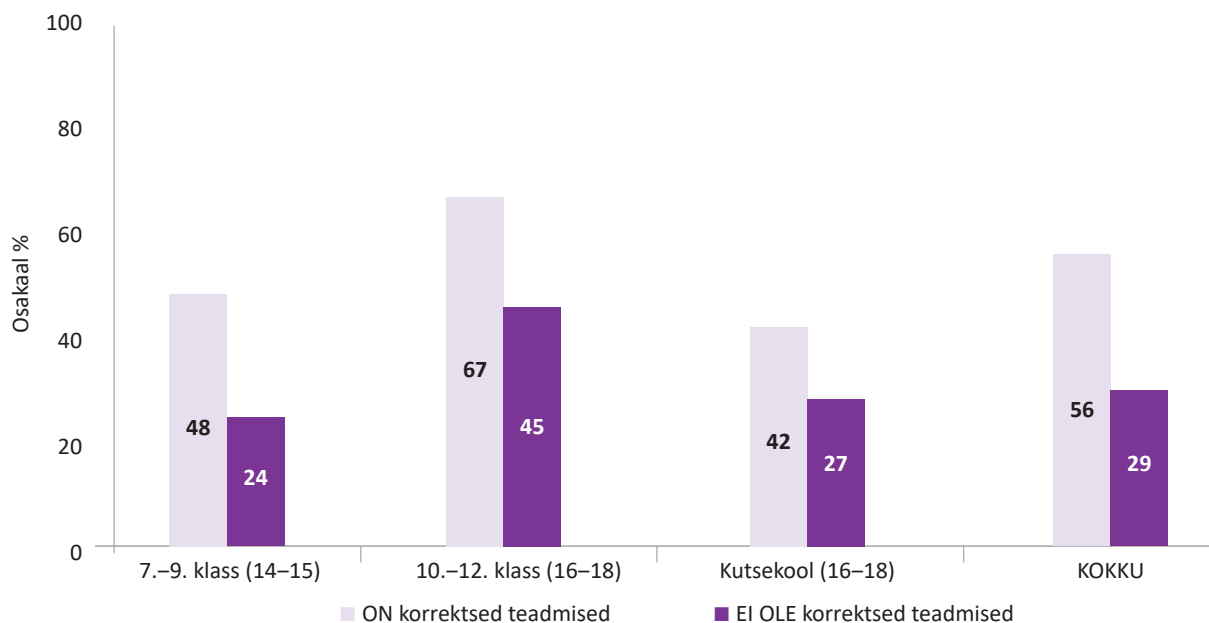
Joonis. Muu Eesti noored, kes suhtuvad HIViga elavatesse inimestesse tolerantset, uuringurühmade kaupa, 2003–2021

- Sarnaselt varasemate aastatega on 2021. aasta uuringus noorte hulgas kõige rohkem neid, kes ei lõpetaks oma sõbra või tuttavaga suhtlemist, kui too nakatuks HIVi.
- Kõige vähem on noori, kes oleksid nõus sellega, et HIVi nakatunud õpetaja jätkaks koolis töötamist.

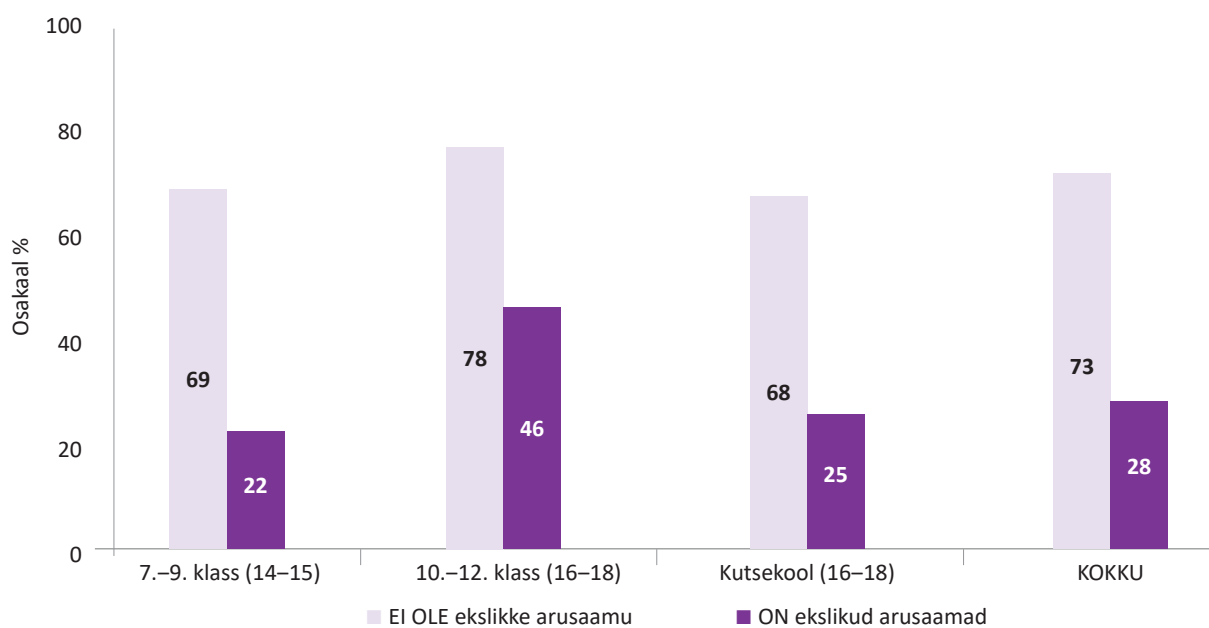

Joonis. Noored, kes on valmis kokkupuuteks HIViga elavate inimestega igapäevastes olukordades, uuringurühmade kaupa, 2021

- Noored, kellel on HIVi levikuteedest korrektsed teadmised ja kellel ei ole HIVi levikust olmekontaktide kaudu ekslikke arusaamu, suhtuvad HIViga elavatesse inimestesse tolerantsemalt.

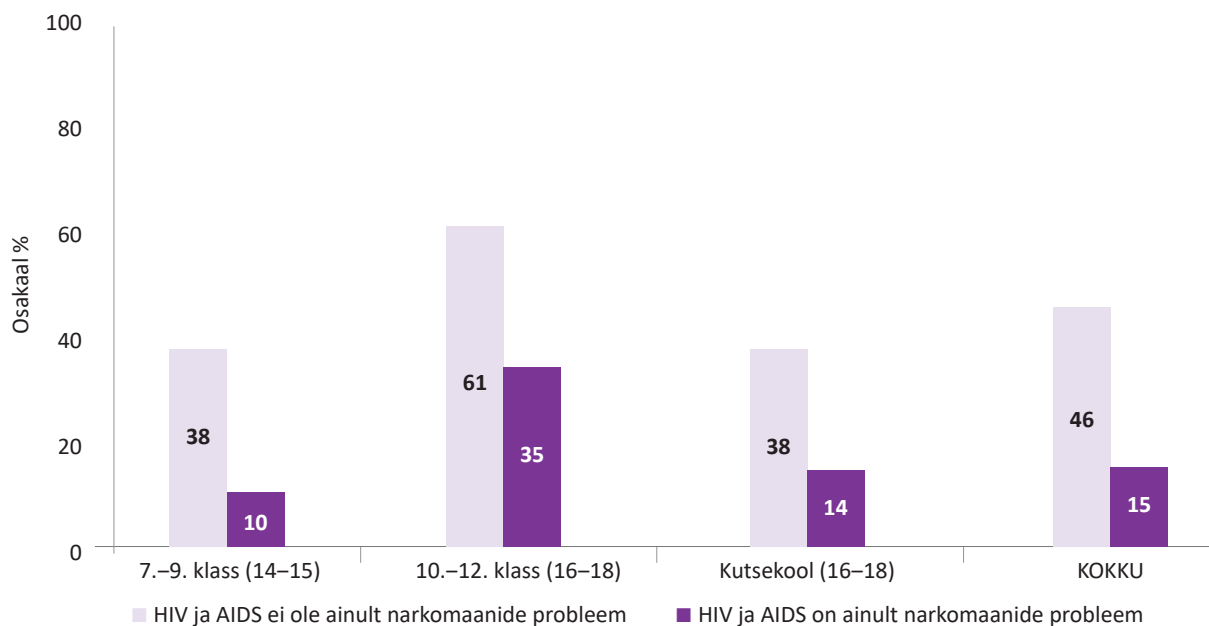

Joonis. Noored, kes suhtuvad HIViga elavatesse inimestesse tolerantsemalt, HIVi levikuteedest teadmiste alusel, uuringurühmade kaupa, 2021

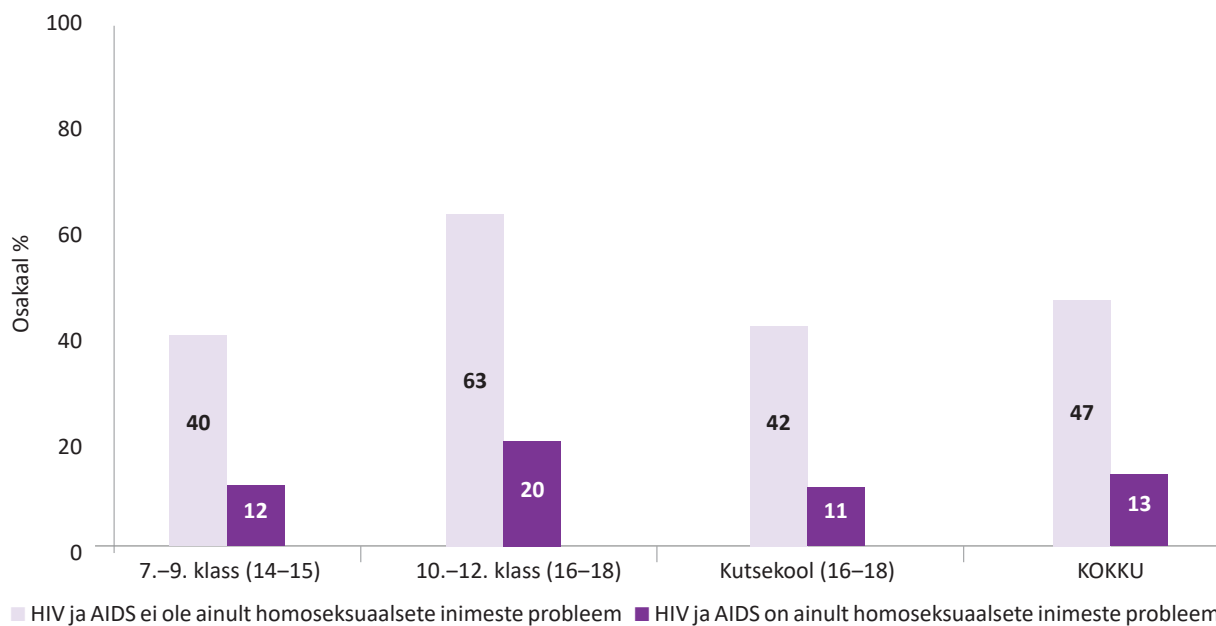

Joonis. Noored, kes suhtuvad HIViga elavatesse inimestesse tolerantsemalt, HIVi levikuteedest ekslike arusaamade alusel, uuringurühmade kaupa, 2021

- Noored, kes ei seosta HIVi ja AIDSi mõne rahvastikurühmaga (narkootikume süstivad inimesed, LGBT inimesed), on HIViga elavatesse inimestesse tolerantsema suhtumisega.

Joonis. Noored, kes suhtuvad HIViga elavatesse inimestesse tolerantset, vastavalt HIVi ja AIDSi seostamisega narkootikume süstivate inimestega, uuringurühmade kaupa, 2021

Joonis. Noored, kes suhtuvad HIViga elavatesse inimestesse tolerantset, vastavalt HIVi ja AIDSi seostamisega homoseksuaalsete inimestega, uuringurühmade kaupa, 2021

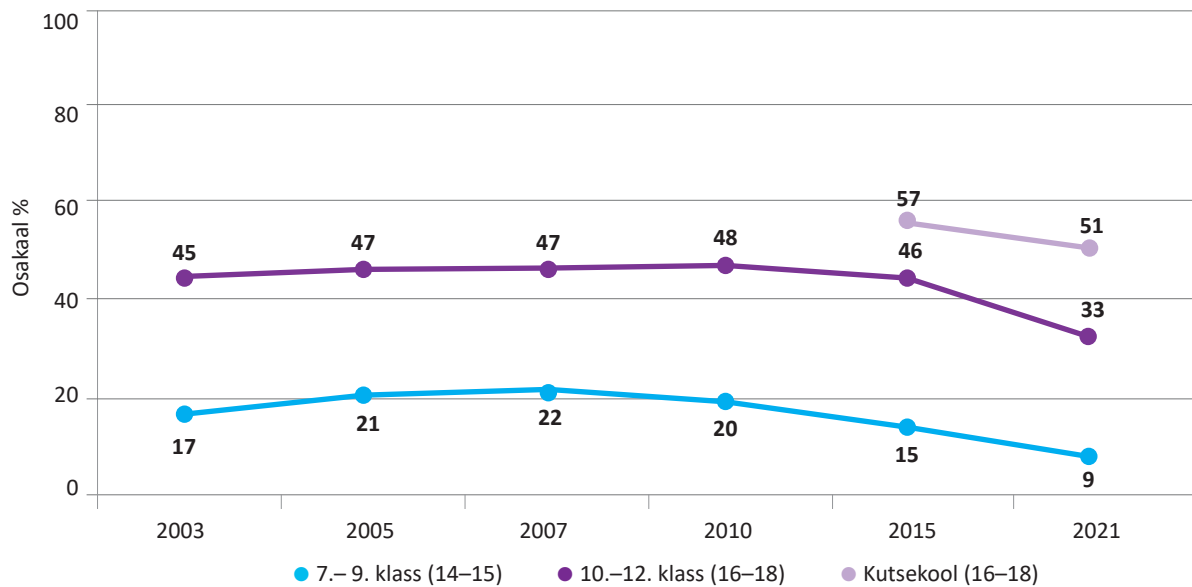
Loe lisaks: aruanne ptk 5, lisa 2 tabelid 59–64.

- Salliv suhtumine HIViga elavatesse inimestesse on väga tugevalt seotud teadmistega, kuidas HIV levib, ja eriti tugevalt arusaamaga, et HIV ei levi igapäevastes olmekontaktides.
- HIV on tänapäeval tavaline krooniline haigus. HIV ei sega igapäevast elu, kui pöörduda esimese kahtluse korral testimise ning alustada vajaduse korral ravi. Õige raviga langeb viiruskoormus sellisele tasemele, et teiste nakatamine seksuaalsel teel või vere kaudu on vähetõenäoline.
- Sageli seostatakse HIVi rahvastikurühmadega, kes on ühiskonnas häbimärgistatud, näiteks narkootikume süstivad või LGBT kogukonda kuuluvad inimesed. Tähtis on mõista, et HIV ei ole ainult nende, vaid kõikide inimeste probleem. Näiteks juhuslike seksuaalsuhete kaudu võib igaüks ennast panna HIVi ja teiste STLdesse nakatumise ohtu.
- Kodulehel hiv.ee on võimalik põhjalikumalt lugeda, mis on HIV ja kuidas see levib.

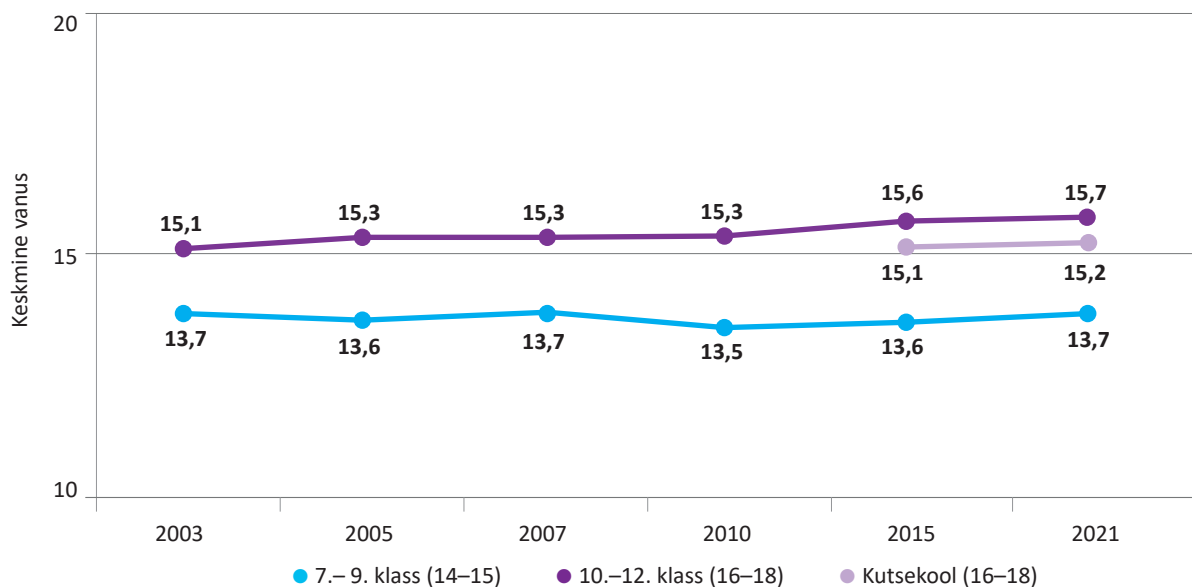
8 Seksuaalivahekorra kogemus

- Noortest 22% on elu jooksul olnud seksuaalvahekorras ning 19% küsitlusele eelnenud 12 kuu jooksul. Seksuaalvahekorras olnud (valdavalt 14–18-aastased) noored on alustanud seksuaaleluga keskmiselt 15-aastaselt.
- 👍 Seksuaalvahekorra kogemusega noorte osakaal on langustrendis: põhikoolinoorte hulgas alates 2010. aastast, gümnaasiumi- ja kutsekoolinoorte hulgas alates 2015. aastast.
- 👍 Küsitlusele eelnenud 12 kuu jooksul seksuaalvahekorras olnud noorte osakaal on vähenenud alates 2015. aastast.
- 👉 Keskmine vanus esimese seksuaalvahekorra ajal on püsunud üldiselt stabiilne. See tõusis 2015. aastal vaid gümnaasiuminoorte hulgas, aga on nüüd samale tasemele jäänud.

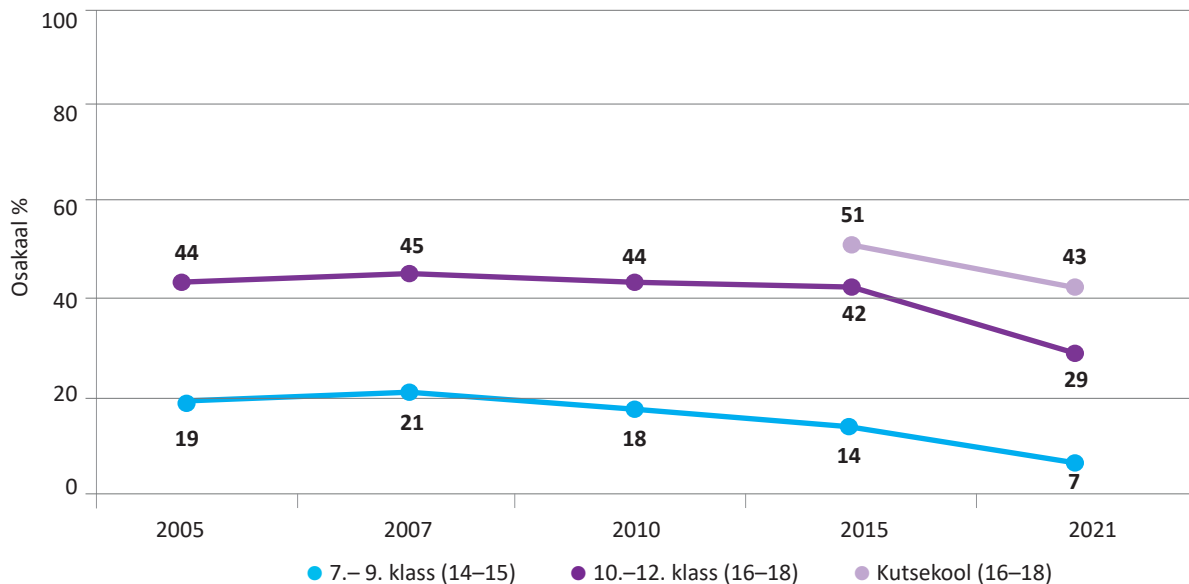
Joonis. Noored, kes on elu jooksul olnud seksuaalvahekorras, uuringurühmade kaupa, 2003–2021

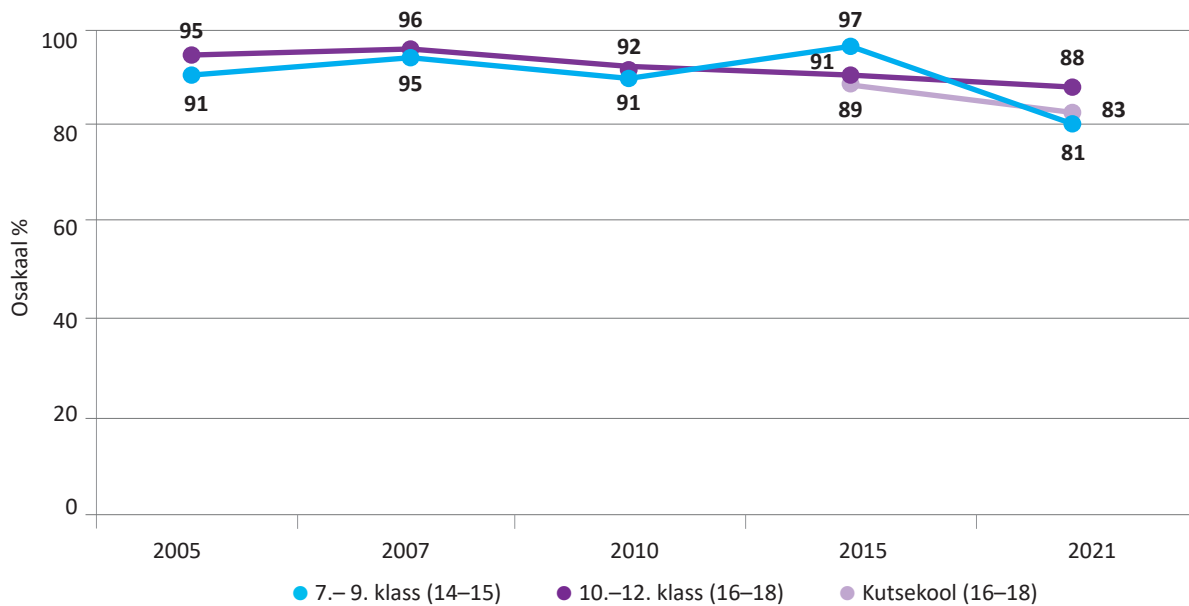
Joonis. Keskmine vanus aastates esimese seksuaalvahekorra ajal, uuringurühmade kaupa, 2003–2021

● Enamik seksuaalvahekorra kogemusega noortest on seksuaalvahekorras olnud ka küsitlusele eelnenud 12 kuu jooksul.

👍 Vahemikus 2003–2015 on see näitaja püsinud sarnasel tasemel. Alates 2015. aastast on elu jooksul seksuaalvahekorras olnud noorte hulgas vähenenud nende osakaal, kes on seksuaalvahekorras olnud ka küsitlusele eelneva aasta jooksul. Suurim muutus on aset leidnud põhikoolis õppivate noorte hulgas.

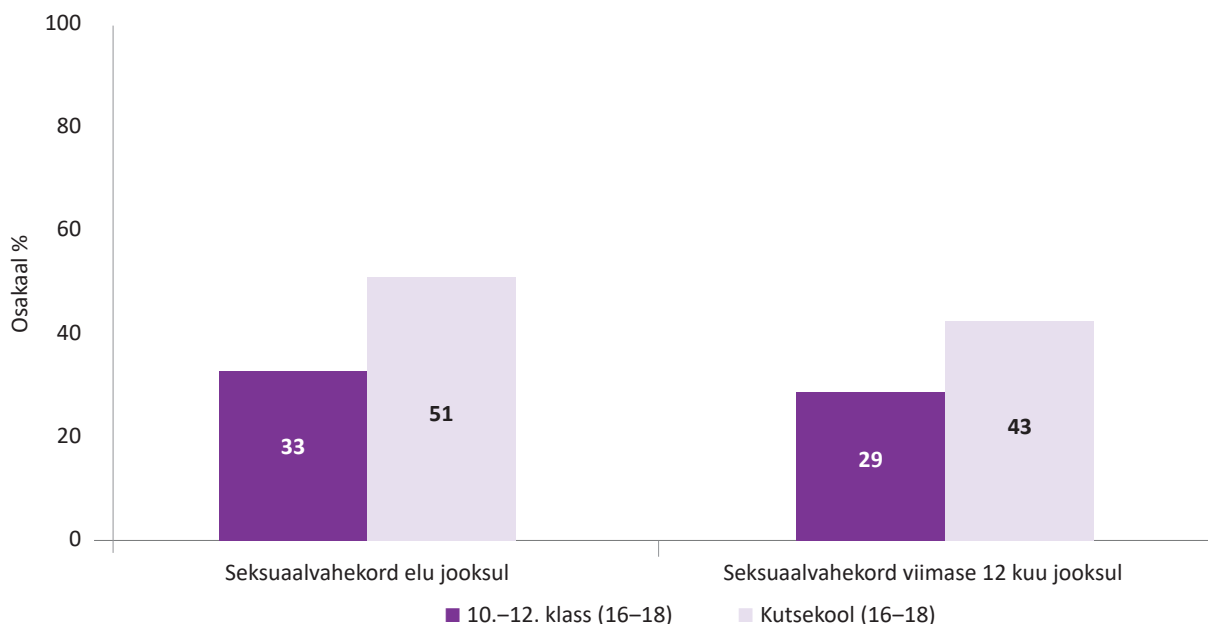
Joonis. Noored, kes on viimase 12 kuu jooksul olnud seksuaalvahekorras, uuringurühmade kaupa, 2005–2021

Joonis. Noored, kes on viimase 12 kuu jooksul olnud seksuaalvahekorras, uuringurühmade kaupa, 2005–2021

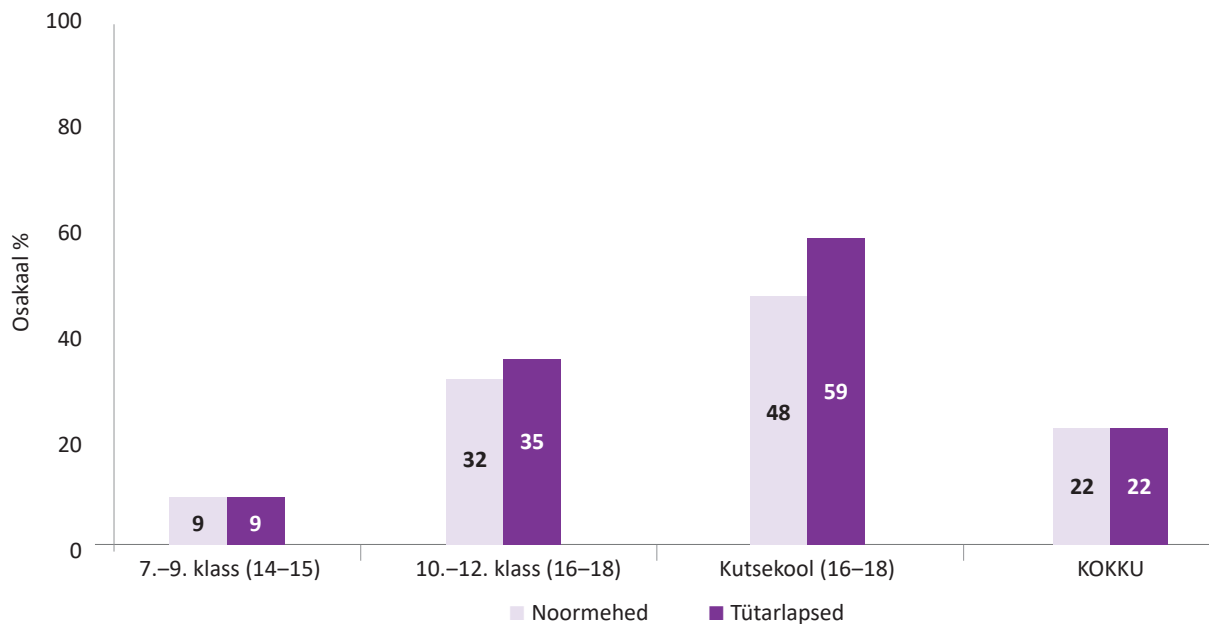
(% elu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest)

- **16–18-aastaste rühmas on võrreldes gümnaasiumiõpilastega kutsekoolinoorte hulgas rohkem seksuaalvahekorra kogemusega noori.** Erinevus ilmneb nii kogu elu kui ka küsitlusele eelnenud 12 kuu andmetes.
- **Kutsekooliõpilased on seksuaaleluga alustanud varem** (keskmine vanus 15,2 vs. 15,7 aastat gümnaasiumiõpilaste hulgas).

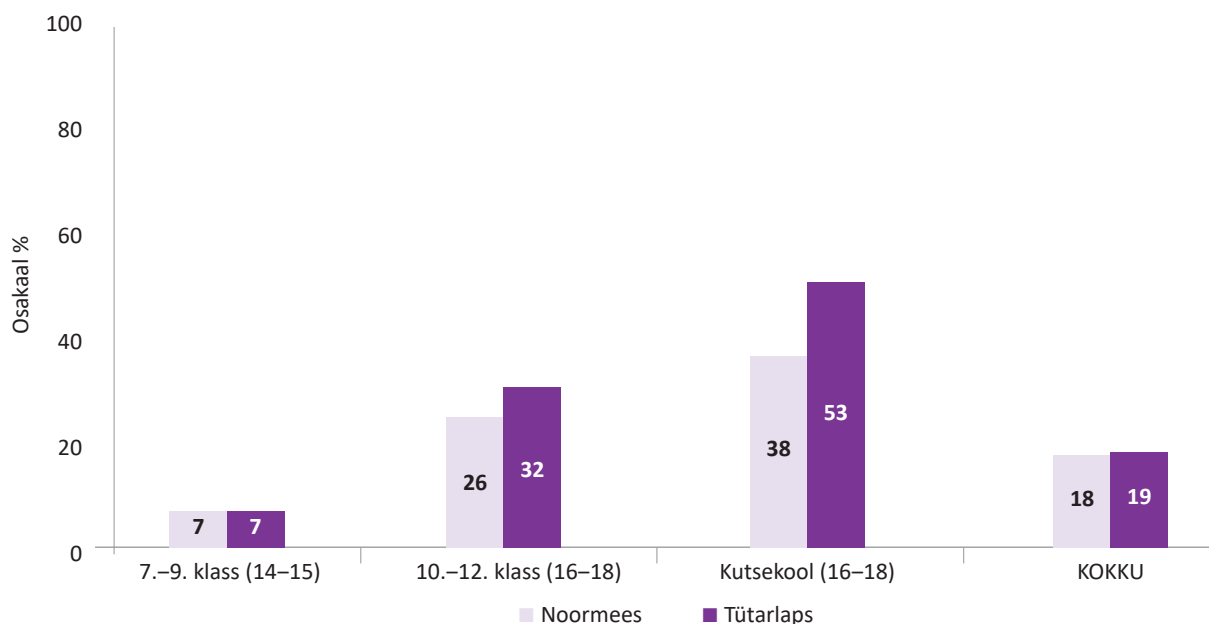

Joonis. 16–18-aastased noored, kes on elu jooksul ja viimase 12 kuu jooksul olnud seksuaalvahekorras, uuringurühmade kaupa, 2003–2021

- **Noormeeste ja tütarlaste hulgas on seksuaalvahekorra kogemusega noori võrdväärselt.** See tuleb esile nii kogu elu kui ka küsitlusele eelnenud 12 kuud puudutavates andmetes.
 - Erandiks on 16–18-aastased: tütarlaste hulgas on võrreldes noormeestega rohkem seksuaalkogemusega noori. Kogu elu puudutava näitaja puhul tuleb erinevus esile kutsekooliõpilaste hulgas, küsitlusele eelnenud 12 kuu näitaja puhul nii gümnaasiumi- kui ka kutsekooliõpilaste hulgas (eriti suurelt viimati nimetatud rühmas).
- 🗨️ Kui vahemikus 2003–2010 on põhikooli tütarlaste hulgas vähem seksuaalkogemusega noori võrreldes sama kooliastme noormeestega, siis 2015. aastal on oluline erinevus kadunud ning 2021. aastal on seksuaalvahekorra kogemusega noormeeste ja tütarlaste osakaal võrdsustunud.
- **Noormehed ja tütarlapsed ei erine seksuaaleluga alustamise vanuse poolest.**

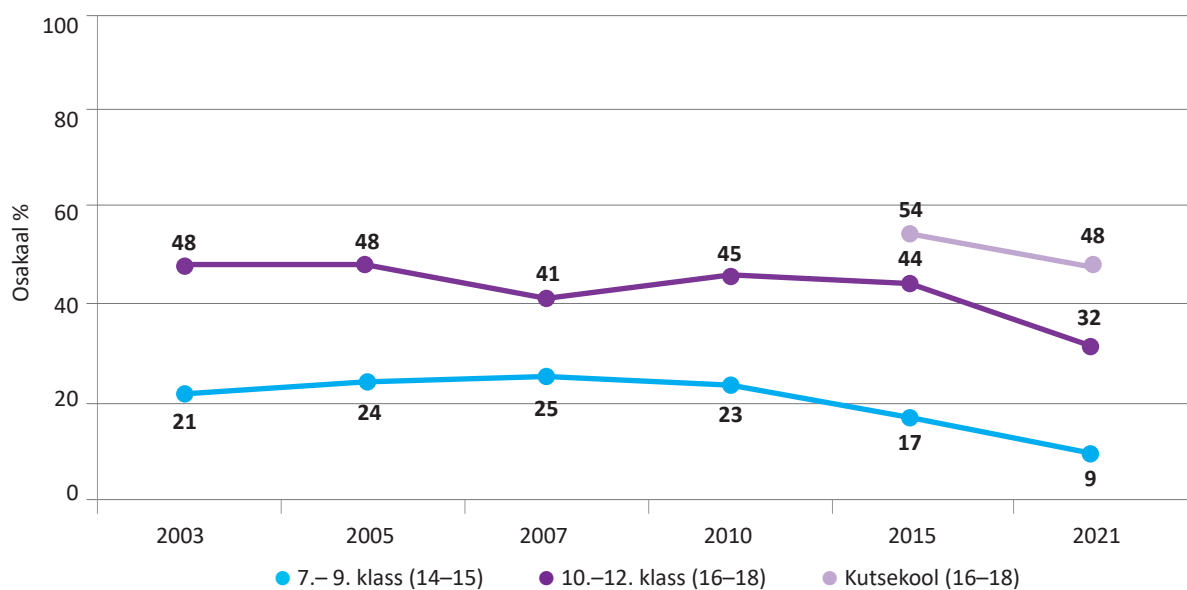
Joonis. Noored, kes on elu jooksul olnud seksuaalvahekorras, uuringurühmade ja sugude kaupa, 2021

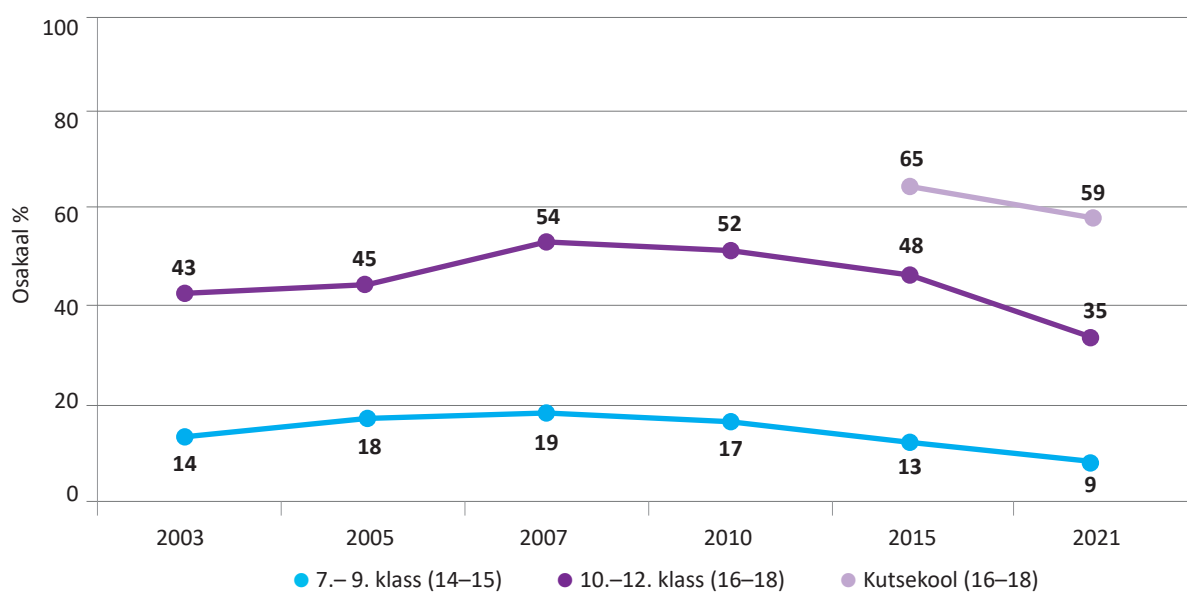
Joonis. Noored, kes on viimase 12 kuu jooksul olnud seksuaalvahekorras, uuringurühmade ja sugude kaupa, 2021

Tabel. Keskmine vanus (aastates), mil seksuaalvahekorras olnud noored olid esimest korda vahekorras, uuringurühmade ja sugude kaupa, 2021

Uuringurühm (esindatav vanuserühm)	Noormehed	Tütarlapsed
7.-9. klass (14-15)	13,8	13,6
10.-12. klass (16-18)	15,8	15,7
Kutsekool (16-18)	15,2	15,2
NOORED KOKKU (14-18)	15,2	15,1

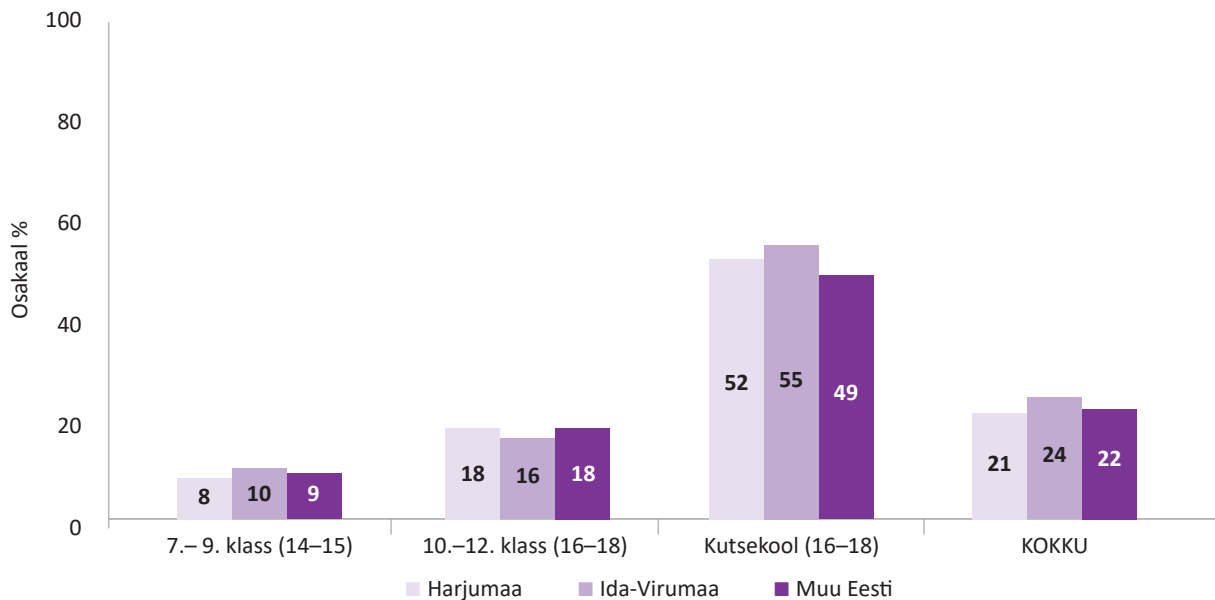

Joonis. Noormehed, kes on elu jooksul olnud seksuaalvahekorras, uuringurühmade kaupa, 2003–2021

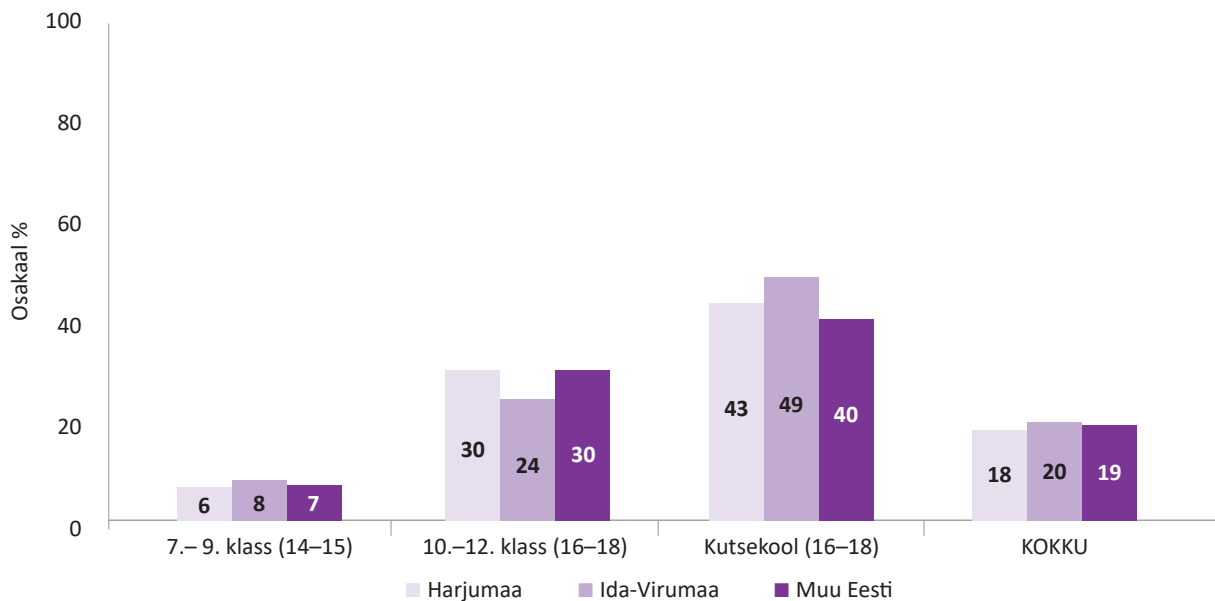

Joonis. Tütarlapsed, kes on elu jooksul olnud seksuaalvahekorras, uuringurühmade kaupa, 2003–2021

- Eri piirkonnad seksuaalvahekorra kogemustega noorte osakaalu poolest ei erine. See ilmneb nii kogu elu puudutavates kui ka küsitlusele eelnenud 12 kuu andmetes.
- 👤 Kui Harjumaa noorte puhul üldhariduskoolide rühmad üldisest trendist ei erine, siis kutsekooliõpilaste hulgas pole seksuaalvahekorra kogemusega noorte osakaal 2015. aastaga võrreldes muutunud.
- 👤 Ida-Virumaal on suurel määral tõusnud kutsekooliõpilaste hulgas seksuaalvahekorra kogemusega noorte osakaal.
- Ka esimese vahekorra vanuse poolest piirkondlikke erinevusi ei ole.

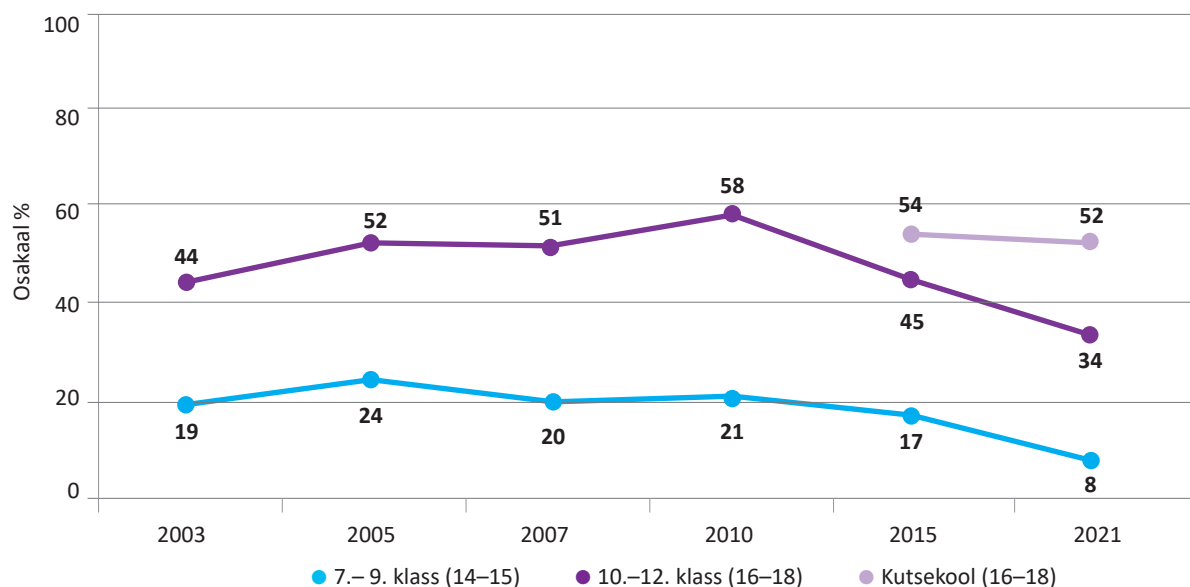
Joonis. Noored, kes on elu jooksul olnud seksuaalvahekorras, uuringurühmade ja piirkondade kaupa, 2021

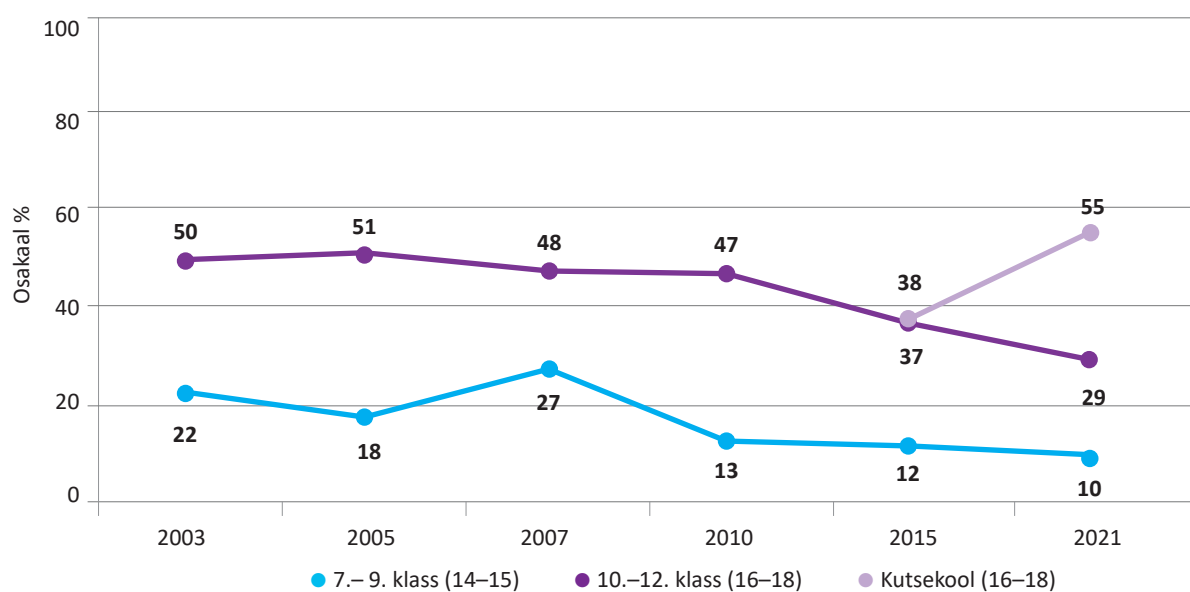
Joonis. Noored, kes on viimase 12 kuu jooksul olnud seksuaalvahekorras, uuringurühmade ja piirkondade kaupa, 2021

Tabel. Keskmine vanus (aastates), mil seksuaalvahekorras olnud noored olid esimest korda vahekorras; uuringurühmade ja piirkondade kaupa, 2021

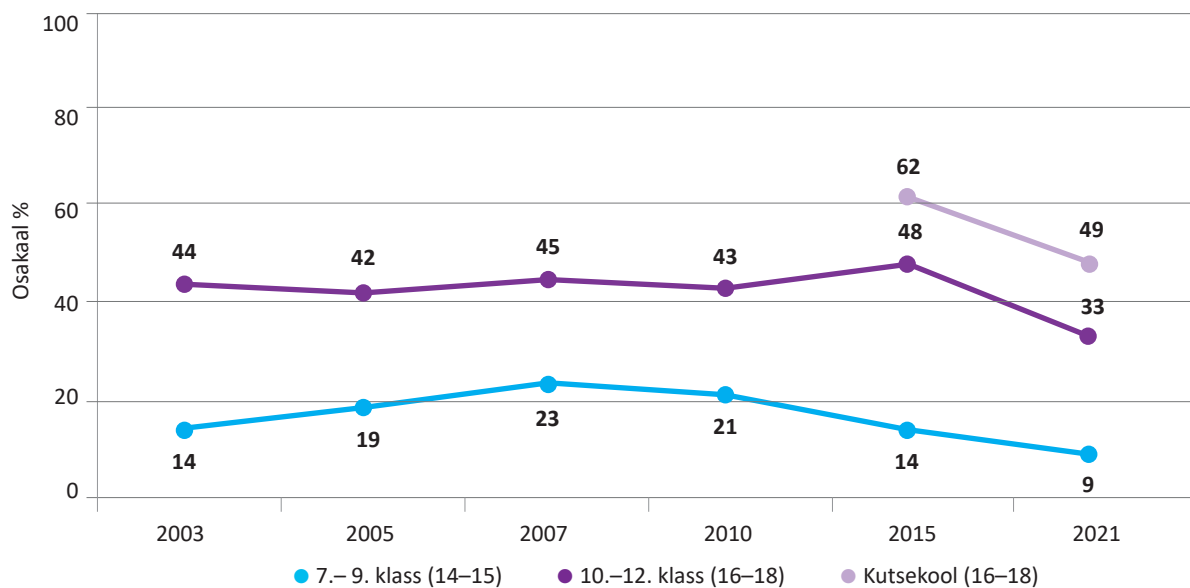
Uuringurühm (esindatav vanuserühm)	Harjumaa	Ida-Virumaa	Muu Eesti
7.–9. klass (14–15)	13,7	14,1	13,6
10.–12. klass (16–18)	15,7	15,2	15,8
Kutsekool (16–18)	15,3	15,2	15,2
NOORED KOKKU (14–18)	15,2	14,9	15,1

Joonis. Harjumaa noored, kes on elu jooksul olnud seksuaalvahekorras, uuringurühmade kaupa, 2003–2021

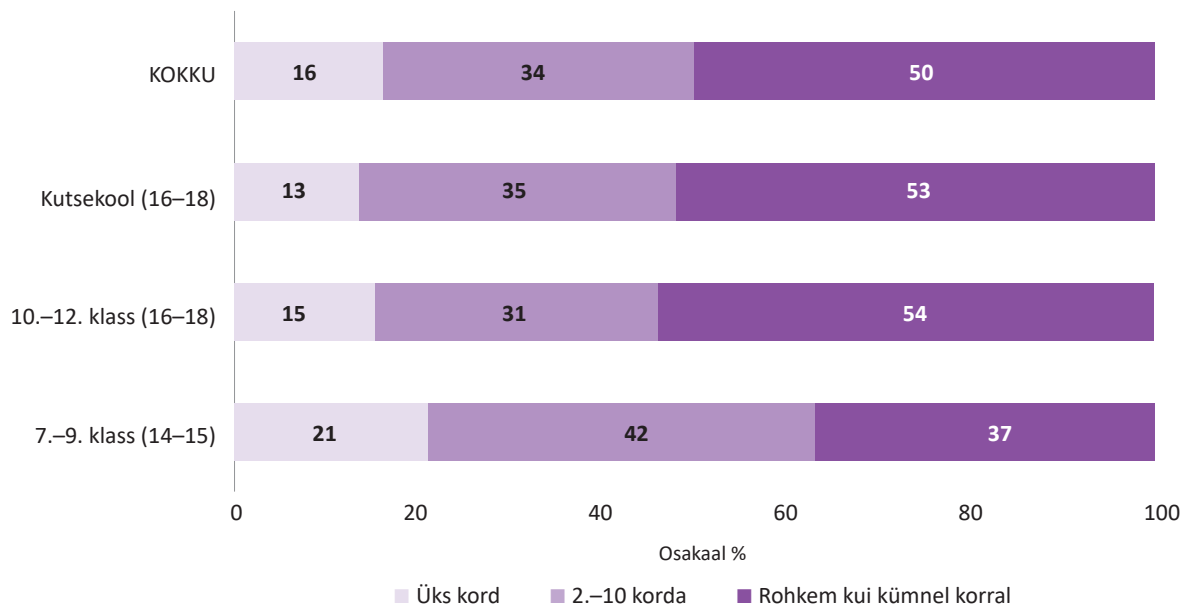

Joonis. Ida-Virumaa noored, kes on elu jooksul olnud seksuaalvahekorras, uuringurühmade kaupa, 2003–2021

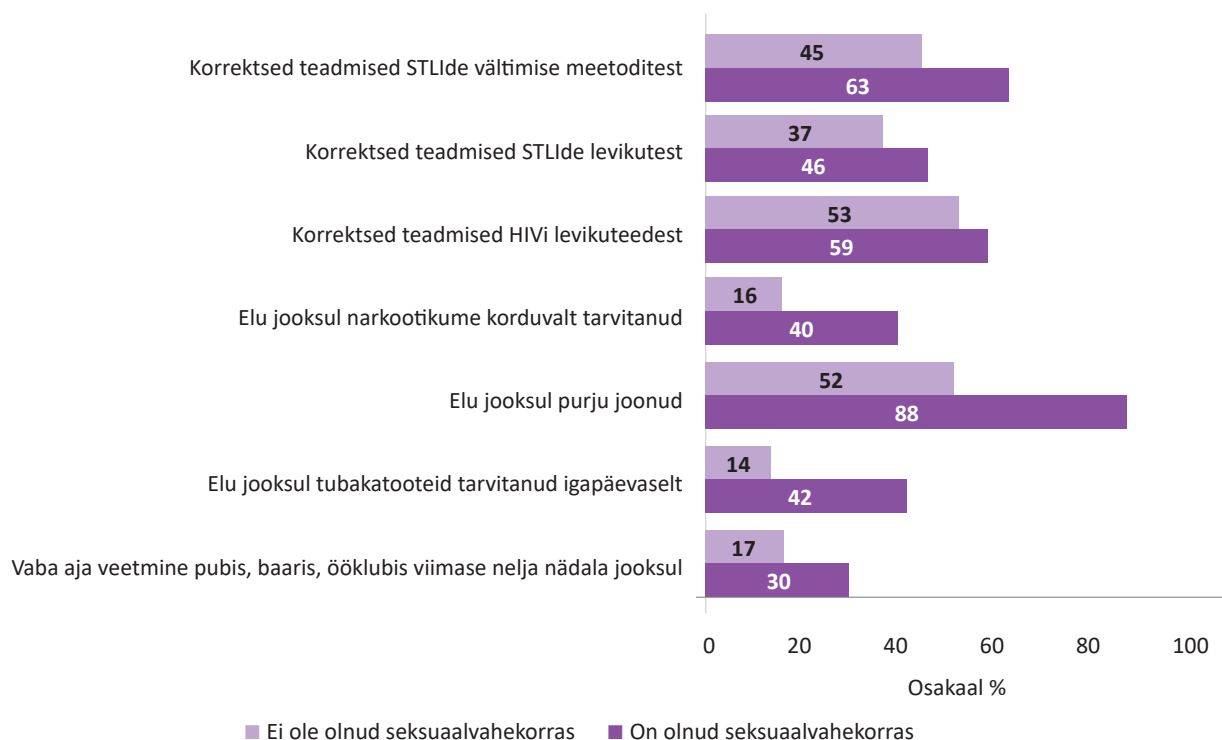
Joonis. Muu Eesti noored, kes on elu jooksul olnud seksuaalvahekorras, uuringurühmade kaupa, 2003–2021

- Seksuaalvahekorras olnud noortest 50% on elu jooksul olnud seksuaalvahekorras rohkem kui kümnel korral ning 16% on vahekorras olnud ühel korral. Põhikoolinoorte hulgas on ühel korral seksuaalvahekorras olnud noori rohkem ning enam kui kümnel korral seksinud vähem.
- Kuigi gümnaasiumis on seksuaalvahekorra kogemustega noorte osakaal väiksem kui kutsekoolinoorte hulgas, siis seksuaalvahekordade sageduse poolest need kaks rühma omavahel ei erine.

Joonis. Seksuaalvahekordade arv elu jooksul, uuringurühmade kaupa, 2021 (% elu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest)

- Seksuaalvahekorra kogemusega noorte hulgas on rohkem levinud tubakatoodete, alkoholi ja narkootikumide tarvitamine.
- Seksuaalvahekorra kogemusega noorte teadmised HIVi ja STLide levikuteedest ja vältimise meetoditest on paremad.

Joonis. Erinevate riskikäitumiste ning teadmiste seos seksuaalvahekorra kogemusega elu jooksul, 16–18-aastased, 2021

Loe lisaks: aruanne ptk 6.1, ptk 6.2 ja ptk 6.4; lisa 2 tabelid 65–72.

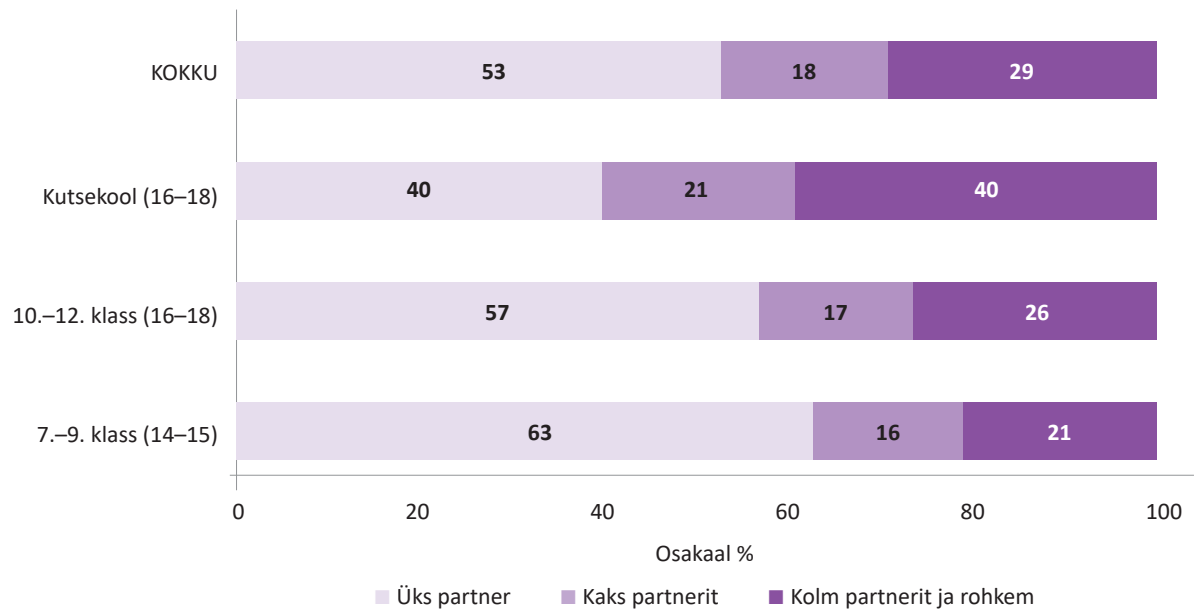
- Seksuaalvahekorra kogemusega noorte osakaal on mõnevõrra vähenenud. Seda näitavad nii kogu elu puudutavad kui ka küsitlusele eelnenud 12 kuu andmed. Seksuaalvahekorras olnud noored on alustanud seksuaaleluga keskmiselt 15-aastaselt.
- Viimase aasta jooksul vahekorras olnud noorte osakaal on langenud just viimase kahe uuringuaasta võrdluses. On võimalik, et suunda on mõjutanud koroonapandeemia tõttu ühiskonnas kehtestatud tingimused. Just selles vanuses alustavad noored sageli oma seksuaaleluga, kuid partnerid elavad enamasti eri kodudes (oma vanemate juures). Ühiskonna piirangud võtsid noortelt ära võimaluse suhelda tavapärasel moel: isolatsioonitingimuste tõttu ei olnud võimalust koolis käia, hobiringide töö oli katkestatud või toimus distantsilt, meelelahutusasutused olid suletud.
- Seksuaalvahekorra kogemusega noored tarvitavad rohkem uimasteid. Uuringu sihtrühm on vanuses, kus inimese areng igas eluvaldkonnas toimub kiiresti, samas iga inimese jaoks erinevas tempos. Üks osa noori n-ö küpseb varem ning soovib proovida täiskasvanu elu igakülgsid tahke.
- Positiivse poole pealt on seksuaalvahekorra kogemusega noortel paremad teadmised HIVi ja STLide levikuteedest ja vältimise meetoditest. Isiklik kogemus on aidanud tähelepanu pöörata seksuaaleluga seotud teemadele ning toonud kaasa paremad teadmised. See on iga, kus noortele tuleb suunata korrektset kontrollitud igakülgselt seksuaaleluga seonduvat teavet seksuaalhariduse kaudu, rääkides seksuaalelu positiivsetest, aga ka riskidega seonduvatest külgedest.
- Esimese seksuaalvahekorra kohta on võimalik leida rohkem informatsiooni kodulehtedelt hiv.ee ja seksuaalintervis.ee.

9 Seksuaalpartnerid

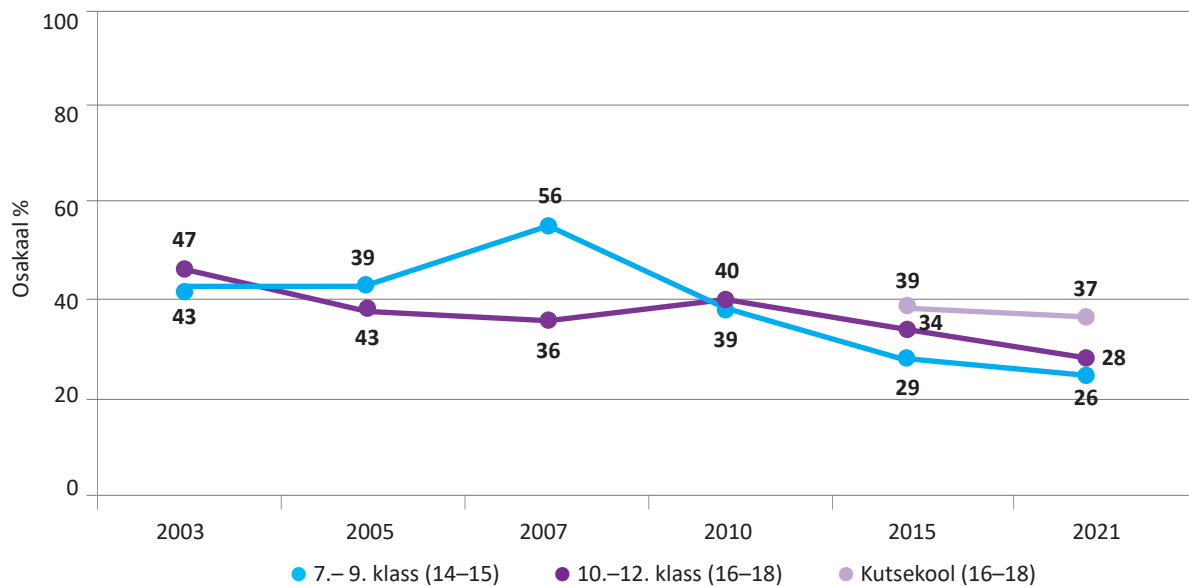
Partnerite arv

- Seksuaalvahekorra kogemusega noortest 47% on oma elu jooksul olnud seksuaalvahekorras rohkem kui ühe partneriga. Keskmine partnerite arv on 2,8.
- Võrreldes gümnaasiuminoortega on kutsekoolinoortel olnud elu jooksul rohkem seksuaalpartnereid, keskmine partnerite arv elu jooksul vastavalt 2,6 ja 3,5. Põhikoolis õppivate noorte keskmine partnerite arv elu jooksul on 2,5.

Joonis. Seksuaalpartnerite arv elu jooksul, uuringurühmade kaupa, 2021 (% elu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest)

- **Viimase 12 kuu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest 31% oli sel perioodil seksuaalvahekorras rohkem kui ühe partneriga.** Keskmine partnerite arv oli 1,9.
- 👍 Ligi 20 aasta jooksul on mitme partneriga noorte osakaal vähenenud. Põhikoolinoorte hulgas algas langus 2007. aastast alates ning gümnaasiuminoorte hulgas 2010. aastast.
- 📅 Alates 2015. aastast on mitme partneriga noorte osakaal püsinud samal tasemel.
- 📅 Põhikooliõpilaste hulgas on keskmine partnerite arv püsinud stabiilsena kogu uuringuajaloo jooksul, gümnaasiuminoorte hulgas alates 2005. aastast.

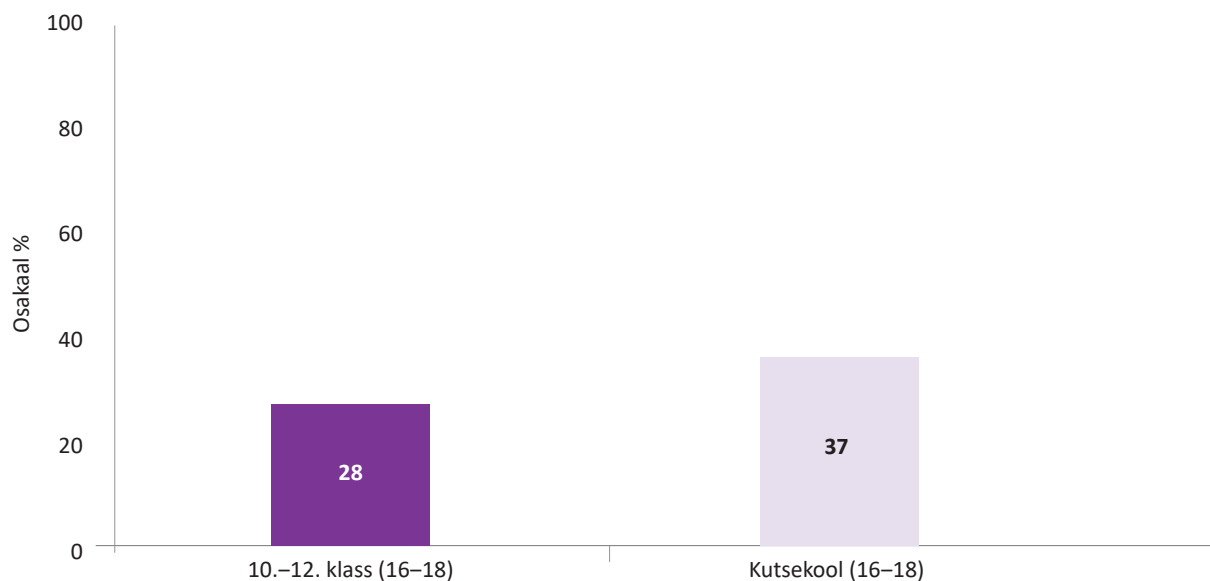

Joonis. Noored, kellel on viimase 12 kuu jooksul olnud rohkem kui üks seksuaalpartner, uuringurühmade kaupa, 2003–2021 (% viimase 12 kuu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest)

Tabel. Keskmine partnerite arv viimase 12 kuu jooksul, uuringurühmade kaupa, 2003–2021 (viimase 12 kuu jooksul seksuaalvahekorras olnud noorte kohta)

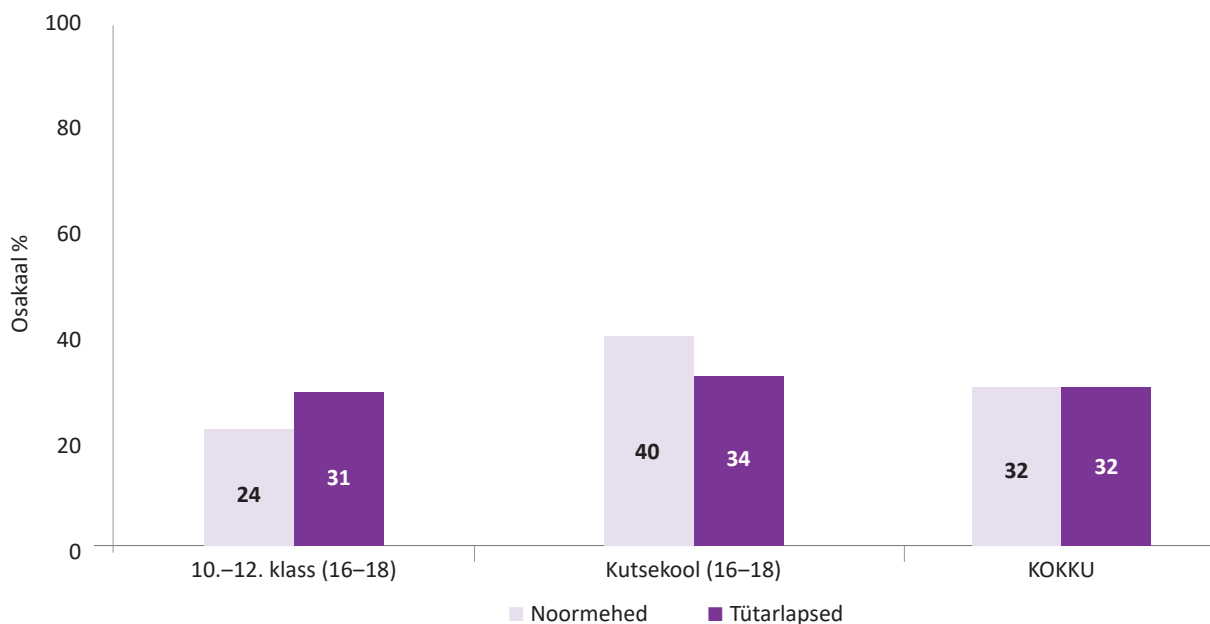
Aasta	7.–9. klass (14–15)	10.–12. klass (16–18)	Kutsekool (16–18)
2003	2,3	2,8	–
2005	2,1	2,0	–
2007	2,1	1,8	–
2010	2,3	2,1	–
2015	2,1	1,8	2,1
2021	1,8	1,8	2,1

- 16–18-aastaste rühmas on võrreldes gümnasistidega kutsekoolinoorte hulgas rohkem neid, kellel on viimase 12 kuu jooksul olnud mitu partnerit. Keskmise partnerite arv seejuures statistiliselt olulisel määral ei erine.

Joonis. 16–18-aastased noored, kellel on viimase 12 kuu jooksul olnud rohkem kui üks seksuaalpartner, uuringurühmade kaupa, 2021 (% viimase 12 kuu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest)

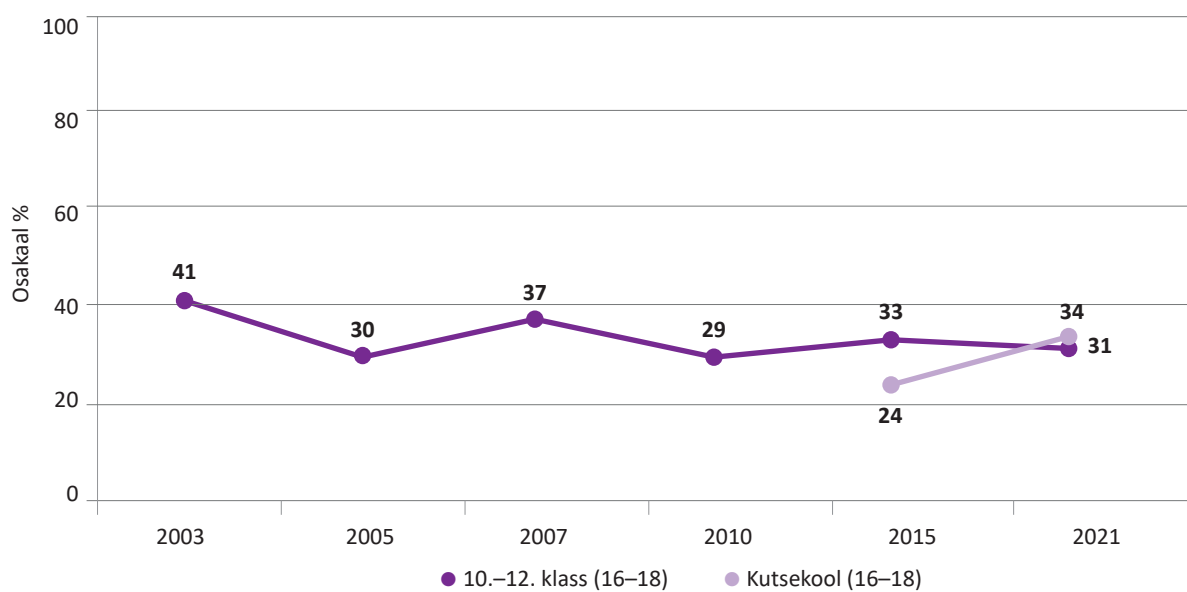
- Noormehed ja tütarlapsed ei erine mitme partneriga noorte osakaalu poolest. Keskmise partnerite arv on 16–18-aastaste hulgas vastavalt 2,1 ja 1,7.

Joonis. Noored, kellel on viimase 12 kuu jooksul olnud rohkem kui üks seksuaalpartner, uuringurühmade ja sugude kaupa, 2021 (% viimase 12 kuu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest)

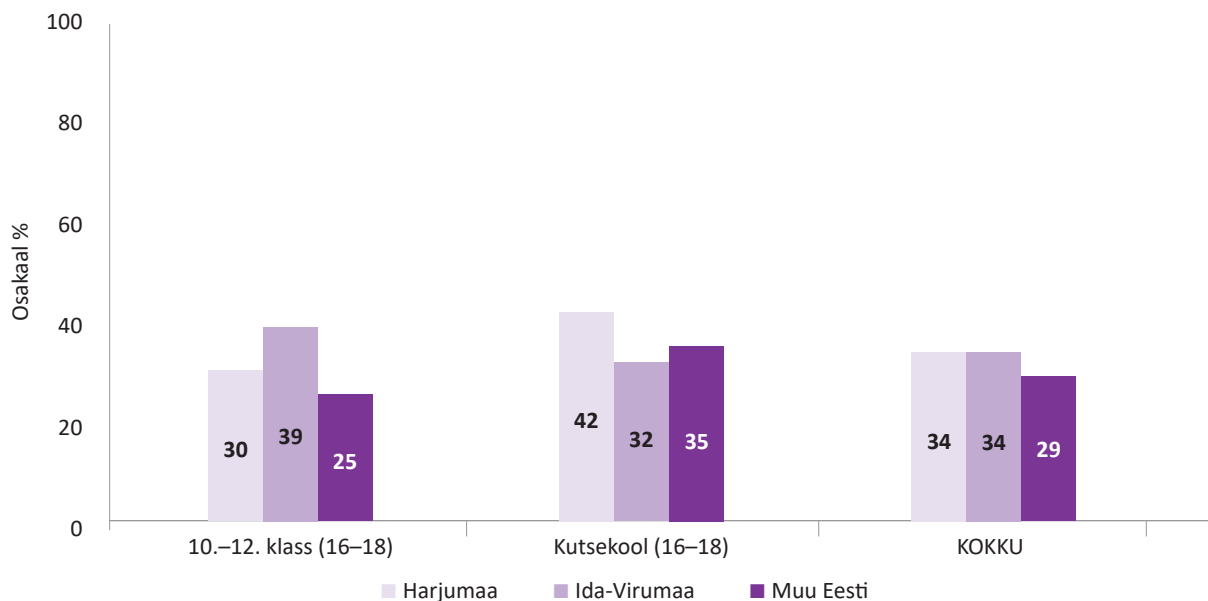

Joonis. Noormehed, kellel on viimase 12 kuu jooksul olnud rohkem kui üks seksuaalpartner, uuringurühmade kaupa, 2003–2021 (% viimase 12 kuu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest)

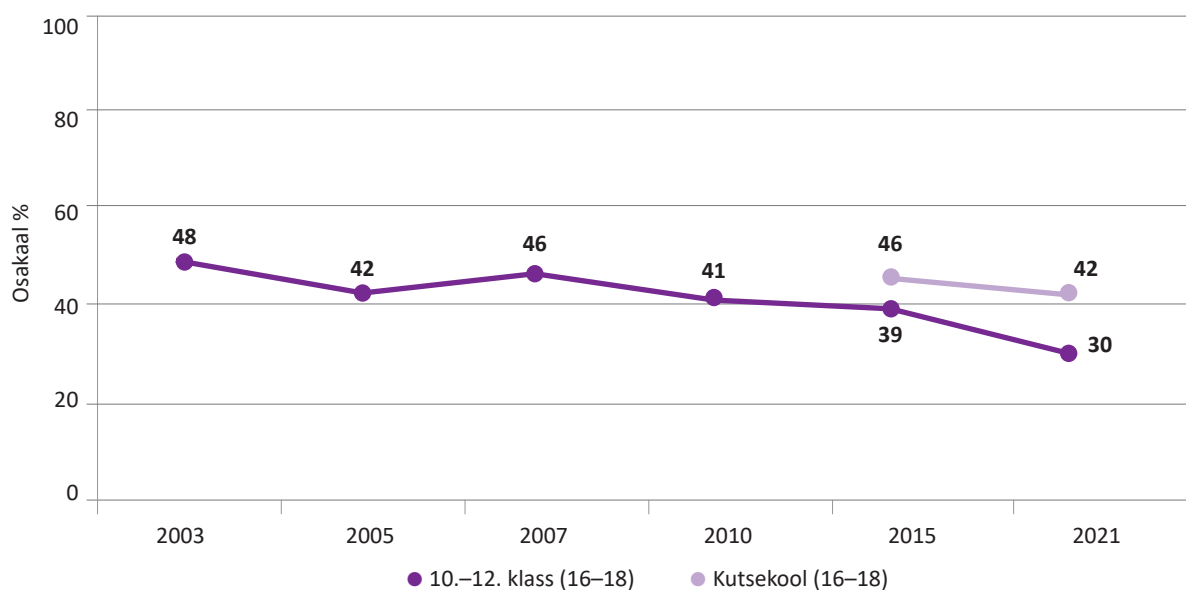

Joonis. Tütarlapsed, kellel on viimase 12 kuu jooksul olnud rohkem kui üks seksuaalpartner, uuringurühmade kaupa, 2003–2021 (% viimase 12 kuu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest)

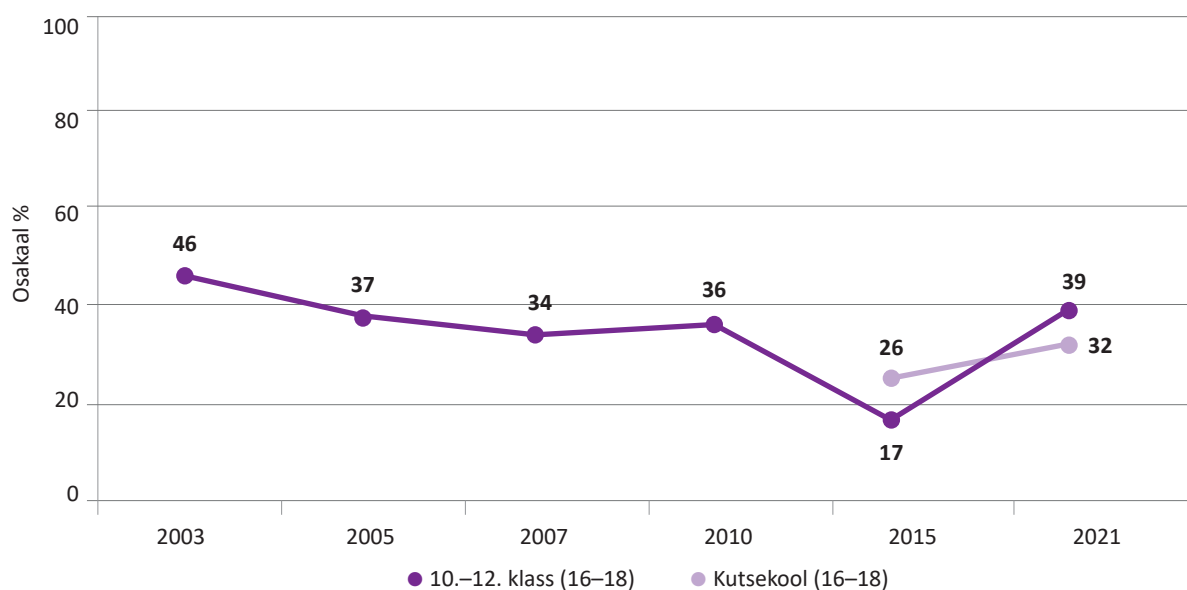
- **Mitme partneriga noorte poolest piirkonnad ei erine.** Keskmine partnerite arv Harjumaa 16–18-aastaste noorte hulgas on 1,6, Ida-Virumaal 1,9 ja mujal Eestis 2,0.

Joonis. Noored, kellel on viimase 12 kuu jooksul olnud rohkem kui üks seksuaalpartner, uuringurühmade ja piirkondade kaupa, 2021 (% viimase 12 kuu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest)

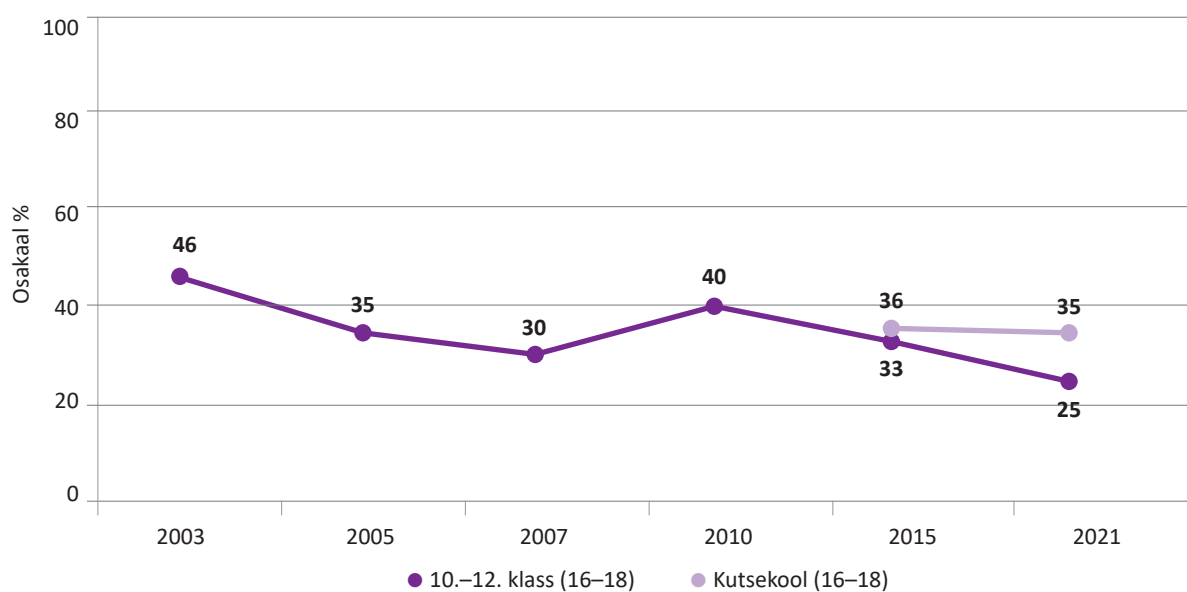

Joonis. Harjumaa noored, kellel on viimase 12 kuu jooksul olnud rohkem kui üks seksuaalpartner, uuringurühmade kaupa, 2003–2021 (% viimase 12 kuu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest)

Joonis. Ida-Virumaa noored, kellel on viimase 12 kuu jooksul olnud rohkem kui üks seksuaalpartner, uuringurühmade kaupa, 2003–2021 (% viimase 12 kuu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest)

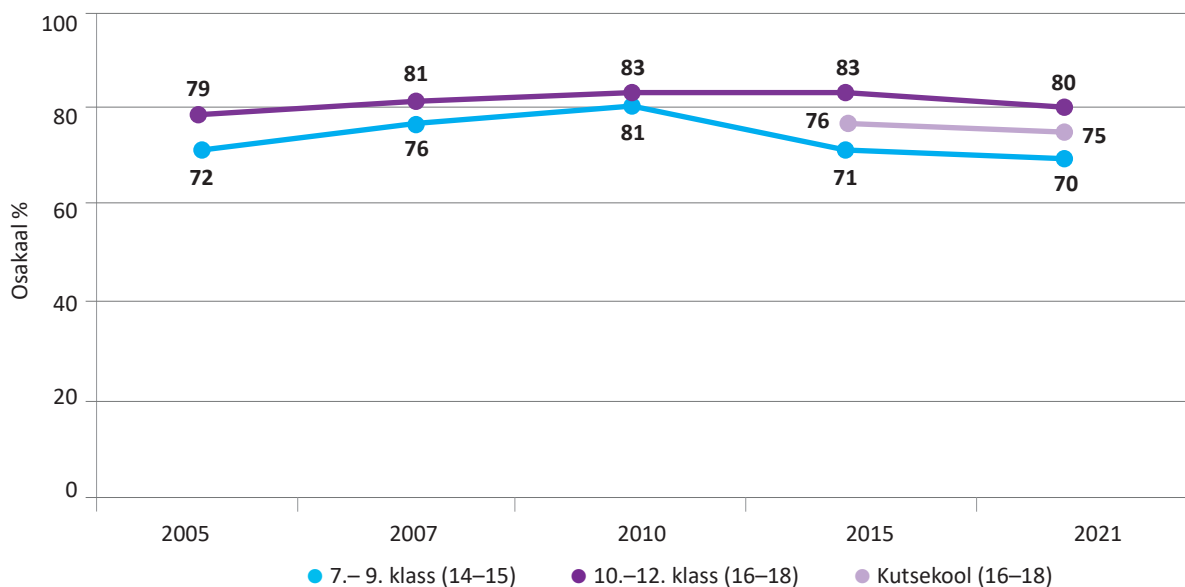
Märkus: Ida-Virumaa on väike piirkond, viimase 12 kuu jooksul seksuaalvahekorras olnud noorte absoluutarvud on valimis väikesed (eri aastatel vahemikus 23–105). Seetõttu ei ole suuremad osakaalude muutused statistiliselt olulised.

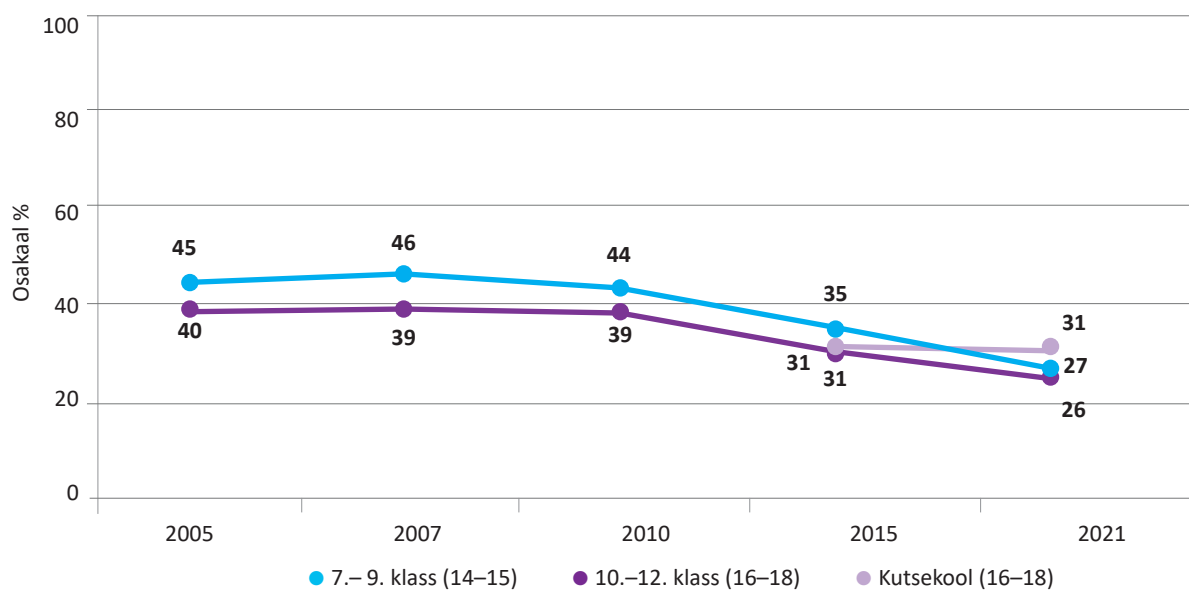
Joonis. Muu Eesti noored, kellel on viimase 12 kuu jooksul olnud rohkem kui üks seksuaalpartner, uuringurühmade kaupa, 2003–2021 (% viimase 12 kuu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest)

Partnerite tüüp

- Viimase 12 kuu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest 76% oli sel perioodil vahekorras püsipartneriga ning 28% juhupartneriga. Püsipartnerite keskmine arv oli 1,2 ning juhupartnerite keskmine arv oli 2,3.
- 👤 Põhikooli- ja gümnaasiuminoorte puhul on püsipartneriga vahekorras olnud noorte osakaal läbi küsitlusaastate püsinud ühtlasel tasemel.
- 👍 Põhikooli- ja gümnaasiuminoorte puhul langes juhupartneriga vahekorras olnud noorte osakaal vahemikus 2010–2015 tunduvalt. Viimase kuue aasta jooksul on see suund jätkunud, kuigi muutus ei ole statistiliselt oluline.
- 👤 Kutsekooliõpilaste puhul on nii püsi- kui ka juhupartneritega vahekorras olnud noorte osakaal püsinud samal tasemel.

Joonis. Noored, kes on viimase 12 kuu jooksul olnud seksuaalvahekorras püsipartneriga, uuringurühmade kaupa, 2005–2021 (% viimase 12 kuu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest)

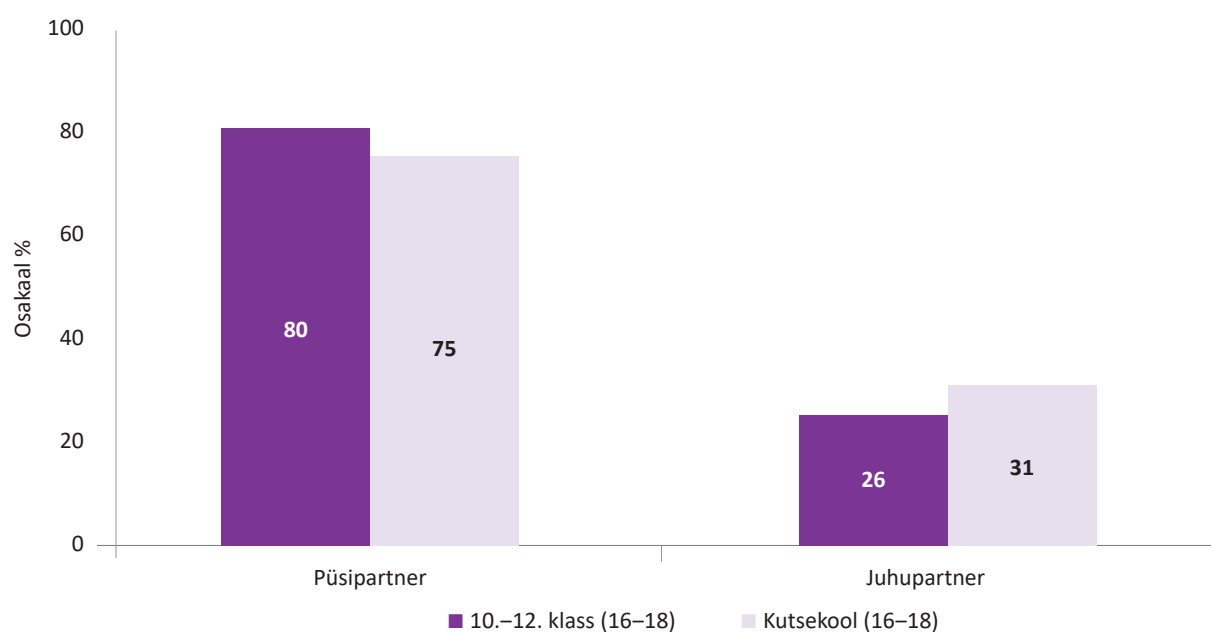

Joonis. Noored, kes on viimase 12 kuu jooksul olnud seksuaalvahekorras juhupartneriga, uuringurühmade kaupa, 2005–2021 (% viimase 12 kuu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest)

Tabel. Keskmine püsi- ja juhupartnerite arv viimase 12 kuu jooksul, uuringurühmade kaupa, 2021 (viimase 12 kuu jooksul vastavas seksuaalvahekorras olnud noorte kohta)

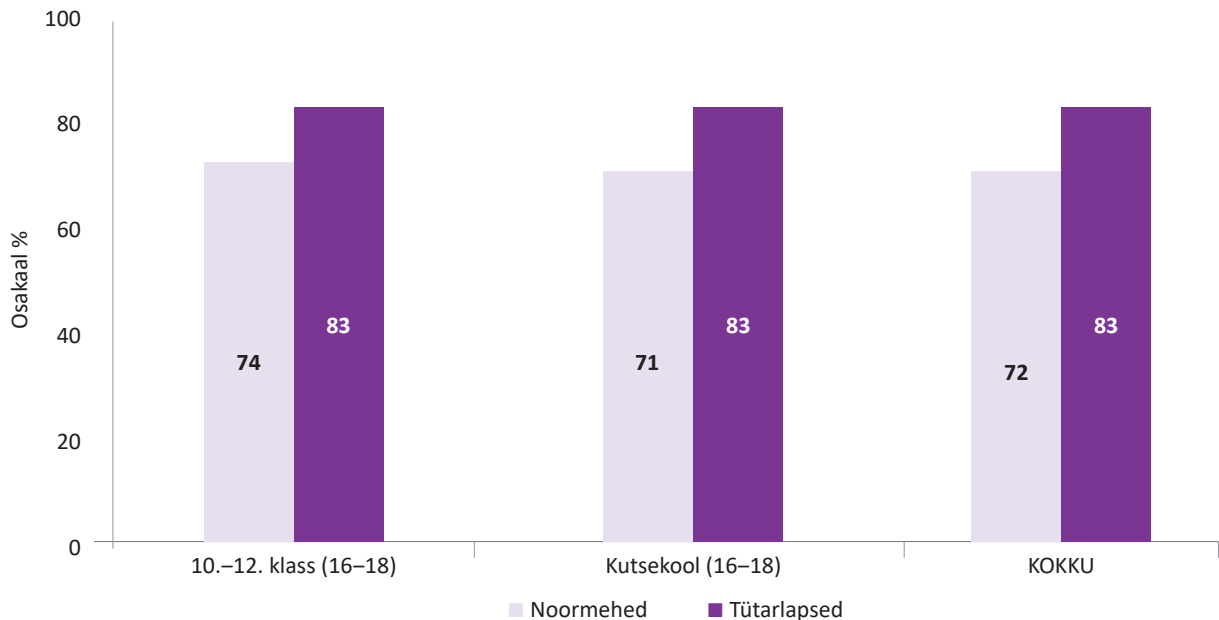
Uuringurühm (esindatav vanuserühm)	Püsipartner	Juhupartner
7.–9. klass (14–15)	1,3	1,8
10.–12. klass (16–18)	1,1	2,4
Kutsekool (16–18)	1,2	2,4
NOORED KOKKU (14–18)	1,2	2,3

- 16–18-aastaste rühmas gümnaasiumi- ja kutsekoolinoorte andmed ei erine. Ka püsi- ja juhupartnerite keskmine arv nendes rühmades ei erine.

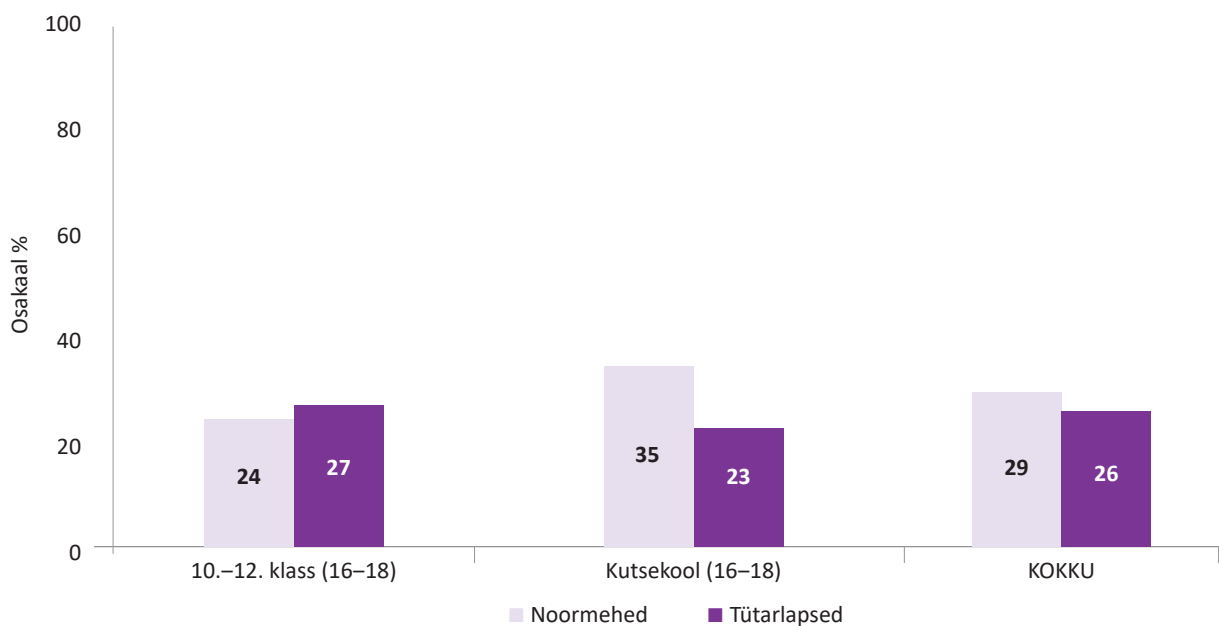

Joonis. 16–18-aastased noored, kes on viimase 12 kuu jooksul olnud seksuaalvahekorras püsi- või juhupartneriga, uuringurühmade kaupa, 2021 (% viimase 12 kuu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest)

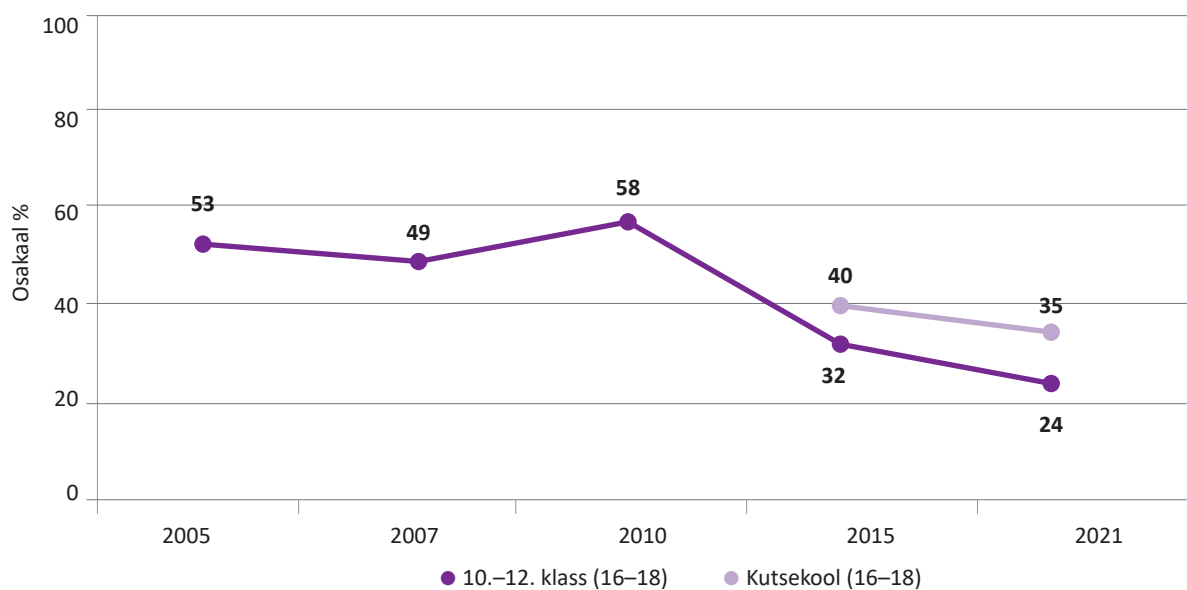
- Võrreldes noormeestega on tütarlaste hulgas rohkem neid, kes olid viimase 12 kuu jooksul vahekorras püsipartneriga. Püsipartnerite keskmises arvus erinevused puuduvad: mõlemal juhul on partnerite keskmine arv 1,2.
 - Juhupartnerite puhul 16–18-aastaste tütarlaste ja noormeeste vahel erinevusi ei ole. Ka juhupartnerite keskmises arvus statistiliselt olulised erinevused puuduvad: tütarlaste hulgas on keskmine juhupartnerite arv 2,0 ja noormeeste hulgas 2,9.
 - Erandiks on kutsekoolinoored, kelle hulgas on noormeestel sagedamini juhupartnereid.
- Juhuvahekorras olnud tütarlaste osakaal on läbi küsitlusaastate püsinud samal tasemel. Üldine juhuvahekorras olnud noorte osakaalu langus tuleneb juhupartneriga vahekorras olnud noormeeste vähenemisest.

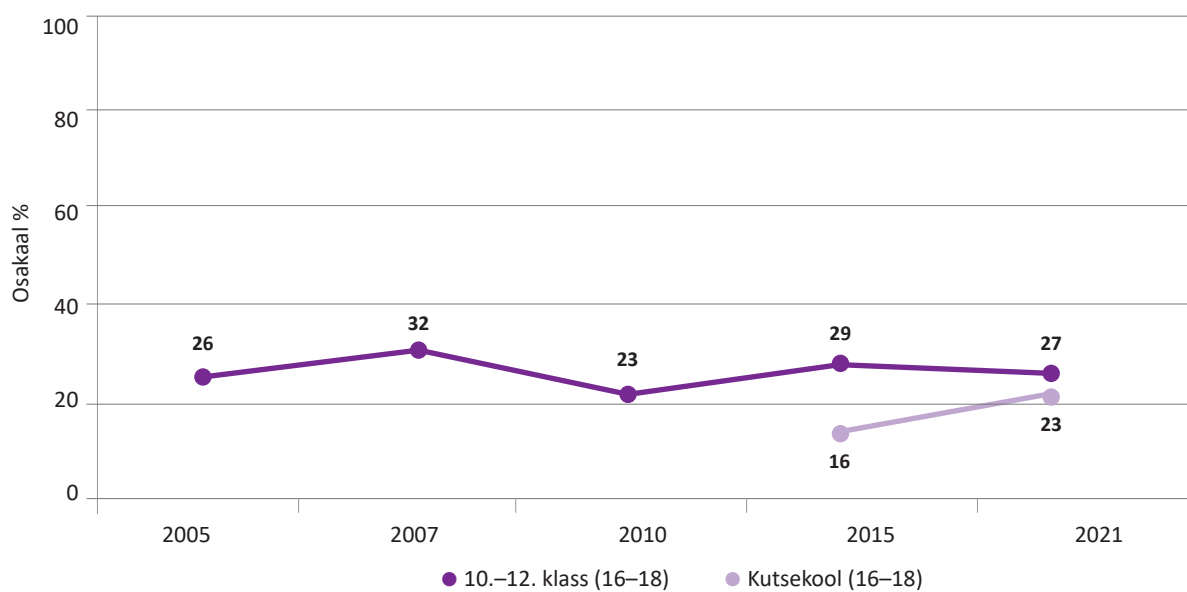
Joonis. Noored, kes on viimase 12 kuu jooksul olnud seksuaalvahekorras püsipartneriga, uuringurühmade ja sugude kaupa, 2021 (% viimase 12 kuu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest)

Joonis. Noored, kes on viimase 12 kuu jooksul olnud seksuaalvahekorras juhupartneriga, uuringurühmade ja sugude kaupa, 2021 (% viimase 12 kuu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest)

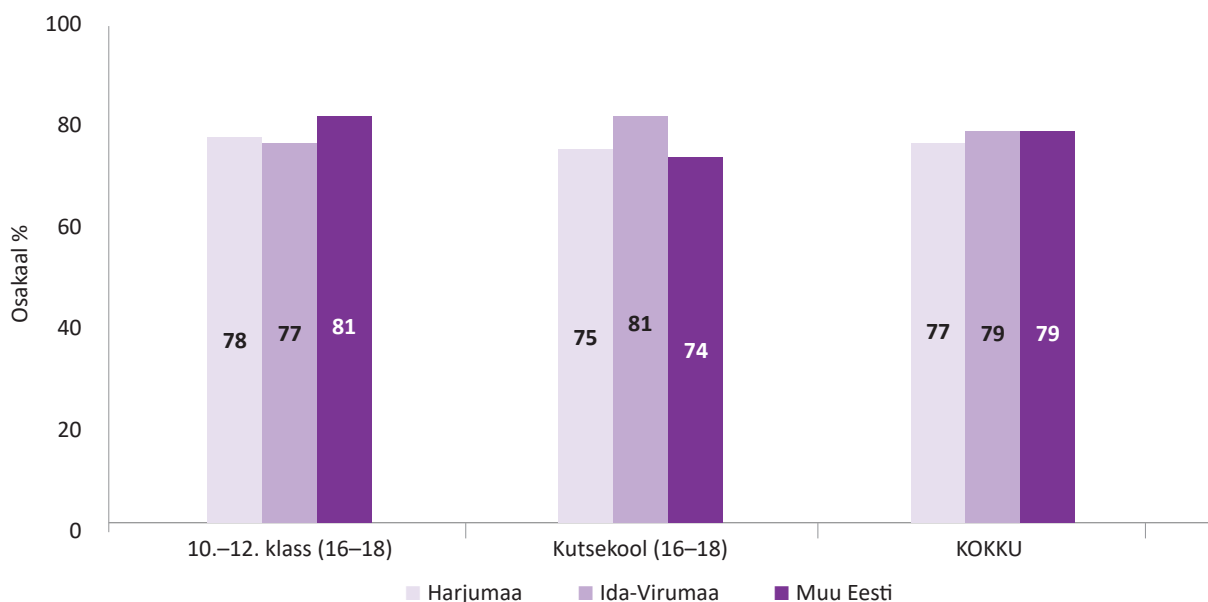

Joonis. Noormehed, kes on viimase 12 kuu jooksul olnud seksuaalvahekorras juhupartneriga, uuringurühmade kaupa, 2005–2021 (% viimase 12 kuu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest)

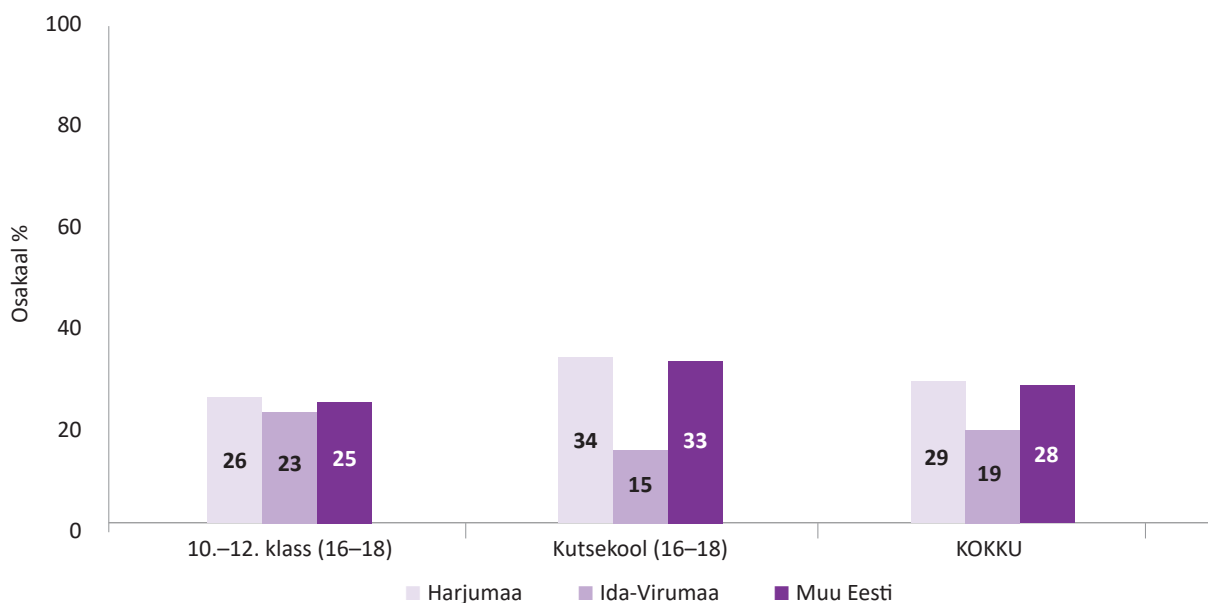

Joonis. Tütarlapsed, kes on viimase 12 kuu jooksul olnud seksuaalvahekorras juhupartneriga, uuringurühmade kaupa, 2005–2021 (% viimase 12 kuu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest)

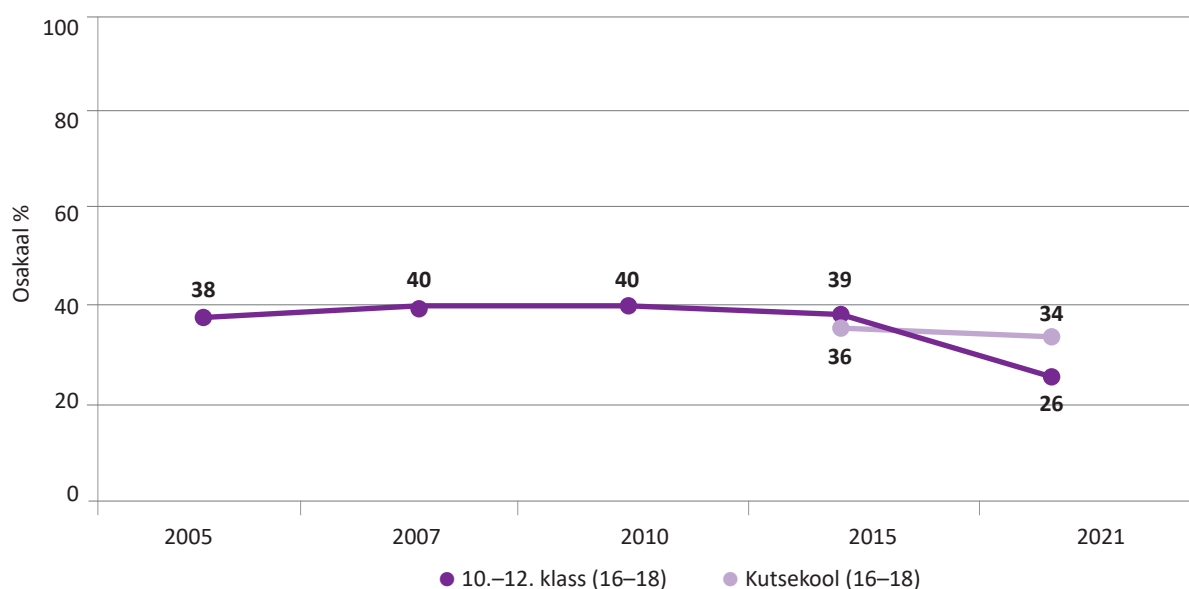
- **Püsipartneriga vahekorras olnud noorte osakaal ei erine piirkonniti.** Samuti puuduvad erinevused püsipartnerite keskmistes arvudes: Harjumaal on püsipartnerite keskmine arv 1,2, Ida-Virumaal 1,3 ja mujal Eestis 1,1.
- **Juhupartneriga vahekorras olnud noorte osakaal ei erine piirkonniti.** Samuti puuduvad suured erinevused juhupartnerite keskmistes arvudes: Harjumaal ja Ida-Virumaal on juhupartnerite keskmine arv 2,2 ning mujal Eestis 2,7.
 - Erandiks on kutsekooliõppurid, kelle hulgas on Ida-Virumaal juhuvahekorras olnud noori vähem kui kahes ülejäänud piirkonnas.
- 👍 Kui vahemikus 2005–2015 püsis Harjumaal juhuvahekorras olnud noorte osakaal samal tasemel, siis 2021. aastaks on see olulisel määral langenud.
- 📄 Ida-Virumaal langes juhupartneriga seksuaalvahekorras olnud noorte osakaal vahemikus 2003–2005, alates sealt on püsinud nende osakaal samal tasemel.

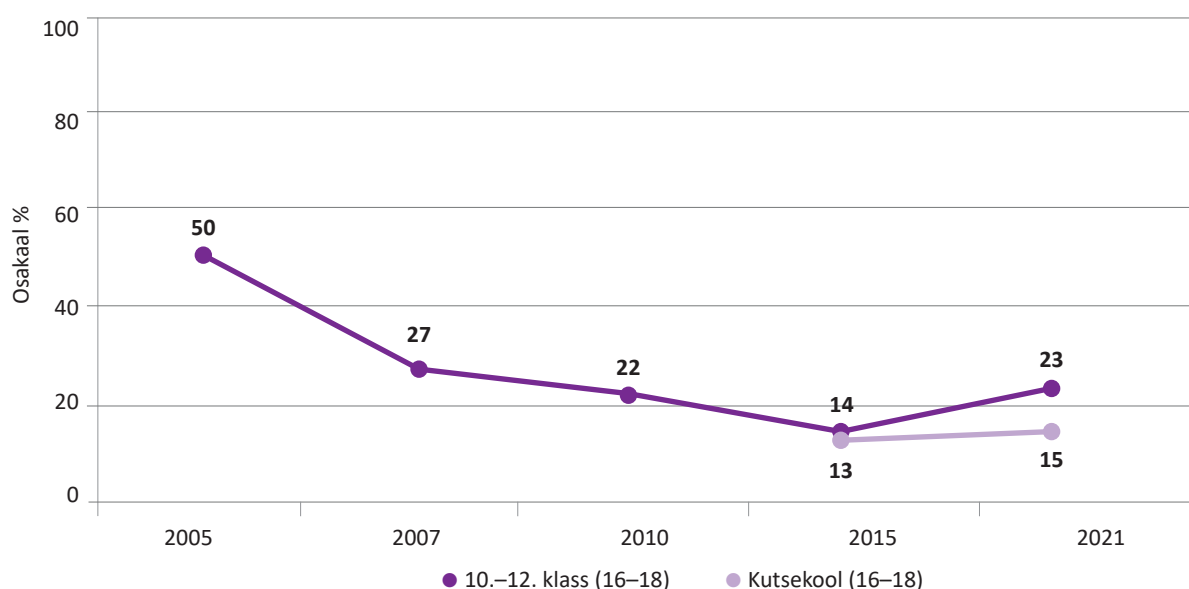
Joonis. Noored, kes on viimase 12 kuu jooksul olnud seksuaalvahekorras püsipartneriga, uuringurühmade ja piirkondade kaupa, 2021 (% viimase 12 kuu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest)

Joonis. Noored, kes on viimase 12 kuu jooksul olnud seksuaalvahekorras juhupartneriga, uuringurühmade ja piirkondade kaupa, 2021 (% viimase 12 kuu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest)

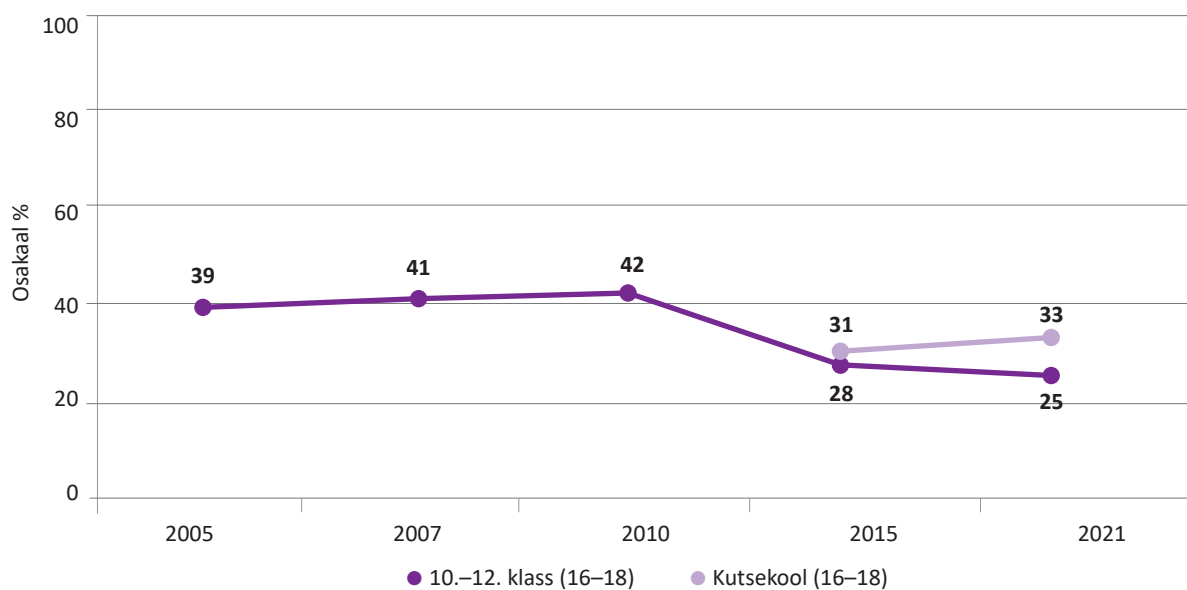

Joonis. Harjumaa noored, kes on viimase 12 kuu jooksul olnud seksuaalvahekorras juhupartneriga, uuringurühmade kaupa, 2005–2021 (% viimase 12 kuu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest)

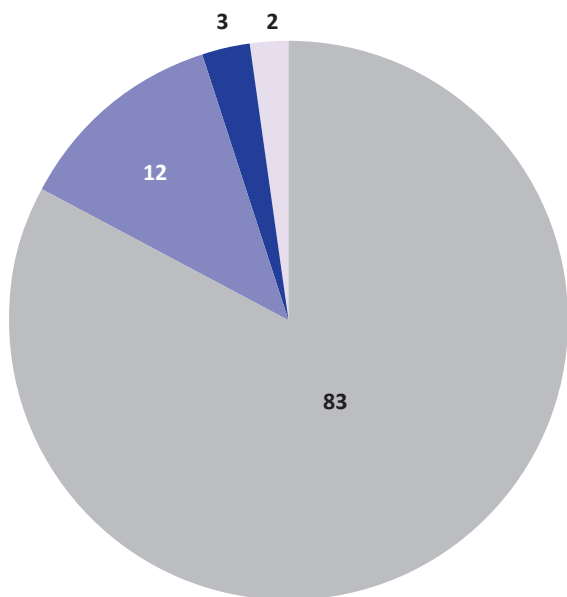
Joonis. Ida-Virumaa noored, kes on viimase 12 kuu jooksul olnud seksuaalvahekorras juhupartneriga, uuringurühmade kaupa, 2005–2021 (% viimase 12 kuu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest)

Märkus: Ida-Virumaa on väike piirkond, viimase 12 kuu jooksul seksuaalvahekorras olnud noorte absoluutarvud on valimis väikesed (erinevatel aastatel vahemikus 23–97). Seetõttu ei ole suuremad osakaalude muutused statistiliselt olulised.

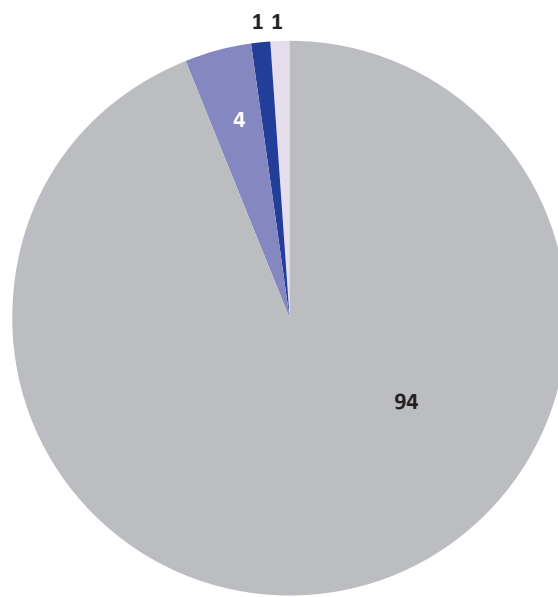

Joonis. Muu Eesti noored, kes on viimase 12 kuu jooksul olnud seksuaalvahekorras juhupartneriga, uuringurühmade kaupa, 2005–2021 (% viimase 12 kuu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest)

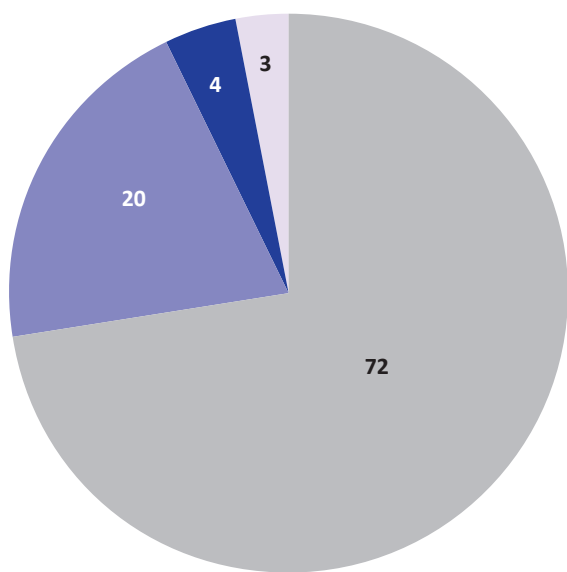
- Kõikidest noortest 5% on olnud küsitlusele eelnenud 12 kuu jooksul seksuaalvahekorras juhupartneriga, sh 2%-l on olnud sel perioodil nii püsi- kui ka juhupartner.

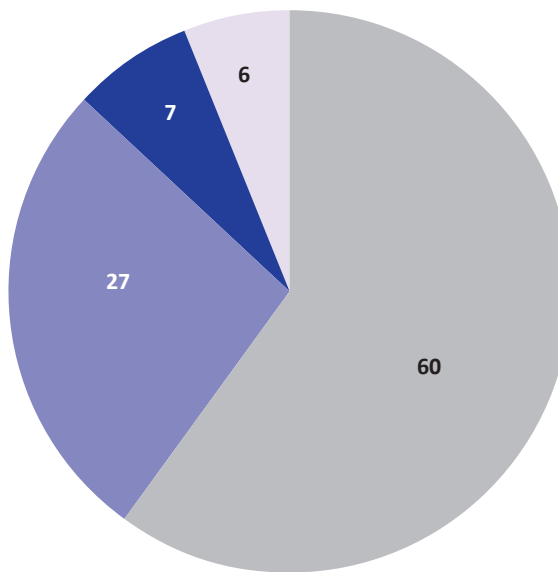
KÕIK NOORED (14–18-aastased)

7.–9. KLASS (14–15-aastased)

10.–12. KLASS (16–18-aastased)

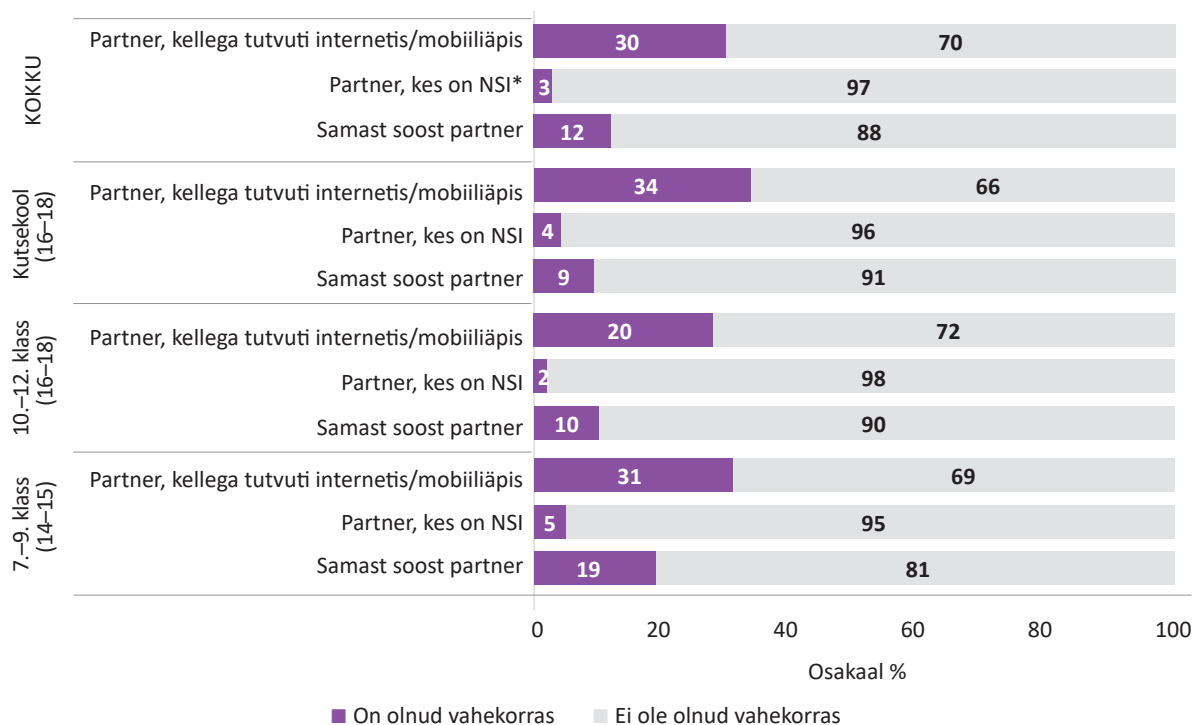

KUTSEKOOL (16–18-aastased)

- Ei ole olnud seksuaalvahekorras
- Ainult püsipartner
- Ainult juhupartner
- Nii püsi- kui ka juhupartner

Joonis. Seksuaalpartnerite tüübid viimase 12 kuu jooksul, uuringurühmade kaupa, 2021

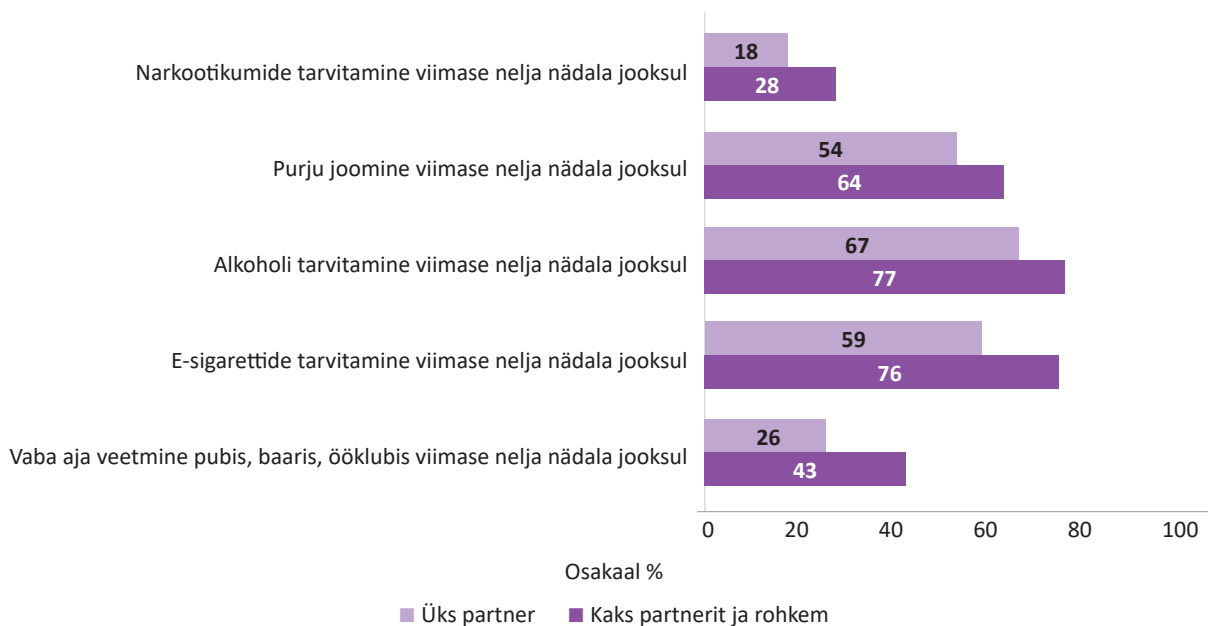
- Seksuaalvahekorras olnud noortest **30%** on olnud vahekorras **partneriga, kellega tutvuti interneti või mobiiliäpi kaudu**, **12%** on olnud vahekorras **samast soost partneriga** ning **3%** on olnud **partneriga, kes süstib või on kunagi süstinud narkootikume**.

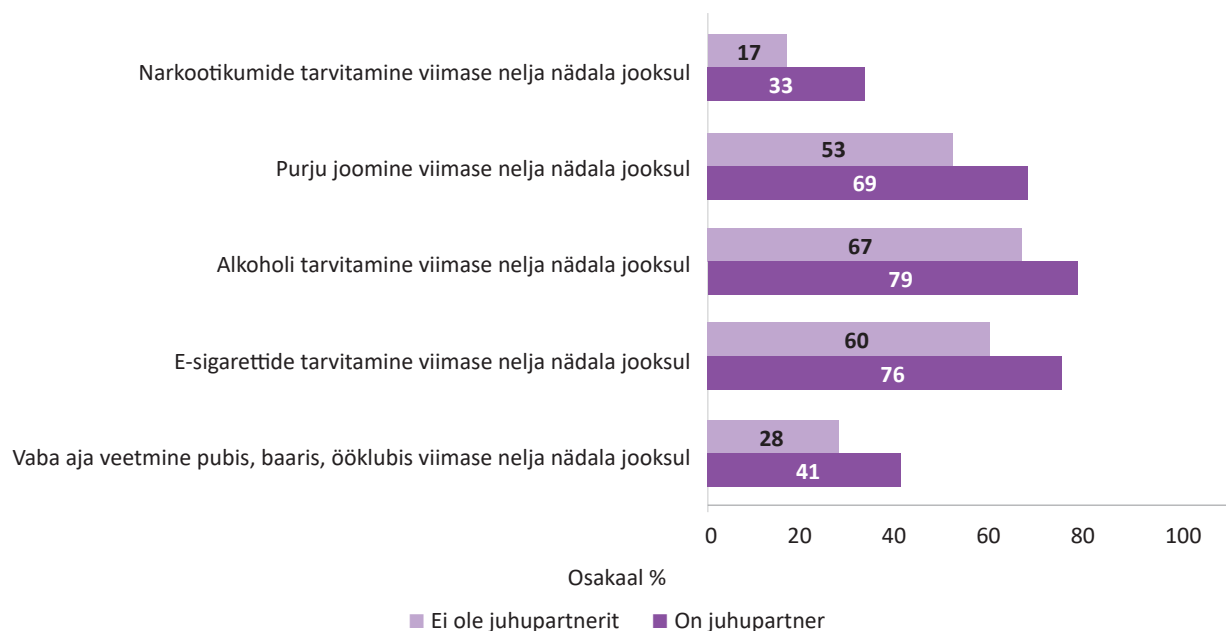
Joonis. Seksuaalpartnerid, kellega on seotud suurem risk nakatuda HIVi või teistesse infektsioonidesse, uuringurühmade kaupa, 2021 (% elu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest)

*NSI – narkootikume süstiv inimene

- Noored, kellel oli rohkem kui üks seksuaalpartner viimase 12 kuu jooksul, tarvitasid rohkem uimasteid.
- Noored, kes olid viimase 12 kuu jooksul juhuvahekorras, tarvitasid rohkem uimasteid.

Joonis. Erinevate riskikäitumiste seos seksuaalpartnerite arvuga viimase 12 kuu jooksul, 16–18-aastased, 2021 (% viimase 12 kuu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest)

Joonis. Erinevate riskikäitumiste seos juhupartneri olemasoluga viimase 12 kuu jooksul, 16–18-aastased, 2021 (% viimase 12 kuu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest)

- **Rohkem kui ühe seksuaalpartneriga noorte hoiakud kondoomide suhtes on negatiivsemad:** üldine kondoomidega seotud mitmefaktoriline hoiakute skaala (MFACS) keskmine skoor on 68,7 vs. 71,5 ühe partneriga noorte hulgas. Erinevus tuleb esile ka tunnetusliku komponendi (mugavus, puhtus, põnevus) – 24,2 vs. 25,5 – ja kondoomide kasutatavuse (kättesaadavus, kasutamise lihtsus ja käepärasus) puhul: 27,6 vs. 28,7.

Loe lisaks: aruandes MFACSi kohta ptk 4.5 ja partnerite kohta ptk 6.2 ja 6.4; lisa 2 tabelid 73–80.

- On positiivne, et mitme partneriga noorte osakaal on 20 aasta jooksul langenud. Juhuvahekorras olnud noorte osakaal on langevas trendis, selle on põhjustanud juhupartneriga vahekorras olnud noormeeste vähenemine (tütarlaste hulgas püsib juhuvahekordade tase sama läbi küsitlusaastate).
- Kuigi mitme partneriga noorte osakaal on vähenenud, siis partnerite keskmised arvud on püsunud stabiilsena. Siin võib olla põhjuseks asjaolu, et mitme partneriga noorte hulgas on neid, kelle partnerite arv on väga suur.
- Suurem partnerite arv on seotud uimastite tarvitamisega.
- Suurem partnerite arv on seotud negatiivsema hoiakuga kondoomide suhtes. See paneb noored suuremasse riski nakatuda ise STLdesse ning neid levitada.
- Seksuaalsuhete ja turvaseksi kohta on võimalik leida rohkem informatsiooni kodulehtedelt hiv.ee ja seksuaaltervis.ee.

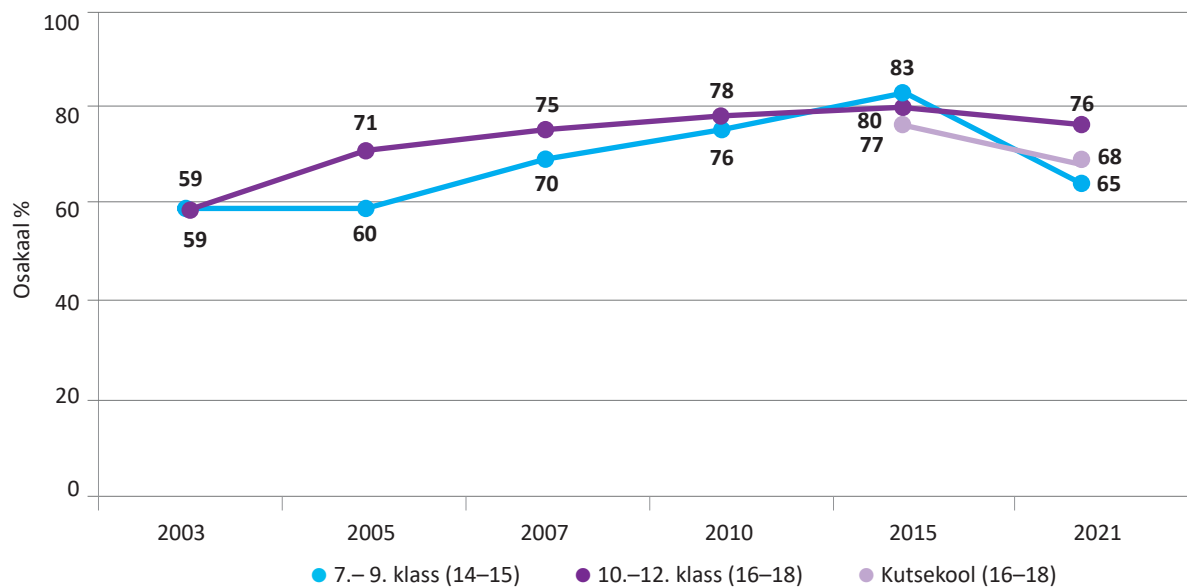
10 Kondoomi kasutamine

Esimene seksuaalvahekord

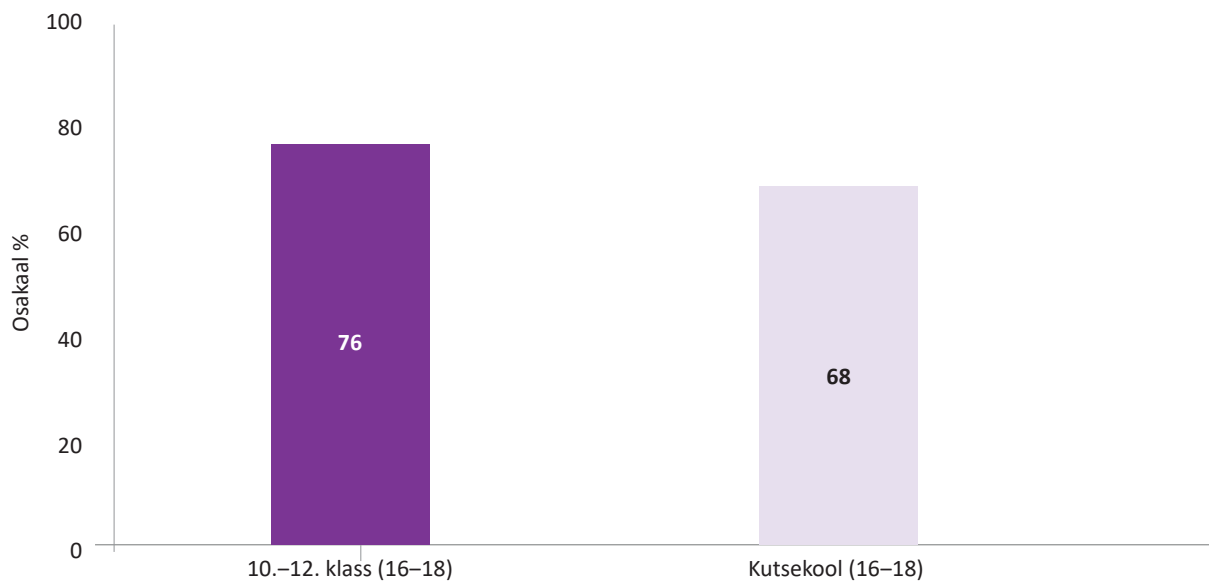
- Seksuaalvahekorras olnud noortest 71% kasutas esimese vahekorra ajal kondoomi.

📢 Kuni 2015. aastani tõusis kondoomi kasutamise tase esimese vahekorra ajal, kuid viimase kahe uuringuaasta võrdluses on see näitaja langenud, statistiliselt oluline negatiivne muutus on toimunud põhikooliõpilaste hulgas: 83% → 65%.

Joonis. Noored, kes kasutasid esimese seksuaalvahekorra ajal kondoomi, uuringurühmade kaupa, 2003–2021 (% elu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest)

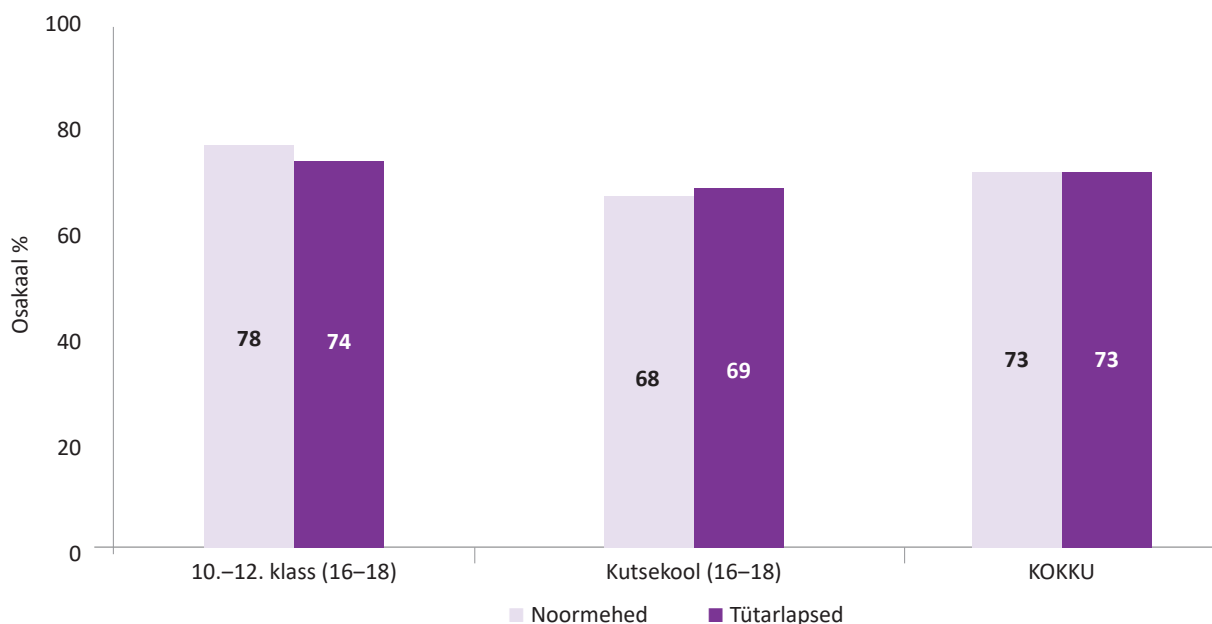
- 16–18-aastaste rühmas on võrreldes kutsekooliga gümnaasiumiõpilaste hulgas rohkem esimese vahekorra ajal kondoomi kasutanud noori.

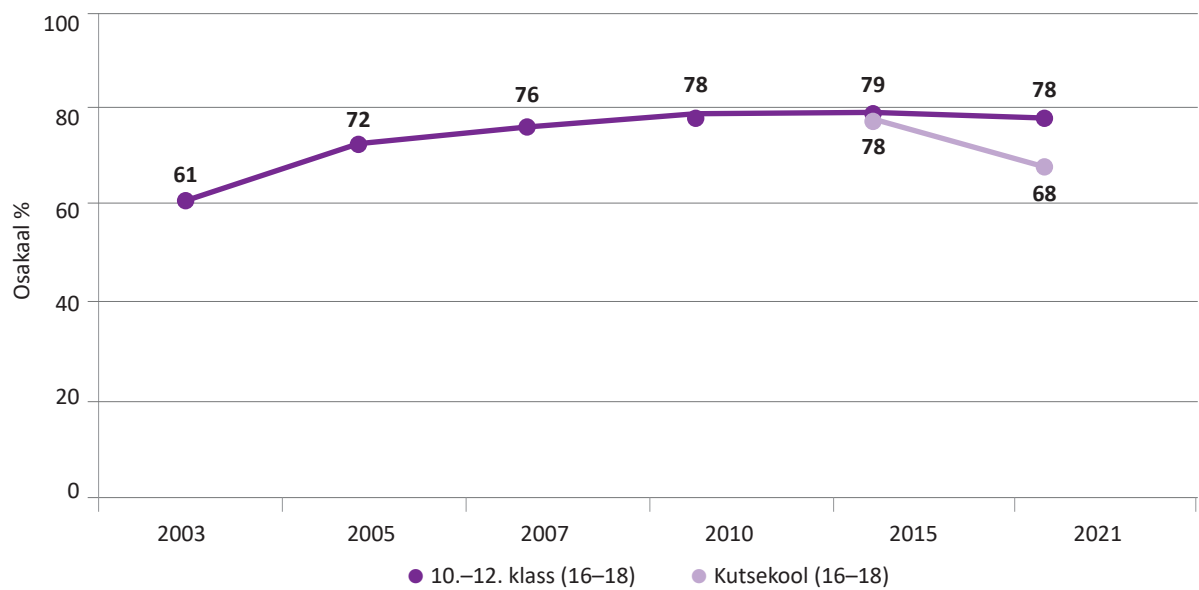
Joonis. Noored, kes kasutasid esimese seksuaalvahekorra ajal kondoomi, uuringurühmade kaupa, 2021 (% elu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest)

- Noormehed ja tütarlapsed ei erine esimese seksuaalvahekorra ajal kondoomi kasutamise taseme poolest.

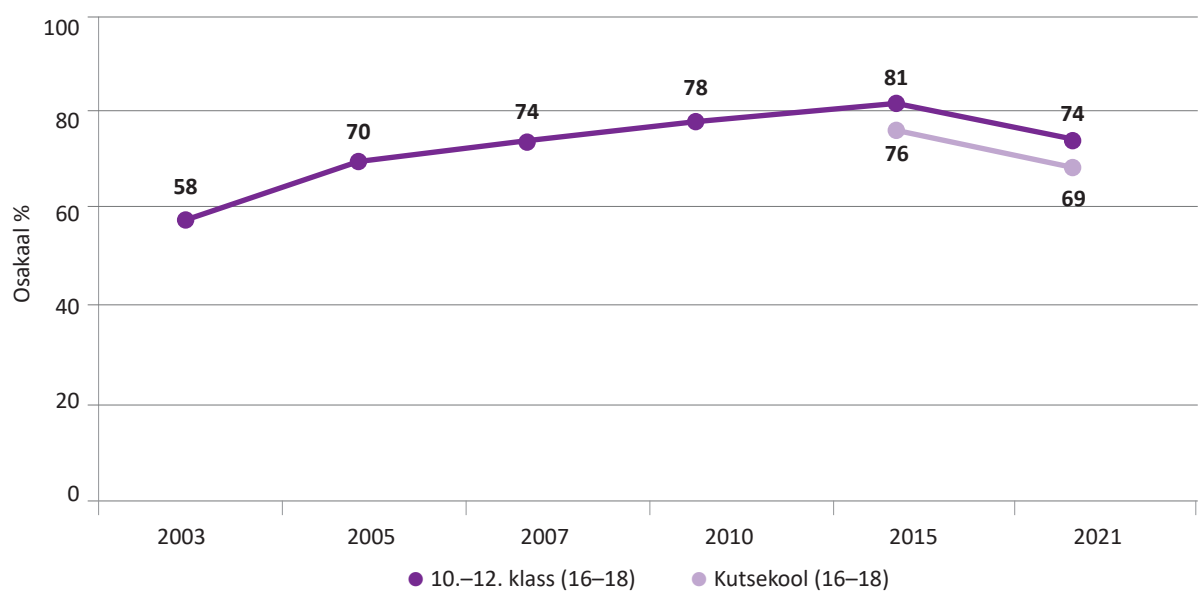
- Kutsekoolis õppivate noormeeste hulgas on viimase kuue aasta jooksul kondoomi kasutamise tase esimese vahekorra ajal olulisel määral langenud.

Joonis. Noored, kes kasutasid esimese seksuaalvahekorra ajal kondoomi, uuringurühmade ja sugude kaupa, 2021 (% elu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest)

Joonis. Noormehed, kes kasutasid esimese seksuaalvahekorra ajal kondoomi, uuringurühmade kaupa, 2003–2021 (% elu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest)

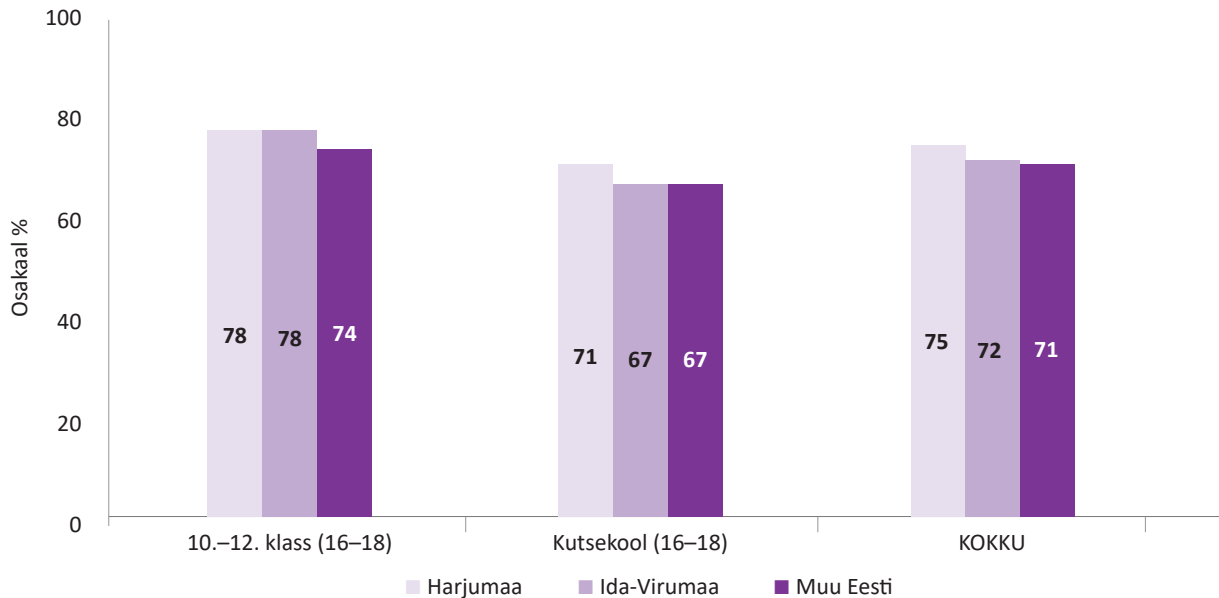

Joonis. Tütarlapsed, kes kasutasid esimese seksuaalvahekorra ajal kondoomi, uuringurühmade kaupa, 2003–2021 (% elu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest)

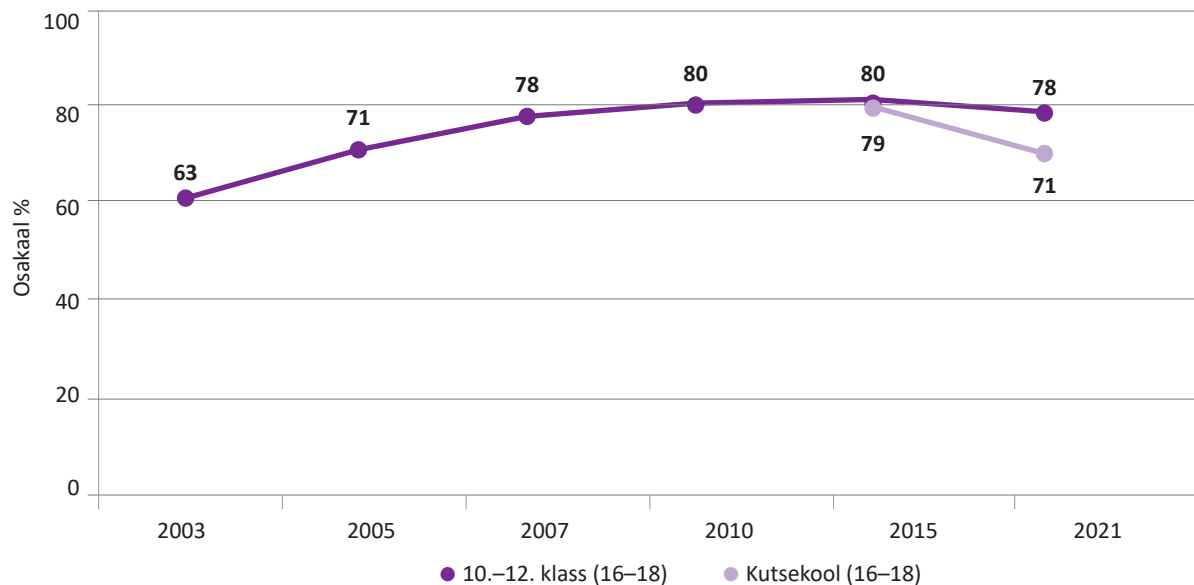
- Piirkonniti ei ole esimese vahekorra ajal kondoomi kasutamise tasemes erinevusi.

📍 Ida-Virumaa noorte hulgas on esimese vahekorra ajal kondoomi kasutamise tase tõusnud kuni 2010. aastani, alates sellest on püsinud samal tasemel. Jooniselt on näha suurt protsentuaalset muutust viimasel kahel küsitluskorral võrreldes 2010. aastaga, kuid see ei ole statistiliselt oluline, tegemist on väikese valimi mõjuga.

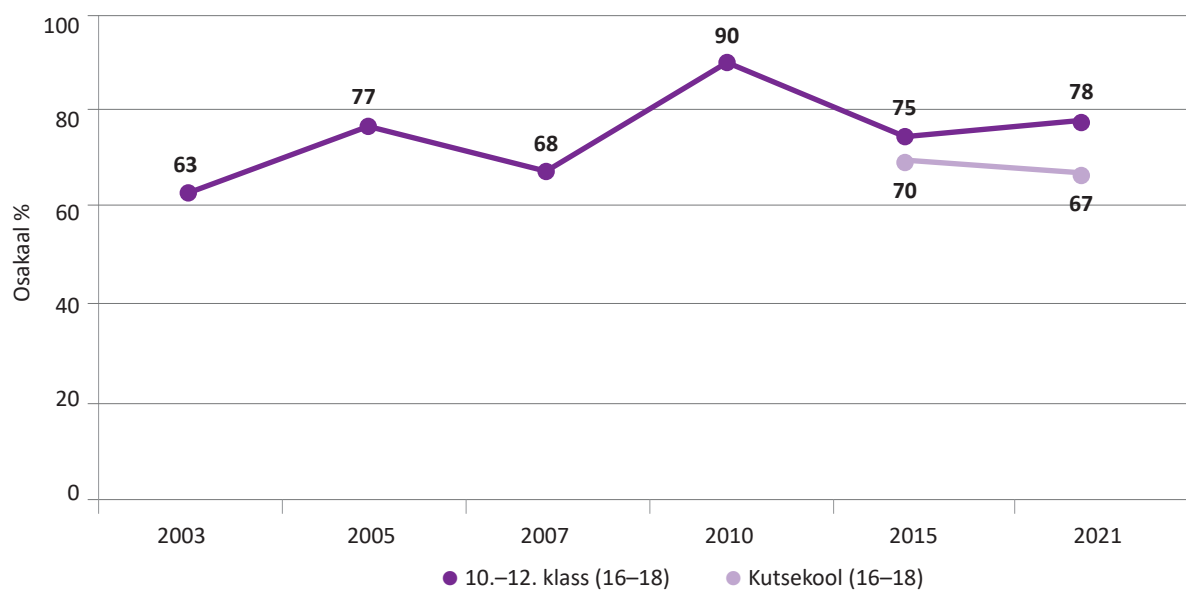
🇪🇺 Muu Eesti noorte rühmas on võrreldes 2015. aastaga kondoomi kasutamine esimese vahekorra ajal nii gümnaasiumi- kui ka kutsekoolinoorte hulgas märgatavalt vähenenud.

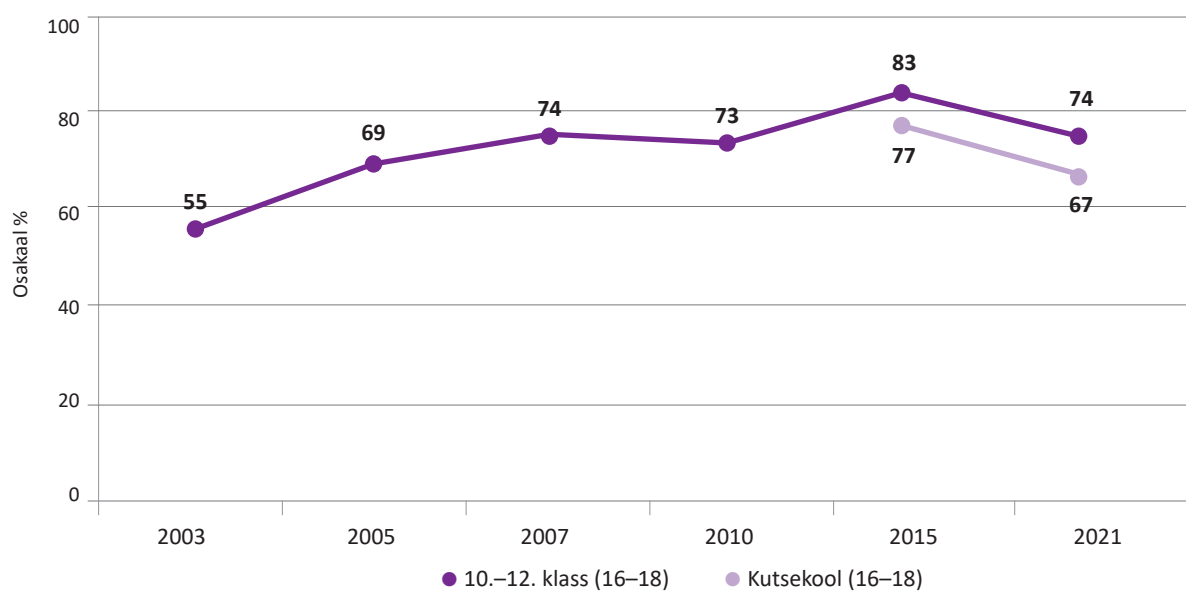
Joonis. Noored, kes kasutasid esimese seksuaalvahekorra ajal kondoomi, uuringurühmade ja piirkondade kaupa, 2021 (% elu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest)

Joonis. Harjumaa noored, kes kasutasid esimese seksuaalvahekorra ajal kondoomi, uuringurühmade kaupa, 2003–2021 (% elu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest)

Joonis. Ida-Virumaa noored, kes kasutasid esimese seksuaalvahekorra ajal kondoomi, uuringurühmade kaupa, 2003–2021 (% elu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest)

Joonis. Muu Eesti noored, kes kasutasid esimese seksuaalvahekorra ajal kondoomi, uuringurühmade kaupa, 2003–2021 (% elu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest)

Seksuaalvahekord viimase 12 kuu jooksul

Kondoomi kasutamise järjepidevust hinnatakse viimase 12 kuu andmete põhjal.

- Noortest 40% kasutas viimase 12 kuu jooksul seksuaalvahekorras püsipartneriga alati kondoomi.

👉 Läbi küsitlusaastate on see näitaja püsinud suurte muutusteta.

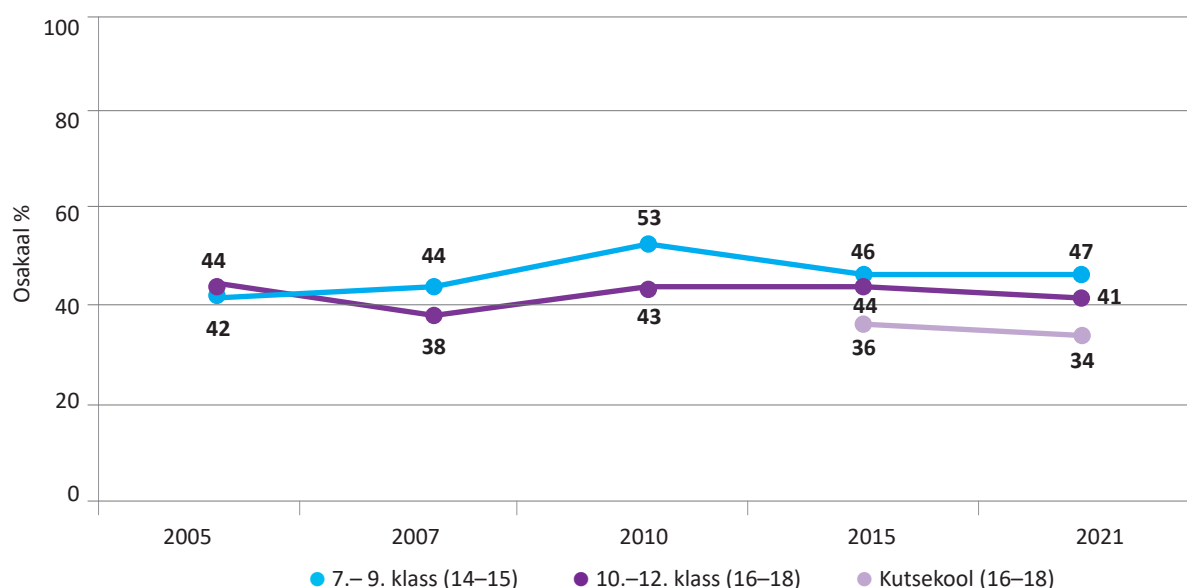
- Noortest 49% kasutas viimase 12 kuu jooksul seksuaalvahekorras juhupartneriga alati kondoomi.

👉 Põhikooli- ja gümnaasiumiõpilaste hulgas on see näitaja püsinud läbi küsitlusaastate suurte muutusteta. Gümnaasiumiõpilaste andmetes on märgata kondoomi järjepidevalt kasutavate noorte vähenemist, kuid see muutus pole statistiliselt oluline (põhjuseks võib olla juhupartneriga vahekorras olnute väike absoluutarv).

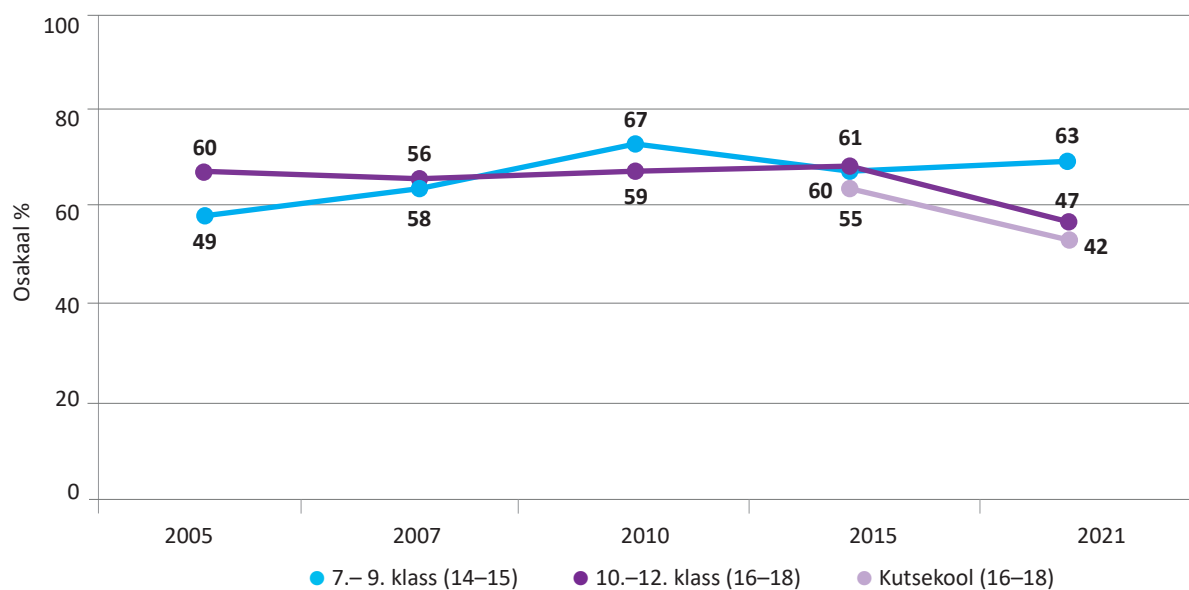
👎 Kui varem on juhupartneriga kondoomi järjepideva kasutamise tase olnud märgatavalt kõrgem kui püsipartneri puhul, siis gümnaasiuminoorte hulgas suurt erinevust enam täheldada ei ole (püsipartneriga kasutas alati kondoomi 41% ja juhupartneriga 47%).

👎 Kutsekooliõpilaste hulgas on viimase kuue aasta jooksul kondoomi järjepidevalt kasutavate noorte osakaal oluliselt vähenenud.

- Juhupartneriga vahekorras olnud noortest 51% ei kasutanud järjepidevalt kondoomi. Juhusuhetes riskeerivalt käituvad noored moodustavad kogu valimist 3% (4965 noorest 129).

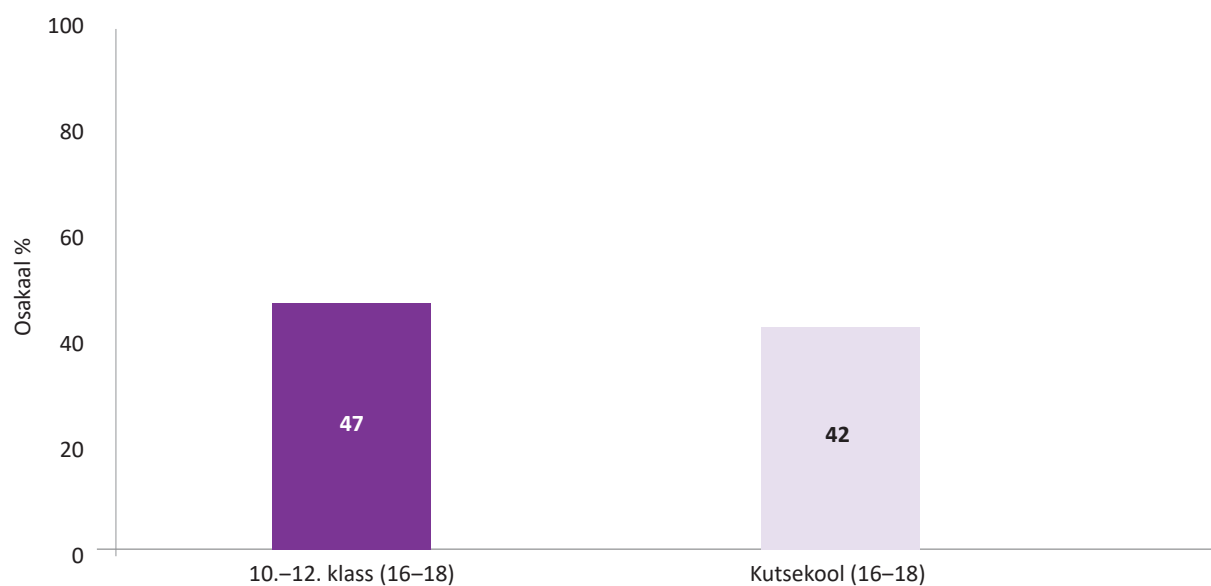

Joonis. Noored, kes kasutasid viimase 12 kuu jooksul vahekorras püsipartneriga alati kondoomi, uuringurühmade kaupa, 2005–2021 (% viimase 12 kuu jooksul püsipartneriga seksuaalvahekorras olnud noortest)

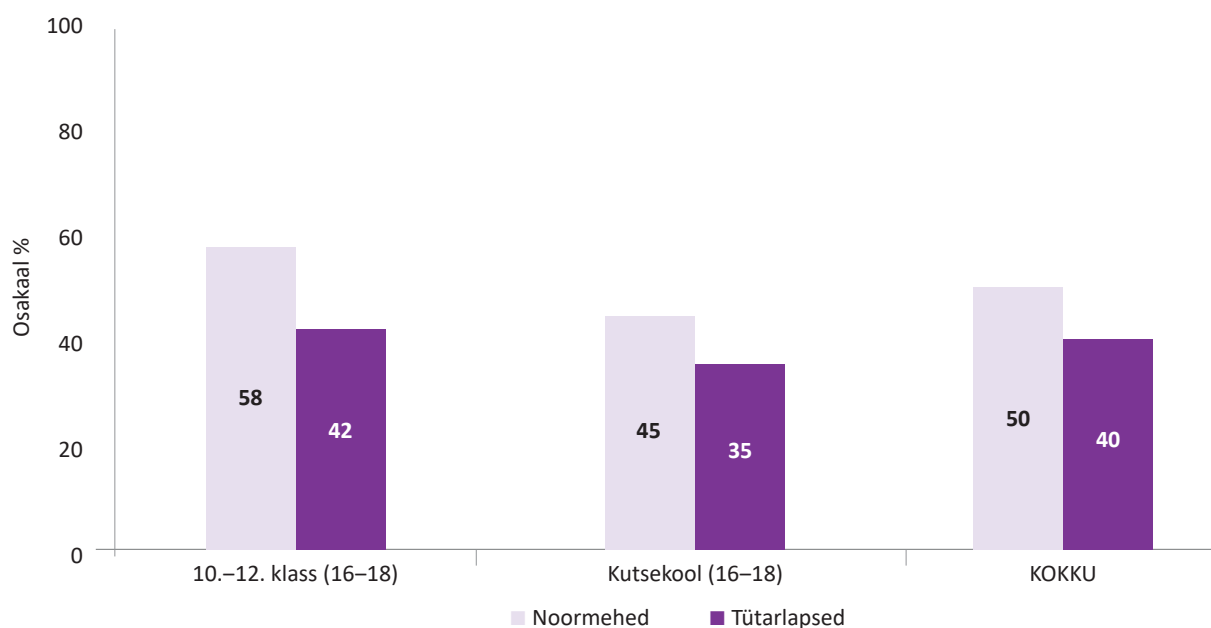
Joonis. Noored, kes kasutasid viimase 12 kuu jooksul juhuvahekorras alati kondoomi, uuringurühmade kaupa, 2005–2021 (% viimase 12 kuu jooksul juhupartneriga seksuaalvahekorras olnud noortest)

- 16–18-aastaste rühmas gümnaasiumi- ja kutsekoolinoorte andmed juhusuhetes järjepideva kondoomi kasutamise poolest ei erine.

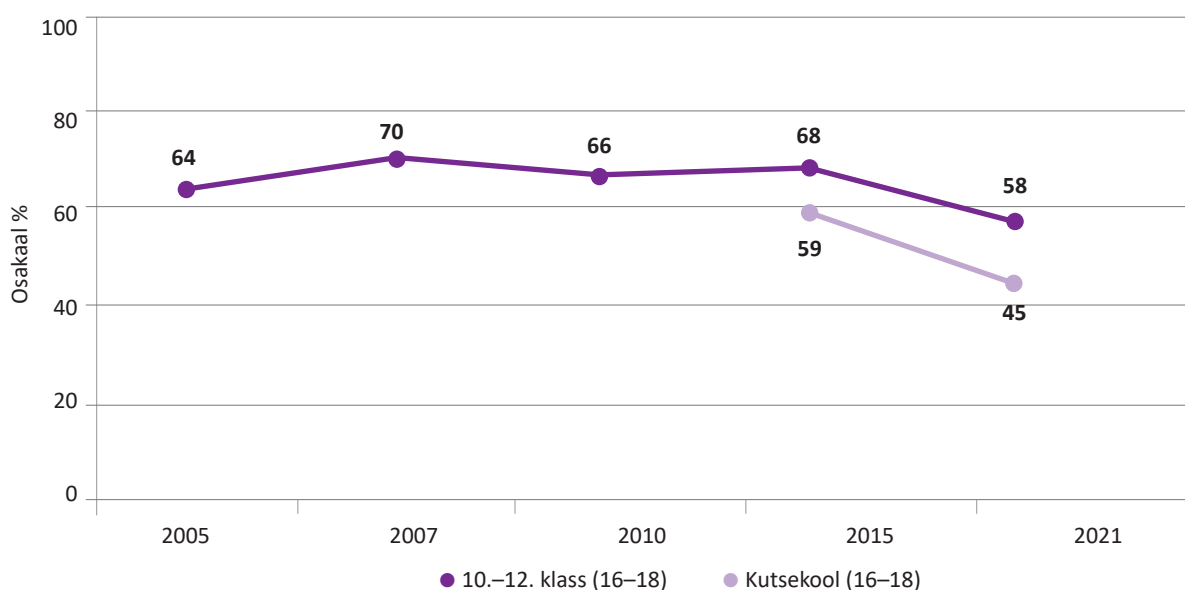

Joonis. 16–18-aastased noored, kes kasutasid viimase 12 kuu jooksul juhuvahekorras alati kondoomi, uuringurühmade kaupa, 2021 (% viimase 12 kuu jooksul juhupartneriga seksuaalvahekorras olnud noortest)

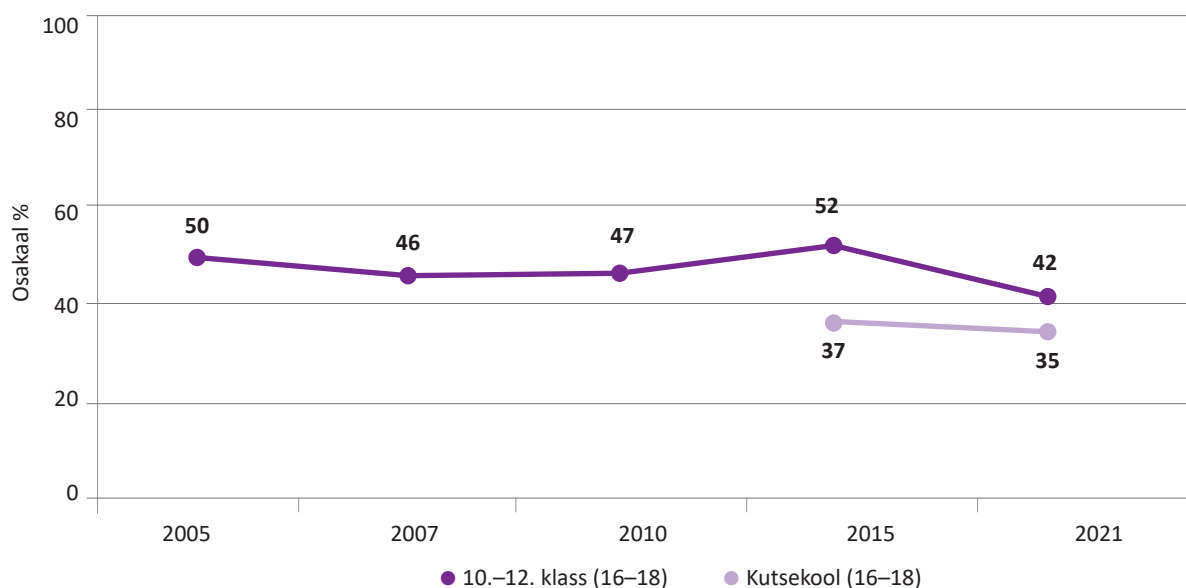
● Noormehed ja tütarlapsed ei erine statistiliselt olulisel määral juhuvahekordades järjepideva kondoomi kasutamise poolest.

Joonis. Noored, kes kasutasid viimase 12 kuu jooksul juhuvahekorras alati kondoomi, uuringurühmade ja sugude kaupa, 2021 (% viimase 12 kuu jooksul juhupartneriga seksuaalvahekorras olnud noortest)

Joonis. Noormehed, kes kasutasid viimase 12 kuu jooksul juhuvahekorras alati kondoomi, uuringurühmade kaupa, 2005–2021 (% viimase 12 kuu jooksul juhupartneriga seksuaalvahekorras olnud noortest)

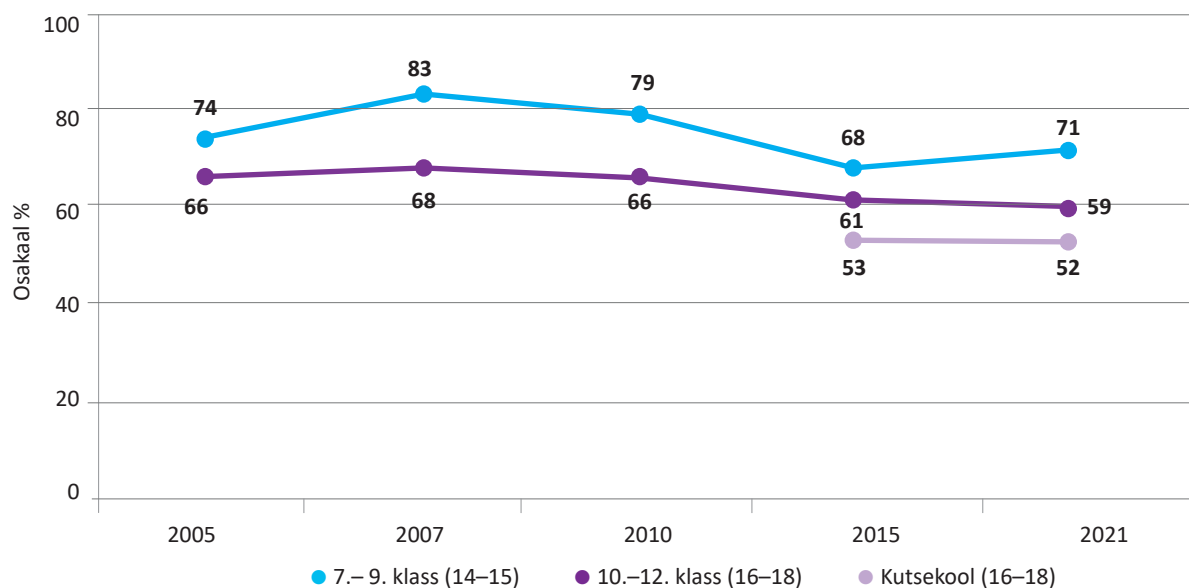
Joonis. Tütarlapsed, kes kasutasid viimase 12 kuu jooksul juhuvahekorras alati kondoomi, uuringurühmade kaupa, 2005–2021 (% viimase 12 kuu jooksul juhupartneriga seksuaalvahekorras olnud noortest)

Viimane seksuaalvahekord

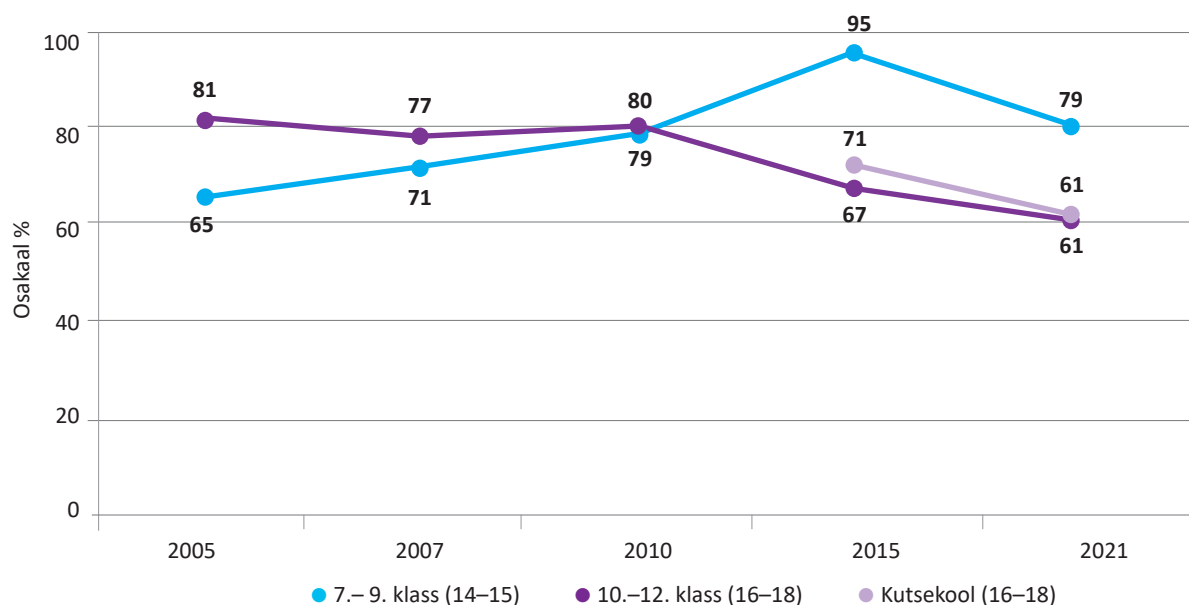
Kondoomi kasutamise üldist taset hinnatakse viimase seksuaalvahekorra andmete põhjal.

- **Viimase aasta jooksul püsipartneriga vahekorras olnud noortest 59% kasutas viimase vahekorra ajal kondoomi.**
- 📌 Kondoomi kasutamise tase püsipartneriga ei ole olulisel määral muutunud.
- **Viimase aasta jooksul juhupartneriga vahekorras olnud noortest 65% kasutas viimase juhuvahekorra ajal kondoomi.**
- 🗨️ Varasematel küsitlusaastatel on püsi- ja juhupartneri korral kondoomi kasutamise harjumused erinenud: juhuvahekordades kasutati kondoomi enam. Et üldine kondoomi kasutamine on juhuvahekordades langustrendis, ei ole eri tüüpi partnerite korral kondoomi kasutamise tasemetes enam suurt erinevust.
- 📌 Põhikoolinoorte kondoomi kasutamise üldine tase juhuvahekorras tõusis kuni 2015. aastani (võrreldes 2005. aastaga on see suur muutus: 65% → 95%). Viimase kuue aasta jooksul on kondoomi kasutamises toimunud väike (statistiliselt mitteoluline) langus, kuid võrdluses 2005. aastaga märgatav erinevus puudub ehk väike langus on toonud kaasa asjaolu, et kondoomi kasutamise tase on 2005. ja 2021. aastal võrdväärsel tasemel.
- 🗨️ Gümnaasiuminoorte kondoomi kasutamise tase juhuvahekorras püsis vahemikus 2005–2010 muutusteta. Alates 2010. aastast on juhuvahekorra ajal kondoomi kasutamise tase olulisel määral langenud.
- 📌 Kutsekoolinoorte hulgas on viimase kuue aasta jooksul kondoomi kasutamise tase juhuvahekorras püsinud muutusteta.

- Juhupartneriga vahekorras olnud noortest 35% ei kasutanud viimase juhuvahekorra ajal kondoomi. Viimasel korral riskeerivalt käituvad noored moodustavad kogu valimist 2% (4965 noorest 89).

Joonis. Noored, kes kasutasid viimasel korral püsipartneriga vahekorras kondoomi, uuringurühmade kaupa, 2005–2021 (% viimase 12 kuu jooksul püsipartneriga seksuaalvahekorras olnud noortest)

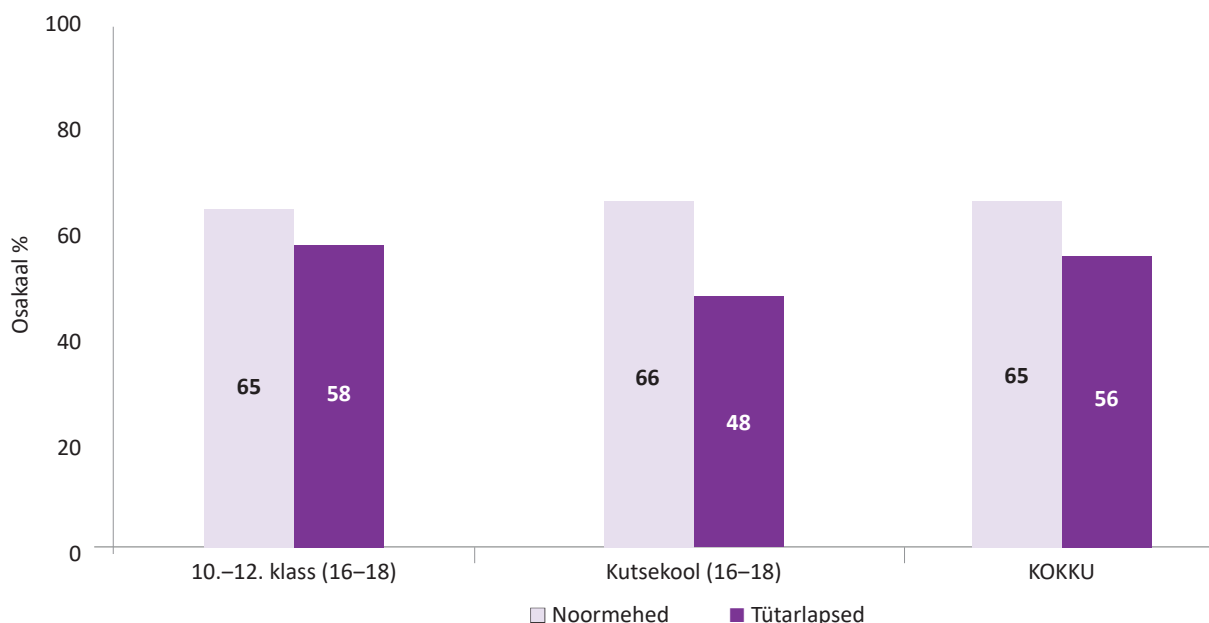
Joonis. Noored, kes kasutasid viimase juhuvahekorra ajal kondoomi, uuringurühmade kaupa, 2005–2021 (% viimase 12 kuu jooksul juhupartneriga seksuaalvahekorras olnud noortest)

- 16–18-aastaste rühmas on gümnaasiumi- ja kutsekoolinoorte hulgas kondoomi kasutamise tase juhuvahekorras sama.

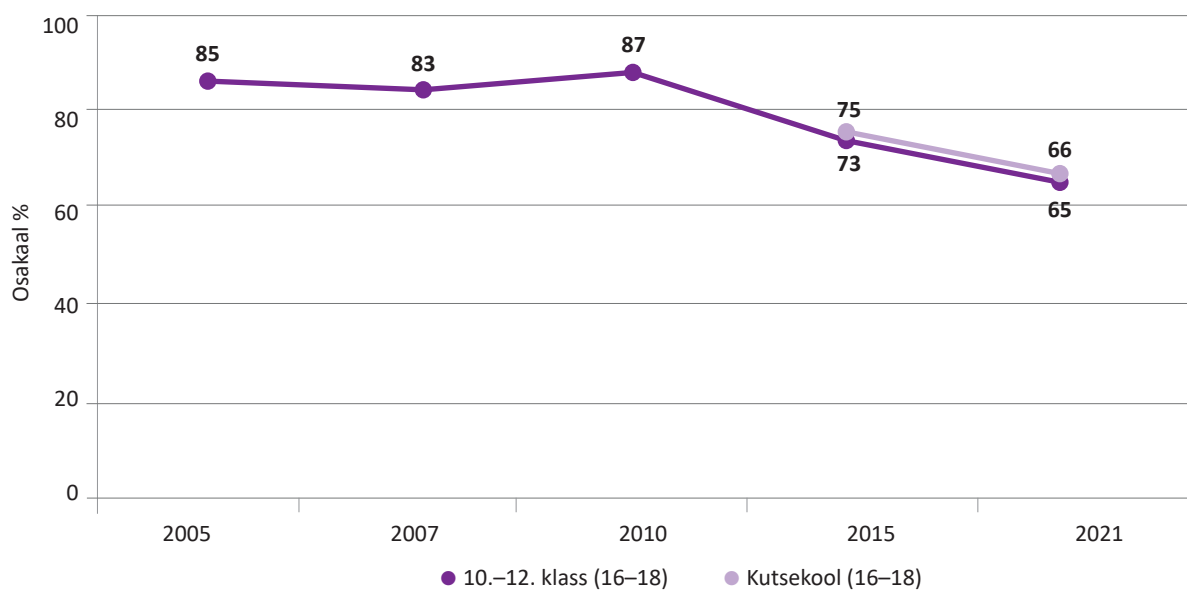

Joonis. Noored, kes kasutasid viimase juhuvahekorra ajal kondoomi, uuringurühmade kaupa, 2021
(% viimase 12 kuu jooksul juhupartneriga seksuaalvahekorras olnud noortest)

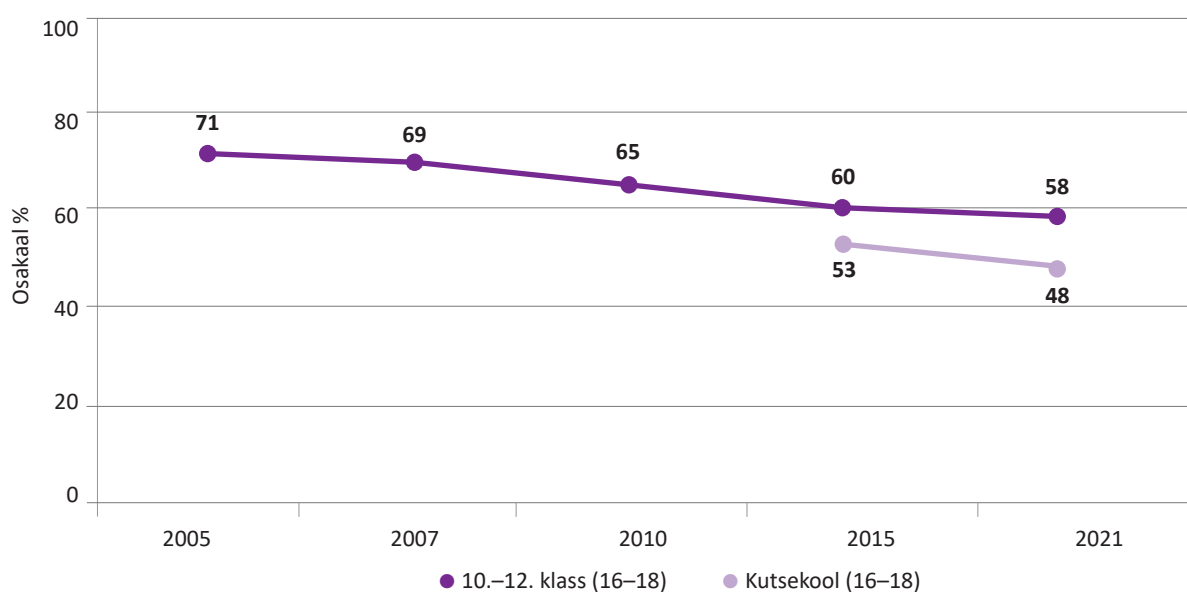
- 16–18-aastaste rühmas noormeeste ja tütarlaste kondoomi kasutamise tase juhusuhetes üldiselt ei erine.
 - Erandiks on kutsekoolinoored, kelle hulgas kasutavad noormehed võrreldes tütarlastega juhuvahekordades rohkem kondoomi.
- Kui juhuvahekorras kondoomi kasutamise tase on noormeeste hulgas langenud, siis tütarlaste kondoomi kasutamise harjumus pole läbi küsitlusaastate muutunud. Viimaste uuringukordade üldine langustrend on põhjustatud noormeeste vähenenud kondoomi kasutamise harjumusest juhusuhetes.

Joonis. Noored, kes kasutasid viimase juhuvahekorra ajal kondoomi, uuringurühmade ja sugude kaupa, 2021
(% viimase 12 kuu jooksul juhupartneriga seksuaalvahekorras olnud noortest)

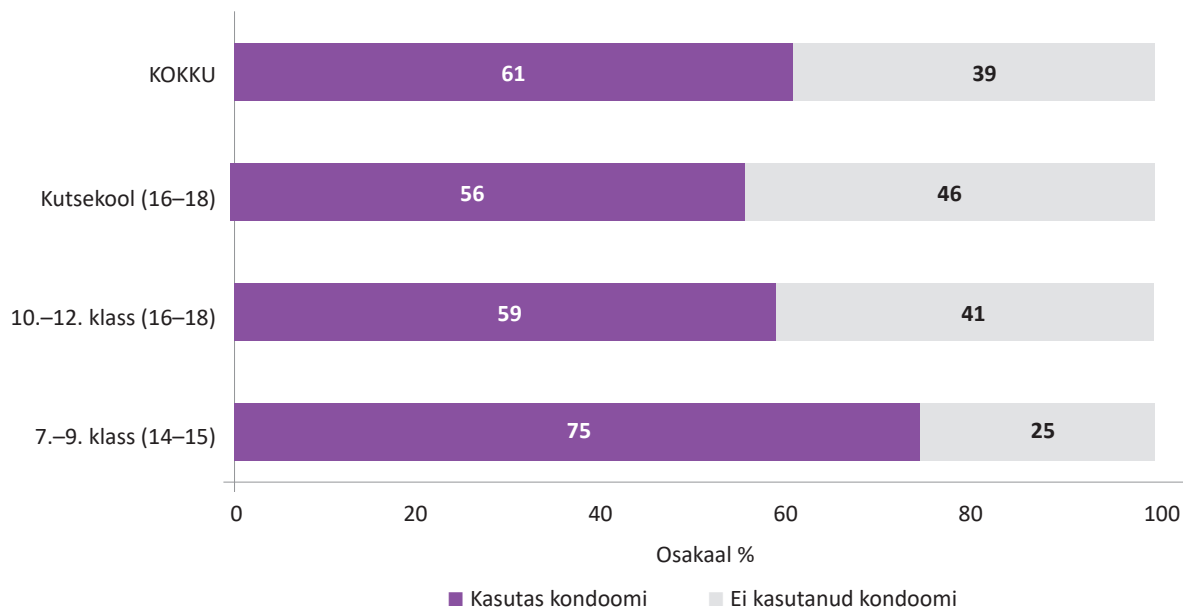

Joonis. Noormehed, kes kasutasid viimase juhuvahekorra ajal kondoomi, uuringurühmade kaupa, 2005–2021
(% viimase 12 kuu jooksul juhupartneriga vahekorras olnud noortest)

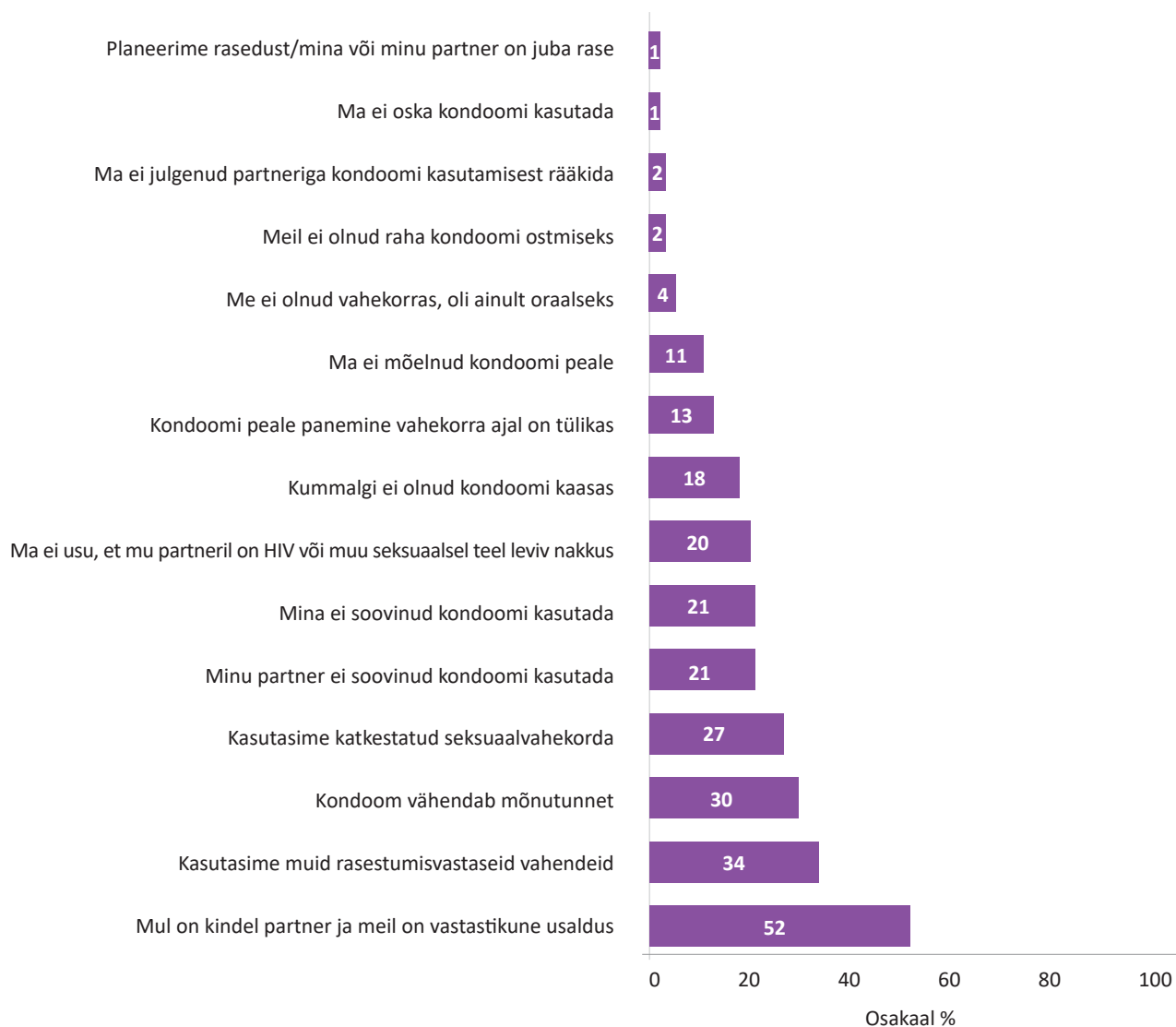

Joonis. Tütarlapsed, kes kasutasid viimase juhuvahekorra ajal kondoomi, uuringurühmade kaupa, 2005–2021
(% viimase 12 kuu jooksul juhupartneriga seksuaalvahekorras olnud noortest)

- Viimase 12 kuu jooksul vahekorras olnud noortest 39% ei kasutanud viimase vahekorra ajal kondoomi. Kogu valimist moodustavad nad 7% (4965 noorest 358).
- Kõige sagedamini on kondoomi kasutamata jätmise põhjuseks kindel partner ja vastastikune usaldus. Tihti nimetati ka muude rasestumisvastaste vahendite kasutamist, mõnutunde vähenemist kondoomi kasutamise tõttu ning katkestatud seksuaalvahekorda.

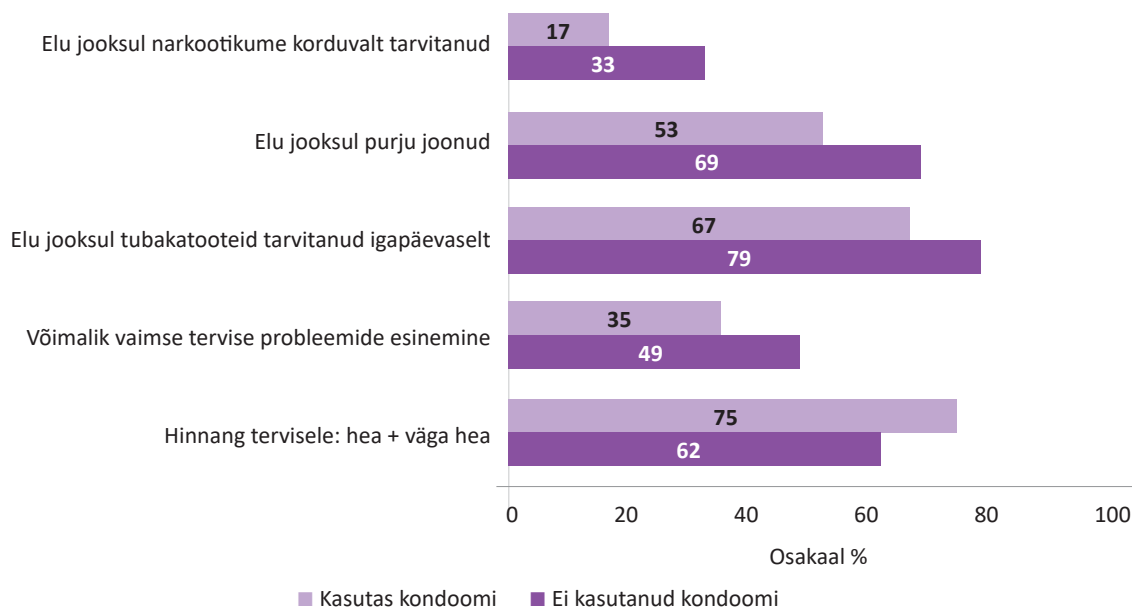

Joonis. Kondoomi kasutamine viimase seksuaalvahekorra ajal, uuringurühmade kaupa, 2021
(% viimase 12 kuu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest)

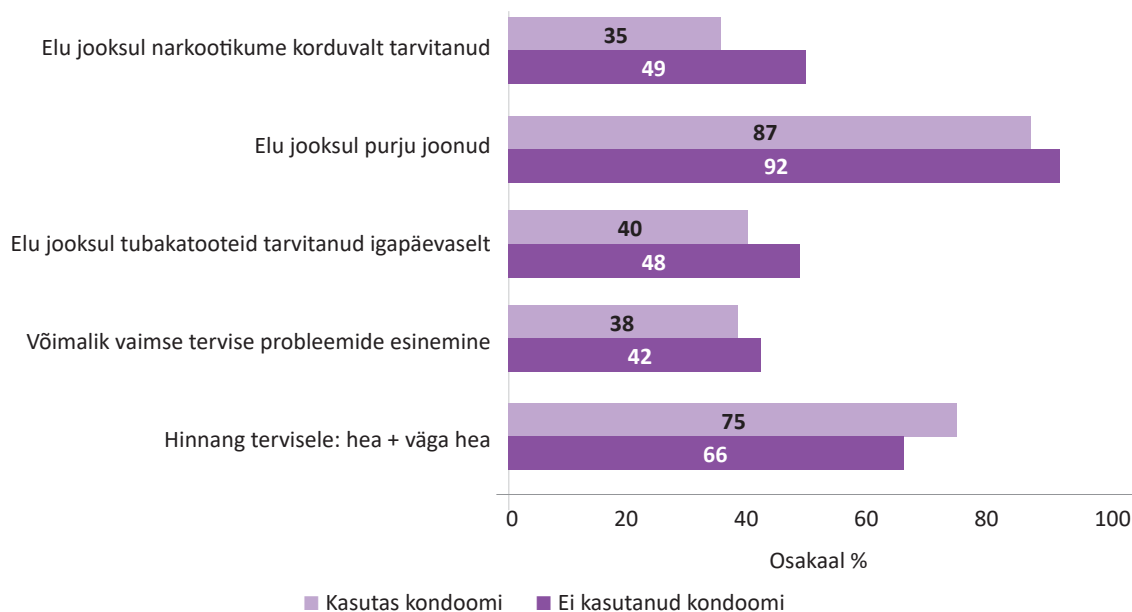

Joonis. Kondoomi kasutamata jätmise põhjused, kõikide noorte kohta (14–18-aastased), 2021
(% viimase 12 kuu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest, kes jätsid viimasel korral kondoomi kasutamata)

- Esimese vahekorra ajal ilma kondoomita seksinud noorte hulgas on uimastite tarvitamine rohkem levinud. Nad hindavad oma tervist madalamalt ning nende hulgas võivad vaimse tervise probleemid olla rohkem levinud.
- Viimase vahekorra ajal ilma kondoomita seksinud noorte hulgas on uimastite tarvitamine rohkem levinud, tugevaim on seos narkootikumide tarvitamisega. Ilma kondoomita seksinud noored hindavad oma tervist madalamalt, kuid hinnangud oma vaimsele tervisele ei erine.

Joonis. Erinevate tervise- ja riskikäitumiste seos kondoomi kasutamisega esimese vahekorra ajal, 16–18-aastased, 2021 (% elu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest)

Joonis. Erinevate tervise- ja riskikäitumiste seos kondoomi kasutamisega viimase vahekorra ajal, 16–18-aastased, 2021 (% viimase 12 kuu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest)

- **Esimese vahekorra ajal ilma kondoomita seksinud noorte hoiakud kondoomide suhtes on negatiivsemad:** üldine kondoomidega seotud hoiakute (MFACS) keskmine skoor on 66,4 vs. 72,1 kondoomi kasutanud noorte hulgas. Erinevus tuleb esile ka eraldi iga faktori puhul.
- **Ka viimase vahekorra ajal ilma kondoomita seksinud noorte hoiakud on kondoomide suhtes negatiivsemad:** üldine kondoomidega seotud hoiakute (MFACS) keskmine skoor on 66,8 vs. 73,4 kondoomi kasutanud noorte hulgas. Erinevus tuleb esile ka tunnetusliku komponendi (mugavus, puhtus, põnevus) ja kondoomide kasutatavuse (kättesaadavus, kasutamise lihtsus ja käepärasus) puhul.

Loe lisaks: aruandes MFACSi kohta ptk 4.5 ja kondoomi kasutamise kohta ptk 6.3 ja 6.4; lisa 2 tabelid 81–86.

- Kogu uuringu sihtrühma vaadates on kondoomi mittekasutavate noorte osakaal väike. Juhusuhetes riskeerivalt käituvad noored moodustavad mõne protsendi. Kui vaadata vaid neid, kellel on seksuaalvahekorra kogemused ja kes on viimase aasta jooksul ka vahekorras olnud, siis on märgata, et erinevad kondoomi kasutamist hindavad näitajad on pöördunud langusele, enamasti alates 2015. aastast.
- Ilma kondoomita seksinud noored tarvitavad rohkem uimasteid, tugevaim on seos narkootikumide tarvitamisega.
- Ilma kondoomita seksinud noorte hoiakud on kondoomide suhtes negatiivsemad. Eriti on kondoomi kasutamine seotud tunnetusliku komponendiga ning kasutatavusega. See näitab, et noored, kes kondoomi ei kasuta, peavad kondoomi pigem ebamugavaks ja seksuaalset naudingut vähendavaks, neile loeb vähem sõprade-partnerite arvamus ja kondoomi kasutamist peetakse tülikaks, nad peavad kondoomi raskesti kättesaadavateks ning nende kasutamist ja neist rääkimist partneriga keeruliseks.
- Turvaseksi kohta on võimalik leida rohkem informatsiooni kodulehtedelt hiv.ee ja seksuaaltervis.ee.

11 HIV-testimine

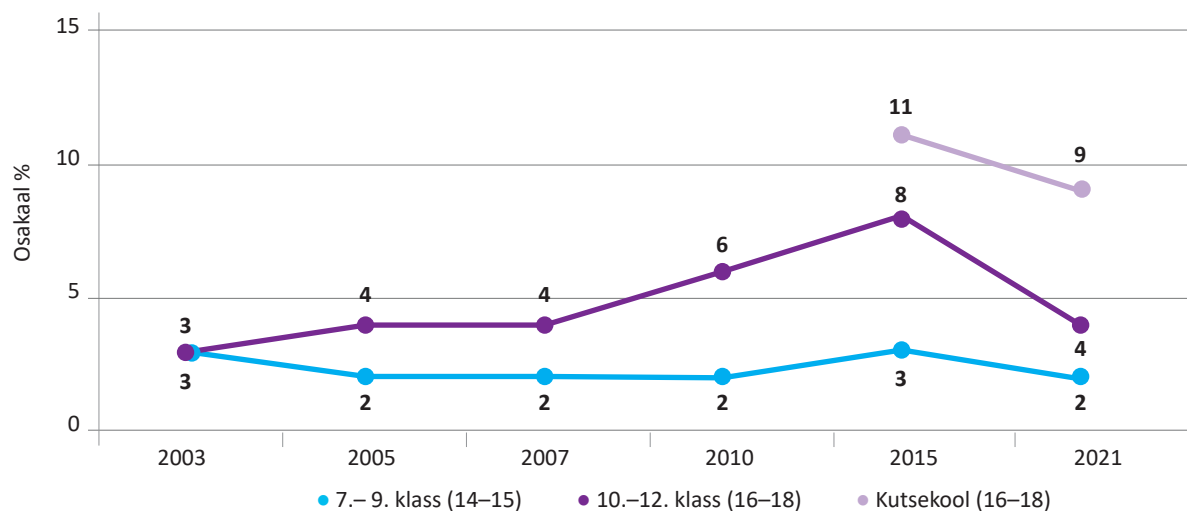

- Kõikidest noortest 3% on HIVi suhtes testitud, sh 2% on testitud viimase 12 kuu jooksul.

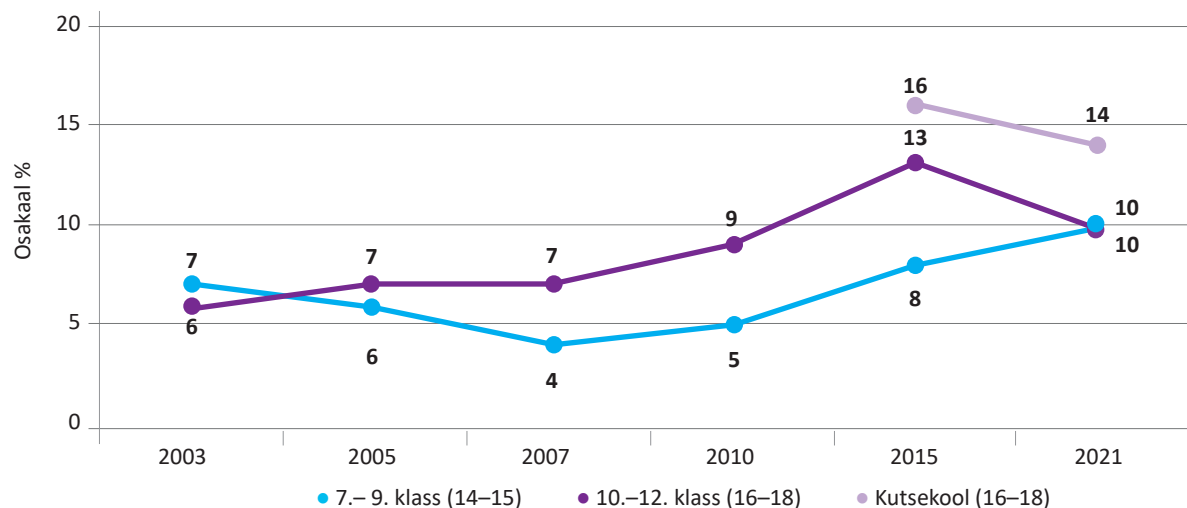
 HIV-testimise tase on püsinud üsna ühtlane, vaid gümnaasiumiõpilaste hulgas tõusis elu jooksul testitute osakaal 2015. aastal (tõus on oluline võrreldes vahemikuga 2003–2007) ning langes 2021. aastaks uuesti küsitluse algusaastate tasemele.

- Seksuaalvahekorra kogemusega noortest 11% on HIVi suhtes testitud, sh 7% on testitud viimase 12 kuu jooksul.

 Seksuaalvahekorras olnud noorte puhul järgib testimise tase samu trende mis HIV-testimine kõikide noorte hulgas. Põhikoolinoorte hulgas võib küll testimises märgata tõusutrendi, kuid need muutused ei ole statistiliselt olulised.

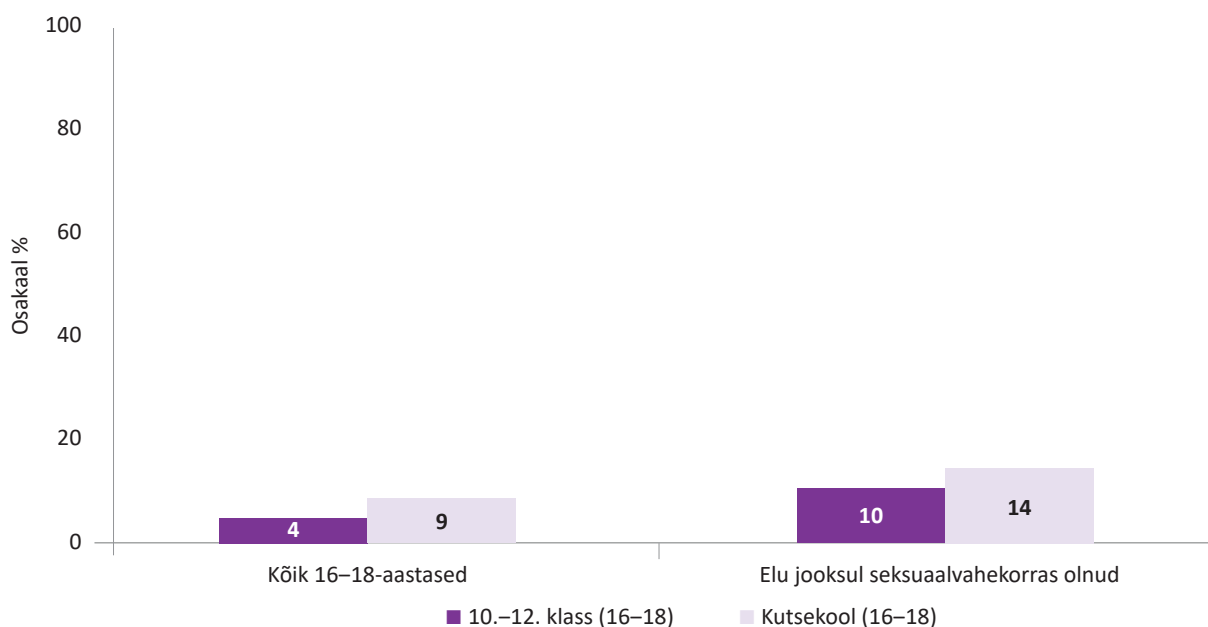

Joonis. Noored, keda on elu jooksul HIVi suhtes testitud, uuringurühmade kaupa, 2003–2021

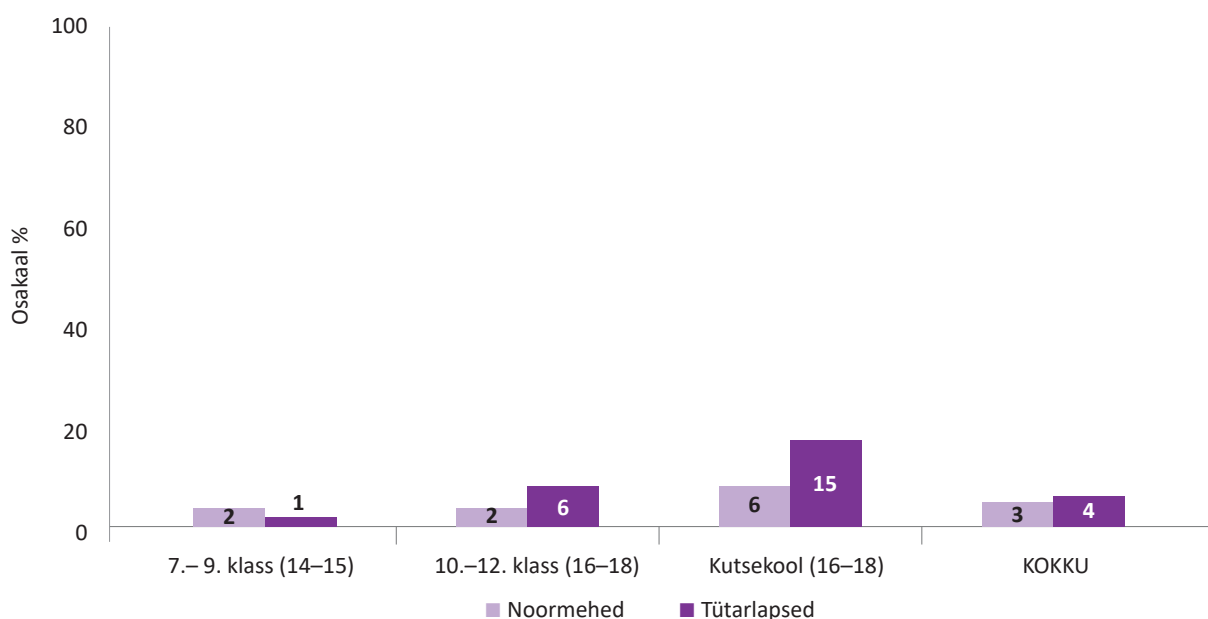
Joonis. Noored, keda on elu jooksul HIVi suhtes testitud, uuringurühmade kaupa, 2003–2021
(% elu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest)

- **Võrreldes gümnaasiumiõpilastega on kutsekooliõppurite hulgas rohkem HIVi suhtes testitud noori.** Kui vaadata seksuaalkogemusega noori, siis erinevus nende kahe rühma vahel kaob. Samuti ei erine need rühmad omavahel viimase 12 kuu jooksul testitute poolest – vastavalt 3% ja 4%.

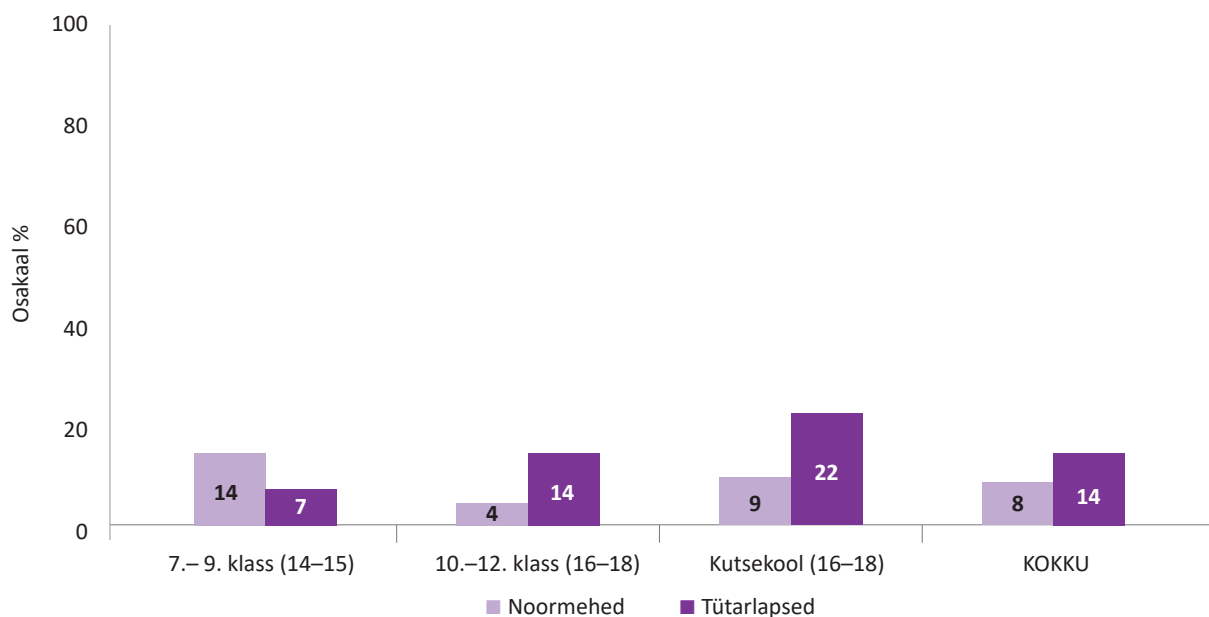

Joonis. 16–18-aastased noored, keda on elu jooksul HIVi suhtes testitud, uuringurühmade kaupa, 2021

- **Võrreldes noormeestega on tütarlaste hulgas rohkem HIVi suhtes testitud,** selgelt tuleb see esile gümnaasiumi- ja kutsekoolinoorte hulgas. Noormeeste ja tütarlaste testimise taseme erinevus suureneb, kui vaadata seksuaalvahekorra kogemusega noori.
- **Noormeestest 1% ja tütarlastest 2% on testitud viimase 12 kuu jooksul, seksuaalvahekorras olnud noorte puhul on need näitajad vastavalt 4% ja 9%** (tütarlaste näitaja on statistiliselt olulisel määral suurem).

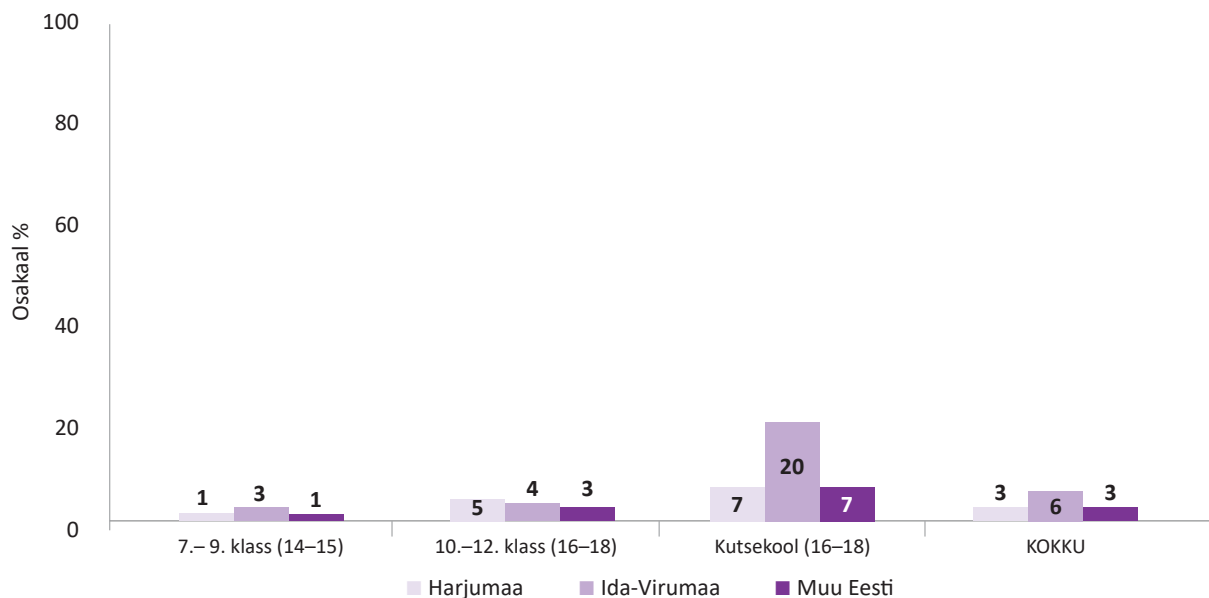

Joonis. Noored, keda on elu jooksul HIVi suhtes testitud, uuringurühmade ja sugude kaupa, 2021

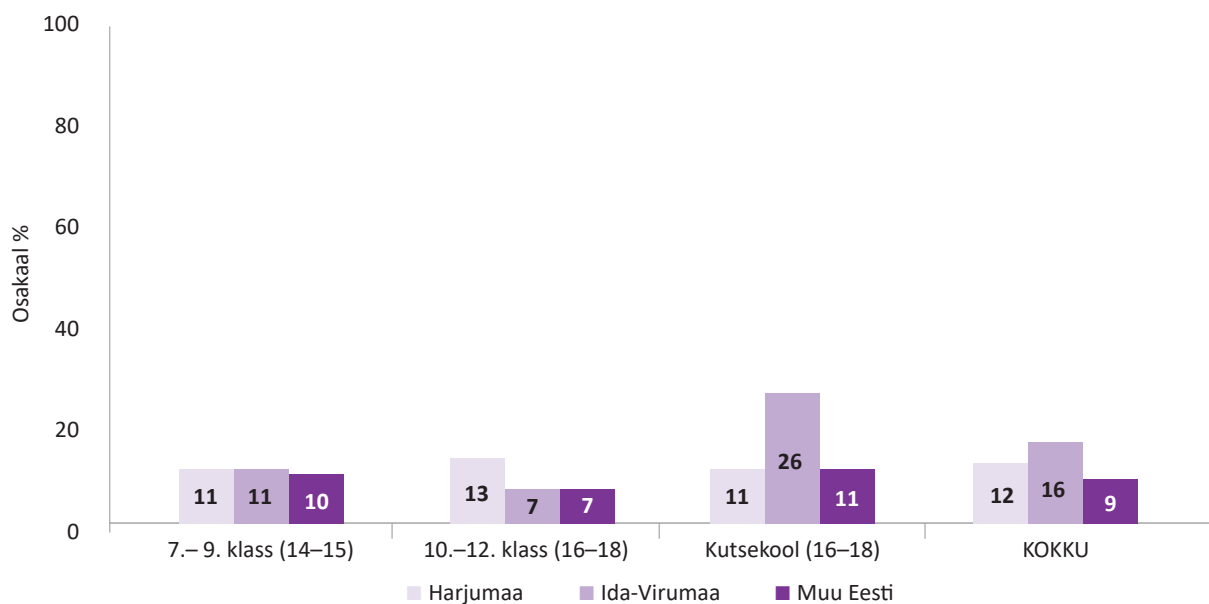

Joonis. Noored, keda on elu jooksul HIVi suhtes testitud, uuringurühmade ja sugude kaupa, 2021 (% elu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest)

- **Võrreldes ülejäänud Eestiga on Ida-Virumaal elu jooksul HIVi suhtes testimise tase kõrgem.** Eriti paistab see silma kutsekoolinoorte hulgas, põhikooli- ja gümnaasiuminoorte hulgas piirkondlik erinevus puudub. Seksuaalvahekorra kogemusega noorte hulgas kõiki noori koondavas rühmas piirkondlik erinevus kaob, kuid tuleb esile jätkuvalt kutsekoolinoorte hulgas.
- **Harjumaa noortest 2%, Ida-Virumaa noortest 3% ja ülejäänud Eestis elavatest noortest 2% on HIVi suhtes testitud viimase 12 kuu jooksul.** Seksuaalvahekorra kogemusega noorte hulgas on piirkondlikud näitajad vastavalt 8%, 7% ja 6%. Mõlemal juhul piirkondlikud erinevused puuduvad.

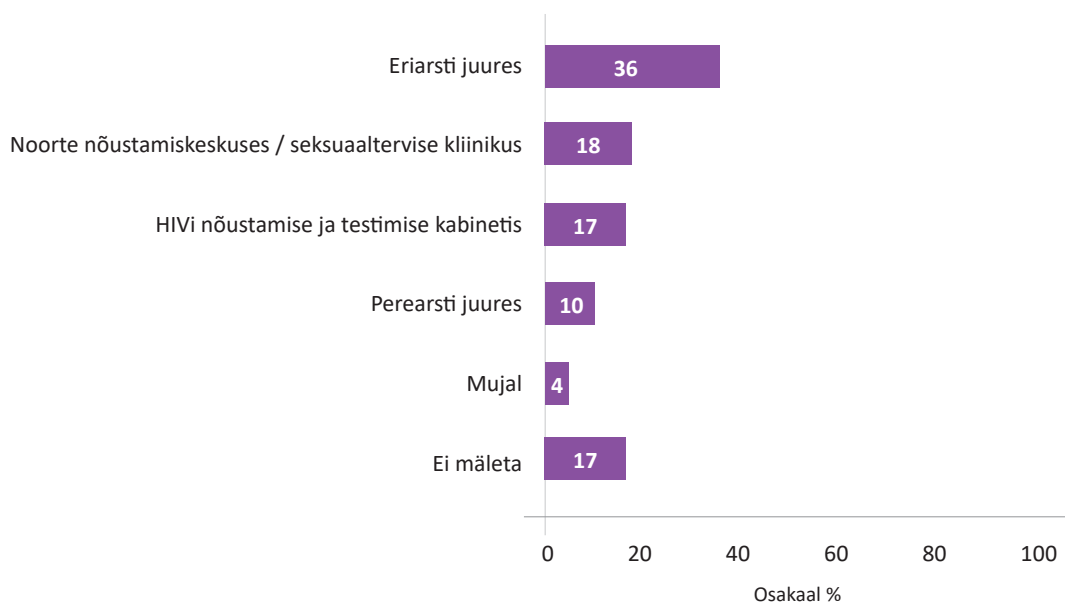

Joonis. Noored, keda on elu jooksul HIVi suhtes testitud, uuringurühmade ja piirkondade kaupa, 2021

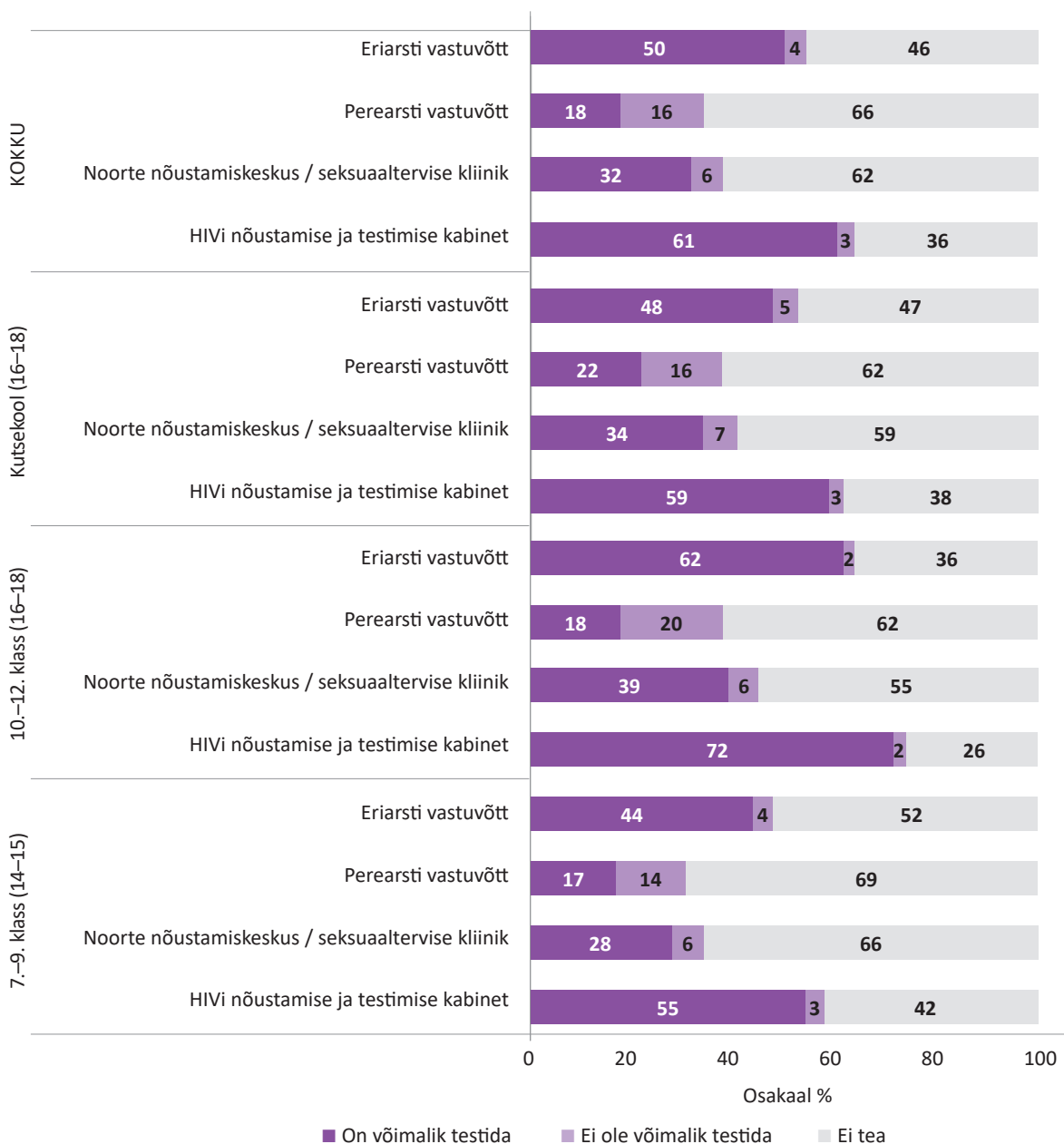
Joonis. Noored, keda on elu jooksul HIVi suhtes testitud, uuringurühmade ja piirkondade kaupa, 2021 (% elu jooksul seksuaalvahekorras olnud noortest)

- **Kõige sagedamini käivad noored ennast HIVi suhtes testimas eriarsti juures** (nt naha- ja suguhaiguste arst, naistearst).

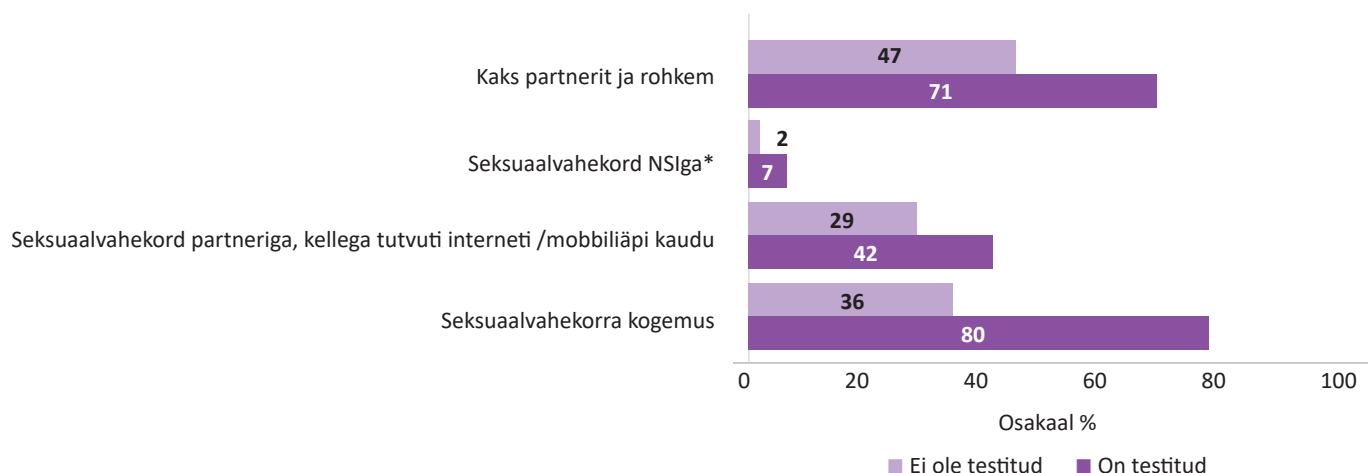
Joonis. Viimase HIV-testi tegemise koht, kõikide noorte kohta (14-18-aastased), 2021 (% elu jooksul testitud noortest)

- Kõige rohkem (55%) noori **teab**, et HIV-testi on võimalik teha **HIVi nõustamise ja testimise kabinetis**.
- Kõige vähem (17%) noori **on kursis**, et HIV-testi on võimalik teha **perearsti vastuvõtule minnes**.
- Väga palju noori on teadmatuses, kas vastamiseks pakutud kohtades on võimalik teha HIV-testi või mitte. Kõige rohkem on teadmatust perearsti ja noorte nõustamiskeskuse/seksuaaltervise kliiniku kohta – noortest ligi 70% on märkinud vastuseks „ei tea“.

Joonis. Noorte teadmised HIV-testi tegemise võimaluste kohta, uuringurühmade kaupa, 2021

- HIVi suhtes testitute hulgas on rohkem seksuaalvahekorra kogemusega noori, neid, kes on olnud seksuaalvahekorras interneti teel või mobiiliäpiga leitud partneriga, neid, kes on olnud seksuaalvahekorras narkootikume süstiva inimesega, ja noori, kellel on elu jooksul olnud mitu partnerit.

Joonis. Seksuaalkäitumise seos elu jooksul HIVi suhtes testimisega, 16–18-aastased noored, 2021

* narkootikume süstiv inimene

Loe lisaks: aruanne ptk 10, lisa 2 tabelid 95 – 100.

- Noorte hulgas on HIVi suhtes testimise tase madal, samas tajuvad noored oma võimalikku riskeerivat käitumist: testimist mõjutab kõige enam seksuaalvahekorra kogemus.
- HIV-testi saab teha perearsti ja eriarsti poole pöördudes, noorte nõustamiskeskustes/seksuaaltervise kliinikutes ning HIVi nõustamise ja testimise kabinettides. Väga palju on noori, kes ei oska öelda, kas nendes kohtades on võimalik testi teha. Kõige rohkem on teadmatust seoses perearsti ja noorte nõustamiskeskuste/seksuaaltervise kliinikutega. Samas on just noorte nõustamiskeskused need kohad, kus teenindatakse kõiki kuni 26-aastaseid noori tasuta, ka neid, kellel ei ole ravikindlustust. Anonüümseks jäämise soovi korral on võimalik testida ennast HIVi nõustamis- ja testimiskabinettides.
- HIVi suhtes testimisvõimaluste kohta on võimalik leida informatsiooni kodulehtedelt hiv.ee ja seksuaaltervis.ee.

